

نسخه - الكار

من كتب القمصاني
ابن الياقوت

كاف نخاعا لانس - ١١

مردی از اهل بیت علیهم السلام

ما شرفت بکلمه حور العیون
مصطفی بن علی غفرلها

نمونه سحری از اهل بیت
مصطفی بن علی غفرلها
من الانس

ای سوای وصله عشاقی شبیه ایلمین طالب بداره سرور دن تجلا ایلمین
ای جمالین خور و لردن نایابان الموب دیده عشاقی ایله آتی تاشا ایلمین
ای یوزی کلدر له محنی عالمی کلر ارایدو بلبل بیللمی شوقیله کویا ایلمین
ای کمال مهربانیه بر ذره بی غرضیه عشقه سر قطره ناچیزی دریا ایلمین

عارفینک غمزدن یارایت دلی مرا تینی
ای موعا شکر کز قلبین مصفا ایلمین

صاحب اسرار غایب
الاسکان و موهوب الزمان
دالیا محمد و ابوشوی
است محمد و ابوشوی
محمد الدین طایفه

در جاکه درین کتاب
شیخ الاسلام مذکور
باشد و او ابوالسجیل
عبدتدای الانصار
الهدی و قدس سره
الحریر

ذکر الامام فی
لمن الامام
ان فنی
رحمهم الله
فی الهام
۱۹

و ان ینزل الغیظ فیلطمه اذ بدت به خطه من نور
رب الفضل و رحمة من کشف ثم من الملک اذ من دوله کشفه
ناظمه الرصد له انکار

محمد اسحق علم
عمره اجماع

۲۱	۴۱	۲۱	۱۹	۱۸
ابو الاسود مراغی	ابو الاسود مکی	اسرافیل	ذوالنور مصری	ابو هاشم الصوفی
قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره
۲۲	۲۲	۲۲	۲۱	۲۱
معروف کرخی	یوسف اسباط	فضل بن غیاض	ولید بن عبد الله السفا	ابو یعقوب جاشمی
قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره
۲۵	۲۴	۲۳	۲۳	۲۳
ابراهم بن سعد	ابراهم بن ادم	ابو یحییان بن داود	داود بن احمد دارانی	ابو یحییان دارانی
العلوی الحنفی	قدس الله ستره	نضر الطائی قدس	قدس الله ستره	قدس الله ستره
۲۷	۲۷	۲۹	۲۵	۲۵
ابراهم الصبیاد	ابراهم اطروش	ابراهم رباطی	ابراهم شبت هروی	ابو الحارث الاکلی
البغدادی رحمه	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره
۲۸	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷
فتح بن علی الموصلی	ابراهم بن شماس	محمد بن خالد الباجری	ابراهم آجری کبیر	ابراهم آجری صغیر
قدس الله ستره	التمر قدس قدس	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره
۲۹	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸
شقیق بن ابراهیم	قاسم عربی قدس	بشر الطائی	بشر الحارث بن	فتح بن تحریف
البلخی قدس ستره	الله تعالی ستره	قدس الله ستره	عبد الرحمن الحافی	لمزوری قدس ستره
۳۰	۳۰	۳۰	۲۹	۲۹
ابو خاتم عطار	ابو تراب التلمی	ابو تراب نخشبی	حاتر بن الاسد	داود البلخی قدس
قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	الحاسبی قدس ستره	الله تعالی ستره
۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۱
یحیی بن معاذ	احمد بن خضر و نهری	ابو جعفر السماک	علی بن عبد الحمید	سری بن المفلح
الرازی قدس ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	الغضائری قدس ستره	السعفی قدس ستره
۳۴	۳۴	۳۴	۳۳	۳۳
ابو محمد حنّاد	ابو حفص حنّاد	ابو علی سندی	ابو یزید بسطامی	خلف بن علی
قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره

۳۶	۴۵	۳۵	۳۵	۴۴
ابو الحسین الباری	حمدون قصار	عبد الله مهدی باقر	ابو فرح شیرازی	ظالم بن محمد
قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره
۳۷	۳۷	۴۴	۳۶	۳۶
خاتم بن غنوان	علی عقی قدس الله	محمد بن منصور	احمد بن عاصم	منصور بن عماد
قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره	الطوسی رحمه الله	الانطاکی قدس ستره	قدس الله ستره
۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
عباس بن یوسف	عباس بن حمزه النیسابوری	سهل بن عبد الله	عبد الله بن جریق	احمد بن ابی الحواری
المنکلی رحمه الله	قدس الله تعالی ستره	التستری قدس ستره	بن مایق الانطاکی	قدس الله تعالی ستره
۴۲	۴۲	۴۱	۴۱	۴۱
ابو سعید خرازی	حمزه بن عبد الله	ابو حمزه بغدادی	ابو حمزه خراسانی	عباس بن احمد الشافعی
قدس الله تعالی ستره	العلوی الحسینی	قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره	الامری قدس ستره
۴۴	۴۵	۴۵	۴۵	۴۴
ابو الحسین بوری	حماد قرشی قدس	ابو غفالی بن علوان	ابو شعیب المقتنع	اخفاه المهدانی
قدس الله تعالی ستره	الله تعالی ستره	المغیری رحمه الله	قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره
۴۹	۴۹	۴۹	۴۸	۴۶
شاه سجاع کرمانی	عمر بن عثمان المکی	کهر بن الحسین	ابو جعفر بن الکری	سید الطائفة حنید
قدس الله ستره	الصوفی رحمه الله	الهدائی قدس ستره	قدس الله تعالی ستره	البغدادی رحمه
۵۱	۵۱	۵۱	۵۱	۵۰
ابو عثمان مقرئ	زیاد البکیر المهدانی	زکریا بن یحیی المهری	زکریا بن دلوی	ابو عثمان جری
قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره
۵۲	۵۲	۵۲	۵۲	۵۱
ابو عبد الله المغربي	شیخ ابو العباس	ابو العباس بن سرفی	طلحه بن محمد الصباغ	ابو طایب الاخیمی
قدس الله تعالی ستره	موزه بن بغدادی	قدس الله تعالی ستره	النیلی قدس ستره	قدس الله تعالی ستره
۵۴	۵۴	۵۴	۵۳	۵۳
احمد بن ابراهیم	حسن بن علی المسوی	مشاد الدینوری	ابو عبد الله الانطاکی	ابو عبد الله البناکی
المسوی قدس ستره	قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره	قدس الله تعالی ستره

٥٩	٥٨	٥٧	٥٦	٥٥
مروم بن احمد بن	يوسف بن الحسين	عبد الله بن خاضر	قائت بن الختان	ابو ثابت الرازي
بن زيد بن مروم	الرازي قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره
٥٤	٥٣	٥٢	٥١	٥٠
سمون بن خمر بن	زهرون المغربي	عرون بن الوثايه	ميمون المغربي	سعد بن جعفر
لجب الكذاب	قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره
٤٩	٤٨	٤٧	٤٦	٤٥
عطار بن سليمان	علي بن سهل بن الانزهر	محمد بن يوسف بن	محمد بن فاذة	سهل بن علي بن كرم
قدس سره	الاصمعي قدس سره	معدان البناجره	قدس سره	قدس سره
٤٤	٤٣	٤٢	٤١	٤٠
علي بن حمزة الاصمعي	علي بن شعيب السقا	علي بن موفوق البغدادي	ابو احمد القلاسي	ابو العرس الاصمعي
الخارج قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره
٣٩	٣٨	٣٧	٣٦	٣٥
ابو عبد الله القلاسي	ابو عبد الله بن الجلا	ابو عبد الله خافان	ابو عبد الله البصري	ابو عبد الله النجفي
قدس سره	قدس سره	الصوفي قدس سره	قدس سره	قدس سره
٣٤	٣٣	٣٢	٣١	٣٠
ابو عبد الله المحمدي	جعفر بن البرقع	علي بن بندار جرجين	محمد بن الفضل	محمد بن علي الحكيم
قدس سره	قدس سره	الصوفي البصري	البلخي قدس سره	الترمذي رحمه
٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥
علي بن بكار قدس	ابو عبد الله عبادا	ابو عبد الله المحمدي	ابو عبد الله السامي	ابو عبد الله محمد بن علي
الله تعالى سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره	عظمه الخاد في الكوفة
٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠
ابو عبد الله جاري	ابو بكر الوترق	ابو القاسم راوي	ابو القاسم حكيم	بكر سغدي قدس سره
صوفي مهدي بن	الترمذي قدس سره	قدس سره	السمري قدس سره	تعالى سره
١٩	١٨	١٧	١٦	١٥
صالح بن مكنوم	ابو ذر الترمذي	هاشمي سغدي	محمد بن حسن الجوهري	ابو بكر كسائي
قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره	دسوري قدس سره

٧٣	٧٢	٧١	٧٠	٦٩
ابو علي الجوزجاني	محمد واحد ابنا ابني	طاهر مقدسي	ابو يعقوب السوي	ابو يعقوب نهر
قدس سره	الورد قدس سره	قدس سره	قدس سره	حوري قدس سره
٧٥	٧٤	٧٣	٧٢	٧١
ابو يعقوب الزيا	احمد بن وهب	ابو يعقوب خرابلي	ابو يعقوب قطع	ابو يعقوب بن
قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره	زيري قدس سره
٧٧	٧٦	٧٥	٧٤	٧٣
ابو يعقوب مذكوري	ابو يعقوب ميدياني	ابو يعقوب خراط	ابو يعقوب كورني	خير بن ساج
قدس سره	قدس سره	عسقلاني قدس سره	قدس سره	قدس سره
٧٨	٧٧	٧٦	٧٥	٧٤
محمود بن محمود	محمود بن محمد	ابراهيم الخواص	ابراهيم بن عيني	ابراهيم بن ثابت
قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره
٨٠	٧٩	٧٨	٧٧	٧٦
ابو محمد جريري	غانم بن سعد	غيدان السمرقندي	غيدان الموسوي	ابو العباس بن عطا
قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره	قدس سره
٨٢	٨١	٨٠	٧٩	٧٨
ابو صالح المزني	ابو العباس الزيري	ابو العباس دينوري	ابو العباس احمد بن	ابو العباس ناويزي
قدس سره	قدس سره	قدس سره	بجبي الشرازي قدس سره	قدس سره
٨٣	٨٢	٨١	٨٠	٧٩
ابو العباس بردعي	ابو العباس سياري	عبد الواحد بن علي	ابو العباس السهروردي	ابو العباس نهاوندي
قدس سره	قدس سره	الستيازي قدس سره	قدس سره	قدس سره
٨٥	٨٤	٨٣	٨٢	٨١
الحفج رنجاني	ابو العباس شاني	ابو العباس سهرج	ابو العباس خمر بن	حسين منصور
قدس سره	قدس سره	قدس سره	محمد قدس سره	الخارج البضاكي
٨٧	٨٦	٨٥	٨٤	٨٣
عبد الملك اسكاف	ابراهيم بن فاذة	فارس بن عيسى	احمد بن حسين بن	ابو منصور كوكلاه
قدس سره	وقيل احمد بن فاذة	البغدادى قدس سره	منصور الخارج	قدس سره

٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو عمرو و مشقي	محمد بن حامد	عبد الله بن محمد	بنان بن محمد الحمال	اسحاق بن ابراهيم
قدس الله تعالى سره	الزهدى قدس سره	الحزان قدس سره	قدس الله تعالى سره	الحمال قدس سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
بنان بن عبد الله	شيبان بن علي	ابو الحسين بن محمد	ابو الحسن الصايغ	ابو الحسين البصري
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	المرين قدس سره	الدينوري قدس سره	قدس الله تعالى سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو الحسين سيوطي	ابو الحسين بن شعرة	ابو الحامد الاسود	ابراهيم بن داود	ابو جعفر حفار
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	المعروف بالنجى	القصار الرقي به	قدس الله تعالى سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو جعفر سوماني	ابو جعفر صيدلاني	ابو جعفر احمد بن	ابو جعفر الفرجاني	ابو جعفر شاماني
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	حماد بن علي بن بنان	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو جعفر حداد	ابو جعفر محاذمري	ابو عبد الله البرقي	ابو جعفر المحمدي	ابو جعفر امغاني
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو الحسين التواق	ابو الحسين الدراج	بكر الدراج قدس	ابو الحسين سلامي	ابو الحسين مالكي
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو الحسين خاشي	ابو بكر الواسطي	ابو بكر زقاق كبير	ابو بكر زقاق صغير	ابو بكر الكاخي
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو بكر عطاء محفي	ابو بكر شقاق	ابو بكر التبلي	ابو بكر يزبان	ابو بكر صيدلاني
قدس الله تعالى سره	رحمة الله تعالى	قدس الله تعالى سره	يارازموي قدس سره	قدس الله تعالى سره
٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠	٩٠٠
ابو بكر الحنبار	ابو بكر بن عيسى	ابو بكر بن طاهر	ابو بكر بن ابي سفيان	ابو بكر عطوف
البغدادي به	المطوعي قدس سره	الابهرى قدس سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره

١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابو بكر سكال	ابو بكر سقا	ابو بكر مصري	ابو بكر الزحني	ابو بكر طمنازي
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابو بكر فراق قدس	ابو بكر الشبقي	ابو بكر الطرسوي	ابو بكر السوي	ابو بكر المشيبي
تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابو بكر جوزقي	ابو بكر الرازي	ابو بكر مفيد	ابو بكر قصري	ابو بكر موانزي
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابو بكر اشنازي	ابو بكر مغازي	ابو بكر قطيعي	ابو بكر ممداني	ابو بكر كفتري
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابو بكر بن داود	ابو علي الدودي	ابو علي التقفي	ابو علي الكاتب	ابو علي مشنوي
الدينوري قدس سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	المصري قدس سره	قدس الله تعالى سره
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابو علي رازي	ابو علي خيراني	ابو علي سيرخاني	عبد الله محمد الكوفي	عبد الله بن محمد بن
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	بالمرعش قدس سره	منازل قدس سره
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
عبد الله حداد	عبد الله بن عصام	عبد الله بناذاني	ابو الخير البنياني	ابو الخير جشي
رازي قدس سره	المعدي قدس سره	قدس الله تعالى سره	الاقطع قدس سره	قدس الله تعالى سره
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابو الخير عقلاوي	ابو الخير حمصي	ابراهيم بن شيبان	ابو يزيد مرغري	ابراهيم بن احمد بن
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	القرميبي الكرماني	خراساني قدس سره	مولد الصوفي الرقي
١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨	١٠٠٨
ابراهيم الجيلي	ابراهيم دهستاني	ابراهيم مرغيناني	ابراهيم نازوي	مظفر كرماني
قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قدس الله تعالى سره	قرميني قدس سره

١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو الحسين بن بانيان	ابو الحسين بن هند	ابو الاديان رحمه	ابو جعفر محمد بن علي	ابو سعيد الاغرائي
قدس الله تعالى ستره	الفارسي قدس سره	الله تعالى عليه	النسوي المعروف بمحمد	قدس الله روحه
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو عمرو الزجائي	ابراهيم بن يوسف	جعفر بن محمد بن نصير	ابو الحسن الصوفي	بشار بن الحسين بن محمد
قدس الله روحه	بن محمد الزجائي	الخلدي الخواص	القواسمي قدس سره	بن لهيل الشرازي
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو عمرو بن محمد	عبد الله بن محمد بن عبد الله	ابو الحسين السيراني	ابو الحسين الفرائي	ابو سليمان نبلي
قدس الله تعالى ستره	الرازي الشرازي	قدس الله ستره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو سليمان خواص	ابو القاسم النصر	ابو بكر الرازي بجلي	ابو بكر الفيزيان	ابو الحسين الحصري
مغربي قدس سره	آبادي قدس سره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو الحسين بن معون	ابو نصر خباز و ابو	شيخ احمد حراني	جم سرحي قدس	ابو الحسن الامروزي
قدس الله تعالى ستره	الحسن سوحان اذن	قدس الله تعالى ستره	الله تعالى ستره	قدس الله ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو عبد الله بن حفيظ	ابو الخيزر مالمكي	ابو بكر الشعرائي	ابو محمد القايد	جعفر الحذاق قدس
السيراني قدس سره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
هشام بن عيدان	ابو محرز قدس	عبد الرحمن اصطري	موتل الجصاص	علي بن شلويد
قدس الله ستره	تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو بكر الاسكاف	ابو صبحاك قدس	ابو محمد الخفاف	حسن بن حمويه و صلي	عبد الله القصار
قدس الله تعالى ستره	الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره	ابو جعفر الحر الاصطري	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابراهيم المتوكل	ابو طالب خريزج	ابو علي وارجي	ابو الفضل جعفر	ابو القاسم القفري
قدس الله تعالى ستره	بن علي قدس سره	قدس الله تعالى ستره	المجدي قدس سره	قدس الله ستره

١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
عبد العزيز بن جرائي	ابو الحسن حكيم	شيخ ابو علي صين	شيخ ابو اسحق ابراهيم	شيخ دوزيهان
قدس الله ستره	قدس الله ستره	ابن محمد الاكاديه	ابن شهر يار كازروني	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
شيخ ابو الحسن كروي	شيخ عبد الله بلياني	شيخ جمال الدين	موسى بن عمران	خواجده علي بن حسن
قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره	محمد باكلنجاديه	جبرتي قدس سره	كرمانجي قدس سره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ميرزا نيسابوري	ابو عبد الله التروي	ابو عبد الله	ابو عبد الله بن	ابو عبد الله دوفي
قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره	الزودباري	مانك قدس سره	قدس الله ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو عبد الله مولي	ابو عبد الله المقرئ	ابو القاسم المقرئ	ابو محمد الرتبي	ابو عبد الله الدينوري
قدس الله تعالى ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
ابو الحسين السيراني	ابو الحسين بن جهم	ابو الحسين الطريزي	ابو الحسين سركي	شيخ محمد ساحري
الصغير قدس سره	الهمداني قدس سره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
شيخ احمد حوال كر	ابو الحسين حداد	ابو المظفر ترمذي	اميرجه سفال	شريف عمر عقيقي
قدس الله تعالى ستره	هروي قدس سره	قدس الله تعالى ستره	فروش قدس سره	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
عارف عيار	ابو الحسين سال	شيخ عمران نلتي	ابو الحسين مروارثي	ابو حامد زوستان
قدس الله ستره	به بن ابراهيم	قدس الله ستره	قدس الله تعالى ستره	قدس الله تعالى ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
باب فرغاني	ابو منصور معمر	ابو نصر سراج	شيخ ابو الفضل	خاوي نيشابوري
قدس الله ستره	ابن احمد الاصفهاني	قدس الله ستره	ابن الحسن السرحني	قدس الله ستره
١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥	١٢٧٥
شيخ ابو القاسم	شيخ احمد نصر	شيخ ابو علي منياه	ابو علي الدقاق	ابو علي الشبوري
قصاب الاملي	قدس الله ستره	قدس الله ستره	قدس الله ستره	المروزي قدس سره

۱۷۲	۱۷۳	۱۷۴	۱۷۴	۱۷۵
شیخ ابوالقاسم بشر یاسین به قدس الله ستره	شیخ لقمان شری قدس الله ستره	شیخ محمد قصاب آملی قدس الله ستره	شیخ ابوالحسن خرقانی قدس ستره	شیخ ابوعبدالله الداسستانی به
۱۷۵	۱۷۶	۱۷۷	۱۷۸	۱۷۹
شیخ ابوسعید ابن ابوالخیر کرکائی قدس ستره	شیخ ابوالقاسم ابن احمد بن حمدان قدس الله ستره	خواجه منظر قدس الله ستره	معشوق طوسی قدس الله ستره	امیر علی عیوب قدس الله تعالی ستره الغزن
۱۸۰	۱۸۱	۱۸۲	۱۸۳	۱۸۴
شیخ ابوعبدالکریم سلی النیشابوری موسی التامی به	حسین بن محمد بن قدس الله ستره	ابو سهل الصقلوکی قدس الله ستره	شیخ ابوالقاسم فیری قدس ستره	شیخ ابوالعباس شقای قدس ستره
۱۸۵	۱۸۶	۱۸۷	۱۸۸	۱۸۹
ابوالفضل محمد بن الحسنی الخلیجی به	علی بن عثمان بن ابی علی سرخی قدس ستره	خواجه احمد حمادی قدس الله ستره الغزن	ادیب کندی قدس الله ستره	ابوالحسن متغی قدس الله ستره
۱۹۰	۱۹۱	۱۹۲	۱۹۳	۱۹۴
شیخ احمد نحار استرآبادی رازی قدس ستره	شیخ ابو ذرعه امرد بیلی قدس ستره	شیخ ابو ذرعه بابا بوسی قدس ستره	شیخ ابوعبدالله باکو قدس الله ستره	شیخ ابوعبدالله باکو قدس الله ستره
۱۹۵	۱۹۶	۱۹۷	۱۹۸	۱۹۹
شیخ مؤمن شیرازی قدس الله ستره	شیخ ابوالسحاق شامی قدس ستره	خواجه ابوالاحمد ابدال چشتی	خواجه محمد بن ابو احمد ابدال چشتی	خواجه یوسف ابن محمد بن سماعان
۲۰۰	۲۰۱	۲۰۲	۲۰۳	۲۰۴
خواجه مودود چشتی قدس ستره	خواجه احمد بن مودود ابن یوسف چشتی	ابو الولید بن احمد ابن ابی الرجاء	ابو اسماعیل عبدالله بن محمد الانصاری الهروی	خواجه یحیی بن عثمان الشیبانی قدس ستره
۲۰۵	۲۰۶	۲۰۷	۲۰۸	۲۰۹
شیخ ابوعبدالله طافی قدس ستره	شیخ ابوالحسن بشری سخری	کا کا ابوالقصری قدس الله ستره	کا کا احمد بنیل ویداد وی محمد خورجیه	ابو منصور محمد الانصاری به
۲۱۰	۲۱۱	۲۱۲	۲۱۳	۲۱۴
ابو منصور سخته قدس الله روحه	شیخ احمد چشتی ویداد وی	ابو حفص غاور راز قدس الله ستره	بو بشر کواستانی رحمه الله تعالی	احمد مرخانه و احمد کا هراتی زهره الله

۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۰
شیخ احمد حاجی قدس الله تعالی ستره	شیخ بولک باوردی قدس الله تعالی ستره	ابو علی کمال قدس الله تعالی ستره	ابو علی زر کر قدس الله تعالی ستره	ابو علی بوقه کر قدس الله تعالی ستره
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
شیخ ابونصر قباپی قدس الله تعالی ستره	شیخ اسماعیل نصر ابادی قدس ستره	شیخ ابومنصور کازر قدس ستره	اسماعیل دتاس جیرفتی قدس ستره	ابو سعید معلم قدس الله تعالی ستره
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
شیخ محمد ابوحفص کورتی قدس ستره	شیخ عمو قدس تعالی ستره الغزن	شیخ احمد کوفانی قدس الله تعالی ستره	ابوالحسن بخار قدس الله ستره	شیخ ابواللیث فوشخی قدس ستره
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
محمد بن عبدالله کازر هروی قدس ستره	قرنیه قدس الله تعالی ستره الغزن	خواجه خیرجه قدس الله ستره	ابو عبدالله احمد بن عبد الرحمن بن نصر المالی	ابونصر بن ابی جعفر بن الهروی الحانجه بادی
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
سلطان مجد الدین طالبه قدس الله ستره	ابو عبدالله فخر محمد بن احمد الهروی	شیخ ابو ذر حافی قدس الله ستره الغزن	شیخ الاسلام احمد التامی الحامی	شیخ ابوطاهر کر قدس الله تعالی ستره
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
شیخ ابوعلی قارمک قدس الله تعالی ستره	شیخ ابوبکر بن عبد الطوسی النساج	حجة الاسلام محمد بن محمد الغزالی الطوسی	شیخ احمد غزالی قدس الله ستره	خواجه یوسف همدانی قدس ستره
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
خواجه عبدالخالق عجروانی قدس ستره	خواجه عارف ریو کر دی قدس ستره	خواجه محمود الخیر فقوی قدس ستره	خواجه علی رامیتینی قدس الله ستره	خواجه محمد بابا سماسی قدس ستره
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
سید امیر حلال قدس الله ستره	قشم شیخ قدس الله ستره	خلیل آنا قدس الله تعالی ستره	خواجه بهاء الدین نقش بند قدس ستره	خواجه علاء الدین عطار قدس ستره
۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
خواجه محمد یار سا قدس الله ستره	خواجه ابونصر پارسیا قدس ستره	خواجه حسن عطار قدس ستره	مولانا یعقوب جرجی قدس ستره	خواجه علاء الدین عجروانی قدس ستره

٢٣٧	٢٣٨	٢٣٩	٢٤٠	٢٤٠
مولانا نظام الدين	خواجه عبداللہ	مولانا سعد الدين	خواجه عبداللہ	شيخ ابو الحسن
خاموش قدس سرہ	امامی صفرانی	کاشغری قدس سرہ	قدس الله سرہ	بستی قدس سرہ
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
شيخ حسن	محمد بن حمزه	عين لقضاء ممدانی	شيخ بركة ممدانی	شيخ فتحه قدس الله
سکان سمنانی	الجوينی قدس سرہ	قدس الله سرہ	قدس الله سرہ	تعالی سرہ الغزنی
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
شيخ ضياء الدين ابو	شيخ عمار یاسر	شيخ روزبهان	شيخ اسمعيل	شيخ نجم الدين
عبدالقاهر الشيرازی	قدس الله سرہ	کبير مصری قدس سرہ	قصری قدس سرہ	الکری قدس سرہ
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
بابا فرج تبریزی	شيخ مجاهد الدين	شيخ سعد الدين	شيخ سيف الدين	عين الزمان جمال
قدس الله سرہ	بغدادی قدس سرہ	حموی قدس سرہ	باجزی قدس سرہ	الدين کلي قدس سرہ
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
بابا کمال جندی	خواجه ابو الوفا	شيخ نجم الدين رازی	شيخ رضي الدين	شيخ جمال الدين
قدس الله سرہ	خوارزمی قدس سرہ	المعروف بداهه	علی لا الغزوی	احمد الحور قالی
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
شيخ نور الدين عبد	ابو الکلام مرکزی	اخى على مصری	شيخ نجم الدين	اخى محمد دهرستانی
الرحمن سمرانی کفری	احمد بن محمد البیابانی	قدس الله سرہ	محمد بن محمد الادکائی	قدس الله سرہ
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
ابو البرکات نوری	امیر تید علی بن شهاب	شيخ عبداللہ	بابا محمود طوسی	اخى علی قنلق شاه
علی الدیوبی سمنانی	ابن محمد الهمدانی	عزجستانی قدس سرہ	قدس الله سرہ	قدس الله سرہ
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
شيخ حافظ بهاء الدين	مولانا فخر الدين	شاه علی قرامی قدس سرہ	شيخ محمد شاه	شيخ بهاء الدين
عمر اردی قدس سرہ	کورهستانی قدس سرہ	الله تعالی سرہ الغزنی	قرامی قدس سرہ	عمر قدس الله سرہ
٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠	٢٤٠
مولانا شمس الدين	شيخ بهاء الدين	سيد برهان الدين	مولانا جلال الدين	مولانا شمس الدين
محمد اسد قدس سرہ	ولد قدس الله سرہ	محقق قدس الله سرہ	محمد البلخي الرومی	ابن ملک دادا تبریزی

٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
شيخ صلاح الدين	شيخ حاتم الدين	سلطان ولد	شيخ شهاب الدين	شيخ نجيب الدين علی
القوسوی المعروف بزرگ	ابن الحسن بن اخي ترك	قدس الله تعالی سرہ	التهرودي	برغتن الشيرازی
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
ظهير الدين عبدالکریم	شيخ محمد بن محمد	شيخ ابراهيم مجدوب	شيخ جمال الدين	شيخ شمس الدين
ابن علی بن بن غنم	الله تعالی سرہ الغزنی	قدس الله تعالی سرہ	قدس الله سرہ الغزنی	صفی قدس الله سرہ
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
شيخ نور الدين	شيخ عز الدين	شيخ کمال الدين عبدالکریم	شيخ نور الدين	شيخ زين الدين
عبدالصمد نظری	محمود الکاشی	الکاشی و مکتوب و قبا	عبد الرحمن قدس سرہ	ابو بکر الخوافی
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
امير قوام الدين	خواجه شمس الدين	مولانا زين الدين	مولانا جلال الدين	مولانا جلال الدين
سجانی قدس سرہ	محمد الکوسوی الحامی	ابو بکر تاييادی	محمود راهر مرعای	ابو يزيد پورانی
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
مولانا ظاهر الدين	شيخ بهاء الدين	شيخ نظام الدين جالک	شيخ ابو عبداللہ	شيخ محي الدين عبد
خلوئی قدس سرہ	زکریاء مولتانى	مروفي شيخ نظام اليا	الصومع قدس سرہ	القادر الجليلی
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
شيخ حماد دباس	شيخ صدقه بغدادی	شيخ سيف الدين	شيخ ابو محمد عبدالکریم	شيخ ابو عمرو مصري
قدس الله تعالی سرہ	قدس الله سرہ	عبد الوهاب	الطفوسی قدس سرہ	قدس الله تعالی سرہ
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
شيخ بقاء بن بطوق	قضيبة البان	محمد الاوانی کبابی	ابو السعود بن	شيخ ابو مدين
قدس الله سرہ	موصلي قدس سرہ	القائدمعرفت	الشبل قدس سرہ	المغری قدس سرہ
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
ابو العباس بن	ابو البرقع الکفیف	عدي بن مسافر	سیدی احمد بن ابی	حيوة بن قيس
البروفيا الصهاجي	الما لقي قدس سرہ	الشامی ثم الکاري	الحسن الرفاعي	الحراي قدس سرہ
٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨١
شيخ جابر قدس	شيخ ابو عبداللہ	الجسن علی بن حميد	ابو اسحق بن طريف	ابن الفارض
الله تعالی سرہ الغزنی	ابرايم الهاشمی القرشي	المعروف بن الصباغ	قدس الله سرہ الغزنی	الحوی المصري

٣٢٦	٣٢٧	٣٣٢	٣٣٤	٣٣٥
ابراهيم بن عصار	شيخ محي الدين محمد	شيخ صدر الدين	شيخ مؤيد الدين	شيخ سعيد الدين
الجعفي قدس سره	ابن علي بن العربي	محمد بن يحيى القنوي	الحندي قدس سره	الفرغاني قدس سره
٣٣٦	٣٣٨	٣٣٨	٣٣٩	٣٤٠
شيخ موسى	شيخ عيسى هتار	شيخ ابوالغيث	شيخ ابوالحسن	شيخ ياسمين المغربي
سدراني قدس سره	بمبي قدس سره	جميل اليميني قدس سره	المغربي الشاذلي	الحجاء الاسودري
٣٤٢	٣٤٦	٣٤٦	٣٤٦	٣٤٦
شيخ ابوالعباس	شيخ سعد حداد	احمد الجعدي شيخ سعيد	شيخ نجم الدين عبد الله	خواجة قطب الدين
المرسي قدس سره	ومهدي شيخ جوهر	كثير ويابو عيسى	ابن محمد الاصغراني	يحيى طاجي نيشابوري
٣٤٥	٣٤٥	٣٤٦	٣٤٦	٣٤٦
ابو محمد عبد الله	ابو عبد الله المعروف	شيخ سليمان نركان	شيخ علي كردي	شيخ مفرج قدس
المرجاني قدس سره	بابن الطرف الاندلسي	موله قدس سره	قدس الله سره	الله تعالى سره الغزن
٣٤٨	٣٤٨	٣٤٩	٣٤٩	٣٥٠
شيخ ابوالعباس	شيخ مرجان قدس	شيخ علاء الدين	امام عبد الله	شيخ شهاب الدين
الذهنوري	الله تعالى سره الغزن	الخوارزمي قدس سره	اليافعي اليميني	التهرودي المقتول
٣٥١	٣٥٤	٣٥٤	٣٥٤	٣٥٨
شيخ اوحدا الدين	امير سيد قاسم	حكيم سنائي	شيخ فريد الدين	شيخ شرف الدين
خامدا الكرمانلي	بريزي قدس سره	غزواني قدس سره	عطار نيسابوري	التعدي الشيرازي
٣٥٤	٣٥٤	٣٥٤	٣٥٤	٣٥٨
شيخ فخر الدين ابراهيم	امير حسيني قدس الله	شيخ اوحدي	افضل الدين بديل	شيخ نظامي
المشهر بالعراقي	تعالى سره الغزن	اصغراني قدس سره	الحقايق الحاقاني	قدس الله سره
٣٥٨	٣٥٨	٣٥٨	٣٥٨	٣٥٨
خسرو دهلوي	حسن دهلوي	شيخ كمال جندري	مولانا محمد شيرين	شمس الدين محمد
قدس الله سره	قدس الله سره	قدس الله سره	مشهور بمغربي	الحافظ الشيرازي

الشيخ الفاضل مولانا محمد باقر

٣٦٧	٣٦٧	٣٦٧	٣٦٧	٣٦٧
رابعه عدويه	ليبا بتر المتعبد	مريم البصريه	مرحانه والهد	مغاذة العدويه
رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى
٣٦٧	٣٦٨	٣٦٨	٣٦٨	٣٦٨
عفيرة العابد	شعوانه	كردي	حفصه بنت سيرين	رابعه شاميه
رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى
٣٦٩	٣٦٩	٣٦٩	٣٦٩	٣٧٠
حكيمه دمشقيه	ام حسان	فاطمه نيشابوريه	زيتونه	فاطمه البردعيه
رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى
٣٧٠	٣٧٠	٣٧١	٣٧١	٣٧١
ام علي نروجه احمد	ام محمد والشيخ	فاطمه بنت ابوبكر	فضه رحمها الله	تليذ سرى سقطي
ابن مضروب رحمها	ابن عبد الله جعفي	الكناني رحمها الله	تعالى رحمه واحدة	رحمها الله تعالى
٣٧٢	٣٧٢	٣٧٢	٣٧٢	٣٧٥
نخفه رحمها الله	ام محمد رحمها الله	بيبيك مرويه	دختر كعب رحمها	فاطمه بنت كشتي
تعالى رحمه واحدة	تعالى رحمه واحدة	رحمها الله تعالى	الله تعالى رحمه	رحمها الله تعالى
٣٧٥	٣٧٥	٣٧٦	٣٧٦	٣٧٦
جاريه سوداء	امراءه مجروله	جاريه مجروله	امراءه مصرته	امراءه مصرثاخرى
رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى
٣٧٦	٣٧٦	٣٧٦	٣٧٦	٣٧٦
امراءه خوارزميه	جاريه خبيثه	امراءه اصفهانيه	امراءه فارسيه	تم فورت كتاب النقا
رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	رحمها الله تعالى	كرده و ازواجيا

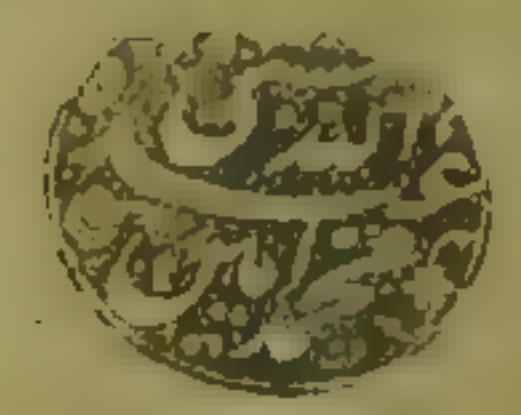
در کوه غارت گشته شد و در
در کوه و دینچه چو روزی در بر داشت
بنشین نظاره کن که می کشد او
در روز و لونه سستی بطلان
چندین نفر در آن احوال داشت
که در آن روز

حاجی فراد کوی علیہ الرحمہ و ناریج و جانا نور الدین جاکر
 جامی کبر سر کمال آفتاب بود تصنیف کرد و نسخہ زہر علم بی حسیب
 رفت از جهان ماند میان سخنوران تاریخ فخر و شرف اشعار و لغزیرب

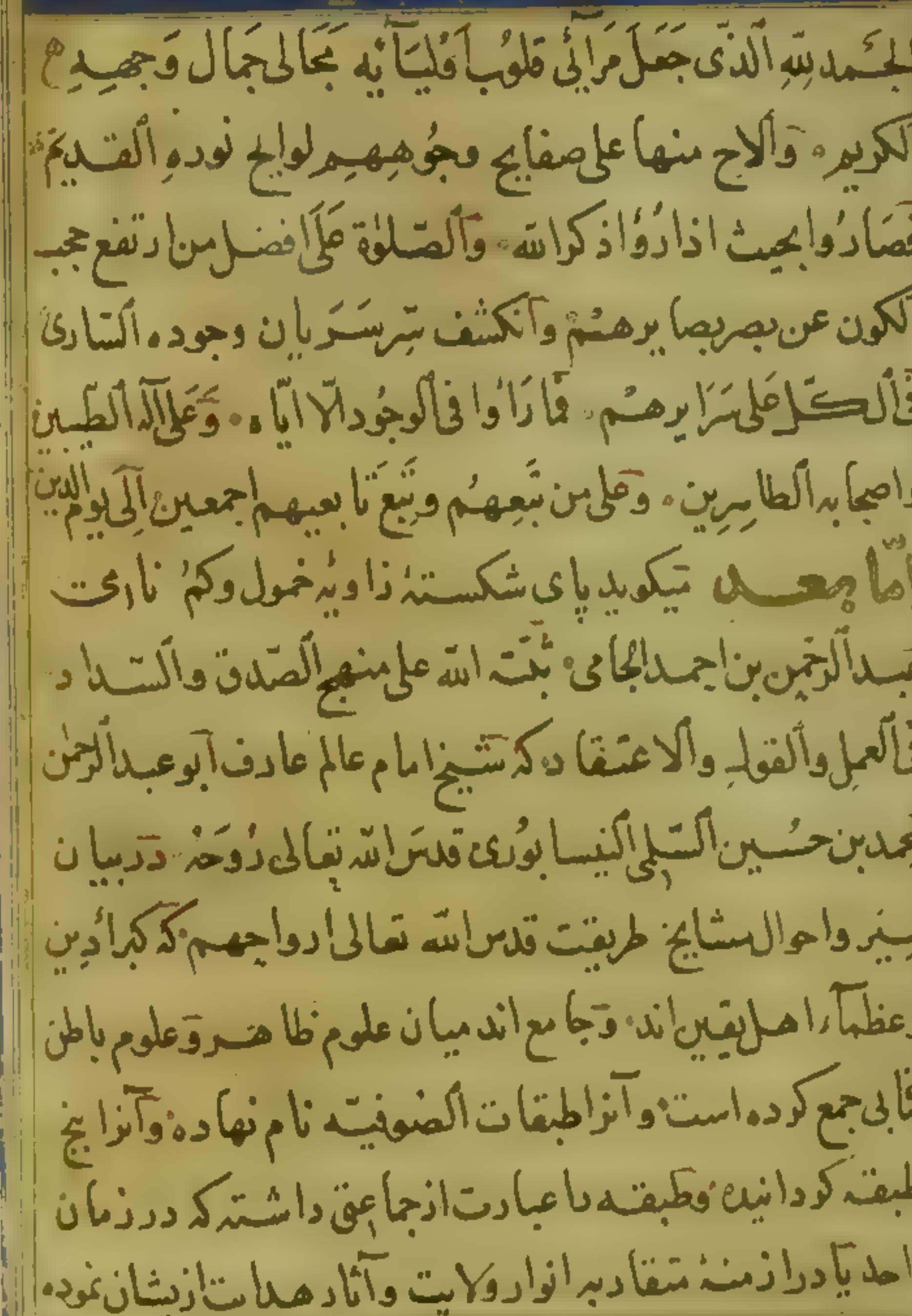
کتاب بامر المولای صاحب الکتاب
 سلمہ اللہ تعالی وانا الفقیر
 محمد امین التابقی
 عقیقہ
 ۱۹۸۶
 ۱۹۸۶
 الملک اللہ دخل فی حفظ عبدہ
 الحاکم تیسیر اغواء دار السعاده کثیر نفوذ
 سنہ ۱۲۸۰

والف

ہدایہ النسخہ الجلیدہ و المجملہ الجلیدہ من و ف حصرت لانا صاحب احسن احسن
 حب ذیل الحود و الاحسن منور مصابیح المقاصد بانوار الغنا
 مفتوح معارف المراد بمفصل الکفایہ جامع محاسن العمل
 حائز مجامع البر لا کمل الا و هو اغواء دار السعاده و ف
 وقفہ للخییر المزید و البر الکثیر من ہو علی کل شیء قدیر
 حرر القصر الہی تعالی محمد امین
 ما وفات احقر من محمد
 عقیقہ

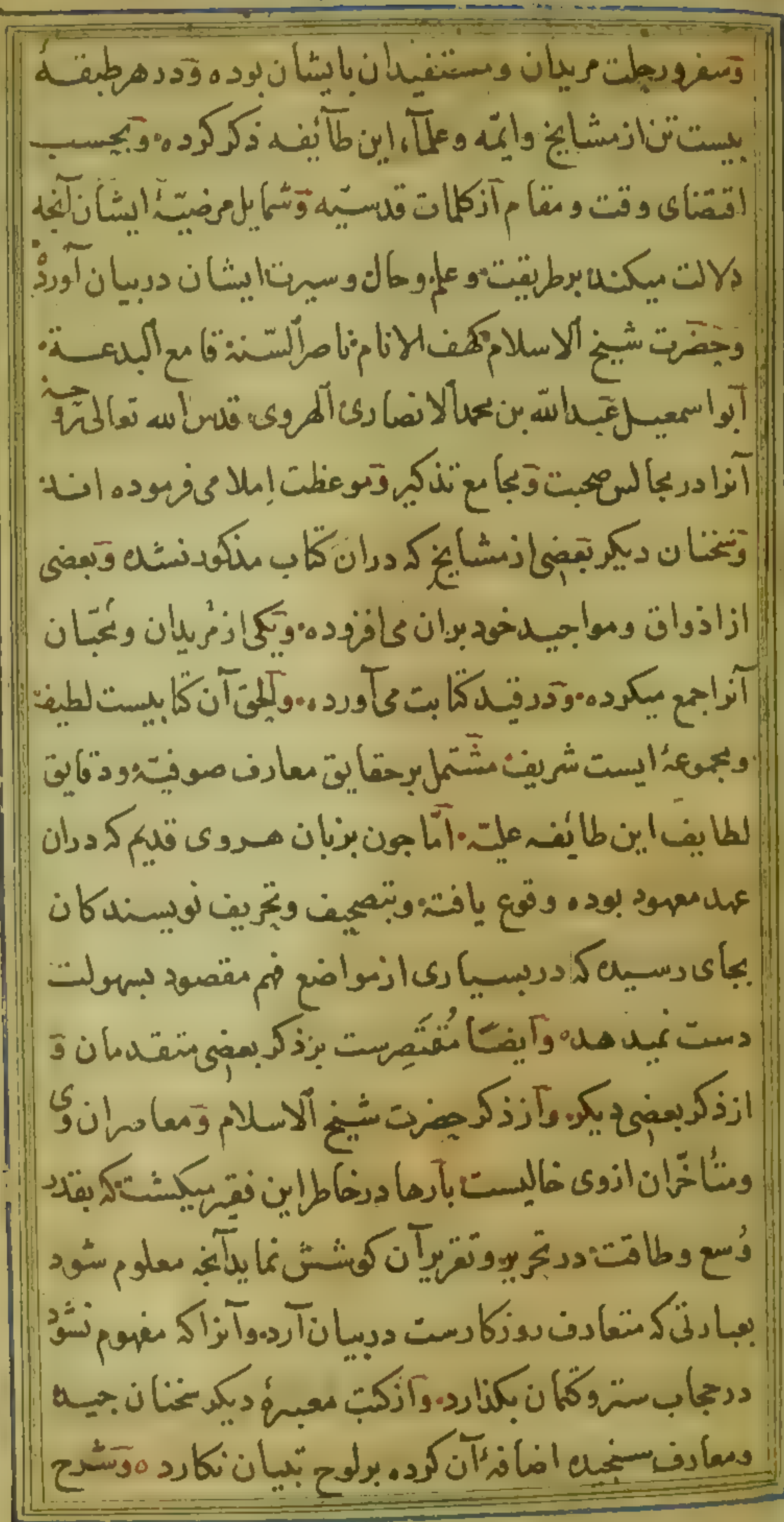

380
 Hacı Beşir Ağa
 380

الحمد لله الذي جعل مرآي قلوبنا في آياته بجمال وجهه
لكريمه والاح منها على صفائح وجوههم لوائح نوره القديم
نصاروا بحيث اذا رادوا ذكر الله والصلوة على افضل من ارتفع جب
لكون عن بصريهم وانكشف سر سريان وجوده الساري
قال كل على سرايرهم فما راوا في الوجود الا آياه وعلى الله الطين
اجابه الطائرين وعلى من تبعهم وبع تابعيهم اجمعين الى يوم الدين
اما بعد **محمد** ميكودي پاي شکسته زاویه خمول وکم ناری
سید الرحمن بن احمد الحامی ثبت الله علی منهج الصدق والسداد
فی العمل والقول والاعتقاد که شیخ امام عالم عارف ابو عبد الرحمن
محمد بن حسین السلی الینسابوری قدس الله تعالی روحه در بیان
سیر و احوال شایخ طریقت قدس الله تعالی ارواحهم که کبرایین
عظما را اهل یقین اند و جامع اند میان علوم ظاهر و علوم باطن
فانی جمع کرده است و آنرا طبقات الصوفیه نام نهاده و آنرا پنج
لبقه کودانید و طبقه با عبارت از جاعقی داشته که در زمان
احد یا دراز منتهی مقدار به انوار ولایت و آثار هدایت از شان نموده

5

و سفر و رجعت مریدان و مستفیدان بایشان بوده و در هر طبقه
بسیار تن از مشایخ و ایامه و علماء، این طایفه ذکر کرده و بحسب
اقتضای وقت و مقام از کلمات قدسیه و شمایل مرضیه ایشان آنچه
دلالت میکند بر طریقت و علم و حال و سیرت ایشان در بیان آورده
و حضرت شیخ الاسلام کشف الانام ناصر السنه قانع البدعه
آبواسمعیل عبدالله بن محمد الانصاری الهروی قدس الله تعالی تر
آنرا در مجالس صحبت و جماع تذکیر و موعظت املا می فرموده اند
و سخنان دیگر بعضی از مشایخ که در آن کتاب مذکور نشده و بعضی
از اذواق و مواجید خود بر آن می افزوده و یکی از مریدان و محبان
آنرا جمع می کرده و در قید کتابت می آورده و الحقی آن کتابست لطیف
و مجموعه ایست شریف مشتمل بر حقایق معارف صوفیه و دقایق
لطایف این طایفه علیه اما چون بزبان هروی قدیم که در آن
عهد معروف بوده و وقع یافته و تصحیف و تحریف نویسندها
بجای رسیده که در بسیاری از مواضع فهم مقصود بهرولت
دست نمیدهد و آریضا مقتصرست بر ذکر بعضی متقدمان و
از ذکر بعضی دیگر و از ذکر حضرت شیخ الاسلام و معاصران وی
و متأخران از وی خالیست بآرها در خاطر این فقیر میکشست که بقدر
وسع و طاقت در تحریر و تقریر آن کوشش نماید آنچه معلوم شود
بعبارتی که متعارف روزگارست در بیان آرد و آنرا که مفهوم نشود
در حجاب ستر و گمان بگذارد و از کتب معبره دیگر سخنان جمیده
و معارف سنجیده اضافه آن کرده بر لوح تبیان نگارده و شرح

احوال و مقامات و معارف و کرامات و تاریخ و ولادت و وفات
 جماعتی که در آن کتاب مذکور نشد با آن منضم گرداند اما بواسطه
 وفور علایق و هجوم عوایق میسر نمی شد تا آنکه در تاریخ سنه احد
 و ثمانین و ثمانمائه بحسب درویشان و معتقده معتقد ایشان
 آن از همه شغل سیر و بر فقره لیر - ایر نظام الدین علی شیر
 آفریده اله تعالی بفرموده و وفقه لسلوک طریق و صوله که بطوع و
 اختیار و از اعلی مراتب جاه و اعتبار اعراض نموده و بقدیم تسلیم و
 رضا بر سلوک جاده فقر و فنا اقبال فرموده ازین فقیر مثل آن صوفی
 که بر دل گذشته بود و در خاطر متمکن گشته است دعا کرد داعیه قدیم
 صورت تجدید یافت و دغدغه سابق بسمت تقویت و تاکید پذیرفت
 لاجرم بصدق بسمت و خلوص طوئیت در امضای آن نیت و استقصا
 آن امنیت شروع افتاد تا مولد کمالات اخلاق و مراسم اشفاق
 مطالعه کنندگان آنکه چون ایشانرا از زمین انفاس طیبیه اولیا الله
 و فیض ارواح مقدسه ایشان وقت خوش کرد و متصدی و با
 این جمع و تألیف را که بجهت اشتمال بر نفحات انفاس طیبیه مشایخ
 که از حظایر قدس رسید و بر مشام جان مشتاقان بحاضرات
 وزین مستی می کرد و بنفحات الانس من حضرات القدس از گوشه
 خاطر فرو نکذارند و بدعای خیر یاد آرند و التکلان فی جمیع الاحوال علی الیهین

تمهید فی القبول فی الامواله والوایه

ولایت مشق است از ولی که قربست و آن بر دو قسم است ولایت عامه
 و ولایت خاصه ولایت عامه مشترک است میان همه مؤمنان

نعمه
 ۵۰
 رتبه
 اولاد

قال الله تعالى الله ولي الذين آمنوا يخرجهم من الظلمات الى النور
 و ولایت خاصه مخصوصست بواصلان از ارباب سلوک و همی عباده
 عن قناء العبد في الحق و بقایه به فالولی هو الفانی فیہ و الباقی بر
 و فنا عبارت است از نهایت سیر الله و بقا عبارت از بدایت سیر
 فی الله چه سیر الی الله وقتی منتهی شود که بادیه وجود را بقدم صدق
 یکبارگی قطع کند و سیر فی الله آنکه متحقق شود که بند را بعد از
 فنا مطلق وجودی و ذاتی مظهر از لوث حد ثمان از دانی دارد تا
 بدان در عالم اتصاف باوصاف الهی و تخلق باخلاق ربانی توفیق
 کند ابو علی جوزجانی گوید رحمه الله مألوی هو الفانی من حاله الباقی
 فی مشاهد الحق که یکبارگی عن نفسه اخبار و لامع غیر الله ولی
 آن بود که فانی بود از حال خود و باقی بمشاهده حق سبحانه ممکن
 نباشد مراد آنکه از خود خبر دهد و با جز خداوند یار آمد - آری
 ادهم رحمه الله تعالی مردی را گفت خواهی که ولی باشی از اولیا الله
 تعالی گفت بلی خواهم گفت لا ترغب فی شی من الدنیا و الاخره
 و افرغ نفسك لله تعالی و اقبل بوجهك علیه بدینا و عقبی غبت
 مکن که رغبت باینها اعراض بود از حق سبحانه و فارغ کن مر خود را
 از برای دوستی خدا و نند و دینی و عقبی را در دل راه مده و روی دل
 بجز آن وجه این اوصاف در تو موجود شد ولی باشی - و فی الرسالة
 القشیریة ان الکلیله معینان احدما فیعل بمعنی مفعول و هو
 من یتولی الله امره قال الله تعالی و هو یتولی الصالحین فلا یکلک
 الی نفسه لحظه بر آیت ولی الحق سبحانه رعایت و التثانی فیعل مبالغه

از جنید قدس سر رسیدند که معرفت چیست گفت المعرفة وجود
 جلاله عند قیام علمه گفتند زدنا ایضا قریب بود هو العارف و
 المعروف و جند آن مراتب قریب زیاده شود و آثار عظمت الهی ظاهر
 تر گردد علم بجهل بیشتر حاصل شود و معرفت نکوت زیاده گردد
 بحیرت بر حیرت بیفزاید و فریاد رب زدنی تحیر افک از نهاد دعا
 برخیزد و این معنی که تقریری قدم علم معرفت است نه معرفت
 چه معرفت امری وجدانی است و تقدیر از آن قاصر اما علم
 مقدمه آنست پس معرفت بی علم محال باشد و علم بی معرفت و باک
 القول في معرفة الصوف والمتصوف والملائي والفقير والفرق بينهم
 وفي الفصل العاشر من الباب الثالث من ترجمة العوارف بدانکه مراتب
 طبقات مردم علی اختلاف درجا نه بر سه قسم است قسم اول مرتبه
 واصلان و کاملان و آن طبقه علیاست و قسم دوم مرتبه سالکان
 طریق کمال و آن طبقه وسطی است و قسم سیم مقیمان و هذه نقصان
 و آن طبقه سفلی است و اصلان مقرران و سابقان اند و سالکان
 ابرار و اصحاب یمین و مقیمان اشرار و اصحاب شمال و اهل وصول
 بعد از انبیا صلوات الرحمن علیهم دو طایفه اند اول مشایخ صوفی
 که بواسطه کمال متابعت رسول صلی الله علیه وسلم مرتبه وصول
 یافته اند و بعد از آن در رجوع برای دعوت خلق بطریق مستقیم
 مأذون و مأثور شده اند و این طایفه کاملان مکرر اند که
 فضل و عنایت الهی ایشانرا بعد از استغراق در عین جمع و تجلی حق
 از شکم مائی فنا بساحل تفرقه و میدان بقا خلاصی و مناصی ارزانی

کامل مکرر

کامل غیر مکرر

فرموده تا خلق را بنجات و درجات دلالت کنند و اما طایفه دوم
 آن جماعت اند که بعد از وصول بدرجه کمال احوال تکمیل و رجوع خلق
 بایشان نرفت و غرق بحر جمع گشتند و در شکم ماهی فنا جان
 ناجیز و مستهلک شدند که از ایشان هرگز خبری و اثری بساحل
 تفرقه و نجات بقا نرسیده و در سلك زمی سکان قباب غیرت و
 قنات دیار حیرت انحراف یافته و بعد از کمال وصول ولایت تکمیل
 دیگران بایشان مفوض نکشت و اهل سلوک نیز برد و قسم اند
 طالبان مقصد اعلی و مریدان وجه الله یریدون و حصه و طالبان
 بهشت و مریدان آخرت و منکم من یرید الاخرة و اما طالبان
 حق دو طایفه اند متصوفه و ملائمه متصوفه آن جماعت اند که
 از بعضی صفات نفوس خلاص یافته اند و بعضی از احوال و اوصاف
 متصف گشته و مطلع نمایان احوال ایشان شده ولیکن باذیال
 بقایای صفات نفوس متشبث ماند باشند و بدان سبب از وصول
 غایات و نمایان اهل قرب و صوفیه متخلف گشته و اما ملائمه
 جماعتی باشند که در رعایت معنی اخلاص و محافظت قاعده صدق
 غایت جهد بذل دارند در اخفای طاعات و کم خیرات از
 نظر خلق مبالغت واجب دانند با آنکه هیچ دقیقه از وصول اعمال
 مهمل نکند و تمامت کمال فضایل و نوافل از لوازم شمرند و مشرب
 ایشان در کلمات تحقیق معنی اخلاص بوده و لذتشان در تفرقه
 نظر حق با اعمال و احوال ایشان و سمیع آنک ماصی از ظهور معصیت
 بر حذر بود ایشان از ظهور طاعت که مظنه دیا باشد حذر کنند

صوفیان

متصوفه

ملائمه

تا قاعده اخلاص خلل نپذیرد. بعضی گفته اند الملامتی هو الذی لا یظهر
 خیرا ولا یضمیر شرکا و این طایفه سرچند عزیز الوجود و شریف الحال
 باشند هنوز حجاب وجود خلقت از نظر ایشان بکلی منکشف نشده
 باشد و بدان سبب از مشاهده جمال توحید و معاینه عین تفرید
 محجوب مانده باشند چه اخفاء اعمال و ستر احوال خود از نظر خلق
 مشعر و مؤید نیست بر الوهیت و وجود خلق و نفس خود که مانع معنی
 توحید داند و نفس نیز از جمله اغیار است تا هنوز بر حال خود نظر دارند
 اخراج اغیار از مطالعه اعمال و احوال خود بکلی نکرده اند و فرقی بین
 ایشان و صوفیه آنست که جذبه عنایت قدیمه صوفیه را بکلی از ایشان
 انتراع کرده بود و حجاب خلق و انانیت از نظر شهود ایشان برداشته
 لاجرم درایتان طاعات و صدور خیرات خود را و خلق را در میان
 نه بینند و از اطلاع نظر خلق مأیون باشند و باخفاء اعمال و ستر
 احوال مقید نه اگر مصلحت وقت در اطاعت بطاعت بینند اظهار کنند
 و اگر در اخفاء آن بینند اخفا بس ملامتیه مخلصانند بکسر لام و صو
 مخلصانند بفتح لام انا اخلصنا هم بخالصیه وصف حال ایشانست
 و اما طالبان آخرت چهار طایفه اند زهاد و فقرا و خدام و عباد
 اما زهاد طایفه باشند که بنور ایمان و ایتقان جمال آخرت مشاهده
 کنند و دنیا را در صورت قبح معاینه به بینند و از انفعالات بزیست
 مزخرف فانی او رغبت بگردانند و در جمال حقیقی باقی رغبت نمایند
 و تخلف این طایفه از صوفیه آنست که زاهد بخیط نفس خود
 از حق محجوب بود چه بهشت مقام حفظ نفس است فیها ما تشیی الا نفس

زهاد

و صوفی بمشاهده جمال ازلی و بحجت ذات لریزی از سر و کون محبوب
 بود چنانکه از دنیا صرف رغبت کرده باشد از آخرت نیز رغبتش
 مصرح بود پس صوفی را در زهد مرتبه بود و رای مرتبه زاهد
 که خط نفس از آن دور بود. و اما فقرا آن طایفه اند که مالک هیچ
 چیز از اسباب و اموال دنیوی نباشند و در طلب فضل و رضوان الهی
 ترك همه کرده باشند و باعث این طایفه بر ترك یکی از سه چیز باشند
 اول رجا تخفیف حساب با خوف عقاب چه حلال را حساب لازم است
 و حرام را عقاب دوم توقع فضل ثواب و مسابقت در دخول جنت چه
 فقرا بیا نصد سال پیش از غنیا به بهشت در آیند سیم طلب جمعیت
 خاطر و فراغت اندرون از برای انکساعات و حضور دل در آن و تخلف
 فقرا از ملامتیه و متصوفه آنست که او طالب بهشت و خواهان حظ
 نفس خود است و ایشان طالب حق و خواهان قرب او و ورا و این مرتبه
 در فقر مقام نیست فوق مقام ملامتیه و متصوفه و آن وصف خاص
 صوفیت چه صوفی اگر چه مرتبه او را مرتبه فقیر است ولیکن خلاص
 مقام فقیر در مقام او درج است و سبب آنست که صوفی را عبور بر مقام
 فقر از جمله شرایط و لوازم است و هر مقام که از آن ترقی کند صفا و
 و نقاوه آنرا انتزاع نماید و ترك مقام خود شود پس فقر در مقام
 صوفی وصفی دیگر زاید بود و آن سلب نسبت جمیع اعمال و احوال و مقامات
 از خود و عدم تملک آن چنانکه هیچ عمل و هیچ حال و هیچ مقام از خود
 نه بینند و بخود مخصوص ندانند بلکه خود را نه بینند پس ورا نه وجود بود
 و نه ذات و نه صفت بخود رجوع و فنا در فنا بود و این حقیقت فقر است

فقرا

که مشایخ در فضیلت آن سخن گفته اند و آنچه پیش ازین در معنی فقر باید
گفته شد رسم فقرست و صورت آن **شیخ عبدالله خفیف قدس سره**
گفته است **الفقر عدم الاملان و الخروج عن احكام الصفات** و این حدیث
جامع است مشتمل بر رسم فقر و حقیقت آن و بعضی گفته اند **الفقر**
الذي لا يملك ولا يملك و فوقيت مقام صوفي از مقام فقير بآنست که
فقير بارادت فقر و ارادت حظ نفس محبوب بود و صوفي را هیچ اراد
مخصوص نبود و در صورت فقر و غنا ارادت او ارادت حق میجو بود بلکه
ارادت او عین ارادت حق سبحانه باشد و بنا برین اگر صورت فقر
و رسم آن اختیار کنند بارادت و اختیار خود بموجب نشود چه ارادت
او ارادت حق باشد **ابو عبدالله خفیف رحمه الله گفته است الصوفي**
من استصفاه الحق لنفسه فودا و الفقير من استصفى نفسه في فقره
تقربا و بعضی گفته اند **الصوفي هو الخارج عن النفوت والرسوم و**
الفقر هو الفاقد للاشياء و ابوالعباس نهانندی رحمه الله گوید
الفقر بداية التصوف و فرق میان فقر و زهد آنست که فقر بی وجود
زهد ممکن بود چنانکه کسی ترك دنیا کند بفری ثابت از سریقین و
هنوز رغبت اندران باقی بود و همچنین زهد بی فقر ممکنست چنانکه
کسی با وجود اسباب و غلبه از ان منصرف بود فقر را رسم نیست
و حقیقتی رسم او عدم املاکست و حقیقت او خروج از احکام صفات
و سلب اختصاص چیزی بخود و رسم فقر صورت زهدست و اما رت
آن و معنی زهد صرف رغبت از دنیا و حق سبحانه چون خواهد
که بعضی از اولیاء خود را در تحت قباب عزت از نظر اغیار محبوب گردانند

ظاهر ایشان را بلباس غنا که صورت رغبت است پوشانند تا اهل ظاهر
ایشان را از جمله راغبان دنیا پندارند و جمال حال ایشان از نظر باحرمان
پوشیده مانده و این حقیقت فقر و زهد وصف خاص و لازم حال
صوفیست و اما رسم فقر اختیار بعضی از مشایخ صوفیا نیست و مراد
ایشان در ان اقتدا بانبیاء و تقلید از دنیا و ترغیب و دعوت طالبان
یا صورت فقر بزبان حال و اختیار ایشان درین معنی مستند باختیار
حق نه بطلب حظی اخروی و اما خدام جماعتی باشند که خدمت فقرا
و طالبان حق اختیار کنند چنانکه با داد و علیه السلام خطاب کردند
که **اذا ريت الى طالب فكن له خادما** و اوقات خود را بعد از ادای فرایض
در تفریح و ترفیه خاطر ایشان از اهتمام با امور معاش و اعانت بر
استعداد امر معاد مصروف دارند و آنرا بر نوافل عبادات تقدیم
کنند و در طلب مایحتاج ایشان در هر طریق که در شرع مذموم نباشد
مداخلت نمایند بعضی بکسب و بعضی بدیو زه و بعضی بفتح و نظر
ایشان در اخذ و اعطا بر حق بود و خلق را در اخذ را بطر اعطا حق
سبحانه دانند و در اعطا واسطه قبول و از عزت این مقام بر طایفه
حال خادم و شیخ مشبه شده است و خادم را از شیخ فرقی نهاده
اند و فوق آنست که خادم در مقام ابرارست و شیخ در مقام مقربان
ذیرا که مراد خادم در اختیار خدمت نیل ثواب آخرت بود و الا بدان
مقید نکرد و و شیخ بر اد حق قایم بود نه بر اد نفس خود و اما عباد
آن طایفه اند که پیوسته بر وظایف عبادات و فنون نوافل مواظبت
و ملازمت نمایند از برای نیل ثواب اخروی و این وصف در صوفی خود

خدم

عباد

بود ولیکن معرا و بر از شوا یب علل و اغراض چه ایشان حق را برای
حق پرستند نه برای ثواب اخروی و ترقی میان عباد زهاد آنست
که با وجود رغبت بدینا صورت عبادت ممکن بود و فوق میان عبا
و فقر آنکه با وجود غنا شاید که شخص عابد بود پس معلوم شد که واصل
دو طایفه اند و سالکان شش طایفه و مریدان ازین طوایف مشتکاه
دو متشبهه دارند یکی بحق و دیگری مبطل اما متشبهه بحق بصوفیان
متصوفه اند که بنهایات احوال صوفیان متطلع و مشتاق باشند و بقایا
تعلقات صفات از بلوغ مقصد و مقصود معقوف و ممنوع و متشبهه
مبطل با ایشان جماعتی که خود را در رتبه صوفیان اظهار کنند و از حلیت
عقاید و اعمال و احوال ایشان عاطل و خالی باشند و رتبه طاعت از
کردن برداشته خلیع العزاز در مرتع ارباحت می چرخند و گویند تقید
با حکام شریعت و طیفه عوام است که نظر ایشان بر طوایر اشیاء مقصود
باشد و اما حال خواص و اهل حقیقت ازان عالی ترست که بر سوم طایفه
مقید شوند و اهتمام ایشان بمراعات حضور باطن پیش نبود و این
طایفه را باطنیه و مبایحیه خوانند و اما متشبهه بحق بمحبوبان و اصل
طایفه باشند از اهل سلوک که سیرایشان منور در قطع منازل صفات
نفوس بود و از تابش حرارت طلب وجودشان در قلق و اضطراب
و پیش از ظهور تباشر صبح کشف ذات و استقرار و تمکن در مقام فنا
گاه که بر ترقی از یوارق کشف بر نظر شهود ایشان لایح و لامع گردد و
نغمه از تفحات و صل از مهب فنا بمشام دل ایشان بیون و جنانک ظلال
نفوس ایشان در لمعان نور آن برق منظوی و متواری گردد و هبوب

متشبهه
حق بمبغیان

متشبهه
مبطل

متشبهه
حق بمحبوبان

۱۳۳۰
۱۳۳۱
۱۳۳۲

آن نغمه باطن ایشان را از و هج آتش طلب و قلق شوق روحی و آرامی بخشند
دیگر باره چون آن برق منقطع گردد و آن نغمه ساکن شود ظهور صفات
نفوس و حرارت طلب و قلق شوق معاودت نماید و سالک خواهد
که بکلی از ملایس صفات وجود منسلخ و منخلع گردد و غرق بحر فنا شود
تا از نقب وجود یکبارگی بپایا ساید و چون آن حال هنوز مقام او نگشته
باشد و گاه که بد و نازل کرده و باطن او بکلی متطلع و مشتاق این مقام
آورد لقب متشبهه بحق بمحبوبان واصل کرده شده و اما متشبهه مبطل بمحبوبان
و اصل طایفه باشند که دعوی استغراق در بحر فنا و استهلاک در عین
توحید کنند و حرکات و سکات خود را هیچ بخود اضافه نکند و گویند
حرکات ما همچون حرکات ابوابست که نمی محروک ممکن نبوده و این معنی
مرجند صحیح است ولیکن نه حال آن جماعت بود زیرا که مراد ایشان ازین
سخن تمسید غلظت معاصی و منامی بود و حواله آن بارادت حق و دفع ملامت
از خود و این طایفه را زنادقه خوانند سهل عبد الله را رحمه الله تعالی گفتند
شخصی می گوید نسبت فعل من بارادت حق بخیر نیست که نسبت حرکت
ابواب یا محروک آن گفت این قایل اگر کسی بود که مراعات اصول شریعت و محاف
حدود احکام عبودیت کند از جمله صدیقان باشد و اگر کسی بود که از
توط و انهماک در مخالفت احکام شرع پاک ندارد و این سخن را برای
آن گوید تا وجه حواله افعال با حق سبحانه و اسقاط ملامت از نفس
خود با تخلع از دین و ملت ظاهر گرداند از جمله زندیقان بود و اما
متشبهه بحق بملاسیه طایفه باشند که بتعمیر و تخریب نظر خلق مبالغه
زیادت نمایند و اکثر سعی ایشان در تخریب رسوم و عادات و اطلاق

متشبهه
مبطل بمحبوبان

متشبهه
حق بملاسیه

از قیود آداب مخالطات بود و سرمایه حال ایشان جز فراغ خاطر و طبیعت
القلب نباشد و ترسم بر اسم زهاد و عباد از ایشان صورت نبندد
و اگر نوافل و طاعات از ایشان نیاید و تمسک بفراغ اعمال نمایند و
جز برادای فرایض مواظبت نکنند و جمع و استکثار اسباب دنیوی
با ایشان منسوب باشد و بطبیعت القلب قانع باشند و طلب مزید احوال
نکنند ایشانرا قلندری خوانند و این طایفه از جهت عدم ریا بلامتیبه
مشابهت دارند و فرق میان ایشان آنست که ملامتی بجمع نوافل و نفا
تمسک جویند ولیکن آنرا از نظر خلق پنهان دارد و اما قلندری از حد
فرایض درگذرد و باظهار و اخفاء اعمال از نظر خلق مقید نبود و اما
طایفه که درین زمان بنام قلندری موسوم اند و ربه اسلام از
کردن برداشته اند و ازین اوصاف که شمرده شد خالی اند این اسم بر
ایشان عاریت است و اگر ایشانرا حشویه خوانند لایقتر است و اما
متشبه مبطل بلامتیبه طایفه باشند که از زنا که دعوی اخلاص
کنند و بر اظهار فسق و فجور مبالغت نمایند و گویند مراد ما ازین
ملاکت خلق و اسقاط نظر مردم است و حق سبحانه از طاعت خلق
نیاز نیست و از معصیت ایشان غیر متضرر و معصیت را در آزار
خلق محصور دانسته و طاعت را در احسان ^{میان} و اما متشبه بحق بر
طایفه باشند که هنوز رغبت ایشان بکلی از دنیا مصروف نشده
باشند و خواهند که بیکبارگی از دنیا رغبت بگردانند و ایشانرا ترهه
خوانند و اما متشبه مبطل بدیشان جماعتی باشند که از برای قبول
خلق ترك زینت دنیا کنند و خاطر از جمع اسباب دنیوی باز گیرند

متشبه
مبطل بلامتیبه

متشبه
حق بر اعدان

متشبه
مبطل بر اعدان

و بدان طلب تحصیل جاه کنند و در میان مردم و ممکن بود که بر بعضی حال
ایشان متشبه شود و پندارند که ایشان از دنیا اعراض کلی کرده اند
و ایشان خود ترك مال جاه خریدند تركوا الدنيا للدنيا و میگویند که
برایشان نیز حال خودشان مشبه شود و گمان برند که چون خاطر
شان بطلب اسباب دنیوی مشغول نیست علت آنست که اعراض
کرده اند و این طایفه را مرایه خوانند و اما متشبه بحق بفقر
آنست که ظاهرش بر رسم فقر مترسم بود و باطنش خواهان حقیقت فقر
ولیکن هنوز میل بغنا دارد و بتکلف بر فقر صبری کند و فقیر حقیقی
فقر را نفی خاص داند از حق سبحانه و بران و طایف شکر همواره
بتقدیم می رسانند و اما متشبه مبطل آنست که ظاهرش بر رسوم فقر
مترسم بود و باطن بحقیقت آن غیر متطلع و مرادش بجز اظهار دعوی
بود و وصیت و قبول خلق و این طایفه را هم مرایه خوانند و اما
متشبه بحق بخادم آنست که همواره بخدمت بندهکان حق سبحانه قیام
می نمایند و بیاطن می خواهند که خدمت ایشانرا بشایسته غرض دنیوی
مالی یا جانی مشوب نکرده اند و نیت را از شوایب میل و هوا و ریا تخلیص
کنند و لکن هنوز بحقیقت زهد نرسیده باشند پس وقتی بحکم غلبه
نور ایمان و اختفاء نفس بعضی از خدمات او در محل استحقاق افتد
و وقتی بحکم غلبه نفس خدمت او به هوا و ریا آمیخته بود جمعی را که در
محل استحقاق باشند بتوقع محبت و شنا خدمت بلیغ بتقدیم رسانند
و بعضی را که مستحق خدمت باشند محروم گذارد و این چنین کس را
مخدوم خوانند و اما متشبه مبطل کسی بود که او را در خدمت

متشبه
حق بفقر

متشبه
مبطل بفقر

متشبه
حق بر مردم

متشبه
مبطل بخادم

بنی اخروی نباشد بلکه خدمت خلق را دام منافع دنیوی کرده تا بان
سبب استغلاب اقوات از اوقاف و اسباب می کند و اگر آنرا در تحصیل
غرض و تفسیر مراد خود مؤثر بینند ترك كنند پس خدمت او مقصود بود
بر طلب جاه و مال و كثرت اتباع و اشباع تآدیر محافل و مجامع بدان تقدم
و مفاخرت جوید و نظر او در خدمت ستمی بر حفظ نفس خود بود و این چنین
کس را مستحدم خوانند و اما متشبهه بحق بجا بد کسی بود که اوقات خود را
مستغرق عبادات خواهد و لیکن بسبب بقایای دواعی طبیعت و عکس
کمال ترکیه نفس بهر وقت در اعمال و او را دطاعات و فقرات و تعویقات
افتد یا کسی که همنوع لذت عبادت نیافته باشد و بتکلف بدان قیام
مینماید و او را مستعبد خوانند و اما متشبهه مبطل با شخصی بود از
جمله مرآتیه که نظر او در عبادت بر قول خلق بود و در دل و ایمان بشو
آخرت نباشد و تا اطلاع غیری بر طاعت خود نبیند بدان قیام نماید
آعادنا الله سبحانه من السمعة والریاء وبالله العصمة والتوفیق

متشبهه
بحق بجا بد

متشبهه
مبطل بجا بد

القول في التوحيد ومرتبه واربابها
وفي الفصل الثاني من الباب الاول من ترجمة العوارف. توحيد امر راتب
اول توحيد ایمانی. دوم توحيد علمی. سیم توحيد حالی. چهارم توحيد
الهی. اما توحيد ایمانی آنست که بند بنفرد وصف الهیت و توحید استحقاق
معبودیت حق سبحانه و تعالی بر مقتضای شاد آیت و اخبار نص
کند بدل و اقرار دهد بزبان و این توحيد نتیجه تصدیق مخبر و اعتقاد
صدق خبر باشد و مستفاد بود از ظاهر علم و تمسک بان خلاص از
شرك جلی و انحراف در سلك اسلام فایده دهد و متصوفه بحکم ضرورت

توحيد
یابی

توحيد
علنی

ایمان با عموم مؤمنان درین توحيد مشارک اند و بدیکه مراتب متفرد و مخصوص
اما توحيد علمی مستفاد است از باطن علم که آنرا علم یقین خوانند و آن چنان
بود که بند در بدایت طریق تصوف از سرفیقین بدانند که موجود حقیقی
و مؤثر مطلق نیست الا خداوند عالم جل جلاله و جملة ذوات و صفات و
افعال را در ذات و صفات و افعال او ناجیز دانند هر ذاتی را فروغی
از نور ذات مطلق شناسد و هر صفتی را پرتوی از نور صفت مطلق
دانند چنانکه مرکبا علمی و قدرتی و ارادی و سمعی و بصری نیابد آنرا اثری
از آثار علم و قدرت و ارادت و سمع و بصر الهی داند و علی هذا القیاس
جميع الصفات والافعال و این مرتبه از لوازم مراتب توحيد اهل خصوص
و متصوفه است و مقدمه آن با ساقه توحيد عام بیوسته و مشابه
این مرتبه مرتبه ایست که گفته نظر آنرا توحيد علمی خوانند و نه توحيد
علی بود بلکه توحیدی باشد رسمی از درجه اعتبار ساقط و آن چنان
باشد که شخصی از سر ذکا و فطنت بطریق مطالعة یا سماع تصویری کند
از معنی توحيد و رسمی از صورت توحيد در ضمیر او مرتسم گردد و از آنجا
در اثبات بحث و مناظره که کام سخن می مغر گوید چنانکه از حال توحيد
هیچ اثر درو نباشد و توحيد علمی اگر چه فرود مرتبه حالی است ولیکن
از توحيد حالی مرتجی با آن همراه بود و مزاجه من تسنیم عینا یشرب
بها المقربون وصف شراب این توحيد است و ازین جهت صاحب آن
بیشتر در ذوق و سرور بود چه بنا بر مزاج حال بعضی از ظلمت رسوم او
مرتفع شود چنانکه در بعض تصاریف بر مقتضای علم خود عمل کند
وجود اسباب را که روابط افعال الهی اند در میان نبیند اما در اکثر

توحيد

احوال بسبب بقایا ظلمت وجود از مقتضای علم خود مجبوب شود و بدین
توحید بعضی از شرک خفی برخیزد. و اما توحید حالی است که حال توحید
وصف لازم ذات موحّد کرده و جمله ظلمات رسوم وجود الا اندک
بقیه در اشراق نور توحید متلاشی و مضمحل شود و نور توحید در نور
حال و مستتر و ستر و ستر کرده بر مثال اندراج نور کوکب در نور آفتاب
فلما استبان الصبح ادرج ضوره باسفاده اضواء نور الکواکب
و درین مقام وجود موحّد در مشاهده جمال وجود واحد چنان
مستغرق عین جمع گردد که جز ذات و صفات واحد در نظر شهود او
نیاید تا غایتی که این توحید را صفت واحد بیند نه صفت خود و این
دیدن را هم صفت او بیند و هستی او بدین طریق قطره وارد در تصرف
تلاطم امواج بحر توحید افتد و غرق جمع گردد. و از اینجاست قول جنید
قدس سره التوحید معنی یضمحل فیہ الرسوم و یندرج فیہ
العلوم و یکون الله کالم یزل و منشأ این توحید نور مشاهده است
و منشأ توحید علی نور مراقبه و بدین توحید اکثری از رسوم بشریت
منتفی شود و بتوحید علی اندکی از آن رسوم مرتفع گردد. و سبب
بعضی از بقایا رسوم در توحید حالی است که تا صد و ترتیب
افعال و تهذیب اقوال از موحّد ممکن بود بدین جهت در حال حیات
حق توحید چنانکه باید گزارده نشود. از اینجاست قول ابوعلی دقاق
قدس سره که التوحید غریم لا یقتضی دینه و غریب لا یؤدی حقه
و خواص موحّدان در حال حیات از حقیقت توحید صرف یکبارگی
آثار و رسوم وجود در و متلاشی گردد که گاه لمح بر مثال برقی خاطف

لامع گردد و فی الحال منطقی شود و بقایا رسوم دیگر باره معاودت
کنند و درین حال کلی بقایا شرک خفی مرتفع گردد و رای این مرتبه در توحید
آدمی را مرتبه دیگر ممکن نیست. و اما توحید الهی است که حق سبحان
در ازل ازال بنفس خود نه بتوحید دیگری همیشه بوصف وحدانیت و
نعت فردانیت موصوف بود و منعوت گان الله ولم یکن معه شیء
و اکنون همچنان بر نعت ازلی واحد و فرد است و الا ان کما کان و تا ابد
الاباد هم برین وصف خواهد بود. کل شیء هالک الا وجهه نکتت بهلك
تا معلوم شود که وجود همه اشیا در وجود او امروز هالک است و حواله
مشاهده این حال بفرما در حق مجربانست و الا ارباب بصایر و اصحاب
مشاهدات که از مضیق زمان و مکان خلاص یافته اند این وعده در حق
ایشان عین نقد است و این توحید الهی است که از وصمت نقصان بری
و توحید خلایق بسبب نقصان وجود ناقص و حضرت شیخ الاسلام قدس سره
کتاب منازل السائرین را بنابرین سه بیت ختم کرده است **شعر**

ما وحد الواجه من واحد	اذ کل من وجه جاحد
توحید من یطق عن نعت	عاریة ابطلها الواجد
توحید آیه توحیده	ونعت من یفت لا جید

القول فی اصناف ارباب الولاية قدس سره تعالی سرارهم
و فی کتاب کشف المحجوب خداوند سبحانه و تعالی برهان بنوی را
باقی گردانیده است و اولیا را بسبب اظهار آن کرده تا بیوسه آیات حق
و حجت صدق محمد صلی الله علیه و سلم ظاهری باشند و مرایشان را اولیا
عالم گردانیده تا مجرد مرحدیث و پراگشته اند و راه متابعت نفس را در

فرعون كان يدعى الآلهية. وكان يظهر على يد خوارق العادات. وكان نقل ذلك ايضا في حق الدجال قال اصحابنا وانما جاء ذلك لان شكله وخلقه يدل على كذبه فظهر الخوارق على يده لا يقضى الى التبليس. والقسم الثاني ادعاء النبوة. وهذا القسم على قسمين لانه اما ان يكون ذلك المدعى صادقا او كاذبا فان كان صادقا وجب ظهور الخوارق على يده وهذا متفق عليه بين كل من اقر بصدق النبوة. واما من كان كاذبا لم يحز ظهور الخوارق على يده بتقدير ان يظهر وجب حصول المعارضة. واما القسم الثالث وهو ادعاء الولاية فالقائلون بكلمات الاولياء اختلفوا في انه هل يجوز ادعاء الكرامة ثم انها يحصل على وفق دعواه ام لا. القسم الرابع وهو ادعاء السحر وطاعة الشياطين فعند اصحابنا يجوز ظهور خوارق العادات على يده وعند المعتزلة لا يجوز. واما الثاني وهو ان يظهر خوارق العادات على يد انسان من غير شيء من الادعاء فذلك الانسان اما ان يكون صالحا مرضيا عند الله. واما ان يكون خبيثا مذنباً. والاول من القول بكلمات الاولياء وقد اتفق اصحابنا على جوازها وانكرها المعتزلة الا ابا الحسين البصري وصاحبه محمد الخوارزمي. واما القسم الثاني وهو ان يظهر خوارق العادات على بعض من كان مردودا عن طاعة الله فهذا هو التسمي بالاستدراج

القول في اثبات الكرامة للأولياد

وفي كتاب دلائل النبوة للإمام المستغفر رحمه الله كرامات الأولياء
حتى بكتاب الله تعالى والآثار الصالحة الروية وإجماع أهل السنة و
الجماعة على ذلك فاما الكتاب فقوله تعالى كلما دخل عليها زكرياء

المراب وجد عند هارذا. قال اهل التفسير في ذلك كان يرى عند
فاكهة الصيف في الشتاء وفاكهة الشتاء في الصيف وعرم رضى الله عنها
لم تكن نبية بالاجماع فهذا الآية حجة على منكر الكرامات للاولياء. وفي
كتاب كشف المحجوب خداوند سبحانه در نص كتاب ما را خبر داد از كرامت
آصف كه چون سليمان را بايست كه تحت بلقيس پيش از آمدن وى انجا
حاضر كند و خداى تعالى خواست تا شرف آصف را بخلق نمايد و كرامت
وى ظاهر كند و باهل زمانه باز نمايد كه كرامت اوليا جايز بود سلیمان
عليه السلام گفت از شما كيست كه تحت بلقيس پديدش از آمدن وى انجا
حاضر كند. قال عِفْرِيتُ مِنَ الْجِنِّ اَنَا اَتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ
عِفْرِيتى از جن گفت من بيارم تحت ويرا پيش از آن كه تو برخيزى از جاىگاه
خود سليمان گفت زود تر خواهم آصف گفت انا اتيك به قبل ان يروثك
اليك طرفك. من پيش از آنك تو چشم بدم زنى آن تحت انجا حاضر كنم بدین
كفتار سليمان بروى متغير نشد و انكار نكرد و ويرا آن مستحيل نيامد
و اين بهيچ حال معجز نبود زيرا كه آصف بيغمز نبود پس لامحاله بايد كه كرامت
باشد. و نيز احوال اصحاب كهف و سخن گفتن سكه با ایشان و خواب
ایشان و تقلب ایشان اندر كهف بر عین و بسیار و نقلهم ذات اليمين
و ذات الشمال و كلهم باسط ذراعيه بالوصيد این جمله ناقص عادت
و معلوم است كه معجز نیست پس باید كه كرامت باشد. و اما اثبات
كرامت اوليا بسنت آنست كه در حديث صحيح وارد است كه روزى
صحابه رضى الله تعالى عنهم گفتند يا رسول الله ما را از عجایب اُم ما ضیه
چیزی بكوی گفت پيش از شما سه كس نجايى رفتند چون شبانگاه

سید الشہداء

شده قصد غاری کردند و اندر آنجا شدند چون پاره از شب بگذشت
 سنگی از کوه در افتاد و در غار استوار گشت ایشان متحیر شدند
 گفتند نه هاند ما را از اینجا هیچ چیز جز آنکه کردارهای خود را آنچه
 بی ریاست بخداوند سبحانه شفیع آوریم. یکی گفت مرا مادری و پدری
 بود و از مال دنیا چیزی نداشتم که بایشان دهم بجز بزرگی که شیر او بدیشان
 دادی و من هر روز پیشته سیزم بیاوردی و بهای آن اندر وجه
 طعام خود کردی شبی بیکاه ترا دادم تا من آن بزرگ را بدوشیدم
 و طعام ایشان در شیر آغشتم ایشان خفته بودند آن فتح درخت
 من بماند من بر پای ایستاده و چیزی ناخورده انتظار بیداری
 ایشان می بردم تا صبح برآمد و ایشان بیدار شدند و طعام بخوردند
 آنگاه بنشستم بار خدا یا اگر من درین راست گویم مرا فریاد رس
 پیغمبر صلی الله علیه و سلم گفت آن سنگ جنیدنی کرد و شکافی پدید
 آمد. دیگری گفت مراد دختری غمی بود با جمال و دلم پیوسته مشغول وی
 بودی و هر چند وی را بخواندی اجابت نکردی تا وقتی بخیل صد و اند
 دینار زدی و فرستادم تا یک شب با من خلوتی کرد چون نزدیک
 من اندر آمد ترسی در دلم بدیدار آمد از خداوند تعالی دست از وی
 برداشتم بار خدا یا اگر من درین راست گویم مرا فرج فرست
 پیغمبر صلی الله علیه و سلم گفت آن سنگ جنیدنی دیگر کرد و آن شکاف
 زیادت شد اما نه چنان که از آن بیرون توان شد. آن کس سیمین
 گفت مرا کوهی مزدوران بودند چون کاری که می کردم تمام شده
 همه مزد خود بستند یکی از ایشان ناپدید شدند آن مزدوی بکوشیدند

بدادم يك سال و دو سال و ده سال و جمل سال گذشت مرد پدیده
 نیامد و من نتایج آن کوششها نگاه می داشتم روزی آمد و گفت
 که من وقتی کار تو کرده ام یاد داری و اکنون مرا بآن مزد حاجت
 آوراکفتم برو آن کوشندگان جمله حق تست بران آن مرد گفت
 برو من افسوس می داری کفتم افسوس نمی دارم و راست می گویم آن
 همه فراوی دادم و ببرد بار خدا یا اگر من درین راست گویم مرا
 فرج فرست. پیغمبر صلی الله علیه و سلم گفت آن سنگ بیکاه را از آن درخت
 فراتر شد تا هر سه بیرون آمدند و این فعلی ناقص عادت بود. و دیگر
 حدیث جریح راهب است و راوی آن حدیث ابوهریره است رضی الله عنه
 که پیغمبر صلی الله علیه و سلم گفت که دینی اسرائیلی بود جریح نام
 و مردی مجتهد بود و مادری داشت مستوره روزی با زوی دید
 پس بیامد وی در نماز بود در صومعه نکشاد بازگشت روز دوم
 و سیم همچنان مادرش گفت از تنك دلی که یارب پسر مرا رسوا کرد
 و بحق منس بکزد در آن زمانه نفی بود بدسیرت گفت من جریح را از
 راه بیرم بصومعه وی شد جریح باو التفات نکرد با شبانی در آن
 راه صحبت کرد و حامله شد چون بشهر آمد گفت این از جریح است
 چون بار نهاد مردم قصد صومعه جریح کردند و ویرا پیش سلطان
 آوردند جریح گفت ای غلام پدر تو کیست گفت مادرم بر تو دروغ
 می گوید پدر من شبانی است. ثم قال الامام المستغفری
 رحمه الله والحمد لله من طریق الآثار کثیرة منها قول ابی بکر الصديق
 رضی الله عنه لابنه عبدالله یاتی ان وقع بین العرب یوماً اختلاف

فأتى الغار الذي كنت فيه أنا ورسول الله صلى الله عليه وسلم وكان فيه فانه
 يأتيك رزقك بكرة وعشياً وفي قوله رضي الله عنه فانه يأتيك رزقك
 بكرة وعشياً اثبات لكلمات الاولياء . وروى الامام المستغفر
 رحمه الله باسناده عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال امر ابو بكر رضي
 الله عنه وقال اذا نامت فجيء الى علي الباب يعني باب البيت الذي
 فيه قبر رسول الله صلى الله عليه وسلم فادفعوه فان فتح لكم فاد
 فوفى . قال جابر رضي الله عنه فانطلقنا ففتحنا الباب وقتلنا ان هذا
 ابو بكر رضي الله عنه قد استوى ان يدفن عند النبي صلى الله عليه وسلم
 ففتح الباب ولا ندري من فتح لنا وقال لنا ادخلوا ادفعوه وكرامة
 ولا نرى شخصاً ولا نرى شيئاً . وروى الامام المستغفر باسناده
 عن مالك بن انس عن نافع عن ابن عمر رضي الله عنهما ان عمر بن الخطاب
 رضي الله عنه خطب الناس بالمدينة فقال يا سارية بن زئيم الجبل
 للجبل من استرعى الذئب فقد ظلم قال فانكر الناس ذكر سارية . ثم
 سارية بالعراق . فقال الناس لعلي رضي الله تعالى عنه انا سمعنا عمر
 يذكر سارية وسارية بالعراق على المنبر فقال وتلكم دعوا عمر
 فقلاً دخل في شئ الاخرج منه فلم يلبث ان جاء رسول ان سارية
 لقي العدو فزعمهم ثم جاء بالفتنة الى سفح الجبل فاراد العدو ان
 يحولوا بينهم وبين الفتنة وسفح الجبل فاتاهم نداء من السماء يا سارية
 بن زئيم الجبل للجبل من استرعى الذئب فقد ظلم قال وكانوا يرون
 ان صوت عمر رضي الله تعالى عنه هو الذي سمعوه . وروى الامام
 المستغفر رحمه الله ايضا باسناده انه لما فتحت مصر اتى أهلها

قال اهل البيت ابو بكر رضي الله عنه
 المشاء من العرب والعجم والفاطمية
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه

الى عمرو بن العاص رضي الله عنه فقالوا ايها الامير ان ليلتنا هذا سنة
 لايجري الابهاء قال لهم وما ذلك قالوا اذا كانت ثنتا عشرة ليلة خلون
 من هذا الشهر عدنا الى جارية بكر بين ابويها فادريتنا ابويها فجعلنا
 عليها من الخبز والخبز افضل ما يكون ثم القيناها في هذا النيل فقال
 عمرو ان هذا الامر لا يكون ابدا في الاسلام وان الاسلام يهدم ما كان
 قبله فاقاموا ثلثة اشهر لايجري قليلاً ولا كثيراً حتى هموا بالجلاء فلما
 رأى ذلك عمر وكتب الى عمر بن الخطاب رضي الله عنه بذلك فكتب عمر
 رضي الله عنه انك قد أصبت الذي فعلت فان الاسلام يهدم ما كان
 قبله وبعث بطاقة في داخل كتابه وكتب اليه اني قد بعثت اليك
 بطاقة في داخل كتابي فالفها في النيل فلما قدم الكتاب الى عمرو بن العاص
 اخذ البطاقة ففتحها فاذا فيها من عبد الله عمر امير المؤمنين الى النيل
 مضراً ما بعد فانك ان كنت تجرى من قيك فلا تجر . وان كان الله الوأ
 ألقها رسماً هو الذي يحبك ففسأله أو احد ألقها وان تجربك
 فالق البطاقة في النيل وقدمتها اهل مصر للجلاء والخروج منها
 لانها لا تقوم مصلحتهم فيها الا بالنيل فاصبحوا وقد اجراه الله تعالى
 عشرة ذراعاً في ليلة واحدة وقطع الله تعالى تلك السنة السوء عن
 اهل مصر الى اليوم . وروى الامام المستغفر رحمه الله ايضا باسناده
 عن نافع عن ابن عمر رضي الله عنهما قال رأى عثمان رضي الله عنه ليلة
 قتل صبيحتها رسول الله صلى الله عليه وسلم وهو يقول يا عثمان انك
 تفر عندنا فقتل رضي الله عنه من يومه . وروى الامام المستغفر
 رحمه الله باسناده ان امير المؤمنين عليا رضي الله تعالى عنه سأل جلا

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه
 عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه

عن حديث في الرجة فكتبه قال انما كنتي قال ما كنتك قال فادعوا الله عليك ان كنت كاذبا ان يعي بصرك قال فادع الله فدعا عليه امير المؤمنين علي رضي الله تعالى عنه فعي بصره فلم يخرج من الرجة الا وهراعي وبعينين ازساير صحابه وتابعين وتبع تابعين ومشايع طريقت طبقة بعد طبقة نه جندان كرامات وخورق عادات ظاهر شده است كه دخير تحريرو تقري كجده قال الامام القشيري رحمه الله في رسالتا وكثر ما تواتر باجاسها يعني اجاس الكرامات الاخبار والحكايات صار العلم بكونها وظهورها على الاولياء علماء قويا انتفى عنه الشكوك ومن توسط هذه الطائفة وتواتر عليه حكاياتهم واجازهم لم يبق له شبهة في ذلك **و** مقصود از اين همه مبالغه و تطويل در اثبات كرامات اوليا آنست كه تا هر سليم القلوب كه مشاهده احوال اين طائفة و مطالعة اقوال ایشان نكرده است بسنخاں سست و حكايات نادرست اصحاب جهالت و ارباب ضلالت كه درين زمان ظاهر شده اند و نفي كرامات اوليا بلكه انكار معجزات انبياء مي كند فريفته نشود و دين خود برباد ندهد **و** همانا كه باعث اين طائفة بر نفي كرامات آنست كه خود را در اعلى مراتب ولايت مينمايند و از اين امود و احوال ايشان را خبري و اثرى في نفي آن مي كند تا پيش عوام فصيحت نشوند و از فصيحيت خواص غي انديشند بآنكه اگر صد مراد خارق عادت براي شان ظاهر شود چون نه ظاهر ايشان موافق احكام شريعت است و نه باطن ايشان مطابق آداب طريقت آن از قبيل مكر و استدراج خواهد بود نه از مقوله ولايت و كرامت **هـ**

فصل في بيان كرامات الاولياء
في سنة اربعه ائمة اهل البيت و قيل يوم الجمعة
و قيل يوم الاثنين و قيل يوم الاربعاء و قيل يوم الجمعة
و قيل يوم الاثنين و قيل يوم الاربعاء و قيل يوم الجمعة
و قيل يوم الاثنين و قيل يوم الاربعاء و قيل يوم الجمعة

وفي كتاب اعلام الهدى وعقيدة ارباب التقي تصنيف الشيخ الامام
قطب الانام شهاب الدين ابى عبد الله عمر بن محمد السهروردي قدس الله
تعالى روحه و نعتقد ان للاولياء من امتد يعني امة محمد صلى الله
عليه وسلم كرامات واجابات وهكذا كان في زمن كل رسول كان
لهم اتباع ظهرت لهم كرامات وخرقات للعادات وكرامات
الاولياء من تمة المعجزات الانبياء و من ظهوره و على يد من المخرقات و
على غير الالتزام باحكام الشريعة نعتقد انه زنديق وان الذي ظهر له مكر واستدراج

الفصل في انواع الكرامات و خوارق العادات

انواع خوارق عادات بسيارست چون ايجاد معلوم و اعدام موجود
واظهار امرى مستور و ستر امرى ظاهر و استجاب دعا و قطع ستم
بعيد و در مدت اندك و اطلاع بر امور غايبة از حواس و اجازات
و حاضر شدن در زمان واحد در امكنة مختلفة و احيا موتي
و امانة احيا و سماع كلام حيوانات و نباتات و جمادات از تسليح
و غير آن و احضار طعام و شراب در وقت حاجت بى سبب ظاهر
و غير ذلك من فنون الاعمال الكنا قضاة للعادة كالمشي على الماء و
السياسة في الهواء و كالاكل من الكون و كاستنجر الحيوانات
الوحشية و كالقوة الظاهرة على ابدانهم كالذي اقتلع شجرة برجله من
اصلا و هو يدور في السماع و ضرب اليد على الحائط فينشق و بعضهم
يشرب باصبعه الى شخص ليقع فيقع او يضرب عنق احد بالاسنارة فيطير
راس المشرك اليه و قبل الجمله چون حضرت حق سبحانه و تعالى يكي از دوستان
خود را منظر قدرت كامله خود كرد اند در هيولى عالم هر نوع تصرفي

که خواهد تواند کرد. وبالحقیقة آن تاثیر و تصرف حضرت حق است
 سبحانه و تعالی که در وی ظاهر می شود و وی در میان فی قال
 بعض کبراء العارفين والاصل الذي تجمع لك هذا كله أنه من خرق عادة
 في نفسه مما استمرت عليها نفوس الخلق أو نفسه فإن الله تخرق له
 عادة مثلها في مقابلتها يسمى كرامة عند العامة وأما الخاصة فالكرامة
 عندهم العناية الإلهية التي وهبتهم التوفيق والقوة حتى خرقوا
 عوايد انفسهم فتلك الكرامة عندنا وأما هذه التي تسمى في العموم
 كرامة فالرجال انقوا من ملاحظتها المشاركة المستدرج المكونة فيها
 ولكونها معاوضة فخافوا ان يكون حظ علمهم لان الحظوظ محلا الدار
 الآخرة فإذا عمل منها بشئ فرغنا ان يكون حظ علمنا وقد وردت
 في ذلك اخبار واتي يقع الخوف مع الكرامة فاذن ليست بكرامة عندنا
 وإنما هي خرق عادة فان اقترن معها البشري بانها زيادة لا تنقص
 حظا ولا سبقت لحجاب خفيذ يسمى كرامة فالعشرى على الحقيقة هي
 الكرامة. وقال ايضا اجل الكرامات واعظمها التلذذ بالطاعات
 في الخلوات والجلوات ومنها مراعاة الانفاس مع الله ومنها حفظ
 الادب معه في تلقي الواردات في الاوقات ومنها الرضا عن الله في جميع
 الحالات ومنها البشري لهم من الله بالسعادة الابدية في الدار الآخرة

القول في انه متى سميت الصوفية صوفية

قال الامام القشيري رحمه الله اعلموا رحمكم الله ان المسلمين بعد رسول
 الله صلى الله عليه وسلم لم ينقسموا فاضلهم في عصرهم بتسمية علم سوى
 صحبة الرسول صلى الله عليه وسلم اذ لا فضيلة فوقها ففعل لهم الصحابة

ولما ادركهم اهل العصر الثاني سمي من صحب الصحابة التابعين وراوا
 ذلك اشرف سمة. ثم قيل لمن بعدهم اتباع التابعين ثم اختلف
 الناس وتباينت المراتب ففعل الخواص الناس ممن لهم شدة عناية
 بامر الدين الزهاد والعباد. ثم ظهرت البدعة وحصل التداخي بين
 الفرق فكل فريق ادعوا ان فيهم زهادا فانفرد خواص اهل السنة
 المراعون انفسهم مع الله الحافظون قلوبهم عن طوارق الغفلة
 باسم المتصوف واشتهر هذا الاسم لهؤلاء الاكابر قبل المائتين من
 الهجرة. بس آنچه مذکور خواهد شد درین کتاب اسامی بسیاری
 از مشایخ طایفه صوفیه خواهد بود و تاریخ ولادت و وفات
 ایشان و ذکر سیر و احوال و معارف و کرامات و مقامات ایشان
 باشد که مطالعه کنندگان را از مطالعه و ملاحظه آن یقینی نسبت
 باین طایفه حاصل شود و هدیایات جماعتی که نفی کرامات و مقامات
 این طایفه می کنند در ایشان سرایت نکنند و از غایله غوایت آن
 جماعت محفوظ مانند. آعاذنا الله وجميع المسلمين من شرور انفسنا
 و سيئات اعمالنا. و وراي اين فوايد ديگر هست که بعضی از ان
 بتفصيل مذکور می گردد. قال سيد الطائفة ابو القاسم جنيد
 بن محمد الصوفي قدس الله تعالى سره. حكايات السائح جنيد بن جنود
 الله عز وجل يعنى القلوب. آرزوی پرسیدند که این حکایات چه منفعت
 کند مریدان را جواب داد که حضرت حق سبحانه و تعالی می فرماید
 وكلما نقص عليك من انباء الرسل ما نثبت به فؤادك. یعنی قصتهاي
 پیغمبران و اخبار ایشان بر تو می خوانیم و از احوال ایشان ترا آگاه کنی

تادل ترا بان ثبات باشد و قوت افزاید و چون بار و رخ بتورسد
و بر تو زور آورد از اخبار و احوال ایشان شنوی و براندیشی دانی
که چون مثل این بارها و رنجها بایشان رسیده در آن صبر کرده اند
و احتمال و توکل و ثقت بیش آورده اند دل ترا بان ثبات و عزم و صبر
افزاید. بجهنم شنیدن سخن نیکان و حکایات پیران و احوال ایشان
دل مریدان را تربیت باشد و قوت و عزم افزاید و در آن از حضرت
حق سبحانه ثبات یابد و در بلا و امتحان از او برد رویشی و ناکامی
قدم فشارد تا عزم مردان یابد و سیرت ایشان گیرد. و ایضا
سخنان مشایخ و دوستان حق تعالی دوستی ایشان آرد و دوستی
ایشان ترا با ایشان نسبت افکند چنانکه گفته اند. المودة احد
القربین. و گفته اند لا قرابة اقرب من المودة. و لا بعدا بعد من
العداوة. و لله در القایل **ترجمه** القوم اخوان صدق بینهم نسب
من المودة لم یعدل به سبب. و مصطفی با صلی الله علیه و سلم
پرسیدند از مردی که قومی را دوست می دارد اما با بکردار ایشان
نی رسد گفت المرء مع من احب فرد بان کس است که وی را دوست
می دارد. و در خبرست از مصطفی صلی الله علیه و سلم که روزی
بنده نوید ماند که باشد از مغلی کردار خود حق سبحانه و تعالی
گوید بنده من فلان دانشمند را در فلان محله می شناختی فلان
عارف را می شناختی گویدی شناختم گوید بزرگ ترا بوی بخشد
پس وقتی که بشناخت نسبت می پیوندد و سبب نجات می گردد
بهر دوستان وی و کوفتن سیرت ایشان و بی بردن با احسان

صالح

با ایشان اولیتره ابو العباس عطا گوید اگر نتوانی که دست در دوستی
او زنی دست در دوستی دوستان او زن که دوستی دوستان
او در دوستی اوست. و مصطفی صلی الله علیه و سلم گفت یا ابن
مسعود. انذری عری الاسلام او ثقی قال قلت الله ورسوله اعلم
قال صلی الله علیه و سلم الولاية فی الله وحب فیہ ولبغض فیہ وفضل
عیاض رحمه الله گوید که الله تعالی فردا باینده گوید. یا ابن آدم اما
زهدك فی الدنیا فانما طلبت الراحة لنفسك واما انقطاعك الی فانما
طلبت العز لنفسك ولكن هل عادیة لی عدوا او الیت لی ولیا.
و کمترین فایده در شنیدن حکایات این طایفه آنست که بدانند که
افعال و احوال و اقوال وی نه چون ایشانست نمی زکودار خود
برگیرد و تقصیر خود در جنب کردار ایشان ببیند از عجب و ریا
و استعجابان پرهیزد. **ترجمه** شیخ الاسلام ابو اسمعیل عبدالله الانصاری
الهروی قدس الله سره و هر جا که درین کتاب شیخ الاسلام مذکور شود
مراد ایشان خواهند بود و وصیت کرده است که از سرپری سخن یاد
گیرید و اگر نتوانید نام ایشان یاد دارید که بآن بهره یابید و نیز
فرموده است که پیشین نشان درین کار آنست که سخنان مشایخ
شنوی خوش آید و بدای ایشان کواری و انکار نیاری و هرگاه از دوستان
خود یکی را تو نمایی ترا قبول نیفتد و حقیر آید بتر باشد از هرگاه که آن
بتر باشد که بکنی زیرا که آن دلیل محرومی و حجاب باشد نعوذ بالله من
الخذلان. و اگر در نظر غلط افتد و وی نه آن باشد که ترا بوی قبول
افتاد ترا زیان ندارد که قصد تو را است بوده باشد و الله المستعان و علیه

الککلان

ابوهاشم الصوفي قدس الله تعالى سره

بگفت مشهورست شیخ بوده بشام و در اصل کوفی است و با سفیان
ثوری معاصر بوده و مات سفیان الثوری رحمه الله بالبصرة سنة احدى
و ستين و مائه و سفین ثوری گوید لولا ابوهاشم الصوفي ما عرفت
دقیق الریاء و هم وی گوید من ندانستم که صوفی چه بود تا ابوهاشم
صوفی را ندیدم و بیش از وی بزرگان بودند در زهد و ورع و
معاملت نیکو و طریق توکل و طریق محبت لیکن اول کسی که وی را
صوفی خواندند وی بود و پیش از وی کسی را باین نام نخوانده بود
و بمنجین اول خانقاهی که برای صوفیان بنا کردند دانست که بر ملة شاکا
کردند و سبب آن بود که دوزی امیری ترسا بشکار رفت بود در راه
دو تن را دید ازین طایفه که فرام رسیده اند دست در آغوش
یکدیگر کردند و هم آنجا بنفشند و آنچه داشتند از خود در پی
نهادند و بخوردند آنکه برفتند امیر ترسا را معامله و الفت ایستاد
با یکدیگر خوش آمد یکی از ایشان را بخواند و پرسید که آن که بود گفت
ندامم گفت ترا چه بود گفت هیچ چیز گفت از کجا بود گفت ندانم آن
امیر گفت بس این الفت چه بود که شمارا با یکدیگر بود و دویش گفت
که این ما را طریقتست گفت شمارا جای مست که آنجا فرامم آید
گفت فی گفت من برای شما جای بسازم تا با یکدیگر آنجا فرامم
آید بس آن خانقاه بر ملة بساخته شیخ الاسلام قدس سره
خیر در محل فیها خیر باب الدیار و قدیم و قی الله خیار الخیار
و ایضا قدس سره شهر سی العالم و الاطلال و الدار

روی مالک عند حاجه و شاکا

دار علیها من الاحباب آثار . و ابوهاشم گفت لقلع الجبال بالاک
ایسر من اخراج الکبر من القلوب بسوزن کوه کندن آسان تر از بیرون
کردن کبر و مینا زدن لها ابوهاشم شریک قاضی را دید که از خانه یحیی
خالد بیرون می آمد بگریست و گفت اعوذ بالله من علم لا ینفع و هم
وی گفت اخذ المرء نفسه لحسن الادب تا دیب اهل منصور عمار
دمشقی گوید که ابوهاشم صوفی بیمار بود بیماری مرگ ویرا گفتم
خود را چون می یابی گفت بلای عظیم می بینم اما هوا یعنی هرود و
بیش از بلاست یعنی بلا بزرگ است اما در جنب هر حقیرست شیخ
الاسلام قدس سره گفت اگر بقدر هوا بلا بودی هوا نبود

فی والنون مصری قدس الله تعالى سره

از طبقه اولی است نام وی ثوبان بن ابراهیم است کینت وی ابو الفیض
وذو النون لقبست و غیر ازین نیز گفته اند اما اصح اینست و وی
باخیم مصر بوده آنجا که قبر شافعی است رضی الله تعالی عنه و پدر وی
نویی بوده از موالی قریش و ثوبه بلادیست میان صعید مصر و حبشه
و ویرا برادران بوده یکی ازیشان ذو الکفل است زوی عنه حکایات
فی المعاملات و غیرها و قبیل اسم میمون و ذو الکفل لقب له و ذو النون
شاکر و مالک انفس بوده و مذنب وی داشته و موطن از وی سماع
داشت و فقه خوانده بود و پیروی اسرافیل بوده بمغرب . شیخ
الاسلام گفت ذو النون از آنست که وی را بنیادیند بگرامات
و بنستایند بمقامات مقام و حال در دست وی شمه بود و در
مانده امام وقت و یکانه روز کار و سر این طایفه است و همه را

لاف کبری من کان از ایشان بای بود
در شب تاریک سبک سیه بنیان ترست
از دور کردن بدون آسان سبک از آن
سکه را کندن بسوزن از زمین آسان
من النون
عظیم الله

دخان ابوهاشم
الاصح من النون

الاخیر بکس الالف و سکون الخاء العجیة
والیاء المنقطه باشتین من تعها بین
الکیمین بلدة من دیار مصر الصغیر
على طرفین الحاج
مصر

۴۱

روزگار بود و هیچ از عبادت خالی نه تا روزی صبح زود و جواهر
ازان مردی غایب شد و خداوند صبح مر آن جوان را متهم کردند خوا
که با وی جفا کنند من گفتم که با وی ازین گونه سخن مگوید تا من
از وی بخونی پر سم بنزدیک وی آمدم و با وی بتلطف بگفتم که
این مرد ما را صورتی چنین دست داده است و بتوبه کمان شدن
اند و من ایشان را از درشتی و جفا باز داشتم اکنون چه باید کرد
اوروی با آسمان کرد و چیزی بگفت ماهیان دریا بر روی آب آمدند
هر یک جوهری در دهان گرفته یک جوهر بستند و بدین مرد داد
و قدم بر روی آب نهاد و برفت پس آنک صبر کرده بود صبح را بیفتند
و بیافتند و اهل کشتی ندامت بسیار خوردند و ذوالنون سیاح
بوده می گوید وقتی رفتم جوانی دیدم شوری بود در وی گفتم
از کجایی ای غریب گفت غریب بود کسی که با او موافقت دارد بانکه
از من برآمد و بیفتادم بیهوش چون بیهوش آمدم گفت چه شد
گفتم دارو بادرد موافق افتاد . شیخ الاسلام گفت قدس سر
که خسته او پیدا بود کسی که او داده بود جان در تن او شیدا بود
هر جا که آرام یابد دشمن آرام شود که او وطن غریب است و مایه
مفلانست و همراه یکانکانست و حق که کسی یانی که بضاعت تو
بدست او بود و در تو باداروی او موافق بود دامن او را استوار
دار . ذوالنون مصری بمغرب شد پیش غزیزی که از متقدمان
مشایخ است بجهت مسأله غزیزی گفت هر چه آمده اگر آمده که علم آتین
و آخرین بیاموزی این را دوی نیست این همه خالق داند و اگر آمده

که او را جوی آنجا که اول کام بر کوفتی و خود آنجا بود . شیخ الاسلام گفت که
او با جوینده خود همراه است دست جوینده خود گرفته در طلب خود می تازد

اسرافیل قدس سره

شیخ الاسلام گفت که وی از پیران ذوالنون مصری دید از مغرب بود
و بمصر رسید بوده و پیران سخت بسیار در زهد و توکل و معاملاتی
نیکو شیخ الاسلام گفت که فتح شرف بمصر شد ششصد فرسخ بیک
سوال با سرافیل چون فرصت یافت پرسید از وی هل عذاب الاشرار
قبل الزلزل گفت ما صبر کرده سه روز و زوجه را هم گفت مرا جواب دادند
از رو بود ثواب پیش از عمل هم روا بود عذاب پیش از زلزله این بگفت
و زعقعه نزد و در شورید پس آن سه روز بزیست و برفت شیخ
الاسلام گفت آن سه روز درنگ پس جواب آن سه روز درنگ خوا
بود اگر در وقت جواب دادید در وقت برفید شیخ الاسلام
گفت ربوبیت هم عین عبودیت است و قسمتها بکرده پیش از کرد خلق
و خلق زیر حکم و خواست و یاسیر تا هر یکی را رقم چیست عاقبت
آن کند که خود خواهد و ویراست حکم و در آن عادل است کس با چون و چرا
نیاید و نرسد که وی کار بر علم و حکمت میکند و کرد تا شری بر کس چیست و عنایت و

ابو الاسود مکی رحمه الله

بزیارت غزیزی رفت سلام کرد گفت ایها الشیخ من دوست توام ابو الاسود
غزیزی برجست و گفت عليك السلام جوانی و در حال از خود غایب
گشت همان حال بود تا سه بار بدانست که غزیزی از دست آب و خاك
و رسوم انسانیت بیرون شده است دیدار وی غنیمت گرفت و باز گشت

کیست

ابوالاسود راعی رحمه الله تعالی
نیاز مشایخ بوده وقتی در باده اهل خود را گفت بدرود باش که من
رفتم خواص را و مطهره او از شیر پر کرد و بوی داد و وی برفت چون
بطهارت احتیاج شد خواست که طهارت کند از مطهره شیر پیرون
آمد از راه بازگشت و گفت آب ندارم که طهارت کنم مرا آب واجب
از شیر مطهره را از شیر تهی کرد و از آب پرورفت هر که طهارت
کردی آب فرو آمدی و چون تشنه و کمر سینه شدی شیر
ابو یعقوب هاشمی ازین طایفه بوده رحمه الله تعالی
وی گفته که مرکز مرا فراموش نشود که روز عید با ذوالنون می آمدم
مردمان از عید بازگشته بودند شادی کنان ذوالنون گفت این
مردمان شادی می کنند که امانت خود بگزارده اند خود ندانند
که از ایشان پذیرفته اند یا نه یعنی طاعت رمضان بیا تا بیکسوی
باز شویم برایشان بکریم شیخ الاسلام گفت این حکایت همان
حکایت جوهر و جوهری است آنکه قیمت ندانستی بسفتی و آنکه
دانستی از سنن آن ترسان بودی و عید باز نکرد و نهای خود
نرو و اهل آن غافل بودند آنان که نه اهل آن بودند بیدار بودند
آن وعید در ایشان آوخت شیخ الاسلام گفت که سیاح موصلی گفت
که داود علیه السلام گفت خداوند مرا گفتی که دست و روی بشوی خدا
را اکنون بصحبت می خوانی دل مرا چه چیز بشوید صحبت را گفت التهموم
والاخران بیمار و اندوه شیخ الاسلام گفت که درین طریق ازین چاره
ولید بن عبدالله السقا رحمه الله تعالی

کینت و با ابواسحق است از اصحاب ذوالنون بوده وی گوید که ذوالنون
گفت که در باده زنگی دیدم سیاه هر که الله گفتی بید شدی ذوالنون
گوید هر که الله یاد کند در حقیقت صفت وی جدا کرد ابو عبدالله
رازی گفت پیش ولید سقا در رفتم وی خواستم که در فقر از وی
سوالی کنم سر بر آورد و گفت اسم فقر آنرا سلم است که هرگز جز حق
در خاطر او نیامده است و بقیامت از عهد این سخن پیرون می توانم آمد
تونی ولید السقا سنة عشرین و ثلثمائة و قبل سنة ست و عشرین و ثلثمائة
فضیل عیاض قدس الله تعالی روحه
از طبقه اولی است کینت او ابو علی است باصل از کوفه است و گفته اند
باصل از خراسان بود از ناحیت مرو و گفته اند که وی بسم قندزاده و
بیا و زد بزرگ شده و کوفی الاصل است و نیز گفته اند که بخاری الاصل
است و الله تعالی اعلم وفات وی در محرم سنة سبع و ثمانین و مایه بود
۵ فضیل عیاض گوید قدس الله روحه که من حق را سبحانه و تعالی بردستی
پرستم که نشکیم که پرستم لمحمد الوفاق و تقصی الاله و انت نظر خبید
هذا و ذنی فی القیاس بدیع . لو کان جُبتك صادقا لاطعت
ان المحب لمن تحب مطیع . شیخ الاسلام گفت قدس سیده
هر که او را بریم می پرستد خود را می پرستد و بطع جناات خود می جنبد
نه بجهت محبت و طاعت فرمان و هر که او را بامیدی پرستد او نیز
خود را می پرستد و بتوقع تنعم و راحت خود می جنبد نه برای محبت و
طاعت من او را نه بریم و امید پرستم چون مردوران و نه برد عوی محبت
او که از پرستشی که سزای او باشد و استحقاق آن دارد عاجز مانم بلکه

او را بر فرمان او پرستم که گفت پرستی پرستم و بردوستی سفت رسول او
 صلی الله علیه و آله و بتقصیر خود معترف محمد بن سعید از نجی را رحمه الله پرسیدند
 که سفته کیست گفت آنکه حق را سبحانه بریم و امید پرستد گفت پس تو
 چون پرستی گفت هر دو دوستی وی مرا بر خدمت و اطاعت دارد

یوسف سباط از متقدمانست رحمه الله

از ائمه شیع است و سید در زهد و ورع و خوف و قهر بر وی غلبه
 کرد علم بروی در شورید مات سنه ست و تسعین و مایه شیخ
 الاسلام گفت که او گفته که دوستان او را سه چیز بداده اند جلالت
 و مهابت و محبت شیخ الاسلام گفت فضیل عیاض را پسری بود علی
 نام از پدرمه بود در زهد و عبادت و ترس روزی در مسجد حرام
 نزدیک زمر خواننده برخواند و یوم القيمة تری الجرمین الاله وی شنید
 زعقه بزد و جان بداد شیخ الاسلام گفت از دوست نشان و از عارف
 من مات عشقا فلیت هكذا لا خیر فی عشق بلا موت

معروف کرخی قدس الله تعالی سره

از طبقه اولی است و از قدماء مشایخ استاد سیری سقطنی و غیر او
 و کینت وی ابو محفوظ است نام پدر وی فیروز و بعضی گفته اند
 فیروزان و بعضی گفته اند معروف بن علی الکرخی پدر وی بوده
 بوده دربان امام علی بن موسی الرضا رضی الله تعالی عنهما و گویند
 که بردست وی مسلمان شده بود روزی بار داده بود از حاکم کرد
 در پای درآمد و در آن هلاک گشت و معروف با داود طائی قدس
 روحه صحبت داشته و مات داود الطائی سنه خمس و ستین و مایه

در روز

و معروف در سنه مائین از دنیا رفت و وی گفته است که صوفی
 اینجا همانست تقاضای همان بر میزبان جفاست همان که بادب
 بود منتظر بود نه متقاضی شخصی معروف را گفت مرا وصیتی کن
 گفت احذر ان لا یزال الله الای فی رتی مسکین شیخ الاسلام گفت
 که معروف روزی فرا خواهر زاده خود گفت که چون ترا باد حاجت
 بمن سو کند بر آورده و مصطفی صلی الله علیه و سلم درد عای گفت اللهم
 انی سالك بحق السائلین علیک و بحق الراغبین الیک و بحق تمشی الیک
 بحق این کاهای من بر تو و سئل معروف عن الحجة فقال الحجة
 لیست من تعلیم الخلق انما هی مواهب الحق و فضله و قبر معروف در
 بغداد است بدعا کردن و زیارت و تکرار آنجا روند و محبت است که مکر دعا کند

ابو سلیمان دلمانی قدس الله تعالی روحه

از طبقه اولی است نام وی عبدالرحمن بن احمد بن عطیة القنسی است
 و بعضی گفته اند عبدالرحمن بن عطیة از قدماء مشایخ شام بوده از دارا
 که دیه است از دهمای دشت و قبر وی در همان ده است و وی
 استاد احمد بن ابی الحواری است رتخانة الشام و در سنه خمس و عشرة
 و مائین برفت از دنیا ابو سلیمان را پرسیدند که حقیقت معرفت چیست
 گفت آنست که مراد جز یکی نبود درد و جهان و هم وی گفته که کتابی
 خوانده ام که حق سبحانه و تعالی گفته است که کذب من ادعی محبتی
 اذا حنه اللیل نام عتی و هم وی گفته که وقتی که براق بودم عابد
 بودم و بشام عارفم بعضی ازین طایفه گفته اند که بشام از آن عارفان
 بود که براق عابد بود اگر انجا عابد تر بودی اینجا عارف تر بودی و هم

مستجاب گردد

و النبی ال سنه
 القدره با شات
 النور و عظامه
 استجاب

ابوسلیمان گفته رتبا ینکت الحقیقة فی قلبی اربعین یوما فلا آذن لها
 ان تدخل قلبی الا بشاهدین الکتاب والسنة ومم وی گفته که سرچیزی
 که ترا از حق سبحانه مشغول کند بر تو شوم است و هر چیزی که خوی
 تو از حق باز کند و خوی تو با اسباب کند تو دشمن است و هر نفسی
 که از تو بر آید در غفلت نه در یاد حق سبحانه بر تو داغ است و هم
 وی گفته اذ انکبى القلب من الفقد ضحك الرّوح من الوجد احد بن
 ابی الخواری گوید که ابوسلیمان ترا گفتیم که در خلوت نماز گزاردم از آن لذت
 یافتم پرسید که سبب لذت توجه بود گفتیم آنکه مرا هیچکس ندید گفت
 انک لضعیف حیث خطر قبلیک ذکر الخلق ومم وی گفته لکل شیء صدأ و صدأ
 نور القلب الشبع ومم وی گفته من اظفر الانقطاع الى الله فقد وجب علیه خلع ثوبه
 من رقبته ومم وی گفته ابلغ الاشیاء فیما بین الله و بین العبد المحاسبة

داود بن احمد بن دارانی رحمه الله

وی برادر ابوسلیمان دارانی است و صاحب ریاضت عظیم بود و با
 ابوسلیمان صحبت داشته بود و سخنان وی در معاملات مثل سخنان
 برادر وی بود احد بن ابی الخواری گوید از داود پرسیدم که چگونه در دل
 که آواز خوش در وی اثری کند گفت آن دل ضعیف و بیمار بود و او را معالجه باید

ابوسلیمان بن داود بن نصر الطائی قدس الله تعالی

از کبراء مشایخ و سادات اهل تصوف بود و در زمانه خود بی نظیر
 شاگرد ابو حنیفه رضی الله عنه بود و از اقران فضیل و ابراهیم بن ادم
 و غیر ایشان بود از طبقه اولی است و در طریقت مرید جیب راعی بود
 و در جمل علوم حظی وافد داشت و بدرجه اعلی بود و در رفقه فقیه افقها

بود عزلت اختیار کرد و از ریاست اعراض کرد و طریق زهد و ورع
 و تقوی بردست گرفت و برافضایل بسیارست و مناقب مذکور
 وی گفته مریدی را که ان اردت السلامة سلم علی الدنيا وان اردت
 الکدامة کبر علی الآخرة ای بسرا اگر سلامت خواهی دنیا را وداع کن و
 اگر کدامت خواهی با آخرت تکبیر کوی و از معروف کرخی قدس سره
 روایت کنند که گفت هیچ کس را ندیدم که دنیا را در چشم وی قند
 و خطر کمتر بود از داود طائی که همه دنیا را و اهل آنرا بنزدیک وی هیچ
 مقدار نبود و در فقر آن چشم کمال نگرینی اگر برافت بود ندی

ابراهم بن ادهم قدس الله تعالی

از طبقه اولی است کینت او ابواسحق است و نسب او ابراهیم بن
 ادم بن سلیمان بن منصور البلی از ابناء ملوک است در جوانی
 توبه کرد و وقتی بصید بیرون رفته بود ها تفتی آواز داد که ابراهیم
 نه برای این کار آفریده اند ترا وی را آگاهی بدید آمد دست در
 طریقت نیکوزد بمکه رفت و آنجا با سفیان ثوری و فضیل عیاض
 و ابو یوسف غسولی صحبت داشت و بشام رفت آنجا کسب می کرد
 در طلب حلال ناظور بانی می کرد و ویرا حدیث است و از اهل
 کرامات و ولایت است و بشام از دنیا رفته در سنه احدی
 او اثنین و ستین و مایه و یقال فی سنه ست و ستین و هذا
 اکثر شخصی با ابراهیم ادم همراه شد و همراهی وی دیر کشید
 چون می خواست که جدا شود گفت شاید که درین صحبت ازین
 رنج شده باشی کنی حرمتی فراوان کردم ابراهیم گفت من ترا

کوست بودم دوستی عیب تو بر من پوشیدم از دوستی خود ندیدم
 که نیک میکنی یا بد **شعر** و یقین من سواک الفعل عذک
 و تفعله فمحسن منك ذا کا عثمان عماره گفت که بزمن حجر
 بودم با ابراهیم بن ادم و محمد بن ثوبان و عباد متقوی سخن میکردیم
 جوانی دور تر نشسته بود بارادت و نیاز تمام گفت ای جوانمزدان
 من آن مردی ام که در این کار میکردم بشب نخسبم و بروز هیچ نخور
 و عمر خویش را بخش کرده ام یکسال حج کنم و یکسال غزا جوئست که
 مرا بویی نمی رسد و در دل خود هیچ چیزی نمی یابم و نمی دانم که شما چه
 میگوئید هیچکس از ما جواب وی باز نداد و در سخن خویش بر رفتند
 آخر یکی از یاران گفت که مراد دل بر نیاز او بسوخت گفت ای جوانمزد
 ایان که کرد این کار میکردند و آنرا خواهان و طالب اند نه در
 فراوانی طاعت و خدمت می کوشند در نگر بستن و تیز بینی می
 کوشند شیخ الاسلام گفت این نه آنست که خدمت و طاعت
 بناید کرد یعنی با آن چیزی دیگری باید صوفی فی خدمت نبود
 اما تصوف نه خدمت است صوفیان خدمت بنگذارند بلکه از همه
 خلق زیادت آرند اما آنچه کنند با و نشانند یعنی عوض و مزد و
 مکافات با آن طلب نکنند و مایه ایشان چیزی دیگرست در باطن
 نه در ظاهر ظاهر بتلبیس کنانند و بیاطن در جهان دیگر زند
 ابوالقاسم نصرآبادی گفت جذبه من جذبات الحق تری علی
 عمل الثقلین یک کشیدن که دل تو با او نکرد یعنی محبت و معرفت
 و محبت ترا به از کردار آدمی و بری ابراهیم ادم و علی بکار و خدا

بروز

مرعشی و خواص یاران یکدیگر بودند با یکدیگر بیعت کردند که هیچ
 چیز نخوریم مگر که دانیم که از حلال است چون در ماندند از یافتن حلالی
 شبهه بانکه خوردن آمدند گفتند چندان خوریم که از آن جاره نبود باری شهادت
ابراهیم سعد العلوی الحسینی
 کینت او بواسطی است شریفست حسنی از قدیمان مشایخ است از اهل
 بغداد از آنجا بشام رفت و آنجا متوطن شد صاحب کرامات ظاهر
 بود نظیر ابراهیم ادم شیخ الاسلام گفت هزار و دویست و اند شیخ
 شناسم ازین طایفه دو علوی بوده اند یکی ابراهیم بن سعد دیگری
 حمزه علوی صاحب کرامات ابراهیم سعد است ابا الحارث اولاد
 است ابا الحارث اولاسی در ابتدا ارادت بخانه خود خایکینه خورده
 لی یاران پیش ابراهیم سعد رفت و وی در راه بود پای بر آب نهاد
 و ابا الحارث را گفت دست بیا در دست بوی داد بای وی در آب فرو
 ابراهیم گفت بای تو در خایکینه آویخته است باین سخن ویرا مطالبه
 و عتاب کرد بران کار پس گفت تو نه جوینده این کاری برو از خلق
 عزلت گیر و فراغت دلجوی و کرد کردار کرد
ابو الحارث الاولاسی رحمه الله تعالی
 نام وی فیض بن الحضرست شاگرد ابراهیم سعد علویست وی گفته
 که در ابتدا دیدن من ابراهیم سعد را آن بود که در غیر ایام موسم از او
 بعزیمت مکه بیرون آمدم در راه بسه تن باز خوردم گفتم که من هم باشم
 همراه دو تن از ایشان جدا شدند من ماندم و یک تن و آن ابراهیم
 سعد علوی بود شریف حسنی گفت تو کجا میروی گفتم بشام گفتم

تر بود

س

من بگویم لکام می روم بعد از آن جدا شدیم اما همیشه کتابت وی بمن
 می آمد و هم وی گفته که روزی با ابراهیم علوی از کوه لکام می آمدم
 لشکری دوازده کوش زنی را گرفته بود آن زن بجا استغاثه کرد ابراهیم
 بآن لشکری سخن گفت قبول نکرد دعا کرد آن لشکری وزن هر دو
 بیفتادند بعد از آن زن برخاست و لشکری بدم من گفتم دیگر با تو
 مصاحبت نمیکنم که مستجاب الدعوه می ترسم که از من فی ذاتی ظاهر
 شود و بر من دعا کنی گفت ایمن نیستی گفتم فی بس وصیت کرد و
 گفت تا بتوانی بکمر چیزی از دنیا قناعت کن و هم وی گفته که روز
 در او لاس نشسته بودم دل من بجهت بیرون رفتن در حرکت آمد بیرون
 آمدم دیدم که شخصی در میان درختان نمازی کوارد مرا هیبت او فرد
 گرفت چون نیک نظر کردم ابراهیم سعد بود نمازدا کوتاه کرد و سلام
 داد و بکار بجز آمد و لب بجنبانید ما هیان بسیار صف کشیده روی
 بوی نهادند بخاطر من گذشت که صیادان کجا اند همه متفرق شدند
 پس گفت ای ابوالخارث تو مرد این کار نه بر تو باد که درین ریگا از خلق
 پنهان باشی و بقیلی از دنیا بسازی تا اجل تو برسد و غایب شد
 دیگر ندیدم او را هم ابوالخارث گفته که آواره ذوالنون شنیدم
 بجهت مسئله چند غریمت زیارت وی کردم چون بمصر رسیدم گفتم
 وی دی روز از دنیا برفت بر قبر وی رفتم و بروی نماز گذاردم و بنفسم
 مرا خواب در بود و بر این خواب دیدم آنچه مشکل داشتم از وی سوال کردم جواب گفت
 ابراهیم پیغمبر هر وی قیامت است
 کینت او با حق است صحبا ابراهیم بن آدم و کان من قرآن ای یزید

وی در اصل از کرمان بوده و در هجرات اقامت کرده بوده از آن و پراهره
 گویند و قبری در قزوین است یزاد و یزید به وی گفته که بصحبت
 ابراهیم ادم رسیدم اول مراد لالت تجرید کرد از دنیا بعد از آن مرا
 دلالت بکسب کرد کسب می کردم و بفقران فقه می کردم بعد از آن مرا گفته
 کسب را بکنار و توکل خود را بر خدای تعالی درست کن تا ترا صدق و تقی
 حاصل آید آنچه گفت فرمان بردم بعد از آن فرمود که بیادیه درای بر
 قدم تجرید بیادیه در آمدم مرا صدق توکل و اعتماد بر خدای تعالی
 میسر شد گفته اند که ویرا جای عظیم بود در هجرات چند حج بکرد بر تو
 و در همه دعا میکرد و میگفت اللهم اقطع رزقی عن اموال اهل هجرات
 و زهدم فی کوید بعد از آن روزها کرسنه می ماندم و چون بیازار
 می گذشتم مردم با من میگفتند این کی است که هر شب چندین و چندین
 درم نفقه می کند وقتی حج رفت بر قدم تجرید و چند روز در بیادیه هیچ
 نخورد و هیچ نیا شامید گفت نفس بامن حدیث کرد که ترا نزدیک خدا
 تعالی قدری و منزلی هست ناکاه شخصی از جانب دست راست بامن
 در سخن آمد گفت یا ابراهیم تو ای الله فی سرك بوی نکرستم و گفتم قد کان
 ذلك بود آنچه می گوی پس گفت میدانی که چند کا هست که من اینجا می
 هیچ نخورده و هیچ نخواسته با آنکه بر جای مانده و بر زمین افتاده ام
 گفتم خدای تعالی دانا تر است گفت هشتاد روز است و من شرم می دارم
 از خدای تعالی که خاطری که تو واقع شده است مرا واقع شود و اگر بخدا
 تعالی سوگند دهم که این درخت را از گرداند سر اینه زر گرداند و برکت
 دیدار وی مرا آگاهی حاصل شد روزی بایزید با اصحاب خود نشسته بود

گفت برخیزید که باستقبال دوستی از دوستان خدای تعالی می رویم
 چون بدر وازه رسیدند ابراهیم ستنه را دیدند که می آمد بایزید
 او را گفت در خاطر من آمد که باستقبال تو آیم و ترا شفیع گردانم
 بخدای تعالی در حق خویش ابراهیم گفت اگر در همه خلق مرا شفاعت
 دهد پاره کل بخشید باشد شیخ در جواب او متحیر شد که سخت
 زیبا گفت وی گفته روزی بجلوس بایزید حاضر گشتم مردمان گفتند
 فلان کس علم از فلان گرفته است بایزید گفت مسکینان علم خود از مردمان
 گرفتند و ما علم از فلان گرفتیم که مرکز نبرد و هم وی گفته من از آن
 يبلغ الشرف كل الشرف فليختر سبعا على سبع الفقير على الغني والجوع على الشبع
 والكدون على الرفق والذل على الكبر والتواضع على الكبر ولكن على الفرح والتمت على الحزن

ابراهیم رباطی رحمه الله تعالى

وی رسید ابراهیم ستنه است و طریقه توکل از وی گرفته است و قبری
 بر در رباط زنگی زاده است در هراة و قی با ابراهیم ستنه در سفر بود
 چون در راه می رفتند ابراهیم ستنه بارباطی گفت با تو هیچ معلومی
 هست و با خود هیچ زادی بر گرفته رباطی گفت نه پاره دیگر برفت
 باز گفت رباطی با تو هیچ معلومی هست گفت فی پاره دیگر برفت
 پس گفت راست بگوی که پای من کران شد نمی توانم رفت رباطی
 گفت با من چند شراک فعلین است که چون بکسلد در آن کستم گفت
 اکنون بکسته است کفتم نه گفت پس بینداز که معلوم است از آن
 نمی توانم رفت رباطی آنرا بینداخت در ختم وی خواست که رود و
 دوال بکسلد تا ویرا سرزنش کند قضا را یکی بکست دست فواز کرد

نشست

الله علی الصدیق

که بیرون کشد دیگری دیدن فاده همه راه مخین بود آخر ویرا گفت کدامی

ابراهیم طروش رحمه الله سبحانه

شیخ الاسلام گفت که وی از متاخان است و وی گفته که رکه صوفی
 کفاوست و بالحق اوست و خزینه او اوست یعنی حق سبحانه
 و تعالی شیخ الاسلام گفت هر که برین بینداید کاری فرادست خود
 دهد که بآن درماند و گفت صوفی بادیافا افتاد گفتند سبب چه بود
 گفت سبب سوزنی بسفری رفتم کفتم سوزنی باید چون فرادست
 آمد کفتم چیزی که در آنجا نم کفتمی بدست آوردم کفتم کیف در دست
 نتوان گرفت رکه بدست آوردم کفتم حامی نتوانم کرد دقتی بدست
 آوردم آسیاب فرامی بیوست تا بایجا رسید این همه ازان سوزن شد
 لایبراهیم الخواص قدس سره لقد وضع الطريق اليك جفا قال احد
 بغيرك يستبدل فان ورد الكشاة فانت كلف وان ورد المصيف فانت ظلم

ابراهیم الصیاد البغدادی رحمه الله

کیف وی ابواسحاق است با معروف کرخی صحبت داشته بود معروف ویرا
 گفته بود لازم گیر فقر را و متوسل ازان مذهب وی تجرید و انقطاع بود
 جنید گوید که روزی پیش سری سقطی آمد پاره حصیر از او ساخته چون
 سری آنرا دید یکی از اصحاب را فرمود تا برای وی جبه از بازار بخرد
 گفت ای ابواسحق این را بپوش که بامن ده ددم بود بآن برای تو این جبه را
 خریدم ام ابراهیم گفت با فقرای نشینی و ده درم ذخیره میکنی و آنرا بنوشید

امام احمد بن حنبل رحمه الله تعالى

کیف او نیز ابواسحاق است ابو محمد جری و ابواحد مغازی گویند که

الكف تلي
 دندى وجران
 بجز الله

یهودی پیش ابراهیم آجری آمد بتقاضای چیزی که پیش وی داشت بعد
 با هم سخن گفتند یهودی گفت مرا چیزی بنمای که بآن شرف اسلام و فضل
 آنرا بدین خود بدانم تا ایمان آورم گفت راست میگویی گفت آری
 ابراهیم گفت ردا خود را بمن ده ردای ویرا بستند و در میان ردای خود
 پیچید و در آتش دشتخانه انداخت و در عقب آن درآمد و آنرا بر گرفت
 و ردای خود را از آن بکشد ردای یهودی در میان سوخت
 و ردای وی بر بیرون سلامت یهودی ایمان آورد ه

ابراهمی آجری کبیر رحمه الله تعالی

جنید گوید که از عبدون زجاج شنیدم که ابراهیم آجری مرا گفت لآن
 تری الی الله عزوجل تمک ساعة خیرک مما طلعت علیه الشمس ه

محمد بن خالد آجری رحمه الله تعالی

از مشایخ بزرگست جعفر خلای از وی بسیار حکایت می کنند از وی
 آورند که گفته است وقتی که بعل آجر مشغول بودم در میان خشتها
 که زده بودند می رفتم ناگاه شنیدم که خشتی مرخشت دیگر را گفت
 سلام بر تو باد که امشب بآتش دری آیم مزدور را نرا منع کردم از آنکه
 خشتها را بآتش در آرد و منم را بران حال بگذاشتم و بعد از آن دیگر خشتی

ابراهم بن سمار السمرقندی قدس سره

مدتها بیغداد مقام داشت و بسر قند باز آمد وقتی لشکری از قنار
 بدر سمرقند آمد شبی برخاست و بیرون رفت و بانگی بران لشکر
 زد جمله درهم افتادند و یکدیگر را بسیار بکشتند و با مداد عزیمت
 کردند وی گفت هر کس میگوید که ادب چیست من میگویم

پخته

ادب آنست که خود را بشناسی و وفات او بسر قند بود ه

فتح الموصلی قدس الله تعالی روحه

از بزرگان و متقدمان مشایخ موصیست بشرحانی از نظیران اوست
 در سنه عشرين و مائین برفته از دنیا پیش از بشرحانی بهفت سال
 دوز عید اضحی در کویها میکند شت آن قربا نهادید که می کردند گفت لای
 دانی که چیزی ندارم که برای تو قربان کنم من این دارم و بس آنکست بر کلو
 نهاد و بیفتاد بنکر بستند برفته بود و خطی سبز بر کلو وی روزی
 بخانه بشرحانی آمد گفت اگر چیزی خوردنی داری بیا طعام آورده
 لحقی بخورد و باقی در کلیم نهاد و ببرد دخترکی آنرا دید گفت میگویند
 که فتح امام متوکل است آنک طعام برداشت و ببرد بشرکت او شما را
 می آموزد که چون توکل درست شود هیچ زیان ندارد شیخ الاسلام
 گفت که چون تجرید درست شود ملک سلیمان معلوم نبود و چون تجرید
 درست نشد باشد آستین افزونی از سردست معلوم بود ه

فتح بن سحر المروزی قدس الله تعالی روحه

کنیت او ابو نصر است از قدما مشایخ خراسانست با قیاد فنی برسم لشکر
 عبد الله بن احمد حنبل گوید که از خاک خراسان چون فتح نیامد سیزده
 سال در بغداد قوت نخورد از انطاقیه و یراسوقی می آوردند و می
 خورد در حالت نزع با خود چیزی می گفت کوش با و داشتند می گفت
 الهی اشتد شوقی الیک فجعل قدومی علیک چون ویرای شستند
 بر ساق وی دیدند نبشته برك سبز بر خاسته از پوست که الفتح لله
 شیخ الاسلام گفت که ابراهیم حرنی گفت که من حاضر بودم دیدم آن

بود از بغداد

نشسته را گویند که سی و سه بار بروی نماز کردند قریب سی هزار مرد
مات للنصف من شعبان سنة ثلث و سبعین و مائتین ۵

بشیر بن حارث بن عبد الرحمن الحافی قدس الله تعالی

انطبقة اولی است کتبت ابو نصر ست و گویند اصل او از بعضی دیهات
مروست مقیم بغداد گشته و آنجا برفته از دنیا روز چهارشنبه ده روز
از محرم گذشته سنه سبع و عشرين و مائتین پس از احد خنبل بساها
و ویرا بزرگی داشتند از احد خنبل تا آنکه که گفته مخلوق گفتن قرآن
افتاد وی در خانه بنشست و احد پای پیش نهاد و یوا گفتند یا بابا
جرا بیرون نیایی و سخن نگوئی نصرت دین را و تقویت اهل سنت را
گفت هیاهات احد خنبل در مقام پیغمبران ایستاده است که چون وی
خواند کرد مرا طاعت آن نیست و وی گفت ما اعظم مصیبه من فاته

عربیه

بشیر الطبرانی قدس الله تعالی سر

از مقدمان مشایخ طبریه است و سخت بزرگ بود و صاحب کرامت
بود و برا خبر آوردند که مشایخ گفته اند که تا بشیر در طبریه بود ما را
از روم ایمنی است چون این سخن بشیرند غلامان داشت که قیمت
سریک هزار دینار بود همه را آزاد کرد پسرش گفت ما را در ویش
کردی گفت ای پسر شکر آنرا کردم که حق تعالی از من چیزی در دل دوستان خود

چنین

قاسم خزلی رحمه الله تعالی

کان فی حاله مسدداً و من اسباب الدنيا مجرداً بشرحانی زیارت
وی رفت روزی بیمار شد بشرحانی بیعادت وی آمد دید که خشتی
زیر سر نهاده و یک پاره بوریایی کهنه در زیر نهاده انداخته چون بیرون

است

آمد همسایگان وی گفتند که سی سالست که همسایه ما است بر کز از ما حاجتی نخوا

شقیق بن ابراهیم البیاض قدس الله تعالی

از طبقه اولی است کتبت ابو علی است و وی در اول صاحب رای بود
صاحب حدیث کشت و سنی پاکیزه شاکرد ز فرست از قدماء مشایخ
بلخ است استاد حاتم اتم و با ابراهیم ادهم صحبت داشته و از نظیران
و بست و بروی زیادت کرده در زهد و تقوی بر طریقی توکل رفتی و قی
با ابراهیم ادهم گفت که شما در معاش چگونه میکنید گفت ما چون بیایم
شکر میکنیم و چون نیایم صبر میکنیم شقیق گفت سکان خراسان
بمخنین می کنند ابراهیم گفت بس شما چون می کنید شقیق گفت ما چون
بیایم ایثار کنیم و چون نیایم شکر کنیم ابراهیم ادهم بوسه بر سر وی داد
و گفت استاد تویی و در کتاب سیر السلف این حکایت را بعکس این
آورده آنچه اینجا نسبت با ابراهیم ادهم کرده آنچه نسبت بشقیق کرده
و آنچه اینجا نسبت بشقیق کرده آنچه نسبت با ابراهیم ادهم و الله اعلم
شقیق گفت با ابو یوسف قاضی در مجلس ابو خیف رضی الله تعالی عنهم
حاضر میشدم مدتی میان ما مفارقت افتاد چون بغداد در آمد
ابو یوسف را دیدم در مجلس قضا مردمان کرد و بکرد وی جمع گشته
بمن نگاه کرد گفت ایها الشیخ چه بوده است که تغییر لباس کرده
گفتم آنچه تو طلب کردی یافتی و آنچه من طلب کردم نیافتم لاجرم ماتم
زده و سوگواری و کبود پوش گشته ام ابو یوسف گریان شد و وی
گفت من از گناه ناکرده بیش از ان می ترسم که از گناه کرده یعنی
دانم که چه کرده ام اما ندانم که چه خواهم کرد و وی گفته توکل آنت

که دل تو آرام گیرد آنچه خدای تعالی وعده فرموده است و هم وی گفته
اصحاب الناس كما تقبب النار خذ منفعاتها واجذر ان تجرقك و در بعضی
تواريخ: بلغ مذکورست که شقیق را در سنه اربع و سبعین و مائه
در ولایت ختلان شهید کردند و قبر وی آنجا است ۵

داود البلیخی قدس الله تعالی روحه

از قضا مشایخ خراسانست ابراهیم ادهم گوید که در میان کوفه و مکه
بامردی مصاحب شدم چون فریضه نماز شام گذارد بعد از آن دور
سبک گذارد و در زیر لب سخن گفت از جانب دست راست وی کاشه
شریک و کوزه آبی پیدا آمد خود بخورد و مرا نیز داد این قصه را با یکی از
مشایخ که صاحب آیات و کرامات بود بگفتم گفت ای فرزند وی برادر
من داود است و وصف حال وی چندان بگفت که سر که در آن مجلس
بود بگریست پس گفت وی از دیهی زردیههای بلخ است که آن دیه
بر سایر بقیاع افتخار دارد که داود از ویست پس آن شیخ از من پرسید
که ترا چه آموخت گفتم اسم اعظم گفت کذاست گفتم آن بر دل
من از آن بزرگ تراست که یوزبان بگوید ۵

حارث بن الاسد الحاسبی قدس الله تعالی روحه

از طبقه اولیاست کینت او ابو عبید الله است از علماء مشایخ است و
قدما ایشان جامع علوم ظاهری و علوم اصول و معاملات و اشا
و ویرا تصانیف بوده استاد بغدادیاست باصل از بصره است
اما در بغداد بوفته از دنیا در سنه ثلث و اربعین و مائین پس
از احمد بن حنبل بدو سال حارث گفته من صحیح باطنه بالمراقبه و الاخلاص

زین الله ظاهره بالمجاهدة و اتباع السنه و هم وی گفته من لم یجد
نفسه بالریاضات لا یفتح له السبیل الی سنن المقامات ابو عبید الله
خفیف گوید اقامت و انجسته من شیوخنا و الیاقون سلوا احوالهم حارث
الحاسبی و الجند و رویم و ابن العطاء و عمرو بن عثمان الکی قدس الله تعالی
اسرارهم لانهم جمعوا بین العلم و التقوی و هم حارث الحاسبی گفته
صفة العبودیه لا تری لنفسك ملكا و تعلم انك لا تملك لنفسك ضرا
ولا نفعا گویند حارث الحاسبی رحمه الله چهل سال بروز و شب
بدیوار باز نهاده و جز بدو زانو نشست از وی پرسیدند که چرا
خود را بتعب می داری گفت شرم دارم که در حضرت مشاهده ^{وانه} بنک

ابو تراب بن خشی قدس الله تعالی روحه

از طبقه اولیاست نام وی عسکر بن الحصین است و گفته اند که عسکر
بن محمد بن الحصین از اجله مشایخ خراسان است بعلم قوت و زهد
و توکل و با ابو حاتم عطاء بصری و حاتم اصم بلخی صحبت داشته است
ابو عبید الله جلا و ابو عبید بصری است ابو تراب با سید رکه
دار در بادیه شد دو تن یاوی نمایند ابو عبید الله جلا و ابو عبید
بصری و دیگری هم باز گشتند و وی گفته که عارف آنست که هیچ
چیز او را تیره نکند و همه چیز با و روشن شود و هم وی گفته
که نیست از عبادت چیزی با منفعت ترا از اصلاح خواهر دها
و هم وی گفته که من شغل شغولا بالله عن الله اذركه المقت
في الوقت و هم وی گفته که اذا تواترت علی احدكم النعم
فليبك علی نفسه فقد سلك غير طريق الصالحين و كان يقول هو ايضا

نشینم

يقول بئني وبين الله عهد ان لا امد يدي الى حرام الا قصرت يدي عنه ثم
وي گفت که چون اعراض حق سبحانه بنده را همراه شود زبان اولیاء
حق بطعن ورد و انکار دراز شود و ابوتواب در بادیه در نماز بود
باد سهم و پرا بسوخت یکسال بر پای بماند در سینه خمس و
اربعین و مائین در آن سال که ذوالنون برفت از دنیا

ابوتواب علیه السلام رحمه الله تعالى

وی بود که با اصحاب خود از مکه بیرون آمد ایشانرا گفت شما براه جا
بروید که من براه تنوک می روم گفتند که مای سختست گفت جاده نیست
لیکن چون بر مکه در آید در خانه فلان دوست ما فرود آید چون
بر مکه رسیدند در خانه وی فرود آمدند برای ایشان چهار قطعه
گوشت بریان کوده آورد ناکاه موشگیری از هوا فرود آمد و یک
قطعه بر بود ایشان گفتند آن و دوی ما نبود و باقی را بخوردند
چون بعد از دود و ز ابوتواب آمد انوی پرسیدند که در راه هیچ
چیز یافتی گفت فی مکه فلان روز موش گیری یکباره گوشت بریان
کریمین انداخت گفتند پس ما با هم طعام خورده ایم که آنرا از
پیش ما ر بوده بود ابوتواب گفت صدق چنین باشد

ابوحاتم عطار قدس الله تعالى روحه

از اقوان ابوتواب بوده و استاد ابو سعید خراز و جنید گفته اند
کان ابو حاتم العطار ظاهره ظاهر التجار و باطنه باطن الابرار و
گفته اند اول کسی که از علوم اشارات سخن گفت وی بود چون صوفی
دیدید بامرقع و قوطه گفتی یا سادقی قد نثرتم اعلامکم و ضربتم

طبولکم فیالت شغری فی اللقاء ای رجال تکنون شخصی بدد سرا
ابوحاتم عطار شد در بزد گفت کیست گفت درویشی است که میگوید
الله ابو حاتم در باز کرده بیرون افتاد و روی برخاک نهاد و بوسه
بر پای وی داد و گفت کسی مانند کی کوید الله وقتی بغداد را
آرامه بود و فسق بسیار میرفت شبلی را بخواب گفتند اگر نه آن
بودی که قوی کوی الله ما هم بغداد بسوختی شبلی آنرا باز گفت
گفتند ما نیز میگویم که الله گفت شمای کوید الله نفسا بنفیس و
من میگویم الله حقا بحق قل الله ثم ذرهم حقیقه الحق الحق شیئ لیس
یعرفه الا المجتد فی حق تجرید شیخ الاسلام گفت که همه خلق میگویند
که یکی و از هزار در می آورند و این قوم می گویند یکی و از نشان
خود می گیرند الا کل شیء ما خلا الله باطلا
و کل نعم لا یحاله زایل و ابوحاتم گفته السیاحه بالقلوب

سری من الفلاس السقا قدس الله روحه

از طبقه اولیاست کینت او ابو الحسن است استاد جنید و سایر
بغداد یانست از اقوان حارث محاسبی و بشر جانیست و شاگرد
معروف کوخی و آنان که از طبقه ثانیه اند اکثر نسبت بوی در
گفتند یا مداد سه شنبه سیوم رمضان سنه ثلث و خمین و ما
برفته از دنیا جنید گفته ما را یث عبد الله السری اتت علیه
سبعون سنه ما را یث مضطجعا الا فی علة الموت و هم جنید
گفته که روزی بخانه سری در آمدم خانه خود را می رفت نشسته
و این بیت می خواند و می گوید لا فی التهار ولا فی اللیل فرج

بعضی و غیره گفته اند
و قطعه را نام در میان

نوشته شده است
در روزنامه واد
خواهی بشناسی در از خواهی واد

فَلَا أَبَايَ أَطَالَ اللَّيْلُ أَرْقَصُوا **سری در وقت که مختصر بود جنید**
 را گفت آياك وصحبة الاشرار ولا تقطع عن الله بصحبة الاخيار .
 شيخ الاسلام گفت که جنید گفت که وقتی پیش سری سقطی بودم نشسته
 قوی بود در سرائی وی بود نشسته سری مرا گفت کیست بود در هیچ
 بیکانه نیست گفتم نه درویشی است همین کاری جوید گفت ویرا بخوان
 خواندم سری بوی در سخن آمد دیو بماند و سخن جان باریک شد
 که من هیچ در دنیا فتم تنگ دل گشتم آخر سری گفت شاگردی که کرده
 گفت به راه مرا استادی است که فرایض نماز مرا بوی می باید آموخت
 اما علم توحید او مرا تلقین می کند سری گفت تا این علم در خواسان
 بجای بود همه جای بود چون آنجا برسد هیچ جانیای . **سری گفته**
 که معرفت از بالا فرو آید چون مرغی پرواز کان تادلی بیند که در
 شرم بود و حیا آنجا فرو آید . **و هم وی گفته** بلیه المعرفة تجرید
 النفس للتقريد للحق . **و هم وی گفته** من تزین للناس بما ليس فيه
 سقط من عين الله عز وجل . **و تم وی گفته** که در طر سوس بیمار شد
 جمعی از کوران جانان قزایان عیادت من آمدند و جندان بنشینند
 که من آزاد یافتم و ملول شدم بعد از آن از من استدعاء دعا کردند
 دست برداشتم و گفتم **اللهم علما كيف تعود الرضي** . جنید گفت
 روزی بر سری سقطی درآمد مرا کاری فرمود آنرا بساختم و پیش
 وی دفتم کاغذ پاره بن داد در وی نوشته که سمعت حاديا يجده
 في البادية ويقول ابكي وما يدريك ما يبكي **شعر**
 ابكي حذارا ان تفارقيني . **و تقطعي حبل دجوني**

ضمیمه فاف و شد در راه
 و در شاه کاسه را چنانی
 اندک باطن این را از حق
 حال است و آنکه در راه

در راه و شد در راه
 و در شاه کاسه را چنانی
 اندک باطن این را از حق
 حال است و آنکه در راه

در راه و شد در راه
 و در شاه کاسه را چنانی
 اندک باطن این را از حق
 حال است و آنکه در راه

در راه و شد در راه
 و در شاه کاسه را چنانی
 اندک باطن این را از حق
 حال است و آنکه در راه

علی بن عبد الحمید الغضائری رحمه الله تعالی

از متقدمان مشایخ است له الاحوال البديعة والاعمال الرفیعة و
 كان يعد من الابدال وی گوید در خانه بیتری بگو فتم شنیدم که می
 گفت **اللهم من شغلني عنك فاشغله بك** حتی از بروت دعا ی
 وی حق سبحانه و تعالی مرا حصل حج بیاده از حلب روزی کرد

ابو جعفر التماک رحمه الله تعالی

وی بغدادیست از مشایخ سری سقطی منزوی و منقطع و متعبد
 بوده است جنید گوید که از سری شنیدم که گفت که روزی ابو جعفر
 تماک بر من در آمد دید که نزد یک من جمعی نشسته اند بیستاد
 و نشست پس بمن نگرید و گفت یا سری صرت مناخ البطالین
 و باز گشت و اجتماع آن جماعت را کرد من نپسندید

احمد بن خضرویه البلی قدس الله تعالی

از طبقه اولی است کینت او ابو حامد است از بزرگان مشایخ
 خراسان است از بلخ بود با ابو تراب نخشی و حاتم امم صحبت
 داشته و ابراهیم ادم را دید بود وی گوید که ابراهیم ادم
 گفت التوبة هي الرجوع الى الله بصفاء القلب من نظير ان بايزيد
 و ابو حفص حداد است در سفر حج ابو حفص را زیارت کرد در
 نیشابور و بایرید را در بسطام ابو حفص را گفتند که ازین طایفه
 کوا بزرگتر دیدی گفت احمد خضرویه بزرگتر ندیدم بهمت و صدق
 احوال شخصی از احد طلب وصیت کرد گفت آیت نفسك حتی
 تحيها و هم وی گفته الطريق واضح والحق لا يخ والاداعي قد اسمع

سری ۹

بنام غفرنا محمد و آله
 و آله

سجده و شهادت

سری خواجه بقالی بود که از بزرگان کازان

فَاَلْتَمِزْ بَعْدَ هَذَا الْاَمْنِ الْاَعْمٰى تَوَفٰى رَحِمَهُ اللّٰهُ فِى سَنَةِ
اَرْبَعِيْنَ وَمِائَتِيْنَ وَفِيْهِ يَبْلُغُ مَشْهُورُ بَرَزِوَيْتِ بَرْكُ بَه ٥

بِحَبِيْبِ بْنِ مُعَاذِ الرَّازِىِّ رَوْحِ اللّٰهِ تَعَالٰى

از طبقه اولی است کفایت او ابو زکریا است و لقب او واعظ یوسف
بن الحسن الرازی گفت بصد و بیست شهر رسیده ام بدیدار علما
و حکما و مشایخ هیچکس ندیدم قادر تر بر سخن از بحی بن معاذ را
و وی گفته انکسار العاصین احب الی بن صولة الطیعی
شیخ الاسلام گفت وقت بود که مردی در طاعت افکند و از آنجا بیرون
آمد یعنی در غرود افکند و معجب شود بخود و وقت بود که در غلی
افکند یا در معصیتی و ویرانان نیکو بیرون آمد دران غفلت
ویران خود مشغول کند و نظاره خود بوی ازانی دارد خداوند
هر چه کند نخواهد تواند و ویرانسد و این بودن بر هر دو
غرور و مکرست که حکم او دران ندانی و عاقبت خود دران نشناختن
باید که دلیر نباشی که الله تعالی بکرمی کند از قوی که دلیر دارد در معصیت
وی می روند و میگویند سَيَغْفِرُ لَنَا این خود ما را بیا مرزند
هم چیز در گناه بتر از حقیر داشتن آن نیست در حقارت آن نگرند
دران نگر که با که می رود بحی بن معاذ را گفتند قومی اند که می گویند
ما بجای رسیده ایم ما را نماز بناید کرد گفت بگو رسیده اید
اما بدو زخ رسیده اید و وی گفته صدق الحجة العمل بطاعة المحبة
و هم وی گفته که حق سبحانه و تعالی قومی را که دوست داشت
دل ایشان را در خود بست که کسی را دوست دارد دل او را در خود

و هم وی گفته که نمازندان غریب
دنیا اند و عارفان غریب آخرت

بسته دوست ندارد و هم وی گوید هر که از دوست جز دوست دید
وی دوست ندید و هم وی گفته که اهل معرفت و حق الله اند در
زمین با انفس و انفس نکند و هم وی گفته که حقیقت محبت آنست
که به برین فرایند و بجفا نکند قال اهل التائخ خرج بحی بن معاذ الی
بلخ و اقام بها ثلثة ايام ثم رجع الی نيسابور و مات بها سنة ثمان و خمسين و مائتين

خلف بن علی رحمة الله تعالى

وی از بصیر بود با بحی بن معاذ صحبت داشته بود و وی گفته
وقتی در مجلس بحی بودم یکی را وجدی بدید آمد دیگری از شیخ
پرسید که ویراجه بوده است گفت سخن خدای شنیدم
و حدایت بردش کشف شد صفت انسانیت محو شد ٥

ابن یزید بسطامی قدس الله تعالی روحه

از طبقه اولی است نام وی طیفور بن عیسی بن آدم بن سروشان است
جد او بگری بوده مسلمان شد از اقوان احد بن خضویه و ابو حفص
و بحی بن معاذ است و شقیق بنی را دید بود و فاته او در سنه احدى
و ستین و مائتین بوده و در سنه اربع و ثلثین نیز گفته اند و او
درست تر است و استاد وی کردی بوده وصیت کرده که قبر
من فروتر از استاد من نهید حرمت استاد را و وی را از اجتناب
دای بوده لیکن ویرا ولایتی کشاد که مذهب درمان بدید نیامد
شیخ الاسلام گفت که بر یزید فراوان دروغها بسته اند
یکی آنست که وی گفت شدم خیمه زدم برابر عرش شیخ الاسلام
گفت این سخن در شریعت کفرست و در حقیقت بعد حقیقت

درست میکنی بفرادید آوردن خویش حقیقت چیست برستن از خویش
 حقیقت بنا بود خود درست کن برابر گفتن خود بگفتن توحید بدو
 کانکی درست می کنی و ابر سیدنی باید نه فرار سیدن حصری
 گفت اگر عرش بدینم کافریا بشم جنید متکبر بوده اورا بوح بنوده امر
 و نهی را بزرگ داشته و کارا را اصل گرفت لاجرم بر همه فوقها و پرا
 پذیرفته اند اورا گفتند وطن تو کجاست گفت زیر عرش یعنی خایت
 سمت من و منتهای نظرم و آرام جان و سرانجام کار من آنست که
 الله تعالی گفت موسی را که تو غریبی و من وطن تو میکویند که چون
 بایزید نمازی کودی قعقه از استخوان سینه وی بیرون می آید
 و می شنیدندی از هیبت حق و تعظیم شریعت بایزید بدر مری
 گفت الهی ما ذکر تکرار غفلة و ما خدمت الاعن فرة هرگز ناید
 نکردم ترا مگر از سر غفلت و هرگز ترا نپرستیدم مگر از سرفرقت
 این بگفت و برفت ابو موسی گوید شاگرد وی که بایزید گفت
 الله تعالی را بخواب دیدم گفتم راه بتو جوشت گفت از خود گذشتی
 رسیدی شیخ الاسلام گفت راه بشناخت الله تعالی آسانست
 راه بیافت او عزیزست بایزید را قدس الله سر بر از مری بخواب
 دیدند گفتند حال تو گفت مرا گفتند ای پیر چه آوردی گفت درو
 بدرگاه ملک شود ویرانگویند چه آوردی گویند چه خواهی و
 گویند در نیسا بود عجزه بود عراقیه نام از درها سوال کردی
 از دنیا برفت بخوابش دیدند گفتند حال تو گفت گفتند چه آوردی
 گفتم آه همه عمر مرا باین درحوالت می کردند که خدای دها دو

التمنیه بانکه
 سبب نزد کتاب
 بر شدن همه

اکنون میکویند چه آوردی گفت راست می گوید از و باز شویید
ابوعل سندى قدس الله تعالی روحه
 در شرح شطیحات روز بهان نقلی آورده است که وی استادان بایزیدست بایزید
 گوید که من از ابوعلی علم فادرتو جید می آموختم و ابوعلی از من الحمد و قل هو الله
ابو حفص حسان قدس الله تعالی روحه
 از طبقه اولی است نام وی عمرو بن سلمه است از دیه های نیسا بود
 یکانه جهان بود و شیخ ملامت و پیر پوتمان حیرست و شاه شجاع
 کرمانی بوی نسبت درست کند شیخ الاسلام گفت که وی نموده
 جهان بود در وقت خود حق تعالی او را فرمود که مرا چنین باید بود
 قال المؤمن الجصام الشیرازی رحمه الله تعالی اعطى للبئید الحکمة و
 اعطى شاه الکرماني الوجود واعطى ابو حفص الاخلاق واعطى ابو یزید
 البسطای الهمان و ابو حفص رفیق احد خضویه و بایزیدست شاه
 عبدالله مهدی باوردی است باوی صحبت داشته مات ابو حفص
 فی سنة اربع و ستین و مائتین و قیل فی سنة سبع و ستین و الاول
 اکثر و فی تاریخ الملک عبدالله الیافعی انه مات سنة خمس و ستین و
 مائتین و وی گفت که حسن ادب ظاهر عنوان حسن ادب باطن
 مصطفی گوید صلی الله علیه و علی آله وسلم لو خشع قلبه لخشع جوارحه
 و قیل یحیی میرفت بغداد رسید جنید استقبال کرد ابو حفص
 بیرون مریدان بر سر وی بیای ایستاده بودند و آداب نیکوی
 ورزیدند جنید گفت اصحاب خود را آداب ملوک آموخته گفت
 نگاه داشتن ادب ظاهر و دوستان حق را عنوان ادب باطن است

حق را یافتند شیخ الاسلام لغیر و کل من ضمت شیاطین
 الی وجه من ذاك عنوان وسم وی گفت هر که در سروق
 افعال و اقوال و احوال خود را بمنزله کتاب و سنت نسجد و خواطر
 خود را متهم ندارد ویرا از جمله مردان نمی شمیرم و هم وی
 گفته الفتوة ادا را الانصاف و ترك مطالبه الانتصاف

ابو محمد حداد رحمه الله تعالى

یکی از بریدان ابو حفص بود از کویان نیسا بور پیش ابو حفص آمد و
 گفت آهنگری می کن و بدر و ایشان می ده و ازان بخور و برای خود
 سوال میکنی و می خوری یکند چنان می کرد مردم زبان بوی داز کرد
 که حرص نکرید که کاری کند و سوال می کند چون آخر بجای آورد
 که حال وی جوشت ویرا قبولی بدید آمد دست احسان بروی
 بکشادند ابو حفص گفت چون حال ترا بجای آوردند دیگر سوال
 مکن که سوال بر تو حرام شد ازان کاری که میکنی بخور و سیده
 و گفته اند که وقتی مریدی بوی آمد ویرا گفت اگر قصد این طریق
 داری اول برو حجامی بیا موز تا نام حجامی بر تو نهند نه از ابست
 ترا عارف خوانند آنگاه اگر خواهی بکن و اگر خواهی مکن

طاهر بن محمد رحمه الله تعالى

از بزرگان مشایخ بود نام او عبدالله بود لیکن خود را ظالم نام کرده
 گفت هرگز از من بندگی حق نیامد پس من ظالم باشم ووی از
 اصحاب ابو حفص حداد بود وی گفته سر که خواهد که راه بروی کتاده شود
 این سه کار را ملازمت باید کرد آرام گرفتن با ذکر حق و از خلق کویختن و کم

گفت
 جعفر

ابو مزاحم شبیرازی رحمه الله تعالى

وی بزرگی بوده از مشایخ فارس با جنید و شبلی مناقره کرده
 بود چون سخن گفتی در معرفت مشایخ از او پرسیدندی صاحب
 حدیثی سخت بزرگوار بود شیخ ابو عبدالله خفیف ویرا در کتاب
 اسمای مشایخ فارس ذکر کرده در سنه خمس و اربعین و ثلثمائیه
 از دنیا بر رفت وی بزیارت ابو حفص می آمد ابو حفص و اصحاب
 ویرا چند درم فوج رسیده بود گفتند باین خلاها پاك كنیم ابو حفص
 گفت این ما کرده ایم هم ما پاك باید کرد و آنچه فتوحست درویشا
 بکار باید برد بآن مشغول بود ند که شخصی در رسید و ابو حفص را
 گفت خود را بشوی و جامه درپوش که شیخ ابو مزاحم از فارس در
 رسید گفت اگر این آن ابو مزاحم است که من می شناسم می باید که
 مرا چنین ببیند فی الحال ابو مزاحم در رسید چون آن حال بدید
 سلام کرد و جامه پیر بپوش افکند و در کار ایستاد ابو الحسن
 فوشنجی صوفی گوید رحمه الله تعالى من ذلی فی نفسه رفع الله قدره
 و من عز فی نفسه اذله الله فی عین عباده ابو بکر و راق گوید
 این کار کسی است که برای خدای من بکار را بجان رفته است

عبدالله مهدی باوردی رحمه الله تعالى

وی یکی از بزرگان این طایفه است استاد ابو حفص حداد است
 ابو حفص بیاورد نزدیک وی شد و ویرا شاگردی می کرد و این
 عبدالله در ابتدا آهنگر بود و سبب دست از کار بازداشتن
 وی آن بود که روزی آهنگری می کرد آهن در آتش نهاده بود

شاید

خورد

تا بنیایی بر در دکان وی بگذشت و این آیت می خواند **اللهم**
الحق للرحمن عبدالله آن بشنید آن آهمن که درد دست داشت آرد
 وی بیفتاد بخود دست بآهمن تافته بُرد و برداشت شاگرد او آن
 بدید بیفتاد و بهوش گشت شاگرد را گفت چه شدی بنکریت
 آهمن درد دست خود دید گفت چون ستر من فاش شد
 برستم برخاست و برفت و دکان را بگذشت ه

حدود قصار قدس الله تعالى روحه

از طبقه اولی است کینت او ابو صلح است شیخ و امام اهل بلا
 بود در دنیا بود طریق ملامت را وی نشر کرد اول سله که از وی
 و اصحاب وی بمراق بردند و احوال ایشان بگفتند سهل تستری
 و جنید گفتند اگر روا بودی که بس از احد مرسل صلی الله علیه و
 علی آله و سلم بیغام بر بودی از ایشان بودی حدود عالم بود و فقیه
 مذهب ثوری داشت و طریقت او استاد عبدالله منازل است
 و هیچکس از شاگردان وی طریقت وی نکرقت چون ابن منازل
 صحبت داشته بود با سلم بن الحسین الباردوسی و ابو تراب الخنسی
 و علی نصر آبادی رفیق ابو حفص بود در سنه احدی و سبعین و
 مائتین برفت از دنیا در نیسا بود و قبر وی در حیره است و وی گفته
 که نفس خود را بر نفس فرعون فضل نهم اما دل خویش را بر دل فرعون
 فضل نهم و هر وی گفته من نظری سیر السلف عرف تقصیر و
 تخلفه عن درجات الرجال و سم وی گفته من رأیت فیہ خصله
 من الخیر فلا تفارقه فانه یصیبك من برکاته و قتی حدود جائ

همان بود میزبان بیرون رفته بود و بر پایه کاغد در بایست شد
 اهل بیت میزبان پایه کاغد بیرون انداختند حدود آنرا ذکر کرد و
 گفت روان بود این را بکار بردن که وی غایبست و من ندانم که وی
 زنده هست یا نی شیخ الاسلام گفت هم سیرت و کار ایشان بر
 بود اکنون جماعتی باحت و تهاون شرع و زندقه و فی ادنی و فی
 حرمتی پیش گرفته اند که ملامت است ملامت نه آن بود که کسی بر بی
 حرمتی شریعت کاری کنه تا او را ملامت کنند ملامت آن بود
 که در کار حق سبحانه و تعالی از خلق پاک ندارد ه

ابو الحسن باردوسی قدس الله تعالى

نام او سلم بن حسن الباردوسی است و کینت او ابو عمران شیخ
 ابو عبد الرحمن سلمی و برادر ذریع صوفیه ذکر کرده است و گفته
 است که وی از قدما و مشایخ نیسا بود ست از استادان حدود
 قصار و مستجاب الدعوی بود وی گفته که لا یظهر علی احد شیء
 من نور الایمان الا باتباع السنه و بجانب البدعه و کل موضع تری
 فیہ اجتهاد اظاهرا بلا نور فاعلم ان ثم بدعه خفیه ابو عبدالله
 کرام و بر او گفت چه گویی در اصحاب من گفت اگر رغبتی که در باطن
 ایشانست بظواهر ایشان بودی و زهدی که بظواهر ایشانست
 در باطن ایشان بودی مردان بودندی نماز بسیار می بینم و روزه قوی
 اما از نور ایمان هیچ چیز نیست بر ایشان گفت که از تاریکی باطن است تاریکی

منصور بن عمار قدس الله تعالى

از طبقه اولی است کینت او ابو التری است از اهل مرو بوده و

منه النبه الى بارود سا بالبار الوحده
 والدار والاسیر المملکه في اخرها و
 می قریه من قریه نیسا بود علی
 بابا قدسیه من البلد
 حقه في انساب
 النعمانی

ظاهر

گفته اند از اهل باورد و گفته اند از اهل پوشنك و بیصره بوده و
وی از حکماء مشایخ و سخنان نیکو دارد در معاملات بس از مرگ
ویرا بخواب دیدند گفتند حال توجیست گفت مرا بنواختند و در آسمان
هفتم منبر نهادند و مرا گفتند برو آنجا از من می گفتی اینجا باش
بیکوی و باد وستان و فرشتگان من بیکو وقتی بر نیایی بر د
وی توبه کرده بود و توبه شکسته و از راه برگشته گفت هیچ سبب ندانم
چرا آنک همراهان اندك دیدی ملول شدی و وحشت یافتی و برکش

احمد بن عاصم الانطاکي رحمه الله تعالى

از طبقه اولی است کثرت او ابوعلی است و گفته اند ابو عبید الله و این
درست ترست از اقران بشرحانی و سری سقطنی و حادث محاسنی
و گفته اند که فضیل عیاض را دیده بود از استادان احمد بن ابی
المواری است وی گفته امام سر علم است و امام هر علم عنایت
و هم وی گفته که الله تعالی میگوید انما اموالکم و اولادکم
فیتة و نحن نستزید من الفتنه ما آن فتنه را زیاده می خواهیم و هم
وی گفته و اتقنا الصالحین فی اعمال الجوارح و خالفناهم فی الهنم و هم
وی گفته الصبر من اول الرضا ویرا از اخلاص پرسیدند گفت وقتی
که عمل صالح بکنی و نخواهی که ترا بآن یاد کنند و از برای آن ترا بزرگ دار
و ثواب آنرا از غیر حق سبحانه و تعالی نطلبی آن اخلاص است و هم وی گفته
اعل علی ان لیس فی الارض احد غیورک و لا فی السماء احد غیره

محمد بن منصور الطوسی قدس الله تعالی

وی بغداد بوده صوفی است و محدث استاد عثمان بن سعید الد

است و استاد ابو العباس مسروق و ابو جعفر حداد مهین و ابو سعید
خرّاز و جنید است و ابو سعید خراز گفته که در ابتدا ارادت
بسیاحت شغف تمام داشتم روزی محمد بن منصور گفت ای فرزند
مقام ارادت خود را لازم گیر تا بر تو در آنجا در هر خیر و برکت کشاده
گردد و هم وی گفته که محمد بن منصور الطوسی گفت که در طواف
بودم شخصی طواف میکرد و می زارید و می گفت خداوند آن کم شد
من بمن بازده گفتم آن کم شد توجیست گفت زندگانی داشتم
با او بس خوش وقتی در بادیه تشنه مانده بودم بیکانه گفتم تا بستان
و بادیه اکنون آب از کجا آیدم هلاک شوم در ساعت میخی بر آید و
بارانی عظیم در ستاد جناتك گفتم هم اکنون غرقه کردم و هلاک
شوم چون با خود آمدم آن نیکویی زندگانی منقص شده بود
شیخ الاسلام گفت که او را عقوبت کرد که مراجرا نشناختی که در
قدرت من تابستان و زمستان یکی بود و هم ابو سعید خراز
گفته که از محمد بن منصور پرسیدند از حقیقت فقر گفت الشکر
عند کل عدم و البذل عند کل وجود و هم وی گفته که محتاج الناس
فی سفره الی اربعة اشياء علم یسوسه و ذکر یونسه و ورع یجوره
و یقین یجمله شیخ الاسلام گفت همه عمر ازین چهار چیز بگذرد
که تو همیشه در سفری و روی فو منزل داری هر که ازین چهار
چیز خالیست ضایع است علی که راییض وی بود که ویرا راست
و نرم کند و ذکر وی که مونس وی بود تا در تنهایی وحشت نکرد
و ورعی که باز دارند وی بود تا بهر ناشایست نکرد و یقینی که مرکب

وی بود تا باز بس نماید و در هر چه باشد در زندگانی باشد
 لی کراحت. و هم این محمد منصور وقتی سخن میگفت با جمعی و همانا
 که سخن بد کو ملامت و ملائمت انجامید بود یکی گفت سخن ملائمتی
 نه سخن ماست ماکه اینیم وی جواب داد که عند ذکر الصالحین
 تنزل الرحمة. در ساعت باران در استاد فی هیچ میخ.

علی علی مرتضی علیه السلام

وی هم ازین طایفه بوده است در مکه مجاور. وی گفته من رضى
 من الدنيا بالدنيا فهو ملعون ومن رضى من العلم بالعلم فهو مفتون
 ومن رضى من الزهد بالزهد فهو محبوب ومن رضى من الحق بشئ ما دون
 الحق كائنا ما كان فهو طاغ. شیخ الاسلام گفت تو دانی که دنیا کدای
 مادی من قبلت فالهالك. هر چه بدل تو رسد که دل ترا ازو باز
 پوشد دنیا نیست. و هر چیزی که ترا ازو مشغول کند فتنه تست
 و آنکه از علم بعلم راضی است مفتونست علم سیرت راست و آگاهی کرد
 را علی که ترا سیرت ندهد و آگاهی که بآن کار کرد نبود فتنه تست
در فی مناجاته الهی ما را بر آگاهی فرو مگذار که آگاهی همه شغلت و
 درد انش بند که دانش همه در دست و تابنده با خودست خوب خشک
 و آهن سردست و هر که از زهد بپنا وینک نامی راضیست
 محبوبست. و نیم درم در کف صوفی کز است.

حاتم بن عمرو بن الاثرق قدس الله تعالی روحه

از طبقه اولی است. کینت او ابو عبد الرحمن است از قدماء مشایخ
 خراسانست از اهل بلخ. با شقیق صحبت داشته است. و استاد اجداد

و غزوی

خضویه است. مات بواسطه من نواحی بلخ سنه سبع و ثمانین و ثمان
 و گفت اند که وی اصم نبود ضعیفه با وی سخن میگفت در اثنا سخن
 گفتن بادی از وی جدا شد دفع خجالت و پراگفت آواز بلند تر کن
 با وی چنان فرامود که گوش وی گریست و آنرا نشنید آن ضعیفه
 شادمان شد و آن لقب بروی بماند. وی گفته است هر که
 درین طریق درمی آید باید که چهار موت را بر خود گیرد موت ایض
 و آن کورستی است و موت اسود و آن صبر کردنست بر اذای مردم
 و موت احمر و آن مخالفت نفس است و موت اخضر و آن پاره ها بر دم
 دوختن است بوشش را. و هم وی گفته هر بامداد شیطان
 میگوید چه خواهی خورد میگویم مرك و میگوید چه خواهی پوشید
 میگویم كف و میگوید کجا خواهی بود میگویم در کوره شخصی از وی
 پرسید که چه آرزو داری گفت عافیت روزی تا شب آن شخص گفت
 این عافیت نیست که در همه روزها داری گفت عافیت روز من نیست
 که در وی عاصی نشوم خدا را سبحانه. شخصی از وی طلب مو عطف
 کرد گفت اذا اردت ان تعصى مولاك فاعصه فی موضع لا يراك
 بزرگی بوی چیزی فرستاد قبول کرد گفتند چرا قبول کردی گفت
 در گرفتن آن ذل خود دیدم و در ناکر رفتن آن غر خود دیدم و ذل وی
 غر و پرا بر غر خود اختیار کردم و ذل خود را بر ذل وی آرزوی پرسید
 که از کجای خوری گفت و سه خزاین السموات والارض ولكن المنافقين لا يفقهون

احمد بن ابی الحواری قدس الله تعالی روحه

از طبقه اولی است کینت او ابوالحسن از اهل دمشق است صحبت

اما سبب الموت الموت الابيض لانه يولد الابيض
 ويبيض وجه القلب وسمى الصبيح على اذنه الخلق
 الموت الاسود لانه في غم النفس والغم ظلم
 النفس والظلم تشبه في الاولان السواد
 وقيل لانه اذ لم يجبه نفسه حراما ذام
 ولم يتالم نفسه بل يلد ذم لكونه براه من
 محبوبه فقد فنى في الافعال في فعل محبوب
 منه بدوية نفسه وانفسهم فأنسب الى الظلم
 بل بدوية ان القنار والعدم نسبة الموت
 ولا شك ان القنار مخالفة النفس الموت
 والسواد وسميت مخالفة النفس
 بالشمع الدم فان من خالف نفسه
 تقطعها وسمى بالمرقعات موتا اخضر
 لان اخلاف الدقاع يشبه اخلاف المر
 بان اخلاف النبات فيه والازهار وقيل
 لاختلاف عيشه بالقناعة ونضارة وجهه
 بنضرة اللبالي الذي استغنى به عن العمل
 العارضي ۵

داشته با ابوسلیمان دارانی و ابوعبدالله بنیاجی و غیر ایشان از مشایخ
و ویرا برادری بود محمد بن ابی الحواری که در زهد و ورع با وی برابری
میکرد و بسوی عبدالله بن احمد ابی الحواری از زهاد بود و بدروی
ابو الحواری که نام وی میمون بود از متورعان و عارفان بود خاندان
ایشان خاندان زهد و ورع بود مآت رحمه الله سنة ثلثین و مائتین
و کان الحنفیة یقولون احمد بن ابی الحواری رجلاً من السامیة و وی گفت
دنیا نبرد و جمع سکا نیست و کمتر از سکه انکس است که از وی دوری
شود زیرا که سکه حاجت خود از آن می گیرد و می رود و دوست داری
از وی بهیچ حالی جدا نمی شود و گویند گویا با ابوسلیمان دارانی عهدی
بود که هرگز مخالفت فرمان او نکند و روزی ابوسلیمان در مجلس
سخن می گفت احمد آمد و گفت تورات یافته شده چه می فرمایی ابوسلیمان
جواب نداد و سه بار مکرر کرد ابوسلیمان را دل بقیه آمد گفت برو در
نشین ابوسلیمان ساعتی مشغول شد بعد از آن یاد او آمد که احمد را
چه گفت گفت احمد را بگویند که در ستور خواهد بود چون باز جفتند
و برادر ستور یافتند موی از وی ناسوخت و هم وی گفت که
محمد بن اسماعیل بیمار بود قادر و ویرا گرفتیم که بطیبی بریم نصرانی
در راه مردی خوب روی خوش بوی پاکیزه جامه پیش آمد گفت کجا
می روید گفتیم بغلان طبیب تا قادر و ابن اسماعیل بوی نایم گفت
سبحان الله در معالجه دوست خدای بدشمن خدا استعانت می جوید
این قادر و را بر زمین زینید و ابن اسماعیل را بگویند که دست خود را
بر موضع وجع نهد و بگوید بلقی انزلنا و بلقی نزل بس غایب شد

چنانکه ویرا ندیدیم پس بسوی ابن اسماعیل باز گشتیم و قصه با وی
بگفتم دست خود بر موضع وجع نهاد و آنچه آن مرد گفت بود بگفت
در حال نیک شد و گفت آن مرد خضر بود علیه السلام

عبدالله بن جعفی بن سابق الانطالی رحمه الله

از طبقه اولی است کینت وی ابو محمد و هو من زهاد الصوفیة و الاکابر
من الحلال و الورعین فی جمیع الاحوال اصل وی از کوفه بود اما مقیم انطا
شده بود و طریقه وی در تصوف طریقه سفیان ثوری بود زیرا با اصحاب
سفیان صحبت داشته بود فتح بن شحرف گوید که اول بار که عبدالله خجی
را دیدم گفت ای خراسانی چهار چیز است که غیر از آن نیست جستم و زبان
و دل و هوا جستم خود را نگاه دار که آنچه خدای تعالی ببسند و ننگرد
و زبان خود را نگاه دار که چیزی نکوید که خدای تعالی از دل تو خلاف
آن داند و دل خود را نگاه دار که در وی غل و حقد هیچ سلامتی نباشد
و هوا خود را نگاه دار که بهیچ ناشایستی مایل نشود وقتی که این
خصلتها در تو نباشد خاکستر بر سر خود کن که بدبخت شوی وی
گفت که چنین بما رسید است جبری از اخبار بنی اسرائیل می گفت
یارب کما اعصیک و لا تعاقبنی فاحم الله الی بنی من انبیاء بنی اسرائیل
قل له کما عاقبتک و لا تدری الا سبیلک خلاوة منسا جاتی

سهل بن عبدالله التستری قدس سره

از طبقه ثانیه است کینت او ابو محمد است از کبرایان قوم و علماء این
طایفه است امام ربانی که اقتدار شاید در احوال قوی بوده اما در سخن
ضعیف است شاکر ذوالنون مصری است و صحبت داشته با خال خود

کیه

محمد بن سوار از ازان جنید دست و پیش از جنید برفته در محرم سنه
ثلث و ثمانین و مائین و کان عمر ثمانین سنه سهل کوید سه ساله بود
که شب زنده می داشتم و در نماز گزاردن خال خود محمد بن سوار می نگریم
مرا می گفت ای سهل برو و خواب کن که دل مرا مشغول می داری و روزی
مرا گفت هیچ یاد نمی کنی آفریدگار خود را گفتم چگونه یاد کنم گفت شب
در جامه خواب خود سه بار بکوی در دل خود بی آنکه زبان تو بجنبید
که الله معی الله ناظری الله شامدی چند شب آنرا گفتم و ویرا آگاه گردان
از آن گفت مرشب هفت بار بکوی چند شب آنرا گفتم و ویرا آگاه
گردانیدم از آن گفت مرشب یازده بار بکوی چندگاه آنرا گفتم و در
خود از آن حلاوتی یافته چون سالی بران بگذشت گفت یاد دار آنچه ترا
آموختم و بر آن مدارست نمای تا بقبر و آبی که آن ترا سود خواهد
داشت در دنیا و آخرت بعد از چندگاه دیگر مرا گفت من کار را سه
معه و هو ناظر و شاهد یغصیه آياك والمعصية از سهل پرسیدند
که نشان بدبختی چیست گفت آنست که ترا علم دهد و توفیق عمل دهد
و عمل دهد و اخلاص ندهد که عمل کنی بیکار کنی و دیدار و صحبت
دهد باینکان و ترا قبول ندهد از غبه غسال پرسیدند که
نشان نیک بختی و نشان بدبختی چیست گفت نشان نیک بختی آنست
که ترا خدمت کند و ترا حاضر کند و نشان بدبختی آنست که
ترا خدمت کند و حاضر نکند و هم غبه غسال گفته که بدبختی بدست
نرسیدن است بشاخص نه بدو رخ رسیدن و نیک بختی بدست
یوستر بشاخص نه بهشت رسیدن شیخ الاسلام گفت هیچ نشانی

نیست بدبختی را روشن ترا روز بتری هر که نه در زیادتی است در
نقصان است . سهل گفته است اول هذا الامر علم لا یدرك و آخره علم
لا یفقد . و هم وی گفته مادمات تخاف الفقر فانت منافق . و هم
وی گفته درویشی که از دل وی شیرینی چیزی از دست مردمان ^{فرستند}
نیفتد از وی هرگز فلاح نیاید . و هم وی گفته فی تفسیر قوله تعالی
واجعل لک من لدنک سلطانا نصیرا یعنی لسانا ینطق عنک لا ینطق
عن غیرک . و هم وی گفته در تفسیر این آیت که از الله یا تر بالعزله
والا یشان عدلان بود که انصاف رفیق اندر لقمه بدی و احسان
آنکه او را بقمه از خود او بتردانی . و هم وی گفته هر که با مداد
کند و محنت وی آن باشد که چه خورد دست از وی بشوی و هم وی
گفته که شیطان از خفته بگرسنه بگریزد . و هم وی گفته طوطی کسی را
که دوستان و پیرای می جوید اگر دوستان و پیرایافت نوریافت و اگر در طلب
فرد شفیع یافت . از وی پرسیدند که از مسلمانان که بیکاری نزدیک
ترگفت محنتی صبر وی سالها بواسیر داشت و بیماران بدعا روی
نیک می شدند . شیخ الاسلام گفت دانی جراحین بود زیرا که او
خلق را شفیع بود و از برای خود بخصومت نبود . ابو نصر ترشیزی
مرا گفت که آن بواسیر سهل از چه بود که ویرا چندان ولایت بود
من گفتم که سهل ولایت از غلت یافته بود از آن دعا نکرد تا از وی
بشود گویند که در میان میدان جوانی بود از شیخ سهل در خواست
بجاسن کرد گفت دست فروگیر تا چندی خواهی جوین
دست فروگرفت بحاسنی نیکو بدستش درآمد

عباس بن حمزہ النساہوری قدس اللہ تعالیٰ روحہ

کیفیت او ابو الفضل است مردی بزرگست از متقدمان باذوالنون و بایز
و غیرهما صحبت داشته در ماه ربیع الاول سنه ثمان و ثمانین و سی و
برفته از دنیا پیش از جنید. جدا بویگر جنید است. ابو بکر جنید گوید
که وی گفته که ذوالنون گفته لو علموا ما طلبوا هان علیهم باذلوا. و ہم
وی گفته که ذوالنون گفت کیف لا اجمع بك سروراً و قد كنت اخط
بنا لك حين رزقتني الاسلام. و در روایت دیگر حین جعلتی من اهل
التوحید چون شاد بنا شتم بتو که بر علم تو سیکند شتم آن وقت که مرا از اهل توحید

عباس بن یوسف الشکلی رحمه الله تعالی

کیفیت او نیز ابو الفضل است از مشایخ قدیم بغداد است. وی گفته
هر که بحضرت حق سبحانه و تعالی مشغول است از ایمان وی نباید پرسید
شیخ الاسلام گفت هر که امروز از مشغول است یعنی بخود و خلق
فرد از مشغول باشد یعنی محبوب باشد از دولت مشاهد او
قوی اند که مشغول اند با او و در راهی مشغول و قوی اند که مشغولند از و بغیر
اشغلت قلبی عن الدنیا و لذتها. فان القلب شیء غیر مفرق
و ما تابعت الاجفان عن نیتة. الا وجدتك بین الجفن و الحدق

عباس بن احمد الشاعر الاندلی رحمه الله

کیفیت او نیز ابو الفضل است. یکانه مشایخ شام بود در وقت خود زبان
نیکو داشت و فوق ظاهر. شاکر ابو اللفظ که مانثاسی است. شیخ
الاسلام گفت من یک تن دیدم که ویرا دیدم شیخ ابو القاسم بوسله
باوردی. و خانه عباس بر سر شام بود. شیخ ابوسعید مالینی حافظ

گوید که بر این شیخ عباس بودم و او مختصر بود کفتم جونی و حال تو
چونست گفت مترددم ندانم که چون کنم اگر اختیار کنم بروم ترسم که دی
بود و کسناخی و دعوی داری و اگر اینجا بودن اختیار کنم ترسم که در
آرزو مقصرباشم و کراهیت دیدار بود منتظرم تا خود چه گوید و چه کند
شیخ ابوسعید گوید بیرون آمدم وی در وقت برفت **ه**

و لو قلت لی مئت سمعاً و طاعة. و قلت لدا می الموت اهلک و مرجاً
شیخ الاسلام گفت مالک دنیا را مختصر بود گفت الهی دانی که زندگانی
نه برای جوی کردن می خواهم و آن آن وقت بود که بصره جویهای
سیکندند پس گفت اگر بگذاری برای تو ذم و اگر بیری بتو آیم و در وقت
برفت این صلواتی و تسبیحی و تحیای و تماتی لله رب العالمین شیخ
الاسلام گفت این قوم یعنی دوستان وی برای او زیند و با او زیند
و برای او میرند و با او خیزند و همه خلق برای آن زیند تا خورند و برای
زیند و دوستان وی برای آن خورند تا زیند و برای او زیند و با او زیند

ابو حمزہ خراسانی قدس اللہ تعالیٰ روحہ

از طبقه ثانی است گفته اند اصل وی از نیشابور بوده با مشایخ عرا
صحبت داشته و از اقوان جنید بوده و با ابو تراب نجاشی صحبت داش
ت و سفر کرده و با ابوسعید خراسانی رفیق بوده. و وی از جوان مردان
مشایخ است در سنه تسعین و مائین برفته از دنیا پیش از جنید
و نوری و بس از خراز و ابو حمزہ بغدادی. و قتی در مسجد ری پای
تابه خواست کسی دیبقی بوی انداخت بقیمت فراوان آنرا فرو برد
و پزایی پیچید و پراگفتند این چه بود که کردی باین چندین پای

نامه توانستی خرید جواب داد که لا اخون المذنب گفت من در مدینه
 خیانت نکنم و صاحب کشف المحجوب گفته که من دیدم درویشی با
 از سارا خان که سلطان ویرا سیصد شقال زر فرستاد که بکر مایه صد
 کن وی بکر مایه شد و آن جمله را بکر مایه بان داد و برفت شیخ
 الاسلام گفت التصوف والتصرف لا یکون تصوف و تصرف بهم
 نبود دنیا دروغ داشتن و آنرا قیمت نهادن مرد را از تصوف بیرون
 برد چون موی از خیر صوفیان دنیا را قیمت نهند و اندوه بران
 نخورند اگر همه دنیا همه سازی و دردها درویشی نهی اسراف
 نباشد اسراف آن باشد که برضای حق سبحانه صرف کنی حق تعالی
 از دست تو چندان ترك دنیا نخواهد که از دل تو ترك دوستی دنیا
 خواست الدنيا مدرة لك منها عبرة دنیا همه کلون خاست و نصیب
 تو از آن کلون کردی شبلی میگوید کسی که در دنیا زاهد شد
 باز نمود حضرت حق را که آن بمن قیمت داشت اگر دنیا را پیش حضرت
 حق هیچ قیمت بودی بدشمنان خود ندادی ابو حمزه در وفات و صحت
 حال مثل داشت گویند که چون آواز باد بشنیدی و جلدش رسید
 وقتی در خانه حادث محاسبی و از کوفته گشتید و وجدش
 رسید گفت عز الله جل جلاله حادث گفت این چه حالت اگر بیا
 کنی فيها و نعمت و اگر نه ترا بکشم گفت ای مجاره برو خاکسترو
 نغاله با من بیا میزوی خور چندین سال تا ترا این سکه روشن شود
 ابو حمزه بغدادی قدس الله تعالی
 از طبقه ثالثة است نام وی محمد بن ابراهیم است و گویند از فرزندان

عیسی بن ابان بوده از قرآن سری سقطی است و با وی و با بشر حافی صحبت
 داشته و در سفر دینق بو تواب بخشی بوده ابو بکر گانی و خیر نساج و
 غیره از وی حدیث روایت کنند در سنه تسع و ثمانین و مائین برفت
 از دنیا پیش از جنید و ابو حنیفه خراسانی و بر از ابو سعید خراسانی
 وی گفته لولا الفقه لمات الصديقون من روح ذکرا له شیخ الاسلام
 گفت که از یاد تو بر اندیشم از علم خود بگریزم بر زهره خود بترسم در غفلت
 آویزم و گفت وقت بود که کسی مراد مرهزل و غفلت مشغول دارد از بار
 که بر من بود تا اندکی بر آسایم طمع دارم که از همه جریمها آزادی یابد
 شیخ ابو عبد الله خفیف را گفتند چرا عبد الرحیم اصطخری با سبکبازان
 بدشت می رود گفت تا اذان بار وجود که بروسست دم زند شیخ الاسلام
 گفت لذت و خوشی و طلبست دریافت خوشی نیست دریافت صدمت است
 که ترا فرو شکند شیخ الاسلام
 و فقدان کفر فوق السور
 ابو حمزه گوید الله تعالی میگوید
 که اعرض عن الجاهلین و نفس جاهلین جاهلانت سزاوار ترست بانکه
 از وی اعراض کنی و قی ابو حمزه در بغداد از قرب الله تعالی چیزی می
 اندیشید از خود غایب گشت همچنان در رفتن ایستاد چون با خود
 آمد خود را در میان بادیه دید در زیر میلی شیخ الاسلام گفت که این
 زیادت است از آنکه شیخ علی سقا در بادیه از قرب الله تعالی چیزی می اندیشید
 از خود غایب گشت چون با خود آمد سیزده روز گذشته بود و برادر
 سید نواز بجای آوردی که چندین روز بگذشت که کسی نبود که ترا
 بگوید گفت بیش از آنکه غایب گشتم از ماه سیزده روز مانده بود چون

با خویش آمد ماه نو دیدم دانستم که چندان گذشته است و ابوحنزله گفته است خب الفقر شدید ولا یصبر علیه الا صدیق وقتی بطرسو رفت و بر آنجا قبولی عظیم پیدا شد و مردمان روی بوی آوردند ناکاه از روی در حال سکر سختی صادر شد که مردم فهم آن نکردند و بروی بحلول و زنده کوهی دادند و از طرسوس بیرون کردند و چهاربایان و پراغارت کردند و فریادی کردند که این چهاربایان زندیق است چون از طرسوس بیرون رفت این بیت را بخواند

لك في قلبك مكان الصون كل عتب على فيك يهون

یحیی بن عبدالله العلوی الحسینی قدس سره تعالی

گفت او ابو القاسم است سافر فی البادية علی التوکل سنین یقاله لم یضع جنبه علی الارض سنین فی المضروکان لایمل معه فی سفاره رکوة ولا یفرغ الذکر جزء علوی شاگرد ابو الحزین تینی است وی شکر کر سنه در بادیه بردی گفتی شکم سیر از معلوم است وی گفته که صوفی را در بادیه آن نگاه باید داشت که در حضر که صوفی در سفر در حضرت یکی از علویان فراموشی الاسلام گفت که پدر من مراد است پنج سال هر روز پیش او میزد که میری بود از صوفیان مروی فرستاد از وی یک فایده دارم که روزی گفت تا ازین علوی کری خویش یعنی از تجتر و ترغیب بکلی بیرون نیای ازین کار یعنی تصوف بویی نیاید شیخ الاسلام گفت چنانست که او گفت آنکه با و گوید و با و بنازد صوفی اوست و اگر نه از نسبت چیزی نیاید پس گفت که هزار و دو دست امام شناسم ازین طایفه یکی و نیم علوی شناسم یکی

ابراهیم سعد علوی صاحب کرامات و دیگری حسن علوی ۵

ابو سعید خراسانی قدس سره تعالی

خبر الخلفه خدا بدوخت موزه را ۵

از طبقه ثانیه است نام وی احمد بن عیسی است و لقب وی خراز و گفته که وی روزی خرد موزه میکرد و بازی کشاد گفتند این چیست گفت نفس خود را مشغول می کنم بیخی از آنکه مرا مشغول کند وی بغدادی الاصل است و در محبت صوفیان بمصر شد و در مکه بجا آورده از آن قوم واجله مشایخ است یکانه وی نظیر شاگرد محمد بن منصور طوسی است و باذوالنون مصری و ابو عبید ثیری و سری سقطی و بشر حافی و غیر ایشان صحبت داشته گفته اند وی بیشین کنی است که در علم فساد بقا سخن گفت شیخ الاسلام گفت که وی خویش را بشاگردی جنید فرامی نمود اما بار خدای جنید بود از یاران و اقربان ویست لیکن به از وی است بیش از وی برفته در سنه ست و ثمانین و مائین و قبله آتی قلها و قبل فی آتی بعد ها کذا فی التاریخ الامام عبدالله الیافعی رحمه الله تعالی جنید گفته لو طالبنا الله تعالی بحقیقه ما علیه ابو سعید الخراز اهلکنا و سئل عن راوی هذه الحکایة عن الجنید أین کان حاله قال امام کذا و کذا سنه نحر ما فاته الحق بین خوزتین خراز گوید که در اوایل حال ارادت محافظه بر وقت خود می کردم روزی بیابانی در آمدم و می رفتم از قفای من آواز چیزی برآمد دل خود را از التفات بآن و چشم خود را از نظر بآن نگاه داشتم بسوی من می آمد تا بمن نزدیک شد دیدم که دو سنج عظیم بدو شای من بالا آمدند من بایشان نظر نکردم نه در وقت برآمدن و نه در وقت فرود آمدن شیخ الاسلام

گفته آنکه میگویند که بایزید سید العارفین است سید عارفین
 حق است سبحانه واکرا از ادیان میگوید احمد عن بنی صلی الله علیه وعلی
 الله وسلم واکرا ازین طایفه ابوسعید خراز . مرتعش گوید همه خلقت
 و بالاند بر خراز چون در چیزی از حقایق سخن گوید . شیخ الاسلام
 گفت که از مشایخ هیچ کس به از وی نشناختم در علم توحید همه بروی و
 بالند هم واسطی و هم فارس عیسی بغدادی و غیر ایشان . و هم وی
 گفته که دنیا از خراز پُر بود و نیز بیری آمد . و هم وی گفته که نزدیک
 که خراز بیغایم بودی از بزرگی خویش امام ابن کاراوست . و هم وی
 گفته که در ابوسعید خراز ریزگی انگی درمی بایست که کسی باو نمی تواند رفت
 و در واسطی ریزگی رحمت درمی بایست . و در جنید ریزگی تیزی
 درمی بایست که وی علی بود . و هم وی گفته که خراز غایتیست که
 فوق او کس نیست . و هم وی گفته که خراز گوید که اول این کار بولا
 که روی نماز کند و آخر یافت . و هم شیخ الاسلام گفته توحید
 ویافت آنست که او جای بگیرد و دیگران را کید کند . کسی گفت که
 اهل غیب با من گفتند که شناخت ویافت نه آموختنی است و نه تو
 . و هم وی گفته که روزگاری او را می جستم خود را می یافتم اکنون
 خود را می جویم او را می یابم چون بیانی بر می بیانی کلام پیش
 بود او داند چون او بیدار شود تو نباشی چون تو نباشی او بیدار شود کلام
 پیش بود او داند . بایزید گوید با و نه بیوستم تا از خود نکستم و از
 خود نکستم تا با و نه بیوستم کلام پیش بود او داند . شیخ ابوعلی
 سیاه گوید که ما و آله انهرای می گویند از نری نیایی و عراقیان میگویند

تا نیایی نری هردو یکیست خواه سبوبرسنگ و خواه سنگ بر سبوبر
 لیکن من با عراقیانم که سبق ازو نیکوترست . ابوسعید خراز گوید
 من ظنانه بیدالجمود یصل فتمتق و من ظنانه بغیر بیدالجمود یصل
 فتمتق . شیخ الاسلام گفت که ویرا بطلب نیابند اما طالب یابد و تا نیابد
 طلب نکند . و هم خراز گوید دیا ، العارفین خیر من اخلاص المریدین
 . و هم وی گوید تدارک کردن وقت ماضی ضایع کردن وقت باقیست
 . و هم وی گوید مرکز هیچ نعمت از وی شاد نبوده ام . و هم وی
 گوید روزی در مسجد حرام نشسته بودم شخصی از آسمان فرود آمد
 بر رسید که صدق و علامت دوستی چیست گفتم وفاداری گفت صدق
 و دقت بر آسمان . و قی خراز در عرفات بود حاجیان دعای می کردند
 و می زاریدند گفت مرا آرزو آمد که من هم دعای کنم باز گفتم چه دعا
 کنم یعنی هیچ چیز نماند که بکن نکرده باز قصد کردم که دعای کنم ها
 آواز داد که بس از وجود حق دعای کنی یعنی بس از یافت ما چیزی خوا
 . ابوبکر کانی یا ابوسعید خراز نامه نوشت که تا تو از بخا برفتی در
 میان صوفیان عداوت و تقاربدید آمد و الفت برخاست وی
 جواب نوشت که از رشک حق است بر ایشان تا با یکدیگر موافقت
 نکنند . ابوالحسن مزین گوید که روزی که در میان صوفیان تقاربت
 آن روز را بخیر دارند . شیخ الاسلام گفت تقارنه جنگ کروی را
 گویند تقار آنست که با یکدیگر گویند که کن و مکن یعنی آنچه موافق
 طریقت ایشان باشد امر کنند و از هر چه موافق آن نباشد نهی
 کنند تا از عهد حق صحبت بیرون آمد باشند . و من الاشعار

المسوبة الى الرازي قدس الله تعالى روحه
والوجد عند وجود الحق مفقود
عن روية الوجد من بالوجد مقصود
شيوخ الاسلام عبد الرحمن بن علي رحمه

الله تعالى در کتابی که در بیان مبادی ارادت مشایخ و اوایل احوال ایشان
جمع کرده است می گوید که ابو عبد الله جلا گفته است که ابو سعید خراز
گفت که مرا در حدیث سبق حال صوری بود شخص دعوای محبت من میکرد
و ابرام می نمود و من از وی بیکر نیمه روزی تنگ دل شدم بپادیه در آمدم
چون مقداری برفتم باز نکرستم دیدم که آن شخص از عقب من می آید چون
بمن نزدیک شد گفت کان بردی که باین رن برستی با خود گفت اللهم
اکفی شره و نزدیک بمن چای بود خود مرا در آن جا افکنم خدای تعالی
مرا در میان آن جا نگاه داشت آن شخص بر کانه چاه بنشست و
می گوید که گفتم خداوند قادری که مرا ازین جا بیرون آری و از شر
آن شخص نگاه داری دیدم که بادی در من میجید از چاه بالا انداخت
آن شخص پیش من آمد و دود دست و پای مرا بپوشید و عذرا می
کرد و گفت مرا قبول کن که در خدمت تو باشم و در ارادت خود جان
شد که مرا بروی حسد می آمد از بس صدق و اخلاص که از وی
می دیدم و همیشه مصاحب من می بود تا از دنیا برفت ه

احفاله ما في رحمه الله تعالى

وای از کار مشایخ نمیدانست وی گفته که ابتداء کار من آن بود که در
پادیه بودم تنها مانده شدم دست نیاز برداشتم و گفتم خداوند
ضعیف و برجای مانده و بیضیافت تو آمد ام چون این گفتم در دل

من افتاد که مرا میگویند ترا که خوانده است گفتم یا رب این ملک است که
طفیلی را کنجایی دارد ناگاه کسی از بس پشت من آواز داد باز نکرستم
دیدم که اعرابی است بر شتری سوار گفت ای عجمی کجای می روی گفتم بمکه
گفت ترا خوانده است گفتم نمی دانم گفت وی نه درین راه استطاعت شرط
کرده است گفتم آری ولیکن من طفیلی ام گفت نیکو طفیلی تو مملکت
کشاده است گفت می توانی که این شتر را غنوار کی کنی گفتم آری از
شتر فرود آمد و بمن داد و گفت برو بخانه خدای تعالی ه

ابو شعیب المصنف رحمه الله تعالى

نام وی صالح است ساکن مصر بوده و در روزگار ابو سعید خراز بود
هفتاد و هجی پیاپی ده گزارده بود در هر حجی از صخره بیت المقدس احرام
بستی و بیادیه بتوک درآمدی بر توکل گویند در آخرین حج سکی
دید در پادیه که از تشنگی زبانش از دهان بیرون آمد بود یا ناله زد
که کیست که هفتاد حج بیک شربت آب بخورد شخصی بیک شربت آب بوی
داد آنرا بآن سک داد و گفت این بهتر است مرا از جهای من زیرا که رسول
صلی الله علیه و آله و سلم فرموده است کفی کل ذات کعبه حری اجر ه

ابو عقاب بن علوان المغربي رحمه الله تعالى

از مشایخ معروفست و با ابوهارون اندلسی صحبت داشته و بمکه
برفته از دنیا و قبر وی آنجا است ابو عثمان مغزی گفته است که بعضی
از اصحاب ابو عقاب را گفتند که وی در مکه چهار سال هیچ نخورد و
هیچ نیاشامید تا بمرده و بعضی بیشتر ازین گفتند و وی گفته
که با من هفتاد و دو کوه دار بودند در مکه خط افتاد همه بمردند جز من

بغیرم و حج
و شتر فراد

عقاب بن علوان
و علوان کثر من ماله و کون

و شش تن دیگر هفت روز گذشت هیچ نیافتیم از زندگانی نوید شد
در همین افتاد که تارکن خانه بروم و آنرا در برگیرم بر آنجا میهم خواهم
که برخیزم نتوانستم بر زمین بخیزم و خود را با آنجا رسانیدم و رکن
خانه را در بر گرفتم این چند بیت بخاطر من گذشت و گفته شد دیدم
که جان تن من باز گشت و آن ابیات اینست **شعر**

عقدت عليك مكنات خواطر	عقدت الرجا فالزمتك حقوقا
ان الزمان عدا علي فزادني	علما بانك صاحب تصديقا
ما نالني يوما بوجه مسارة	الاعمدت به اليك طديقا
حسبي بانك عالم بمصالح	اذ كنت ما مؤنا علي شفيعا

باز گشتم و پشت بر زمزم باز نهادم ناکاه غلام سیاه آمد و بزه بریان
و نان بسیار و کاسه بزرگ طعام همراه او و گفت ابو عقال تویی
گفتم آری آنرا بیش من بنهاد و یاران را اشارت کردم خزان خزان
بیامدند و من در میان ایشان همچون یکی از ایشان بودم ۵

حافظی قدس سره تعالی سر

گفت ابو عمرو است بغدادی است از بزرگان مشایخ بوده جنیدی
می رفته است جعفر خلدی گوید چند روز برآمد که حاد قرشی ندیدم
بدر سر ای و شدیم وی نبود بنشستم تا بیامد در حجره شدیم وی
چیزی خوردنی نداشته بود مقنعه از سر اهل باز کرده بود و فروخته
و چیزی داده در آورد و بیش اصحاب نهاد شخصی درآمد و می دینا
ند آورد و برامی داد و وی می پیچید آخر سو کند خورد و بنذیرفت
اهل وی از خانه آواز داد که امروز مقنعه مرا فروخته است و چیزی خرید

بنگريد که چه میکند جعفر خلدی گوید پیش جنید رفتم و آن قصه را باز
گفتم جنید او را بخواند گفت علم آن باین بگوی گفت بسیار شدم و آن
مقنعه دلال را دادم کرد برآمد و آنرا بفروخت آوازی شنیدم که گفته
این را برای ما کردی جواب آن تو آید آن سی و دینار جواب آن بود
از آن نبذیرفتم جنید او را گفت اصبت صواب کردی که نکر فیتی
شیخ الاسلام گفت نگوید که بپا داشت غره نکردید

ابو الحسن نوری قدس سره تعالی سر

از طبقه ثانیه است و نام وی احمد بن محمد و گویند محمد بن محمد و احمد در
تربت معروفست باین بغوی بدروی از بغشور است که شهری
بوده میان هراة و مرو و منشا و مولد وی بغداد بوده با سری سقط
و محمد علی قصاب و احمد ابو الجواری صحبت داشته و ذوالنون مصری
دیدم بود از اقزان جنید بود اما تیز وقت تراز جنید بود جنید بعلم
به بود و نوری بزندگانی وی شوری داشت و قوی جنید و از صبر
و توکل چیزی پرسیدند خواست که جواب گوید نوری بانکه بروی
زد که تو وقت محنت صوفیان بیکسوی باز شدی و دست در ^{نشندی}
زدی سخن این طایفه مگوی و وی پیش از جنید برفته از دنیا سته
خمس و تسعین و مائین و فی تاریخ الیافی انه توفی سنة ست و ثمانین
و مائین چون نوری برفت جنید گفت ذهب نصف هذا العلم
بموت النوری نوری همیشه تسبیح داشتی در دست و پراگشته
تسبیح الذکر گفت لا استجلب الغفلة گفتند باین تسبیح می
خواستی که الله تعالی در یاد تو بود گفت فی بلکه باین تسبیح غفلت

میجویم و هر وی گفته لا یغفرک صفاء العبودیة فان فیہ نسیان
 الربوبیة و ویرا گفتند که الله تعالی رایحه شناختی گفت با الله گفتند پس
 عقل چیست گفت عاجزست راه نماید مکرعاجز و هم وی گفته که
 هرگاه الله تعالی خود را از کسی باز پوشد هیچ دلیل و خبر او را با و نرسا
 نند اذ استرلحق عن احد لم یهد استدلالات و لا خبر شیخ الاسلام گفت
 جوانی خراسانی با براهیم قصار آمد گفت می خواهم که نوری را به بینم
 گفت او چند سال نزدیک ما بود هیچ از دهشت بیرون نیامد یکسال
 کرد شریکست با کس نیامخت دو سال درویرانه خانه بگردا گرفت هیچ
 بیرون نیامد مکر بنماز و سالی زبان باز گرفت با کس سخن نگفت آن
 جوان گفت البته می خواهم که ویرا بینم ویرا بنوری دلالت کرد چون
 درآمد نوری گفت با که صحبت داشته گفت با شیخ ابو حمزه خراسانی
 گفت آن مرد که از قرب نشان می دهد و اشارت می کند گفت آری
 گفت چون با و رسی او را سلام کوی و بکوی اینجا که ما هم قرب بعد
 بغداد است ابن الاعرابی گوید قرب نکویند تا مسافت نبود و تا
 مسافت بود دو کمانگی بجای بود پس قرب بعد بود و هم نوی گفته
 که ساعتی از عارف بر موی کرامی تراز بقصد متعبدان هزار هزار سال
 و هم وی گفته نظرت یوما الی النور فلم ازل انظر الیه حتی صیرت ذلك النور

سید الطایفه جنید بغدادی قدس سره

از طبقه ثانی است کینت او ابو القاسم است و لقب وی قواریری
 و زجاج و خراز است قواریری و زجاج از آن گویند که بدوی آبکینه
 فروختی و فی تاریخ الیافعی ان الخراز بالخار المجنة والزار المسددة

چون دلم باز برود و بنماید
 که خزانده که برود و بنماید
 در جوی جان پرورش با کشت
 آنجا که پیچیده حال را بد

الکثرة و انما قیل له الخراز لانه کان یعمل عمل الخراز کونید اصل وی از نها
 و مولد و منشأ وی بغداد است منسوب او تور داشت همیشه شاکرد
 شافعی و گفته اند مذهب سفیان ثوری داشت با سری سقطی و
 حارث محاسبی و محمد قصاب صحبت داشته بود و شاکرد ایشان بود
 وی از ائمه و سادات این قوم است و هم نسبت بوی درست گفته
 چون خراز و رویم و نوری و شبلی و غیر هم ابو العباس عطا گوید
 امانتانی هذا العلم و مرجعنا القندی به الجندی خلیفه بغداد رویم
 را گفت ای تنی ادب وی گفت من لی ادب باشم و نیم روز با جنید
 صحبت داشته ام یعنی هر کس که با وی نیم روز صحبت داشته باشد
 از وی فی ذاتی نیاید فیکف که بیشتر شیخ ابو جعفر حداد گوید اگر
 عقل مردی بودی بر صورت جنید بودی گفته ازین طبقه سه تن
 بوده اند که ایشان را چهارم بنوده جنید بغداد و ابو عبد الله جلا
 بشام و ابو عثمان حیری بنیشا بود در سینه سبع و تسعین و مائتین
 برفه از دنیا گذافی کتاب الطبقات و الرسالة القشیریة و فی تاریخ
 الیافعی انه مات سنه ثمان و تسعین و قیل سنه تسع و تسعین و ثمان
 والله تعالی اعلم روزی جنید در ایام صغریا کودکان بازی می کرد و
 سری سقطی گفت ما بقول فی السكر یا غلام گفت السكران لا یستعین
 بنعمة علی معاصیه سری گفت بسیاری ترسم که بهره تو همین از زبان تو
 باشد جنید گفت همیشه از آن سخن ترسان می بودم تا آنکه روزی
 بروی درآمد و آنچه محتاج الیه وی بود همراه در آوردم گفت بشاد
 باد ترا که از حضرت حق سبحانه درخواست بودم که این را بردست من

یا موفقی بمن رسانند. جنید گفت که سری مرا گفت که مجلس نه و مردم را
سخن کوی و من نفس خود مرا متهم گداشتم و استحقاق آن نمی دانستم تا
آنکه حضرت رسالت را صلی الله علیه و آله سلم در یکی از شبهای جمعه بخواب
دیدم که گفت تکلم علی الناس بیدار شدم و بیخ از صبح بدرخانه سری
رفتم و در بکوفتم گفت مرا دست کوی نداشقی تا ترا نکند پس بامداد
مجلس نهادم و آغاز سخن کردم سخن منتشر شد که جنید سخن می گوید جوان
ترسانه در لباس ترسایان در کنار مجلس بیستاد و گفت ایها الشیخ ما
معنی قول رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم اتقوا فراسة المؤمن فانه
ینظر بنور الله جنید گفت ساعق سرد پیش افکندم پس بر آوردم
و گفتم اسلام آورد که وقت اسلام تو رسید است. امام با فنی میگوید که
مردمی پندارند که جنید را درین يك كرامت وین می گویم درین دو
کرامت یکی اطلاع وی بر کفران جوان و دیگری اطلاع وی بر آنکه وی
در حال اسلام خواهد آورد. جنید را گفتند این علم از کجا میگوید گفت
اگر از کجا بودی بر سیدی. و وی گفته تصوف آنست که ساعق نبیند
نی تیمار. شیخ الاسلام گفت که نی تیمار چه بود یافت نی جستن و دیدار
نی گریستن که بیند در دیدار علست. و هم وی گفته استغراق
الوجد فی العلم خیر من استغراق العلم فی الوجد. و هم وی گفته که
اشرف المجالس و اعلاها للجلوس مع الفکر فی میدان التوحید. و هم
وی گفته اضر فتمک الله عز وجل و آيا ان تنظر بالعين التي بها
تشاهد الله عز وجل الى غير الله عز وجل فتسقط عن عين الله. و هم وی
گفته است که موافقت با یاران بهتر از شفقت. شیخ الاسلام گفت ط

داری به از حرمت داری. و هم جنید گوید مردمان پندارند که من شاگرد
سری سقطی ام من شاگرد محمد بن علی القضاة از وی پرسیدم که تصوف
چيست گفت ندانم. لکن خلق کثیر یظهر الکرم فی زمان کریم من بطل
کریم بین قوم گرام. شیخ الاسلام گفت که سخن ظریف و نیکوست که
اول گفت ندانم پس گفت خلقی است کریم ظاهر میکند آنرا کریم در
زمان کریم از مرد کریم میان قوم کریمان و الله تعالی داند که آن خلق
چيست. شیخ الاسلام گفت اذا صافی عبدا ارتضاء بخالصته و
عده من خاصته القی الیه کلمة کریمه من لسان کریم فی وقت کریم علی
مکان کریم بین قوم گرام. الکلمة الکريمة سخن تازه بدست بخودی از
حق خواستایند و بجمع کوش آسوده بر دل نشنه بگذرانند و بجان
فرا ازل نگران رسانند. سخنی از دوستی و از دوست نشان نشنه را
شراب و خسته را در همان شنیدن آسان و از بازو دستن نتوان شعر
دخولک من باب الهوی زارده. یسیر و لکن للزوج عیسیر
من لسان کریم. از زبانی وجه زبانی از حق تر جان و برنامه صحبت
عنوان نه گویند دانست و نه زبان سخن همه بکوش شنوند و آن بجا
نی وقت کریم. درجه زمان در زمانی که جز از حق یاد نیست در آن
و گذشته عمر مجلس از نیکویی آن و عمر جهانیان از آرزوی آن گویان
علی مکان کریم. جایی که نه دل پراکنده و نه زبان خواهند و نه مستمع
باز نکردن. بین قوم گرام. نزدیک حق گویان و مستمع سوزان و ناظر
ترسان. شیخ الاسلام گفت که وقتی جنید با ذوالنون فراخ مجنون
در رسید ویرا گفت مرا انکوی که این جنون تو از چیست جواب داد که

حیست فی الدنیا جنت بقره . جنید بر رسیدند که بلا حیست گفت
 البلاء هو الغفلة عن المیل و شبلی بر رسیدند که عافیت حیست گفت
 العافیه قمار القلب مع الله لحظة . شخصی جنید را گفت که بدران خراسا
 بدران یا قم که حجاب سه است یکی حجاب خلقت و دویم دنیا و سیوم
 نفس جواب داد که این حجاب دل عام است خاص بحجوب بجزی دیگر است
 رویه الاعمال و مطالعة الثواب علیها و رویه النعمة . شیخ الاسلام گفت
 آنکه کردار خود بیند دل و از الله تعالی محجوب است و آنکه پاداش جوید
 بدران و آنکه از نعم نعمت نگیرد هم محجوب است . واسطی گفته مطالعة
 الاعواض علی الطاعات من نسیان الفضل یا دأش طاعت فراجتم
 آمدن و طلب کردن ثواب فضل و منت الله تعالی را فراموش کردن است
 . و هم واسطی گفته ایاکم و لذات الطاعات فانها موم قاتله
 . فارسی عیسی بغدادی گفته است حلاوة الطاعات و الشریک
 . شیخ الاسلام گفت که تا از خود نپسندی خوش نیاید و لذت
 نیانی و پسند از خود شرکت طاعت بکنار جنانکه فرمانست بر ط
 علم و سنت و آنکه از خود پسند و بوی سپارد و پسند خود بر روی دیو
 اذا عاصی اللای استر بها . همی الذنوب فقل کیف اعتذر
 سئل الجنید یكون عطاء من غیر عمل فقال کل العمل من عطاء یكون

ابو جعفر بن الکرنی رحمه الله تعالی

از اقران جنید است . و گفته اند از استادان وی . از اجله مشایخ بغدا
 بود . جعفر خلای کوی که جنید در روز وفات ابن الکرنی در بالای
 سروی نشسته بود سر خود با آسمان برداشت . ابو جعفر گفت بعد

نه و کون را . و
 ن که آیه بر حق

و دوری سر خود بسوی زمین افکند ابو جعفر گفت بعد است و دو
 معناه ان الحق اقرب الی العبد من ان یسار الیه فی جهة .

کهن من الحسن بن الهادی قدس الله سره

گفت وی ابو محمد بود از ممدان بود با بسیاری از مشایخ صحبت داش
 بود . وی گفته است که شبی در ممدان در خانه خود نشسته بودم
 یکی در نزد با خود گفتم جنید باشد چون در بکشد دم جنید بود
 سلام کرده و گفت قاصد زیارت تو آمد ام معلوم شد راستی خا
 تو و بارگشت . دیگر روز در ممدان طلب کردش نیا فتم و از جمعی
 که از بغداد رسیدند پرسیدم که فلان وقت وی قایب بود
 هیچکس نشان نداد . همان شب آمد بود و رفت .

عمرو عثمان المکی الصوفی قدس الله تعالی سره

از طبقه ثانیه است . گشت ابو عبد الله است استاد حسین منصور
 حلاج است نسبت با جنید کند و با خراز صحبت داشته و از اقران ایشان
 و ابو عبد الله بناجی را دیده بود . و کان یقول صحبت احدا کان انفع الی جهة
 و رویه من ابی عبد الله الناجی و عالم بود . معلوم حقایق اصل وی ازین
 است سخن و باریک شد ویرا بکلام منسوب کردند و مهور ساختند
 و از مکه بیرون کردند بجهت رفت ویرا قاضی کردند . و فی کتاب صفة الصفة
 لابن الجوزی انه توفی ببغداد سنة ست و تسعین و مائین و قیل سبع
 و تسعین . و قیل احدى و تسعین . و یقال انه توفی بمکه و الاول اصح . وی
 گفته المروة التغافل عن زلل الاخوان و قال ابو حفص المروة ان بشة لا خرا
 جاهک و مالک فی الدنیا و تمصم بالدعاء فی العقی . و تم عمرو بن عثمان

گفته لایق علی کیفیت الوجد عبارة لانه سر الله تعالى عند المومنین تعنی
عبارت بر کیفیت وجد دوستان نیفتد زیرا که آن سر حقیقت بنزدیک
مؤمنان و هر چه عبارت بنده اندران تصرف تواند کرد آن سر حق بنا
از آنکه تکلف بنده بالکلیه از اسرار ربانی منقطع بود و گویند که عمر و با صفا
آمدن جوانی بصیبت وی بیوست بدمروی مانع آمدن بیمار شد و مدتی بر
روزی عمر و برخاست و با جمعی فقرای عیادت وی رفت آن جوان الفاس
کرد که قال چیزی بخواند عمر و بقوال اشارت کرد این بیت بخواند شعر
مالی مرضت فلم یقدر فی عاید . منکم و یرض عبدکم فاعود
چون بیمار این بشنود برخاست و بنشست و شست بیماری و کمر
شد گفت دیگر بخوان قال این بیت دیگر بخواند شعر
و اشکن مرضی علی صدود کمر . و صدود عبدکم علی شداید
بیماری از وی زایل شد و صحیح النفس برخاست و پدر از اندیشه
که در دلش گذشته بود توبه کرد و ویرا بمرتسليم کرد و یکی از بزرگان
طریقت شد و بقدری علی سهل ویرا گفت ما قانون الذکر فی الجملة گفته
وجود افراد مع معرفه اوصافه یافت یکانه داشتن او پس شناختن
صفات او . شیخ الاسلام گفت که آدمی افراد مولی نیابد انکه افراد
مولی یابد نه آدمی است این کی خورد وی خبید چیزی دیگر است

شاه شجاع که مالی قدس الله تعالی سر

از طبقه ثانیه است از اولاد ملوک بود مانند فیکان ابو حفص است
با ابو تراب نخشبی و ابو عبد الله ذراع بصری و ابو عبید بصری صحبت
داشته استاد ابو عثمان حیری است و وی باقی رفتی و باب فوفله

بهری و نشدند
مده و غیره

بهری و نشدند

نوری

بهری و نشدند
مده و غیره

و نوری و سیروانی و حیری باطلسان رفتندی و دقاق با کلیم در زی
کردان . و شاه بن ابو حفص برفته از دنیا مات بعد سته سبعین
و مائین و قیل قبل الثمانیه و ویرا کاتبیست رد بریحی معاذ را زی
در فضل غنی برفتر که یحیی کرده و وی آنرا جواب باز داده و فقر را بر غنی
فضل نهاده چنانچه هست . شیخ الاسلام گفت از فضل درویشی
تو آن تمام است و کفایت که مصطفی صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم
درویشی بر توانگری برگزیده و حضرت حق ویرا آن اختیار کرد و بیست
و شاه شجاع بزرگ بوده خواجه یحیی عار کفتی شاه شاهی بود .
روزی ابو حفص نشسته بود در نیشابور شاه شجاع بر سر او بایست
باقیا و از وی چیزی پرسید ابو حفص باز تکریمت او را دید با قبا
گفت بخدای که تو شاهی گفت من شام در آن سوال بجای آورد
که شاه هست دانست که آن سوال جزوی نتواند کرد با قبا . شاه گفت
و جد نانی القبا ما طلبنا فی العبا . شیخ الاسلام گفت شاه جمل سال
نخفته بود بر طبع و قتی . و قتی در خواب شد حق تعالی را بخوابید
بیدار شد و این بیت بگفت شعر . رایتک فی المنام سر و عینی
فأجبت النفس و الما ما . پیرازان بیوسته می خفتی
یا ویرا خفته یافتندی یاد در طلب خواب . للمجنون شعر
و اتی لاستغشی و ما فی غشیه . لعل خیالاً منک یلقی خیالاً
روزی شاه در مسجد نشسته بود درویشی بر پای خاست دوس
نان خواست کسی نمی داد . شاه گفت کیست که بخواه حج من بخرد
بدوس نان و باین درویش دهه فقیهی آغا نشسته بود آنرا

بشنید گفت ایها الشيخ استخفاف کردی با شریعت گفت هرگز خود را قیمت
 ننهادم کردار خود را چه قیمت نهیم . وهم وی گفت من غرض بصیرت عن
 المجازم . وانتك نفسك عن الشهوات وعمر باطنه يدوا
 المراقبة وظاهره باتباع السنة لم يخطأه فراسه

ابو عثمان حیری قدس الله تعالی روحه

از طبقه ثانیه است نام وی سعید بن اسماعیل الحیری النیشابوری است
 اصل وی از ری است شاگرد شاه شجاع است و با ابو حفص جلداد و یحیی
 معاذ رازی صحبت داشته است . امام و یکانه وقت بود استاد نیشابور
 با شاه شجاع از مرز به نیشابور آمد ابو حفص ویرا گفت اینجا بایست که شاه
 شجاع آنجا اشتغال و عیال دارد تو کسی نداری شاه بازگشت وی پیش ابو
 بایستاد ابو حفص برای وی مجلس نهاد در ماه ربیع الاول سنه ثمان
 و تسعین و مائتین برفت از دنیا و قبر وی در نیشابور است . ویرا گفته
 که جوان مردان که اند گفت ایشان خود را نه بینند . وهم وی گفت
 الشوق من شعار المحبة . و ویرا امام و مقتدای ربانی گفته اند که ربانی
 آن بود که شاگردان را بکینه علم پروراند تا قوی شود علم همین راه وی
 چنان بود . در سخن ضعیف است اما در معامله نیکوست . وهم
 وی گفته التهاون بالامر من قلة المعرفة بالامر

زکریا بن یحیی دیوبند رحمة الله تعالی

کنت وی ابو یحیی است از اهل نیشابور بوده است از شاگردان احمد
 حرب از جمله زهاد و متوکلان بود و در لقمه نیک با حیات بوده است
 و از کسب خود خودی . ابو عثمان حیری رحمه الله تعالی گفته است

مستور الی وجهه بکتابه و یکنون
 الیاء الموقوفة بالعتق و نه
 انما الزاد و یکنون
 نیشابور
 و الانبار

اشغال

چند و لام و سکون و او
 شهادت

هر که چون ابو یحیی زید اورا اندیشه مرگ نبود . و اندیشه بعد از مرگ هم
 نبود . و وفات وی در سنه اربع و تسعین و مائتین بوده به نیشابور

زکریا بن یحیی دیوبند رحمه الله تعالی

از بکار مشایخ بوده . و مستجاب الدعوه احمد حنبل رحمه الله تعالی گفته
 است که زکریا از جمله ابدال است . ابو سعید نرا هد گفته است که زکریا
 را دیدم و با او صحبت داشتم از جمله صدیقان بود . و وفات
 وی در هجده بوده در رجب سنه خمس و خمسين و مائتین

زکریا بن یحیی دیوبند رحمه الله تعالی

از ممدان بود و در صحبت جنید قدس سره بوده . و فقیه و مستجاب الدعوه
 بوده . کمال الهدای رحمه الله تعالی گفته است که وقتی در مسجد ادینه شدم
 زیاد را دیدم در محراب نشسته و دعا استسقا میکند هنوز دعا
 باخر نرسیده بود که باران چنان بگرفت که بخانه باز نماند

ابو عثمان مغربی قدس سره

وی از طبقه پنجم است نام وی سعید بن سلام المغربي است . شاگرد
 ابوالمحسن صایغ دینوری است از ناحیه قیروان مغرب بوده . سالها
 در مکه بجاورت کرده و آنجا سید الوقت و یکانه مشایخ بود . آنجا ویرا
 قصه افتاد نیشابور آمد و در نیشابور برفت در سنه ثلث و سبعین
 و ثمانیة . قبر وی در نیشابور است بهلوی ابو عثمان حیری و ابو عثمان
 نصیبی هر سه بهلوی یکدیگر ند صحبت داشته با ابو علی کاتب و حبی
 مغربی و ابو عمر و زجاج . و ابو یعقوب نهرجوری را دیدن بود . و صاحب
 کرامات ظاهر بود و فراست نیز . وی گفته که ابتداء در آمدن من

درین کار آن بود که من اسبی و سکی داشتم در یکی از خرابیو سسته شکار
 می کردم و کاسه داشتم جوین که در آن شیر می کردم روزی خواستم
 که از آن کاسه شیر خورم آن سگ بآنک بسیار کرد و بر من حمله آورد چنانکه
 مرا از شیر خوردن باز داشت چون بار دوم قصد کردم که شیر بخورم
 باز بر من حمله کرد چون بار سوم خواستم که بخورم سر در آن کاسه کرد
 و شیر را خوردن گرفت در ساعت آماش کرد و بپرد و همانا که وی دید
 بود که ماری سر در آن شیر کرده بود خود را فدای من کرد چون آنرا دید
 توبه کردم و درین کار در آمدم . شیخ الاسلام گفت که ابوالحسن کوشانی مرا گفت
 که ابو عثمان مغزی گفت که آن روز که من از دنیا بروم فرشتگان خاک پا
 ابوالحسن گفت که چون وی برفت من حاضر بودم در نیشا بود کس کس را
 نمی دید از بسیاری کرد . شیخ الاسلام گفت که وی سی سال در مکه بود
 در حرم نوله نکرده بود حرمت حرم را . ابو عثمان گفت لایحی هذا
 الامر الایرا حیه الدم . وهم وی گفت الاعتکاف حفظ الجوارح تحت
 الاوامر . وهم وی گفت هر که صحبت توانکان بر صحبت درویشان
 بر کند ندهد تعالی و یا بمرک دل مبتلا کند . وهم وی گفته العا
 خیر من الدعی لان العاصی بکایطی طریق توبته والمدعی
 یخطأ بکای خیر .

ابوطالب اخیمی رحمه الله تعالی

از مشایخ بود از کرامات بسیار ظاهر شده ابو عثمان مغزی گوید
 که ابوطالب را دیدم با مرغان سخن می گفت . و هم ابو عثمان گوید که با
 ابوطالب در سفر بودم در راه از سباع خونی عظیم بدید آمد و

سباع بسیار بودند من گفتم سبکتری باید گذشت ابوطالب شب
 آنجا مقام کرد و من هیچ تخفتم از خوف و او بخت پس مرا گفت چرا
 تخفتم گفتم از خوف سباع خوابم نیامد گفت هر که از خوف حق بود
 از هیچ چیز ترسد چون تو از سباع می ترسی بعد ازین با من صحبت
 نداری و برفت . وی گفته است در مناجات الهی اگر نه فرمان تو
 بودی کرا زهره بودی که نام تو بر زبان رانیدی

طاهر بن محمد الصیاح النبیل رحمه الله تعالی

از بزرگان اصحاب ابو عثمان حیری است . مات سنه اثنین و ثلثمایه ابو عثمان
 مغزی و مرا گفت خوابی تو ایندی دم که بخواه سالت تا خلق را می دهم
 و نمی پذیرند گفت خواهم گفت تهمت بر کردار خود نه تا قیمت گیرد
 و تهمت از خلق بر گیر تا بکنک برخیزد . شیخ الاسلام گفت که صحبت
 بالله تعالی سه جزوست دیدن فضل او و عیب خود و عذر خلق
 و این را چهارم نیست عذر خلق بین که همه آن می رود که او می خواهد
 ایشان زیر قدر و حکم او مضطربند و عیب خود بین تا منت یاد آید
 . شیخ الاسلام گفت که ابو عثمان نصیبی گفت که شبلی گفت که
 دست بسرا بویعقوب میدانی فرو آوردم در آن وقت که بمصر می
 رفتم گفتم جبرک الله هیچ موی نبود بر تن او که نکفت آمین

ابو العباس بن مسروق قدس سره تعالی

از طبقه ثانیه است و نام وی احمد بن محمد بن مسروق است از اهل
 طوس است بیفداد ساکن شد و هم آنجا از دنیا برفت در سنه تسع
 و تسعین و مائین . و گفته اند که در صفر سنه ثمان و تسعین و مائین

والله تعالى اعلم . جنید از وی حکایت کند . از استادان ابو علی رود باری
 شاکر حارث محاسبی و سری سقطی و محمد بن منصوره و محمد بن الحسین
 البرجلانی است و با ایشان صحبت داشته است . از قدامت مشایخ قوم است
 واجله ایشان . و شیخ الاسلام گفت که ابو العباس مسروق بغدادی گوید
 که شب شنبه نشسته بودم و مادرو پدر من بر من میگریستی از صعبی
 آنکه من از نماز آدینه آمده بودم و از بس که پیران دیدم بودم و سخنان
 که شنیده بودم . سئل عن التصوف فقال خلوا الاسرار مما منه بد و
 تعلقها بما ليس منه بد . و هم وی گفته من ترك التدبير عاش في راحة .

شیخ ابو العباس مورون بغدادی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که وی گفته که نفس خویش را مشغول کن پیش از آنکه
 تراد در شغل افکند **ثم لقد جلب الفراغ عليك سقلا** . و اسباب البلاد من الفراغ

ابو عبدالله المغربي قدس الله روحه

از طبقه ثانیه است نام وی محمد بن اسمعیل است . گویند که استاد ابراهیم
 خوامن و ابراهیم بن شیبان که مانشاهی و ابوبکر بیکندی است و شاکر
 ابوالحسن علی رزین هر وی است . و عمر ابو عبدالله صد و بیست و دو سال
 بود . و عمر استاد وی ابوالحسن صد و بیست سال بود . و ابوالحسن شا
 عبدالواحد زید بصری است . و عبدالواحد زید شاکر حسن بصری است
 رحمه الله تعالى . و قبر ابو عبدالله بر سر کوه طور سینا است بهلوی است
 وی ابوالحسن علی بن رزین در زیر درخت خنوب . گویند که در سنه
 تسع و سبعین و مائین برفته از دنیا . و درست تر آنست که در سنه
 تسع و تسعین و مائین برفته از دنیا . شیخ الاسلام گفت که وی مرکز

تاریکی ندیده بود آنجا که خلق را تاریکی بودی و برادر و شنی بودی . وی گفته
 بآن خدای که ابو عبدالله مغربی را بیا فرید که اگر الله تعالی مونت شهوت را
 از من بازستاند مراد و ستر از آن باشد که اکنون مرا گوید در بهشت شو
 این آنست که علی بن ابی طالب کرم الله تعالی وجهه گفت اگر مرا اختیار دهند
 که در بهشت شوی یا در مسجد من در مسجد شوم که بهشت نصیب منست **نزدك**
 او و مسجد نصیب اوست **نزدك من** . و قتی ابو عبدالله مغربی بر سر کوه
 سینا سخن میگفت سخن بجایی رسید که گفت بنده با و چندان نزدیکی جوید
 که فرد ما ند فرد را **سنتك** از کوه بچیدید و پاره پاره می شد و بهامون می آمد
 . و وی گفته افضل الاعمال عمارة الاوقات في المواقفات . و هم وی گفته
 ما قطنت الا هذه الطائفة واحترقت بما فطنت . و لای عبدالله المغربي قدس
 یا من بعد الوصال **ذ نيسا** . کیف اعتذاری من الذنوب
 ان كان ذنبی لديك **حبی** . فانی منه لا اتوبس
 و هم وی گفته ما دیت انصف من الدنيا ان خدمتها خدمتك وان تر
 تركك . هرگز از دنیا منصف ترجیزی ندیدم اگر ویرا خدمت کنی و
 ترا خدمت کند و چون از وی اعراض کنی قطب خداوند بردست گیری از
 تو بگریزد . و اندیشه آن بردست نیاورد پس هر که بصدق از دنیا
 اعراض کند از شراو امین گردد و از آفت وی رسته شود .

ابو عبدالله النجاشی قدس الله روحه

نام وی سعید بن یزید است . و قی از قدامت مشایخ است از اقربان
 ذوالنون مصری . و از استادان احمد بن الحواری نجاشی گفت الادب
 جليلة الاجر . و هم وی گفت لکشی خادم و خادم الدین الادب

آنجا که بکبر النون و فتح الباب النقطة
 باطن و فی آخرها الجیم هذه النقطة
 الی النجاشی و می تقدیم بآدمه
 البقرة علی النصف
 من طریق کتبه
 فی الامل
 استاد سعید

شیخ الاسلام گفت که ابو عبدالله یناجی گوید که چشم برودار که هیچ نشان روشن ترازد و نیست . هم ابو عبدالله گوید که موسی علیه السلام گفت که الهی من ترا بجا یابم گفت چون قصد درست کنی مرایابی . و گمانی گوید چون قصد درست کردی و مرایابی و جلاج گوید لا تخرج آن یک کاست . شیخ الاسلام گفت آن یک کام نویی چون از خود در گذشتی با و رسیدی

ابو عبدالله انطالی قدس الله تعالی

نام وی احمد بن عاصم الانطالی است از اعیان قوم بود و از سادات ایشان و عالم علوم شریعت عمر را زیافت و با قدم صحبت داشته بود و اتباع تابعین را دریافته و از قرآن بشتر و سری سقطی بود و مرید جانت مجانی و بصیبت فضیل رسید بود . شیخ الاسلام گفت وی گفت که وی گفته که از هیچ کس و هیچ چیز چسبیده اند مگر از معرفت عارفانه معرفت تصدیقی . ابو علی دقاق گوید معصومه رسمیه کقطره و سمیه لاعیلا تشفی و لاعیلا تشفی معرفت رسمی چون با دانست تابستانی نه بیمار را شفا دهد و نه قشنه را سیراب گرداند . هم انطالی گفته انفع الفقر ماکت به بتجلا و به راضیا نافع ترین فقر است که تو بدان متجلی باشی و بآن راضی یعنی جال خلق همه در اثبات اسباب بود و جال فقر درنی اسباب و اثبات سبب و رجوع با و و رضا با حکام او زیرا که فقر فاعل سبب بود و فنا وجود سبب و فی سبب با حق بود و با سبب با خود پس سبب محل جاب آمد و ترک اسباب محل کشف و جمال دو جهان پنه در کشف و رضا است و ناخوشی عالم در حجاب و سخط و آبرین بیانی واضح است در تفصیل فقر بر غنی . والله تعالی اعلم

استغفر الله ربی
 اللهم اغفر لی
 ما کان من عیب
 و ما کان من ذنب
 و ما کان من عیبت
 و ما کان من عیبت
 و ما کان من عیبت

نسخه خطی
 کتابخانه
 مجلس شورای اسلامی

مشاد الدینوری قدس الله تعالی

از طبقه ثالثه است از بزرگان مشایخ عراق است و جوانمردان ایشان بیکانه در علم با کرامات ظاهر و احوال نیکو یا بحی جلا و قبه از وی از مشایخ صحبت داشته و از قرآن جیده و رویم و نوری و غیر ایشان بود و گفته اند که در سنه تسع و تسعین و مائتین برفت از دنیا . وی گفته که الله تعالی عارف را آینه داده است در هر که هرگاه در آن نکرده الله ببیند . شیخ الاسلام گفت که ویرا در دل مومن جایی است که جزوی نرسد چون تنفره در ماند بآن باز گردد بیا ساید . حصری گوید که دوش می اندیشیدم که مرا که گاه چنین تفرقه می بود حال مریدان و شاگردان من چگونه خوا بود اگر نه آن بودی که دانستم که او جایی دارد در دل دوستان خود که جزوی آنرا نگیرد و جزوی آنجا نکند پاره پاره شد می شد ما ابالی بعیون و نظون اقیتمها . لی فتری مرآة اری وجهک فیها . وهم مشاد گفته که چهل سال است که بهشت و هر چه در دیت بر من عرضه میکنند گوشه چشم بعاریت بآن نداده ام . شیخ الاسلام گفت که در صحبت و حضور او نگرستن بغیر او شرکت با و . والله تعالی بیغامر خود را صلی الله علیه و علی آله وسلم میگوید . ما زاغ البصر و ما طغی فلان الله ثم ذرهم . وهم مشاد گفته هرگز بیهیچ پیر نشدم و سوال نبرده ام بادل صافی و با و شد ام تا او خود چه گوید . وهم وی گفته همه معرفت صدق افتقار است با الله تعالی . وهم وی گفته طریق الحق بعید و السیر مع الحق شدید . شیخ الاسلام گفت راه بحق تعالی دوست مکر او دست گیرد و صحبت و صبر کردن و روزگار گذراند

نیک

نسخه خطی
 کتابخانه
 مجلس شورای اسلامی
 در سنه ۱۲۸۰
 در شهر تهران
 در روز دوشنبه
 در ماه ذی القعدة
 در سنه ۱۲۸۰

با خداوند تعالی سخت مبارک و بونس بود. و هم مشاد گفته هر که بر روی
 اردوستان وی انکار کند کینه عقوبت وی آنست که هرگز ویرا آن ند
 که وی داشته. ذوالنون گفت هر که بر نفعی زمراتی که بر ذوق زند انکار کند
 هرگز آنرا بصدق نیابد. یعنی بر اصل آن انکار کند ترا از روق وی چه
 زرقوی بروی است تو راست نکر داست بین تاجر یا بی. **شیخ السلام**
 گفت که ابو عامر گوید شاگرد مشاد که روزی پیش مشاد نشسته بودیم جو
 مردی از در خانه درآمد و میزبانی اجازت خواست شیخ گفت توانی که
 صوفیا نرا بخانه بری و بازار در میان نه شیخ بهانه می جست اجابت
 نکرد چون بیرون شد اصحاب گفتند شیخ هرگز چنین نکردی این چه
 بود شیخ گفت او ازین جوانمردان بود دنیا بدست وی درآمد آن
 از دست وی بشد اکنون می آید و چیزی نفقات می کند می خواهد
 که سرمایه خود باز یابد تا مهر آن از دل بیرون نکند این باز نیابد قال
 الشيخ عبد الله الطائي رحمه الله تعالى سمعت محمد بن خفيف يقول رایت
 مشاد الدینوری فی النوم کانه قائم رافع یدیه الی السماء وهو یقول یا
 اقلوب یا رب اقلوب والسماء تدن من راسه حتی وقعت علی راسه
 فانشقت وجعل مشاد. روزی مشاد از در سرای خود بیرون شد
 سکی بانگ کرد مشاد گفت لا اله الا الله سک بر جای ببرد. وقال
 مشاد ادب الکریم فی التزام حریمات المشایخ وخدمة الاخوان
 ولتخرج عن الاسباب **و حفظ آداب الشریع**

الحسن بن علی المسوی رحمه الله تعالی
 کفایت وی ابو علی است. گویند از استادان جنید و ابو حمزه است اما از

اقوان ایشانست. کان من کبار اصحاب سری السقطی. جنید گوید حسن
 مسوحی را چیزی گفتم در انص گفت ویک لومات من تحت السماء ما
 استوحشت. اگر خلق بیکار بپذیرند مرا ملالت و وحشت نگیرد. **شیخ**
 الاسلام گفت محمد نفیسه که محمد عبدالله کار ویرا جای تنها نشاند بود
 و هفت فراموش کرده بود. و ویرا عذری خواست که من فراموش
 کردم گفت رجه مشو که الله تعالی وحشت تنهای اردوستان خود برداشته
 تمنون الحب شعر طلیک یا نفس بالتخلی. فالعیش فی الانس و التلی

احمد بن ابراهیم المسوحی رحمه الله تعالی

کفایت او نیز ابو علی است. و هو من اجله مشایخ بغداد با سری سقطی صحبت
 داشته و از وی روایت کند و از حسن مسوحی نیز. و گفته اند که وی
 حج می کرد بایک بیرهن و ردایی و فعلی آنکه رکوه و کوزه بردارد
 جز آنکه یبوی شامی در کوزه نهاده و بوی می کردی و از میان بغداد
 نامک بآن بگذراندی. و گفته من فتح له شی من غیر مسئلة فردة
 و هو محتاج الیه اخرج الله تعالی الی ان یاخذ مشله بمسئله

رویم بن احمد بن یزید بن رویم رحمه الله تعالی

از طبقه ثانیه است. کفایت او ابو محمد است و گفته اند که ابو بکر است
 و ابو الحسن و ابو شیبان نیز گفته اند. نبیره رویم مهین است که قراءه
 از نافع روایت کند از بغداد است از اجله مشایخ آن فقیه بوده و
 عالم بر مذهب داود اصفهانی. **شیخ الاسلام** گفت که رویم خود را
 شاگرد جنید می نمود از یاران ویست و به از وی و من موی از
 رویم دوست دارم که صد از جنید. و ابو عبدالله خفیف گوید که هرگز

دیدن من کس ندید که در توحید سخن گفتی چنانکه رویم سیل رویم عن التصوف
 فقال هو الذي لا يملك شيئا ولا يملكه. وقال ايضا التصوف ترك النفاضل
 بين الشيين. خود را در آخر میان دنیا داران بنهان کرد اما بآن شغل
 محبوب نکشتی. جنید گفته ما فارغ مشغولیم و رویم مشغول فارغ. شیخ
 الاسلام گفته رویم بزرگست تبلیسی خود را بتوانگری و مهتری توانمود
 و کلر قاضی بود. ویراجهار بالن بودی و اختشام تمام. ابو عمر و زجاج
 يك چند وقت خدمت جنید می کرده ویرا گفته بود رینهار نزد يك رویم
 نروی چون زجاج را غم رفتن غاست با خود گفت از بغداد بروم
 رویم را ندیدم باشم چون کسی پرسد چه عذر آرم بنهان از جنید بوی
 شد ویرا دید در جهار بالن و اختشام چون خلوت شد دخترکی از آن
 وی نزد يك وی آمد رویم بوعمر ورا گفت اصحاب تو می گویند چرا این
 شغل بنگذاری و در میان ما آبی چگونه آیم چرا شغل این کودکانه نشانی
 تا بیایم ایضا ترا خبر کنم از آنچه از وی یافتیم و ایضا ترا علم توحید گویم.
 شیخ الاسلام گفته که جنید را می گفت ویرا ان او را چون ابو عمر و پیش
 جنید آمد کسی ویرا آکا کرده بود که وی نزد يك رویم رفت گفت هین
 بگوی چون دیدی ویرا گفت سخت بزرگوار گفت الحمد لله از بیم ترا می گفتم
 بوی مرو نباید که دران سیرت و تبلیس ویرا بینی فرا جستم تو نیاید مایه
 خود بیاد دهی الحمد لله که نیکو دیدم مردی بزرگست. در فوقات
 مذکورست که رویم گفته من تعد مع الصوفية و خالفهم فی شئ یستام
 یتحققون به نزع الله تعالی نور الایمان من قلبه. وقتی کسی رویم را
 چیزی گفته بود از ان اختشام و لباس گفت بدان می آیدم که پای تاب در

بندم و بیا زار برایم و باک ندارم. ابو عبد الله خفیف بوی شد چون
 باز میکشت رویم دست بر کف وی نهاد و گفت ای سر هوبدل الروح
 فلا تشغل بترها الصوفية گفت این کار جان فدا کرد نیست زینها
 بترها صوفیان مشغول نشوی. شیخ الاسلام گفت بذل روح نه
 آن بود که بغزاشوی تا ترا بکشند آنست که بالله تعالی هر جان خود
 منازعت در نیگری جان و تن و دل در کسرا و کپی و همنوز بر خود باقی
 کنی نه که بهیچ رنج که از و بتورسد شکایت درگیری. کسی نزد يك وی
 در آمد و ویرا گفت کیف حالک وی گفت کیف حال من کان دینه هواه
 و تمت دنیا لیس بصلیح بقی و لا بعارف نفی چگونه باشند حال انکس
 که دین او هوای او بود و تمت او دنیا می و نه نیکوکاری از خلق رهید
 و نه عارف بود از خلق کرد و این اشارت بعیوب نفس است و شما نا
 که در جواب بتحقیق حال سایل اشارت کرده است و نیز روا بود که در ان
 وقت او را باد باز گذاشته باشند تا از وصف وجود خود عبارت
 کرده است و انصاف صفت خود بداده. و سیل رویم عن الانس
 فقال ان تستوحش من غیر الله تعالی حتی من نفسك. و سیل عن
 المحبة فقال الموافقة فی جمیع الاحوال و انشد ثم لو قلت لی مت سمعوا
 و قلت لدا عی الموت اهلا و مرحبا. وقال الرضا. استلذا ذ البلی و البقی
 هو الشاهدة. شیخ الاسلام بس از خوار رویم را به نهادی بس جنید
 و نوری را. رویم گفت بیست سال گذرانیدم که هیچ خوردنی در طر
 من نکشت مگر بعد از آنکه حاضر شده باشد. و هم وی گفته اخلا
 آنست که نوبه تو از عمل تو مرتفع شود یعنی عمل را خود نه بینی و ندانی

• و هم وی گفته که فقط آنست که برادران خود را معذور داری در
هر ذلتی که از ایشان واقع شود و با ایشان جان معامله کنی که از ایشان
عذر بایست خواست • و هم وی گفته اذ او هب الله لك مقالا و فعلا
فاخذ منك المقال و ترك عليك الفعان فلا يزال فانها نعمة و اتخذ منك
الفعال و ترك عليك المقال فتح فانها مصيبة و ان اخذ منك المقال و الفعلا
فاعلم انها نعمة • و هم وی گفته فقر احرمتست و آن ستر و اخفا
و غیرت بر او ست مگر که آنرا کشف کرد و با خلق نمود اهل فقر نیست
و ویرا در فقر کرامتی فی • و هم وی گفته من حکم للکیم ان یوسع علی
اخوانه فی الاحکام و یضیق علی نفسه فیها فان التوسعة علیهم اتباع
العلم و التصنیق علی نفسك من حکم الودع • و هم وی گفته ادب
المسافر ان لا یجاوزه مئة قدمة و حیث ما وقف قلبه یكون منزله •

يوسف بن الحسن الرازي رحمه الله تعالى

از طبقه ثانیه است. کفایت او ابو یعقوب است. شیخ ری و جال بود. در ^{درب} خویش امام بوده. مرین طائف را امام بشکوه تبلیسی طریق ملامت ^{شده} دادرمان بر خویش شورا میداد و قول ایشان بخویش و پیران کردن و خود را از چشمها میفکند. شاگرد ذوالنون مصری است. و بابو تراب نخشب و یحیی معاذ دازی و غیر ایشان صحبت داشته. رفیق ابوسعید خزاز بوده. در سفرها ویرانمکان است یا جنید سخت نیکو. در سنه ثلث اواخر و ثلثایه برفته از دنیا. در وقت مردن گفت اَللّٰهُمَّ خَلِّ رَابِعًا وَثَلَاثًا بهمه و هر چه توانستم بر خود بگردم از بد مرا یکی بخش از ایشان پس برفته ویرا بخواب دیدند گفتند حال تو چیست گفت الله تعالی مرا گفت

آن سخن را بار دیگر بازگویی باز گفتم گفت ترا بتوبنجشیدم . شیخ الاسلام
گفت دانی که چرا گفتم ترا بتوبنجشیدم میان خود و او واسطه درینا ورز
که میان او و اینان وسیله و واسطه هم اوست . شیخ الاسلام وصیت
کرد یاران خود را که یکدیگر را بنیاد دارند که آنچه شما را می باید هم از شما آید
میان اینان ترجمه و وسیله هم اینان اند . یوسف بن الحسین گفت بنزد
ذو النون رفتم بمصر حجون ویرا دیدم موی بر اندام من برخاسته بمن نگرید
و گفت از کجایی گفتم از رنی گفتم بر تو زمین تنگ شده بود که بمصر آمدی
گفتم آمدم تا خدمت ترا دریایم گفتم دور باش از آنکه دروغ گوئی یا خیانت
کنی پس گفت یا بنی صحیح حالک مع الله لا یشتعلک عنه شاعیل ولا تشتغل
بما یقول الخلق منك فانهم لن یغفوا عنک من الله شیاء و اذا جمعت حالک
مع الله اوشدک للطریق الیه و اقتد بسنه النبی صلی الله علیه و علی آله و سلم
و ظاهر العلم و ایاک ان تدعی فیما لیس لک فما اهلك عامة المریدین الا الدعاء
• و فی روزی از ذوالنون طلب وصیت کرد گفت آیاک و هذه الاوراد البقلة
فان النفس تالفها فانظر بما فیہ مخالفة لنفسک من صیام و فطر فاعلمها
فان فی متابعة النفس طاعة كانت او معصية فتة فالف النفس شیئا
الاول فیہ بلاء و خطر و نیز ذوالنون وصیت کرده است ویرا . فقال
لا تکن الی مدح الناس ولا تجزع من قبولهم و رددهم فانهم قطاع الطیر
و انس کن الی ما یتحققه من احوالک سیرا و علنا . و یوسف بن الحسین
گفته الطیر کله فی بیت و یفترقه التواضع و الشکره فی بیت و مفتاحه الکبر
• و هم یوسف الحسین گوید از ذوالنون جدا شدم ویرا گفتم مرا وصیتی
کن گفت تن خود را از بیخ خلق دریغ مدار و تا توانی دل خود را جز برای خدای

خالی مدان و فرمان الله تعالى را کرامی دار تا او ترا کرامی دارد ۵۰

عبدالله بن حاضر قدس الله تعالی روحه

شیخ الاسلام گفته که وی خال یوسف بن الحسین است از متقدمان
مشایخ بوده باز اقران ذوالنون و به از ذوالنون . یوسف بن الحسین ی
گوید که از مصر می آمدم از پیش ذوالنون روی بوی نهاده چون بیفدا در اسلام
خال بن عبدالله حاضر آنجا بود می خواست نج رود نزد وی شدم گفتم
از کجای می آیی گفتم از مصر بوی روم می خواهم که مرا وصیتی کنی گفت بپذیری
گفتم شاید که پذیرم گفت دانم که بپذیری گفتم بود که پذیرم گفت چون شب
در آید و برو و کتب خویش و هر چه از ذوالنون نوشته در دجله انداز
گفتم بپندیشم آن شب مرا از اندیشه خواب نبرد و مرا از دل بر نیامد دیگر
روز ویرا گفتم بپندیشم مرا از دل بر نی آید گفت گفتم ترا که بپذیری گفتم
چیزی دیگر کوئی گفت هم بپذیری گفتم پذیرم گفت چون بوی شوی
مکوی که من ذوالنون را دیدم ام و از آن بازاری مساز یوسف گفت بپندیشم
همه شب می اندیشیدم این بر من صعب تر می آمد از گفت بپندیشم دیگر ویرا
گفتم این بر من صعب تر می آید گفت گفتم که بپذیری آخر گفت ترا سخنی گو
که ترا از آن جاره نیست گفتم مکوی گفت چون بخانه باز شوی خلق را با ^{خود}
بخوان که با وی خوانم و جان کن که همیشه الله تعالی در یاد تو بود . شیخ
الاسلام گفت که الله تعالی با موسی علیه السلام گفت ای موسی جان کن
که همیشه زبان تو بیا در من بود و هر جا که شوی گذر تو بر من بود . ابو عبد الله
بن حاجی یوسف الحسین را گفت جهان از صافان و راستان خالی شده است
اگر توانی صدق را لازم گیر در جمیع احوال خود و بدان که در زمه مردان

این راه در نیایی و مراتب ایشان نیایی مادام که در همه خلق نشوی و از خالص
بندگان الله تعالی نکر دی مکر بعد از مهاجرت و مفارقت خلایق . یوسف
بن الحسین گوید که مرا سخن هیچ کس آن نفع نرساند که سخن ابو عبدالله م
بن حاجی زیرا که مرا دلالت با سقاط جاه کرده و من آنرا قبول کردم

أبوت الحارث رحمه الله تعالى

از قدماء مشایخ است . با جنید و رویم صحبت داشته است . و طریقت
از ایشان گرفته است . و بیوسته حکایت ایشان کفایت

أبوتاب التمری رحمه الله تعالى

از مشاهیر علمای قرا و قرا بوده . وی گفته وقتی در سجده نشسته بود
و کودکی را قرآن تعلیم می کردم . یوسف بن الحسین بر آنجا بگذاشت مرا گفت
شرم نداری که بگویی را قرآن تعلیم کنی من با خود گفتم سبحان الله کودکی خورد ^{بشق}
و این ی گوید قبی بر نیامد که آن کودک را با من نشان دیدم بخندم وی دقتم اراد ^{گفتم}

سمون بن المحب الکذاب قدس الله تعالی روحه

از طبقه ثانیه است . امام الحجة . گفت او ابو الحسن است . گفته اند ابو القاسم
خود را کذاب لقب کرده بود . تا نکفتندی باز نکریستی یکانه بود در علم
محبت همه عرازان کفایت با سری سقطی و محمد بن علی القصاب و ابو احمد
القلابی صحبت داشته بود . از اقران جنید و نوری است . پیش از جنید
برفته از دنیا . و بعضی گفت اندلس زوی . وی گفته محبت بنده را ضایع
نشود تا زشتی بر همه عالم ننهند . و هم وی گفته اول وصال العبد للحق
هجراته لنفسه . و اول هجران العبد للحق مواصلة لنفسه . روزی سمون را
بر کار دجله دیدند شاخ جوب بران خودی زد و این ابیات می خواند

ران وی بدرید بود و خون می رفت و وی آگاه فی **شعر**
 کان لی قلباً عیش به . ضاع منی فی قلبه . رب علی فاردد فقد
 ضاق صدوی فی طلبه . واغت مادام لی رقت . یا غیاث المستغیث به
 گویند که روزی سمنون این دو بیت برخواند **شعر**
 ترید منی اخبارتری . وقد علمت المراد منی . ولس لی سواک حظ
 فکیف ما شئت فمخبر . و در حال با احتیاس بولش گرفتار کردند جمع نمی
 کرد و صبری نمود آن شب چند کس از اصحاب وی در خواب دیدند
 که سمنون دعا و تضرع می کند و از خدای تعالی شفا می خواهد چون
 سمنون آزاد است که مقصود از آن ناذب با آداب عبودیت است و اظهار عجز
 بستر حال کرد مکتبهای کشت و با کردگان می گفت ادعوا لعمركم الکذا
 شخصی ویرا دید سر در کشید بعد از ساعتی بر آورد و ز فیری کرد و این
 بیت بخواند **شعر** ترک الفواد علیلا یعاد . و شردت نومی فانی زقاد
 ابواجد قلابی گفته که ورد سمنون در هر شبانه روزی با نصد رکعت بود
 . قهر وی گفته که مردی در بغداد چهل هزار درم بفقرانفقه کرد سمنون
 گفت یا با احد ما را استطاعت این نفقه نیست برخیز تا بکوشه بزنیم و بر
 دری یک رکعت نماز بگذاریم پس بمداین رفتیم و چهل هزار رکعت نماز
 کردیم . غلام الخلیل شخصی بود مرایی خود را پیش خلیفه بصوفه کوی معروف
 ساخته بود و همواره از مشایخ سخنان ناخوش بخلیفه رسانیدی تا ایشان
 مجبور شوند و اعتباری وی بیفزاید . روزی زنی را چشم بر سمنون افتاد
 خود را بروی عرضه کرد . سمنون التفات ننمود زن بنزدیک جنید رفت
 و گفت سمنون را بکوی تا مرا زنی کند جنید را از آن ناخوش آمد و پرازد

ان

کرد آن زن پیش غلام الخلیل شد و تهنیتی چنانکه زنان نهند بر سمنون نهاد
 غلام الخلیل سعایت بدست گرفت و خلیفه را بروی متغیر کرد ایند بفرمود
 تا ویرا بکشند چون سیاف را آوردند خواست تا بقتل او فرمان دهد
 نبانش بگرفت کشتن او را تاخیر کردند شب خلیفه را بخواب نمودند که
 زوال ملک تو در ذوال حیات اوست دیگر روز او را بخواند و عذر خواست
 . و آنشد ابو فراس لسمنون المحم **شعر**
 و کان بذکر الخلق یلوی و یمزح
 فلما دعا قلبی هوالک اجابه
 رمت بین منک ان کنت کاذبا
 وان کنت فی الدنیا بغیرک افرح
 وان کان شئ فی البلاد باسرها
 اذ اغبت عن عینی بعینی یصلح
 فان شئت واصلنی وان شئت لا تصل
 فلست اری قلبی لغیرک یصلح
زهره بن المرقه قدس الله روحه
 از اهل طرابلس است از اقران مظفر کوما نشا پی در صحبت یکدیگر بر که
 رفت اند . زهره بن در پیش و مظفر پس او . و سید زن مظفر پس ایشان
 و همه در مکه برفته اند از دنیا . رحمه الله تعالی . ابو عبد الله
 مغزی گویند که هیچ جوانمردی ندیدم از جوانمندان چون زهره بن . شیخ
 الاسلام گفته که وقتی تماشا بیرون شده بود با جمعی از درویشان این دو
 برخواندند **شعر** و سنا برقی نفی عنی الکری . که یزید یلع لی من ذی طوی
 منزل علی به نازله . طیب الساعه معور الفقی . وی بخود شمشیر و باکی
 چند بزد و غلغلی شود کرد و باز گشت گفت من تماشای خود بگردم
عرون بن الوثابه رحمه الله تعالی

گفته ابو الاصبغ . شیخ الاسلام گفته که در کتاب احمد بن ابی الجواری دیده
که وی شیخ بوده بمکه و بشام از دنیا برفته . و بر آن خواب دیدند
و آن حال وی بر رسیدند گفت حاسبونا فدقوا ثم متوا فاعتقوا و شمار
با من در گرفتند خورد پیش منت نهادند و بیکار بگذاشتند .

سمنون المخرن رحمه الله تعالى

قوم من اهل المغرب و كان من السباحين و هو من قدماء المشايخ و كان يرافق
ابا موسى الديلمي في الاسفار . و كان صاحب كرامات و آيات . و في سياه
بوده چون در سماع در آمدی سفید شدی . و بر آگشتد کمال تو در سماعی
کرده گفت اگر شما نیز از آن آگاه باشید که من آگاهم حال شما هم بر شما بگردد
و یکی آنه کان معه جراب كلما اراد شيئا ادخل يده فيه و اخبره منه .

سعدون بن جحون رحمه الله تعالى

عطاء بن سليمان كوينه و تقى در بصره خط افتاده بود . مردمان باستقامت
بیرون شده بودند و من با ایشان بودم . در میان کورستان آوازی شنید
باز نکرستم سعدون بن جحون را دیدم در جوار طاقی ازان کورستان نشسته
دست بر زانوئی خود میزد و با خود چیزی می گفت پیش وی رفتم و سلام
کردم گفت و عليك السلام . عطا من كشف عنك العطاء . پس گفت این چه
انبوی است . نفع في الصور ام بعث من في القبور . گفتم نه باستقامت آمده اند
که تنگی افتاده گفت تو با ایشان آمدن گفتم آری . گفت بقلب سماوی ام بقلب
خاوی . پس گفت که خامی من آب بخوام گفتم چرا بخوام . گفت خداوند
بآن رازد و شیشه من بر تو باران در ایستاد . و گفت ای عطا تا نزنند
مرو که تا نزنند نباید شد .

این کتاب در کتابخانه
موزه و کتابخانه
جمهوری اسلامی ایران
تبریز
ثبت شده است
شماره ثبت: ۱۳۸۴/۱۰۰/۱۰۰
تاریخ ثبت: ۱۳۸۴/۱۰/۱۰

عطاء بن سليمان رحمه الله تعالى

از زها د بصره است بزرگ وقت خود بوده روزی بیمار بود در آفتاب
خفته و بر آگشتد چرا با سایه نیایی گفت می خواهم که بسایه آیم اما
می ترسم که مرا گویند که در راحت نفس خود کامی بگردی

علی بن سهل بن الانزه الاصفهانی رحمه الله تعالى

از طبقه ثانیه است . کثرت او بولحسن است . از قدماء مشایخ اصفهان
شاکر و مجتهدین یوسف البناست . از اقوان جند بوده . و میان ایشان
مکاتبت و رسالت بوده . با ابوتراب نخشبی صحبت داشته . و کان که
ریاضه عظیمه و بما کان امتنع عن الاكل والشرب عشرين يوما بیت فيها
قائما هائما بعد ان کان نشوة نشوة انباء النعة والمترفين . وی گفته
که ما احتلت قط الا بولی و شاهدین . و تقی عمر بن عثمان مکی را بکه
سی هزار درهم وام برامد باصفهان آمد نزدیک علی سهل اصفهانی تا
ویرایاری دهد علی سهل وام ویرا معلوم کرد که چند دست نقد کرده بکه
فرستاد و او را آگاه نکرده پس او را بنواخت و کسبل کرد . وی میرفت
دلی از وام در اندیشه چون بکه رسید وام باز داده یافت بر آسود .
شیخ الاسلام گفت دانی که علی سهل چرا جان کرد از بیم عذر خواستن
و بارشگر گزاردن که هیچ آزاده مرد آنرا بر نتابد . علی سهل گوید روا
نیست پیش ما که این طایفه را در پیش خوانند که ایشان توانگر ترین
خلق اند . شیخ الاسلام گفت حق سبحانه و تعالی که جاهای نیکو بدینا
داران داد و فرجانه بدرویشان داد . و طعام پاکیزه بایشان داد .
ولقد طعام بدرویشان داد . و هم وی گفته اعاذنا الله و اياكم

کرد چنانکه وی ندانست دوستی داشت و پیرا فرموده بود که مایحتاج و پیرا
می خرید و بمنزل وی می برد و ویرا گفته بود که هیچکس از آن آگاه نکند
چون چند سال برین بگذشت محمد بن یوسف دوست و پیرا الحاج تمام کرد که
بگوی چه کسی است این که کفایت مؤنت عیال من میکند گفت محمد بن فاذه گفت
جزاؤه الله تعالی عنی با فضل الجار . غریزی در میان رستان بر محمد بن فاذه
درآمد و را دید بایک پیرهن نشسته گفت یا ابا جعفر سرمانی یابی گفت
دست خود را بیا روی بگوی لا اله الا الله دست خود بر پیرهن وی درآورد
و گفت لا اله الا الله دیدم که از کرمی عرق می کشد

سهل بن علی مروزی رحمه الله تعالی

قی بود که در سرای عبدالله مبارک شد گفت این کنیزکان مطربان راسته
کرده جراب برام کرده جرابام فروخوانی ابن المبارک گفت چنین کم چون بزر
شلا گفت بکشید و ویرا دریابید که هم اکنون می رود از دنیا . آنکه او بر
من دید خود را ندانند که پذیره وی فرستاده اند از بهشت که برام من هیچ
کنیز بنود و وی دروغ نکوید چون اسیر بیرون رفت حالی جان بداده
سهل علی مروزی را پرسیدند که از نواخته های الله تعالی که بنده را بآن بنوا
کدام به است گفت فراغت دل . مصطفی گفت صلی الله تعالی علیه و علی آله
نعمتان مغبون فیها کثیر من الناس الفحمة و الفراغة . و هم سهل علی کوا
الفراغ بلاد من البلايا . شیخ الاسلام گفت که کسی که تقوی بروی غالب
بناشد و پیرا شغل به از فراغت باشد تا از فراغت و پیرا بلایی نخیزد .
اما آنکه متقی بود و صاحب ورع و خداوند دل و پیرا فراغت ملکی بودنی
بها و فراغت دل خانه صحبت جرات سبحان و تعالی و درویشی دکان این

ابن جریج گوید هر که او را طریق عزم نیست او را بر زیادت روی نیست

علی بن حمزه الاصفهانی الحاج رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که وی نه حلاج بود چون حسین منصور بشا کرد
محمد بن یوسف بنا بود باصفهان . علی بن حمزه گفت است که من روزگاری
نزدیک محمد بن یوسف بنا می بودم باصفهان و با وی می نشستم و او در
علم حلال خوردن فراوان گفتی از حکایات او می نوشتم . وقتی از نزدیک
او بیج شدم چون باز گشتم بصره رسیدم خبر وفات محمد بن یوسف
رسید یعنی رسیدم که صفت نتوان کرد . گفتیم اصفهان مرا بر تنایند
بصره بنشستم نزدیک شاکردان سهل تستری و ایشان از وی حکایت
میکردند و از سخنان وی چیزی باز می گفتند . وقتی که سخن دفتی که مرا
خوش آمدی از کبکی درخواستی که برای من بنوشتی که من می بودم .
روزی بر کنار آب طهارت می کردم هر چه نوشته بودم از آستین من
در آب افتاد و تپاه شد و بنی بمن رسید عجب صعب که بر روزگار در
جمع کرده بودم آن شب سهل تستری را بخواب دیدم مرا گفت ای مبارک
رنجه شدی که دفترهای تو در آب افتاد . گفت آری ای استاد . گفت
حق دوستی آن سخنان و حوائش از خود طلب نکنی و حق دوستان و
گفتم ای استاد مرا طاقت این نیست درین سخن بودیم که مصطفی صلی
الله تعالی علیه و علی آله وسلم دیدم که می آمد با جماعتی از یاران از اصفهان
صفه من چون آنرا دیدم از شادی پیش مصطفی صلی الله تعالی علیه و علی
آله وسلم دویدم و در روی من خندید گفت جراب کوی این صدیق را یعنی
سهل تستری را که دوستی این طایفه و این سخنان عین حقیقت است

بانی مانت که مصطفی صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم آمد بود که با سهل
ازان سخن گوید سهل گفت استغفر الله یا رسول الله مصطفی صلی الله علیه و علی
آله و سلم بخندید از شادی آن بیدار شدم شیخ الاسلام گفت دوستی
این کار این کار است نزد یکست که انکار برین کار این کار بود که از حقیقت
هیچ چیز بجا نرود غلام لیلی در آخر عمر مجذوم شد یکی از بزرگان این
طایفه شنید گفت یکی از ما رسیدگان متصوف تمت دروی بسته است
و نیک نکرده که او منازع این طایفه بود که اعمال ایشان بوی انجا
می گرفت خدایش شفا دهد این سخن با غلام لیلی گفت ازان توبه کرد و
هر چه داشت پیش مشایخ فرستاد قبول نکردند بنکر که انکار این طایفه
آخر آن مرد را بتوبه رسانید کسی که اقرار داشته بود خود جوت بود

باشد

علی بن شعیب السقا قدس الله تعالی عن

از حیره نشا بود با ابو جعفر صحبت داشته بود گویند که وی بجا
دین حج گزارده بود همه از نشا بود احرام بسته و در زیر هر میلی دو رکعت
نما گزارده و بر آن گفتند این نماز چیست گفت لیستهدنا منا ففهمنا این
منافع نیست از حج من با و وقصه اندیشه کردن وی در قرب الله تعالی
و غایب گشتن وی از خود سیزده روز در بیان احوال ابو حمزه بغدادی
گذشت شیخ الاسلام گفت از قرب الله تعالی بخود اندیشیدن چیست و نیندیشید

علی بن موفق البغدادی رحمه الله تعالی

از قدما مشایخ عراق بوده سفر بسیار کرده ذوالنون مصری را دیده بود
شیخ الاسلام گفته که ویرا هفتاد و چهار حج آرند و قبیح کرده بود با خودی
گفت بتاسف که می شوم وی آیم نه دل وقت من خود در جهنم آن شب حق تعالی

را بخواب دید که ویرا گفت ای بر موفوق تو بجا نه خویش خوانی کسی را که نخوا
اگر من ترا نخواستی نخواندی وینا و ردی وی گفته که خداوند اگر من ترا
ازیم دوزخ می پرستم درد و زخم فرود آرد و اگر بامید بهشت می پرستم سرگرم در
جای من و فرامی یاب و اگر بهی پرستم یکدیگر بنمای و پس ازان سرجه خوانی کن

ابو احمد القلاسی قدس الله تعالی عن

وی از قدما مشایخ است نام وی مصعب بن احمد البغدادی است گویند
که اصل وی از مروست از اقوان جنید و رویم بود و فی التاریخ حج ابو احمد
القلاسی سنه تسعین و مائتین و مات بک بعد انصراف الحاج بقلیل
ابو احمد قلاسی گفته که دوزی در میان قوی بودم گفتم که از ان در میان
سخن از من بپردین که تو گفتی آن من شیخ الاسلام گفت نه ادبست
در میان صوفیان که گویند از ان من یا نعلین من از ادب ایشانست که خوا
در میان یاران چیزی ملک نه بیند مگر بضرورت ظاهر شیخ سیرانی
گویند که چون صوفی بگوید که نعلین من از ان من باید که در وی شکری
یعنی که اینا ترا ملک بنا شد چون احمد قلاسی بیما رشد و محترکست گفته
خداوند اگر مرا بنزدیک تو هیچ قدری بودی ملک من بین المنزلین بودی ضرورت
واقع شد ویرا در محفه بیرون آوردند که بجای دیگر برند در راه برده

ابو الغریب الاصفهانی رحمه الله تعالی

از محققان بود و صاحبایات و کرامات در عشق بعین جمع رسید بود
او را حولی خواندند شیخ ابو عبد الله خفیف او را دوست داشتی
و با او مزاح کردی و قتی در شیراز از زندگانی خود نو میدگشت یاران
خود را پیش خود خواند و گفت از بهر خدای مرا بشما یک حاجت است

در مایه
در مایه

روا خواهید کرد گفتند آری بگوی گفت چون مرا اینجا مرگ آید مرا در
کوهستان بکمران دفن کنید یا دران تخیه کشتند که این چیست گفت خداوند
را گفت بودم که اگر مرا بزرگ تو هیچ قدری هست مرا بطرسوس مرگ ده
اکنون اینجا می میرم دانستم که مرا بزرگ وی قدری نیست عن قریب
در وی آثار صحت بدید آمد و برخاست و بطرسوس شد و آنها برفت
یکی ازین طایفه گوید که برابو الغریب در آمدم در طرسوس و هر دو ران
وی آماش کرده بود و از سرون وی تا زانو بشکافت بود و دریم و خون
بسیار میرفت و حالتی عجب داشت یکی از وی پرسید که جونی گفت
جنین که می بینی اما هنوز نگفت ام که مستی الضمیر

ابو عبدالله القلاسی قدس الله تعالی

وی از گرام قوم و بزرگان این طایفه است وی گفته که در بعض سیاحا
خود در کشتی نشسته بودم بادی برخاست و طوفان عظیم شده اهل
کشتی بدعا و تقصیر درآمدند و نذر ها کردند مرا گفتند تو نیز نذری کن
گفتم من اردنی بخدم چه نذر کنم الحاج بسیار کردند گفتم با خدای تعالی
نذر کردم که اگر از آنچه در آنم خلاص یابم هرگز گوشت فیل نخورم گفته
این چه نذر است که میکنی هرگز کسی گوشت فیل خورده است گفتم بمجنین
در خاطر من افتاد و خدای تعالی بر زبان من گذرانده ناکاه کشتی بشکست
و من با جماعی با کتا را افتادم و چند روز گذشت هیچ نخوردم در میان
آنکه نشسته بودیم ناکاه فیل بیدار شد و بر آب گرفتند و بکشتند و
از گوشت وی بخوردند و بر من عرض کردند گفت من نذر کرده ام
که گوشت فیل نخورم الحاج کردند که مقام اضطرار است و نقض عهد

دخصت است من فرمان نبردم و از عهد خود برنگشتم چون چیزی بخوردند
در خواب شدند هنوز ایشان در خواب بودند که مادر آن فیل بجه آمد
و بوی میکشید تا با ستخوانهای بجه خود رسید آنرا بوی کرد بعد از آن
آمد و آن مرد ما را بوی کردن گرفت از هر کدام که آن بوی می یافت و برادر
زیر ست و پای می مالید و میکشت تا همه را بکشت پس بسوی من آمد
و مرا بوی کرد تا دیری و از من هیچ بوی نیافت بشت بجانب من کرد و بجه
خود اشارت کرد که سوار شوم در بنیافتم پای خود را بالاداشت دانستم
که می خواهد که سوار شوم سوار شدم بر اشارت کرد که راست
بنشین راست بنشینم در رفتن ایستاد بشتاب تمام تا آورد مرا در شب
بموضع که زراعت و سیاهی می نمود و اشارت کرد که فرود ای فرود آمد
باز کشت بشتاب ترا از پیشتر چون با مداد کردم جماعی بیدار شدند
و مرا بخانه خود بردند و ترجان ایشان حال من پرسید قصه را باز گفتم
مرا گفتند می دانی که از اینجا که ترا آورده است تا اینجا چند روزه
را هست گفتم نه گفتند شش روزه را هست که ترا بیک شب آورد

ابو عبدالله جلا قدس الله تعالی

از طبقه ثانیه است نام وی احمد بن یحیی الجلاست و گفته اند که یحیی بن
یحیی واحد درست ترست بغدادی الاصل است اما برمله و دمشق بوده
از جمله مشایخ شام است شاگرد ابوتراب خنثی و ذوالنون مصری
است و از ان خود یحیی الجلا و با ابوجید بصری بوده در صحبت و سفر
استاد دینی بوده عالم بوده و صاحب ورع و تقی ابوالخیر تینانی ابوعبد
جلارادید که دهوا میرفت در میخ ابوالخیر آواز داد که بشناختم

معجم و تلذذ لام

معجم و تلذذ لام

نص

نه هیچ خورده و نه آشامیده و نه خواب کرده و سی شبها نوز بر پل
طهارت نماز کرده و گویند که ابو عبید بفرارفت بر اسب کره سوار
در آثار آن اسب کره بیفتاد و ببرد گفت خداوند این اسب کره را عاریت
بمن ده چند آنکه بگیری بوسم اسب کره از زمین برخاست چون از غرا
فارغ شد و بگیری رسید بسر خود را گفت زین اسب کره را برد از بس
وی گفت کرم است و عرق دارد گفت بردار که وی عاریتست چون زین
از وی گرفت بیفتاد مره و وی گفت انعم طرد فن رضی بالنعیم فقد رضی
بالطرد و البلاء قربة فن ساء البلاء فقد احب ترك القرية و التقرب الى الله
و گویند که روزی با اصحاب خود در دمشق جایی نشسته بود سوار
بگذشت و در عقب وی غلامی غاشیه بردوش می دوید خشم آورد
بر ابو عبید و اصحاب وی رسید گفت اللهم اعقبنی و ارحقنہ
بس روی با ابو عبید کرد و گفت ای شیخ مراد عالی کن ابو عبید گفت
اللهم اعقبنی من النار و من الارق و فی الحال مرکوب آن سوار سوار را بیدار
الغاب بان غلام کرده و گفت ترا آزاد کردم خالصه لوجه الله غلام غاشیه
بیش وی انداخت و گفت ای خواجه مرا تو آزاد نکردی که این جماعت آزاد
کردند و اشارت با ابو عبید و اصحاب وی کرد و با ایشان می بود تا از
رفت روزی بسوی بوی آمد که بسوی چند دوغن داشتیم که سرمایه
من بود بیرون می آوردم بیفتاد و بشکست و سرمایه من ضایع شد
گفت ای فرزند سرمایه خود آن ساز که سرمایه پدرتست و الله که پدر
تو هیچ سرمایه نیست در دنیا و آخرت غیر الله تعالی

ابو عبدالله البخاری رحمه الله تعالی

کرمی که در کرمی و کرمی که در کرمی

از طبقه ثانیه است از بزرگان مشایخ خراسانست و جوایز ان ایشان
با ابو حفص صحبت داشته و بادیه برید بارها بر توکل وی گفته
علامه الاولیاء ثلاثه تواضع عن رفعة و زهد عن قسوة و انصاف عن قوة
و هم وی گفته مروا عظمی که توانکار از مجلس وی نه درویش برخیز و در
نه توانکار وی نه واعظ است و هم وی گفته سودمندترین چیزی مرید
صحبت صالحانست و اقتدا بایشان در افعال و اخلاق و زیارت کردن
قبرهای دوستان خدای تعالی و قیام بخدمت یاران و فقیران و قریا
پرسیدند که چرا برسم صوفیان مرقع نمی پوشی گفت از نفاق باشد
که لباس قیام و جوایز ان بیو شتم وزیر بارهای فوقت د دنیا می پس
گفتند ویرا که فوقت چیست گفت خلق را معذور داشتن در آنچه برایشان
می رود و تقصیر خود دیدن و شفقت بر همه خلائق چه نیکوکار و چه
بد کردار و کمال فوقت آنست که ترا خلق از حق مشغول نکرد انداختی و پرا
گفت یکدینار زر سرخ دارم می خواهم که بتو دم مصیبت چون می بینی
گفت اگر بدی تو را بهتر و اگر ندی مرا بهتر یکی ازین طایفه می گوید که با
ابو عبدالله سجری از طرابلس همراه شدم چند شبان روز رفتم که هیچ
نخوردیم پاره کدوی تردیدم بر راه افتاد برداشتم تا بخورم بشیخ
بجانب من نگرید دانستم که از آن کراهت داشت بدیدم اخدم بعد از آن
بخی دینار فوق رسید بدی رسیدیم گفتم شاید طعامی بخرد بر گذشت
و نخرد بعد از آن گفت شاید که کوئی می رویم کوسنه چیزی نخورید اینک
بر سر راه دیهی است نزدیک آنجا مردیست صاحب عیال چون بان ده دیریم
بخدمت ما مشغول خواهد گرفت آن بخی دینار را بوی ده تا بر ما و عیال خود

نقته کند چون بان ديه رسيديم انرا بوي داديم و نفقه کد چون
بيرون آمديم گفت تو کجا ميروي گفتم يا تو مرا ميگم گفت من با تو ميروم
حيات ي کني در ياره کدوي تو مصاحبت کني بان در نيامد که با مصاحبت

ابو عبدالله الحصري رحمه الله تعالى

از اهل بصره است از مشايخ قديم شاکر دفتح موصلي است . يقول سمعت
الفتح الموصلي يقول حاجت ثلثين شيخا كما ثوابك من الابدال كلهم
اوضوني عند فلة اياهم فقالوا اياك ومعاشرة الاحد **هـ**

جعفر بن المبرقع رحمه الله تعالى

از علماء مشايخ اين قوم است . ذكره ابو عبدالله الحصري انه سمعه يقول
ثلثين سنة اطلب من يقول الله في تحقيق هذا الاسم فلما جده **هـ**

علي بن بندار بن الحسين الصوفي الصيرفي قدس الله تعالاه

انطبقه خامسه است . كنيته ابا الحسن است . از بزرگان متاخرين
مشايخ نيشابور است روزي مند بوده از ديدار مشايخ . و مردوق از صحبت
ايشان در نيشابور بود با ابو عثمان حيري صحبت داشته بود و محفوظ نيز
قد سر قند با محمد فضل علي . و در بلخ با محمد جامد . و در جوزجان با علي بن
و در ري با يوسف بن الحسين . و در بغداد با جليل و دروم . و سمون و
عطا . و جريري و در شام با طاهر مقدسي و ابن جلا و ابو عمر دسوقي و در
مصر با ابو بكر مصري و ابو بكر زقاق و ابو علي رودباري . مشايخ جهان
بود . و حديث بسيار داشت . وثقه بود در حديث . و در سنه تسع و خمسين
و ثلثمائة برفته از دنيا . و حق علي بندار با شيخ ابو عبدالله خفيف بنكي پل
رسيدند ابو عبدالله خفيف ويرا گفت پيش رو اي ابو الحسن گفت چه

يعني برهنه خود را از زندگاني
يا جوانان يعني برهنه رويان

موتده و سكون
في مملو والف و الملام

يا شيخ
موتده و سكون

سبب پيش رو ابو عبدالله خفيف گفت تو چنين را ديدني و من نديدني ام
شيخ الاسلام گفت ميمنه نسبت اين طائيفه ديدار پيرانست و صحبت
ايشان . علي بندار گفته دارا است علي البكوي بلا بلوي محال . و هم
وي گفته يطلب الحق بالهونيا وانما وجود الحق بطرح الذايرين . و هم وي
گفته دور باش از مخالفت خلق هر که خدای تعالی ببندد كي وي راضي است
برادري وي راضي باش . و هم وي گفته دور باش از مشغولي بخلق که
امروز مشغول بخلق سودي نمائند است . و هم وي گفته که بد شق
رفتم بعد از سه روز بر ابو عبدالله جلا در آمدم . گفت كي آمدي گفتم
سه روز است گفت درين سه روز کجا بودي که بمن نيامدي گفتم باین
جو صا بودم بحدیث نوشتن گفت شغلك الفضل عن الفرض گفت فضيلة
يعني فضایل و نوافل ترا از فريضة مشغول داشت . شيخ الاسلام گفته
ديدار پيران از فرائض اين قوم است که از ديدار پيران آن يابند که بهر چه
نيابند . مرقصت فلم تعد في الحديث . و هم شيخ الاسلام گفته الهی اين حيت
که دوستان خود را کردی هر که ايشان ترا جست ترا يافت و تا ترا ند
ايشان ترا شناخت . و انشدت النفس شعر صيرتني مرآة من يغيك من يري يرك
و توبهم ينظرون اليك و هم لا يبرون . سخن جوان مردان با جوان مردان
است جوان مرد بايد تا جوان مرد ببيند هر که جوانمرد را ديدند او را
ديد که حق را ديد از آنکه او نه اوست . قصه پيريد حق که کامي رهي
زدست رهي بر بايد و خويشتن را بيهانه رهي بديد قوم نمايند تا ديد
ديدن او بيا سايد آنکه حقيقت برود رهي باز آيد و کور رهي سرگز
بارهي نيايد هم شايد از آنکه گفته رهي هم از رهي مي زاييد هر چه از بهانه

من حق را با کمال طلبيد که حق را با حق
دور دارست يعني در راه و وقت با دار
وجود عيني و وجود علمي که هر
دو دار را از نظر
بصيرت
دارد

منی که اندر کمال اسلام با اوست خود را که صيرت
منی که دانيدی در آينه انکس که تراي طلبيد بر حق
در ايند ترا ايند و فقيده اس حق است که و هم
دوستي از دوستان ترا ايند تو مي ايستد
که در آن مظهر ظاهر خياب تو آنکه ايکس ايستد
بيست و غني اندر که ناظر خياب تو آنکه ايستد
ع است علم است مانده رهي که رهي

و جز این کتابهای دیگر کرده است. و در علوم ظاهر هم ویرا کتب است
و تفسیری ابتدا کرده بود. اما عمری با تمام آن وفا نکرد. و وی صحبت دار
خضرست علیه السلام. آیه بکر و راق که مرید وی بود روایت کند
که هر یکشنبه خضر علیه السلام نزد یک وی آمدی و واقعه از یکدیگر
پرسیدندی. صاحب کشف المحجوب گوید که وی تحت معظم است بنزد
من چنانکه جلکی دلم شکاراوست. و شیخ من گفتی که محمد در تیمم است که
در عالم مماندارد. وی گفته است ما صفت حرفا من تدبیر ولا ینسب
الی شیئ منه و لا یکن کان اذا شد علی وقتی استلی به. و هم وی گفته
است من جمل باوصاف العبودیه فهو باوصاف الربوبیه اجمل. یعنی هر
خود را نشان داد او را چون شناسد. و هم وی گفته حقیقت دوستی
الله تعالی دوام انس است بیاد او. و سئل عن صفة الذات والفعل
فقال کل ما یحتمل الزیادة والنقصان فهو من صفات الفعل و کل
ما لا یقع علیه الزیادة والنقصان فهو من صفات الذات. و سئل عن
الایثار فقال لا اختیار غیرک علی حظ نفسک. و قال فی الیقین الیقین
استقرار القلب علی الله تعالی و علی قوله و امره. و قال فی الشکر الشکر
تلق القلب بالمنعم. حضرت خواجه بهار لقی و الدین محمد البخاری
المعروف بنقشبند قدس الله تعالی تر. در وقتی که از بادی احوال و سلوک
خود حکایت میکرد اند و اثر توجهات خود را بار و اح طیه مشایخ
بکار در بیان می آورده می گفته اند که هرگاه توجه بروحانیت قدوة الاولیاء
خواجه محمد علی حکیم و مزی نموده شدی اثر آن توجه ظهوری صفتی
محض بودی و هر چند در آن توجه سیر افتادی هیچ اثری و کردی

تعلق

صفتی

و صفتی مطالعه نیفتادی. مشایخ گفته اند اولیاء الله مختلف اند بعضی
نی صفت اند و نی نشان. و بعضی بصفت اند و بعضی از صفات نشان
مند گشته اند. مثلا گویند اهل معرفت یا اهل معامله یا از اهل محبت
یا اهل توحیدند و کمال حال و نهایت درجات اولیا را در نه صفتی
نی نشان می گفته اند نی نشان فی اشارت بکشف ذاتی است که پس مقام
بلند و درجه پس شریف است و اشارت و عبارت از کنه آن مرتبه قاصدست

عل بن بکار حیه الله تعالی

کنت وی ابولحسن است از متقدمان مشایخ است. با ابراهیم بن آدم
صحبت داشته سکن المصیصة ^{مهم تورا در بیرون} فرایط. میگویند که چون شب در آمدی
و کنیرک جامه خواب وی بینداختی ترا بدست خود پیسودی و گفتی و الله
که تو بسیار خوشی و والله که امشب بر تو نخوام خسبید پس نماز بامداد
را بوضوی نماز خفتن بگذاردی. یکی ازین طایفه گوید که بدیش علی بکار
در آمد و وی برای سب خود جو پاک می کرد. گفتیم ای ابولحسن ترا کی نیست
که این کار بکنی گفت در بعضی غزوات بودم شکست بر مسلمانان افتاد
بگریختند و من هم با ایشان بگریختم اسب من سستی کرد گفتم انا لله و
انا الیه راجعون. اسب با من گفت انا لله و انا الیه راجعون آن وقتست
که مرا بفلان کنیزک می گذاری که تعهد حال من کند ضامن شدم که بعد
خود بان قیام نمایم و با کسی دیگر نگذارم. و از وی آرد که با یکی از اصحاب
بصبر ایرون رفتند تا سیریم جمع گشتند و از یکدیگر کرد و افتادند و ضامن
وی هر چند انتظار برد وی بیدار نیامد در عقب وی برفت دید که مرغ
و سبعی بر بکارت روی نهاده و در خواب شده و از وی مکن میرا ندان صاحب وی گفت

معراج و موعده و در سال
در اول ماه

معراج شد در مصیصه که در نزد
در حال که فرایط بود یعنی سب را
نگاه میداشت برای غزا

نشینی گفت این سبع سر و کار من نهاد و در خواب شده منظم تا بیدار شود و

ابو عبد الله عبادانی قدس الله تعالی روحه

از شاگردان خاص سهل عبد الله تستریست . وی گفت که روزگاری از شبلی سخنان بمن می رسید و مرا آرزو بود که ویرا ببینم پدری پیر و ضعیف داشتم با و در ماند بودم نمی توانستم رفت چون پدر از دنیا برفت برخاستم و بعد از آمدن چون نزدیک وی رسیدم قومی دیدم از درویشان که از پیش وی بیرون می آمدند مرا بشناختند گفتند بجه آمدن گفتیم آمد ام که شبلی با بینیم بوی راه مست گفتند هست اما زینهار که دعوی بسوی نبری گفتیم نهرم چون نزدیک وی در آمدم و آن روز آدینه بود روزی صدمت و شوی وی . گفت سلام علیکم گفت و علیک السلام ایش انت ابادک الله . و عادت وی آن بود که چنین گفتی گفتیم من آن نقطه ام که در زیر باست وی گفت مقام خود معلوم کن که خود کجایی من گفتم اگه بگویم هم نپذیرد از وی گریختم و پاره دور تر شدم که ویرا سیر بینم و بروم . ناگاه درویشی در آمد و گفت سلام علیک . شبلی گفت و علیک السلام ایش انت ابادک الله آن درویش گفت محال گفت در چه گفتی ؟ حال او را آن خوش آمد بخندید من از وی این فایده گرفته و رفتم .

ابو عبد الله الحضری رحمه الله تعالی

مرتضی گوید که ابو عبد الله حضری را از تصوف سوال کردم و بیست سال بود که سخن نگفته بود . مرا از قرآن جواب داد . گفت رَجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ كَفْتُمْ صِفَتِ اَيْشَانِ جَوْنَسْتِ . گفت لَا يَرْتَدُّ اِلَيْهِمْ طَرَفُهُمْ وَ اَقْبَلَتْهُمْ هَوَاءٌ . گفت محل ایشان از احوال کجاست

گفت فی مقعد صدق عند ملک مقتدر . گفتیم زیادت کن گفت ان التمع والبصر والفؤاد كل اولئك كان عنه مسئولا .

ابو عبد الله السالمی قدس الله روحه

نام وی محمد بن احمد بن سالم البصری است . بصره بوده . شاگرد سهل تستری سی سال یا شصت سال با وی بوده . و طریقت از وی گرفت . شیخ الاسلام گفت که ابو عبد الله سالمی گفته بود که الله تعالی در ازل همه چیزی دید و ویرا مجبور کردند بدین سبب شیخ ابو عبد الله خفیف گوید که این قدم در بود . شیخ الاسلام گفت که ابو عبد الله خفیف انصاف نداده است ممکن است که او دیدار علم را گفته باشد . ابو عبد الله سالمی را پرسیدند که بچه چیز شناسند و لیاء الله را در میان خلق گفت ب لطافت زبان و حسن اخلاق و تازه رویی و سخای نفس و قلت اعتراض و پذیرفتن عذر هر که عذر خواهد پیش ایشان . و تمامی شفقت بر همه خلق نیکوکار ایشان و بدکار ایشان . و هر وی گفته که دیدار منت کلید دوستی است

ابو طالب محمد بن علی بن عطیه الحارثی المکی قدس الله تعالی روحه

وی صاحب قوت القلوب است که مجمع اسرار طریقت است . قالوا لم یصف فی الاسلام مثله فی دقایق الطریقه نشاء بحکمة اشرف بقعة علی وجه الارض ثم دخل البصرة وقدم بغداد . و توفی بها فی جمادی الاخری سنه ست و ثمانین و ثلثمائة . و نسبت وی در تصوف بشیخ عارف ابوالحسن محمد بن ابی عبد الله احمد بن سالم البصری است و انتساب شیخ ابوالحسن بپد خود ابو عبد الله احمد بن سالم و انتساب پدر وی بسهل بن عبد الله تستری قدس الله اروا . ابو عبد الله حاکم و یارده صوفی محمد بن محمد رحمه الله تعالی

از کبار مشایخ است. جا و پاره نام جای است بشرف و دم. وی بود که عهد کرده بود که چیزی که مراد از آن برسد و نفور شود نخورد. و وقتی در مسجد شونیزیه بود طعام آوردند دل وی از آن بر میدانی خورد. یاران ویرا گفتند ساعت خلاف کنی بخور بخورد آن شب در مسجد بماند ویرا احتلام افتاد. در خواب با وی گفتند چیزی خوردی که دل تو از آن بر میدانی که بتوبلا رسد. وی گفت که از شیخ ابوبکر رفاق مصری پرسیدم که صحبت با که دارم گفت با آنکس که هر چه الله تعالی از تو داند با او بگویی از تو نبرد و از تو نبرد. شیخ الاسلام گفت که قبول و صحبت پس از عیب دیدن درست آید که آدمی بجای عیب است چون هنر و نیکویی صحبت بیوندی چون عیب بدید آید صحبت بتری آن نه صحبت است صحبت پس از شناخت عیب است مگر عیب دینی و بدعتی باشد که آن دیگر است که چشم از آن پوشیدن مداومت و محنتی بود در دین مگر بصورت که عیب نه در دیانت و بدعت باشد جدا بود آدمی نه معصوم است از وی عیب و جرم آید که کفر و جمل و ظلم است. شافعی گوید رضای الله تعالی عن که نه دوست تو بود هر که ترا با او مدارا باید کرد. شیخ الاسلام گفت هر که چون از تو عیب و خطا آید از وی عذر باید خواست و اگر با تو نیکی کند شک باید گفت آن نه دوستی و صحبت باشد. شخصی بحی معاذ را پرسید که صحبت با که دارم گفت با آنکه چون بیمار شوی برسدن تو آید و چون از تو جرم بیند خود از تو عذر خواهد و از شرایط صحبت است که حق صحبت بدی و حق خود طلب کنی و عیب خود بینی و عیب دیگرانرا عذر خواهی و خلق را زیر قلندر و جبر مضطر

و مقهور یعنی تا خصومت برخیزد و ما و انرا بر خود لازم گیری و عذر نیای
ه و قتی میرکا فور بشیخ ابو عبدالله جا و پاره بسیار زر فرستاد و
پذیرفت و باز فرستاد یعنی لشکری است که فور گفت ای سرور که ما فی
السموات و ما فی الارض و ما بینهما و ماتحت اکثری فایز الکافور شیخ
الاسلام گفت که این سخن کا فور ما از کردار او بود آن هم از بركات پیر بود
د شیخ ابو علی کاتب را گفتند که فلا نکس از لشکری چیزی نمی ستاند و فلا نکس
می ستاند گفت آنکه نمی ستاند از علم نمی ستاند و آنکه می ستاند از عین می
ستاند ه شیخ الاسلام گفت که بعضی از مشایخ جنین می کردند و آن را ایشان
از عین دوست می آمد چون با علم بودند نکردند و آن نادر باشد و آن
اخبار دارد که همه چیزها نیک و بد و شادی و غم و نعمت و بلا از یکجا
می دیدند و جزوی نمی دیدند اما چون کسی که ویرا آن عین و دیدار نباشد
مثل ایشان بکند الله تعالی پرده وی ببرد و دین و شریعت
در سر آن کند اعاذنا الله و جمیع المسلمین عن ذلک ه

ابوبكر الوراق التميمي قدس الله تعالى عنه

از طبقه ثانیه است. نام وی محمد بن عمر الحکیم الترمذی است. باصل
از ترمذ بود. و قبر وی آنجا است. اما یلیح بودی خال ابو عیسی ترمذی است
صاحب مستند احمد خضویه دادید بود. و باوی صحبت داشته. و برا
تصانیف بسیار بوده. و توره و انجیل و زیور و کتب آسمانی خواند
بود. و یزاد یوان شمرست. **دوی** گفته اگر طبع را پیرسند که پدر تو کیست
گوید شک در مقدور و اگر گویند بیشه تو چیست گوید اکتساب
ذل و خواری. و اگر گویند غایت تو چیست گوید حرمان. و کان ابو بکر

بفتح واو وتسديد راء مقمدا
الفوقاف

الوراق يمنع اصحابه عن الاسفار والسيارات ويقول مفتاح كل بركة
الصبر في موضع ارادةك الى ان يعطيك لك الارادة فاذا صحت لك الارادة
فقد ظهر عليك اوايل البركة . شيخ الاسلام گفت سرکه اکنون بسفر
شود بترك نماز و ترك مذهب گرفته بود و از عصمة حق بیرون رفته باشد
ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون . و هم ابو بكر و راق
گفته که مردمان سه گروهند یکی مراد ویم علما سیوم فقر چون امارا
تباہ شود معاش و اکتساب دعیت تباہ شود . و چون علما تباہ شوند
طاعت و ورزش شریعت تباہ شود . و چون فقر تباہ شوند خویهای
خلایق تباہ شود . فساد امار بظلم باشد و فساد علما بطمع و فساد فقر ب

ابوالقاسم رازی رحمه الله تعالى

نام وی جعفر بن احمد بن محمد است به نیشابور نشستی و صحبت بابن
عطاء محمد بن ابی الحواری و ابو علی رودباری رحمهم الله تعالی داشته
است مال بنیاد داشت جلد برین طایفه خرج کرد چنانکه در ویش
از دنیا بیرون رفت . مشایخ وی گفته اند بها راجیز در ابوالقاسم
رازی جمع بود که کس را نبود جان و مال و زهد بکمال و سخاوت تمام .
در دعوت با صوفیان حاضر بود و جعفر خلدی نیز الجا بود چون سفره
بها دهند ابوالقاسم دست نمی برد گفتند موافقت باید کرد گفت صایم
جعفر خلدی گفت اگر ثواب روزه تو بر تو دوست تر از شادی دل برادر
روزه بکشای حالی است بطعام برد و وفات وی در سنه ثمان و سبع و ثمانی

ابوالقاسم حکیم سمرقندی رحمه الله تعالى

نام وی اسحق بن محمد بن اسمعیل است و قد قالوا فی وصفه کرمی کن

نظره من العرش الى الكرسي الا الى الله سبحانه وكان معاينته مع الخلق طلبا
لحظوظهم دون جنة . از مشایخ است صحبت داشته با ابو بكر و راق
ویراستخان نیکو ست در معاملات و عیب نفس و آفات اعمال تو
رحمة الله فی المحرم يوم عاشور سنة اثنتين و اربعين و ثلثمائة و دفين
مقبرة چاکر دیزه . وی گفته اگر از بن مصطفی صلی الله علیه و علی آله وسلم
پیغامبری روا بودی در ایام ما ابو بكر و راق بودی از علم وی و حکمت
وی و شفقت وی بر خلق و عدل و انصاف . گویند که روزی ابوالقاسم
حکیم در سرای خود نشسته بود ابوطاهر که از بزرگان آن وقت بود
بد سرای وی آمد بنکریت حوض آب دید و سروها باز کردید و بردگان
نشست . شیخ ابوالقاسم غلام را گفت تبری بیار و آن سروها را بیفکن
آنکه گفت برو و ابوطاهر را بخوان چون درآمد گفت یا اباطاهر
آنکه ترا از حق سبحانه حجاب شد از میان برداشتم لیکن با حق صحبت جانا
کن که درختی ترا از وی حجاب نشود . روزی نشسته بود میان خلق
حکم می کرد یکی از بزرگان بزیارت وی آمد و راجحان مشغول دید سجاده
بر روی حوض انداخت و نماز کرد چون فارغ گشت شیخ ابوالقاسم
مروا گفت ای برادر این خود کودکان کنند مردانست که در میان
چندین شغل دل با خدای عزوجل نگاه تواند داشت .

مکر سفیدی رحمه الله تعالى

از سفید سمرقندی است ازین طایفه شاگرد ابو بكر و راق . وی گفته که ابو
وراق مردی کرم بود خدای را بجز کار نکردی که بتعظیم کردی

صالح بن مکرمر رحمه الله تعالى

سهم مکرمر که در کتاب ذکر شده

چون صفای کرم است که کار در مقابل عرض بود
زیرا که اگر در مقابل عرض بود و هم از او

وی نیز از مریدان ابوبکر و راق بود از پنج و بیست و هشت نفر از آن سخن

ابن ابی عمیر

از مشایخ خراسان بود و صاحب کرامات عبد الله گفته است ما جمعی بودیم که با ابوذر صحبت می داشتیم هر وقت که جمع را چیزی بایستی بود بخاستی و در نماز ایستادی در حال آن چیز بدید آمدی

هاشمی سندی رحمه الله تعالى

وی نیز از سفید سر قد است و شاکر ابوبکر و راق و تار و زوفا و وی باقی می بود و وی گفته که ابوبکر و راق گفت که سخن افرونی دلا ساخت کند شیخ الاسلام گفت که پیش او گفته اند که خواب فراوان و خوردن فراوان و گفت فراوان دل سخت کند و ابوبکر و راق گفته که آن گفت فراوان در خیر و شریست یکی ازین طایفه گفته است که با ابوبکر و راق داده ای رفتم بر یکسوی ردای وی حرف خادیدم نوشته و بردیگر سوی میم پیر رسیدم که آن چیست گفت آنرا نوشته ام تا هرگاه خوابیم اخلاص یاد آید و هرگاه میم مروت یاد آید شیخ الاسلام گفت اخلاص آن بود که در معاملت با او کسی دیگر نبینی و با خلق مروت برای آن بود تا ناگوار نباشی و هم ابوبکر و راق گفته که تصفیه عبودیت اثبات بحسبیت است و انکار ربوبیت و هم وی گفته که عارف نبود آنکه علم معرفت کوید بیش ابناء دنیا شیخ الاسلام گفت که ابوبکر و راق گفته که محمد مسلم حصیر یاف در مهمانی بود با یوسف خیطا ترمذی میزبان بخیزی مشغول بود محمد مسلم گفت زود باشید که من کاری دارم وی را هت بود و عابد دل وی بود معلق بود یوسف خیطا

گفت ترا جز آن کاری نیست که الله تعالی پیش تو آورده و نیز تو بران نیت از خانه بیرون آمدی که بخانه باز شوی سی سال است که هرگز بران نیت از خانه بیرون نیامده ام که بخانه باز روم ابوبکر و راق گوید که آن دو سخن یوسف به از صد ساله عبادت محمد مسلم و هم ابوبکر و راق گفته و بما اوصلی رکعتین و انصرف منها و انا بمنزله من ينصرف من السرة من الحياء

محمد بن الحسن الجوهري رحمه الله تعالى

گفت وی ابوبکر است از اهل بغداد بوده شاکر ذوالنون مصری است مردی بزرگست شیخ ابوبکر واسطی با جلالت خود از وی حکایت کند ابوبکر واسطی امام توحید گوید که محمد بن حسن جوهری گفت که مردی ذوالنون مصری را گفت مراد عایی کن گفت ای جوانمرد اگر ترا کاری در سابق تقدیر حق پیش شد باشد بسیار دعا های ناکرده که مستجاب است و اگر نشده باشد غرق شد را در آب از بانگ چه سود جز غرق شدن و زیادتی آب در کلورفتن شیخ الاسلام گفت شخصی بیری را گفت مراد عایی کن گفت آنچه ترا در سابق علم حق رفته است به از معارضه یکی از بزرگان گوید اگر نه آن بودی که وی گفته که مرا بخوانند و از من خواهند که ادعوی استجیب کنم و ما خلقت للئن و الانس الا ليعبدون ای لیدعونی من هرگز دعا نکردی ولیکن گفت و فرمود که بخواه من میخوام شیخ الاسلام گفت دعا صوفیانانه مذمب است که ایشان حکم سابق را می نکرند که همه بودند نیهای بوده با حفض بغاورد تا پاسبی ز شب می گفت کاری که بوده است نا بوده چون کم چون کم چون کم همه خلق برانند که چه خواهد بود و حکیم درانست که چه بود

شیخ الاسلام گفت این نه آنست که دعا بناید کرد. ورد بناید خواند
من در هر شبانه روزی ورد خود بخوانم و آن دو بیت فصل دعاست
لیکن هیچ چیز نمیخوانم آن ذکر زبان بود فرمان برداری را و بخت غیر آن

ابوبکر کسای و سوری رحمه الله تعالی

از قسطنطنیه عراق بود. بدینورودی بزرگست از قدما و اصحاب جنید
و اقران وی او در ریاضات بسیار و سفرهای معروفست. جنید گوید که
ابوبکر کسای بودی من در عراق نبود. جنید را بوی مکتب است و
رسایل نیکو پیش از جنید برفته از دنیا. از جنید مراد سلسله برسید بود
را جواب نوشته بود و بوی فرستاده. چون ویرا وقت وفات نزدیک
آمد همه بشتت خبر وفات وی بخید رسید گفت کاش آن مسلمان را که
از من پرسید بود بشتی گفتند بشتت جنید شادمان گشت
شیخ الاسلام گفت جنید نه از ان یترسید که آن بدست عام افتد
یا بدست سلطان از ان یترسید که بدست صوفیان افتد و از ان
دکائی برسانند یعنی سخن گفتن و قبول جستن شیخ الاسلام گفت که
جنید گفت از هر صوفی یکی عالم بود. صوفی را آن بس بود که می شنود
وی داند ازین قوم دل فصیح بود نه زبان شیخ الاسلام گفت که زویم
گفته که چون حال از مرد باز ستانند و مقال بگذارند ویرا هلاک کردند
شیخ ابو الخیر عسقلانی گفته که چون ابوبکر کسای در خواب
شدی از سینه وی آواز قرآن خواندن شنیدندی

ابو علی الحوزجانی رحمه الله تعالی

از طبقه ثانیه است نام وی حسن بن علی است از بزرگان مشایخ خراسان

در وقت خود تی نظیر بود. ویرا تضایف بسیارست در معاملات و در
آفات و در بایکلم فی شی من علوم المعارف و الحکمة صحبت داشته با
محمد بن علی بن ترمذی و محمد فضل بلخی و قریب البین است بایشان. وی
گفت لعل کلهم فی میا دین الغفلة یرکضون و علی الظنون یفتنون و
عندهم انهم فی الحقیقة یتقلبون و عن المکاشفة ینطقون. و هم وی گفت
بدیخت آنکس است که حق سبحانه گاه ویرا بوی بیوشاند و وی آنرا اظهار کند

محمد واحد بن ابی الکریم رحمه الله تعالی

از طبقه ثانیه اند از بزرگان مشایخ عراق از اقران جنید صحبت داشته
اند با سری سقطی و ابوالفتح حال و حارث بحاسبی و بشر جانی و طریقه
ایشان در مدح نزدیکست بطریقه بشر جانی. کثرت محمد ابوالحسن است
شاکر بشر جانی است. وی گوید وقتی نماز شام تمام کردم پای فرو کردم
ها بقی او از داد و گفت اهکذا تجالس الملوك. و هم وی گوید از آداب
فقر و فقر آنست که ملامت و سرزنش نکند گرفتاران بجهت دنیا دار و
بریشان رحمت و شفقت کند و دمای خیر کند ایشانرا تا خدای تعالی
خلاصی دهدشان از آنچه در مانند و هم وی گوید هلاک مردم در دو
چیزست اشتغال بنا فله و تضییع فریضه و عمل کردن بجمادج فی موافقت
دل و تسلیل عن الولی فقال من یوالی اولیاء الله تعالی و یعادى عداؤه
و یأخذ بن ابی الورد گوید چون الله تعالی در ولی سه چیز بیفزاید وی در
سه چیز بیفزاید چون در جاه وی بیفزاید وی در تواضع و فروتنی بیفزاید
و چون در مال وی بیفزاید وی در سخاوت بیفزاید و چون در عمر وی
بیفزاید وی در اجتهاد در عبادت بیفزاید

ظاهر مقدسی رحمه الله تعالى

از طبقه ثالثه است. از بزرگان مشایخ نشام و قدما، ایشان ذوالکون و ذوالکون
مصری را دید، و بایحیی جلاصحب داشته عالم بوده چون ذوالکون و کون
شبلی ویراجیر الشام خواند. ظاهر مقدسی گوید که ذوالکون مصری
ما گفت العلم فی ذات الله تعالی حصل والکلام فی حقیقة المعرفة
خیرة والاشارة عن الشیر شرک. شیخ الاسلام گفت که سخن در ذات
حق تعالی حصل است که هیچ کس را در ذات الله سخن نیست و روان بود که گو
مکر آنکه الله تعالی خود را و بیغایبری گفت وی را و کیفیت آن دانستنی
نیست و جز تصدیق و تسلیم دران روی نیست و سخن در حقیقت معرفت
حیرتست که او خود را شناسد بحق الحقیقة دیگر همه عاجز اند و متحیر
و او عجزی از معرفت خود بفضل خود معرفت ی نكارد. مصطفی میگوید
صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم در شان دعاء الله تعالی لا ابلغ مدحتك
ولا احصى ثناء عليك انت كما اثنيت على نفسك و حق تعالی میگوید و لا
يحيطون بر عظماء آدمی همین دانی که اوست خدای یگانه بی همتا و اشارت
از مشیر شرکست یعنی شرک خفی که اشارت را اشارت کشته بایده و او بدو
کاکی در نیاید هست بحقیقت اوست بود یکم همه بهانه و وی در بود و
مستی یگانه شعر الاكل شيء ما خلا الله باطلا. ظاهر مقدسی گوید
اگر مردمان نور عارف نیستند دران بسوزند و اگر عارف نور وجود بیند
دران بسوزد و هم وی گوید حد الغرة التجر من القلوب وتبیرها فاما عمل

ابو یعقوب السوسی رحمه الله تعالى

نام وی یوسف بن خداست. استاد ابو یعقوب نرجوری است. از قدما

این کتاب از کتب معتبره است
در بیان احوال و سیرت
و مناقب ائمه اطهار
علیهم السلام و از کتب
معتبره است در بیان
اصول دین و فروع آن
و از کتب معتبره است
در بیان احوال و سیرت
و مناقب ائمه اطهار
علیهم السلام

مشایخ است عالم بوده صاحب تصانیف در بصره می بوده و در آنکه شهرت
در جهان فرسنگی بصره و از بصره قدیمی تر و قیل انها من جنات الدنیا
از دنیا برفته و وی گفت هر که علم توحید گوید بشکلف شرکست شیخ
الاسلام گفت هر که علم تصوف گوید بشکلف او در شرکست و هر که سخن
گوید و در هر وقت تواند گفت ز راق است سخن بزرگانی باید گفت
و آن وقت باید گفت که در سکوت از خدای تعالی بترسی سخن جنایتست
تحقیق آنرا مباح کند کلام این طایفه نه چون کلام دیگرانست چون
زندگانی بنامش می برد تا بزند و ایاجت از انجامی افتد بایده چون
متفرق باشی از جمع و توحید نکوی ما چون خود باشی تفرق را با توجه کار
نخاز گوید لا یصلح هذا العلم الا لمن یقرب عن وجهه و ینتطق عن فعله

ابو یعقوب نرجوری رحمه الله تعالى

از طبقه رابعه است. نام وی اسحق بن محمد از علماء مشایخ است با جنید
و عمرو بن عثمان یکی صحبت داشته شاگرد ابو یعقوب سوسی است لها
در مکه نجار بوده و آنجا برفته از دنیا در سنه ثلثین و ثلثمائة شیخ
الاسلام گفت که من یک تن دیدم که میگفت من ویرا دیدم اما مرا
یقین نشد ابو یعقوب نرجوری گوید که باین کار نرسی تا بترک علم و عمل
و خلق نکوی یعنی بدل و همت از علم و خبر برگذری نه آنکه دست باز دار
و عمل از بهر ثواب کنی یعنی او را نه برای ثواب باشی و در خلا و ملا با او
باشی نه با عمل و ثواب آن ابراهیم بن فائک گوید که ابو یعقوب نرجوری
گوید که الدنیا بحی و الاخرة ساجل و المركب النقی و الناس علی سفر و انشد
لله نرجوری رحمه الله تعالی شعر العلم لی منك و طاه العذر عندك لی

حق التقيت لم تغفل ولم تلم :: اقام عليك لي فاحج عندك لي
 مقام شاهد عدل غير منهم :: اقام ابو يعقوب كونه عرف الناس بانه
 اسلم تحريكه وسمي كويد من اخذ التوحيد بالقليل فهو عن الطريق بعيد
ابو يعقوب الزيات رحمه الله تعالى
 جنيد كويد که با جمعی از اصحاب در خانه ابو يعقوب زیات بگوشتیم گفت
 شما را با خدای تعالی مشغولی نبود که از مشغولی آمدن بمن مشغول گرد
 من گفتم که چون آمدن ما بتواضع مشغولی بحق است ما بآن از حق سبها
 بریدن نمیشویم ابو يعقوب از بعضی مریدان پرسید که قرآن یاد داری
 گفتند فی گفت و اغوثا به الله مریدی که قرآن یاد ندارد چون ترجیح است که
 بوی ندارد پس بجه چیز تنغمی کنی و بجه چیز ترغم میکنی و بجه چیز با برورد
 خود را میگویند
احمد بن وهب رحمه الله تعالى
 کینت وی ابو جعفر است از بصره بود و با ابو حاتم عطار صحبت داشته
 و استاد و پیر ابو يعقوب زیات بود مدتی در مسجد شونیزیه بر توکل
 نشست و می گفت هر که بطلب حق برخاست نام فراق و برخاست
 وفات وی در سنه سبعین و مائت بود
ابو يعقوب بن ابی رحمه الله تعالى
 بغدادیست از اقران جنید و پیر پرسیدند که تصوف چیست
 گفت جال یفعل فیها تعال الانسا نیسه
ابو يعقوب بن احمد رحمه الله تعالى
 کاتب الجنید و راسله وی بمکه بود ابو عبد الله خفیف کویده که ابو الحسن

مزیّن گفت بمکه رسیدم شیخ ابو يعقوب قطع در حال رفتن بود بروی در
 آمد مرا گفتند اگر بوالثقات کند شهادت بروی عرضه کن مرا فریب دادند
 که من کودک بودم بر بالین وی بنشستم بر من نکرست گفتم ایها الشيخ نشه
 ان لا اله الا الله وی گفت ایای تعبی بعز من لا یتوفى الموت ما بقی بینی
 و بیته الا حجاب العززه گفت مرا می خواهی باین شهادت گفتن بعزت آنکه
 هرگز مرگ نخشد که نماند میان من و او مگر پرده عزت ابو يعقوب از شیخ الاسلام
 گفت که پرده عزت او بی و است که او است و تو توفی ابو الحسن مزیّن بود
 میگفت که کرای چون منی آمد که شهادت بردوستی از دوستان و عرضه کرد
 ابو عبد الله خفیف گفت است که مرد را در الوهیت میسخت
 آمدند و از او پرده عزت شهادت بروی عرضه می کردند ابو عبد الله
 گفت که شیخ ابو عبد الله طاقی مختصر بود یکی شهادت بروی عرضه کرد
 گفت خاموش قوی بی دبان فوی حرمستان آمدند و شهادت بردوستی
 از دوستان او عرضه میکنند توان خود بگوی که من آن خود گفته ام
 توفی سلم و الحقنی بالصالحین این بگفت و جان بداد و قتی جماعتی
 بر پیری از مشایخ شهادت عرضه کردند و وی از غیرت برجست و بر یکیک
 شهادت عرضه میکرد تا همه بگفتند سر باز نهاد و جان بداد یکی پس
 از وفات و پیران خواب دید که گفت حال تو جو نیست گفت سخت نیکو گفت ایمان
 بردهی گفت بیدم گفت بدر مرگ شهادت نکفتی گفت آن خود در من رسیده بود
ابو يعقوب زبیری رحمه الله تعالى
 شیخ ابو عبد الله خفیف گفت که با ابن زبیری در سامعی حاضر شدم و قوال
 ابن بیت میخواند شعر لوانت میتا لی حجرها عاشر ولم یفعل الا القبر

وقت این زیزی خوش شده دستها از بس بشت بر زمین نهاد و سینه خود
ببالا کرد و چشم خود در آسمان دوخت و میگفت بگوی و الله که غیر من
کمی نمیشود. ناگاه خون از رگهای کردن وی بکشا که بنداشتی از انجا فصد
کرده اند و بجهان ی بود تا بهوش بیفتاد و برابگردند و خونها را
بشستند و خره بران موضع بستند و هم شیخ ابو عبدالله خفیف
گوید که میان ابراهیم خواص و این زیزی نقاری واقع شد این زیزی
ویرا گفت چند دعوی کنی و صولت بر ما که بتوکل بیا دیه درمی آیی آنچه
با خود داری از مرقع و رکوه همه اسباب بگدیه است اگر دعوی تو کمال
میکنی چنانکه من گویم ترا بیا دیه درای ابراهیم خواص در غضب شد و
بیرون رفت این زیزی در عقب وی برفت و از او ردای نیکو گرفت
و کوزه از آبکینه چون بوی رسید گفت مرقع خود بکش و اینها را بیوش
مرقع را بکشید و آنها را بیوشید رکوه را از وی بستند و کوزه آبکینه را
بوی داد و گفت برو چون ابراهیم حج کرد و بازگشت این زیزی مرقع
و رکوه ویرا برداشت و استقبال وی کرد و گفت اکنون هر چه خواهی
بیوش و خواص را از بس که ریاضت و فاقه کشیده بود مویها ریخته بود
این زیزی را گفت قَتَلْتَنِي بَعْدَكَ اللَّهُ ه و هم وی گفت که شیخ ابوطالب
خندج گفت که میان من و این زیزی در اخلاص مخفی میکردش و اصحاب
بران بودند که شب در خانه من باشند هر وقت که من سخن کنم گفت
باش تا شب بیا و من هیچ نمی دانستم که وی چه می گوید چون برخاستیم
این زیزی گفت انظار من برید که من بیکاه خواهم آمد ما طعام خوریم
و نصیب وی گذاشتیم چیزی از شب گذشته بود که آمد و بطهارت خانه

در رفت گفتیم مکرطها رت می کنند او خود با خود د فی داشته است آنچه
بنهان ی کرده پس بیرون آمد چون پاس از شب گذشت و مردم آرام گرفتند
ما با خاطر خوش و وقت صافی نشسته بودیم که این زیزی برخاست و در
بنهان کرده را بیرون آورد و آغاز زد و سرود گفتن کرد همه همسایگان
جمع شدند و نظاره میکردند با همسایگان گفت شاید که چون ابوطالب
باشم آنها باشد چنینها نکند ما این از وی آموخته ایم و او شیخ است
درین کار پس وی زد و سرودی گفت و بازی می کرد و با همسایگان سخن
میگفت ابوطالب گفت هنوز سحر بود که خانه را خالی کردم و بخوابیدم
رفتم چون بامداد شد گفتم توبه کردم که دیگر سرگزذ که اخلاص کنم

ابو یعقوب مذکور رحمة الله علیه

از وی پرسیدند که تو کل چیست گفت ترك اختياره و از سهل تستری
پرسیدند گفت ترك تدبیر و از بشر حافی پرسیدند گفت رضاء و از
ابو حیض حلال پرسیدند گفت تبری از توان خود و از حلاج پرسیدند
گفت دیدن مسبب و از فخر موصی پرسیدند گفت ملال از سبب
و از شقیق پرسیدند گفت دیدار در عجز غرق و از شبلی پرسیدند
گفت در دیدار دل فراموش کردن همه کس

ابو یعقوب میدانی رحمة الله علیه

از مشایخ نصیبین است شبلی از بغداد بمصر شد بحضرت خواستن
که آن وقت که عمل داشته بود اسب در زمین کمی کرده بود گذروی
بر ابو یعقوب میدانی افتاد بدیره شبلی آمد و هی هنوز بنوی درین
کار آمدن بود و اول ارادت وی بود مردی فریب بود شبلی دست ببرد

فرود آورد گفت جبرک الله ابو یعقوب گفت آیین مردمان گفتند این چیست
که ویرا گفت چنانکه کودکان را گویند و پس از آن ابو یعقوب را بود آنچه بود
ه شبلی گفت چون دست بس روی فرود آوردم و گفتم جبرک الله
هم می نویسد بر تن وی که نکفت آیین ه

ابو یعقوب خراط عسقلانی رحمه الله

وی گفته که بر ابوالحسن نوری در آمدیم و با خود بجهی داشتیم مرا گفت
ای سر میخوایی که چیزی نویسی گفتم آری بیتی چند بر بدیهه املا کرد که
بنویس بنوشتیم حاصل معنی آیات آنکه هر چه شما درین اوراق اثباتی
کنید وی نویسد ما آنرا محو کرده ایم لاجرم شما بسبب آن اثبات از ادراک
و فهم آنچه مقصود است محجوب گشتید و بر ما بسبب این محجوبی ادراک
و فهم مقصودی آنها و انقطاع کشاده شد و باعث ما برین موعظه
و تذکیر نیکو خواهی شماست چندینیم شما را که ورق می نویسید وی
شمارید و خود را از آنچه مقصود است محجوب می دارید ه

ابو یعقوب کورنی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که من ویرا دیدم پیری روشن بود صاحب وقت
و کرامات بیوسسته جوی داشتی در دست و روستای یقعی رویایی بر
میان آن بسته اورا گفتند این باری چیست گفت این هم فتی است شیخ
ابو عمر مالکی مرا گفت که روزی یکدشت جامع معطلان نشسته بودند
بریشان خواند تحسبهم جمیعاً و قلوبهم شتی و برگشت ه

خیر نجاج قدس الله تعالی سره

کیف وی ابوالحسن است و نام وی محمد بن اسمعیل اصل وی ز سمر

و بغداد نشستی با ابو حمزه بغدادی محبت داشته بود و از سریت
سقطی سوالات کرده و گفته اند میری بود و از اقران جنید است
از طبقه ثانیه و استاد نوری و ابن عطا و جریری است و ابراهیم خاص
و شبلی هر دو در مجلس وی توبه کردند و شبلی را یحیی فرستاد حفظ
حمت جنید را و جنید گفت خیر خیر نا و وی نه که باس بافتی که وی سخن
بافتی ه جعفر خلدی گفته است که خیر نجاج را پرسیدم که پیشه تو با
فندگی بود گفت فی کفتم پس چرا تو نجاج گویند گفت با خداوند سبحان
عهد کرده بودم که هرگز رطب نخورم روزی نفس بر من غالب شد مقداری
رطب گرفتم چون یک رطب خوردم ناگاه دیدم که شخصی بمن نکر نیست
و گفت ای خیر کز پایی و او را غلام بوده است خیر نام از وی گرفته
بوده شبیه وی بر من افتاد پس مردمان کرد آمدند و گفتند والله این
غلام تست خیر من چیران ماندم دانستم که بچه گرفتار شدم و چنان
خود را شناختم پس مرا با آنجا که دیگر غلامان وی بافندگی می کردند
برد و گفت ای بند یکا را از خواجه خود می گیریزی درای و همان کار که
پیش ازین میکردی میکن من پای خود در کارگاه جولا هکی و نیم و کر باس
ی بافتم چنانکه کوی سالها آن کار کرده بودم چهار ماه با وی بماندم
و بافندگی میکردم شبی برخاستم و وضو ساختم و در سجده افتادم گفتم
خداوند دیگر باز نکردم آنچه کردم چون بامداد شد شبیه غلام از من
رفت و من بصورت اصلی خود باز گشتم و خلاص شدم و این نام بر
بماند پس بسبب نام بافندگی من آن جنایت بود که خداوند تعالی مرا بران
عقوبت کرد و گویند که وی دوست داشتی که ویرا خیر خواندندی

وگفتی روانی باشد که مسلمانی برمانای نهاده باشد من آنرا بگردانم و بر
 بس از ملک بخواب دیدند گفتند خدای با توجه کرده گفت لا تسألنی عن هذا
 ولكن استرحت من دنیاکم القدرۃ ابو الحسن مالکی رحمه الله تعالی گوید
 که در وقت نزع خیر نجات حاضر بودم وقت نماز شام درآمد و پراغشی
 افتاد و از هوش بشد چون چشم بگشاد بسوی در خانه اشارت کرد بگفت
 قف عفاک الله بایست ساعتی مرا زمان ده که تو ما مو خداوندی من نیز
 ما مو خداوندی من و بنده فرمان وی آن فرمان که تو داری فوت نمیشود و من
 در قبضه توام اما نماز مرا فرما نیست بوقت باز بسته ترسم که از من فوت
 شود پس آب خواست و وضو ساخت و نماز شام بگذازد پس بخت
 و چشم بر هم نهاد و جان بداد رحمه الله تعالی رحمه واسعه

محفوظ بن محمود رحمه الله تعالی

از طبقه ثانیه است و قیل من الثالثه از قدما مشایخ نیشابور است
 و بزرگان ایشان از اصحاب ابو حفص و بعد از ابو حفص یا ابو عثمان حری
 صحبت داشته تا از دنیا برفته در سنه ثلث اربع و ثمانیۃ و بهلوی
 ابو حفص در قبرست وی گفته التوکلان یا کل العبد بلا طمع ولا شهۃ و تم
 وی گفته من اراد ان یصیر طریق رشد فلیتم نفسه فی المواقفات فضلا عن الممالفات

محفوظ بن محمد رحمه الله تعالی

وی بغدادیست یکی از سالکان طریقی تصوفست وی گفته من ابصر بحال
 نفسه اتلی بما وی الناس و تم وی گفته اکثر الناس خیر السلام للمسلمین ص

ابراهیم الخواص قدس الله تعالی عن

از طبقه ثانیه است و قیل من الثالثه کثرت او ابو اسحق است یکانه بود

من خانی و سردار و
 و کاد بهلوی و نیشابوری

در طریق تجرید و توکل و کان او جد الشایخ فی وقت استاد جعفر خلعت و
 سیروانی مهین است و غیر ایشان که هیند بغدادی است و پدر وی زامل
 بوده و از اقران جنیده و نوری بوده و پیش از ایشان برفت از دنیا در سنه
 احدی و تسعین و مائین و یوسف بن الحسن و پراشسته و دفن کرده در
 مسجد برفت بعلت شکم هرباری که فارغ گشتی غسل کردی گویند آن روز
 که برفت از دنیا هفتاد بار اجابت کرده بود و مر باری غسل آورده و سر
 عظیم بود پسین بار در آب برفت قبری در زیر حصا و طبرک است شیخ
 الاسلام گفت هرگز قبری ندیدم بآن سبب و شکوه کوی شیر نیست
 خفته که ناکاه فرا آن روی و حق صحبت دار خضر بوده علیه السلام شیخ
 ابو بکر کثانی گوید و قی خواص از سفر آمد گفت در بادیه چه شکفت دیدی
 گفت خضر علیه السلام بمن رسید گفت ابراهیم خواهی که بتو مرامی کنم
 گفت فی گفت چرا گفت او رشکین است ترسم که دل من با تو بیوندد
 شیخ الاسلام گفت شیخ خرقانی مرا گفت در میان سخنان که با من می
 گفت اگر با خضر علیه السلام صحبت یابی توبه کن و اگر از هر در شبی بکه
 روی از آن توبه کن ابراهیم خواص گفته العلم که فی کلین لا تکلف ما
 کفیت ولا تضیع ما استکفیت یعنی رنج مکن در طلب آنچه در قسمت
 ازلی برای تو کفایت کرده شده است و آن رزق است و ضایع مگردان
 آنچه از تو کفایت آن طلب کرده اند و آن انقیاد احکام خداوندی است
 از او امر و نواهی ابو الحسن علوی گوید که در مسجد دینور شدم خواص
 دیدم در صحن مسجد در میان برف گفت سلام علیک یا ابا اسحق بیانا در
 پوشش رویم که مرا بروی شفقت آمد گفت مرا با مجوسیت می خوانی

من خانی و سردار و
 و کاد بهلوی و نیشابوری

یعنی از تجرید با سبب آمدن و از افراد با علاقت آمدن بحسبیت بود شیخ
 الاسلام گفت تا نشان دو کاری بجاست بحسبیت بجاست ابو الحسن گوید
 پس خواص دست مرا بگرفت و بر تن خود نهاد در عرق غرق بود نزدیک بود
 که از گرمی دست من بسوزد در من نگرینت و بخندید و این دو بیت برخواند
 لقد وضع الطريق إليك حقاً . فما احد بغيرك يستدك
 فان ورد الشتاء فانت كفف . وان ورد الصيف فانت ظل
 هـ تمشاد دینوری گوید که نیم خواب بودم در مسجد فو من نمودند که خواهی
 که دو سستی از دوستان ما به بدنی برخیز و بر سر تلا توبه شو . بیدار شدم
 برف آمد بود آنجا رفتم خواص را دیدم مربع نشسته و کمره بر کرد وی مقام
 سستی همی از برف و با آن همه برف که بر سر وی آمد بود در عرق غرق گفتم
 این منزلت بجه یافتی گفت بخدایت فقرا هـ وقتی کسی ویرا دید در میان
 خیمه زده و بفرغت نشسته گفت یا ابا اسحق اینجا چه نشسته گفت
 بروای بطلان که ملک زمین بدانند که من اینجا درجه عالم بشمشیر برین
 آیند از حسد هـ وقتی در مسجد نشسته بود بر سر سجاده شخصی شتی درم
 بر روی سجاده او نهاد وی برخاست و سجاده بیفشاند و آن سیمها در
 خاک و سنگ ریخت و گفت این نشسته گاه به پیش ازین بر من آمد است
 آنکس گوید هرگز کسی بفری ندیدم که جان کور و بذل خود که آن سیم
 بر سجیدم از زمین هـ فضل رازی را در ری صد هزار درم میراث رسید
 آنرا پیا شد چون با خویشان آمد و از حال با علم افتاد و براده درم نام
 بود گفت این را در علم بکار بوم آخر گفت این چه بود که کردم از وجد
 با علم افتادم بتردیک ابراهیم خواص رفت و از وی پرسید که صد هزار

در حدیث آمده است که هر که در سجده نشسته باشد و کسی بر او بیفتد و او را بکشد او را عذاب است

درم میراث یافتیم پیا شدیم ده درم ماند در علم بکار بردم خواص
 گفت این ترا از ان افتاد که در اول از ان شربتی آب خورده بودی چرا
 بان بردی تا ترا آخر با این بگرفتند بعد از ان بوسه بردست وی زد
 و گفت فدای آن دستم که چون نزل کرد از وجد با علم افتاد یعنی با جهل
 نیفتاده شخصی از شبلی پرسید که از دو نیست درم چند درم زکوة بتا
 داد گفت آن تو بگویم یا آن خویش گفت آن تو کدام است و آن من کدام
 گفت ترا از دو نیست درم پنج درم بیاید داد و مرا از دو نیست درم دو نیست
 درم پنج درم گفت این دو نیست درم خود دانم آن پنج چیست گفت
 آن دو نیست درم که داری بدی و پنج دیگر و ام کنی گفت این بدی
 کیست گفت مذهب ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه

ابراهیم بن عیسی قدس الله تعالی

از اصفهان بود و صحبت با معروف کرخی داشته ابراهیم خواص قدس
 گفته است در بغداد بودم بر کار دجله وضوی ساختم کسی را دیدم
 از ان جانب دجله بر روی آب می آمد روی بر زمین نهادم و گفتم بفر
 و جلال تو که روی بر ندارم تا این مرد را ندانم ابراهیم بن عیسی را دیدم
 بیامد و مرا پیا بجنابید و گفت هرگاه خواهی که کسی را از اولیاء
 حق بشناسی این بگوی هو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو بكل
 شیء علیم وقات او در سنه سبع واربعم و مائتین بوده باصفهان

ابراهیم بن ثابت رحمه الله تعالی

کینت وی ابو اسحق است از مشایخ بغداد بود با جنید قدس سر صحبت
 داشته بود شیخ ابو عبد الرحمن سلی گفته است که ویرا دیدم گفتم مرا

دعایی کن گفت اختیار تو آنرا که ترا نهاده اند درازن به از معارضه
وقت و هم ویرا گفتم مرا وصیتی کن گفت کاری مکن که از ان
بشیمان شوی و وفات او در سنه تسع و ستین و ثلثمائیه بود

ابو محمد جریری قدس الله تعالی روحه

از طبقه ثالث است نام وی حد بن محمد بن الحسین است و گفته اند
حسین بن محمد و گفته اند عبدالله بن محیی از کبار اصحاب جنید بود
و پس از جنید و بر ایای جنید نشانند از بزرگی وی از علما و مشایخ
قوم بود صحبت داشته بود با سهل عبدالله تستری در سال هجیر و
جنگ قرامطه از تشنگی بمرده سنه اثنی عشره و قیل سنه اربع عشره
و ثلثمائیه درویشی می کردید من آن سال بآن مردمان بودم از دست
قرامطه بچشم چون بر رفتند باز آمدم نزد یک قافله شفقت اسلام را
تا مکر خسته را آب دهم یا نظاره کنم که حال ایشان چیست میان
خستگان همی گشتم ابو محمد جریری را رحمه الله دیدم میان خستگان
افتاده و سال وی از صد در گذشته بود گفتم یا شیخ دعا کنی تا خدا
تعالی این بلا کشف کند مرا گفت گفتمش مرا جواب داد که آن کم کن
خواهم درویش گفت دیگر باره این سخن را بروی کرد ایندم مرا گفت
ای برادر این وقت دعا نیست این وقت رضا و تسلیم است یعنی
دعاییش از نزول بلا بایده چون بلا آمد رضا باید داد وی گفته
القصوف غنوة لاصح تصوف بصلح نیابند آن جنگ بستانند بصلح
شیخ الاسلام گفت که تصوف بطلب و صلح نیابند که آن قهرست
که آن تیر است چون برق از نول عظم که از بالا در آید تا بکه اندازند

رحمته و در آن وقت
که در آن سال
در آن وقت
در آن وقت

محمّد و جری در سنه تسع و ستین و ثلثمائیه بود

آنکه طالب آنست از وی کویر آنست و آنکه اهل آنست اگر چه کویر آنست
آن بوی شتابانست و هم شیخ الاسلام گفت آن جنگ آنست که
می کویری و آن در تو می آویزده آنست که دست بآن می زنی و در دست
نمی آید آنکس که این سخن گفت از جاشنی گفت و بعد بیان بگرفتند از علم
میگویند از علم چنین سخن نیاید درویشی ابو محمد جریری را گفت بر
بساط افس بودم در ری از بسط بر من بکشادند از مقام خود بلغزیدم
و از ان محجوب شدم راه بکم کرده خود چون یابم مرا بر رانی که بآن بر نشاء
دلالت کن ابو محمد بگریست و گفت ای برادر منم باین درد گرفتارند
و باین داغ مبتلا لیکن بر تو یقین چند بخوانم که بعضی ازین طایفه گفته اند

قِفْ بِاللَّيْلِ فَهَذَا آثَارُهُمْ	بَنِي الْأَجْبَةِ حَمْرَةٌ وَتَشَوْقًا
كَمْ وَقَفْتُ بِهَا أَسْأَلُ خَبِيرًا	عَنْ أَهْلِهَا أَوْ صَادِقًا وَشَفِيقًا
فَأَجَابَنِي دَاعِيَ الْهَوَى فِي رَمِيهَا	فَارَقَّتْ مَنْ تَهْوَى فَعَزَّ الْمَلَّتِي

غلامی سعد رحمه الله تعالی

از بغداد بود و با ابو محمد جریری صحبت داشته بود و در روع و مجاز
کامل بود و بر ابل از وفات بخواب دیدند گفتند حق تعالی با توجه
کرد گفت بر من رحمت کرد و بی هشت در آورد گفتند بدان معاملتها
گفت فی اکربان معاملتها باز نکرسته بودی همانجا بماند می

غیاث السمرقندی رحمه الله تعالی

از کبار مشایخ بود و با جنید صحبت داشته بود و از وی طریقت گرفته
و در معارف صاحب سخن بوده وی گفته عارف از حق بحق
نکرد و عالم از دلیل بحق و صاحب وجد از دلیل مستغنی باشد

نام غلامی سعد بن محمد و کوفه
و سعد بن محمد و کوفه
مطهر

غزلان المونس رحمه الله تعالى

ویرا غزلان المونس نیز گفتندی از مقدمان مشایخ عراق بود. در خراما بودی و با کسی نیا میخفتی و از کسی چیزی قبول نکردی. و کسی ندید که او چه خردی. محمد بن السیمین گفت غزلان را دیدم در ویرانه های کوفه از وی پرسیدم که بند از خطر غفلت کی رهد گفت آنگاه که بداند ویرا فرموده اشغول باشد و از آنچه نمی کرده اند غافل و در حساب نفس خود عاقل

ابوالعباس بن عطا قدس الله تعالی

از طبقه ثالثة است نام وی احمد بن محمد بن سهل بن عطا الادبی است بغدادی است از علماء مشایخ است و از طریقان صوفیان و پیران سخنان نیکو و زبان فصیح است در معنی قرآن صاحب تصنیف است قوا را تفسیر کرده از اول تا آخر بزبان اشارت. شاکرد ابراهیم مارستانی است و از یاران جنیده و ابوسعید خراسانی و ابوبزرگ دی داشت و خراسانی در تصوف خلق و لیس انابه و ماریت من اهل الالجبیده و ابن العطار و باب جلاج کشته شده است در ذوالقعد سنه تسع و ثلثمائة و قبل سنه احدى عشره و ثلثمائة در ایام خلافت القاهر بالله آن وزیری که جلاج را بکشت ابوالعباس را گفت در جلاج چه گویی گفت تو خود جلدی داری که از آبا و اجداد تو سیم مردمان بازده. وزیر گفت تعرض میکنی فرمود نادانهای وی یکان یکان می کنند و بسروی فرو می بردند تا کشته شده سئل ابن العطاء ما افضل الطاعات قال ملاحظة الحق علی دوام الاوقات و گفتی در تفسیر قوله تعالی یسئلی ثم یجیبی یسئلی عقی ثم یجیبی به و گفتی در تفسیر قوله تعالی ان الذین

قالوا ربنا الله ثم استقاموا فقال ثم استقاموا علی افراد القلب بالله تعالی و هم وی گفته الادب الوقوف مع المستحسناات فقیله و ما معنی ذلك فقال ان تعامل الله بالادب سراً و علانیه فاذا كنت كذلك كنت ادیباً و ان كنت ابعجیلاً ما اذا نطقت جاءت بكل یلحیه و ان سکتت جاءت بكل یلح و شیخ الاسلام گفت ادب آنست که با الله تعالی معامله ددگیری از سر آب و خاک و رعونت نفس برخیزی نکویی من و کرد من نکویی که او و توفیق او و عنایت او

ابو صالح المرزبی رحمه الله تعالی

از بزرگان و وزکا خود بود. با ابن عطا صحبت داشته بود صاحب خلعت بود و با کسی نیا میخفتی سهل بن عبدالله گفته است که مرا آرزو بود که با ابو صالح صحبت دارم. وقتی در حرم ویرا دیدم و از وی صحبت خواستم گفت ای سهل اگر بخواهی فردا بمیرد صحبت با که داری کفتم ندانم گفت اکنون همان آنکار و از چشم من نابیداشد

ابوالعباس مرزبی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که وی گفته که ابوالحسن عبادی گفت که من و درویشی بصره آمدم شش روز برآمد چیزی نخوردیم روز هفتم شیخی درآمد دوپاره زرد آورد یکی مرا داد و یکی یار مرا من آن خود را بوی دادم تا خوردنی آورد بخوردم و روی براه نهادیم بگذار دریا رسیدیم آن دو گدازده زرد را بجلاج دادیم تا ما را در کشتی نشانند و روز دهم کشتی می رسیدیم که درویشی در کشتی سرفروبرده چون وقت نماز شد نماز می بگذاردی و باز سرفروبردی پیش رفتم و گفتم مایه داران تویم اگر چیزی

استاد شیخ ابو عبد الله خفیف است. شیخ ابو عبد الله گفته که من چنان
محققی در وجود ندیدم. سکر تمام داشت چون بصحرای با شیربازی
کردی جنید و رویم. و سهل عبد الله را دریافته بود. شیخ ابو عبد الله
خفیف گفته که شبی با شیخ احمد یحیی بودم و با ما کودکی بود از اصحاب
وی که خواب را بخانه خود بایست رفت و زمستان بود و آتشی عظیم
افروخته بودند و احدی بی برپای بود و وقت وی خوش شده بود
در سماع. بعضی از اصحاب گفتند کیست که فلان کودک را بخانه وی رساند
هیچ کس جواب نداد. احمد یحیی و اخگر بزرگ بر کف خود گرفت و آستین
بان فرو گذاشت و کودک را گفت برخیز و دریا بدرخانه وی رساند
و مادر و شنای آن اخگر را از بالا رجا نه وی میدیدم آن کودک
در خانه خود درآمد و وی آن دو اخگر را از دست بیداخت انگشت
شده بود بعد از آن بمسجد درآمد و نماز میکرد تا بانکه نماز بامداد گفتند

ابو العباس باوردی رحمه الله

وی بزرگ بوده شبلی را دید بود. وی بنیشا بور بود. و شیخ ابوبکر
طستانی نیز بنیشا بوده و شبلی را دیدن مرد و گفته اند که شبلی صاحب
حال بوده. دره از توحید نداشته. شیخ الاسلام گفت جانشین
که ایشان گفتند. شبلی در توحید مدعیانه سخن میگوید نه ممکنانه

ابو العباس بردی رحمه الله

نام وی احمد بن محمد بن هارون البردعی الصوفی است. از شیخ ابوبکر
طاهر اهری و مرتضی حکایت کند و میگوید که مرتضی گفت سر که
دیدار وی ترا منفعت نکند سخن وی ترا منفعت نکند و تم وی

گوید که ابوبکر طاهر اهری گفت لا یصلح الکلام الا لرجل اذا سکت خاف الفقو

ابو العباس السیاری قدس الله تعالی عن

از طبقه خامسه است. نام وی قاسم بن قاسم بن المهدی است. دختر
زاده احمد بن سیار است. از اهل مروست. شیخ ایشانست شاگرد
ابوبکر واسطی عالم بوده بمقایق احوال و فقیه بوده. و حدیث بسیار
داشته. ویرا از پدر میراث بسیار بماند جمله بداد و تار موی بیغامه
صلی الله علیه و علی آله و سلم بخیر خداوند تعالی برکت آن موی ویرا
توبه داد. و بصحبت ابوبکر واسطی افتاد و بدرجه رسید که امام صنفی
از متصوفه شده که ایشانرا سیاره خوانند و چون از دنیا می رفت
وصیت کرد تا آن موی را در دهان وی نهاده و قبری در مروست
و مردمان بحاجت خواستن آنجا شادی و کفایت مهمات طلبیدی
و محراب بود. در سنه اثنین و اربعین و ثلثمایه برفه از دنیا وی
گفت التوحیدان لا یخطر بقلبك ما دونه. توحید آن بود که دون حق را
بزرگ تو خط نباشد و خاطر مخلوقات را بر دل تو گذرنه. و هم
گفته که واسطی را بدرمک گفتند ما را وصیتی کن گفت احفظوا امر الله

عبد الحماد بن علی السیاری رحمه الله

وی خواهر زاده ابو العباس است و شاگرد وی. سرای خود را در مرو
بصوفیان وقف کرد. سبب آن بود که دعوی کرد صوفیا نزار قص
میکردند یکی در قص بهوا بر شد و ناپدید گشت و هرگز پیدا
نیامد. در سنه خمس و ثلثمایه برفه از دنیا وی گفته که شنیدم از
خال خود ابو العباس که می گفت که اگر رو بودی که در نماز بجای قرآن

بیوا از شعر خواندندی این بیت بودی **شعر**
أَبْتَى عَلَى الزَّمَانِ نَجَاسًا ۖ أَنْ تَرَى مُقَلَّتَايَ طَلْعَةَ جَرَّ

ابوالعباس السهروردی رحمه الله تعالی

نام وی احمد است بمکه بوده با مشایخ وقت چون سیروانی و غیره وی
گفت که بنا بودم روز عید اضحی جمعی انبوه نشسته بودند و شیخ سیروانی
حاضر بود. قوال چیزی برخواند سیروانی برخاست گویان و برفت قوم
گفتند آن چه بود که کرد. مکر بر سماع منکر شد **ه** شیخ ابوالحسن سرکی جا
بود گفت با خدای تعالی عهد کردم که اگر وی بر سماع منکر شد باشد
من هرگز بر سماع نشینم **ه** شیخ ابوالعباس سهروردی گفت من با تو
موافق دیگر روز این هردو تن برخاستند با جمعی دیگر از مشایخ و بسلام
سیروانی شدند خواستند که اذان چیزی گویند وی گفت روزگار
من بربیک می خفم و دست بالین می کردم و نشان سنگ بر بهلوی من
بود. بسماع می نشستم اکنون بر فرش می نشینم و شما چنان
سوخته مرا کی جلال بود که با شما در سماع نشینم **ه**

ابوالعباس سهروردی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام ویرا از طبقه سادسه داشته است نام وی احمد بن محمد
الفضل است شاگرد جعفر خلای است بر شیخ عمو و شیخ ابوالعباس
ویرا عمو نام کرده بود و عمو سالار بود **ه** شیخ الاسلام گفت که عباس
فقیه هروی مرا گفت که ابوالعباس سهروردی گفت که هر که ازین علم
سخن گوید که الله تعالی نه حجت او بود الله تعالی خصم او بود **ه** شیخ الاسلام
گفت که سخن گفتن از حق سه است سخن گفتن از ذات او و سماع در انست

یعنی شنیده از کتاب و سنت و سخن گفتن از دین و کتاب و سنت و اجماع
و آثار صحابه در ان استاد و سخن گفتن است از صحبت او هر که ازین سخن
گوید که الله تعالی نه موجود وی بود که سماع او بود که با و شنود و بطور
بود که با و بیند الله تعالی خصم او بود **ه** شیخ الاسلام گفت که سهروردی
گفت که آنان که خداوندان نمند اگر دست جب ایشان ایشان را از او
مشغول دارد بدست راست دست جب خود بپزند **ه** و شیخ الاسلام
گفت که شخصی بود فقط فروش نهان وندی و فقر از وی درد نیای است
باخرویرا مجبور کردند و از وی چیزی نمی بستند نهان وندی را از ان پند
گفت وی خورد سبب شد بآنکه بپرکت درویشان مال وی می فرایند مال
وی بر فقر احرام شد نهان وندی گفته که در ابتدا که ما در این کار بود
دوازده سال بر بگریبان فرو بردم تا یک کوشه دل من بمن نمودند **ه** و
وی گفته که همه عالم در آرزوی آنند که حق تعالی یک ساعت ایشان را بود
و من در آرزوی آنم که حق تعالی یک ساعت مرا بمن دهد تا من ببینم
که خود چه چیزم و کجایم **ه** در سخنان شیخ ابوسعید بولخانی مذکور است
که اصل این حدیث آن باشد که مردی با و باز نکند ازند **ه** رسول صلی الله
علیه و علی آله و سلم گفتی اللهم لا تکلفی الی تعقی طرفه عین و لا اقل من
ذلك مرا یک چشم زدن با خود باز مگذار و کم ازان **ه** آن بیزن را دیدیم
برو که سخنان استاد ابوعلی قاف شنید بود می رفت وی گفت گفته
که ما را طرفه العینی بما باز مگذار من خود دعای کم زاری که یاد می
ما را طرفه العینی بما باز مگذار تا خود بدانم که کجا ایستاده ام **ه** و هم
نهان وندی گفته که با خدای تعالی بسیار نشینید و با خلق اندک

۵ ترسای شنید که در میان مسلمانان اصحاب فراستی باشند بخانه
 شیخ ابوالعباس قصاب در آمد شیخ گفت بیکانه در کوی آشنا چه کار
 دارد ترسا یا زکشت و گفت یکی معلوم شد از اینجا عزم خانقاه ابوالعباس
 نهادند کرد چون با آنجا درآمد شیخ هیچ نکفت چهار ماه با ایشان
 وضوی ساخت و غار میکرد بعد از چهار ماه پای افزار در پای کرد
 که بود شیخ فرمود که جواز غری نبود که چون حق نان و نمک افتاد بیکانه
 و بیکانه بروی ترسا مسلمان شد و آنجا مقام کرد و بعد از شیخ بجای شیخ

اخیر فرج و نجاة رحمه الله تعالى

فرمود شیخ ابوالعباس نهادند است روز چهارشنبه غره رجب
 سنه سبع و خمسين و اربعه ای از دنیا رفته است و قبری در نجف
 ۵ می کنند که ویرا کوبیده بوده است که هرگاه جمعی مهانان بخانقاه
 شیخ توجه کردند آن کوبه بعدد مریدان ایشان با یکی کردی خادم
 خانقاه بهر بانگی کاسه آب در دیک و تخم یک روز عدد مهانان بر عدد
 بانگهای وی یکی زیادت بود بجهت کردند آن کوبه بمیان آن جاعت
 درآمد و یک یک را بوی کرد و بر یکی از آنها بول کرد چون تفحص کردند
 وی از دین بیکانه بود کوبید که روزی خادم مطبخ مقداری شیر
 در دیک کرده بود که برای اصحاب شیر برنج پزد ماری سیاه ازدود
 کرد در دیک افتاد آن کوبه آنرا دید کرد دیک می کشت و بانگی
 کرد و اضطرابی نمود و خادم چون ازان معنی غافل بود و برازجر
 می کرد و دوری انداخت چون خادم بهیچ نوع متنبه نشد کوبه
 خود را در دیک انداخت و مرد چون شیر و برنج را بر تخت ماری شیا

از اینجا ظاهر شد شیخ فرمود که آن کوبه خود را فدای درویشان کرد
 و برادر قبر کنید و زیارتی سازید ۵ می گویند که حالا
 قبر وی ظاهر است و مردم زیارت آن میکنند ۵

ابوالعباس نسایی رحمه الله تعالى

نام وی احمد بن محمد بن زکریاست باصل از نسا بوده و بمصر نشینی
 ۵ شیخ عباس فقیر هروی و برابمصر دیده بوده و شیخ عمو بیک
 ۵ عباس مرا گفت که همواره بر در سرای وی اسبان و ستوران بودی
 که زیارت وی آمدندی و وقتی مرا بر در فرستاد که ستوران نگاه دار
 بود من گذشت که نیک کاری بدست آوردم از خراسان بمصر آمدم
 که ستور بانی کم من خود آنجا فراغتی داشتم در ساعت کسی آمد که
 شیخی خوانده در شدم گفت هروی هنوز در کور نشسته زود بود
 که در صدر نشینی و بر در سرای تو ستوران باز دارند و ترا کسی
 باید که آن نگاه دارد ۵ شیخ الاسلام گفت که آن جناب بود که آن
 شیخ گفت همواره بر در سرای عباس ستوران بودی که سلطانین آمدندی

ابوالعباس سمری رحمه الله تعالى

نام وی احمد بن عمران بن سمری است در سنه خمس و ثلثمائیه بوفته از دنیا
 ۵ و بر اشافعی همین می خوانند از بزرگی وی و تقیه عراق بوده و بغداد
 بوده و جنید را دیده و صحبت داشته و وقتی که سخن گفتی در اصول
 و فروع بکلای که حاضران را شکفت آمدی گفتی که میدانید که مرا این
 سخن از کجاست از بوکت مجالس ابوالقاسم جنید است رحمه الله تعالى
 ۵ عبدالغفر بن بحرانی بکار مجلس ابوالعباس سمری شده و از وی ازین طریق

سوالی کرد جواب نیکو شنید نمر بزد و از هوش بشد چون بهوش آمد
ابوالعباس گفت که من روزگاری با بیستمینا جیند بوده ام و صحبت داشتم
ام اکنون این فقها مرا مشغول کرده اند اگر چنانچه شما خواهید روزی
تعیین کنم که خاصه شما را سخن گویم ازین باب شیخ ابو عبد الله خفیف
گفته است که بیش از آنکه این سرتج بشیر از آید اصحاب علم صوفیه را
همه جهال اعتقاد کرده بودند چون وی بشیر از آمد و بیان مرتبه
و مقام ایشان کرد و بزبان ایشان سخن گفت و بفضل ایشان کوای
داد و یارها در مجلس علما گفت که والله که ما آدمی نشدیم مگر
بواسطه صحبت ایشان و آداب نیا موختم مگر از ایشان آن زمان
علما صوفیه را بشناختند و ایشانرا بزرگ داشتند

ابوالعباس حرم بن محمد قدس الله تعالی سره

از متقدمان مشایخ هراه است در روع کامل بوده و مستجاب الدعوه
و سخاوتی عظیم داشته رفیق احمد جبل بوده و مذنب جبل بهراه وی
آورده و صحبت با ابراهیم ستبیه رحمة الله داشته وی گفته هرگز
صحبت اولیا و مشایخ مذهب نکنم هیچ پند مذهب نشود و وفا
او دوسنه احدی و اربعمین و مائتین بوده

حسین بن المنصور الحلاج البیضا وی قدس الله تعالی سره

از طبقه ثالثه است کینت او ابوالفیث است از بیضا بوده که شهرت
از شهرهای فارس وی نه جلاج بود روزی بدکان جلاجی بود که در
وی بود و یار بکاری فرستاد گفت من روزگاری را ببردیم با گشت
اشارت کرد بغیه یکسو شد و بغیه دانه از یکسو و یار حلاج نام کرد

بواسطه و عراق بوده و با جیند و نوری صحبت داشته و شاگرد عروین
عثمان یکی است متشیخ در کار وی مختلف بوده اند بیشتر و یار در
کرده اند مگر چند تن با ابوالعباس عطا و شبلی و شیخ ابو عبد الله خفیف
و شیخ ابوالقاسم نصر آبادی و ابوالعباس سرتج بگشتن وی رضا نداد
و فوقی نوشت گفت من نمیدانم که اوجه می گوید و در کتاب کشف
المجوب است جمله متاخران قدس الله تعالی ارواحهم او را قبول کرده اند
و هم بعضی از متقدمان مشایخ قدس الله تعالی ارواحهم نه بمعنی طعن
اندر دین وی بوده مجبور معاشرت مجبور اصل نیا شده و از متاخران
سلطان طریقت شیخ ابو سعید ابوالخیر قدس الله تعالی سره فرموده است
که حسین منصور حلاج قدس الله تعالی روحه در علو حال است در عهد
وی در مشرق و مغرب کس چون او نبود شیخ الاسلام گفت که من
و یار پندیرم موافقت مشایخ را و رعایت شرع و علم را و رد نیز نکند
شما نیز چنان کنید و ویرا موقوف گذارید و آنرا که ویرا بپذیرد و
دارم از آنکه رد کند ابو عبد الله خفیف ویرا گفت است امام ربان
شیخ الاسلام گفت که وی امام است اما با هر کسی گفت و بوضع
جمل کرد و رعایت شرع نکرد آنچه افتاد ویرا بسبب آن افتاد با آن
هم دعوی هر شبانه روزی هزار رکعت نماز میکرد و آن شب که
روز آن کشته شده با نصد رکعت نماز گذارده بود و شیخ الاسلام
گفت که ویرا بسبب مسئله الهام بگشتند و در آن جور بود بروی
که گفتند این که وی میگوید بیغیر است و نه چنان بود شبلی بر
داروی باز ایستاد و گفت او که تنهک عن العالمین آن قاضی که

بگشتن وی حکم کرده بود گفت او دعوی بیغبری میکرد و این دعوی
 خدای میکند شبلی گفت من همان میگویم که او میگفت لیکن دیوانگی
 را بر ما ند و عقل و یاد را افکند و وقتی در سرای جنید بزد گفت کیست
 گفت حق جنید گفت نه حق بلکه بحق ای خُشبه تغند ما کدام جوب
 و دارست که تخریب کنند و آنچه ویرا افتاد بدعا رساند وی بود عمر
 عثمان مکی که جز وی تصنیف کرده بود در توحید و علم صوفیان وی
 آنها را بنهان بر گرفت و آشکارا کرده بخلق نمود بمن باریک بود در
 نیافتند بروی شکر شدند و معجزه ساختند وی بر حلاج نفرین کرد
 و گفت آلی کسی برو کار که دست و پایش ببرد و چشم بر کند
 و بردار کند و آن همه واقع شد دعا استاد وی

عبد الملك اسكاف رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که عبد الملك اسكاف شاگرد حلاج است و
 صد بیست سال عمر وی بود با شریف حمزه عقیلی می بود در بلخ وی
 و پدر من و پیر قاری و ابوالحسن طبری و ابوالقاسم جانا نه همه
 یاران شریف حمزه بودند و شریف حمزه پدر مرا از همه به می داشت
 پدر من گفت که عبد الملك اسكاف گفت که وقتی حلاج را کفتم که ای شیخ
 عارف که باشد گفت عارف آن باشد که دوازده شب نشین شش روز
 ماند از ماه ذوالقعدة سنه تسع و ثمانی و پیر باب الطاق برند
 بغداد و دست و پای وی بربند و چشم وی بر کنند و نکون سازد
 کنند و بسوزانند و خاک وی بر باد دهند عبد الملك گفت چشم
 بنهادم که آن وی بود و آن همه که گفته بود با وی بگردند شیخ الاسلام

عبد الملك اسكاف

گفت که ندانم که او میدانست که ویرا خواهد بود یا خود چنان میگفت آن
 خود ویرا بوده ویرا شاگردی بود هیکل نام او را هم با وی بگشتند ویرا شا
 لکسین نام کرده و ابوالعباس عطار را هم بسبب وی بگشتند

ابراهیم بن فانك وقيل احمد بن فانك رحمه الله تعالى

گفت وی ابوالفانك است بغدادیست با جنید و توری صحبت داشته
 و کان الحنید میگوید وی نیز شاگرد حلاج بود و منسوب بوی و وی گوید
 که آن شب که ویرا بردار کرد ندانم تعالی را بخواب دیدم کفتم خداوند
 این چه بود که با حسین کردی بند خود گفت ستر خود بروی آشکارا
 کردم با خلق پاکفتم ویرا عتالی دادم رعنا گشت خلق را با خود خواند
 شیخ الاسلام گفت آن کشتن حلاج را نقص است نه کرامت اگر وی
 تمام بودی ویرا آن نیفتادی سخن با اهل باید گفت تا ستر او آشکار نشود
 چون با نا اهل کوئی بروی جل کرده باشی و ترا از آن کنند و عقوبت رسد
 و نیز شیخ الاسلام گفت وی در آنچه میگفت نا تمام بود اگر وی در آن
 تمام بودی آن سخن مقام و نفس و زندگانی وی بودی بروی کسی شکر
 نکشتی چیزی در می بایست وقت گفتن نبود و محرم نبود من سخن می
 گویم نه از آن که وی میگفت و عاتمی باشند اما انکار نمی آرند و آن سخن
 پوشیده می ماند زیرا که هر که اهل آن نبود خود در نیابد شیخ ابو
 خفیف گوید که بحیله بسیار در زندان شدم سرای بی نیکو دیدم و فری
 نیکو و مجلسی نیکو ریسمانی بسته و بنفشه بران افکند و غلامی نیکو
 ایستاده علام را کفتم شیخ کجاست گفت در سفایه کفتم چند کا هست
 که خدمت شیخ میکنی گفت هیژده ماه کفتم درین زندان چه میکند

نام شیخ حلاج در کتب معتبره در دسترس است
 و کتب معتبره در دسترس است
 و کتب معتبره در دسترس است

چون شیخ اسكاف را از زندان آوردند و در محراب او کفتم و در محراب او کفتم

گفت با سیزده من بنده این هر روز هزار رکعت نماز نافله میکند
 آنکه گفت این درهای خانه ها که می بینی در هر یکی زندانی است در پی
 یا خونی پیش ایشان می دود و ایشان را نصیحت میکند و سبقت
 و موی ایشان می چیند گفتم چه می خورد گفت هر روز خونی با لوان طاهر
 پیش او می آوریم ساعتی در همه نگاه می کند آنکه سرانگشت می زند
 و زخم می کند و از آن هیچ نمی خورد آنکه از پیشش بری یکم درین
 سخن بودیم که از سقایی بیرون آمد با روی نیکو و قامتی نیکو صوفی
 سفید پوشیده فوطه زنبلی بر سر بسته بطرف صفه برآمد مرا گفت
 ای جوان از کجایی گفتم از پارس گفت از کدام شهر گفتم از شیراز
 خبر شناخ از من پرسید تا بحديث ابو العباس عطا رسیدم گفت
 اگر ویرایی بکوزینه آن رقصها را نگاه دارد دیگر گفت پیش
 من چون آمدی گفتم بمعرفت بعضی از لشکریان پارس درین
 سخن بودیم که امیر زندان در آمد و زمین بیوسید و بنفشست
 گفت ترا چیست گفت دشمنان مرا پیش خلیفه غم کرده اند که یکی
 از بزرگانوارها کرده و ده هزار دینار بسته و یکی از عامه بجای
 وی نشاند درین ساعت مرا که می برند که بکشند گفت برو ^{السلام}
 چون وی برفت شیخ در میان سرای برافونشست و دستها بر
 آسمان برداشت و سر در پیش انداخت بانگشت سبایه اشاره
 می کرد تا گاه بگریست چندانی که از آب چشمش زمین توشد
 مد هوش گشت روی بر زمین نهاد تا گاه امیر زندان در آمد
 وی باز نشست گفت چه بود ترا گفت مرا ازاد کرد گفت جلال

چون شد گفت مرا چون پیش خلیفه بردند گفت تا باین ساعت بر سر آن بودم
 که ترا حالی بکشم درین ساعت دلم با تو خوش شد برو عفو کردم پس
 شیخ خواست که روی خویش پاک کند از وی تا آن ریسمان که منشفه
 بران بود بیست گرفته دست فراز کرد و منشفه برداشت ندانم که
 دستش دراز شد یا منشفه پیش وی آمد آنکه بیرون آمدم پیش این
 عطا رفتم و بیغام بگزاردم گفت اگر ویرایی بگو اگر مرا بگذارد ^{شبی}
 یا هفتاد مرید رکوع دار به بیت المقدس در آمد و در آن وقت قندیلها
 را نشان بودند و دهبا نا ترا گفت این قندیلها را کی برافروزند گفتند
 سحرگاه گفت تا سحر میرود بانگشت سبایه اشارت کرد و گفت الله نوری
 از انگشتش بیرون آمد و جواهر صد قندیل بآن نور برافروخت و آن نور
 بانگشتش باز آمد و دهبا نا ترا گفتند تو بر کدام ملتی گفت بر ملت ^{حنفیان}
 گفت حنفیان از امت محمد صلی الله علیه و سلم آنکه دهبا نا ترا گفت کدام
 دوستی دارید بنفشستن من پیش شما یا رفتن گفتند حکم تراست گفت
 یارم کر سندان و فی نفقه سیزده هزار درم پیش شیخ آوردند هنوز
 صبح بر نیامد بود که جلد را صرف کرد آنکه بیرون رفت شخصی طوطی
 داشت بمرح جلاج گفت خواهی که ویرا زند کنم گفت خوام اشارت کرد
 بانگشت وی برخاست زند و ویرا پرسیدند که توحید چیست گفت
 افراد القدم عن الحدث شیخ الاسلام گفت دانی که توحید
 صوفیان چیست نفی الحدث و اقامة الازل
 فایز بن عیسی البغدادی رحمه الله
 کینت وی ابو القاسم است از خلفاء حسین منصور جلاج است

وكان فارس بغدادی رحمه الله من متكلي القوم والمدققين في العبارات لكلام
 حسن في الاحوال والاشارات بخراسان املا واراخا بسر قد رفت واما
 كرد تا از دنیا برفت و معاصر شیخ علم الهدی ابو منصور ما تریدی بوده
 و توفی شیخ ابو منصور سنة خمس و ثلثین و ثلثمائة و فارس رحمه الله
 معاصر شیخ ابوالقاسم حکیم سمرقندی نیز بوده است و قد مر تا بفتح و
 و شیخ ابو منصور و شیخ ابوالقاسم در صحبت یکدیگر بوده اند و طریق
 مصاحبت بیموده اند تا آن زمان که مرگ ایشانرا از هم جدا ساخته و
 تفرقه در میان انداخت و فارس بغدادی مقبول همه بود راست
 تصحیح حال وی کرده اند و سخنان ویرادر مصنفات خود آورده و شیخ
 عارف ابو بکر بن اسحق الکلابادی البخاری رحمه الله در کتب خود سخنان زی
 واسطه از وی بسیار روایت کرده و شیخ ابو عبد الرحمن السبکی
 و امام قشیری بیک واسطه یا بیشتر و غیر ایشان نیز فارس گوید که
 جلاج را پرسیدم که مرید کیست گفت هو اکرامی باقل قصد الی الله سبحا
 فلا یخرج حتی یصل مریدا نیست که از نخست نشانه قصد خود الله تعالی
 را سازد و تا بوی نرسد هیچ چیزی نیاراند و هیچ کسی نبرد و هم
 وی گفته خاطر الحق هو الذی لا یفارضه شیخ الاسلام گفت بر جلاج
 بسیار سخنها دروغ گویند و کلمات نامفهوم و نادراست بندگان و کلمات
 مجهول و حیل بد و منسوب دارند و آنچه درست شود از وی پیدا بود
 و شعری فصیح بوده و آنشد ناالجلاج رحمه الله شعر
 انت بین الشفاف والقلب تجری . مثل جری الموع فی الاجفان
 و تجل الضمیر خوف فوادی . کجلا الارواح فی الابدان

کتاب فی فضائل
 شیخ ابوالقاسم
 سمرقندی
 رحمه الله
 فی شرح
 کتب
 الفقه
 و
 الادب
 و
 الفقه
 و
 الادب
 و
 الفقه
 و
 الادب

لیس من ساکن تجرک الا	انت جرکت خفی المکان
یا هلا لا بدلا ربیع عشر	ثمان واربع و اثنتان

کتاب فی فضائل شیخ ابو منصور جلاج رحمه الله

شیخ الاسلام گفت از ابو عبد الله باکو شنیدم که گفت از احدی پرس
 حسین منصور شنیدم بخند که پسین شب پدر خود را گفتم که مرا
 وصیتی کن گفت نفس خود را در شغل افکن بیش از آنکه ترا در شغلی
 افکنده گفتم ای پدر بجیری بیغزای گفت وقتی که همه عالم در خدمت
 کوشند تو در چیزی کوش که ذره از آن به ویه از عمل ثقلین شیخ الاسلام
 گفت که ثقلین جن و انس بوده بسر گفت آن چیست گفت معرفت
 ابو منصور کا و کلاه رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که شیخ ابو منصور کا و کلاه بسر حسن از شاخ
 اهل ملامت بوده و وقتی فارغ بود که یاران وی بسر شده بودند
 وی در حایطی شد از آن که بی و چاه فرا کردن گرفت بآب رساند
 چون تمام شد برآمد و بهلوی آن دیگر میکند و بار آن در چاه
 بیشینه میکرد چون آن تمام شد چاه دیگر کند گفت یکی ویرا
 گفت دیوانه نه و مزدور نه این جرایمی گفت نفس خود را در شغلی
 میکنم بیش از آنکه مرا در شغلی افکنده و شاخ ازین باب کرده اند
 ابو عبد الله دینوری در دیاجانده مرغ خود را بریدن و دوختن گرفت تا بکلاه
 ابو عمرو دمشقی قدس الله تعالی

از طبقه ثانی است یکانه مشایخ شام بوده است و از اجله ایشان
 و صحبت داشته بود با ابو عبد الله جلاج و اصحاب ذوالنون و

باز آورد

الشهادة والكلمات المذكورة هـ باجنید و آن سناخ که در آن وقت
 بودند صحبت داشته هـ و آن استادان ابوالحسن نوری بوده هـ شیخ
 الاسلام گفت که وی نه حال بود که وی امام بوده و قوی احتساب کرده
 بود و برادر خانه پیش شیر انداختند شیر و برابوی میکرد و میلیسیه
 چون و برابوی آوردند گفتند آن وقت که شیر ترابوی میکرد وی
 نرسید در دل توجه بود گفت فکرت می کردم در خلاف که علما در آب
 دهان سباع کرده اند هـ و برابوی رسیدند از بزرگترین احوال صوفیان
 گفت البقية بالضمون والقيام بالاوامر ومراعات الشرائع الخ من
 الکونین بالتثبت بالحق تعالی هـ وی گفته در مک بودم نشسته
 و نزدیک بمن جوانی بود شخصی کیسه در آغاد می چند پیش وی نهاد
 گفت مرا باین حاجت نیست آن شخص گفت بوسکینان و فقیران
 قسمت کن چنان کرد شبانگاه و برادیدم که دروادی برای خود
 چیزی می جست گفتم کاشکی برای خود از آن درمها چیزی نگاه می آ
 گفت نمی دانستم که تا این زمان خواهم زیست هـ و هم وی گفته که
 چندگاه چیزی نیافتم که قوت خود سازم و کار من بخد ضرورت
 رسید دیدم که در راه قطعه زرافتاده خواستم که بردارم باز
 گفتم که لقطه است بگذاشتم باز یاد کردم حدیثی را که روایت
 کرده اند از رسول صلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم لو كانت الدنيا
 دماغی طالکان قوت السلم منها خلا لا هـ پس آنرا برداشتم و در دهان
 خود نهادم وی رفتم دیدم که جماعتی کودکان حلقه زده اند
 و یکی ازیشان بر زمین بلند برآمد و با ایشان در تصوف سخن می آ

یعنی بزرگترین احوال صوفیان است تا که حق
 مسکن آن شدن حق رزق و قیام نمودن با حق
 فرموده و با حق گفتن تر از در آمدن
 و نه شدن از کونین و حق و حق
 وی را آویختن و چنگ

مال را گویند که یابند و

و اینها را در این کتاب
 و اینها را در این کتاب
 و اینها را در این کتاب

بایستادم تا بشنوم که چه میگویند یکی ازیشان پرسید که حق میگوید
 العبد خلاوة الصدق گفت اذا رمی القطعة من الشدق انوارها
 بیرون کردم و انداختم هـ و هم وی گفته که در مک بمجاور بودم و
 خواص آنها بود با وی شنای نداشتم اما هرگاه که ویرای دیدم هیتتی
 و شکوی بمن در می آمد چند روز بمن گذشت و هیچ فوچی نرسید
 در مک مری بود مزین فقر ارا دوست می داشت و طریقه وی آن بود
 که چون فقیری بر حجامت بوی آمدی گوشت خریدی و طعام بختی
 تا آن فقیر بخوردی بدکان وی رفتم و گفتم می خواهم که حجامت
 کنم پس کسی را بفرستاد تا گوشت خرد و طعام بزد و در میان حجامت کرد
 نفس من حدیث کرد که چون از حجامت فارغ می شوی طعام پنجه می
 شود دانستم که آن خاطره نیکوست گفتم ای نفس یا حجامت یا طعام
 عهد کردم که ازین طعام نخورم بعد از حجامت برخاستم که بروم مزین
 گفت سبحان الله تو خود طریقه مرا میدانی عذری گفتم و بمسجد حرام
 شدم آن روز چیزی نیافتم و دیگر روز تا نماز دیگر چیزی نیافتم
 چون بنماز دیگر برخاستم بروی در افتادم و بیهوش گشتم مردمان کرد
 من در آمدند بنداشتند که دیوانه شده ام ابراهیم خواص آنها بود
 مردمان را من دور کرد و پیش من بنشست و با من مواظبت و حد
 آغاز کرد و گفت چیزی می خوری گفتم شب نزدیکست گفت نیکوی
 کیندای مبتدیان قدم استوار دارند برین تا فلاح یا بید بس برخاست
 و برفت چون نماز خفتن گذاریم آمد و با خود کاسه عدس و دود
 آورد و گفت بخور بخوردم گفت دیگری خوری گفتم آری رفتم

شیخ محمد بن علی بن محمد
و ابوالحسن

شیخ محمد بن علی بن محمد
و ابوالحسن

شیخان بن علی رحمه الله تعالى

و قال من تقدم من مشايخ مصر است . سحاب الله بود . و بسیار رکن
از مشایخ مریدی بودند و در علم طریقت و پراسختانی نیکو است . گویند
یکی از مریدان پیش وی آمد دستوری خواست که پنج روز تجرید گفت
اول دل خود را بجز کن از سهو و غفلت و نفس خود را از هوا و زبان خود را
از لغو اینک تجرید حاصل آمد خواه دنیا دار و خواه مسدار .

ابوالحسن بن محمد المرین رحمه الله تعالى

از طبقه ثالثه است نام وی علی بن محمد است . از اهل بغداد است . یا جنید
و سهل عبد الله صحت داشته و با آنان که از طبقه ایشان اند بکه
بجا و بوده . و آنجا برفت از دنیا در سنه ثمان او سبع و عشرين و ثلثمائة
و یست که از ابو یعقوب قطع حکایت کند . شیخ الاسلام گفت
که ابوالحسن مرین دو بوده اند یکی بکیر و یکی صغیر مرین بکیر از اهل
بغداد است و در بغداد مدفونست . شاکرد وی گفت که وی گفت
که الکلام من غیر ضروره مقت من الله تعالى یا لعبد . شیخ الاسلام
گفت که کوزه کرد که از گفتار بجز گفتاری نیاید . و مرین صغیر
نیز از اهل بغداد است لیکن در مکه مدفونست . و بعضی گفته اند که این
دو مرین پسران خاله یکدیگر بوده اند . مرین صغیر گفته که اوها
یا الله تعالی پیش از عدد نجوم آسمانند و من در آرزوی یکی از آن وی
یابم . شیخ الاسلام گفت که وی در موجود غرق بوده ولیکن از عطش
سخن میرفت که عطشان بود . و این طریق چون مستشقیست
هر چند آب پیش خورد پیش باید و سیری نیاید در آنجا غریزست

شیخ محمد بن علی بن محمد
و ابوالحسن

کبریا را که گفتار کند
چون کرد شود که بگوید

کرفاری

و یک کاسه دیگر عدس باد و در غیف آورده آنرا نیز بخوردم . گفت دیگر میخوا
گفتم آری برفت و مثل آن دیگر بیاورد بخوردم . گفت دیگر میخوا
فی همین بسند است پس در خواب شدم . و تا صبح بر نخاستم و غار
نکراردم و طواف نکردم . بعد از آن رسول الله تعالی علیه و علی آله
بخواب دیدم . گفت نبان گفتم لیک یا رسول الله . گفت من لک بشره
اعنی الله عین قلبه بیدار شدم با خود غریمت کردم که دیگر هرگز سیر
نخوردم . آمد بن سروق گوید که نبان حال گفت که وفق بعضی از اصحاب
دعوت کردم . این بیت بخواند شعر

من دعا نافعنا الله الفضل علينا . فاذا نحن اجترار جع الفضل لنا

عاق بن ابراهیم الجمال قدس الله تعالى

از بزرگان مشایخ بوده و کرامات ظاهر داشته و مقام وی بکوه
لکام بودی یکی ازین طایفه گوید که در کوه لکام راه کم کردم . ناگاه به
پیری رسیدم پوستینی پوشیده چون ما دید گفت الله اکبر ما ناره
کم کردی گفتم بلی گفت ای سالت که تا هیچ آدمی ندید از عصا
بن داه و گفت این عصا ترا راه نماید و مرا گفت برو ساعتی بروم
خود را با نطای که یافت عصا بنهادم تا وضو کنم عصا کم شد با اهل
انطا که این حکایت باز گفتم گفتند آن اسخی جمال بوده است کم
کپی او را بیند تا تنفس خورد مرده

بنان بن عبد الله رحمه الله تعالى

گفت وی ابوالحسن است . وی از بزرگان مشایخ مصر است . وی گفته است
هر صوفی که دلش بغم روزی بسته بود و پراکسب باید فرموده

می که ما را دعوت کند و قبول کنیم
پس فضل و بر است که هر وقت کرد
و هر وقت که فضل ما باز
که قبول کردیم و دعوت

گذشت تعجب از لفظه

شیخان

چهارم از حدیث شریف

که روید: مرگ ترا پیش بیند پیش جوید. **و هم** صغیر گفته که من کی
ی شناسم که جایی بلغزید و انگشت وی جراحت شد نفس وی اندک
روغن زیت خواست دید که در پیش وی چشمه روغن زیت رو^{نست}
و بان التفات نکرد. **و هم** وی گفته که درمکه بودم مرا غریت سفر
خاست چون بموضعی رسیدم که آنرا بیریمن کویند دیدم که جوان
در جان داد نست گفتم بکوی لا اله الا الله چشم بکشا دو گفت **ش**
انا ان مت فلهوی حشوق قلبی. **و بدین** الهوی یوم الکرام
بس جان بداد کاروی بسا ختم و بروی نماز کردم و دفن کردم **ع**
سفر از خاطر من برفت مبارک شتم و بگه آمدم می گویند بعد از آن خود
سرزنش میکرد و میگفت حجامی آمده است و اولیاء خدای را تلقین
شهادت میکند و اسواتا. **و** شیخ الاسلام گفت که ابو الحسن مزین
بشیری رسید گفت: ثرأ ماته فاقبره شیر بر جای ببرد چون بر
سرکوه رسید گفت: ثرأ ماته فاقبره بر بای خاست زند.

ابو الحسن الصابی الدینوری قدس الله تعالی عنه

انطبقة ثالثة است نام وی علی بن محمد بن سهل است از بکا دمشایج
دینورست و بمصر بوده و آنجا برفت از دنیا در سنه ثلثین و ثلثمائیه
و قاسم استاد شیخ ابو الحسن قرانی و دق و ابو عثمان مغربی است ابو عثمان
مغربی گوید هیچ کس ندید ام از مشایخ روشن توه و نورانی تر از ابو
نرجوری و با هیبت تر از ابو الحسن صایغ دینوری. **و** شاکر ابو جعفر
صیدلانی است **و** وی گفته که دو بار از دنیا بزار باید شد یکبار بیرون
ای خلی بقول روی بتو نهند باز دنیا شوی نه باشغل و حرص

سوره سحر است و بلا و مقصود ندره
وزارت است بر نفس از حبس حال

قال در وقت حکم بفرموده اول ظاهر است
الشیخ ابو الحسن صابی الدینوری

بر روی آینه

سید صاحب و سکون است
و هم دال بر اولام
الف و نون

سید صاحب و سکون است
و هم دال بر اولام
الف و نون

چندانکه قبول خلق را ببرد و بیاطن از آن منقطع باشی تا گناه ترک
دنیا بزرگتر نباشد از گناه طلب آن زیرا که گفته قبول خلق زیاد^{نست}
از گفته اقبال بود دنیا **و هم** وی گفته من فساد الطبع التمی و الا
و هم وی گفته محبتك لیفسدک بحالک تلهکاه از وی پرسیدند
که مرید کیست و صفت وی چیست این آیت بر خواند که صَافَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ يَمَاجُجًا وَصَافَتْ عَلَيْهِمُ أَنْفُسُهُمْ وَطَوَّانَ لَا يَمَاجُجُ بَنَاسَ

ابو الحسن الصبی رحمه الله تعالی

انطبقة ثالثة است بعضی گفته اند نام وی حسین بن عبدالله بن
بکرست و گیت وی ابو عبدالله **و بعضی** گفته اند نام وی احمد بن
محمدست و گیت وی ابو عبیده و درست تر آنست که اول گفته شد
از اهل بصره بود و گویند که در سرای وی خانه بود در زمین کند
سی سال از آنجا بیرون نیامد بجا هده و عبادت مشغول بود و گفته
اند که طعام نمیخورد اهل بصره ویرا از بصره بیرون کردند بسوس
رفت و هم آنجا وفات کرد و قبر وی آنجاست رحمه الله تعالی
و شیخ الاسلام گفت که دی روز آدینه بود در مسجد بصره ایستاده
بود شاکر خود را گفت این خلق را که می بینی همه آگین هستند این
کارک ما را افتاده و مسجد بصره آن وقت چنان بود از انبوهی که خلق
بجود نمی توانستند کرد بر زمین روی بر پشت یکدیگر می نهادند و
گفته الغریب هو البعید عن وطنه و هو مقيم فيه **و هم** وی گفته
الغریب هو الذی لا جنس له و هم وی بارد یک گفته الغریب من محب الاجنا

ابو الحسن سیوطی رحمه الله تعالی

نحوه و ملامت و کرم و موقد
و سکون است و کرم و موقد
کرم و ملامت

نیز است
سید صاحب و سکون است
و هم دال بر اولام
الف و نون

سید صاحب و سکون است
و هم دال بر اولام
الف و نون

سید صاحب و سکون است
و هم دال بر اولام
الف و نون

سید صاحب و سکون است
و هم دال بر اولام
الف و نون

شیخ الاسلام گفت که وی ازین طایفه بوده است. شیخ ابوعلی رودباری
گوید که هرگز گفت صاحب سهل عبدالله که با ابوالحسن سیوطی بودیم
در بادیه چون کرسنه شدی و راه جی و حله ندانستی ابوالحسن بانک
کوک کردی تا جایی که سکی بودی آواز دادی وی بان آواز دانستی
که آنجا مردم است یار از اجیزی آوردی. شیخ ابوعلی رودباری
گوید که هیچکس در عطف و مهربانی یاران چون ابوالحسن سیوطی
نبوده شیخ الاسلام گفت باید که خدمت یاران بر خود واجب دان
و در خدمت مقصود بینی نه محذور. یعنی نظر تو در خدمت بر مقصود
حقیقی باشد که حضرت حق است سبحانه نه بر آنکس که خدمت وی
سبکی. وقتی درویشی پیش شیخ سیروانی بادیگری گفت این کار
را برای من بکن نه بچکم و امر که بفضل شیخ سیروانی بانک بروی زد
و گفت نه فقیرست آنکه خدمت یار خود بر خود واجب ندانده

ابوالحسن بن شعرب رحمة الله تعالى
نام وی عمرو بن عثمان بن لکیم بن شعرب است از مشایخ صوفیا
ابوسعید مالینی در اربعین خود ویرا آورده از مشایخ مصر بوده.
از کوروی آواز قرآن خواندن می شنودند که بزیارت شدی شنیدی

ابوحامد الرنجی الاسود المعروف بالرنجی رحمة الله
و کا ز استادان ابوعلی رودباری است. شیخ الاسلام گفت که
این شعرب در جامع مصر شد ابوحامد زکی را دید که نماز میکرد.
گفت یا اباجامد از بس جای بزرگ فرو درآمدی گفت بشفاعت
عامیان فرو دادم. شیخ الاسلام گفت ابوعلی رودباری گفت

گفتند که از انجمن بود

ریاضی فضل از احکام اجماعی که از روز

که از حسن بن محمد الرازی شنیدم که کینه ابو عبیده که گفت مرا سزاوار
که سبکی دریافت در خواب شدم هاتقی آواز داد که تو بنداری که عبادت
نماز و روزه است صبر بر احکام الله تعالی از نماز و روزه افضل
ه ابوالحسن مزین گفته که ابوحامد اسود بی سال در مسجد حرام در برابر
کعبه بنشست که بیرون نیامد مگر برای طهارت و کس ندید که
وی چیزی خورده باشد یا آشامیده. ابوحامد را هرگاه وجدی
رسیدی سفید شدی و چون از وجد برفتی سیاهی بازگشتی.

ابراهم بن داود القصار الرحمة الله

از طبقه ثالث است کینه ابواسحق از اجله مشایخ شامست
از اقوان جنید و ابوعبدالله جلا و غیر ایشان عمر بسیار یافت
و بطبقه سیوم کشید و شیخ سلی ویراد طبقه ثالث ذکر کرده
است در سنه ست و عشرين و ثلثمائة برفت از دنیا صحبت وی
با مشایخ شام بوده و ذوالنون را دیده و فقرار ملازم بوده بر
تجربید و زندگانی نیکو دران بود دوستی هملان. شیخ الاسلام
گفته که وی سی سال یک سفر کرده بود تا دل خلق را بر صوفیان
قبول آورد و راست کند ازانی اندامها که بی ادیان کرده بود
وی آن همه را بصلاح آورد. بنکوجه جوانمزدی داشته و قبول
باین قوم که همه عمر خود فدا کرد و تدارک و اصلاح کسانی را که با
قوم باز خوانند چنانکه الله عن الاسلام و الطریقه خیرا بول
قصا و گوید قیمة کل انسان بقدر مئمة فان كانت مئمة الدنيا
فلا قیمة له وان كانت مئمة رضى الله تعالى فلا یکن استید راک

غَايَةِ قِيَمَتِهِ وَلَا الْوُقُوفُ عَلَيْهَا ۝ ابراهيم مرادی گوید که مردی پرسید ابراهيم
 قصار را که هر یودی الحُبَّ جَهْ او هر یطیق به او هر یطیق کمانه فاشا
 يقول متملا شـ ۝ ظَفَرٌ يَكْنَانُ الْإِنْسَانَ فَمَنْ لَكُمْ
 يَكْنَانُ دَمْعٌ دَمْعُهَا اللَّهُ يَدْرِفُ ۝ جَلَمٌ جَالِ الْكِبِّ قَوْبَةٌ وَإِنِّي
 لَا أُعْجِزُ مِنْ جِلِّ الْقَبِيصِ وَأَضَعُ ۝ وانشد نا شيخ الاسلام قال
 انشدنا الشيخ عبدالله الطائي لبعضهم رحمه الله تعالى شعر
 يَبْدُو مَا جَدَّانِ أَكَا مَجَبَّه ۝ فَتَبَيَّنَ فِي عِلَالَةِ الْكِتَابِ
 خَفَقَانُ قَلْبِي وَارْتِعَادُ مَعَا صِلِي ۝ وَغَبَارُ لَوْنِي وَانْقَادُ لِسَانِي
 فَمَنْ يَكْذِبُنِي سُهْوٌ أَرَبَعُ ۝ وَشُهُودُ كُلِّ قَضِيَّةٍ أَثَانِ
 وانشد ايضا لبعضهم شعر ۝ جَلَمْتُ عَلَى ضَعْفِي بَفَرْقَتِكُمْ
 مَا لَيْسَ بِحِلَّةٍ سَهْلٌ وَلَا جَبَلٌ ۝ ابراهيم قصار گفته بسنده است
 از دنیا ترا دوجیز صحت فقیری و خدمت دوستی از دوستان داد
 ۝ و هم وی گفته که من تفرز بشی غیر الله فقد دل به غره ۝ و هم
 وی گفته که در وقت مخلوق گفتن قرآن احد حبیل در زندان بود خبر
 آوردند که ذوالنون مصری را بر زندانی برند که قرآن را مخلوق گوید
 و من آواز ذوالنون شنید بودم و خلق بنظاره می رفتند و آن
 وقت من کودک بودم من هم برفتم چون دیدم در جستم من حقیر
 آمد زیرا که وی بصورت ظاهر حقیر بود گفته با این همه آواز
 و نام ذوالنون اینست فی الحال ذوالنون روی با من کرد از میان
 همه خلق و گفت ای سر چون الله تعالی ز بند اعراض کند زبان وی
 بطعن در اولیا الله دراز شود من بهوش بیفتادم آب بر روی

نصفه منقوشه است
 و اینها را در کتاب
 ابراهيم مرادی گوید
 که مردی پرسید
 ابراهيم

من زدن تا بهوش باز آمدم برخاستم صوفی ۝ شیخ الاسلام گفت که
 چون توان دید کسی را که حق سبحانه ویرا بخود پوشیده بود همه خلق
 حجاب او بیند و او حجاب است بیش دوستان خود فردا که این قوم
 را بینند همه نشناهند چنانکه ایغای بینند و نمی شناسند و تو
 يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ۝ محمود سبکتگین سرقی باز شد در
 دید آنجا گفت این استاد شما چه گفتی گفت وی گفتی هر که مرادید
 ویرا نسوزند محمود گفت این هیچ نیست بوجمل مصطفی راضی الله
 علیه و علی آله وسلم دید ویرا بسوزند آن درویش گفت ندیدای من ندید
 یعنی وی برادر زاده ابوطالب می دیده نه بنفر خدای و اگر نه ویرا نسوزند
 ابو جعفر الحفار قدس الله تعالی
 وای از اصحاب جنید است و کان قریباً السن منه و کان الناس یعدونه
 من قران الجنید و کان یعد نفسه من اصحابه ۝ شیخ الاسلام گفت
 که جنید گفته است که بجوانی در بغداد می کشتم در ویرانی شدم
 شیخ ابو جعفر حقا بغدادی را دیدم رنج شدم که کراحت بوی
 رسید که من جر آمدم در خجالت گفتم ای شیخ سخی بکوی نابا را کردم
 گفت چه گویم گفتم راه با و چونست گفت بشارت ترا اگر او نه خریدار
 تو بودی تو نه خریدار او بودی اگر او ترا نمی بایستی تو راه باونی پرسیدی
 ابو جعفر سقمان رحمه الله تعالی
 شیخ الاسلام گفت وی ازین طایفه است ۝ وی گفته که صدیق
 من جذرک الذنوب و رفیقک من بصرک العیوب و اخوک
 من سائرک الی علام الغیوب ۝

نصفه منقوشه است
 و اینها را در کتاب
 ابراهيم مرادی گوید
 که مردی پرسید
 ابراهيم

مع حمله و فاشد
 و آواز

بشم و در کوی او
 ویم والفت

ابو جعفر صید لانی رحمه الله تعالی

و کا ستا د ابو الحسن صایغ دینوری است بغدادیست از اقوان جنید
و ابو العباس عطا بکه مجاور بوده و بمصر از دنیا برفت قبری بهلوی
زقاق مصریست صحبت داشته با ابو سعید خرازه از استادان ابن
الاعرابی است شیخ الاسلام گفت ابو الحسن صایغ دینوری گوید که
استاد من ابو جعفر صید لانی گفت که با ولادت مصطفی صلی الله
علیه و علی آله و سلم بخواب دیدم نشسته در صدر و جمعی شیخ ازین
طایفه کرد بر کرد وی مصطفی صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم در تکریم
در آسمان بازگشادند و فریشته فرود آمدن طشق و ابریقی در دست
بیش یکدیگر نهاد دست ی شستند چون بمن رسید گفتند بر کبر
که اونه ازینا نیست ابریقی دار گفت اونه ازینا نیست طشت برداشت
و برفت من گفتم یا رسول الله من نه ازینا نم اما دانی که من ایشانرا
دوست دارم مصطفی گفت صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم کسی که اینا
دوست دارد ازینا نیست طشت باز آوردند تا من دست بشستم
مصطفی صلی الله علیه و علی آله و سلم در من تکریمت وی خندید گفت
ما را دوست داری یا مایی ابو جعفر گفت آن وقت صحبت من نه با این
قوم بود ابراهیم ادمم گوید شبی بخواب دیدم که فرشته طوماری
در دست داشت و چیزی می نوشت گفتم چه می نویسی گفت نام
دوستان او گفتم نام من نوشتی گفت نه گفتم من نه ازینا نم نه دو
اویم اما دوست دوستان اویم ایشانرا دوست دارم درین بودم
که فریشته در رسید گفت طومار را از سر گیر و نام وی بر سر بنویس

ح ز آموخت
شد و التوا

که دوست دوستان منست ابو العباس عطا گوید اگر نتوانی که دست
دروزی در دوستان او زن اگر در درجه بایشان نرسی ترا شفیع باشند

ابو جعفر احمد بن حمدان بن علی بن سنان رحمه الله تعالی

از طبقه ثلثه است از کبار مشایخ نیشابور است صحبت داشته با ابو
حیری و ابو حفص یادید یکانه در خوف و ورع و زهد در سنه احدی
عشره و ثلثمایه برفت از دنیا وی گفت تکریم الطبعین علی القضاة
بطاعتهم شرین معا صیهم و آخر علیهم و هم وی گفته جمال
فی حسن مقاله و کماله فی صدق فعاله و هم وی گفته علامه
من انقطع الی الله علی الحقیقة ان لا یرد علیه ما یسغله عنه

ابو جعفر الفرغانی رحمه الله تعالی

نزیل بغداد من اصحاب الجندی و رواة کلامه نام وی محمد بن عبدالله است
و وی گفته التوکل باللسان یورث الدعوی و التوکل بالقلب یورث
المعنی شیخ الاسلام گفت که ابو عبدالله باکو گفت که ابو جعفر فرغانی
خادم ابو عثمان حیری است روزی در نیشابور در رکاب وی میر
باران آمد بود و کل بسیار بود بر دل ابو جعفر گذشت که او بر اسب
جه داند که حال من در میان این کل جو نیست ساعتی گذشت ابو عثمان
از اسب فرود آمد و ویرا گفت برفشین گفت ای شیخ زینهار این چه
حالت و برخورد می پجید که برون نشیند دیگر بار گفت برفشین
فایده نکرد برفشست ابو عثمان غاشیه بر کردن نهاد و در پیش
وی می رفت و ابو جعفر بر اسب خجل و برهم زده آخر فرود آمد
شیخ گفت فرغانی چون بودی بر آنجا گفت ای شیخ پیر من شیخ گفت

بر صورت شنبه خدای

الرجل

و وقتی که من بر اسب بودم و تو غاشیه بردوش پیش من می رفتی همچون
 تو بودم. و وقتی که تو بر اسب بودی و من پیش تو می رفتم و یار آن ادب کردی.

ابو جعفر سامان رحمه الله تعالى

وی گفته که وقتی می رفتم بکوه لبنان افتادم آنجا قوی از ابدال یافته ام
 یا ایشان جوانی بود که خدمت ایشان کردی شبانگاه دسته گاه بدیدی
 و برای ایشان بختی سه روز آنجا بودم روز چهارم بامداد مرا گفتند
 زندگانی ما را دیدی برو که تو یا ما زندگانی نتوانی کرد ما را عاگردند
 و من بر فتم بعد از چندگاه بغداد افتادم آن روز را دیدم که دلالی
 می کرد و من یزید میگفتم عجب ماندم و مری می نگریستم که او باشد
 یانه وی بجای آورد بیک سوار شد و گفت چه می گویی گفتم بخدای
 بر تو که تو آن هستی که تو را دیدم بکوه لبنان گفت هستم گفت اینجا چون
 افتادی و این چه کار هست گفت روزی ماهی بریان می کردم در وقت
 قیمت بهر اسوی خود نهادم بدین جای افتادم ^{بهر روز یک ماهی می بردم و در وقت}

ابو جعفر حیدر بن محمد رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفته که ابو جعفر حیدر دو اندکی کبیر و یکی صغیر کبیر
 بغدادیست از اقوان جید و رویم بوده و ابو جعفر بن بکیر الحیدر
 الصغیر مصریست از اصحاب ابو جعفر کبیر است و با ابن عطاء ^{نشته}
 و شاگردی کرده و ابو تراب نخشی را دید و با او صحبت داشته
 و شیخ الاسلام گفت که ابو جعفر حیدر بمصر بوده هفتاد سال آنکری
 میکرد هر روز بدیناری و ده درم و آزان هیچ برای خود بکار
 نبردی بر درویشان نفقه کردی و شبانگاه بدر سرای چند شدی

سکینه کردی که از راه

و نان پاره چند بستدی و بخوردی و بمسجد شدی و بنحفتی و از
 هیچ پرسوال نکردی و نپرسیدی می نگریستی و نظاره می کردی
 تاجه رفیق وی گفته اذاریت ضرا الفقیر فی ثوبه فلا ترج فلاحه
 و شیخ الاسلام گفت ابو جعفر حیدر در بادیه بود بر سر جامی و در آب
 می نگریست ابو تراب با آنجا رسید شیخ الاسلام گفت که این نه ابو تراب
 نخشی است که این دیگر است گفت یا با جعفر اینجا می گویی گفت شانزده
 روز است که آب نیافتم اکنون آب رسیدم نشسته ام میان یقین
 و علم تا کلام غلبه کند بران بروم ابو تراب گفت یا با جعفر تو ازین شاک
 بود عظیم و برفت شیخ الاسلام گفت یقین آن بود که اکنون نه ^{تشنه}
 آب حاجت نیست و صبری توانم کرد و علم آن بود که خدای را سبحانه
 می باید پرستید و روا نبوده که در خون خود با شتم آب بر باید گرفت
 شاید که آب نیابم ابو تراب سر او را دانست لاجرم ابو جعفر
 بنهان نداشت و بروی آشکارا کرد

ابو جعفر حیدر مصری رحمه الله تعالى

استاد ابو الحسن سیروانی همین است وی گوید که از ابو جعفر حیدر
 مصری و از ابن البریه که هر دو بمصر بودند پرسیدم که تصوف
 چیست هر دو جواب دادند که تصوف اثر است بر زمین کاه آشکار
 کند و کاه پنهان شیخ الاسلام گفت که اگر هزار سال زندگی یابی
 از مخلوق درین باب به ازین نشنوی آسمان و زمین و همه صنایع
 خود آشکارا باز نمود در هیچ چیز چنان آشکارا نیست که در دیدن
 دوستان خود این جستن دوستان او و سفر و زیارت ایشان

از بهر اینست روان بود هیچ مرغ پوشی را که روزا و شب شود تا این نداند
بدیدار او روح در تن تو روح بود و بدیدار دوستان او در روح تو روح بود

ابو عبد الله البرقی رحمه الله تعالى

ارکبا و شایخ مصر است از متفرسان ایشان شیخ الاسلام گفت که ابو
کاتب ابو عثمان مغربی را گفت که ابن البرقی بیمار بود شریقی آب بوی آورد
نخورد گفت در مملکت حادثه افتاد تا بجای نیارم که چه افتاده است
نیا شام سیزده روز چیزی نخورد تا خبر آمد که قواطی در حرم افتاده اند
و خلق را بکشته اند و حجر الاسود را بشکسته اند پس بخورد ابو عثمان
مغربی ابو علی کاتب را گفت این نه بس کار نیست ابو علی گفت اگر بس کاری
نیست تو بگو که امروز در مکه چه واقعت گفت امروز در مکه بیغفت
که همه مکه در زیر بیغفت و جنگ است میان طلیحان و بکریان تقدّم
طلیحان مرویست بر اسب سیاه باد ستار سرخ آتزا بنوشند بعد از آن
برسیدند بمحان بود که وی گفته بود ابو عثمان مغربی کوید هر که
حق اجابت کرد مملکت ویرا اجابت کرد شریف حمزه عقیلی بیخ گفته
که عارف نبود آنکه در مملکت چیزی بجنبید یا بزداید که ویرا خبر نبود
شیخ الاسلام گفت این باطلست عبودیت این بر تابد بر بند آن
نشد که بر تابد بعضی و بعضی همه فلا یظهر علی غیبه احد
و ما کاز الله لیطلعکم علی الغیب همه الله داند و بس

ابو جعفر المجتهد مرقد الله تعالى

از اقران ابو العباس عطاس غوث روزگار خود بود و غوث پوشیده
بود بخیابان ابن خفیف کوید که از ابو الحسن دراج شنیدم که گفت

در سفر مرا از همراهان ملالت گرفت که میان ایشان تقارب بسیار می بود
عزم کردم که تنهاروم چون بمسجد قادیسیه رسیدم بیری دیدم
مجدوم و بروی بلایی عظیم چون مرا بدید بر من سلام کرده و گفت
ای ابو الحسن غریمت حج داری بکراهیت و جستم گفتم آری گفت همراه
خواهی با خود گفتم از همراهان تن درست بگویم و دوست مجدومی
افتادم گفتم فی گفت همراهی کن گفتم بجای که همراهی نمیکنم گفت
ای ابو الحسن یصنع الله سبحانه بالضعیف حتی تعجب القوی گفتم
مجنین است و با نکا بروی برفتم چون بدیکر منزل رسیدم جاشنگا
ویرا دیدم بفرغت نشسته گفتم ای ابو الحسن یصنع الله بالضعیف
حتی تعجب القوی هیچ نگفتم و برفتم اما در دل من نسبت بوی تردی
و وسواسی پیدا شد چون بتعییل تمام وقت صبح را بمنزل دیکر رسیدم
بمسجد دادم ویرا دیدم بفرغت نشسته گفتم یا ابو الحسن یصنع
الله بالضعیف حتی تعجب القوی پیش وی رفتم و بروی بزمین دراز
و گفتم المعذرة لله و الیک خدا را و ترا عذر میخواهم گفت مقصود
تو چیست گفتم خطا کردم همراهی میخواهم گفت تو گفتی که نخواهم
و سوگند خودی مرا کراهیت می آید که سوگند ترا دروغ سازم گفتم
بس چنان کن که در هر منزل ترا بینم گفت کردم رنج راه و کوسنی ازین
برفت و مرا هیچ اندوسی نماند جز آنکه زود تر بمنزل برسم و ویرا بینم
چون بمکه رسیدم صوفیا را آن قصه بگفتم شیخ ابو بکر حکاتی
و ابو الحسن مزین گفتند او شیخ ابو جعفر مجدوم است سی سالست
که مادر از روی آیم که ویرا بینیم کاش او را باز توانی دیدن برفتم

چون در طواف شدم و پیرا دیدم باز آمدم و ایشانرا گفتم که ویرا دیدم
 گفتند اگر این بار ویرا بر بینی ویرا نگاه دار و ما را بانگ کن گفتم چنین
 کنم چون بمناء عرفات بیرون رفتم و پیرا نیافتم روز رومی چهار کسی با من
 سخن گفت و گفت السلام عليك يا ابا الحسن دیدم وی بود مرا از دیدن
 وی حالتی شد که فریادی کردم و بپنجه افتادم وی برفت مجنون
 بمسجد خیف رفتم یا انرا بگفتم روز وداع در بس مقام ابراهیم نماز
 گزاردم کبی از بس پشت مرا بکشید و گفت یا ابا الحسن هنوز
 بانگ خواهی کرد گفتم زینهارای شیخ از تو القاس میگم که مرادعا
 کنی گفت من دعا کنم تو دعا کن تا من آمین کنم من سه دعا کردم و
 آمین گفت یکی خواستم که قوت من روز بروز بود و جان شدم
 و چندین سالست که بر من شبی نگذاشته است که چیزی برای فردا
 ذخیره کرده باشم دیگر خواستم که درویشی را بمن دوست کن
 و اکنون هیچ چیز در دنیا از درویشی بمن دوست نیست و دیگر
 خواستم که فردا که خلق را حشر کنی مرا در صف دوستان خود برانگیزی
 و بار دمی و امید می دارم که جان شوه شیخ الاسلام گفت که محمد
 شکوفه مرا حکایت کرد که پیشین بار که سبکتکن پدر محمود غزنوی
 بهری آمد یکی از لشکریان وی از روستایی خرواری گاه خرید
 و بهای تمام بداد و ویرا بناخت و گفت بار دیگر که گاه آری بمن آرد
 و آن روستایی پدری داشت بر بوی آمد و دوستی گرفت اتفاقا
 عرقه عید قربان رسید آن پیر روستایی گفت امروز حاجیان
 حج کنند کاشکی ما نیز آنجا بودی لشکری گفت خواهی که ترا آنجا بر

بشرط آنکه با کسی نکویی گفت نکویم آن روز ویرا عرفات بود و حج بکردند
 و باز آمدند و روستایی گفت با وی عجب میدارم که با چنین حال
 در میان لشکریان ی باشی گفت اگر چون منی نباشد درین لشکر
 تو ضعیفی یا مجوزی بیاید و داد خواهی که در وی نکرد و داد وی
 بستاند و اگر در غارت برنی جوانی رسند ویرا از دست ایشان که
 رها نده من درین لشکر از هر چنین کارهایم زینهار که با کسی چیزی
 نکویی شیخ الاسلام گفت باید که بچشم حقارت در کسی ننگری که دوست
 وی پوشیده باشند و تابصیرت و فراست و بصارت صادق ندار
 در خلق تصرف نکنی که برخود ستم کنی خرقانی گفته است چون اما
 از میان مردم برخاست وی دوستان خود را نهان کرده و گفت من که
 باشم که ترا دوست دارم دوستان ترا دوست میدارم

ابو جعفر مغانی رحمه الله تعالى

یکی ازین طایفه گفته است که بمدینه بودم ناگاه مردی عجیب بزرگ
 سر دیدم که وداع بیغیر صلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم میکرد چون
 بیرون رفت ازنی او رفتم تا بمسجد و الخلیفه رسید نماز گزارد و
 تبلیه کرد و من ازنی وی بیرون رفتم التفات کرد و مرا دید گفت چه
 میخوانی گفتم میخواهم که درنی تو بیایم وی منع کرد و الحاج کردم گفت
 اگر لابد است و می آیی قدم منه الایحای قدم من گفتم بلی و او برفت
 و غیر راه مشهور پیش گرفت چون پاره از سب گذشت روشنائی جبر
 دیدم گفت این مسجد عایشه است تو پیش می روی یا من پیش روم
 گفتم آنچه تو اختیار کنی وی پیش برفت و من بخواب رفتم چون وقت

مهری که در آمدن و طواف و سعی کردم و آمدم پیش ابو جعفر کتانی
 رحمه الله تعالی جماعتی مشایخ پیش وی نشسته بودند بر ایشان سلام کرد
 شیخ ابو جعفر کتانی رحمه الله تعالی مرا گفت کی رسیدی گفت همین ساعته
 گفت از کجای آبی گفت از مدینه گفت چند است که بیرون آمدم گفت دو
 ایشان در یکدیگر نکرستند شیخ ابو جعفر مرا گفت با که بیرون آمدم
 گفت با مردی که چال و قصه او چنین و چنین بود گفت او شیخ ابو جعفر
 دامغانی است و این در جنب حال او اندکست بعد از آن گفت برخیزید
 و دریا بطلبید و مرا گفت ای فرزندان دانستم که این حال تو نیست و پسر
 که زمین را زیر قدم خود چون می یافتی گفت مثل بوج که بزیر کشتی روی آید

ابو الحسین الوراق قدس الله تعالی عن

از طبقه ثلثه است نام وی محمد بن سعد است از کبار مشایخ نیشابور
 و قدما ایشانست از اصحاب ابو عثمان حیرتی عالم بوده است بعلم
 ظاهر و سخن کوی در دقایق علوم و معاملات و عیوب افعال مآت
 قبل العشرین و ثلثمائیه وی گفته که کرم در عفو آنست که یاد کنی خیار
 یا خود را پس از آنکه عفو کردی و هم وی گفته که حیات دل در یاد
 کرد زنده است که هرگز نمیرد و عیش کوادند زندگانی است با الله تعالی
 نه غیر آن و هم وی گفته که علامت دوستی الله تعالی متابعت
 دوست اوست رسول صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلمه

ابو الحسن الدراج رحمه الله تعالی

از طبقه ثلثه است بغدادیست خادم ابراهیم خواص است در سماع
 بیفته در سنه عشرين و ثلثمائیه با شیخ ابو عمر مشقی و ابو عمران

فرین رازی شیخ الاسلام گفت که ابو الحسن دراج از بغداد بری آمد
 بزیارت یوسف بن الحسن یوسف و بر او گفت برای چه آمدی گفت
 از برای دیدار و زیارت تو گفت اگر در راه ترا کسی سرای راسته و
 کنیزکی نیکو دادی آن ترا از زیارت من مانع آمدی گفت اگر بودی نمیداد
 الله تعالی خود مرا بآن نیاز نموده شیخ الاسلام گفت که جواب سخت
 نیکو باز داده و را خود از وی این نمی بایست پرسید

ابو الدراج رحمه الله تعالی

وی برادر ابو الحسن الدراج بوده در بغدادی بوده و از ابو الحسن
 فاضل تر و زاهد تر بوده و بزرگتر بوده وی گفته است تا من درین
 راه درآمده ام هرگز خاطر فاسد بر من نگزیده است

ابو الحسن سیلابی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت وی مردی بزرگ بوده و صاحب تاریخ است وی
 گفته که عیسی موصلی را هب بوده وی گفته که بر مسلمانان آتی فرود
 ندادم که از پس آن آیه الله تعالی با چون از اندام میگویند بحیثی ثلثه الاهورا

الآله

ابو الحسن مالکی رحمه الله تعالی

نام وی احمد بن سعید مالکی است بغدادیست فصیح بوده با جنید
 و نوری و آن طبقه صحبت داشته بطرسوس بوده و آنجا برفته از دنیا

ابو الحسن هاشمی رحمه الله تعالی

وی گفته که از جنید پرسیدند که دل کی خوش بود گفت آن وقت که او
 در دل بوده شیخ الاسلام گفت که او سخن با جوانمردان میفکست
 در دل یاد او بوده و مرا او بوده و صحبت او بوده و گفت دل کی خوش

بود که او ناظر بود کی خوش بود که او حاضر بود ۵۰۵۰

ابوبکر واسطی قدس الله تعالی روحه

نام وی محمد بن موسی است و کان یعرف بابن الفرغانی از قدماء اصحاب
جنید و نوری است از علماء مشایخ قوم بوده هیچ کس باصل تصوف
چون وی سخن نگفته است عالم بوده باصول و علوم ظاهره شیخ الاسلام
گفت که واسطی امام توحید است و امام مشرق در علم اشارت و وی
بجوانی از عراق آمد ویرا آنجا سخن کم است بمرو آمد گفت شهر بشهر
میکردم در آرزوی نیوشند و ویرا گفتند چرا بمرو آرام گرفتی گفت
ایشانرا نیز فهم تریافتم و بمرو آنجا برفتم بیش از سنه عشرين و ثلثمائة
و تربت وی آنجا است معروف و مشهور شیخ الاسلام گفت که از
طایفه کسی است که با وفوی نکرم و کبی است که با وی نکرم و کبی
که با و بری نکرم یحیی معاذ رازی فروی نکرم و بنصر آبادی می نکرم
و بواسطی بروی نکرم شیخ الاسلام گفت که واسطی کوید که من و او
واو من و کرد من و پاداش او و و عار من و اجابت او همه
ثنویت است و دو کائی شیخ الاسلام گفت که از زبان هیچ کس
در خراسان آن توحید نیامد که از زبان واسطی آن وقت که از
عراق آمد چون بنیشابور رسید ابو عثمان حیرری برفتم بود شاگردان
ویرا دید و سخنان وی شنید از وی پرسیدند که چون یافتی
ایشانرا گفت صاحب ایشان ایشانرا نیا موخته مگر بحوسیت
محقق یعنی دو کائی من و او شیخ الاسلام گفت که ابوبکر
قحطی از شاگردان ابو عثمان حیرری است یکی ویرا ببغداد دید

گفت بپیشانی شما را بجه دلالت میکند گفت بگذارون طاعت و تقصیر
دیدن معصیت گفت ابن کبری محض است در تصوف توحید و یگانگی
می باید شیخ الاسلام گفت تقصیر آن وقت بینی که خود را کردار
بینی چرا نه همه او بینی شیخ الاسلام گفت که ابوطیب مصری کوید
من لم یجد رج که وفاء العبودیة فی عز الرئوسیة لم یصف له العبودیة
شیخ الاسلام گفت که واسطی بایک استاد دست و یک شاگرد است
جنید است و شاگرد ابوالعباس سیاری جنید ابوی نامه است و
سرنامه وی اینست بسم الله الرحمن الرحیم سلام علیک یا بابکر
ورحمه الله وبرکاته عافانا الله وایاک بالكرامة باخر کوید علما و حکما
از الله تعالی بر خلق رحمت بخشان کن در سخن خویش که خلق را رحمت
باشی و خود را بلا از حال خویش بیرون آیی و با حال ایشان شو که با ایشان
سخن می گوئی بقدر طاقت و حال ایشان با ایشان سخن کوی و خطاب
بران موضع نه که ایشانرا بران می یابی فهذا بلغ لك ولهم وقل لهم
فی أنفسهم قولا بلیغا شیخ الاسلام گفت جنید دانست که او نه
بطاقت خلق سخن کوید ویرا برفق و رحمت فرمود شیخ الاسلام گفت که واسطی
کوید آنکه کوید نزدیک دورست و آنکه دورست در همتی او نیست است تصوف

اینست

ابوبکر زقاق کبیر قدس الله تعالی

شیخ الاسلام ویرا از طبقه ثالثه داشته است نام وی احمد بن نصر
وی مصریست استاد ابوبکر زقاق صغیر است و استاد ابوبکر
دقی است چون زقاق کبیر از دنیا برفت شیخ ابوبکر کتانی
گفت انقطع حجة الفقراء فی دخولهم مصر و قاز اصحاب واقرات

جَنید بود. وی گفته ثمن هذا الطريق روح الانسان. و تم وی گفته
که این سخنها کسی شاید که سالها برای خدای تعالی بجان فزاید رفته بود.

ابوبکر زقاق صغیر قدس الله تعالی سر

شیخ الاسلام گفت که زقاق صغیر بغدادیست شاکر زقاق کبیر است
بابتداد است در حدیث داشت حدیثی نوشت پس بطریق اهل حقیقت
گشت يك چشم بود ابوبکر رازی کوید و یواکتم سبب چشم بست
توجه بود گفت در بادیه شدم بر توکل گفتم از دست اهل منازل هیچ
نخودم و رع رايك چشم من بروی من فرودید از کرسنکی وی گفته که چهل
سالست تا از جنید يك سخن شنیده ام در فناء هنوز جاشقی آن در جان
نست

ابوبکر الکتانی قدس الله تعالی سر

از طبقه رابعه است نام وی محمد بن علی بن جعفر البغدادی الکتانی است
از اصحاب جنید بود و بمکه مجاورت کرده سالها و آنجا بوفته در سنه
اثنین و عشرين و ثلثمائة در آن سال که عبدالواحد صفهانی که کفایت
او ابوالفریبت در طرسوس بوفته از دنیا مر قش کوید که کثانی چراغ
حرم است وی گفته الصوفیه عبیدالظواهر اچرا ابوالواظ شیخ
الاسلام گفت که وی صحبت دار خضر بود علیه السلام و ققی خضر و یرا
گفت یا بابکر همه مردمان ازین طایفه مرا می شناسند و من ایشانرا
نمی شناسم وی گفت که خضر گفت که در مسجد صنعاء بودم بمن مردم
بر عبدالرزاق حدیث می خواندند و در گوشه مسجد جوانی بود سر
بکریان فرورده و یراکتم مردم بر عبدالرزاق حدیث می خوانند
و تو اینجا نشسته بجای نروی و از وی حدیث شنوی گفت من اینجا

از رزاق میشنوم تو مرا با عبدالرزاق می خوانی گفتم اگر راست می گویی
من یکم گفت خضر و سر بکریان فرورده شیخ الاسلام گفت که آن ظن
بودی که بخواند از رزاق می شنید از عبدالرزاق هم بشنیدی که از
مشایخ آنان می اند که ظاهر ایشان چون ظاهر عام بود و باطن
ایشان چون باطن خاص که شریعت بر تن است و حقیقت بر جان
و سره و هم وی گفته که من لم يتادب با استاد فهو بطلال و هم
وی گفته که کثر في الدنيا ببدنك وفي الآخرة بقلبك شیخ ابوبکر
رازی گفت که شیخ ابوبکر کثانی در بیری نکوبیت سر سفید و موی سفید
و سوال میکرد گفت هذا رجل أضاع امر الله في صغر فضيعة الله في
كبره یعنی وی بخوردی و جوانی فرمان الله تعالی را ضایع کرد الله تعالی
و برادر بیری فرو گذاشت خوار و ذلیل اگر وی در جوانی در فرمان او
کوشیدی در بیری بذل سوال گرفتار نشدی که یران اهل سنت هر چند
مهر شوند بر چشم و دل خلق عزیز تر شوند شیخ الاسلام گفت که
ابوبکر کثانی را شاکر مصطفی صلی الله علیه و علی آله و سلم میگفتند از
بس که ویرا بخواب دیدی معلوم بودی که کدام روز یا شب خواهد
دید از وی سواها کردند وی آن سواها از مصطفی صلی الله علیه
و علی آله و سلم پرسیدی و جواب بشنیدی و ققی مصطفی صلی الله تعالی
علیه و علی آله و سلم و یراکتم هر که همدروز جهل و یکبار بگوید یا حی
یا قیوم یا لا اله الا انت چون دلها میرد دل وی نمیرد شیخ الاسلام
گفت که شیخ ابوالقاسم دمشقی کوید استاد سیالکی که از کثانی پرسیدم
که تصوف چیست گفت کینه آنست که تو در دنیا بی و یکی از ابو یحیی

بوسید که صوفی کیست جواب داد که صوفی نپرسد که صوفی کیست
 شیخ الاسلام گفت که این علم تیرا الله است و این قوم صاحب اسرار پاسبان
 بار از ملوک چه کار اصل این کاریافتست نه دریافت با نکار آن شتافت
 کن نیافت نه بکوشش یابی و طلب که بحمت یابی و ادب سوال سایل
 از انکارست برین کار آنکس که ازین کار بوی دارد او را با سوال چه کار
 انکار مکن که انکار شومست انکار آن کند که ازین کار محروم است قوی
 مشغولند ازین کار و قوی برین کار با نکار و قوی خود در سر این کار
 آنکه برین کار با نکارست مزد و دست و آنکه در سر این کار دست غرق نورست

ابوبکر عطار محفی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که وی گفت روزی بر بالای منبر نشسته بودم دیدم
 که سیلی آمد و عاری می آورد و مری در آنجا بیانک بلند میگفت
 اللهم ليتك ليتك وسعدك ليتك ابتليت فلطالما عافيت وسيلي
 بد ویرا تا بد ریا و جحفه موضع سیل است و خود آنرا بر آن جحفه
 خوانند که سیل در آید و هر چه در پیش آن آید آنرا بروید

ابوبکر شقاق رحمه الله تعالى

نام وی محمد بن عبدالله است صاحب ابوسعید خرازدی گفته که
 ابوسعید خراز گفته که روزی در صحرا می رفتم نزدیک بده سک از سگان
 شبانان بر من حمله آوردند چون نزدیک من رسیدند بمراقبه مشغول
 شدم ناگاه سگی سفیدی از میان ایشان بیرون آمد و بریشان
 حمله کرد و ایشانرا از من دور گردانید و از من جدا شد تا آن
 سگان دور رفتند بعد از آن باز نگریستم ویرا ندیدم و هم وی

موضع
 مکه و مدینه
 ۵
 ۲

انجمن
 انجمن
 انجمن
 انجمن

گفته که ابوسعید خراز گفت کن بذكر الله فان قوت جالك غبت عن
 ذكر الله و ذكر الله اياك شیخ الاسلام گفت که زبان در سر ذکر شد
 و ذکر در سر مذکور و قد در سر ممشد و مهر در سر نور و جان در سر عیا
 شد و عیان از بیان دور بهر حق بحق رسید و بهر آدم بآدم آت و
 خال با فنا شد و و کانکی با عدم رجع الحق الی اصحابه و بقی المسکین فی التراب

ابوبکر الشبلی قدس الله تعالی عن

از طبقه رابعه است نام وی جعفر بن یونس است و گفته اند ذلف
 بن جعفر و گفته اند ذلف بن حمزه و بر قبری در بغداد جعفر بن
 یونس نوشته اند شیخ الاسلام گفت وی مصریست بیغداد آمد
 و در مجلس خیر نساج توبه کرد شاگرد جنید است عالم بوده و فقیه
 و مذكر مجلس کردی مذهب مالک داشت و موطا حفظ کرده بود
 بد روی حاجب الحجاب خلیفه بود و فی طبقات الشبلی انه خراسانی
 الاصل بغدادی المنشأ و الولد و اصله من اسر و شانه من فرغانه و
 مولده کما قيل من سمرقند جنید گفته است لا تنظر و الی ابی بکر
 الشبلی بالعين التي ينظر بعضكم الی بعض فانه عين من عیون الله
 مشتاد و هفت سال عمری بوده در سنه اربع و ثلثین و ثلثمائیه
 بوفته از دنیا در ماه ذوالحجه هم جنید گفته لکل قوم تاج و تاج
 هذا القوم الشبلی شبلی بیست و دو بار در بیمارستان بوده
 شبلی گفته لیریه هی حرمة القلب لا غیر شیخ الاسلام گفت که
 شیخ ابوسعید مالینی جافظ صوفی این حکایت از شبلی آورده
 که وی گفته که این سر مایه وقت که دارید بنار دارید فردا همین خوا

ریمه

داشت و تا جا وید صحبت با وی باین می باید کرد **ه** شیخ الاسلام
 گفت که از اینجا می باید برود که فردا گویند منافقان را ارجعوا قذآءکم
 قالتمسوا نورا **ه** شیخ الاسلام گفت و وصیت کرد که این حکایت بود
 و یاد دارید که شمار از شبلی هیچ چیز نیارند به ازین حکایت فردا
 نونیا رند که این وقت که اینجا داری برآرند **ه** کبی شبلی را گفت مرا دعا
 کن این بیت بخواند **شعر** مضمون زمین و آسمان ششغفون نی
 فخل الی لیلی الفداء **دلیل** **ه** ویرا گفتند ترا خوش فریدی بنیم
 و محبتی که دعوی میکنی تقاضای لاغری میکند گفت **شعر**
 احب قلبی و مادری بدین **ه** و لودری ما اقام فی السمن
ه ویرا پرسیدند که مردی سماع میکند و نمیداند که چه می شنود این
 چیست جواب داد باین ابیات **شعر**
 رب و قاء متوف بالیستی
 ذات شجوا صدحت فی فن
 ولقد تشکوا فاما فهم
 غیرانی بالهوی اعرفها
 و هی ایضا بالهوی تعرف
 ذکر رب الفاء و هـ صا حـ
 فیکت شجوا و حاجت شجفی
 شیخ الاسلام گفت این ابیات
 بخون راست نه شبلی را اما وی نشا کرد **ه** شبلی عبد الرحمن خراسا
 را گفت یا خراسانی هل رایت غیر الشبلی احدا یقول الله قطری ما فقل
 و ما رایت الشبلی قال یقول الله قال فی الشبلی مغشیا علیه **عبد الرحمن**
 خراسانی گوید شخصی بدسرای شبلی آمد و در بزد شبلی فراد آمد
 سر برهنه و پای برهنه گفت که او میخواهی گفت شبلی را گفت نشنیدی
 که مات کافرا فلا رحمه الله **ه** شیخ الاسلام گفت که نفس را میگفت

ه
شعر
مضمون

وقتی جمعی در خانه وی بودند در آفتاب بگریست دید که بغروب نزدیکست
 گفت وقت نماز است بنخواستند و نماز دیگر بگذارند شبلی بخندید
 و گفت چه خوش گفته است آنکس که گفته است **شعر**
 نسیت الیوم من عشقی صلو
 فلا ادری غدا فی من عشایی
 فذكرک سیدی اکل و شربی
 و وجهک ان رایت شفا ربی
ه و یکی ازین طایفه گوید که در مسجد مدینه بر حلقه بیستادم سیاهی
 با بخار رسید و میگفت یا الله یا جواد شبلی آهی کشید و گفت چگونه
 توانم که حق را سبحانه بچود ستایم و مخلوقی در مدح مخلوقی بگویم **شعر**
 تعوذ بسط الکف حق لوانه
 اراد انقباضا لم تجبه انا مله
 تراه اذا ما جئته متهللا **ه**
 کانک تعطیه الذی انت سایل
 ولولم یکن فی کفه غیر وجه
 لجاد بها فلیتق الله آمس
 هو البحر من ای النوا حی ایتته
 فلیته المعروف والجود ساحله
 بعد از آن بگریست و گفت بی اجواد **ه** فانک اوجدت تلك الجوارح
 و بسطت تلك اللحم ثم مننت بعد ذلك علی اقوام بالاستغناء عنهم
 و عما فی یدیم بک فانک الجواد کل الجواد فانهم یعطون عن محدود عطایک
 لاحد ولا صفة فی اجواد اعلوا کل جواد و به جاد من جاد **ه** شبلی
 گفته در تفسیر قوله تعالی قل المؤمنین یغضوا من ابصارهم ابصار
 الرؤس عن المجارم و ابصار القلوب عما سوا الله گفته اند که وی شنید
 که کسی میگفت الخیار عشرة بدانی فریاد کرد و گفت اذاکان الخیار
 عشرة بدانی فکیف الشراره **ه** وی گفته و قی هماد کرد که نخورم مگر چای
 در بیا با آنها می کشم یا نجی بنی رسیدم دست دراز کردم تا بخورم

ازان انجیرین آواز آمد که عهد خود نگاه دار و از من بخور که من ملک
یهودی بیام **ه** از وی پرسیدند که کدام چیز عجیب تر است گفت دلی
که خدای خود را بشناسد و در وی عاصی شود **ه** بگریه بنوری
گوید خادم شبلی که نزدیک وفات خود گفت بر من یکدرم مظل
است و چندین هزار درم برای صاحب آن صدقه داده ام و هنوز
بر دل من هیچ شغلی از آن گران تر نیست **ه** و هم بگریه گوید که
درین بیماری گفت مرا وضو ده و برا وضو دادم تخلیل لویه فراموش
کردم زبان وی گرفت بود دست مرا گرفت و بمیان لویه خود آورده
بس جان بداد یکی بزبان آنرا شنید گفت چه گوید در مردی
که در آخر عمر ادنی از آداب شریعت از وی فوت نشد **ه** و هم بگریه
میگوید که شبلی را در جمعه دران بیماری خفتی شد گفت بمسجد
جامع می روم بکیه بر دست من کرده بود و می رفت مردی در راه
پیش آمد شبلی گفت بگریه گفتم لبیک گفت فدای ما را باین مرد
کار نیست بس برفتم و نماز گزاردم و بخانه آمدم شب را فوت
گفتند در فلان موضع مردیست صالح که غسل مردگان میکند
سهرگاه بدرخانه وی دفتم و آهسته در بزم و گفتم سلام علیکم
از درون خانه گفت شبلی بگریه گفتم بلی بس بیرون آمد دیدم
همان مرد بود که در راه مسجد پیش آمد بود تعجب گفتم لا اله الا الله
گفت تعجب از چه میکنی سبب را گفتم بس سوگند بروی دادم
که تو از کجا دانستی که شبلی بگریه گفت ای نادان از آنجا که
شبلی دانست که ویرا امروز با من کار است **ه**

ابوبکر یزدانیا را رموی رحمه الله تعالی

از طبقه رابعه است نام وی حسین بن علی بن یزدانیا درست و پر
طریقه است در تصوف که بآن مخصوص است و بعضی از مشایخ
چون شبلی و غیر وی بروی انکار کرده اند و کانین کر علی بعض
مشایخ العراق اقاویلم عالم بوده معلوم ظاهر و علوم معاملات
و معارف **ه** شیخ الاسلام گفت که ابوبکر یزدانیا را الله تعالی را
بجواب دید گفت خداوند حاجتی دارم گفت چه حاجت خواهی
به ازان که دادم نه ترا از دست بند صوفیان برهانند **ه** شیخ الاسلام
گفت دیدم جای که پرسیدند ما دستبند الصوفیه گفت لئال
المجال و الاشارات الباطلة و یراقصه است دراز با صوفیان و انکار
بریشان و دران اشکالست **ه** مردی بزرگست و صاحب بلیس است
در ظاهر و محقق در باطن **ه** وی گفت الملائکة حراس السماء
و اصحاب الحديث حراس السنة و الصوفیه حراس الله **ه** شیخ الاسلام
گفت که ابوالعباس نهاوندی روزی بس از نماز با مباد صوفیان
هم خفت دید گفت بخسبید او بکوشید یعنی مرا و صحبت او و
دوستی با او **ه** و هم وی گفته که می بینید مرا که سخن میگویم بر
و الله که بریشان سخن نمیگویم مگر از جهت غیرت بریشان که
اسرار حق را سبحانه بغیر اصل آن گفتند و اگر نه ایشان سادات
اهل عالمند و محبت ایشان تقرب می جویم بحق سبحانه **ه** و هم
وی گفته که المعرفة تحقق القلب بوحدا نیه الله تعالی **ه** و هم
وی گفته که المحبة اصلها الموافقة و المحبة هو الذی یوثر بر رضی

محبوبه علی کل شیء **ه** وهم وی گفته من استغفر وهو ملازم
للذنب حرم الله علیه التوبة والإقامة إليه **ه**

ابو بکر صید که در راه مرگ است

از اجله مشایخ و اعلام ایشان بوده است **ه** شبلی ویران بزرگ داشته
از فارس بوده و در نیشابور وفات کرده **ه** وی گفته که صحبت با حق
دارید و اگر نتوانید با آنکس دارید که صحبت دار حقیقت سبحانه
تا برکت صحبت وی شمارا بوی رساند **ه** وهم وی گفته که عاقل
آنست که سخن بقدر حاجت گوید و هر چه افزونی بود از آن
دست بدارد **ه** وهم وی گفته که با حق تعالی بسیار نشینید
و با خلق اندک یکی از مریدان وی گوید که بعد از وفات وی
برای قبر وی لوحی ساختم و نام وی بر آنجا نوشتم خراب کردند
باری دیگر راست کردم باز خراب کردند و همچنین چند بار چند
راست کردم خراب کردند و با قبر هیچکس دیگر آن نمی کردند
بسیار آنرا از استاد ابو علی قاق پرسیدم گفت آن مرد در دنیا گم نامی
اختیار کرده بود و حق سبحانه ویرانیز پنهان میخواهد و تو میخواهی
که ویران آشکارا کنی کی میت **ه** شود **ه**

ابو بکر الحجاز البغدادی رحمه الله تعالى

وی از استادان جریری است وی گفته که العیال عقوبه تنفید شنوات

ابو بکر بن عیسی المطوعی رحمه الله تعالى

از ابهر است از اقربان ابوبکر و بندگتر از وی **ه** ابوبکر طاهر
بروی در آمد وی مختصر بود ویرا گفت احسن ظنك بربك گفت

یا چون منی چنین سخن گویند اگر ما را بگذارد پرستش وی کنیم
و اگر بخواند فرمان بریم و برویم مآت سنه خمس و ثلثمائیه

ابو بکر طبرانی لاهری رحمه الله تعالى

از طبقه رابعه است نام وی عبدالله بن طاهر بن الحارث الطایفی
از کبار مشایخ جبل است از اقربان شبلی بوده عالم بوده و باورغ
یا یوسف بن الحسین صحبت داشته رفیق مظفر کرمانشاهی بود
ه شیخ مهلب مصری گوید و هو مهلب بن احمد بن مرزوق که
با هیچکس صحبت نداشتیم از مشایخ که مرا صحبت وی آن نفع کرده باشد
که صحبت شیخ ابوبکر طاهر در سنه ثلثین و ثلثمائیه بوفته از دنیا
ه روزی ابوبکر طاهر بدکان بزازی بر گذشت بر سر بزاز دوست
وی بود چون شیخ را دید از دکان برخاست و بر نی وی برفت
بزاز آمد بر سر را ندید در خشم شد و بر اثر بر سر برفت و برادر یافت
نحی بر پیچید و از پیش شیخ ابوبکر ویرا بدکان برده شیخ ابوبکر
از آن همه شب رنجیده بود دیگر روز بدسرای آن بزاز رفت و کینه
داشت با خود برده و ویرا بیرون طلبید و گفت دوش همه شب
رنج بودم از مال دنیا این کینه دارم اگر بپذیری بکفارت آن
بخ بودادم اگر نپذیری آزاد کردم آن مرد در پای وی افتاد
و گفت ای شیخ من جرم کرده ام تو عذر میخواهی گفت راست که
تو جرم کرده اما مرا می زنند پرسیدند از وی که حقیقت چیست
گفت همه آن علم است و پرسیدند که علم چیست گفت همه آن حقیقت
است **ه** وی گفته للجمع جمع التفرقات والتفرقة تفرقة المجموعات

فاذا جمعت قلت الله واذا فرقت نظرت الى الكون **وهم** وی گفته که مردی را دیدم وداع کعبه میکرد و میگوییست و این بیت میخواند
الاذن من یدنو ویزعم انه **یحبتک** والثانی اود و اقرب

ابوبکر بن ابی سعدان رحمه الله تعالى

از طبقه رابعه است نام وی احمد بن محمد بن ابی سعدان است .
بنهادیت از اصحاب جنید قدس سره اناقران رود باری عالمتر
مشایخ وقت بوده معلوم این طایفه ابوالحسن جدیق و ابوالعباس
فرغانی گفته اند که نماز است درین زمان این طایفه را جزو تن
آبوعلی رود باری بمصر و ابوبکر بن ابی سعدان بعراق **و** ابوبکر در
یابند ترست از ابوعلی **و** وی گفته که هر که با صوفیان صحبت دارد
باید که ویرا نفس نبود و دل نبود و ملک نبود چون بخیر نکرد از استیلا
از بلوغ بمقصد خود بیفتد و بآن نرسد **وهم** وی گفته که
الصوفی هو الخارج عن النفوس والرسوم والفتیر هو الفاعل لا
سباب ففقد السبب اوجب له اسم الفقد و سهل له الطريق الى
السبب **وهم** وی گفته من لم یطرف فی الصوف فهو غبی ای
جاصل **شیخ** ابوعبدالله خفیف گفته است که دریم در بغداد
بعد از نماز عید مرا گفت ابن ابی سعدان برای شناسایی گفتیم آری گفته
برو بکوی که امروز ما را بحالت و موانست خود مشرف گردانید
برفتم و برادر خانه یافتیم در دهلیزی که در آنجا غیر یک پاره پوریای
گفته هیچ بنده و وی بر آنجا نشسته بود ادای رسالت کردیم گفت
این سفره را بگیر و شخصی است بر بیرون بوی ده تا خوردنی بیارد گفتیم

مکدا جابت ابومحمد رویم نمیکند گفت آری و لکن روی عن علی رضی الله
ان رسول الله صلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم دعی الی مادیة و هی الی
سموها الولیمة فقال قم بنا یا علی الی البیت ناکل کسیرة لتحسن مواکلتنا
مع الناس من سفره را بردم و بآن شخص دادم سه رغیف و کاغذ آورد

ابوبکر عطوف رحمه الله تعالى

نام وی محمد بن علی بن الحسین بن وهب العطوف است . شاکر دینی
قدس الله تعالی سره . توفی بالرملة سنة خمس واربعمین وثلثمائة **و** وی
گفته که استاد من گفت جنید اگر کسی بینید که ایمان دارد باین طایفه
و این سخنان پند برد زینهار ویرا گویند تا مراد عایاد دارد **شیخ**
الاسلام که حلاج در آخر کتاب عین جمع گوید هر که باین سخنان
مایمان دارد و از آن جاشنی دارد ویرا از من سلام کنند **و** شیخ
عمو گفت که شیخ سیروانی گفت اگر پای دارید بخراسان روید بریا
کسی که ما را دوست دارد **و** شیخ عباس گفت که شیخ سیروانی
گفت که وصیت میکنم شما را بنیکویی با کسی که این طایفه را دوست دارد

ابوبکر سکا رحمه الله تعالى

وی گفته که مشتاق بدو در ملک لذت بیش از آن یابد که زند از سر
شده **شیخ** الاسلام گفت بآن خدایی که جز او خدایی نیست که
بنده نیک بخت را هرگز روزی نیاید نیکوتر و باراحت تر و خوشتر
از آن روزی که عذرا ییل بوی آید گوید مترس با رحم اگر احبب می
شوی و با وطن خود میری و بعید مبین می روی این جهان
منزلست و زندان مؤمنست این بودن عاریتی اینجا بهانه ایست

بجندیم و بوفتیم

کاغذ نان خورشید

بیکار بهانه را ببرد و در کند و در حقیقت باز شود و مرد بزند کانی
با وید برسد **شعر** موت التي حيو لا انقطاع لها : قدمات قوم و هم في الناس

ابو بکر محمد بن محمد بن داود الدمشقي

وی گفته که در کشتی بودم باد برخاست و موج در گرفت و خلق
بدعا کردن فریاد برداشتند در کشتی درویشی بود سر در کلیم بچند
پیش وی رفتند گفتند دیوانه نه خلق در دعا و زاری اند تو هم چیزی
بگوی سر از کلیم بیرون کرد و گفت **مصراع** عجب لقلبك كيف انقلب
و سر کلیم برد گفتند چه دیوانه است او را میگویند دعا کن وی بیت
میخواند باز سر کلیم بیرون کرد و دیگر نیمه بیت بگفت **مصراع**
و شدة حبك لي لم ذهب : آن باد و شور و خفتی کم شد باز باد
گفتند چیزی دیگر بگوی سر بیرون کرد و بیت دیگر بگفت **شعر**
واعجب من ذا اذا انتفى اراك بعين الرضا في الغضب
موج بیابا مید و باد ساکن شده **شیخ الاسلام** گفت که او دو بیت
آورده من مسموم آن دیده ام جای دیگر و آن اینست **شعر**
فان جدت بالوصل احبتي والافلا طريق العطف

ابو بکر المصري رحمه الله تعالى

نام وی محمد بن ابراهیم است استاد ابو بکر دق و قوافی است شاکرد
دقا ق کبیرست با جنید و نوری صحبت داشته توفی فی شهر رمضان
سنه خمس و اربعین و ثلثمائة مع ای بکر العطوفی ابو بکر
مصری گوید با جنید بودم و ابو الحسن نوری و جماعتی از مشایخ
و قوال چیزی میخواندند نوری برخاست و رقص میکرد جنید نشسته بود

نوری فرا سر جنید آمد و گفت برخیز و این آیت بخواند اما یسجبت
الذين یسمعون جنید گفت و تروی لجمال تحسبها جامة و بی تمر السحان

ابو بکر الرضا قدس الله تعالی روحه

از طبقه خامسه است نام وی محمد بن داود الدمشقي است و گویند باصل
دیووری است اما بشام نشستی عمروی صد و بیست سال بکشید از
اقان ابو علی رود باری بود و غیر او صحبت داشته بود با ابن جلا و بوی نسبت
کند و شاکرد زقاق کبیرست جنید را دید بود و با ابو بکر مصری صحبت
داشته بود بجزر جهان بود و از بکار مشایخ وقت باینکه تر حالی در سنه
تسع و خمسين و ثلثمائة برفته از دنیا **شیخ الاسلام** گفت که عبدالله باکو
گفت که غلام دق گفت که دق گفت العافیه و التصوف لا یكون و
حصري گفته مال التصوفی و العافیه صوفی را با عافیت چه کار ده **شیخ**
ابو عبدالله رود باری بر کتاره دریا و سوسه داشت طهارت میکرد
باد می آمد دست و پای می ترکید و خون می آمد وی درماند گفت
ای العافیه آواز دادند که العافیه فی العلم یعنی الشریعه **شیخ الاسلام**
گفت که ابو بکر دق گفته که بنصیبین شدیم مهمان سمیع و وقت خوش
بود و قوال خوش و هیچ بیکانه نبود هیچ ذوق و حالی نمی شد همه
آرمیده بودند سمیع گفت وقت طیب و قوال طیب و ما یفنا ضد فما هذا
المجود دق میگوید که گفته وقتنا فوق السماء سمیع گفت چه میگوید
گفت آنچه او میخواند همه از من و تست همواره بگو من می آید که من
وقت در تصوف من و تو کجا بود صوفی را چنی یکی نبود حالی بدید شد
و شود برخاست که ممکنان جامه می دیدند و یافتادند و بانک

ی زدند هیچکس نماند که جامه ندریده بوده شیخ الاسلام گفت که وقتی در قادی در باده برآید گفت الهی از آن حقیقت خود که مرادادی بهر من چیزی بردل من آشکارا کن تا جان من بیا ساید چیزی بروی بکشد دند زاری بروی افتاد نزدیک بود که تبا شود گفت الهی بوش که طاقت ندارم آنرا بوشیدند شیخ الاسلام گفت که بنهان کردن غیب و اهل غیب از الله تعالی رحمت است که آن درین جهان نکیند هر چیزی از جهان آشکار شود آنکس را در وقت بهر دنیا عقل آنکس طاقت آن نیارد احوال و رسوم وی متغیر شود آنچه غیبت و حقیقت بنهان به تا بر آن شوی در سر آئی و حقیقت که این دنیا سرای بهانه است و زندان تاریک چون مدت بسر آید و روزی خورده شود در حقایق و غیب کشاده گردد و دق گفت علامه القرب الانقطاع عن کل شیء سوا الله و هم وی گفته کلام الله تعالی اذا جاء علی السرایر با شرافه زاله البشیرة بر غوناها و سیل عن ادب الفقراء مع الله فی احوالهم قال ذلك ان خطاطهم من حقیقه العلم الی ظاهر العلم

ابوبکر طایه قدس الله تعالی عن

از طبقه خامسه است از فارس بود شاکر شیلی و ابراهیم دباغ شیرازیکار مشایخ بود صاحب آیات و کرامات یکانه بود در حال و وقت خود شیلی و یار بزرگ وی داشت و قدر و محل و یار بزرگ وی نهاد با مشایخ فارس صحبت داشته بود و ویرا حرمی عظیم میداشتند سکر و محبت بروی غالب بود و رموز و کلام عالی داشت در فارس سخن او را کسی قوت شنیدن نداشت مشایخ وقت صواب جان دیدند که وی بخراسان روده به نیشا بود آمد و آنجا برفت از دنیا بعد از سنه

اربعین و ثلثمائیه وی گفته مالهیوة الا فیه الموت یعنی با حلیوة القلب الا فی مانه النفس شیخ الاسلام گفت که هیچ زندگانی نکند تا از خود بنمیری با و زندگاری کنی ابوبکر طایهستانی را گفت مرا وصیتی کن گفت الهمة الهة فان علیها مدار الامر و الیها يرجع الامر و هم وی گفته بزرگترین نعمتی بیرون آمدنست از نفس از برای آنکه نفس بزرگترین جبابهاست میان تو و الله تعالی و هم وی گفته که ممکن نیست بیرون آمدن و رستن از نفس خود بنفس خود با و توان رست و بصحبت ارادت

ابوبکر قدس الله تعالی عن

از طبقه خامسه است نام وی محمد بن احمد بن احمدون الفراست از اهل مشایخ نیشا بود بوده با فراست عظیم شیخ عمو ویرا دیده بود و گفته اگر من بوبکر قرار ندیدی صوفی نبودی و صحبت داشته با ابوالعلی ثقفی و عبدالله منازل و ابوبکر شیلی و ابوبکر طایه بهری و مرتضی و غیر ایشان از مشایخ یکانه بوده و طریقت نیکو داشت در سنه سبعین و ثلثمائیه برفته از دنیا شیخ عمو گفت با جمعی قصد حج داشتم چون بنیشا بود رسیدم اصحاب گفتند زیارت ابوبکر فرا مرو که او گوید که با مادر و پدر شو و تو باز کردی غلغلی به بچیدم آخر گفتم چیست که میکنم شاید که باز کردم ویرا نیایم بوی شدم ویرا در مسجد نیافتم چون ساعتی برآمد ویرا دیدم که از در مسجد آمد شوری در روی و پاره چند بوستین در دست او که او بوستین گواه بود سلام کردم گفت علیک السلام از کجایی گفتم از هراة گفت کجا می روی گفتم بسوی قبله گفت بدر داری گفتم دارم گفت باز کردی

بیدار شو کفتم چنین کم پیش یاران رفتم چندان بگفتند که بر سر زمین
آمدیم مراتبی عظیم گرفت دیگر روز بنزد شیخ ابوبکر رفتم و گفتم **نَقَضَ**
العهد عهد بشکستی کفتم ای شیخ توبه کردم گفت من که یو ثرا لله علی
کل شیء لا یصل الی قلبه نور المعرفة بحاله وهم وی گفته کتمان الحسنات
اولی من کتمان السيئات فانک بذلک ترجون النجاة

ابوبکر الشیبی قدس الله تعالی عنہ

از طبقه خامسه است نام وی محمد بن جعفر الشیبی است از جوامع
مشایخ وقت بوده در نیشابور با شیخ ابو عثمان حیری صحبت داشته
از سنه ستین و ثلثمائیه برفته از دنیا وی گفته القنوة حسن الخلق وبذل العرف

ابوبکر الطرسوسی الحری قدس الله تعالی عنہ

شیخ الاسلام ویرا از طبقه سادسه داشته است نام وی علی بن
احمد بن محمد الطرسوسی است سالها بمکه مجاور بوده ویرا طائوس الحرمین
میخواندند از عبادت وی بزرگ بوده شاگرد ابوالحسن مالکی است
و صحبت داشته با ابراهیم شیبیان که مانشاهی و نسبت بوی کردی
در سنه اربع و سبعین و ثلثمائیه برفته در مکه شیخ سلی ویرا دید
اماد و تاریخ نیاورده و از اقزان شیخ سیروانی بوده شیخ الاسلام
گفت که شیخ عباس فقیر مرا گفت که ابوبکر حرمی گفت که بمکه همان
کسی بودیم میزبان کنیزکی داشت که چیزی می توانست خواند کنیزک
خواند **لا مفی فیک معشر** فاقلوا واکثروا درویشی برپای
خواست با یکی چند بزد و گفت که ملامت کرد در هر تو مکر تو این
خرف بگفت و بیفتاد و برفت از دنیا شیخ الاسلام گفت که آنو

باگو گفت که ابوبخار در خانه قزوینی بمکه در سماع بود کوبیده چیزی بخواند
پیاپی وی برخاست یا بشت راست آنکاه گفت نفیر از تو بیفتاد و
بپوش شد و برفت شیخ الاسلام گفت ابوالقاسم ساج با قوم در مکه
بود کوبیده بخواند **شمر** کل بیت انت شکک غیر محتاج الی السرح
وجعل المیمن حجتا یوم یاتی الناس بالحج لا اناح الله لی فرجاً
یوم ادعونک بالفرج ابوالقاسم ساج دست راست بر آورد و با یکی زد
و بیفتاد بنکر یستند برفته بود شیخ الاسلام گفت که یکی ازین خطا
گفت که در نیشابور حادثه بود که مردم از شهر بیرون رفته بودند
در مسجد بودند و در کج آن مسجد درویشی دیگر بود کوبیده در آمدند
ویرا گفت که چیزی بگوی وی بخواند **شمر** القیت یمنی و بین لکب معرفة
لا ینقضي ابدا و ینقضي الابد لاخر من الدنیا و حجتکم
بین الجوارح لم یشر به احد آن درویش بیفتاد وی طید تا
میان دو نماز آنکاه بیا را میدجون بنکر یستیم برفته بود شیخ الاسلام
گفت صوفی در شهر آنکه که میان بصره و کوفه است ی رفت پیای کوشکی
رسید و بران کوشک مهتری بود و پیش وی کنیزک مغنی چیزی میخواند
آن صوفی آواز وی بشنید که میخواند **شمر** کل یوم تتلون غیر هذا بک احسن
کل یوم تتول غیر هذا بک اجمل درویش را خوش آمد و بروی خود
گفت یا جاریه بالله و بحیوة مولاک لا عدت علی هذا البیت کنیزک
تکرا میکرده خواجه کنیزک را گفت چرا تکرا میکنی و نمیکذری گفت
درویش کوشک درویشی است وقت وی خوش گشته است از بهروی
میگویم خواجه سرفرو کرد آن غریب را دید خوش گشته و پای می کوفت

باخبرش گفت و بانگی زد و بیفتاد و جان بداد آن خواجه چون آنرا دید
 جال وی بکشت کنیزک را آزاد کرد و پیران شهر را بخواند و بران درویش
 نماز کردند و پیرانرا گفت مرا شناسید من فلان بن فلانم شمارا گواه می
 کنم که هرچه مراست از ضیاع و املاک همه وقف کردم بر درویشان
 و گوشک سبیل کردم و هرچه داشتم از زر و سیم بداد و جامه بیرون
 کرد و ازاری در بست و مرع در پوشید و در دریا افتاد و روی در
 بادیه نهاد و برفت و مردمان میگریستند تا از جشم ایشان غایب شد
 و چشمها گردان و پس از آن کس ندید و پیرا و خبر وی نشنیده بولکسین
 دراج و فوطی حکایت کردند این را در راج گوید ما رایت احسن من ذلك
 الیوم شیخ ابو عبد الله جلا گوید که در مغرب دو چیز دیدم عجیبی
 در جامع قیروان مردی دیدم که بصفها بر میکشت وی شکافت و از مردمان
 چیزی میخواست و میگفت ایها الناس کنت رجلا صوفیا فضعفت
 و دیگر دیدم آنجا یکی جبهه نام و دیگری زریق نام و هر یکی از
 شاگردان بودند و میدان روزی جبهه زیارت زریق شد بایاران
 یکی از اصحاب زریق قرآن خواند یکی از یاران جبهه را وقت خوش شد
 بانگی نزد و جان بداد و براد فن کردند چون دیگر روز شد جبهه زریق
 آمد و گفت کجا شد آن یار تو که ما را قرآن خواند و پیرا بخواندند قرآن
 خواند جبهه بانگی نزد و فریادی کرد خواننده بر جای بمرد جبهه گفت
 واجد بواجد و الیادی الظلم یکی یکی و آنکه ابتدا کرد ظالمتره

ابو بکر السوسی قدس الله تعالی سر
 نام وی محمد بن ابراهیم السوسی الصوفی است بشام بوده بشهر رمله

شیخ عمر واجد کوفانی صوفی و پیرا دیده بودند توفی بدمشق فی ذی
 الحجه سنه ست و ثمانین و ثلثمائیه شیخ الاسلام گفت که وی شبی
 گفت که ما را کسی باید که چیزی بر خواند لغتی جستند نیا فتند و شیخ
 ابو بکر یحییان طلب میکرد از پس که وی بگفت یکی گفت ای
 شیخ کسی نمی یابم اما درین نزدیکی بر نای است مطرب اگر باید تلبیاز
 آنکس بطیبت گفت شیخ گفت باید و بروید و بیارید رفتند و پیرا او
 چیزی خورده بود و پیرا بنشانند و وی بخواند **شعر**
 القوم اخوان صدق بینهم نسب الابیات کاری برخاست از نیگو
 و خوشی وقت همه کس خوش گشت و شیخ در شورید چون فارغ شد
 از سماع مطرب را قذف افتاد و بر سجاده شیخ فی کوفه بر گفت هیچ
 نگویید یحییان نش در سجاده بچید و پراکنده شوید و جای دیگر خواب
 کنید چون روز شد مطرب با هوش آمد خود را در سجاده دید بچیده
 و در صفت قدیل آویخته متحیر ماند بانکه بر آورد که از هر خدا این
 چه جالست و من اینجا چون افتادم یکی فراز آمد و پیرا از حال وی خبر
 کرد که چه بود و چه رفت وی پیرایه خود بشکست و توبه کرد و جامه
 درید و مرع در پوشید و از جمله اصحاب شد و چون شیخ از دنیا
 برفت به بیری خانقاه و پیرا بنشانند از روزگار نیکو و معاملت
 نیکو که ورزید بود شیخ الاسلام گفت که نام وی محمد طبرانی بود
 و من بسر و برادیده ام که پیری آمد بخانقاه شیخ عمر جوانی بود سخت
 ظریف و محظوظانی میرشد بود مردم بوی می آمدند که ما را آن بیت بخوان
 و آن قصه باز گوئی شیخ عمر با احمد کوفانی میگفت آن بیتها تمام یاد

ردند

نداری گفت نه این نیم بیت پیش یاد ندارم **ه** شیخ الاسلام گفت پس
از آن کسی این بیتها را بمن آورد تمام و من خود نیز در کتابی یافتم **از اشعر**

من المودة لم بعدا به سبب	القوم اخوان صدق بينهم فشب
واوجبوا الرضیع الكاس ما يجب	تراضوا درة الصهباء بينهم
ولا يربك من اخلاقهم ريب	لا يحفظون على السكبان ذلتهم

ه شیخ الاسلام گفت که ذوالنون مصری و شبلی و خراز و نوری و
دراج همه در سماع برفته اند و رحمه الله تعالی سه تن از ایشان سه درو
زیستند و غیر از ایشان بوده اند نیز از مشایخ و مریدان که در سماع
برفته اند چه در سماع قرآن و چه در سماع غیر آن **ه** راه بن ابی اونی
قاضی بصره در محراب بود قرآن میخواندند یکی بر خوانند فاذا انقرا
فی التاقوا الآية وی بانکی نزد و بیفتاد مرد **ه** شیخ الاسلام
گفت سماعی دیدار آنرا مدد بود مرد را گوش با او بود و دید با او
بود چه جای طاقت و هوش بود **ه** صاحب کتاب کشف المحجوب
گوید که من معاینه درویشی را دیدم که در جبال آذربایجان می

والله ما طلعت شمس ولا غربت	رفت و این بینها میخواند شعر
والاجلس إلى قوم احدهم	الاولانت منی قلبی و دوسای
ولا تنفست بخرونا ولا فرجا	الاولانت جلیسی بین جلاسی
ولا سمعت بشر بالآثر من عطن	الاوذكرک مقرون بانقا سی
تا کاه بیفتاد و بگرد ه	الارایت خیال منک فی الکاسی

ابو بکر جوزی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفته وی پیشاور بزرگ بود خداوند و وقت

و دل صافی خویشاوند خواجه سهل سلوکی بوده روزی خواجه سهل و پیرا
دید گفت خویشاوند چون هیچ بمن نیایی گفت بتو آیم مرا بر بخیزی
بمن نگر می یعنی که تکر کنی که من درویشم بخواری در من نگر می گفت
بیا که بر خیزم و وقتی در سرای خواجه سهل شد برای وی بر پای خاست
چون بیرون آمد بر نخاست ابو بکر باز گشت و این درویش بر خواند **شعر**
انی وان كنت ذاعیال . قليل مال کثیر دین . لمستغف برزق رقی
جواتجی بینه و بینی . بیرون آمد و در کمر هرگز بوی نرفت

ابو بکر جوزی رحمه الله تعالی

قبروی در نسا است **ه** وی گفته که روزی در باده می شدم دهانم از
تشنگی خشک شده بود و طاقت بر رسید بود بر نیایی را دیدم که می
آمد سلام کردم جوانی داد و نیکو گفت ایها الشیخ چه بوده است گفتم
تشنه شده ام خیارگی میخواهم که دهان ترکم آن بر ناگفت درو و باز
کن بیکفت مرا بسجی بر نا ایمان بود باز نکرستم بوستانی دیدم پراز
خیار و خربزه و باد رنگ در شدم و کخاری باز کردم و بیرون آوردم
ه شیخ ابو سعید ابوالخیر گوید قدس الله تعالی روحه روزی بدو سرای
ابو بکر جوزی رسیدیم او پیری بشکوه بود در شدم و سلام گفتیم
گفتیم ای پیر ما را حدیثی ملاکن جزو باز کرد و گفت رسول صلی الله تعالی
علیه و علی آله و سلم گفته است که خداوند اسبجانه و تعالی دو لشکر
یکی با آسمان و دیگری بر زمین آنکه با آسمانند فرشتگانند و ایشانرا عیلا
متهای سبز بود و آنکه بر زمین اند لشکر خراسانند اکنون آن لشکر
این ظالمان بنا شدند آن لشکر صوفیان باشند که همه خراسان و همه

جهان باز خواهند گفت نه بینی جاعی از ایشان در رانی کی روند
از دور بنکری بنزاری دشکری می آید این درست است آن خداوند
عزوجل می نماید بحقیقت این لشکرا ایشانند و ایشانند مردان خداوند
که خداوند را میطلبند و ویرای جویند و از دنیا اعراض کرده اند
و بخداوند خویش مشغول گشته اند آن دیگران هر کس بیرون خدای
چیزی میطلبند و میجویند ایشان جزا و هیچ چیز را جویند و نخواهند
ایشان را میران جانند و باد شاهان روی زمین اند و این پوشیده است بر

خلق

ابوبکر انزلی رحمه الله تعالى

مردی متوعد بجهنم بود گفته اند که از مشایخ کس از وی کوپان تر بود
هرمید و بستدی که ویرا دیدی سیر و گرفتار وی شدی زکرت
عبادت و کزیه و فی صبری و خرق و اضطراب وی در سماع در ابتدا
کار خود بسفر که رفت و مشایخ صوفیه را دریافت و یکسال مجاورت
کرده وی گفت که در مکه وقت بر من تنگ شدی من رفتم مرا یک دینار
فتوح رسید جامه من خلق شده بود خواستم که بآن بیرهنی بخرم چون
بمکه باز گشتم و خواستم که بمکه در آیم آنرا جای در میان دو سنگ دفن
کردم و علامتی بر آن نهادم پس بمکه در آمدم چون از طواف فارغ شد
با بوعمر زجاجی شدم و از وی سئوال پرسیدم گفت برو و آن دینار که
دفن کرده در سر خود صرف کن رفتم و جان کردم پس بوی آمدم و آن سئوال را خوا

ابوبکر معبد رحمه الله تعالى

نام وی محمد بن احمد بن ابراهیم است امام بزرگ بوده از شهر جرابلس
جسید را و یوسف بن الحسین را دیده بوده و با ابو عثمان حیری صحبت

داشته بوده در سنه اربع و ستین و ثلثمائیه برفت از دنیا عمر وی دراز
بکشید و نکو ادب بود و شریف مت و مستقیم الحال شیخ عمو ویرا دیده
بود ویرا کتابیست در آنجا آورده که ابو سعید خراز را بدر مرگ پرسیده
که چه آرزو داری گفت جرئت دارم بر غفلت و هم وی گفته که
یوسف بن الحسین کوید که چنان شده ام که سخن من جزا لله تعالی نمیشود
شیخ الاسلام گفت که این سخن با خبر چنان شود که آن بزرگوار

ابوبکر قصری رحمه الله تعالى

از قصر حبیه بود ولیکن بشیر از نشستی بزرگ بود و محقق و اهل غیب
دیدید شیخ ابو عبد الله خفیف کوید که روزی شیخ ابوبکر قصری مرا گفت
خیر تا بجزایر ویم می رفتیم قومی دیدیم که بر بام بازار نردی باختند شیخ
ابوبکر برفت و با ایشان بنشست و با ایشان دست در بازی کرد
و از خجالت آب از من می رفت که این چیست که میکند که مردمان بنشینند
آخر فرمود آمد و رفتیم دیدیم که تنی چند شطرنج می باختند بسوی ایشان
رفت و نطق ایشان برگرفت و بدرید و جویها میفکنند دو تن از ایشان
کار بر کشیدند قصری گفت کار مرا دهید تا بخورم ایشان شکوه
داشتند بر کدشتیم و من با وی در خصوصیت که آن فراخ روی آنجا و
این احتساب زشت آنجا چه بود وی بجای آورد گفت آن وقت بنظر
لذتی می نگریم فرق ندیدیم و اکنون بنظر علی نگریم حکم بدید

ابوبکر موانزی رحمه الله تعالى

وی بمصر بوده استاد شیخ سیر و اینست وی کوید که از ابن خباز
شنیدم که گفت روز عید اضحی نزدیک خرم بودم درویشی دیدم ایستاده

و بدست وی کوزه یا زکوه میگفت یا سیدی تقریباً الناس الیک بذایمهم
وقربانا تم ولست املك الانفسی فشیق شهقة ومات

ابوبکر اشعری رحمه الله تعالى

شیخ ابوعبدالله خفیف کوید که یکی از شاگردان من آمد که شیخ اشعری
از بایفتاده و پای وی بشکست و برفت و آنچنان بود که نوجوانی آمد
قولی میکرد و بر اینها از شیخ ابوعبدالله گفته بودند تا چیزی خواند
ابوبکر اشعری در سماع خوش شد از بام بیفتاد و برفت شیخ ابوعبدالله
کوید آنجا رفتیم گفتیم چه میخواهند ناکت این دو بیت شعر دفن یزد و بدایه
والکوت دون بلایه ان عاش عاش منغصا اومات مات بدایه
آن کودک را کسبل کرد و گفت دیگر کرد این قوم مکرده ابوعبدالله
خفیف چهار روز از خود غایب شد و ابوبکر اشعری را در کور کرد
و شیخ ابوعبدالله خبری شد شیخ الاسلام گفت نشنه را آسایش
درجه مکرر آب و گفت وفای دوستی دد دوستی برفت است

ابوبکر مغازی رحمه الله تعالى

استاد سیردانی بود بمصره وی کوید میخواست که ابوالحسن مزین را
بیا زمایم بدرسرای وی شدم و در بزم و گفتیم یا اهل الدار واسوئ
بشئ ای خداوند سرای با من چیزی مواسا کنید و ای اهل خود را گفت
ای مؤمنه چیزی فوادی ده که اگر وی الله را شناختی بمن نیامدی
یعنی آنمردن را چون آنرا شنیدم ایشانرا یکداشتم و برفتم

ابوبکر قطیعی رحمه الله تعالى

وی حافظ و امام بغداد بود و حدیث شاکر عبدالله بن احمد بن

جلیل است جنید را دیده بوده وی گفته که از جنید شنیدم که میگفت
یا من هو کل یوم فی شان اجعل لی من بعض شایک ای آنکه هر روز در کار
دیگری بجه بود که روزی در کار من کنی یا ان القطیعی بغدادی فی ذی الحجه سنه ثمان
و ثلثمائیه

ابوبکر همدانی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که حسین فقیر گفت که ابوبکر همدانی گفت که درویشی سه
تول الطلع و المنع و الجمع طبع بخیزی کسی کنی و اگر چیزی بر تو آید منع نکن و چون بستان
جمع کنی

ابوبکر کشمیری رحمه الله تعالى

کشمیری است بشام وی گفته که در تبه بنی اسرائیل میرفتم مرا
نانی پر زده آرزو کرد و با قلی در حال آواز با قلی فروش شنیدم در تبه
که پیش من آورده شیخ الاسلام گفت که این نه کرامات است این طریق
تصوف بیغاره است درویشی در بادیه تشنه شد و بر از آسمان
قدحی فرو گذاشتند از زر پر آب سره آن درویش گفت بعزت تو که
نخورد آب مکر از دست اعرابی که مرا سیلی زدند و شربتی آب دهد
و اگر نه بکراماتم آب نباید ازیم غرور گفت قادری که آب در جوف
من پدید آری یعنی کرامات ظاهر از مکر این بنوده شیخ الاسلام
گفت که حقیقت نه بکرامات درست شود که حقیقت خود کرامات
و کرامات ابدال و زهاد را بود و از مکر و غرور این بنا شد چون
عطاها که چون بآن تگری تو بآن باز گزارد از عطا معطی پسندد
و از کرامات مکرر و گفت که کرامات ناکاه مرد را ازین کار بیرون آرد
چون موی از خیر صوفیان کرامات را در کنند و آن خود ثواب برایم ایشانرا

ابوبکر بن داود الدینوری رحمه الله تعالى

بشام نشسته است و با ابن جلال رحمه الله صحبت داشته و وی گفته معذ
 یحل طعام است اگر جلال در وی افکنی قوت طاعت یابی و اگر بشبهت
 بود راه حق پوشیده کند و اگر حرام باشد معصیت زاید و گویند
 صد سال بزیست و بدینود وفات یافت سنة خمسین و ثلثمائة

ابو علی الرود باری قدس الله تعالی عن

وی از طبقه رابعه است نام وی احمد بن محمد بن القاسم بن منصور از
 ابناء رؤسا و وزراست و نسب وی بکسری میرسد روزی جنید
 در مسجد جامع سخن میگفت کذروی بر مجلس جنید افتاد و جنید با
 سخن میگفت با آن مرد گفت اسمع یا هذا ابو علی بنیاد است که اورای
 گوید بیستاد و کوش یا وی داشت کلام جنید ردل وی جای گرفت
 و اثر تمام کرد هر چه در آن بود ترك کرد و بر طریق قوم اقبال نمود حافظ
 حدیث بود و عالم و فقیه و ادیب و امام و سید قوم خال ابو عبد الله
 رود باری است شیخ ابو علی کاتب گوید ما را بیت اجمع لعلم الشریعة
 و الحقيقة من ائی علی الرود باری رحمه الله تعالی هرگاه که ابو علی کاتب
 ابو علی رود باری را نام بردی گفتی که سیدنا شاگردان و میرا از ان
 رشک می آمد گفتند این چیست که ویراستی خود میگوی گفت آری
 او از شریعت بطریقت شد و ما از حقیقت بشریعت می آیم شیخ الاسلام
 گفت تا مردم را از بیشگاه یاستان نبرند ندانند که آن از استان به بیشگاه
 میفرستند کیست پس سرد بود که از ناز با نیاز فرستند از نیاز
 با ناز آید و از طهارت بنماز شود ابو علی رود باری در بغداد با جنید
 و نوری و ابو جهم و مسوخی و با آنان که در طبقه ایشان بودند

از مشایخ قدس الله تعالی سرار هم صحبت داشته و در شام با ابی عبد
 الهامه وی از بغداد است اما بمصر مقیم گشته و شیخ مصریان و صوفیان
 ایشان بوده و از شعر آموخته است و وی گفته در وقت ترغ شعر
 و حقیقت لا نظرت الی سواک . بعین مودة حتی را کما
 تویی سنة احدى و عشرين و ثلثمائة و هم وی گفته شعر

من لم یکن بک فانیاً عن خطه	و عن الهوى والانس بالاحباب
اوینته صباة جمعت له	ما کان مفترقا من الاسباب
فکانه بین المراتب قائم	لناله حظا و جزیل ثواب

شیخ الاسلام گفت که مرادین شعر بروی جسد است که هیچکس با جا
 باز نگذاشته که همه بگفته و هم وی گفته و الا هم قبل اعمالهم ثم
 جا زانم با اعمالهم شیخ الاسلام گفت که کل این علم همه اینست و خلق
 غافلند ازین خلق مشغول بپوست انداغزی باید یعنی حقیقت و هم
 وی گفته اضیق السجون معاشره الاضداد و هم وی گفته فضل المقاتل
 علی الفعالم منقصة و فضل الفعالم علی المقاتل مکرمه و هم وی گفته
 علامة اعراض الله تعالی عن العبدان يشغله بما لا ينفعه و هم وی گفته
 ما لم تخرج من کلیتک لم تدخل فی جد المیته و وقتی بگرما به رفت در جامه
 خانه چشمش بر مرقعی افتاد و فکر شد که تا از درویشان در گرما به کیست
 چون در رفت در وی بی را دید بخدمت بر پای ایستاده بر سر جوانی آمد
 که پیش حجام نشسته بود ابو علی هیچ نگفت چون آن جوان آمد بر خاست
 آن درویش آب بر روی فرو گذاشت و خدمت نیکو بجای آورد چون
 غسل کرد از رخسار آورد آن جوان بیرون رفت آن درویش نیز در رفت

دی بیرون رفت ابوعلی نیز بنظر او بیرون رفت آن درویش جامه پسر
آن جوان فرو افکند و کلاب بروی افشاند و عود بسوخت و موجه
بر گرفت و او را باد میکرد و آینه پیش وی داشت و هر چه بتوا^{نست}
از جهد و امکان بجای آورد آن جوان در وی می نگریدست چون ج^{ان}
برخواست تا بیرون رود درویش را صبر بر سید گفت ای پسر چه
باید کرد تا تو بمن نگری گفت بمیر تا بروی و بتوبه کنم درویش پشیمان
و ببرد و آن جوان برفت **ابوعلی** فرمود تا درویش را بخانه بردند
و کفن ساخت و دفن کرده پس از آن بمذیبه شیخ ابوعلی تلخ می رفت آن
جوان را دید در بادیه رقی خشن پوشیده ابوعلی بوی نگریدست گفت
تو آن سستی که آن درویش را گفتی بمیر تا بتوبه کنم گفت هستم ای
شیخ و آن خطایی بود که بر من رفت شیخ گفت اینجا چون افتادی گفت
از آن روز باین کار در آمدم آن شب ویرا خواب دیدم مرا گفت بمردم هم
بمن نگریدستی اکنون باری بمن نکرا خواب در آمدم و توبه کردم
و بسرخاک وی شدم و بوی ببریدم و مرقع بکردن افکندم و با خدای
عهد کردم که تا زنده باشم هر سال می شوم و بنام وی بلیک می زنم
و جنتی می کنم و بسرخاک وی می آیم و با وی سپارم کفارت گفت و کرد^{خود}

ابوعلی الثقفی رحمه الله تعالى

از طبقه رابعه است نام وی محمد بن عبد الوهاب است ابو حفص
جدا و جدا و جدون قصار را دیده بود و در زینش بود امام و مقدم
بود در اکثر علوم شرعی همه را فرو گذاشت و بعلم صوفیان مشغول
گشت و ابو عثمان حیری ویرا نیکو گفتی و کان اجسن المشایخ کلامی

عیوب النفس و آفات الاعمال در سنه ثمان و عشرين و ثلثمائة برفته از دنیا
وی گفته العلم بالله حیوة القلب من الجهل و نور العین من الظلمه و هم
وی گفته سر که صحبت دارد بزرگان نه بر طریق حرام شود بروی
فایده ایشان و برکات نظر ایشان و از نور ایشان هیچ چیز بروی پیدا
نکرد **وی** از وی پرسیدند که عیش که صعبتر و ناخوشتر گفت عیش آنکه
بر نو میدی زیده **شیخ الاسلام** گفت که نو میدی دری در کفر دارد نو
میدی زان الله تعالی کفر است لایق است من روح الله الا القوم الکافرون
لا تقنطوا من رحمة الله **وی** روزی در محبت و احوال محبان سخن میگفت
در آن میانه این دو بیت را بخواند **شعر** الی کم یكون الصلوة فی کل ساعة
و کم لا تمیلن القطیعة و المحب **وی** دید که آن دانشمندی کفایت
لتفریق ذات البین فانشطری الله **وی** در آن مجلس خود بسیار
گفتی ای همه را هیچ بفروخته و هیچ را همه خریده

ابوعلی الکاتب المصری قدس الله تعالى عن

از طبقه رابعه است از کاتب مشایخ مصر است صحبت داشته با ابوبکر
مصری و ابوعلی رود باری بیری ابوعلی مشتوی است صاحب کرامات
ظاهر بوده و ابو عثمان غفری ویرا بزرگ میداشت ویرا به می گفتند
از رود باری از بزرگی و عاری علم وی گوید هرگاه که چیزی بر من مشکل
شدی مصطفی با صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم بخواب دیدی و آنرا
پرسیدی **شیخ الاسلام** گفت که شیخ ابوعلی کاتب را در مصر یک مرید
بود که چیزی بوی دادی وی ببرد شیخ بسر قبری شد گفت الهی میا
من و تو این واسطه بود و شرک وی برفت و توحید من درست کرد

بجی آنکه توحید من ترا درست شد برفتن وی که با وی نیکویی کن و وی
گفته که الله تعالی گفته که وصل الینا من صبر علینا ه شیخ ابو القاسم
نصر بادی گوید که ابو علی کاتب را گفتند که بکدام یک مایلتری ازین دو
بفقیر یا بغنا گفت یا آنکه بلند ترست و رجوع رتبه آن پس این دو بیت را برخوا

و لست بنظار الی جانب الفقی	اذا کانت العلیاء فی جانب الفقر
والی لصبار علی ما ینوبنی	وحسبک ان الله اثنی علی الصبر

ابو علی مشتول رحمه الله تعالى

نام وی حسین بن علی بن موسی است شاگرد ابو علی کاتب و ابو یعقوب
سوسی است مشتول دی است برده فرسنگی مصر و یانجا در سنه
اربعین و ثلثمایه برفته از دنیا ه وی گفته که بیغیر اصری الله علیه و علی
آله و سلم بخواب دیدم مرا گفت یا با علی می بینم تو که دوستی داری
در دیشا ترا و میل داری بصحبت ایشان ی خواستی که ترا بویکی درو
و کفایت مهمات ایشان بپای کنم بر رسیدم که بردست من چیزی
رود که بناید یا کاری پیش آید که بردست من بر نیاید گفتم یار
بشطر عصمت و کفایت گفت بشطر عصمت و کفایت من خاموش
شدم پس از آن ویرا کاری برخاست و درویشان روی بوی
نهادند با رزوها و بایستها و آن همه راستی شدند چون خواسته
بود که بکفایت پیش اسناد خود ابو علی کاتب آمد و آنرا باز گفت و
گفت جکرده بودی یعنی از جرم که ترا از میان درویشان بیرون کرد
یعنی درویشی و نا داشت به از کفایت و توان ه شیخ الاسلام گفت
که او بخود نمیکرد آنرا بلکه بفرموده مصطفی صلی الله تعالی علیه و علی آله

و مدد وی میکرد و زینهار که غافل نباشی و از مکر و غرور این نشو
ه روزی یکی ازین طایفه بوی درآمد یکدینا ربیش وی نهاد گفت
من برای این بتو نیامده ام گفت بستان که این را من نمیدم من و
ام حقوق شمارا بستمای رسام آن عزیز این قصه را با شیخ ابو علی
کاتب باز گفت شیخ گفت من کان نمی بردم که اکنون درد دنیا کسی
که مثل این سخن بگوید قصه خواب ویرا با شیخ بگفت گفت رحم
ابا علی شد بری هذ و یوفی للقیام بحقها ه شیخ الاسلام گفت که
ابو علی مشتول از مشتول بصره رفت بزیارت شیخ ابو یعقوب سوسی
در بصره میکشت و از کس نمی پرسید که خانه وی کجاست تا روزی
بکویی فرو شد دکان چلاچی دید شاکی بران نشسته نزدیک
اورفت و حجره وی پرسید گفت ویرا میخواستی گفت آری گفت چون
بوی شوی ترا خواهد گفت برو کرد کردار کرد که هر که بوی شود
این گوید آنکه برفت و دست بدر حجره وی باز نهاد آواز آمد که درای
در شده گفت بیا بنشین من ترا نکویم که برو کرد کردار کرد یعنی
این کار نه همه کردارست چیزی هست به از کردار ه

ابو علی رازی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که وی گفته اذ ارایت الله عز وجل یوحشک من خلقة
فاعلم انه یزید ان یونسک بنفسه یعنی هرگاه بینی که حق تعالی ترا
از خلق وحشت دهد از جاضریا سایی و غایب را بخوبی بداند که
مراد او آنست که ترا با خود انس و آرام دهد ه

ابو علی خیران رحمه الله تعالى

نام وی حسن بن صالح بن خیر است فقیه بود شافعی جمع کرده بود میان
 فقه و ورع و بر او تکلیف کردند که قاضی القضاة شود قبول نکرد و گویند
 که علی بن عیسی وزیر مقتدر بالله صاحب الکدرا گفت که شیخ ابو علی خیر
 بسیار در قضا با بروی عرض کنند وی بشنید و بنهان شد چند کس در
 خانه وی موکل ساختند تا چون بآب محتاج شود بیرون آید ده روز
 زیاده بیرون نیا مدخبر بوزیر رسید گفت ویرا بگذارید مقصود ما
 آن بود که مردم بدانند که در مملکت ما کس نیست که قضا شرق و غرب را
 بروی عرض کردند وی قبول نکرد و وی گفته اذ استند اگر جل نام عمل
 شیخ الاسلام گفت چون دل بیدار بود مرد معلق بود

ابو علی سیرجان رحمه الله تعالى

آورده اند که وی مسافری رسید برای سوزنی هفتاد بار او را بیازار
 فرستاد که بهتر ازین ی باید و شیخ ابو علی بزرگی و بیری و ضعف
 خویش میرفت و دیگری می آورد تا هفتاد بار سوزن کوی بیاورد تا
 چنانکه او را باید سوزنی اختیار کند آن مسافر گفت در یفا که نیم خادم
 بیش نبود که دلت بگرفت و من از برای تجربه میکردم اگر سوزن
 گذرانی آوردی هفتصد بار دست بخواستم فرستاده

عبدالله بن محمد المعروف بالمرقش قدس سره

از طبقه رابعه است کتبی وی ابو محمد است نیشابوری است از جمله
 جیره بغداد بود و یکانه شلیخ عراق است و ایما ایشان از اصحاب
 ابو جعفر جواد است و جنید را دیده بود گفته اند عجایب بغداد است
 زعفران شلی و نکته رقص و حکایات خلای و مرقش در بغداد بود

در مسجد شونیزه و آنجا برفت در سنه ثمان و عشرين و ثلثمائة و در قوی
 ثلث و عشرين ابو جعفر و بر او سیاحت فرموده بود هر سال هزار
 فرسخ سفر میکرد پای برهنه و سر برهنه و هیچ شهر بیش از ده روز
 نبود و کاه بودی که سه روز بودی ابراهیم بن مولد گویند که مرقش
 بركة آمد ابراهیم قصار بوی طبعی نان و انکور فرستاد و مرقش پویشنی
 بود و میزدی میزد از ازار ساخت و پوستین را بفرخت و بشن آن نان
 و انکور خرید و با ابراهیم قصار فرستاد و گفت نان و انکوری را نان
 و انکوری اگر ترا بالله تعالی حالی هست بیرون آی ابراهیم مولد گویند
 که ابراهیم قصار ما را گفت مادام که اینجا است با وی سخن مگویند و بروی
 سلام میکنند وی مدتی دراز در دره اقامت کرده روزی با وی رسیدیم
 گفتیم یا با محمد تو هنوز اینجا ای با این همه خواری که از جهت ما بتور
 گفتیم چیست این من اینجا این قدر اقامت کردم و اگر نه من در شهرهای
 دیگر چند روز بیش نمی باشم مرقش گفته هرگز خویشتن را بیاطن
 خاص ندیدم تا خود را بظامر عام ندیدم آنوی پرسیدند که تصوف
 چیست گفت اشکال و تلبیس و کتمان و هم از وی پرسیدند که
 ای الاعمال افضل گفت روية فضل الله باین بیت بخواند شعر
 ان المقادیر اذا ساعدت : للیقته العاجز بالحجاز م
 و هم وی گفته افضل الارزاق المبودیه و ملازمة الخدنة علی السنة
 و هم وی گفته که اول کاری من آن بود که من دهقان بسری بود
 در نیشابور و در خانه خود نشسته تا که جوانی آمد مرقش در بروی و کهنه
 بر سر و بسوی من اشارت کرد و بوجهی لطیف چیزی خواست با خود

نمیج

گفتم جوانی است تن در ستازین شرم نمیدارد که سوال میکند و پراهیچ
جواب ندادم با آنکه بر من زد که از آن ترسیدم پس گفت اعوذ بالله ما خا مر
سرتل و اختلج به صدرک من بخود شدم و بروی در افتادم خادمی از خانه
بیرون آمده بود و سر من در کنار خود نهاده و مردم بسیار در آن
جوخ بعد از مدتی با خود آمدم آن جوان رفت بود حسرت بسیار خورده
از آنچه کرده بودم بشیمان شدم چون شب رسید بغایت غمگین در خوا
شدم حضرت امیر المؤمنین علی رضی الله تعالی عنه در خواب دیدم و
آن جوان با وی حضرت امیر بمن اشارت میکرد و سر زدنش میکرد و
میگفت از الله تعالی لا یجیب مانع سائله از خواب در آمدم و هر چه
داشتم تفرقه کردم و روی بسفر آوردم بعد از باز زده سال شنیدم
که پدرم مرده است بنیسا بور باز گشتم از خدای تعالی درخواستم
که مرا خلاصی دهد از میراثی که بمن رسیده است خدای تعالی عنایت
کرد و آن خلاص شدم و همیشه خشم آن جوان را بر خود می بینم و هرگز از
شریندی که وی خالی نشده ام و نخواهم شد تا بآن وقت که بخدای تعالی برسم

عبدالله بن محمد بن منازل قدس الله تعالی

از طبقه رابعه است کیفیت وی بویچد ست از بزرگان مشایخ نیشا
بوده و پرا طریقی است که بدان متفرد ست صحبت داشته با حدون
قصاره و طریقت از وی گرفته و عالم بوده معلوم ظاهره بزرگ کفته
از مشایخ که من مردی و نیم شناسم نیم مرد نصر آبادی است که مرد مانوا
بد نام نبرده وی گفته که هر که درین کار برزور آید فضیحت شود
و هر که بضعت در آید قوی شود یعنی بنیاز و جرمت و ارادت در آید

نه بدعوی و قوت و هم وی گفته که هیچ چیز نیست در آن کس که ذل
کسب و ذل سوال و ذل رد بخشیده باشد و هم وی گفته که هر که لا
کرداند من نفس خود را چیزی که بآن محتاج نباشد ضایع گرداند از احوال
خود مثل آن چیزهایی که بآن محتاج باشد و از آن جاره نداشته باشد
و هم وی گفته که دوست شود بند را در همه عمر یک نفس که از شرک و یا
پاک باشد سراینه برکات آن یک نفس در آخر عمر بوی سرایت کند

عبدالله حدادی رازی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفته که وی گفته که هر که حق الله تعالی در جوانی فرو گردارد
و یواد بریری فرو گرداند و یاری ندهند

عبدالله بن عصام المقدسی قدس الله

شیخ الاسلام گفته که وی مصطفی را صلی الله تعالی علیه و علی اله و سلم بخواب
دیده گفت یا رسول الله حقیقت این کار که ما در اینم چیست گفت شرم داشتن
از حق تعالی که چون با خلق با پشی از وی خالی با پشی یعنی می باید که چون
بظاهر با خلق با پشی بیاطن با حق با پشی و شرم داری از وی که بیاطن نیز
مشغول خلق با پشی رسول صلی الله تعالی علیه و علی اله و سلم این بگفت و بر
و بر اثر وی برفتم گفتم یا رسول الله بیغزای گفت بخشودن بر خلق و قوی
که با حق با پشی یعنی و قوی که بیاطن با حق با پشی سبحانه باید که بظاهر
با خلق با پشی و بر ایشان بخشایی و حقوق ایشان را ضایع نکردانی

عبدالله بن دادان رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفته که وی گفته که مصطفی را صلی الله تعالی علیه و علی اله و سلم
بخواب دیدم گفتم یا رسول الله بکدام قوم نشینم گفت با آن قوم که بهمانه

شوند یعنی درویشان نه با آن قوم که مہانی کنند یعنی توانگران

ابوالخیر التینانی الاقطع قدس سرہ

از طبقہ رابعہ است نام وی جادست غلامی بودہ بتینان کہ دمی است
بدہ فرسکی مصر و گویند کہ تینان از مصیصہ است از ولایت مغرب زبیل
بافق کس نداند کہ چون می یافت و ویرا بدو دست دیدہ اند چون کسی بود
و باشیر توانست داشت قیل لہ بلغنا ان السباع تانسک قال نعم الکلام
یا انس بعضها ببعض وی زینہار زمین بود در وقت خود و مشرف بر احوال
خلق در ستنہ نیت و اربعین و ثلثایہ برفت از دنیا و برآیات و کرامات
بسیار و ظاہر بودہ صحبت داشتہ با ابو عبد اللہ جلا و جند و غیر ایشان
از مشایخ در طریقہ توکل یگانہ بودہ وی گفتہ مرکہ عمل خود بظاہر کند
مرا بی است و مرکہ حال خود ظاہر کند مدعی و وقتی یکی را دید کہ بر آب
ی رفت وی بر کنار دریا بود آن مرد را دید کہ بر آب ی رفت گفت این چه
بدعت است با خشکی آی وی رو و وقتی دیگر دیگری را دید کہ در هوا
ی رفت گفت این چه بدعتست فرود آی وی رو آخر بانکہ بروی زد کہ
کجای روی گفت بچ گفت اکنون بروہ شیخ الاسلام گفت کہ کرامات
فروش تا ویرا قبول کند مغرور دست و کرامات خرا کہ بانکہ سلک نکند
یعنی حقیقت نہ کراماتست و دای آن چیز است آن زہاد و ابدا را
خوش آیند صوغ عارف از کرامات بہ است وی کرامات کراماتست
شیخ الاسلام گفت عباس بن محمد اللہلال کوید از مرو کہ ابوالخیر تینانی
مرا گفت کہ مرقع در کردن افکند کجا میثوی بطرسوس و بیت المقدس
جرا بکنی باز نہ نشینی مدوی با او کنی شیخ الاسلام گفت آن کج کجا

جایی کہ تو نباشی شیخ الاسلام گفت کہ ابوصالح حدثانی گفت نام وی
ہارون کہ در خانہ ابوالخیر تینانی شدم بزیارت مرا گفت اکنون سفر
کجا میکنی گفت بطرسوس گفت امسال بکجایت داری گفتیم نیت مکہ
دارم گفت اللہ تعالی شما را چیزی داد حق آن ندانستید و آنرا نیکو ندانستید
شمارا در بادیا و دریا ہا پراکنده ساخت ابوصالح گفت ای شیخ حج و
غمارا میکنی گفت آری حج و غمارا میکنیم چرا نہ وقت خود را غنیمت
گیرید و آن باز نشینید شیخ الاسلام گفت مریدی بدیش ابوالقاسم
خلال مروزی شد از وی دستوری خواست کہ بسفر میثوم بیک گفت
جرا می روی گفت کہ آب کہ نزد تیرہ کردد بیک گفت چرا دریا نباشی کہ
نرود و تیرہ نکرده یگی از اصحاب ابوالخیر تینانی کوید کہ روزی شیخ
نشستہ بود گفت و علیکم السلام گفتیم با فرشتگان میکنی گفت
نہ کہ یکی از فرزندان آدم در هوا میکنشت بر من سلام کرد و او را جواب
دادم ابوالحسن قزانی کوید بزیارت ابوالخیر تینانی رفتم چون وداع
وی میکردم تا دری مسجد بیرون آمد و گفت یا ابوالحسن میدانم کہ با خود
معلومی بر نمیداری لیکن این دو سیب را با خود بردار از وی بستدم
و در جیب نهادم سه روز برفتم هیچ فوجی نرسید یکی از آن دو سیب
را بیرون آوردم و بخوردم خواستم کہ دیگری را بیرون آم دیدم کہ
ہردو سیب در جیب منست پس از آن سیبہای خوردم و باز
در جیب من پیدا می شد تا بموصل رسیدم بخاطر من رسید کہ
این سیبہا معلوم من شدند و توکل را بر من فاسد ساختند
آنها را از جیب بیرون آوردم و بنکرستم کہ درویشی خود را در غبار

پیچیده میگوید مرا سبب آن زد و میکند و در ابوی دادم چون از وی برگردم
 در دل من افتاد که شیخ ابوالخیر آن سببها را بوی فرستاده بود بر کتفم
 و آن درویش را طلب کردم نیافتم **ه** یکی ازین طایفه میگوید که پیش
 شیخ ابوالخیر تیناتی بودم با من از بدایت حال خود حکایت آغاز کرد
 از وی پرسیدم که سبب دست بردن شما چه بود گفت دست حق کاهمی کرد
 بریدن داشت مرا کان آن شد که در جوانی از وی کاری که سبب دست
 بردن باشد واقع شده است دیگر هیچ نگفتم تا آنکه بعد از چند
 سال با جمعی از مشایخ بوی رسیدم با یکدیگر از مواهب و کراماتی
 که از حق سبحانه نسبت بایشان واقع شده بود سخن میگفتند تا سخن بطی
 ارض رسید و در آنجا هر کس سخن میگفت ابوالخیر را از آن خاطر تنگ
 آمد گفت چند میگوید که فلان در یکشب بگریزد و فلان در یک
 روز من غلامی حبشی می شناسم که روزی در جامع طرابلس نشسته
 بود و سرد مردمی کشیده خوشی جمیع خاطر وی آمد و در سر خود گفت
 کاش من اکنون در حرم بودم چون سر از جیب مردم آورد
 خود را در حرم یافت آن جماعت در یکدیگر میگریستند و با یکدیگر
 با شارت گفتند که این غلام حبشی ویت بس یکی از آن جماعت گستاخ
 کرد و گفت اصحاب می پرسند که سبب بردن دست شما چه بود گفت
 دستی کاهمی کرد بریدن گفتند مدتهاست که این میگوی می
 خواهیم که سبب آنرا بگوی گفت من مردی بودم از مغرب مرلهای
 سفر خواست با سکندریه در آمدم دوازده سال آنجا بودم از آنجا
 سفر کردم دوازده سال دیگر در میان شطا و دیماط اقامت

۱۲۲
 در این کتاب
 در این کتاب

کردم گفتند سکندریه شهر نیست معمولا آنجا می توان بود اما در میان
 شطا و دیماط هیچ نوع آبادانی نیست چون معاش میکردی گفت برکنار
 خلیج دیماط خانگی از من ساخته بودم و در آن زمان راه گذریان بسیار
 بد میاط فرودی آمدند چون شبانگاه چیزی میخوردند سفرهای خود
 بیرون سوری افشانده نان ریزه که می دخت در آن باسکان مرا حمت
 میکردم و نصیب خود میکردم در تابستان قوت من این بود و چون
 زمستان می شد رنواحی خانه من برده بسیار بود از زمین می گذ
 و بچ آنرا که تازه و سفید بود میخوردم و آنچه از آن خشک و سبز بود
 می انداختم این بود قوت من ناگاه روزی در سیر من در دادند که ای
 ابوالخیر تو چنان کان میبری که با خلق در قوتهای ایشان شریک نیستی
 و دعوی تو کل می کنی و حال آنکه در میان معلوم نشسته گفتم الهی سید
 و مولایی سوگند بفرست تو که هرگز دست با آنچه آنرا زمین رویانند را
 نکم و هیچ نخورم جز آنچه تو بمن رسانی دوازده روز گذشت نماز فرض
 و سنت و نقل میکردم بعد از آن از نقل عاجز شدم دوازده روز دیگر
 فرض و سنت میکردم بعد از آن از سنت هم عاجز شدم دوازده
 روز دیگر فرض میکردم بعد از آن از قیام عاجز شدم دوازده روز
 دیگر نشسته می گواردم بعد از آن از نشستن نیز عاجز شدم دیدم
 که دیگر فرض از من فوت می شود پس بنیاه بخدای تعالی بدم و در سیر
 خود گفتم الهی و سیدی بر من خدمتی فرض کرده که از آنم سوال خوا
 کرده و رزق مرا ضمان شده که بمن رسانی بآن رزقی که ضمان شده
 بر من تفضل کن و بآن عهدی که بسته ام مرا مکن ناگاه دیدم که

در پیش من دو قرص پیدا شد و در میان آن چیزی هیچ نگفت که آن
چیز بود و از اصحاب هم کسی پرسید پس دایم آن دو قرص را ازین شب
ناشب دیکدی می یافتیم بعد از آن اشارت جان شد که بجانب ثغری
باید شد بغز بجانب ثغر روان شد تا بدی رسیدم و اتفاقاً روز جمعه
بود در حین مسجد جامع شخصی قصه زکریا علیه السلام و در آمدن وی
در درخت و دینمه کردن وی بآره و صبر کردن وی بر آن میگفت در
خود گفتم الهی و سیدی زکریا علیه السلام مردی صبار بوده است اگر
ما نیز مبتلا گردانی بیلابی صبر کنم پس از آن روان شدم تا با نطایک
بعضی از دوستان من مرادیدند دانستند که غریبت ثغرا را برای
من شمشیری و سپری و جریه آوردند پس بفر رفتم و از خدای تعالی
شرم داشتم که از ترس عدو در پس سور مقام گیرم روز دوشنبه که
بیرون سور بود مقام گرفتم و شب بکنار دریای آمدم و جریه را بر زمین
فرو می بردم و سپر را بآن بازی نهادم و محراب می ساختم و شمشیر را
جایل میکردم و تا روز نماز بیکزاردم چون نماز صبح می گزاردم همیشه
باز میکشتم بعضی از روزها نظر کردم چشم من بر درختی افتاد که بعضی
میوه های وی سرخ شده بود و بعضی سبز بود و شبم بر آن نشسته بود
وی درخشید مرا خوش آمد عهد مرا بر من فراموش کرد ایندند
بآن درخت دراز کردم و از نیوه آن چیزی گرفتم بعضی در دهان
داشتم و بعضی در دست که عهد را فرایادم دادند آنچه در دست
داشتم بر نیختم و آنچه در دهان بود بینداختم و با خود گفتم که وقت
بجنت و ابتلا رسید و سپر و جریه را دور انداختم و بر جای بستم

و در پیش من دو قرص پیدا شد و در میان آن چیزی هیچ نگفت که آن چیز بود و از اصحاب هم کسی پرسید پس دایم آن دو قرص را ازین شب ناشب دیکدی می یافتیم بعد از آن اشارت جان شد که بجانب ثغری باید شد بغز بجانب ثغر روان شد تا بدی رسیدم و اتفاقاً روز جمعه بود در حین مسجد جامع شخصی قصه زکریا علیه السلام و در آمدن وی در درخت و دینمه کردن وی بآره و صبر کردن وی بر آن میگفت در خود گفتم الهی و سیدی زکریا علیه السلام مردی صبار بوده است اگر ما نیز مبتلا گردانی بیلابی صبر کنم پس از آن روان شدم تا با نطایک بعضی از دوستان من مرادیدند دانستند که غریبت ثغرا را برای من شمشیری و سپری و جریه آوردند پس بفر رفتم و از خدای تعالی شرم داشتم که از ترس عدو در پس سور مقام گیرم روز دوشنبه که بیرون سور بود مقام گرفتم و شب بکنار دریای آمدم و جریه را بر زمین فرو می بردم و سپر را بآن بازی نهادم و محراب می ساختم و شمشیر را جایل میکردم و تا روز نماز بیکزاردم چون نماز صبح می گزاردم همیشه باز میکشتم بعضی از روزها نظر کردم چشم من بر درختی افتاد که بعضی میوه های وی سرخ شده بود و بعضی سبز بود و شبم بر آن نشسته بود وی درخشید مرا خوش آمد عهد مرا بر من فراموش کرد ایندند بآن درخت دراز کردم و از نیوه آن چیزی گرفتم بعضی در دهان داشتم و بعضی در دست که عهد را فرایادم دادند آنچه در دست داشتم بر نیختم و آنچه در دهان بود بینداختم و با خود گفتم که وقت بجنت و ابتلا رسید و سپر و جریه را دور انداختم و بر جای بستم

و دست در سر خود زدم هنوز نیک قرار نگرفته بودم که جمعی سواران
و بیادگان کردن در آمدند و گفتند برخیز مرا می بردند تا بساحل
رسانیدند دیدم که امیر آن نواحی سوار ایستاده است و گروهی
سواران و بیادگان کرد بر کرد وی و جماعتی از سیاهان که روزی
بیشتر قطع طریق کرده بودند پیش روی وی باز داشته اند چون
پیش امیر رسیدم گفت چه کسی گفتم بنده از بندگان خدای تعالی
پس از آن سیاهان پرسید که دیرای شناسید گفتند فی گفت وی
مهمتری شماست خود را فدای وی میکنید پس حکم کرد که دستها و پایها
ایشان را بریده یک یک را پیش می آوردند و از هر کدام یک دست و یک پای
می بریدند چون نوبت بمن رسید گفتند پیش آی و دست خود را دراز
کن دست خود را دراز کردم بریدند گفتند بای خود را دراز کن دراز
کردم و روی با آسمان کردم مو گفتم الهی و سیدی دست من نگاه کرده
بود بای راجه کما هست نگاه سواری که در میان استاده بود خود را
بر زمین انداخت و گفت چه میکنید می خواهید که آسمان بر زمین
فرو آید این فلان مرد صالح است و نام مرا گفت آن امیر خود را از
اسب بینداخت و دست برید مرا برداشت و بسوسید و در من و تخت
و بیکریست که مرا بجل کن گفتم من در اول ترا بجل کرده ام دستی بود
کناهی کرده بود بریدند نشن بعد از آن بگریستم و گفتم کدام مصیبت
ازین عظیم تر که من دست بریده شدم و هم آن دو قرص از دست برفت
و شیخ الاسلام گفت بیری بوده زهیر بن بکر نام وی عالم بوده
و صاحب تصنیفات وی کوید که روزگاری مرا موالی در چشم نیامد

وایشان را کسی ندانستی مگر آنرا که باصل از عرب بودند شعی و خوا
دیدم ازین طایفه جلقه جلقه و جوق جوق تا بدر آسمان مرا گفتند
ای سر بیکر این همه دیدی همه موالی اند از عجم در میان ایشان یک
نفت از عرب و شیخ الاسلام گفت من سینه ابو الخیر شناسم همه
ازین طایفه موالی بودند سید جهان و جندی و انام برد ابو الخیر
ینانی و ابو الخیر عسقلانی و ابو الخیر حمصی و ابو الخیر حبشی و ابو الخیر

ابو الخیر حبشی رحمه الله تعالى

شیخ عمو و شیخ عباس بدیدار وی خبر میکردند وی بمکه بجاورد بود
وقتی شخصی در مسجد حرام آمد گفت کجایند آنان که جوامرندان میگویند
بس سادت بصوفیان کرده و بر بسیل حقاقت گفت جوامرندان اینان
ساعتی گذشت شیخ ابو الخیر حبشی می آمد با هیبت و خشم تمام زردی
بر روی وی بدید آمده آن سخن را که آن شخص گفته بود دانسته بود
بس گفت کیست آنکه میگویند کجایند جوامرندان جوامرندی باید تا جرم
بیند و گویند که وی همانست که قبری در ابرقوه است و نام وی
اقبال بود و لقب وی طاووس الحرمین و کینت وی ابو الخیر غلامی بود حبشی
بر بعضی خواجگان جرجان را و در او ان بندگی بیندگی حضرت حق
سبحانه اشتغال تمام داشت همواره خواجه وی میگفت از من چیز
خواه و وی هیچ نمیخواست روزی بروی لیلح بسیار کرد گفت
اگر میخواهی مرا خاصه لوجه الله تعالی آزاد کن خواجه گفت من چندین
سالست که تو آزاد کرده ام و بحقیقت تو خواجه بودی و من بنده
بس خواجه خود را و داع کرد و روی بغداد آورد بقصد زیارت

حضرت طاووس الحرمین حبشی اصل بود
و در زمان حضرت رسالت الله علیه و آله
و کعبه حبش بود و ادب و امان آورد
و اخلص مخلصا حضرت سعید بود

و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس

یکی از مشایخ چون با نجا رسید آن شیخ مشرف بر موت بود چون سلام
کرد گفت و عليك السلام یا ابوالخیر مشتاق بودیم و تو اقبی است
شریف که در حجاز بان مشرف خواهی شد و ویرا وصیت بجا ورت حق
شریفین زاد ما الله تعالی شرفا کرده و گفت مقصود تو آنجا حاصل
خواهد شد شصت سال بجا ورت حرمین کرده که هرگز از هیچکس
هیچ چیز طلب نکرده وی گفته که شصت سال در مکه و مدینه بجا ورت
کردم و نخیتهای بسیار کشیدم هرگاه خواستم که از کسی سوال کنم
ها تقی و از داد که شرم نمیداری رویی که بان بجد ما میکی آنرا پیش
غیر ما خوار کردانی گفته اند که هرگاه که بروضه مقدسه مصطفوی
علی ساکننا الصلوة والسلام در آمدی و گفتی السلام عليك یا رسول
جواب آمدی که و عليك السلام یا طاووس الحرمین و وی گفت الحرمین
یوجب علی نفسه خلة الاحرار و اقبی من لا یری لنفسه علی احدیه
ولا یری لنفسه استغناء عن احد و هم وی گفته که بر بجا ورت احرا
و تواضع سود ایشان در سنه ثلث و ثمانین و ثلثایه برفه از دنیا

ابو الخیر عسقلانی رحمه الله تعالى

بغداد آمد و چندگاه اقامت کرد و با مشایخ صحبت داشت و از آنجا
بیک از دیهها رفت و متاهل شد و هماینها وفات کرد

ابو الخیر حمصی رحمه الله تعالى

بادیه کعب را بارها بر قدم توکل قطع کرد و تو فی بعد العشر و الثلثایه
ابراهیم بن شیبان اگرمانشای القریب قریب قدس الله روحه
از طبقه دایعه است کینت وی بواسطه است شیخ جبل بود

و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس

و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس
و این است که وی از طاووس

در وقت خویش و بر مقامات بود در مدح و تقوی که خلق از آن عاجز اند
از اصحاب ابو عبد الله مغزی و ابراهیم خواص ه از عبد الله منازل پرسیدند
که وی چه گوید گفت ابراهیم حجه الله علی الفکر آه و اهل الاداب و العلماء
در سنه سبع و ثلثین و ثلثمائیه برفته از دنیا ه وی گفته هر که هست
مشایخ نگاه ندارد بدعویهای دروغ و کراهیهای بی فروغ کوفتا رشود
و بآن فضیحت کرده ه و هم وی گفته که چون درویش گوید که فلین
من باید که در وی نگاه نکنی یعنی در صحبت باید که ترا ملک نباشد و هم
وی گفته که پدر مرا وصیت کرد که علم بیا موزار برای آداب ظاهر
و ورع را پیشه گیر از برای آداب باطن و دور باش از آنکه ترا چیزی
از خدای تعالی مشغول گرداند که گرفت که کسی از وی روی
بگرداند باز دولت آن یابد که روی بوی آرد ه

ابو زید مرغی خراسانی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که حواجه ابو زید مرغی فقیه خراسانی حج می شد
بکوهان شاهان رسید ابراهیم شیبانی آنجا یافت آن سال حج را بگذراند
و صحبت ویرانم گرفت عمارت دل خود را و پس از آن سه حج کرد
ه چون حواجه ابو زید از دنیا برفت آن روز بارانی عظیم بود بیرون
توانستند بیرون در خانه دفن کردند بعاریت که باز بیرون برند
چون خواستند که بیرون برند در کور نبود ه شیخ الاسلام گفت
که آن ولایت نه از فقه یافته بود که از آن بیرو صحبت وی یافته بود
ابراهیم بن احمد بن المولد الصوفی الرقی قدس الله تعالی
از طبقه رابعه است کثرت وی بواسطی است از کبار مشایخ رواقه است

و فقیان ایشان با ابو عبد الله جلا و ابراهیم قصار رقی صحبت داشته
در سنه ثلثین و اربعین و ثلثمائیه برفته از دنیا ه برادر وی ابو الحسن
علی بن احمد ویرا پس از وفات وی بخواب دید گفت مرا وصیتی کن
گفت علیک بالقله و الذلة الی ان تلقی ربک ه وی گفته حقیقه الفقر
ان لا یستغنی العبد بشئ سوی الخی سبحانه ه و هم وی گفته که هر
می آید مرا از کسی که بشناخت که ویرا راهیست بخداوند وی چون زند
کافی کند با غیر او و حال آنکه خدای تعالی میگوید و آتیوا الی ربکم
و اسئلوا له ه و هم ابراهیم رقی گوید که من در ابتدای امر خود قصد
زیارت مسلم مغزی کردم چون بمسجد وی در آمدم اما می کردم و ولید را
چند جای خطا خواند با خود گفتم که رخ من ضایع شد آن شب
آنجا بیوادم روز دیگر بقصد طهارت خواستم تا بکرانه فرات
روم شیری برواه خفته بود باز گشتم دیگری بواثر من می آمد عاجز
فرو ماندم بانکه برگفتم مسلم از صومعه بیرون آمد چون شیران ویرا
دیدند تواضع کردند و وی گوش هریک بگرفت و بمالید و گفت
ای سکان خدای عزوجل نکفت ام شمارا که با مهمانان من کار میگیرید
انگاه مرا گفت یا ابا اسحاق براست کردن ظاهر مشغول شده اید
تا از خلق می بترسید و ما براست کردن باطن تا خلق از ما ترسند

ابراهیم الجلی رحمه الله تعالی

از زمین کیل بوده بیری بزرگ و با شکوه بوده این طایفه را وقت
صاف داشته ه شیخ ابو الارض اضطری گوید که ابراهیم کیلی بم زاد ه
خود مبتلا شد ویرا بزنی کرد بوی مشعوف شد چنانکه انی قرار

در دوستی وی از نزدیک وی بر توانست خواست و وقتی با خود گفت
 این چیست که من در آنم اکنون باین حال با آخرت روم من که باشم بشب
 برخاست و غسل کرد و نماز کرد و بزارید و گفت الهی توان اولی که بودی
 دلی مرا آن حال اول بازده در ساعت زن راتب کوفت و روز سیم را برفت
 ابراهیم و برادفن کرد و با سر وقت خود شد پای برهنه و سری برهنه ببادیه
 ابراهیم **ابراهیم بن سنان رحمه الله تعالى**
 شیخ الاسلام گفت که شیخ محمد قصاب بدامغان مرا گفت که آن وقت که
 دین دیا را اهل کلام پیدا آمدند من از آن رنج می بودم برخاستم و
 بشیخ ابراهیم دهستانی رفتم که از وی پرسیدم یعنی از مذهب و سخن
 ایشان چون پیش وی رسیدم هنوز با وی ازان چیزی نگفته بودم
 مرا گفت محمد باز کرد لا یرفع احد غیره الله را جز آنکه کسی نشناسد
 سخن ذوالنون است که العلم فی ذات الله جمل شیخ الاسلام
 گفت که او را نتوان شناخت جز با و سخن او چون او را بقرآن و سنت
 بشناسی او را با و بشناخت با شی یعنی شناخت تصدیقی و
 تسلیمی بعقل مجرد او را نتوان شناخت عقل مخلوق است بر مجموع
 خودی دلالت کند هر که در و از و با تو سخن گوید بپزیر که
 او خود گوید و عقل و قیاس خود می پذیرد که ایمان سمعی است نه عقلی
 ابراهیم بن سنان رحمه الله تعالى
 شیخ الاسلام گفت که وی گفته که آنچه کوش در یاد علم است و آنچه
 فهم در یاد حکمت است و آنچه با و بشنوی و با و دریایی حیانت
 ابراهیم بن سنان رحمه الله تعالى

بجز

گفت وی با و است از مشایخ پیشا بودست ابو حفص را دین نو یا ابو عثمان
 حیری صحبت داشته و ویرا در قوت شانی بوده است عظیم نام وی ^{ابراهیم}
 بن محمد بن سعید است اما از صورت ینکوی وی و خوش خواندن و ویرا نا رویه لقب
 کردند
 منظر کرم انشایی قدس الله تعالی **منظر**
 وی از طبقه رابعه است از کبار مشایخ جبل است و از فقرای صادق
 با عبدالله خراز صحبت داشته بوده و با و رکنی از وی نیز در طریقت خود
 یکهانه مشایخ بوده استاد عباس شاعر است شیخ الاسلام گفت که
 وی شب را بسجده بخش کرده بود سبکی نماز کردی و سبکی قرآن خوا
 و سبکی مناجات کردی بر خود می زایدی و این بیت می گفتی شعر
 قد لست حیه الهی کبدی فلابیث لها ولا راق
 غیر الجیب الذی شغفت به فغده رقیتی و تریاق
 وی گفته که اعارف من جبل قلبه لمولاه وجسد خلقه و هم
 وی گفته من صحب الاحداث علی شرط السلامة و هم وی گفته باید
 که نظر تو در دنیا از برای اعتبار باشد و سعی تو در وی بر حد اضطرار
 و توک تو مرا ترا بر سبیل اختیار از وی پرسیدند که فقیه کیست گفت
 فقیر آنکس که با و حاجتش نباشد شیخ الاسلام گفت که ازان
 با و حاجتش نباشد که حاجتش همه او باشد و بس
 ابو الحسن بن بنان رحمه الله تعالى
 از طبقه رابعه است با ابو سعید خراز صحبت داشته و نسبت خود
 بوی درست کند در رتبه برفته از دنیا ابو عثمان مغیره گوید که
 ابو علی کاتب گفت که وقتی ابو الحسن بنان در قید و رقص بود و ابوبکر

قرمیسینی

خراز برای وی دست ی زد ابو الحسن بنان گوید که همه خلق در
بادیه تشنه باشند و من بر کنارینل و هم وی گوید که بزرگ ندارد
قدر و ستان الله تعالی را مگر بزرگ قدری بنزدیک و عت ۵

ابو الحسن بن هند الفارسی رحمه الله

از طبقه رابعه است نام وی علی بن هند الفارسی است از کبار مشایخ
فارس است و علمای ایشان صحبت داشته با جعفر خدا و بزرگتر از
وی چون عمرو بن عثمان و جنید و طبقه ایشان ۵ وی گفته هر که را
خداوند تعالی بر بساط قرب خود جای دهد و بر اراضی و خوشنود
دارد هر چه بروی گذارد زیرا که بر بساط قرب نی رضایی و ناخشنودی
نباشد ۵ و هم وی گفته حسن خلق با الله تعالی بزرگ شکایت
و با امرها و فرمانها وی آنکه بنشاط دل و طیب نفس آن قیام
نمای و با خلق بنیکوکاری و برد باری ۵ و هم وی گفته اجتهد
ان لا تقارق باب سیدك بحال فانه لمجا اكل فن فارق تلك
السدة لا یری بعدها قوارا ولا مقاما و قال ۵
كنت بن كرتی افرأ الیهیم ۵ هم كرتی فاین المفرد
۵ شیخ ابو عبدالله خفیف گفت که شیخ ابو الحسن هند با جمعی
در شیراز در دعوتی بود و من در سفر بودم گفته بود که نصیب ابو
الله بگذارید جماعتی عذری گفته بودند دیگر باره گفته بود که البته
نصیب وی بگذارید بگذارید گفتند اتفاقا من رسیدم در آمدم و سلا
کردم ابو الحسن هند برخاست و جامه در زیر بغل گرفت و میبکشت
و میگفت قلوب المؤمنین لا تكذب بس من كتمت شیخ خوردنی دارد

که من کوسنه ام آنچه گذاشته بودند آوردند ۵

ابوالادیان رحمه الله تعالی

کیف وی ابو الحسن است و نام وی علی و پیر از ان ابوالادیان گفتند
که در همه دینها مناظره کردی و مخالفان را بشکستی وی بصری است در
ایام جنید بوده و با ابو سعید خراز صحبت داشته عالم بوده و
صاحب لسان ۵ و پراغلامی بود احمد نام وی گفته که روزی میان
ابوالادیان و بجوسی سخنی میگذشت ابوالادیان گفت آتش باذن
خداوند تعالی کار میکند و بجوسی گفت نه جنین است که بطبع خود
کار میکند و اگر چنانچه بنایی که آتش بفراوان خداوند تعالی کار
میکند بدین تودر آیم اتفاق بران کردند که آتشی برافروزند
و ابوالادیان در میان آتش رود همین بسیار جمع کردند و آتشی
عظیم برافروختند و مردم بسیار حاضر آمدند چون همین تمام
بسوخت اخگرها را بر روی زمین پهن کردند ابوالادیان
سجاده انداخته بود و نماز میکرد چون سلام باز داد برخاست
و بر بالای اخگرها برفت چون باخر رسید روی با بجوسی کرد
و گفت این کفایت است یا نوبتی دیگر در آیم چون این سخن بگفت
روی در هم کشید و بجوسی مسلمان شده اچند گوید چون شب آمد
و برای مالیدم در زیر انگشت پای وی آید دیدم مقدار سیبی گفتم
شیخا این چیست گفت چون بر سر آتش میرفتم غایب بودم چون
باخر آتش رسیدم حاضر گشتم و آن سخن بگفتم و اگر این حضور
در میان آتش بودی بسوختی ۵ شیخ الاسلام گفت هرگاه

که وی حج رفیق از خانه خود بلیک زد ن کوفتی و قبی از حج باز آمد و زدود
 بلیک زد ن گرفت گفتند سدی مکن اکنون باز آمدی باز بلیک می زنی گفت
 این بار بلیک نه حج را می زنی که بلیک او را می زنی هفت هفته بر نیامده که از دنیا برفت
ابو جعفر محمد بن علی النسوی المعروف بمحمد علیان رحمه الله
 از طبقه رابعه است از کبار مشایخ نیشابور بوده از اجله اصحاب
 ابو عثمان حیري محفوظ گوید که وی امام اهل معارف است وی از نسا
 قاصد با ابو عثمان آمدی بر سیدک مسایل زدوی و در راه آب و نان
 نخوردی و خواب نکردی و بر طهارت رفیق و چون طهارت بشکستی
 نرفقی تا طهارت نکردی **شیخ الاسلام** گفت اگر با ابو عثمان رفیق رو
 بودی طعام خوردن و نای طهارت رفتن اما او نه با ابو عثمان می رفت
 مقصود وی چیزی دیگر بود **وی** گفته هر که با اختیار و خواست خود
 اظهار کرامت میکند وی مدعیست و هر که بی خواست وی بر وی
 کرامتی ظاهر میشود وی ولی است **وهم** وی گفته چون دوست
 نداری کسی را که مرکز از پر و احسان وی یکطرفه العین خالی نیستی
 و چون دعوی محبت کسی کنی که یکطرفه العین در مقام موافقت
 وی نباشی **وهم** وی گفته هر که با غیر الله تعالی آرام گیرد الله تعالی
 ویرا فرو گذارد و هر که با الله تعالی آرام گیرد طریق آرام باد بیکران **و**

ابو سعید الاعرج رحمه الله تعالى

از طبقه خامسه است نام وی احمد بن محمد است بصری الاصل است
 بمکه ساکن شده بود عالم بود و فقیه و پیرا برای این طایفه
 تصنیفهای بسیارست با جنید صحبت داشته و با عمرو بن عثمان

ابو جعفر

و ابو الحسن نوری و حسن مسوحی و ابو جعفر جفاره و ابو الفتح جلال
 قریبست بطبقه چهارم در سنه اربعین او احدی و اربعین و ثلثمائه
 برفت از دنیا در وقت خود شیخ حرم بود **شیخ الاسلام** گفت که ویرا
 جزو یست در نکتهای توحید سخت نیکو در آنجا گفته لایکون قرب
 الاوثمة مسافة نزدیکی نگویند تا مسافت نبوده **شیخ الاسلام** گفت
 که در قرب دو کانی است یکی بدیگری نزدیک بوده پس چون نیک بنکر
 قرب بعد باشد تصوف یکانی است **وی** گفته التصوف کل ترک
 الفضوله و المرفة کما الاعتراف بالجهل **وهم** وی گفته که لایکون
 الشوق الا الى غایب **شیخ الاسلام** گفت داود طایبی گفت دوستانت
 گفت من نه دو درم غایب مشتاق بود دوست من حاضر است **وهم**
 ابن الاعرابی گفته است که الله تعالی بعضی از اخلاق دوستان خود
 بادشمنان داده تا بآن بادوستان وی تعطف میکنند و بآن
 سبب دوستان وی آساینند **و**

ابو عمرو الرجاجی قدس الله تعالی روحه

از طبقه خامسه است نام وی محمد بن ابرهیم است و گفته اند نام
 وی ابرهیم است نیشابوری الاصل است صحبت داشته با ابو عثمان
 حیري و جنید و رویم و خواص گویند که چهل سال در مکه بجاو
 بوده در حرم بول نکرده و موی نینداخته تعظیم حرم را و نزدیک
 بشخصت حج گزارده بود با ابو عمرو و جنید گوید که بمکه بودم و مشایخ
 وقت بعون کتافی و ابو الحسن مزیّن کبیر و صفین و غیر ایشان از
 مشایخ حلقه می زدند و صدر همه ابو عمرو رجاجی بود و چون سخن

وی حکم کردی و بوی حوالت کردند بیوسته گفتی من می سال خلای
 جنید بدست خود بآب کوه ام و بان خرمیکرد در سنه ثمان و اربعین
 و ثلثمایه برفته از دنیا ه وی گفته لان یقتض من البشیرة شی احب
 الی من ان یشی علی الماء . یعنی از وجود بشریت من چیزی کم شود و
 از ان دارم که بر آب روم ه و هم وی گفته که مادر من بمر و از وی
 پنجاه دینار میراث بمن رسید بقصد حج بیرون آمدم چون بابل
 رسیدم مرا شخصی پیش آمد و گفت با خود چه داری با خود گفتم هیچ
 بهتر از راستی نیست گفتم پنجاه دینار گفتم بمن ده ه میا را بوی داد
 آنرا بشرد همچنان یافت که گفته بودم گفتم بستان که راستی تو
 مرا بگرفت پس از مرکب خود فرود آمد که سوار شو گفتم نیت تو چیست
 جاره نیست و الحاج بسیار کرد سوار شدم گفتم من هم بر اثر تو
 می رسم سال آیند بمن رسید در مکه و با من بود تا از دنیا برفت
 گویند که در موسم حج بھی پیش وی آمد که برات من بده که حج کراد
 و یاران تو مرا با تو نشان دادند که برات حج از تو بستانم شیخ سلامتی
 صد رو سادگی ویرادید دانست که یاران با وی مزاج کرده اند
 بقدرم اشارت کرد و گفت آنجا رو و بکوی یارب اعطی البرات ساعی
 نیامد که آن بھی باز گشت و بدست وی کاغذی و بخط سبز بران نوشته
 که بسم الله الرحمن الرحیم هذه براءة فلان بن فلان من النار

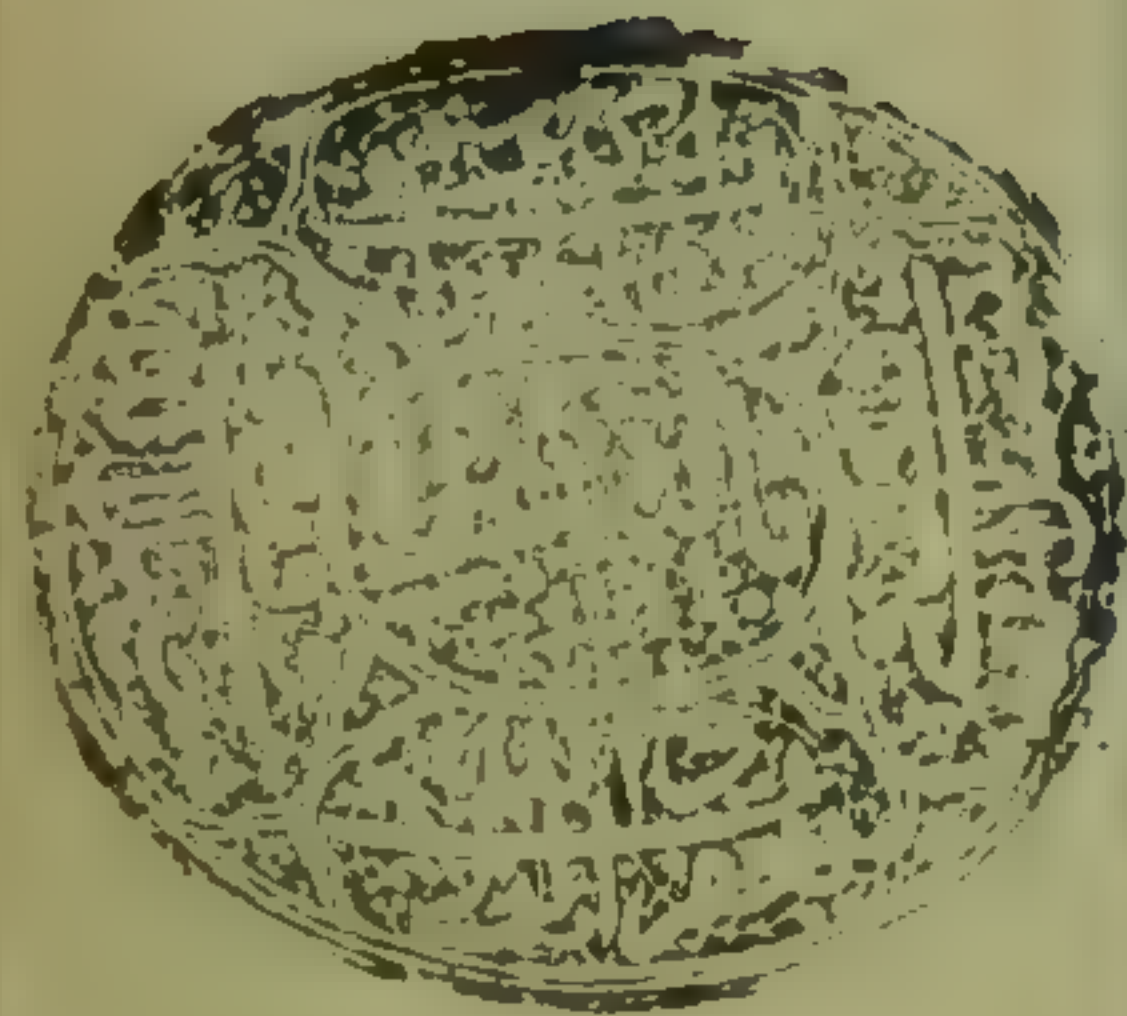
ابراهیم بن یوسف بن محمد الزجاجی رحمه الله تعالی

گفت وی ابو اسحق است و الدابو عمرو زجاجی است ویراد تا رتخ نشا
 آورده اند از کبار اصحاب ابو جعفر است و در طریق ملامت و خلا

نفس صاحب مذمب است از وی حکایت کنند که گفته است فی خلاف النفس
 علی دوام الاوقات بركة و قد ساعدت نفسي مرة فی خطوة فما امکنی تدارکها الی

جعفر بن محمد بن نصیر الجندی الخواص قدس الله تعالی روحه

از طبقه خاصه است گیت وی ابو محمد است بغدادیست و خلد جلی
 از بغداد وی حصیر باف بود شاگرد جنید و ابراهیم خواص است و با
 نوری و دیوم و سمنون و جری صحت داشته بود و با غیر ایشان از
 مشایخ وقت و عالم بوده بطولم این طایفه و صاحب جمع کتب و نوا
 و حکایات و سیر مشایخ بوده ه وی گفته که دو یست دیوان دارم
 از ان مشایخ و دو هزار دیر شناسم ازین طایفه وی گفته که پنجاه
 عراق سه چیز است شطح شبلی و نکته مرتعش و حکایت من ه وی
 میر شیخ ابو العباس نهاوندی است بغداد برفته در سنه ثمان
 و اربعین و ثلثمایه و قری بشونیزیه است نزدیک قبر سری سقطی
 و جنید ه شیخ الاسلام گفت که من یک تن دیدم ام که ویرادیده بود
 و از وی حدیث داشت قاضی ابو منصور هروی ویرا بغداد
 دیده بود ه وی گفته که الفتوة ایتقاد النفس و تقطیم حرمة المؤمنین
 ه و هم وی گفته کن شریف المنة فان المسم تلغ بالرجل لا الجا
 هدات ه و هم وی گفته که در بیت المقدس بودم دیدم مردی
 همه روز خود را در عبا بی میچید بود ناگاه برخاست و روی با آسمان
 کرد و گفت کدام راد و ستر میداری آنکه دو غیا و بالوده دهی
 یا آنکه این قندیل های خانه ترا درم شکم پس بجای خود باز گشت
 و نجفت و من با خود گفتم یا این مرد روستایی است یا از اولیاء الله

در میان آنکه من در فکر کار روی بودم دیدم که شخصی را آمد و با وی ز
بزرگ و بر است و جیبی نکر نیست تا ویرا دید آمد و بیالای سویی
بنشست و گفت برخیز پس از بنیل و غبا و بالوده بیرون کردن آن
فقیه بنشست و بخورد چندانکه خواست بس گفت این باقی را
بفرزدان خود بر آن شخص برخاست و برفت و من در عقب وی
پرفتم و گفتم بخدا بر تو که تو این مرد را می شناختی گفت فی من کفر
ویرانده بودم غیر از امروز چند روز بود که فرزندان من از من
دو غبا و بالوده خواسته بودند و مردی فقیرم و حالی می کنم گفتم
که هرگاه که خدای تعالی فتوحی سازد بکنم آنچه میخواهید امروز
یکدینا کسب کردم و محتاج آنچه گفته بودند خریدم و بخانه آوردم
خواب بر من غلبه کرد و بختم ها بقی اولاد که برخیز آنچه بختی بمجد
بز و پیش آن مرد که خود را در عبا بپسید بنده که ما این را برای وی
ساختیم آنچه از وی بماند بفرزدان خود آور از خواب در آمدم
فرزدان آنرا پیش آوردند تا بخوریم بر داشتیم و اینجا آوردم بخانه
دیدم شیخ الاسلام گفت از جعفر خلدی پرسیدند که عارفان
کیانند گفت هر ما هم و لو کانوا هم لما کانوا هم ایشان نه
ایشانند اگر ایشان ایشانند نه ایشانند شیخ الاسلام گفت
که معتز با من گفت که صوفی نبوده اگر بود صوفی نبوده و آن جنانست
که وی گفت و آن نه بطاقت وی بود ندانم که وی از که شنیده بود
شیخ الاسلام گفت سبحان الله شکفت ترا زین که دید در جهان
نیست در هست نهان شخص در پیرهن روان و میگویند که او نه آن

کالبد در دل کم و دل در جان و جان در آن که زند با نیت جاودان
ابو الحسن الصوفی الفوشجی رحمه الله تعالی
از طبقه خامسه است نام وی علی بن احمد بن سهل از یکانکان جوانمرد
خراسان بود ابو عثمان حیر را دیده بود و در عراق با ابو العباس عظام
و جری صحت داشته بود و در شام با طاهر مقدسی و بو عمر و دمشق
صحت داشته بود و با شبلی در مسایل سخن گفته بود و هو من اعلم
مشایخ و قته بعلوم التوحید و علوم المعاملات و احسنهم طریقه
فی الفتوة و التجريد و کان خلقا دینا متعبدا للفقراء مات سنه ثمان
و اربعین و ثلثمائة از پوششک بوده و بنیشا بور نشسته و طریقت
صوفیان نیکو داشته و سفرها نیکو کرده و نیست که عهد کرده
بود که هرگاه مرا اجحلام افتد چیزی بگذرویش که آن از خلل افتد
در لقمه یا اندیشه نه راست و قوی در بادیر بود و پرا اختلام افتاد
ننها بود از راز پای بیرون کرد و بر مغیلان انداخت تا هر که
برسد بر دارد و فا کردن عهد را و پرا پرسیدند که تصوف چیست
گفت اسم و لا حقیقه و قد کان قبل حقیقه و لا اسم و ابو عثمان
مغربی کوید از وی پرسیدند که ظریف کیست گفت للکفیف فی ذاته
و اخلاقه و افعاله و شمایل من غیر تکلف و ابو بکر رازی کوید که
شنیدم که ابو الحسن فوشجی میگفت که مردم سه گروهند اولیا
که باطن ایشان بهتر است از ظواهر ایشان و علما که ظاهر و باطن
ایشان برابر است و جهال که ظاهر ایشان بهتر است از باطن ایشان
خود انصاف نمیدهند و از دیگران انصاف می طلبند و هم

وی گفته ليس في الدنيا شيء اسمي من يحب لسبب وعوض ه
بندار بن الحسين بن محمد بن المهلب الشيرازي قدس سره
از طبقه خامسه است. كيف وي بولسین است از اهل شیراز است
بار جان بوده. و تربیش آنجا است. عالم بوده باصول و ویرا در علوم حقا
زبان نیست نیکو. شاکرد شبلی است و با جعفر حنا صحبت داشت.
و شبلی قدوی بزرگ می داشت ه استاد ابو عبد الله خفیف است
و میان ایشان مفاوضات در مسائل بسیار در سنه ثلث و خمین
و ثلثایه رفته از دنیا در آن که شیخ ابو علی کاتب برفته. و شیخ ابو زر
طبری ویرا غسل کرده ه وی گفته نه از ادبست که از یا رخود پرسی که
از کجای رسی و درجه کاری ه آزی پرسیدند که تصوف چیست گفت
و فایده ه شیخ الاسلام گفت و فایده دانست که هر چه بردل گذ
که برای او بکنی آنرا بکنی ه و قتی عیاری با صوفی گفت فرق میان ما و شما
آنست که هر چه ما بگویم بکنیم و شما را هر چه بردل گذرد بکنید.
ه شیخ الاسلام گفت که مشایخ گفته اند که بیشین خاطر که بردل گذرد
از حق بوده ه شیخ ابو الحسن جهمی میمانی گوید که بندار از جانی گفت
که الله تعالی از معرفت چیزی به بند دهاد زبندگان خود و آن بند
بموجب آن معاملت نکند الله تعالی آنرا انوی باز نستاند و بوی بکن
حجت را تا فدا با وی بآن حساب کند اما زیادت با زکیر و و در زیادت
در بنده ه شیخ الاسلام گفت مگر نه در زیادت است در نقصانست این
صعب است این قوم راه و هم بندار گفته من لم یرک الکل رسا فی
جنبا الحق لا یحصل له الکل حقیقه و هو الحق سبجانه ه

ابن عمرو بن نجید قدس سره

از طبقه خامسه است نام وی اسمعیل بن نجید بن احمد السلی است جد
شیخ عبد الرحمن السلی است از جانب مادری و از کبار اصحاب ابو عثمان
حیر است و آخرین کس از ایشان که برفته از دنیا. توفی سنه ست او
خمس و ستین و ثلثایه جنید را دیده بود و از کبار مشایخ وقت خود
بود و بر اطر بی خاص بود از تبلیس حال و نگاه داشت وقت و خد
فراوان داشت وثقه بوده روزی ابو عثمان از برای خرج بعضی از
ثغور مسلمانان چیزی طلبید هیچ کس هیچ نداد ابو عثمان تنگ دل
شد چنانچه در مجلس بگریست چون شب درآمد ابو عمرو بعد از
نماز خفتن کیسه دو هزار درم در آنجا بدیش ابو عثمان آورد و گفت
این وجه را در آنجه میخواستید صرف نماییده ابو عثمان خرم شد
و ویرا د عار خیر کرد چون بامداد شد ابو عثمان ب مجلس نشست
گفت ای مردمان ما با ابو عمرو بسیار امید وارشیدیم که و شینه
دو هزار درم بجهت ثغر مسلمانان آورد بخرا الله تعالی خیرا ابو عمرو
از میان مردمان برخواست و بر سر جمع گفت آن از مال مادر من
بود و وی بآن راضی نیست آنرا بمن باز دهید تا بوی باز دهم
ابو عثمان بغرمود تا آن کیسه را آوردند و بوی داد چون شب
درآمد باز آنرا بدیش ابو عثمان برد و گفت چه شود که این را جان
صرف کنید که غیر ما کسی نداند ابو عثمان بگریست ه وی گفته
زبت سکوت بلغ من کلام ه و هم وی گفته من گریست علیه نفسه
هان علیه دینه ه و هم وی گفته تربیه الاحسان خیر من الاحسان

السید بن الحسن المظفر و مع الامام ه
النسبة الی سلیم و بی قیدین
از کبار مشایخ
ابن

و آرزوی برسدند که آن چیست که بنده را ازان جاره نیست گفت ملائکه
 العبودیه علی السنه و دوام المراقبه و هم وی گفته الانس بغیر الله تعالی وحشته
 عبدالله بن محمد بن عبدالرحمن الرازی الشریع قدس الله تعالی روح
 از طبقه خاصه است. کینت وی ابو محمد است باصل ازری بوده و پیشا
 بزرگ شده باجنید و ابو عثمان و محمد بن الفضل و روم و سمنون و
 ابو علی جوزجانی و محمد جامد و غیر ایشان از مشایخ قوم صحبت داشته
 و از کبار اصحاب ابو عثمان بود و ابو عثمان ویرا بزرگ میداشت و ویرا
 ریاضات عجیبه عالم بوده بعلوم این طایفه و حدیث داشت وثقه
 بود و در ثلث و خمسین و ثلثمائیه برفت از دنیا وی گفته عارف پیر
 الله تعالی را بر موافقت خلق که وی کارکنند بود بر موافقت خالق
 و هم وی گفته که معرفت حجاب بدر میان بند و الله تعالی
 و هم وی گفته که دنیا آنست که محبوب گرداند ترا از الله تعالی
 و هم وی گفته که شکایت و تنگ دلی زانندگی معرفت زاید

ابو الحسن السیرانی قدس الله تعالی

نام وی علی بن محمد السیرانی است استاد ابو الحسن سیرانی صغیر
 از سیروان مغرب بوده است بزرگ بوده و بد میاط فحشستی شیخ
 ابو سعید مالینی آورده در اربعین مشایخ که ابو الحسن سیرانی
 بکیر گوید که سهل عبدالله تستری گوید کل من لم یکن لمرکته و سکون
 انام یقتدی بر فی ظاهره ثم یرجع الی باطنه قطع به و هم وی گفته
 الرضا فوق الکوافه مع ما یبدون من الغیب و هم وی از خواص
 طلب وصیت کرد خواص گفت انتم الفقراء فان لکم فیهم

ابو الحسن قرائی رحمه الله تعالی

نام وی علی بن عثمان بن نصر القرائی است و قرائه دیه است بمصر و گویند
 که وی بد میاط بوده شاگرد ابو الخیر تینانی و ابو الحسن الصایغ الدینوری است
 حدوده سال عمری بوده در سنه ثمانین و ثلثمائیه برفته از دنیا شیخ
 الاسلام گفت که قرائی یکانه دنیا فی نظیر بود در وقت خویش و پس
 جاده النظر و حاضر الوقت بوده با عام سستی بوده و با خاص عارف بود
 و در خود موحد بوده و نشان خود که شیخ الاسلام باخر عمره بن
 از مشایخ تاخرین اختیار کرده بود شیخ ابو الخیر تینانی و قرائی
 و جصیری و علی بن دار صیرفی و نصر آبادی و سیروانی صغیر و نهان داری
 و قصاب و خرقانی و طایقی و میگفت اینها جدا اند و قرائی در کشتی
 احتسابت کرد دست و پای و بیستند و در آب انداختند چون وقت
 نماز شد ویرا در صف اول دیدند جامه وی ترنا شده شیخ الاسلام
 گفت که زنده اورا کسی نکشد که وی بروح دیگر زنده است شیخ الاسلام
 گفت که سید کسادات قول گوید که چون تراخیزی دهند بخلاف شریعت و

که نهان داری

ابو سلیمان نیلی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که ابو سلیمان نیلی قرائی آمد بوسه بر سر قرائی
 داد و ابو سلیمان سخت خلق جامه بود قرائی بوی نکریست و گفت
 یا اباسلیمان ترا بس خلق جامه می بینم اما میان دو ابروی تو حکمت
 می بینم دو خشت زیر سری نهی ما حاکی دران بعد از ان ویرا بس
 از صوفیه کوی بمغرب حاکم کردند ابو بکر در قرائی آمد ویرا
 گفت یا ابابکر اکنون میگویند که مجرد جهان تو بی من ترا در میان دو

کوهاره می بینم پس از آن چندانی بر نیامد که زنی خواست و پیرا دو فرزند
 آمد در میان دو کوهاره نشسته بود و سخن قوافی را یاد می کرد
 قوافیه را در فراست عجایب بسیار است
ابو سلیمان خواص مغربی رحمه الله تعالی
 ازین طایفه است از مشایخ مغرب و قیست که وقتی در کزستانی می شد
 برخی نشسته مکس خردا بگزید خربجست و پای وی در درخت کز آمد و
 افکار شد خوبی بر سر خرد خردی باز پس کرد و بزبان فصیح گفت ده که
 بر دماغ خودی زنی و هومن اقوان ای الخیر مات بدمشق
ابو القاسم النصرانی قلس الله تعالی
 از طبقه خاصه است نام وی ابراهیم بن محمد بن مجویر است مولد و
 مقام وی نشا بود بوده است. شیخ اهل اشارت و حقایق و لسان تصو
 بود در زمان خود عالم بوده با انواع علوم از حفظ سنن و علم تواریخ و
 بعلوم حقایق شاکرد ابراهیم شیبانست شبلی و واسطی را دیده بود و با
 ابو علی رود باری و مرتضی و ابوبکر طامراهری و غیر ایشان صحبت داش
 آخر عمر بکه رفت ابو عثمان مغربی پذیره وی آمد و بطبیعت با وی گفت
 مکه چه جای تست وی گفت بلکه چه جای تست جای تست بسی بر نیامد
 که سبب افتاد که ابو عثمان بنش بود آمد و آنجا برفت و نصر آبادی بکه
 مجاور شد و سما آنجا برفت و در سنه اثنین و سبعین و ثلثمائیه شیخ
 الاسلام گفت که اسمعیل بن نصر آبادی گفت مرا که وی گفت اذ ابدا لک
 شی من برادی الحق فلا تلقفت بها الی جنبه ولا الی نار ولا تحظر نما
 بیالك واذا رجعت علی ذلک لئلا تعظم ما عظم الله تعالی و هم

وی گفته الراغب فی المعطای لا مقدار له والراغب فی المعطای عزیزه
ابوبکر رازی بجلی رحمه الله تعالی
 نام وی محمد بن عبدالله الرازی است بهشتا بود بوده از کبار مشایخ خراسان
 مدقوق بوده از لقاء مشایخ ماستاد ابو عبد الرحمن سلمی است و سلمی
 تازیخ خود بنا بر تاریخ وی کرده شاکرد ابوبکر بیکندی است شیخ الاسلام
 گفت و پیرا وقتی بود عظیم و قبول بسیار در نشا بود و در کار کودکی مبتلا
 شد و پیرا بوی متهم کردند و مجبور ساختند آخر معلوم کرد ند بخلاف
 آن بود و پیرا دیگر بار قبول پدید آمد روزی در جامع نشسته بود شیخ
 علی بن داری صیریه با وی گفت ایما الشیخ این چه بود که واقع شد
 و آن از کجا افتاد ترا گفت ای پیرا اگر عزم ابراهیم و صدق و یقین و
 وعصمت عیسی و ممت و صبرا حدیثی صلوات الله علیهم اجمعین
 کسی را بود و نکاه داشت وی نبود چون با دقتنه جهد همه را با دیر و مرد
 در میان آن بود شیخ الاسلام گفت که کسی ابوبکر رازی را گفت که در
 سماع چه کوی گفت بس فتنه آمیز است و طرب انکین خویشین را از
 کوش می داد گفت نه شایخ آن کرده اند گفت دوست پدر آن
 وقت که وقت تو چون وقت ایشان شود تو هم جنان کن
ابوبکر فالیزبان رحمه الله تعالی
 از نجاران است بزرگ بوده بحسب را دیده بود و عمر وی دراز کشیده
 شیخ الاسلام گفت که شیخ عموبان گفت که در سنه سبعین و ثلثمائیه
 بنجارا شدم بزیارت شیخ ابوبکر فالیزبان و پیرا طلب کردم خانه
 بود یک در داشت وی در آنجا بود بیش وی در آمدن و سلام کرد

مرا بنشانند و سفره آوردن آن بود و جوز و غنک من کوسنه بودم دست
 دراز کردم و می خوردم در میان خوردن بوی نکاه کردم و می میکردیت
 من دست باز کشیدم مرا گفت بخور که از شادی میگیرم که ابو القاسم
 چنین مرا گفت زود زود بود که این سخنان جان شود که در کوتی
 دو حجر بود در یکی از آن دو حجر ازین سخنان بود و در آن دیگری نبود
 آن کس را که آنکند که از آن حجر باین حجر آید و ازین سخنان شنود
 اکنون که از راه کبی بخارا می آید بطلب این کارهنوز این کار نیست

ابو الحسین الحصری قدس الله تعالی روحه

از طبقه خاصه است نام وی علی بن ابراهیم البصری باصل از بصره
 بوده و بغداد نشسته شیخ عراقست شیخ شلی گوید که کس ندیدم
 از مشایخ تمام حال ترا زوی و نیکو زبان تر و بزرگ سخن ترا زوی و لسان
 الوقت بوده و یکنانه مشایخ به علم توحید مخصوص بوده و کس در توحید
 و تفرید چون وی نگفتی جنبی مذنب بود شیخ الاسلام گفت وی
 شاکر شبلی است و شبلی را خود جزوی شاکر ندیده و سخن شنوان
 بسیار بوده اند که سخن شنیدند اندازوی اما این حدیث جداست
 یعنی میراث شبلی وی گرفته بود و حصری را استاد جن شبلی بود
 و شبلی در کار وی دور فرابود و یرا گفتی انت دیوانه مثل پیوف و بنک
 تألیف از وی حصری و ابو عبد الله خفیف ممتای یکدیگر اند این
 خفیف بآلت تر بود و حصری بیاطن تره شیخ الاسلام گفت که شیخ
 عنو حصری را ندیدم بود وی گفت که من حصری را ندیدم ام در سینه
 احدى و سبعین و ثلثمائیه می که شلم گفتم چون باز کردم برآید

حصری و ابو عبد الله خفیف شوم همان سال خبر بیکه رسید که
 حصری بغداد و ابو عبد الله خفیف بشیر از برفت و توفی الحصری
 رحمه الله تعالی يوم الجمعة من شهر ذي الحجه سنة احدى و سبعین
 و ثلثمائیه و یگفته الصوفی لایزج فی انزعاجه ولا یقتدر فی قراره
 و هم وی گفت الصوفی الذی لا یوجد بعد عنه ولا یعدم بعد
 وجوده و هم وی گفت سحر کاهی مناجات کردم و گفتم الهی از من
 راضی هستی که من از تو راضیم ندا آمد که ای کذاب اگر تو از ما راضی
 بودی رضای ما طلب نکردی و یرا گفتند ما را وصیتی کن گفت
 علیکم فی اول الامر بالانفراد ثم تفرعون المشایخ فی المعارف ثم
 تقفون علی التفرید باسقاط الحدثان و هم وی گفته و حق که اوقا
 و انفا من بر من تنک شود از هیچ چیز طلب راحت و خوشی نمیکنم مگر
 از فرایاد آوردن انفا می که بیش ازین بر من گذشته است در وقت
 صفای نس و بودت فی آمیزش کدورتها و این بیت خوانده است شعر
 ان دهر ایلغ شلی بسلی لزمان یهت بالاحسان

ابو الحسین بن سمعون رحمه الله تعالی

نام وی محمد بن احمد بن اسمعیل بن سمعون است و کان یلقب بالناطق
 بالهکمه از مشایخ بغداد بوده او را زبانی است نیکو درین علم مذکوری
 کردی شیخ ابوبکر اصفهانی خادم شبلی گوید که روز جمعه در مسجد
 جامع پیش شبلی نشسته بودم ابو الحسین بن سمعون کودک بود
 در آمد کلاهی در غایت تکلف بر سر نهاده بر ما بگذشت و سلام
 نکرد شبلی از بس پشت وی نظر کرده و گفت یا بابکری دانی که خدا

الانزعاج
 برانگیز

تعالی

چه ذخیره است درین کدوک ۵ یکی ازین طایفه کوید که در مجلس ابن
سمعون بودم و یکی ازین طایفه دریای منبروی نشسته بود و ناگاه
خوابش در روده ابن سمعون از سخن باز ایستاد بچند آنکه بیدار شد
این سمعون با وی گفت که رسول اصلی الله علیه و علی آله و سلم بخواب
دیدی گفت آری گفت من هم ازین سبب از سخن باز ایستادم تا
خواب را بر تو نشورانم و از آنجمله دران بودی برید نشوی ۵ و بیا
گفتند که مردم را بزمهد و ترک دنیا و خوافی و خود بهترین جاهای
پوشی و خوشترین طعامهای خوری جو نیست ابن سمعون گفت و تقی
که حال تو بالله تعالی جان باشد که ی باید نری جا به و خوشی طعام
زیان نمی دارد ۵ شیخ الاسلام گفت که من با ابوالحسن بن سمعون نه
نیکو که استاد من حصری را می رنجانید و هر که استاد ترا رنج دارد
و تو از وی رنجه بپاشی سگ به از تو بود ۵ شیخ الاسلام گفت که این
سمعون صاحب کلام بوده و حصری صاحب درد ۵ ابن سمعون گفته
هر محقق که از ذکر خالی است لغوست و هر خاموشی که از فکر
خالی است سهوست و هر نظر که از عبرت خالی است لهوست و تقی
ابن سمعون سنه ست او سبع و ثمانین و ثلثمائة و ویراجون وفات کرد
در سرای وی دفن کردند و بعد از سی و نه سال خواستند که بکورستان
نقل کنند گفتن وی همچنان تازه و نو بود و اثر کهنکی و فرسودگی بران
نیو
ابونصر خباز و ابوالحسن سوهان اثرن رحمهما الله تعالی
شیخ الاسلام گفت از مشایخ کازرکا ۵ دو تن قدیم ترند یکی شیخ
ابونصر خباز و دیگری بزرگ بود قومی از شاگردان وی بحج می رفتند بزیبا

حصری

حصری شدند حصری ازیشان خواست که چیزی خوانند اگر توانید
یکی ازیشان آواز بر آورد حصری بقرار گشت در سماع گفت اسال
شمارا بار نیست باز کردید و گفت نه شما شاگردان ابونصر خبازید
بدان کوه هری گفتند آری گفت فی دستوری از پیش وی بیرون
آمدن آید باز کردید و نزدیک وی شوید هر که باز گشت بسلا
افتاد و هر که برفت بسموم بسوخت و بعضی فات نرسیده و دیگری
از مشایخ کازرکا ۵ شیخ ابوالحسن سوهان اثرن بود که در مسجد جامع
ما نشستید ۵ شیخ الاسلام گفت شاگرد وی با من گفت که پر ما
پسین شب رمضان سجده کردی و تا صبح می زاریدی و می گفتی
خداوند آن روزه که داشتم برای تو و آن حج و نماز که کردم و آن قرآن
که خواندم از همه توبه می کنم مرا را یکان بیا مرز و فرایندیده

شیخ احمد حراز رحمه الله تعالی

فما نلت که پی شبانه روز در مکه بجا و بود بزرگ نهاری و آن وقت
که برخواست بنهار بوده و می گفت که شیخ ابوالحسن معتمر میگوید که
با حصری نشسته بودم مردی ویرا گفت ما وصیتی کن گفت آفریدم
جهم رقی یا ضربه گفت یا شیخ و را فکندی و بیا حصری گفت
اکیل علیه کاکا الواعلی جنانکه بر من پیوندند بروی پیو دم ۵

جهم رقی رحمه الله تعالی

هون متأخری الفقیان و المشایخ و کان من الفقهاء الصادقین
و کان ستهراً بالسماع و الهافیه مات بین المسجدين شیخ الاسلام
گفت که جهم رقی در کربلا به بود بیرون آمد و مرد ما ترا گفت بیرون

تاریخ طایفه من بزرگ
دقی اول مدینه
نیش بیه
باله انساب
الشیخ بزرگ آخرها الفان
المشایخ طایفه انساب
طایفه انساب
انساب

همه بیرون آمدند در وقت فرود آمده و هم وی بود که روزی
شخصی پیش وی بنکلف رقص میکرد وی برخاست سرد میان دو پای
آن شخص کرد و ویرا برداشت و از دیوار بدیوار دیگر بازی زد تا از هوش برآید

ابو الحسن الازهری رحمه الله

بزرگی بوده ازین طایفه در ایام حصری و ابو عبدالله رود باری
و ابن خفیف همه مشایخ وقت بودند بازی بوده و قبری آنجاست از وی
پرسیدند که وفایست گفت آنچه از آن باز آمدی بآن باز نکردی گفتند
این خود عام است آن خاص چیست گفت آنکه بدان که از هر چه آمدی

ابو عبدالله بن خفیف الشیرازی رحمه الله

از طبقه خاصه است نام وی محمد بن خفیف اسفکشا الرضبی است
بشیراز بوده و مادر وی زنش ابورست و در وقت خود شیخ المشایخ
بود ویرا شیخ الاسلام می خواندند شاگرد شیخ ابوطالب خرمج
بغدادی است دویم را دید بود و با کثانی و یوسف بن الحسین الزاری
و ابو الحسن المالکی و ابو الحسن الکرینی و ابو الحسن الدراج صحبت
داشته و با طاهر مقدسی و ابو عمرو دمشقی و غیر ایشان نیز از دید
مشایخ مرزوق بوده عالم بوده با علوم ظاهر و علوم حقایق شیخ
الاسلام گفت هیچکس را درین علم چندان تصنیف نیست که ویرا
اعتقاد پاک و سیرت نیکو داشته شافعی مذهب بوده در سنه
احدی و ثلثین و ثلثمائیه برفته از دنیا شیخ الاسلام گفت که
از وی دو سخن دارم که بگرا کند که باز گویند یکی آنکه از وی پرسیدند
که تصوف چیست گفت وجود الله فی جین الفلک و دیگری آنکه

و این کتاب را در
دین الیم فی آخر الزمان
نویسند و کون آنرا
با عارفان
باز دارند

از وی پرسیدند که عبد الوحیم اصطخری چرا با سکیان بدشت می
شود و قبا می بندد گفت بتخفیف من ثقل ما علیه گفت میشود تا
از آنکه در انست دی زندان از بار وجود سبکتر گردد شیخ الاسلام
گفت که در وجود لذت بنود که در وجود فرو شکستن و صدمت بود که
در آن حواس مرد برسد و آنشد ناغیر **شهر** اریلانسی که ها فکا
مثل لیلی بکل مکان شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است که روزی
زنی بمن آمد که در فلان جای زنی دیگرست از رؤسای نواحی شیراز
و از شیخ سوالی دارد و می تواند که خود بیا ید شیخ گفته که من
بتردیک وی رفتم گفت ما را قصه عجب واقع شد که در حیرت آن
ماند ایم در قبیله ما کودکی بود روزا فطار نیکو کرد و با کس سخن
نمیکفت و بگو سفند جرایند از میان مایرون می رفت و کوسفند
سر میداد و بیک جانب می رفت و نماز میکرد و درین روزها بیمار شد
از برای وی بیرون قبیله سایه ترتیب کردیم و در آنجا بنحسبیدنا
گاه در میان روزی که مردان قبیله در جوی خود پراکنده شد
بودند دیدیم که از در زمین بلند شد و در هوا سیکشت بخانک
آسیا بکشد و ما در شجون آنرا دید بدوید تا ویرا بکیرد بوی
نرسید و بی بالای دفت و ما بوی می نکردیم تا دهوا از نظر ما
غایب شد مردان قبیله را خبر کردیم و پراکنده ساختیم گفتیم شاید
که در میان کوهها و وادیها افتاده باشد هیچ جا از وی اثری نیافتد
شیخ گفت که سائل شدم آن زن گفت شاید که این را از من باور
ندارید جماعتی از زنان قبیله را آلوداد همه بران موجب کواشی دادند

شفیق در آن مجلس که شیخ این حکایت میکرد گفت ایها الشیخ این می تواند
 بود شیخ گفت ای نادان اینجا کسی هست که منتظر این معنی می باشد
 ه و هم شیخ عبدالله خفیف گفته است که نوجوانی از خراسان
 همراه حاجیان بشینار آمد و بیمار شد بیماری سخت و پیش ما مردی
 بود صالح و زنی داشت صالحه آن جوان را بخانه وی فرستادیم تا خدمت
 و رعایت وی کنند ناگاه روزی آن مرد آمد رنگ وی متغیر شده
 و گفت عظم الله اجرکم که آن جوان در گذشت گفتم رنگ تو متغیر
 چراست گفت دوشینه آن جوان ما را گفت امشب حاضر من
 باشید که امشب پیش ندارم عجوزه خود را گفتم اول شب تو واقف
 وی باش و بعد از آن مرا بیدار کن و تو در خواب شو چون آن
 عجوزه مرا بیدار کرد تا سحر رعایت حال وی میکردم مرا خواب در
 ناگاه کسی آواز داد که در خواب می شوی و خدای تعالی در سرائی تو
 نزول کرده است از خواب در آمدم برخود نوزان و در سر آواز
 حرکتی و روشنایی عظیم و آن جوان در نفس آخر چشم و پیرا پوشا
 و دست و پای و پیرا دراز کردم و جان بداد آن مرد را گفتیم این سخن
 را بکس مگوی و تجهیز و تکفین وی مشغول شد بید

ابو الحنفیر مالکی رحمه الله تعالی

نام وی پندار بن یعقوب المالکی است از بزرگان مشایخ بود
 ما انواع علوم جمع کرده بود شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است
 که بجوانی روزه می داشتم و وصال میکردم و شب در مسجد جامع
 می بودم و برای من یک قندیل میکناشتند اتفاقا شبی باران

آمده بود و چراغ مرده یکی در مسجد را کوفتن گرفت خادم جواب نداد
 دل من تنگ شد رفتم و در باز کردم دیدم که ابو الحنفیر مالکی است
 در آمد و بنفشست از هیبت وی پرشدم از باز کرد و طعام بران
 گفت بخور که در خانه خود بودم این را پیش من آوردند نتوانستم
 که بخورم که خاطر من بسوی تو بود از هیبت وی نتوانستم گفت که در
 و صالم با وی چیزی خوردم چون فارغ شدیم گفتیم ایها الشیخ سوا
 دارم گفت بگوی گفت منی بصفوا العیش مع الله قال اذا رقت الخالفة
 من اذین سخن تعجب کردم چون با مداد شد آنرا با مشایخ گفتیم
 تعجب کردند گفتند می خواهیم که از وی بشنویم از وی پرسیدند
 گفت ما بجزی باللیل لای ذکر بالنهارة و بآن اقرار نکرد

ابو بکر الشرای رحمه الله تعالی

شیخ عبدالله خفیف گفته است ما رأیت زاهدا متحلیا من الدنیا
 اصدق ظاهرا من ابی بکر الشرای روزی قصد زیارت وی کردم
 در اصطخر و شب بروی در آمدم گفت یا با عبدالله امشب ببرکت
 صحبت تو طعامی چوب خواهیم خورد پس برخاست و یکی سفالینی
 داشت بر بار نهاد پاره گوشت قدید خشک داشت و در یک
 انداخت و آب در روی زلفت و اندکی نمک در آنجا افکند و در یک را بر
 جوش آورد و با وی در آن رابط دیگری می بود و پیرا گفت هیچ نان
 پاره چند داری گفت آری بوجد پاره نان آورد آنرا شریک کرد
 و از شور باه آن در یک بر آنجا ریخت و گوشت را بروی آن نهاد
 و گفت بخور من از آن شریک نمی خورم و وی میگفت گوشت بخور

باده ازان گوشت گرفت تا مرالقه دهد گفتیم بپنجوا هم گفت شاید تو
 فلان و فلان طعام خواهی آن فردا خواهد بود بشهر در آیم و همه
 آنها را برای تو بگیریم و چون با مداد کردم بشهر در آمدم فقر جمع شد
 و طعامی حاضر کردند چیزی ازان طعام بر گرفتیم و بوی در آمدم گفت
 بکوی چه کار کردی گفتیم هنوز چیزی نخورده ام از تو التماس میکنم که
 با من طعام خودی با هم طعام خوریم و من بشیر از روان شدم

ابو محمد عتایدی رحمه الله بقا

وی یکی از استادان ابو عبدالله خفیف است وی گفته که هرگز
 کاسبی که حقیقت کسب را رعایت نکند چون ابو محمد عتایدی ندید
 هر روز نیم دانگ کسب میکرد و قوت وی ازان می بود و جبهه را
 نخالای خرید و ازان دو نان می بخت یکی افطار میکرد و یکی را صدقه
 میداده و هم وی گفته که روزی بروی در آمدم پیش وی جزوی
 بود که موش پاره کرده بوده گفتیم این چیست گفت این را موش
 پاره کرده است و من نیز از موشان بشویشم شبها بر روی من
 بر مید و ندا گفتیم چرا چراغ روشن نمیکنی گفت چهل سالست تا چراغ
 روشن نکرده ام که از حساب آن می ترسم که آنرا چند چیز باید تا میسر شود و

جعفر الحذاق رحمه الله تعالى

کنیت ابو محمد صبیح الحنید و من فی طبقته و کان الشبلی یذکر
 مناقبه ویقول بفضلہ و از بندار بن الحسین آرد که گفته است
 مردی تمام حال ترا از جعفر حداندیده ام و وی تو دیک من بر تو
 از شبلی است و هم بندار گفته است که محتضر بود شخصی بروی

در آمد در لباس صوفیان وی گفت باطنهای این طایفه خراب شده
 ایشان ظاهرهای خود را بپا راستند توفی سنده احدى واربعین و
 ثلثمائیه قبری در شیراز است شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است
 که روزی مؤمل جصاص مرا گفت برو و ببین که جعفر خذا را چه حالست
 بروی در آمدم دیدم که بر بساطی نشسته و کرد آلود وی بالشها را
 و جامه شیرازی در بر و طاقیه در سر و سرای در غایب خونی سلک
 کردم و بنشستم وی مرا پرسید و من ویرا پرسیدم هنوز نشسته
 بودم حال در آمد و ادوات طبع در آورده برخاستم که بدر آیم گفت
 بنشین تا بنتم خوریم گفتیم نیت روزه کرده ام بیرون آمدم چون
 پیش مؤمل رسیدم گفت چون دیدی جعفر را بجا نکه دیده بود
 بگفتم مؤمل دست بر آورد و گفت خدایا ما را سلامت و عافیت
 ارزانی دار چون مدتی ازان گفت باز مؤمل مرا گفت برو و بر
 جعفر درای و حال ویرا ببین برو فتم و بر سرای ویران در آمدم و
 جعفر را طلب کردم گفتند درین خانه است سه روز است که هیچ
 نخورده و نیاشامیده بآن خانه در آمدم ویرا دیدم روی بر خاک
 نهاده و در بر جامهای کهنه بروی سلام گفتیم سر برداشت و همه
 اطراف روی وی زاشک تر گفت یا بابا عبدالله حال چگونه است چون
 می بینی یا وی رفتی کردم اندکی تسکین یافت اهل منزل گفتند
 سوگند بخدای بر تو که ویرا طعامی بخوران که سه شبانه روز است
 که هیچ نخورده بسیار رحمت کردم تا ویرا اندکی سویی خود انیدم
 چون پیش مؤمل آمدم گفت چون دیدی جعفر را آنچه دیده بودم گفتم

و غلط

مؤمل گفت اگر آن نعم در توقف داشتی بدین مبتلا نشدی

هشام بن عبدان رحمه الله تعالى

گفت وی ابو محمد است ه شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است که چون
هشام بن عبدان در نمازی ایستاد و ویرا وجد و حال میکرد
در محراب بس و پیش میرفت و قرآن میخواند گاه بودی که از حسن نماز
وی پیروی و نصاری و بحسن جمع شدند و نظاره وی کردند
و یرا یک کوفه سفند بود که شیروی خورده ویرا بر می داشت و برای
جرا بیدن بصرای می برد روزی هشام در خواب رفته بود چون بیدار
شد دید که در زراعت شخصی در آمده است وی چرخ ویرا پیش
صاحب زراعت برد و گفت ویرا بستان که زراعت ترا خورده است
صاحب زراعت گفت من ترا بچل کردم گفت مرا بآن حاجت نیست
هر چند جهد کرد قبول نکرد بگذاشت و برفت ه شیخ ابو عبدالله
خفیف گوید که روزی با هشام در دعوتی بودیم صاحب دعوت
یک جام حلوا آورد و پیش شیخ نهاد که شیخ بخورد گفتیم که نصیب
ما هم بده گفت مرا اذن نکرد که شمارا بدهم هر چند گفتیم فایده نکرد
از پیش وی بر بودیم و بخوردیم هشام را دهشتی و حیرتی رسید که
یکسال از نماز باز ایستاد و مردم ویرا تکفیری کردند و قصه وی
بمشایخ مسجد جامع رسید روزی همه بروی درآمدند و ابن سعد
محدث با ایشان بود گفت مرا می شناسی گفت آری تو ابن سعدی
گفت چرا نماز نمیگذاری هشام گفت مرا عارضی چند روی می نماز
و مانع من می شود از نماز گفت مثل چه خاموش گشت و هیچ جواب

نداده از شیخ ابو عبدالله خفیف پرسیدند که سبب چه بود که هشام
نماز نمیکرد گفت بیوسته مطالعه غیب میکرد و مورخینی بروی غالب
آمد و مقام حیرت افتاد و از اعمال ظاهری باز مانده روزی مشایخ
مسجد جامع جمع شدند و هشام را حاضر کردند که شنیده ایم که تو
بمشاهد قایل و هر که باین قایلست ویرا توبه می باید داد میاد ب
می باید کرد هشام گفت مرا تلقین توبه کنید تلقین کردند توبه کرد
روزی دیگر با مداد آمد و در برابر مشایخ ایستاد و گفت گواه باشید
که من از توبه دی روزه توبه کردم مشایخ برخاستند و پای
وی بگرفتند و میکشیدند تا از مسجدش بیرون کردند ه

ابو محمد رحمه الله تعالى

از نواحی شیراز است و از اصحاب ذوالنون مصری ه شیخ ابو عبدالله
خفیف گفته است که ابو محمد گفته که از قضا بغیرت شیراز بیرون آمد
و با قاید سلطان و اتباع وی همراه شدم چون افعال و اقوال ایشان
مشاهده کردم در سر خود با ایشان انکار کردم و ایشان را دشمن
گفتم و قصد کردم که از ایشان مفارقت کنم تا گاه آوادی برآمد که
گرم قاید کم شده است قاید سوخته خورده که همه قافل را تفتیش کند
همه را تفتیش کردند همین من ماندم گفتند همه قافل را تفتیش کردیم
هیچ کس باقی نمانده است مگر این شیخ و مثل ویرا کسی چون منم
دارد قاید گفت من سوخته خورده ام ازین جاره نیست مرقع را
بالا داشتند آن گرم بر میان من بوده گفت و الله مرا باین علم نیست
قاید گفت این از دزدی وی عظیم تر است بعد از آن گفتند با وی

چیزی باید کرد هر کس چیزی گفت قاید گفت ویرا بر سر قافله بنشیند
تا هر که در قافله است يك يك بروی بگذرند و در دوی وی وی را
و سرزنش کنند بعد از آن ویرا بگذارید و با وی همراهی بکنید همچنان
کردند و مرا بر جای بگذاشتند و برفتند و قصه خلا پاک کردن
ابو حفص و رسیدن ابو مزاحم را که بیشتر گذشت در مقامات شیخ
ابو عبد الله خفیف نسبت بشیخ ابو یحیی زکریا است نه بشیخ ابو مزاحم و الله اعلم

عبد الرحیم اصطرپی رحمه الله تعالى

کینت وی ابو عمر و ست سفر حجاز و عراق و شام کرده بود و باروم
صحبت داشته و سهل عبد الله تستری را دیده بود و طریقت وی ستر
و اظهار شطارت بود و جاهای شاطرانه می پوشید و سکان داشت
که شکاری برد و کبوتران نیز میداشت ه شیخ ابو عبد الله خفیف
گوید که چون برویم در آمدم مرا از حال عبد الرحیم اصطرپی سوال کرد
گفتم در همین سال از دنیا برفت گفت خدای بروی رحمت کند
بابی ازین قوم در کوه لکام و غیر آن صحبت داشتم از وی صابری
ندیدم ه گویند وقتی بصید بیرون رفت شخصی بنهان از وی در
وی برفت چون بمیان کوهها رسید سگان را بگذاشت و در اعراض
داشت در پوشیدن و برپای بایستاد و بذر خدای تعالی مشغول
شد آوازی در کوه برآمد که مرا تصور آن شد که هیچ حجری و شجره
نیست و هیچ جان داری نیست مگر که بموافقت وی ذکر می گویند
ه گویند که در خانه وی يك پوست کاه بود که شاخاش نیز بر آنجا
گذاشته بودند چون تابستان درآمدی شاخها را بگرفت و آن پوست

را بعضی سر کشیدی و چون زمستان شدی دو خانه کشیدی و جعفر
چذا گفت است که با صطخر رفتم تا عبد الرحیم را زیارت کنم بدو سرای
وی رسیدم دیدم که خراب شده است و بروی در آمدم دیدم که در
ناویله خانه نشسته با کهنه خرده و بروی بلایی عظیم که حیران شدم
و ترحم کردم مرا گفت تراجه شده گفتم و بیک حالی می میری از جای خود
برخاست و بیایان سرافروزد آمد و سنیکی عظیم بود برداشت و برپا
برده و گفت برخیزای قوی و این را فرو از من عجب ماندم گفت امرو
هفته روز است که هیچ نخورده ام بیرون روه رجه توانی بیار
شاید که مرا اشها آید و با تو بخورم من بیرون رفتم و از هر چه
در بازار یافتیم چیزی آوردم و بیش وی نهادم در آن نگرینست گفته
بنشین و بخور شاید که مرا رغبت شود بنفشتم و بر رغبت خوردن
گرفتم در میان آنچه آورده بودم يك خر بزه بود آنرا ببریم گفت
از آن پارگی بمن ده بوی دادم دندان در آن زد و خاییدن گرفت
نخواست که فرو برد بینداخت و گفت بودار که در بسته شد است
ه ویرا از پدر بیست هزار درم میراث رسیده اما در دمه قوی بود
ایشانرا گفت ده هزار بمن دهیده و ده دیگر شمارا بجل کردم بوی
دادند آنرا در توبره کرد شب ویرا و سوسه تشویش داد کا می
سیکفت بآن تجارت کنم و سود آنرا برفقرا نفقه کنم و کا می میگفت
در خانه بنهم و روز بروز آنرا نفقه کنم در میان شب برخاست
و توبره را برپا برد و نشست نشست میگفت و هر جانبی انداخت
تا توبره خالی شد چون بامداد شد همسایگان گفتند همانا دوش

دوم باریده است. عبد الرحیم توبه را بیفشایند نیم درهم بیفتاد
 باصحاب گفت بشارت باد که نان و باقی شدایشان با هم گفتند این
 دیوانه را بینید ده هزار دوم پاشیده است و بنیم دوم شادی می
 کند. و بقی عبد الرحیم بعبادان رفت و بیست و یک روز آنجا اقامت
 کرد هر چه شب بخت افطار روی می آوردند با مداد همچنان بجای می بود
 اهل عبادان مشغوف وی شدند چون آنرا دید از آنجا قصد سهل تری
 کرد بروی درآمد و گفت همان تو ام گفت چه می باید کرد گفت سباج
 می باید بخت سهل گفت چون کنم که اصحاب بن کوشت نمی خود نداشتند که
 دائم تو بفضیافت من قیام نمای سهل فرمود که سباج بخت نداشت گفت
 همچنان دیک را بیارید چون آوردند سائلی برود برای خدای چیزی
 طلبید گفت دیک را بوی دهید دادند و وی هیچ نخورد. روز دوم
 سهل با وی گفت چه می خوری گفت همانچه دی گفتم چون آنرا به بختند
 گفت همچنان دیک را بمن آرید آوردند و غلام سهل پند آنکه وی داند
 برود بیستاد تا اگر سائلی بیاید منع کند سهل گفت غلام خود را بگو
 تا منع سایل کند سهل غلام را منع کرده ناکاه سائلی سوال کرد گفت
 دیک را بوی دهید دادند روز سیم گفت چه می خواهی گفت همانچه
 بیشتر گفته بودم چون به بختند بیرون آمد و هیچ نخورد تا ماه تمام
 شد بعد از آن مردی را دید که چند پاره نان خشک دارد و برب آب
 نشسته آب تریب کند و می خورد و بر استنها کرد و با وی نشست و بخورد

مؤمل الحصاص رحمه الله تعالى

هوین کمار مشایخ شیراز سافر الحجاز و العراق و کان حسن اللسان فی علم

التوحید و علوم المعارف مع انه امی لا یکتب و وی جواب داد از سائلی که
 علی سهل اصغها فی بشیر از فرستاده بود چون نماز با مداد بگزاردی
 بدر پس قرآن مشغول بودی تا آفتاب بر آمدی نماز جاشت بگزاردی
 و بیرون آمدی یکی ازین طایفه گوید که یکبار چون از نماز بیرون آمد
 در عقب وی بروفتم بدر خانه وی رسیدم نزدیک بیصد تن بودند
 از او باب حوائج که آنجا جمع آمد بودند حاجت همه را گوش کرد و یاران
 خود را در قضای حوائج ایشان پراکنده ساخت و غلامان ترا گفت که
 دست افراد را بفلان جای برید که من بشما می رسم این همه کار در یک
 ساعت بگرد من متحیر شدم روی بمن کرد گفت ای فرزند مرا با مداد
 در مسجد دیدی این زمان خدا پرازا اگر تمام از آنکه با مداد در مسجد
 بودم هرگاه که بکار مشغول بودی با هیچکس زیادت از جواب سلا
 سخن نکفتی و کفتم من مزدورم اگر جواب سلام واجب نبودی جواب
 نکفتمی. شیخ ابو عبد الله خفیف گفته است که چون مؤمل حصاص
 بمکه درآمد پیش ابوالحسن مزین رفت و سلام کرد و بنشست و گفت
 ایها الشیخ سوالی دارم و من مردی عجمی ام با من رفق کن گفت سهل
 باشد پرس من مؤمل گفت هل ترقی الفهم ارتقا المواجهه ابوالحسن
 بوی نگر نیست و گفت از جای می تو گفت از شیراز گفت بجه مشهوری
 گفت بمؤمل گفت از آنجا برخیز که جای تو نیست و ویرا پهلوی خود
 بنشاند و دایم با وی می گفت که انت رجل عجمی امی و می خندید و
 بعد از آن هر که مسئله می پرسید اشارت بمؤمل میکرد و می گفت
 از شیخ پرسید و بوی چواله میکرد و هم شیخ ابو عبد الله خفیف

گفت است که غریبت حج کردم و من هنوز خورده بودم و مؤمل چنان مرا
وصیت کرد که وقتی که بموقف برسی قصد بس کو عرافت کن و اولیا را
آنجا طلب کن که جای ایشان آنجا می باشد چون بموقف رسیدم زود بگذشتم
و مردمان را بگذاشتم هیچکس را ندیدم بترسیدم خواستم که باز گردم باز ^{دست} از
بر من غلبه کرد مقداری دیگر برفتم بنیشی رسیدم دیدم که دروی
ده کس ایستاده اند و سرها پیش افکنده و در میان ایشان شیخی است
بزرگ و شیخ من ابو محمد عتایدی با ایشانست چون مراد دیدند بشیخ
اشارت کردند پس پیش ایشان رفتم و سلام کردم جواب دادند
شیخ من مرا بپهلوی خود خواند چون فارغ شدند همه بر همان هیئت
که بودند روان شدند و شیخ مرا گفت که کودک را محافظت کن من
میان آن شیخ و شیخ خودی رفتم می شنیدم که از کلام وی حرف
سین بگوش می آید مراد خاطر چنان گذشت که استغفار میکند چون
بمزدلفه رسیدم شیخ من مرا گفت که اصحاب خود را آواز ده آواز دادم
جواب دادند پیش ایشان رفتم و آن جماعت بجانب شعر لکرام رفتند
و باستاند و نماز میکردند من هم قضای حاجت خود کردم و با ایشان
باز گشتم تا بامداد نماز میکردند چون از نماز فارغ شدند غایب گشتند و

علی بن شلوپ رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله خفیف گفت است که میان علی بن شلوپ و دیگری
سخنی میکردند علی بن شلوپ گفت من مردی می شناسم که بر سر کوهی
بود و وقت نماز شد و آب بر کوه دیگر بود و در برابر آن خواست که
طهارت کند هر دو کوه سرفرازم آوردند بای خود ازین کوه بران کوه

شیخ
علی بن
شلوپ

نهاد و طهارت کرد و نماز گزارد و هم شیخ ابو عبدالله گفته است
که از بس که علی بن شلوپ در صحرا ها و کوه های بود جماعتی از کودکان مشغول
وی شده بودند و کس از آسای ایشان پیش وی آمدند و گفتند
هر کدام دختری داریم که هر یک را جبار هزار کوسفندست می خوانند
که ایشان را بزنی کنی و آن کوسفندان از برای صادر و وارد فقرا
باشند دختر را نکاح کرده روزی مؤمل ویرا دید گفت این زمان بر ما
تفضل مکن تو هم مثل ما شدی گفت من این را برای خدای تعالی کرده
مؤمل گفت ما نیز از برای خدای تعالی کرده ایم علی بن شلوپ گفت من
ایشان را سه طلاق کردم شما هم اگر راست میگوید طلاق کنید
مؤمل ویرا گفت یا می شود نیست السنه فی الطلاق

ابوبکر الاسکاف رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است که ابوبکر اسکاف سی سال
روزه داشت چون وقت نزع آمد پاره پنبه بآب تر کردند و پیش
دهان وی بردند آنرا بینداخت و بر روزه رفت

ابوالفضال رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است که از ابوالفضال شنیدم که بر
بام خانه نشسته بودم ابلیس را دیدم که در کوه میکردند گفت ای ملعون
انجامه میکنی پای از زمین برداشت و پیام برآمد در هم فتادیم سبلی
بروی زدم و ویرا بینداختم و از آن سالها گذشت وقتی مرا اتفاقی
حج افتاد چون باز گشتم بجوی رسیدم که پل نه بسته بودند و آنی
عظیم بود از گذشتن عاجز شدم ناگاه بیری ضعیفی دیدم که بآب در

با خود گفتم من ضعیفم ازین بر نیستم برخاستم و بر عقب وی در
آمدم چون بمیان آب رسیدم آن بربای خود بر کنار جوی نهاد و بپوش
رفت من در میان آب ماندم آب بر من غلبه کرد غرق شدم و جاهای
من تری شد و مرا آب میگردانید و می برد تا آن زمان که خدای تعالی
اعانت کرد و مرا آب بر کنار انداخت آن پیر ایستاده بود و نظاره
میکرد چون خدای تعالی مرا نجات داد و بیرون آمدم آن پیر گفت
چون دیدی یا ابا الفحاک توبه کردی که دیگر مرا سبیلی نرفتی

ابو محمد خفاف رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبد الله خفیف گفته است که ابوالحسن مزین با نوشت که
شمارا مرید نیست در دریا که اگر نجات یابد زود باشد که برای شما
جو امر آورده و بآن محمد خفاف خواسته بوده و هم وی گفته است که
ابو محمد خفاف با مشایخ شیرازی یکای نشسته بودند سخن در مشاهده
میرفت هر کس بقدر حال خویش سخنی گفتند و ابو محمد خفاف
خاموش بود مومل جفا من ویرا گفت تو هم سخنی بگوئی گفت
هر سخنی خوب که درین باب بود گفتند مومل گفت بهر حال تو هم
سخنی بگوئی گفت آنچه شما گفتید حد علم بوده نه حقیقت مشاهده
و حقیقت مشاهده آنست که حجاب منکشف شود و ویرا عیان
به بینی و ویرا گفتند تو این را از کجا میگوئی و این ترا چون معلوم
شده است گفت در بادیة تبوک بودم و فاقه و مشقت بسیار بن
رسیده در مناجات بودم که ناگاه حجاب منکشف شد و ویرا دیدم
بر عرض خود نشسته سجده کردم و گفتم بولایی ما هذامکانی و مومل

منك چون قوم این سخن شنیدند همه خاموش شدند مومل ویرا گفت
بر خیز تا بعضی مشایخ را زیارت کنیم برخاست مومل دست وی بگرفت
و بخانه ابن سعدان محدث درآمدند و سلام گفتند ابن سعدان تعظیم
و ترحیب ایشان کرده مومل گفت ایها الشیخ نریدان تروی لنا الحدیث
المروی عن النبی صلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم انه قال ان للشیطان
عرشاً بین السماء و الارض اذا اراد بعبد فینة کشف له عنه ابن سعدان
گفت حدیثی فلان عن فلان و اسند ان النبی صلی الله تعالی علیه و علی آله
قال ان للشیطان عرشاً بین السماء و الارض اذا اراد بعبد فینة کشف
له عنه چون ابو محمد این حدیث را بشنید گفت یکبار دیگر عاده کن
عاده کرده کریان شد و برخاست و بیرون رفت و چند روز ویرا
ندیدیم بعد از آن آمد گفتیم در ایام غیبت کجا بودی گفت غمازها
را که از آن وقت گزارده بودم قضا می کردم زیرا که شیطان را پرستیده
بودم پس گفت جاره نیست از آنکه همان موضع که ویرا دیده ام سجده
کرده ام باز کردم و ویرا گفت کم پس بیرون رفت و دیگر خبر ویرا

حسن بن حمویه و صاحب ابوالجعفر الحرار الاصفهانی رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبد الله خفیف گفته است که ابو جعفر حرار صاحب
حسن بن حمویه از اصفهان نزدیک ما آمد ابن زیدان گفت آرزوی آن
دارم که امشب ویرا نزدیک ما حاضر کنی ویرا مجلس وی حاضر کردم
در اثنا مجلس ابن زیدان حرار را گفت دوست می دارم که از حکایت
خود چیزی بگوئی گفت مرا خود حکایتی نیست اما اگر میخوای آنچه
از مشایخ دیده ام با تو حکایت کنم ابن زیدان گفت من هم این می خواهم

خرد گفت من و جمعی دیگر پیش حسن بن حمویه نشسته بودیم و وی سر پیش
 افکند بود ناکاه صبح زد و بآن صبح از نظر ما غایب شد ما در یکدیگر
 نگرینستیم و بایکدیگر گفتیم که این قصه را با هیچکس بگوئید که خواهند
 گفت باز نادره و بیکبار آوردند سه روز بودیم که ویرانندیدیم و از وی
 خبری نشنیدیم و هر که از وی خبری پرسید می گفتیم مشغولست
 بعد از سه روز ناکاه دیدیم که از در مسجد درآمد متغیر اللون و از
 که داشت کس را با وی مکان سخن نبوده و من همیشه با وی انبساط
 میکردم گفتن ایها الشیخ نزدیک من مقدار پنیر تازه است اجازه
 میدهم که بیارم و همیشه ویرانندیدم تازه خوش می آمد گفت بیار
 آوردم یک لقمه بخورد پس بدست اشارت کرد که بخورید و شیخ
 ابو عبدالله خفیف گفت که این زیدان روی بمن کرد که هیچ شک
 نیست این مردیست صادق اما این حکایت را با و نمیدارم حیل
 ساز که مرا با و نشود گفتن از برای شیخ جامه خواب بپندازید تا
 خواب کند و از رنج راه بر آساید جامه خواب انداختند و وی در خواب
 شد من با این زیدان بنفستیم و آنرا بیان میکردم تا آن وقت که گفت
 با و رداشتم شیخ ابو عبدالله را پرسیدند که آن حال چگونه بود گفت وی از
 خود دور نشد بود اما ویرا لباسی پوشانیدند که بآن از ابصار غایب شد

عبدالله القصاص رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است که عبدالله قصاص را گفت که وقتی
 بنزیمت حج میرفتم مشایخ شیراز را گفتند چون بر سهل بن عبدالله
 قسری در آبی سلام ما بوی برسان و بگوی که ما بفضل تو معتزیم و من

میکوی با و میداریم از تو چنین بپرسیده است که روز عرفه از جا
 خود بیرون میروی و بموقوفات با سایر حجاج حاضر میشوی اگر
 این راستست ما را خبر ده که ما باین ایمان داریم عبدالله قصاصی
 گوید که قصد وی کردم و بروی درآمد و سلام کردم و نشسته
 بود از آری در خود بچید و غلیظی از جوب پیش خود نهاده و چشم
 وی باز ماند بود چون و الهی حیرانی هیبت بر من مستولی شد
 سخن نتوانستم کرده در میان آنکه نشسته بود زنی درآمد و گفت
 ایها الشیخ مرا بر سر است بر جای ماند ویرا آورده ام تا دعا کنی
 سهل گفت لم تجلب الی عندی آن زن جواب گفت انت من عندی
 پس سهل بسوی من بدست اشارت کرد بر خاستم و دست وی
 بگرفتم برخاست و غلین پوشید و روان شد و آن زن نیز
 روان شد ویرا ببرد تا کنار شطآن صبی را دید در سماریه سهل
 ویرا گفت دست خود را بمن ده آن زن گفت نمی تواند دست داد
 سهل آن زن را گفت دور شو آن صبی دست بوی داد گفت بر
 خیز برخاست و بیکار آمد سهل صاحب سماریه را گفت تو برو پیش
 صبی را گفت وضو ساز و دور رفت غار بیکار جان کرد پس آن
 زن را گفت دست وی بگیر بگیر و بایکدیگر برفتند عبدالله
 گفت چون آنرا دیدم دهشت من برفت انبساط کردم و رسالت
 مشایخ رسانیدم سهل ساعتی سرد پیش افکند بعد از آن گفت یا
 هؤلاء القوم یومنون بالله یفعل ما یشاء قلت نعم قال فما سوالهم عن ذلک

نوعیب
 از کشتی

ابراهیم المتوکل رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است که یکی ازین طایفه با من گفت
که بصرایرون رفتم دیدم که ابراهیم متوکل جاهای خود را داشت
و در آفتاب انداخته و مرا گفتم بیا تا برویم و با من چیزی خوریم ^{من}
خود را همچنان تزیین کنید و با من همراه شد چون مقداری راه برافتم
دید که اندکی غلب القلب در راه بیفتاده آنرا برداشت و پالت
بست و بخورد و بنشست و گفت تو برو که مرا همین کفایت است
هر چند جهد کردم نیامده یکی از مشایخ ابراهیم متوکل را گفت
می خواهم که درین ماه نزدیک من افطار کنی قبول کرد یکشب و مرا
گفت برخیز تا بخور کنیم برخاست گفت آن سفره را فردا آر گفت
من این نمیکنم زیرا که این حرکت است در اسباب و من در اسباب
حرکت نمیکنم یکشب و مرا دید که سفره پیش نهاده و چیزی میخورد
گفت نکفتی که من در اسباب حرکت نمیکنم پس این چیست
گفت والله که من در اسباب حرکت نکردم از جای خود
برخاستم سر من بر سفره آمد در پیش من افتاد ایست که میخورم

ابوطالب خنرج بن علی رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله خفیف گفته است که ابوطالب خنرج از اصحاب
جند بود بشیر از آمد و علت شک داشت مشایخ گفتند که خدمت
او را اختیاری کند من اختیار کردم هر شب قریب شانزده هفتاد
بار بوی خواست یکی از شبها نشسته بودم و خیلی از شب گذشته
بود چشم من کرم شد یکبار آواز داده بود نشیند بودم دیگر آواز
داد برخاستم و طشت پیش بردم گفت ای فرزند وقتی که خدمت

مخلوق را میجو خود نیکو نتوانی کرد خدمت خالق را چگونه بجای توان
آورد و قهضم وی گفت که وقتی غایب بودم آواز داد که شیرازی
من نشنودم دیگر باره آواز داد و گفت شیرازی همین لعنه الله
من بشنافتم و طشت بوی بردم علی یلوا از شیخ ابو عبدالله پرسید
که توان لعنه الله را از وی چون شنیدی گفت چون رحله الله
شیخ الاسلام گفت فلاح نباشد مریدی را که ذل استاد و پیر نکشته
باشد و قفای وی نخورده باشد و لعنه الله او نشنیده و بر حلقه الله
بر نداشته بوده و بدرد و ناکامی زند نکشته باشد و وی خود رسته
باشد لا یفعل استاد و پیر باید مردی پدر چنان سنده و لا یفعل
نباشد که بی استاد و پیر ^{شیخی} آواز طرکست آمد شیخ ابوطالب
گفت شیرازی این چه آواز بود ابو عبدالله خفیف گفت که در شب
روزی يك باقی خست بخورم هر روز باکم می آورم تا اکنون با نوزد
باقی آورده ام دو ماهی ^{شیخ} ابوطالب گفت شیرازی این را بنا ز
دار که آنچه مرا افتاد از آن افتاد که با ابوالحسن مزین در وقت
حاضر شدم بره بریان بر مایند آوردند و من عهد داشتم که بریان
بخورم دست خود از آن کشیدم داشتم ابوالحسن مزین گفت
کل بلا انت یعنی بخورنی آنکه خود نادریان بینی من کان بردم که
حال جانیست که میگوید يك لقمه بخورم احساس کردم که ایمان از
من بیرون رفت و من از آن وقت هر روز باز پس ترمیروم ^{شیخ}
اسلام گفت یعنی و پراوشش و استقامت افتاد که ایمان وی
معاینه بود ایمان تو شهادت است و ایمان عارف شهادت

و شیخ عبدالله خفیف گفت است که هیچ چیز نیست مرید را زیان مند
تراز مسامحه نفس در خصمت جستن و قبول آویلات ^{عبدالله} و هم شیخ ابو
گفت اول مجلسی که ابوطالب در شیراز داشت بلاسی پوشیده بود و عظم
در دست گرفته آمد و بر کرسی نشست و من پهلوی او بودم مردم
نکویست و گفت نمیدانم چه گویم گناه کاریام میان گناه کاران و بکر
و مردم را بگریانید و فریاد گویا ز مجلس برخاست و یرا قبول عظیم
بدید آمد که خاک قدمهای او بنیت بیمارانی می گرفتند بعد از آن
سببی واقع شد که هیچ کس بوی التفات نکرد از آنجا با صفهان
رفت من به علی سهل چیزی نوشتم و شرح محل و مقام وی کردم وی
به علی سهل در دنیا مدد و در باره وی سخنان گفت علی سهل از وی
اعراض کرد از آنجا بکوhestان عراق رفت و بهمدان درآمد ابوعلی
وارجی عامل بهمدان بود پرسید که حاجت توجیست گفت ادای
وامی که دارم ابوعلی آنرا داد اگر دو پرسید که دیگر چه حاجت داری
گفت در فلان موضع برای من رباطی بساز بساخت با آنجا درآمد
و آنرا سیاه ساخت و بلاسی سیاه پوشید و در آنجای بود تا از دنیا
برفت ^ه شیخ الاسلام گفت جوانمزد آنست که چون ویرا مصیبتی
رسد یا از چیزی فوت شود مضیبت را فراسازد و بحسرت و
ندامت تدارک جوید نه آنکه اهل مصیبت و فوت باشد و آنرا نه
دارد و اظهار دعوی کند و بتامی مغرور گردد ^ه شیخ ابو عبدالله
گفت شیخ ابوطالب گفت که جوانی از خراسان بزیارت جنید آمد
جنید عصا و کوه وی بخانه برد و در بیست و آن اصحاب اجتماع

بود جنید گفت ویرا با خود ببرید و بامداد پیش من آید چون شب
طعام خوردند بطریق مزاح و طیبت انگشتی با حق آغاز کردند
و اشارت بآن جوان کردند که موافقت کن وی را بنمود و ایشانرا
تغییر کرد شبلی بوی نگاه کرد و گفت خاموش باش و اگر نه برخیزم
و سرت از تن بکنم آن جوان خاموش گشت و برفت روز دیگر این
حکایت با جنید گفتند برخاست و بخانه رفت تا عصا و کوه را باز
جوید نیافت بیرون آمد و با اصحاب گفت چند نوبت شد که وصیت
می کنم که چون غریبی اینجا آید ویرا خوار مدارید سوگند بخدا که
عصا و کوه از خانه برداشته است بی آنکه من بوی دسم و ذقه است

ابوعلی و ارجی رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله خفیف قدس سر گفته است که ابوعلی و ارجی شیراز
آمد بقل و حکومت و از برای صادر و وارد فقرامایند نهاد بعد از
هر نماز شام می آمد و با بامی نشست و یکدیگر سخنان می گفتیم یک
از شبهات ذکر ایام ارادت در میان آمد بپیراهن خود را بالا داشت
برگردن وی نشانی بود بمقداری طوقی گفتم این چیست گفت در
کوه لکام می بودم و بلاسی پوشیدم بودم کردن مرا بخورد چون از آنجا
باز گشتم گوشت بر آورد و این نشان آنست که باقی ماند پس گفتم
سبب درآمدن تو درین عمل چه بود گفت مادر من بید و ضعیف شد
و بر من وام بسیار جمع آمد محتاج شد باین که می بینید ^ه

ابوالفضل جعفر الجعدی رحمه الله تعالی

شیخ ابو عبدالله گفته است که جعفر جعدی رسانیدند که

ابو عمرو اصطخری گفت است که غسل میکردم از آن من کشاده شده
دیدم که دود ست از پس پشت من میداشد و از آنرا محکم بر میان
من بست جعفر جندی برخاست و با اصطخری رفت و بجانه ابو عمرو درآمد
و پای وی بگرفت اصحاب ابو عمرو بر جستند گفت که بگذارید که غضب
وی نه است و دوازده فرسنگ راه پیاده آمده است پس ابو عمرو
بمقام اعتذار درآمد و گفت جنان نكفته ام بلکه جنین و جنین
گفته ام بعد از آن اصحاب را فرمود که ویرا خدمتکارهای نیکو گردانند

ابو القاسم القصری رحمه الله تعالى

وی زکرا صاحب جنید بوده شیخ ابو عبد الله خفیف گفته است
که روزی مرا گفت مرا بعضی ای بیرون برو و بر بعضی ای بیرون بروم بموضع ر
که مصطفی بوده و جماعتی نود بازی می کردند با ایشان بازی کردن
بنشست من از آن متغیر شدم و جمل گشتم در وقت بازگشت بجای
دیگر رسیدم جماعتی شطرنج می باختند از آن متغیر شدم و پیش
رفت ورقه ایشانرا بیفشاند آن جماعت کاردها بر کشیدند و
گفت کاردها را بمن دهید تا بخورم من ازین دو حال وی عجب ماندم
از وی سوال کردم گفت وقتی که بچشم لدی نکیم جنان باشد و
که بچشم غیر لدی جنین این سخن بیشتر گذشت اما آنجا شیخ الاسلام
ابو بکر قصری گفته بود و در مقامات شیخ ابو عبد الله ابو القاسم قصری
است می شاید که ویرا دو کینت بوده باشد یا یکی بر سبیل سهو
و قوع یافته باشد و الله تعالی اعلم و هم شیخ ابو عبد الله فرمود
که ابو القاسم قصری کثیر الاطراق بود یعنی بسیار سرد پیش می انداخت

از وی سبب آنرا پرسیدم گفت پیش ازین در قدیم الایام دو دهفت
شبانه روزی یکبار چیزی می خوردم مردی از جن می آمد و بر من سلام
می کرد اما ویرانی دیدم یکروز ویرا گفتم چه باشد که ظاهر شوی ناگاه
دیدم که شخصی در خوبترین صورتی بر من ظاهر شد گفتم چه کسی تو گفت
من از مؤمنان جنیانم وقتی که امثال شما را می بینیم دوست میداریم
که ویرا زیارت کنیم و سلام گویم پس گفتم بعد ازین بر من در هر
وقتی ظاهر میشوید مرا دوست گرفت و یا من آنس تمام بیدار گرد و چیزی
بمن می آموخت روزی ویرا گفتم بیا تا بمسجد در آئیم و ساعتی بنشینیم
گفت وقتی که بنشینم و سخن گویم و مردم ترا بینند و مرا نه بینند ترا
پس سواس نسبت خواهند کرد گفتم بیا تا در آخرهای مسجد بنشینیم
که هر کس ما را نه بیند پس در آئیم و بنشستیم گفت این مرد ما ترا
چون می بینی گفتم بعضی را نیم خواب و بعضی را در خواب و بعضی را
آگاه گفتم آنچه بر سرهای ایشانست می بینی گفتم فی جنشهای مرا بماند
دیدم که بر سر هر کسی غرابی نشسته است بعضی را بالها بچشم فرو
گذاشته است و بعضی را بر سر نشسته است و بعضی را کاه می پوی فرو
می آید و کاه می بلای رود گفتم این چیست گفت مکر خوانند و من نفی
عن ذکر الرحمن نفیض که شیطانا هؤلاء قرین اینها شیاطین اند که بر
سرهای ایشان نشسته اند و بر هر يك بقدر غفلت وی استیلا
یافته اند و آن جنی باین طریق بمن می آمد و بر من ظاهر می شد
تا روزی سخت کرسنه شدم و پیش من از آن صدقه بقیه بود
و تا وقت افطار که عادت داشتم چهار روز مانده بود پاره از آن

مان گرفتیم و بخوردیم کرسنگی من ساکن شده تاگاه آن جنی آمد و
بر من سلام کرد اما ظاهر نشد گفت ما از بهر این ریاضت و صبر
بران میخواهیم شما را اما چون ترا امتحان کردیم صبور نبودی این گفت
و برفت و دیگر باز نیامد این سر پیش انداختن من از آن وقتست

عبد العزیز بجراfi رحمه الله تعالى

شیخ ابو عبدالله قدس الله تعالی سره گفت است که عبد العزیز بجرا
در زمستان سرد سخت بشیر از آمدن و جا های کهنه داشت
فوجی که وی را ی رسید صرف فقر میکرد سه روز در شیراز بود
با وی درین باب سخن گفتند گفت نفس من می کزید از جا های
شاه پس مرا گفت یا با عبدالله مرا ازین شهر بیرون کن که در نیت
من نیست که من درین شهر جامه نو بوشم گفتم بجای روی
گفت بنا حیت بمن مشایعه وی کردم بدروازه که بآن جانب بود
بیرون رفتم تاگاه دیدم که ابوالخیر بالکی بر استرخود نشسته
و پای ی جنبانده و ما را آواز میدهد و با خود خوردنی همراه دارد
یا ایستادیم تا عا رسید گفت تفضل کنید تا بهم این طعام را بخور
پس نشستیم و بخوردیم بجراfi برخاست و سجاده بردوش خود
انداخت ابوالخیر گفت کاش ازین طعام چیزی با خود برداری گفت
مطبخ من بیش رفته است ابوالخیر گفت ما باین طعامها چه
کنیم بجراfi گفت بیش سکان انداز و برفت

ابو الحسن حلبي رحمه الله تعالى

وی گفته از چند شنیدم که روزی در مجلس سری سقطی بودم

و آنجا مردم بسیار بودند و من خود ترا ایشان بودم سری پرسید
که چه چیز است که خواب را می برد هر کسی چیزی گفت یکی گفت کم
خوردن آب چون نوبت بمن رسید گفتم علم القلوب باطلاع الله
على كل نفس بما کسبت گفت ایست یا بنی و مرا نزدیک خود نشاند
و از آن روز باز هر جا هستم بر همه مقدمم و هم جایی گفته است
که حال یکی از مشایخ از چند بر سیدم که اقتدار شاید گفت اگر دروی
برهیزکاری و طلب قوت حلالی یا باقی اقتدار شاید و اگر نه او را

شیخ ابو علی محمد بن حسین الکاظم رحمه الله

و کما از اصحاب شیخ ابو عبدالله خفیف است و شیخ شیخ ابو اسحق
کا زرونی قدس الله تعالی ارواحهم گویند که شیخ حسین اکابر کا
رون رسید مشایخ آنجا پیش وی جمع شدند و شیخ ابو اسحق هنوز
کودک بود وی نیز با ایشان آمد بود و بر گفتند که این کودک
قرآن نیک میخواند و برافروشد تا قرآن خواند و بر خوش آمد و توانا
کرد چون فارغ شد و بر از مشایخ طلبید و بشیر از برد و از مشایخ
وقت و اصحاب شیخ ابو عبدالله خفیف سماع حدیث فرمود و
با وی بعراق و حجاز مسافرت کرد و برکت صحبت وی رسید با آنجه
رسید و شیخ حسین بعد از نلتمايه از دنیا برفت و قبر وی بدر
روضه شیخ ابو عبدالله خفیف است در شیراز

شیخ ابو اسحاق ابرهیم بن شهریار کا زرونی قدس الله تعالی روحه

وی فارسی الاصل است و مولد و منشاش نورد کا زرون بود و
و شهر یار پدر شیخ مسلمان شد و ولادت شیخ و سایر اولادش

در زمان اسلام بوده و انتساب بشیخ در تصوف بشیخ ابوعلی حسین بن محمد الفیروز آبادی الاکار بوده و بصحبت بسیاری از اصحاب حدیث رسیده بود در کازرون و شیراز و بصره و مکه و مدینه و از همه روایت حدیث و آثار داشت در مکه شیخ ابوالمین علی بن عبدالله بن جهمم همدانی را دیده بود و از وی روایت کند که ذوالنون گفت عليك بالقصد فان الرضا بقليل الرزق يترك سير العمل يعني بر تو باد که توسط احوال اختیار کنی یعنی بضرورت وقت قناعت کن و طالب زیادت بناهی بدرستی که رضا برزق اندک عمل اندک را پاک گرداند و هر آینه عمل پاک شایسته قبول حضرت پاک باشد
 ۵ یکی از وزرا را با شیخ ارادت تمام بود هر چند جهد کرد شیخ از وی چیزی قبول نکرد بپیام بشیخ فرستاد که هر چند جهد کردم از من هیچ قبول نکردی زهر تو چند بند آزاد کردم و ثواب آن ترا بخشیدم شیخ قدس سر جواب فرستاد که رسالت تو بمن رسانیدند و شکر نیکویی تو کنم لیکن آزاد کردن بندگان مذهب من نیست بلکه مذهب من بند کردن است آزاد است برفق و احسان ۵ شیخ رضی الله عنه حضرت رسالت را صلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم بخواب دید پرسید که یا رسول الله ما التصوف رسول صلی الله علیه و علی آله وسلم گفت ما نحن بآلک او خطر فی خیالک فانه سبحانه بخلاف ذلك التوحید ان نترکه عن الشک والشک والقطر دیکر پرسید که ما العقل رسول صلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم گفت

بسم الله الرحمن الرحیم
 این کتاب از تصوف است
 در بیان احوال و اسرار
 و در بیان احوال و اسرار
 و در بیان احوال و اسرار
 و در بیان احوال و اسرار

ادناه ترك الدنيا واعلاه ترك القصر في ذات الله تعالى
 توفي رضي الله عنه في شهر ذي القعدة سنة ست وعشرين واربعمائة
 شیخ فرجهان البقلی قدس الله تعالی
 کتبه ابو محمد بن ابی نصر البقلی القسوی ثم الشیرازی سلطان عرفا بوده و برهان علماء و قدوة عشاق در بدایت حال سفر عراق و حجاز و شام کرده است با شیخ ابو الجیب سرور دی در سماع صحیح بخاری در نغز اسکندریه شریک بوده است و خرقه از شیخ سراج الدین محمود بن خلیفه بن عبدالسلام بن احمد بن سالار پوشیده است و اشتغال بالریاضات الشدیده فی اطراف شیراز و جاهلها کان صاحب ذوق و استغراق و وجد دایم لایسکن لوعته ولا یرقاد معته ولا یطین فی وقت من الاوقات ولا یسلو ساعة من الحین والزمان یتاوه کل لیل بالکبار والعویل و مرورا سخناست که در حال علیه و از وی صادر شده است که هر کسی بفهم آن نرسد و از سخنان و بیست آنچه ندیده است دو چشم زمان و آنچه بنشیند در گوش زمین در کل ما رنگ نموده است آن خیز و بیا در کل ما آن بیس و دیو مصنفات بسیار است چون تفسیر عرایس و شرح شطیحات عزنی و فارسی و کتاب الانوار فی کشف الاسرار و غیر آن که تعداد آن طولی دارد در کتاب الانوار فی کشف الاسرار آورده است که قوال باید که خوب روی بود که عارفان در مجمع سماع یحیة ترویج قلوب بسبب چیز محتاجند رواج طیبه و وجه صبیح و صوت ملیح بعضی گفته اند ازین قول اجتناب بهتر است زیرا که این چنین کار

عاری را سلم آید که طهارت قلب و بکمال رسیده باشد و چشم از دید
غیر حق پوشیده شده **ه** گویند بجاه سال در جامع عتیق در شیراز
نذیر کرد و وعظ گفت اول که بشیر از درآمد وی رفت تا مجلس کید
شنید که زنی دختر خود را نصیحت میکرد که ای دختر حسن خود را
با کسی اظهار مکن که خوار و ذلی اعتبار میکرد و شیخ گفت ای زن حسن
بآن راضی نیست که تنها و منفرد باشد او همه آن میخواهد که با عشق
قرین باشد چنان و عشق در ازل عهدی بسته اند که هرگز از هم
جدا نباشند بر اصحاب از استماع آن چندان وجد و حال عارض
شد که بعضی در آن برقند **ه** شیخ ابوالحسن کرد و وی که در دعوت
بعضی صوفیه با شیخ شدم و هنوز ویرانی شناختم در خاطر آمد
که من در علم و حال از وی زیاده ام بر سر من مطلع شد و گفت ای
ابوالحسن این خاطر را از خود نپی کن که امروز هیچکس با روزبهان بر
نیست و وی یکانه زمان خود است و باین معنی اشارت کرده درین
درین زمانه منم قاید صراط الله **ه** زید خاور تا آستانه اقصا
روندگان معارف را کجا بیند **ه** که مست منزل جانم بخاورای و را
وی صاحب سماع بود و در آخر عمر از آن باز ایستاد با وی درین
معنی سخن گفتن افتی اسمع الآن من زنی عزوجل فاستعرض
ما سمعت من غیره **ه** و گویند که در آخر عمر ویرا فلکی دریافت بعضی
از مریدان تی آنکه با وی بگوید بمصرفت و از خزاین سلاطین قد
روغن بکسان خالص آورد برای مداوی وی چون پیش وی
آورد گفت جزاک الله عن نیتک از در خانقاه بیرون راه آنجا

روز بهان جمع

است که کین خشییده آن روغن را بروی بمال و بداند که روز بهان هیچ روغن
نیک نمی شود این بند نیست از بندهای عشق که خدای تعالی بر پای
وی نهاده است تا آن زمان که بسعادت لقای وی برسد **ه** شیخ
ابوبکر طاهری که از اصحاب شیخ بوده گفت است که هر سحر نبوت با شیخ
قرآن میخواندم یک عشروی و یک عشرین چون وی فوت شد دنیا
بر من تنگ شد آخر شب برخاستم و نماز گزاردم پس بر سر تربت
شیخ بنشستم و بنیاد قرآن خواندن کردم و گریه بر من افتاد که
از وی تنها مانده بودم چون عشر تمام کردم آواز شیخ شنیدم که
از قبری آمد و عشر دیگر میخواند تا آن زمان که اصحاب جمع شدند
آواز منقطع شد و مدتی چال بدین گونه بود روزی با یکی از اصحاب
آنها باز گفتم دیگر نشنیدم **ه** صاحب فتوحات مکیه رضی الله عنه
می آرد که شیخ روز بهان در مکه بمجاور بود و کان کثیر الزعمات فی
حال وحد فی الله بحیث انه کان یثوب علی الطایفین باللیت فکان
یطوف علی سطح لگرام و کان صادق الحال ناکاه بحیث زنی مغنیه
متلاشد و هیچ کس نمیدانست و آن وجد و صیحهایی که در وجد
فی الله می زد همچنان باقی بود اما اول از برای خدای تعالی بود و این
زمان از برای مغنیه دانست که مردم را چنان اعتقاد خواهد شد
که وجد و صیحات وی این زمان نیز از برای خدایست عزوجل مجلس
صوفیه هم آمد و خرقة خود بیرون کرد و پیش ایشان انداخت
و قصه خود را با مردم بگفت و گفت نمیخوام که در حال خود کاذب
باشم پس خدمت مغنیه را لازم گرفت حال عشق و محبت ویرا

بعد از آن

با مغنیة گفتند و گفتند وی را زاکا بر او لیا الله است مغنیة توبه کرد و خدمت و پیرایش گفت بحبت آن مغنیة از دل وی زایل شد مجلس صوفیه آمد و خرقه خود در پوشید توفی رحمه الله فی منتصف محرم الحرام سنه ۸۰۱

شیخ ابو الحسن کرد و پیر رحمه الله تعالی

صاحب علم و تقوی بود شصت سال در خانه که در شیراز داشت منزوی شد که جز باد ارغما زجعه و کفایت بعضی مهات علی سبیل القدر بیرون نیامد و حضر علیه السلام احوال و بوی ظاهر میشد و صحبتی داشت گفته اند که سبب وفات وی آن بود که شخصی بروی در آمد و گفت اینجا مردیست که میکوید نفس من چون نفس عیسی است علیه السلام زیرا که وی مرده طبعیت را زنده میکند و من مرده غفلت را زنده میکنم شیخ ابو الحسن آهی برکشید و گفت یارب مرا دراز دادی تا زمانی را در یافتم که در وی مثل این سخنان میشنوم دیگر زندگانی میخواهم شکم وی بگرفت و بر همان برفت فی آخر محرم سنه ۸۰۱ و ستایده چون شیخ روز بهان بقتلی بیمار شد شیخ ابو الحسن کرد و پیر و شیخ علی سراج که مردی بزرگ و عارف بود و اولاد شیخ روز بهان را خالی شد بیاد ت وی آمدند شیخ روز بهان روی بایشان کرد و گفت بیا بید که از قید این حیات جسمانی و زندگانی فانی بیرون آییم و بحیوة ابدی روحانی متصف شویم این قول کردند شیخ گفت من پیش از شما می روم و تو ای ابو الحسن بعد از بازنده روز بمن می رسی و تو ای علی بعد از یکاه شیخ در منتصف محرم و شیخ ابو الحسن در آخر آن و شیخ علی در منتصف صفر رحمه الله تعالی

شیخ عبدالله بلیان مدرس الله تعالی

لقب وی اوحی الدین است و از فرزندان شیخ ابو علی دقاق است و نسب وی تا شیخ علی بدین گونه است عبدالله بن مسعود بن محمد بن علی بن احمد بن عمر بن اسمعیل بن ابی علی الدقاق قدس الله تعالی ارواحه و استاد ابو علی ایک بسر بوده است اسمعیل و یک دختر فاطمه بانو بنو شیخ ابو القاسم قشیری رحمه الله تعالی و سلسله خرقه وی چنین است وی خرقه از پدر خود دارد ضیاء الدین مسعود و امام الدین مسعود نیز کوبیده و وی از شیخ اصیل الدین شیرازی و وی از شیخ رکن الدین شیرازی و وی از شیخ رکن الدین سجاسی و وی از شیخ قطب الدین ابورشید بهری و از شیخ جمال الدین عبدالصمد زنجانی و هردو از شیخ ابو العجیب سهروردی قدس الله تعالی ارواحهم و وی گفته است که در اوایل از خلق انفراد جستم و یازده سال در بسر بردم چون از کوه باز آمدم بصحبت زاهد ابوبکر سمدانی رحمه الله تعالی پیوستم و وی مردی صاحب کرامت بود و فراستی صادق داشت و ورد وی هم آن بود که هر شب برخاستی و عصای آهنین داشت آنرا در زیر زنجان گرفتی و تا روز برپای ایستادی من نیز بموافقت وی از عقب وی می ایستادم وی وقتها روی باز می کردی و غیرت آوردی و گفتی برو جای بخواب من بزمین می نشستم تا وی مشغول کار خود میشد دیگر بر میخاستم و موافقت وی میکردم تا آنکه که حال وی بمن فرود آمد آنکه تنهایی کنی و زاهد ابوبکر رحمه الله تعالی از غایتی بنساطی که با من داشت مرا ولوی میگفت شنیدم که روزی

میگفت که اول آمدن ما چیزی گرفت و برد نمی دادم که بجا رفت بعد از
 چند گاه پیش وی رفتم فرمود که بجا بودی و چه آوردی تواضع نمودم
 و هیچ نگفتم ساعتی بنشستم زاهد رحمه الله از من سوالی کرد که جواب
 آن این بود که من گفتم من غیر خدا نیستم زاهد گفت سخن منصور آوردی
 من گفتم بیک آه که برارم تو انم که صد هزار منصور بیدار کنم چون این گفتم
 زاهد عصا بر گرفت و بر من انداخت من از جا بستم و آن عصا از خود بد
 کردم زاهد مرا دشنام غلیظ داد و گفت منصور را بردار کرد و نگو
 و تو از یک عصای کوبی جواب دادم که آن از نامای منصور بود و اگر نه
 بگرینجی که نزد حق تعالی و تقدس همه یک است چون این گفتم زاهد گفت
 مگر کی می خورده گفتم آری خورده ام اما از مرغزار حقیقت زاهد فرمود
 شاد خوروی و نیک خوروی بیا و بر سر سجاده بنشین و آنرا نگاه دار
 بعد از آن زاهد گفت آنکه گفتی از نامای منصور بود که نگرینج و او را
 بردار کرد نه بجه دلیل گفتی گفتم دلیل آنست که هر سواری که دعوی سوار
 کند و اسب بتا زدن چنانکه عنان از دست وی نرود و اگر برود تواند که
 سر اسب باز گیرد راست گفته است که وی سوار جالاکست و اگر سوار
 باز نتواند گرفت او در سواری نامقام است چون این گفتم زاهد
 تصدیق فرمود که راست گفتی من از تو دیده و تر ندیدم و هم
 وی گفته است که مرا گفتند که یکی از اصحاب شیخ شهاب الدین سهروردی
 قدس الله تعالی بره که ویرا شیخ نجیب الدین بر غش میگویند بشیر از
 آمده است بسیار ختم شدم از آن جهت که از مقامات و احوال ^{نیان} منصور
 آنچه دانسته بودم حاصل کرده بودم و طلب زیادی می کردم و پیدم

میگفت که آنچه من از خدای تعالی خواسته بودم آنرا بعد از الله داد و
 آنچه بر من بمقدار دریجه کشادند بروی بمقدار دروازه کشادند
 برخاستم و بشیر از رفتم و خدمت شیخ نجیب الدین مشرف شد من
 و چیزی چند از احوال و مقامات و واقعات خود با وی بگفتم همه را
 نیک استماع کرد و هیچ جواب نگفت ساعتی بنشستم و از آنجا بیرون
 آمدم بعد از آن مرا بجهت ضرورتی غریبت مراجعت شد با خود گفتم
 بروم و شیخ نجیب الدین را ببینم تاجه میگوید چون بدر خانه وی
 رسیدم گفتند وی در اندرون است برو و در آن خانه بیرون که شیخ
 آنجا نشیند بنشین تا بیاید چون آنجا بنشستم در پیش سجاده وی
 جزی دیدم که هر چه با وی گفت بودم همه در آنجا نوشته بود با خود
 گفتم شیخ بآن محتاج بوده است که نوشته است حال ویرا بدانستم
 تا آنجا است نشستم و بیرون آمدم چون بکا زرون رسیدم بآنکی بر خود
 زدم و غیرتی بتا زکی در خود بیدار کردم و در خلوت نشستم و هر چه
 از خدای تعالی میخواستم به پنج روز در آن خلوت بمن داد وی در شیراز
 بود روزی بخانه شیخ سعدی رحمه الله در آمد شیخ سعدی يك
 مشت فلوس بیاورد و در نظری بنهاد و گفت بفرمای تا مردیشان
 این تبرك بسفر دهند وی گفت ای سعدی فلوس می آوری
 برو و آن ظرف آنچه بیا که شصت و دو عدد آنچه در آن نهاده تا
 در ویشان بسفر دهند در حال شیخ سعدی برفت و آن ظرف
 بیاورد بجهت آنکه وی فرموده بود آنرا بفروشد و از برای درویشان
 سفره تمام آوردند شیخ را میدی بود طباح که در بازار آتش بخفتی

هرگاه که شیخ بدر دکان وی رسیدی کاسه آتش بستدی و
 همچنان ایستاده بخوردی روزی کاسه آتش در دست داشت که در ده
 رسید خرقه سفید هزاریمنی بتکلف پوشیده سلام گفت و گفت میخواهم
 که مرا بخدای تعالی دلالت کنی و بگوئی که فایده در چیست تا جان کنم
 شیخ فرمود که شاید کاسه آتش که در دست داشت بوی داد گفت
 از بنیاد کار این بستان و بخورده رویش آزا بسته و بخورد چون از
 طعام فارغ شد گفت این دست بطعام آلوده هم باین خرقه که پوشیده
 پاک کن و هرگاه که چیزی بخوری چنینی کن گفت ای شیخ این نتوان
 کرد بجزیری دیگر اشارت فرمائی شیخ فرمود چون این قدر نتوانی کرد
 هر چیزی دیگر که ترا بگویم هم نتوانی کرد برو که تو مرد این کار نیستی
 یکی از مریدان شیخ در کوه عزلت گرفته بود ماری پیش وی رسید
 خواست که ویرا بکشد و ویرا بکشد و اعضای وی را ماس کرد خبر پیش رسید
 جمعی فرستاد که تا ویرا آوردند گفت ما را اجرا گرفتی تا ترا زخم زد
 گفت شیخا تو گفته که غیر خدای نیست من آن مار را غیر خدای ندیدم
 ازین جهت دلیری کردم و ویرا بگرفتم شیخ فرمود که هرگاه حق تعالی
 را بلباس قریم بپوشی و بنزدیک وی موی و اگر نه چنین کند که این
 ساعت درانی افتاده پس دست در زیر سر وی کرد و ویرا باز نشاند
 و گفت من بعد که ستاخی چنین مکن تا وقتی که ویرا نیک بشناسی
 آنگاه دعا کرد و باد بروی دمید آما س باز نشست و شفا یافت
 وی گفته است درویشی نه نماز و روزه است و نه احیاء است
 این جمله اسباب بندگیست درویشی نرنجیدن است اگر این حاصل

کنی واصل کردی و هم وی گفته است خدای دان باشید و اگر خدای
 دان نه اید خود دان نیز میباشید از برای آنکه چون خود دان نباشید
 خدای دان باشید پس فرموده که ازین بهتر بگویم خدای باشید و
 اگر خدای نباشید خود میباشید اگر خود نباشید خدای باشید روز
 زیارت شیخ روز بهان بقلی قدس الله تعالی سر رفت بود و شیخ صدر
 الدین روز بهان بر سر تربت پدر نشسته بود چون شیخ عبدالله در برابر
 قریب ایستاد شیخ صدر الدین تعظیم وی برخاست و مدتی بسیار با
 و نشست و باز برخاست و مدتی دیگر ایستاد و شیخ عبدالله بوی
 التفات نکرد چون از زیارت فارغ شد گفت شیخا دیر کا هست که بر
 پای ایستاده ام و شما هیچ التفات نفرمودید گفت که شیخ روز بهان
 اناری بدست من داده بود بخوردن آن مشغول بود و از جمله اشعار

ما جملہ خدای پاک پاکیم	نی ذاتش و باد و آب و خاکیم
از هستی و نیستی همیشه	عریان شد ایم و جامه جا کیم
حقیقت جز خدا دیدن روا نیست	که بیشک سر و عالم جز خدا نیست
نمیگویم که عالم او شده	که این نسبت بدو کردن روا نیست
نه او عالم شد و نه عالم او شد	همه او را چنین دیدن خطا نیست
تا حق بدو چشم سر بینم مردم	از پای طلبی نمیشم مردم
گویند خدا بچشم سر نتوان دید	آن ایشانند من چنینم مردم

وفات وی در روز عاشورا سنه ست و ثمانین و ستائیم بوده قدس الله تعالی
 شیخ جمال الدین محمد با کلنجار حرم الله تعالی
 کان شیخا و جهاتہی المنظر ذکی الخیر ذامجاہدات و خلوات و اورد کثیر

روحه

من العبادات والطاعات وله كلمات روحانية واشارات روحانية
 و شیخ عبدالله بلیانی قدس سره فرموده است که در آن زمان که خود
 سال بودم شیخ جلال الدین باطنی رحمه الله تعالی در صحبت بدرم خواج
 ضیاء الدین مسعود رحمه الله تعالی می بود و من بیوسته بذکر مشغول
 میشدم و آواز خوش داشتم و از برای جمعیت خاطر خود و فقها در آثای
 ذکر گفتن چیزی را شعار بستم میخواندم شیخ جلال الدین کوش با آواز
 من میکرد و از آن وقت وی خوش می شد و من از حال وی خبر نداشتم
 که کوش بمن دارد و از آنجه میخواندم خاموش می شدم و دیگر بذکر
 مشغول می شدم در یکی از روزها شیخ جلال الدین نزدیک من آمد و
 گفت ای شیخ عبدالله چرا چنین میکنی که در آثای ذکر گفتن چیزی
 خوش میخوانی و ما کوش بتو داریم تو خاموش می شوی و ما را اینهمه
 میگذاری دیگر چنین نکن و خاطرهای درویشانرا بجز چون از تو این آوا
 می خند و پدرم نیز ضیاء الدین مسعود همچنان فرمود سخن ایشانرا قبول
 کردم و وی گفته است در قوله تعالی **وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ**
يَقِينُ نیست جز عیان عین قدیم نیست عیان عین قدیم بی صورت
 علی عبادتیت و یقینی که بهتر از علمست اینست و صورت علی بی نیت
 عیان قدیم عبادت نبود بلکه رسم و عادت بود طالب آنست که مطلق
 وی جز عیان عین قدیم نیست و هر چه جز عیان عین قدیم است پیش
 وی محال و باطلست توفی رحمه الله سنه یف و خمسين و قریب در شیراز

موسی بن عمران جیرفی رحمه الله تعالی

بزرگ بوده بحیرت شیخ ابو عبدالله طائی است شیخ الاسلام گفت

که ابو عبدالله خفیف را با شیخ موسی عمران نقاری فتاده بوی نامه یا
 بیغام فرستاد که من در شیراز هزار مرید دارم که اگر از هر یکی هزار
 دنیا بخوانم شب را زمان نخواهند موسی عمران جواب باز فرستاد که
 من در حیرت هزار دشمن دارم که هرگاه که بوسن دست یابند مرا تائب
 در نیک ندهند و زنده نکند از صدق تو باشی یا من ۵

خواجہ علی بن حسن کرمانی رحمه الله تعالی

شیخ کرمان بود و متاخرترین مشایخ انجادار و خانه داشت و کاردی بنظام
 و مریدی بسیار و معاملات نیک و دعوی مریدی شیخ عمو کردی تا شیخ
 عمو از دنیا رفت وی پشت باز نکذاشت یعنی در مسند او شاد نشسته
 ۵ شیخ الاسلام گفت که در کرمان میان خواجہ علی حسن و میان خلیل
 خازن نقاد افتاد خلیل بخواجه علی نامه فرستاد و در آن نوشت که تو
 از با مداد تاجا شتگاه دار و و شربت و کوارش خوری تا طعام خوش
 بتوانی خورد از سر تنعم و مرا از با مداد تاجا شتگاه کرد بر باید کشت
 تاجیزی یابم که بخورم صوفی تویی یا من مشایخ طعن می زدند و نمی بستند
 قبول جستن و قبول داشتن خلق را از بس زهر غرور که در آنست ایشان
 مایه تو خوردند و نفس عنار را محج کنند تا از حد خود در گذرد اگر الله
 نکاه ندارد و این عقبه عظیم است این قوم را ۵

صیر نیشابوری رحمه الله تعالی

بیری بوده بزرگ از صوفیان و ملائقی بوده بنساخت زیارت یابکا
 دیگر و یک خادم با وی ویرا آنجا قبولی عظیم خاست و میدان بسیار
 پدید آمدند و می از آن برنجی بود و مشغول و مدلی افزود چون باز
 کشت

خلفی بسیار با او بیرون آمدند و با وی در رفتن ایستادند از خادم
پرسید که ایشان که اندک خدمت تو می آیند صبر کرد و هیچ نگفت
تا بسرا لایی رسید و بادی سخت میجست بند شلوار بکشد و بول
آغا کرد چنانکه جامهای خود و جامهای ایشانرا نیز بپاید کرد آن
قوم گفتند احسنت زهی شیخ و زهی معاملات نیکو همه از وی منکر باز
گشتند و آن خادم که با وی بود پس وی رفت دل پراگنده که این چه
بود که وی کرد جمعی مریدان با ادا تهای تازه و نظریهای نیکو با وی می
آیند ببین که وی چه کرد میری رفت تا باب رسید با موقع و جامه با
در آمد و جامها و تن خود پاک بپشت و بیرون آمد و در رفتن ایستاد
و روی باز پس کرد و خادم را گفت باید که انکار کنی که آفتی بآن عظمی
و فتنه و شغلی جان بزرگ باین مقدار بول از خود باز توان کرد چرا
مونت آن باید کشید ایشان بجه کار آیند جز آنکه مردم را رعنا و
معجب کنند و از مایه مردم خورند و شغل دل افزایند و این قبول
بیش از بد عیب باشد چون اندکی عیب بدید آید یا کاری نه بر مراد
ایشان برود همه منکر کردند **نده** شیخ الاسلام گفت دانی که آن چرا
کرد از جهت آنکه طبع و نفس وی بآن خوش شد بود آن برود واجب بود

ابو عبدالله الترمذی رحمه الله

از طبقه خامسه است نام وی محمد بن محمد بن الحسین است از اجله
شیای طوس بود با ابو عثمان جیری صحبت داشته و با آن مشایخی
که از طبقه وی بودند و یکانه مشایخ بود در طریقت خود کرامات
ظاهر داشت بجه بود و بلند حال و بزرگ سمت بس از سنه

خمسین و ثلثمائیه برفته از دنیا و می گفته طوی لن لوی کن و
ایله غیره **ه** وهم وی گفته ترك الدنيا للدنيا من جمع الدنيا وهم
وی گفته که الله تعالی بند خود را از معرفت خود چیزی بدهد و بآن
مقدار که ویرا معرفت داده بود بلا بروی کارد تا بقوت آن معرفت آن بلا
بری دارد **ه** وهم وی گفته که دور باش از تمیز و خدمت زیرا که کسی
که ایشانرا در خدمت ممتاز کردانی ظاهر غما نده اند پس همه را **ند**
کن تا مراد حاصل شود و مقصود فوت نشود

ابو عبدالله الرومباری قدس الله تعالی روحه

از طبقه خامسه است نام وی احمد بن عطاست شیخ شام است بصو
نفسی و صور برکنار دیاست و قیروی بصورت بود و اکنون در دریا
خواهرزاده ابوعلی دودباری است بزرگ بوده و صوفی در صوفی
قرایان ما در ری فاطمه خواهر شیخ ابوعلی دودباری بسر افکندی هذا
قواء خاله کان صوفیا عالم بوده بعلم قرآن و علم شریعت و علم حقیقت
و علم حدیث داشت و پیر اخلاق و شمایل نیکو بود و موصوف بود بتعظیم
فقر و دوستی درویشان و وفق کردن با ایشان در ماه ذوالحجه
سنه تسع و ستین و ثلثمائیه برفته از دنیا و پراگنده است در آداب
فقر شیخ الاسلام گفت که ابو عبدالله دودباری آنست که شتر و پرا
در بادیه دست بریک فرو شد گفت جل الله شتر با وی بزبان فصیح
گفت جل الله شیخ الاسلام گفت من دو تن دیده ام که ویرا دیده اند
شیخ ابو عبدالله باکو و شیخ ابوالقاسم ابوسله باوردی شیخ ابو
باکو گفت که ابو عبدالله دودباری گفت که التصوف ترك التكلف و

واستعمال التظرف وحذف الشرف **هـ** وشیخ ابو القاسم ابو سلمه باوردی گفت که شیخ ابو عبدالله دود باری گفت که حدیث نوشتن جمل از مردی برود و پیشی کبر از مرد ببرد فاذا اجتمعنا فانه هیک به نبلا **هـ** شیخ الاسلام گفت که ابو سعید مزی گفت که با شیخ عبدالله باری باقی می خوردم باقی پسندید نیامد با جای نهادم شیخ گفت با جای منه چیزی که خود را نپسندی دوراه در پیشی می نهی که بخود **هـ** شیخ الاسلام گفت که محمد شکر ف گفت که در کلوخ خلاصم انصافست **هـ**

ابو عبدالله مالتك رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که ابو عبدالله مالتك با رغان فارس بوده نام وی اخذ ابو بصیم مالتك است شاگرد پندار رغانی است شبلی را دیده بوده عمر وی صد و اند سال بوده چون سخن گفتی دو کس بودند بر دوست وی که آب دهان وی پاک میکردند که دندان نداشت آب از دهان وی بیرون می افتاد **هـ** شیخ الاسلام گفت که شیخ ابو نصر قبانی برینست ابو عبدالله مالتك را دیده بود و حدیث داشت و من بروی حدیث خوانده ام و وی گفت مرا که شیخ ابو عبدالله مالتك گفت که شبلی روی بر منبر گفت که حق جند حاضر بود گفت که غیبت حرام است **هـ** شیخ الاسلام گفت که ابو سعید خراز بمصر آمد ویرا گفتند ای سید قوم چرا سخن نگوئی گفت اینان از حق غایب اند از حق با غایبان غیبت است

ابو عبدالله مالتك رحمه الله تعالى

وی از متاخران است بدونی بوده مووی شوری داشته است **هـ** شیخ الاسلام گفت که خرقانی یا من گفت که شاگرد ابو عبدالله دود

در حدیث
ابو بصیم
مالتك

یا من گفت که شیخ ماست بزیست و مست ببرد **هـ** شیخ الاسلام گفت راست گفت شاگرد وی خرقانی گفت که من گفتم آن ابو بکر شبلی بود که مست زیست و مست ببرد که من شبلی را دیدم پیش خویش که در هوا رقص میکرد و مرا شکر میگفت **هـ** شیخ الاسلام گفت که ابو عبدالله دود را پرسیدند که فقر چیست گفت اسم واقع فاذا تم قهوا الله گفت نامی افتاده چون تمام شود اوست **هـ** شیخ الاسلام گفت که دودی قرآن فزوان خواندی و سماع آن دوست داشتی چون بآیت زکوة یا صده رسیدی خوش شدی چیزی از خود بیرون کردی یکی را گفتی بدر بیرون برو و نبیه و باز کرد تا آمد که برسد بر کرد **هـ**

ابو عبدالله مولی رحمه الله تعالى

وی در همدان می بوده در ایام میر ابو سعید دودی را همدوزی در جامع هنوز میر ابو سعید نیامد بود وی در سخن آمد ملحنی سخن بگفت پس گفت اگر توجید صرف می باید اینك بگفتم و اگر علم کفج و کدومی باید فردا ابو سعید بیاید شما را بگوید **هـ** شیخ الاسلام گفت که از اول این کار همه گویند کان يك سخن میگویند یکی باندام ترمیکویدی **هـ** و یکی نی اندام ترمیکویدی و نیز دآن چیست که ابو عبدالله مولی گفت که کودکان از پس وی در می آمدند و میگفتند ابو عبدالله مولی وی میگفت ای دوست عبدالله بکنار مولی میگوی **هـ** شیخ الاسلام گفت که ابو عبدالله مولی این کار را در يك سخن آورده و آن آنست که وقتی کوسنه بود ویرا آرزوی آن شد که دو نان کرم بود و دو شاب که بخورد در آن کوسنکی و مسجد جامع نجفت یکی از میدان وی با نجا ویرا

در حدیث
ابو بصیم
مالتك

خفته دید بر سجاده و دست زیر سر کرده با خود گفت شاید که وی
 کرسنه بود بیازاد رفت و دو تنان کرم بستند و پاره دوشاب دران
 میان کرد و بیاورد و در زیر سجاده وی نهاد بوی نان کرم بوی رسید
 بیدار شد آنرا دید که آرزو کرده بود روی با آسمان کرده و گفت الهی کار
 که ترا باید بتوانی ساخت یعنی اگر عنایت بود کارک دوستان خود
 می سبب و جمدی سازی شیخ الاسلام گفت که از جهد ما و طلبا
 هیچ چیز نیاید و هیچ چیز نرسیم مگر آنکه او را عنایتی باشد بکسی

ابو عبدالله مقری قدس الله تعالی سره

از طبقه خامسه است نام وی محمد بن احمد بن محمد المقری است صحبت
 داشته با یوسف بن الحسین و عبدالله خراز از وی و مظفر کرمانشاه
 و دویم و جری و ابن عطاوی از جاحانم از مشایخ بود و سخی ترین
 ایشان بنجاه هزار دینار میراث بوی رسید و دای ضیاع و عفا
 از همه بیرون آمد و بر فقر و تنگدستی کرد بروحیت و تجرید اجماع
 بست با آنکه در حدیث سن بوده در سنه ست و ستین و ثلثمائیه
 برفت از دنیا و وی گفته الفقیر الصادق الذی یملک کل شیء و لا یملک
 شیء و هم وی گفته من تغزو من خدمه اخوانه اوره الله
 سبحانه ذلالا انکال منه ابداه هر که او خدمه از یاران و برادران
 درین دارد او را ذلی دهند که هرگز از آن نرهد و هم وی گفته
 ما قبل منی احد شیاء الا رایت له منة علی لا یحیی القیام بواجبها
 ابداه و هم وی گفته که فموت ینک خویم است با آنکه و برادرش
 داری و بدل مال برای آنکه دل تو از وی کرامت دارد و حسن صحبت

و معاشرت با آنکه طبع ترا از وی نفرت باشد و هم وی گفته که
 چون بصحبت عبدالله خراز رسیدم گفتم ایها الشیخ مرا بجه می فرما
 گفت بجه چیز بجز برادر ای فزایض بتمام ترین جمدی و طاقی و حرت
 داشتن جماعت مسلمان و منهم داشتن خاطرهای خود مگر آنچه موافق حق

باشد

ابوالقاسم المقری رحمه الله تعالی

از طبقه خامسه است نام وی جعفر بن احمد بن محمد المقری است برادر
 ابو عبدالله مقری از بزرگان مشایخ خراسان بود و یکانه در وقت
 خود و طریقت خود و عالی حال و شریف تمت بوده شیخ سلی گوید لم
 نلق احدا من المشایخ فی سمیة و قاره و جلسته صحبت داشته بود با ابن
 عطاء و جری و ابوبکر بن ابی سعدان و ابوبکر مرمشاد و
 ابوعلی رودباری و در سنه ثمان و سبعین و ثلثمائیه از دنیا برفت
 در نیشابور و وی گفته که عارف آنست که ویرا معروف وی مشغول
 کرد انداز آنکه بخلق نکند بچشم زد یا قبول و هم وی گفته او را از
 الدخول فی التصوف ان تصدق الصادقین فی الاخیار عن انفسهم و عن مشایخهم

ابو محمد الداسی رحمه الله تعالی

از طبقه خامسه است نام وی عبدالله بن محمد الداسی البغدادی است
 از کبار مشایخ بغداد است صحبت داشته با ابن عطاء و جری و بشام
 رجعت کرده و باز بغداد آمد و آنجا برفت در سنه سبع و ستین
 و ثلثمائیه و وی گفته اعظم حجاب ینک و بین العسما نه اشتغالک
 بتدبیر نفسک او اعتمدک علی عاجز ینک فی سبابک و هم
 وی گفته الهیوم عقوبات الذنوب و هم وی گفته لا یکن الصلوة

و در این کتاب

صوفیا حق تبارک و تعالی را در این عالم و لا یحکون له قول عند الخلق و
یکون مرجعه فی کل الاحوال الخ تعالی روزی نزدیک وی ذکر محبت
میرفت گفت المحبة اذا ظهرت افترق فيها الحب و اذا كتمت قتل الحب کذا و انشد

و لقد افارقة باظهار الهوى	عند الیستر سده اعلان
و لم یما کتم الهوى اظهاره	و لم یما فضع الهوى کتمان
عنی الییب لدی الییب بلاغة	و لم یما قتل الییب لسان
کم قد را ینا قاهر سلطان	لناس ذل بحبه سلطان

ابو عبدالله الدینوری قدس الله تعالی روحه

از طبقه خامه است نام وی محمد بن عبدالحق الدینوری است و هو
من اجلة المشایخ و اکبرهم حالا و افصحهم فی علوم هذه الطایفة و بار
وی بصحبت فقر و الزام آداب آن و محبت اهل آن بود سالها در وادی
القری اقامت کرد پس دینود باز کشت و آنجا وفات کرد جنین است
در طبقات سنی و شیخ الاسلام گفته است که وی با آخر عمر وادی
القری بمسجیدی درآمد مردمان بر رفتند و یراهمان نداشتند و چیزی
خوردنی نداشتند آن شب از کرسی ببرد روز آمدند و ویرا کفن کردند
و دفن کردند روز دیگر در سجده آمدند کفن را دیدند در محراب
نهاده و کاغذی در میان کفن و در آن نوشته دو سق از آن مابشما آمد
و یراهمان نداشتید و طعام ندادید و از کرسی بکشتید کفن شما را
نخواهیم شیخ الاسلام گفت که ابو عبدالله دینوری گفت که الله تعالی
بر فقر اسلام میکند میگوید در قرآن قُلْ سَلَامٌ عَلَیْكُمْ کونین که
وی سالی در کشتی بماند که باد غمی جست مرقع باز میکرد و میدوخت

نما

تا با کلامی آمد گفت نفس خود را مشغول میکنم بیش از آنکه مرا مشغول
کند وی گفت که صحبت خود را با بزرگان از جمله توفیق الله تعالی است
مرخور و از او از بزرگی ایشانست و رغبت بزرگان بصحبت خود را
علامت خذلان بزرگان و حیاقت و بجزدی ایشانست و هم وی گفته
مر بعض اصحاب خود را لا یجینک ما تری من هذه اللبسة الظاهرین
علیهم فما زینوا الظواهر لا بعد ان خربوا البواطن شیخ الاسلام گفته
که من اصحاب خود را عمارت باطن آموختم نه خورده ظاهر و آرایش
جامه خدای خشنود مباد از آنان که این کار کردند اما همین آرایش
جامه و مرقع و میان بند و سجاده و کتف و مانند آن کردند و معانی
وصفای باطن نه تاهر که بدید ندارد که این کار همه آنست و بن
و آنکسانی که خداوندان معانی و باطن نیکو و زندقا فی اند خود دل آن
ندارند و طاقت آن نیارند که درای و بجیزی دیگر مشغول باشند
و هم وی گفته که در بعضی سفرهای خود لنگی دیدم که بیک پای
بر خیمت گفتم ترا سفر چه ضرورت که آلت آن نداری گفت تو سلمانی
گفتم آری گفت آن آیت را بخوان که وَ حَمَلْنَا مِمْ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ جَوْنِ جَال
و بردارند و بیست می شاید که بی آلت بردارد گوی بروی درآمد و گفت
کیف مسیت این بخواند شعر اذا الليل البسني ثوبه ثقل فيه فوق حنج

ابو الحسن السیروانی الصغیر قدس الله تعالی روحه

از طبقه سادسه است نام وی علی بن جعفر بن داود ست از سیروان
مغرب بوده شاگرد سیروانی بکیرست صاحب خواص بمصر بوده
و بمکه مجاورت کرده و آنجا برفته از دنیا شاکر معاذ مصر

و ابو بكر مواريني و جنيد و شبلي و ابوالخير تيناني و كافي و ابوعلي
 كاتب و ابوبكر مصري و غيرايشان را از مشايخ وقت ديد بود
 شيخ حرم بود در وقت خویش و يكانه مشايخ در روزگار خود شيخ
 سلمی و پير در تاريخ صوفيان ذكر کرده و گفته كه عمروی صد و بيست
 و چهار سال بكشيد و باخر عمر بقصد شد هرگاه كه مؤذن قد قامت
 كردی و ی برپای خاصی چون نماز بكردی باز بقصد شدی و در
 حال سماع نیز همچنان بود و شيخ عمرو و شيخ عباس خرمي كردند
 بيداروی وجه كردندی كه خرمي نكردي كه لاف ايشان فرض بود آن
 پره ازوی پرسيدند كه تصوف چیست گفت الافراد و الانفراد يكانه
 داشتن محبت و يكانه زيبستن از خلق و ی گفته الصوفية مع الوادع
 لا مع الاوراده شيخ الاسلام گفت كه فتح حاجي گفت كه وی گفت كه صوفی
 از مقامات و احوال برگزشته است آن همه زیر قدم و بیست و همة
 در حال وی جمع ه شيخ الاسلام گفت كه شيخ عموك گفت كه شيخ سیروا
 گفت آخر ما بخرج من رؤس الصديقين حب الرياسة و عباس گفت
 كه وی گفت شما را وصيت ميكند بكسانی كه شماراد و ست میدارند
 و عموك گفت كه وی گفت كه اگر من پای داشتمی بخراسان آمدی بزیارت
 كی شماراد و ست میدارده فتح حاجي گفت كه سیروانی گفت كه
 كس بود كه بزرگان در دوی می كنند و مقام وی می بینند و او خود ندانند
 كه هیچ چیز دارد ه شيخ سیروانی گفته من طلب عزای باطل اورد الله
 تعالی دلا بجمی و هم وی گفته كه الصوف ترك للخلق و افاد الهمة
 و در عقب آن گفته للخلق محبة ما دخلوا فی شی الا افسدته و هم

این کتاب در بیان فضائل و مناقب ائمه اهل بیت است
 و در بیان احوال و مقامات ایشان و در بیان صفات و
 احوال و مقامات ایشان و در بیان صفات و احوال و مقامات ایشان

وی گفته من ترك تدبیره عاش طیباه و هم وی گفته مائة الناس
 الا الناس و هم وی گفته الفقراء هم ملوك الدنيا والآخرة
 استعملوا الراحة و هم وی گفته الفقير ابن وقته فاذا تطلع
 الى وقت ثانی فقد خرج من الفقر و هم وی گفته كه از جنید شنیدم
 كه گفت هر كه بوی فاقه رسد و بروی جامه بود افزونی كه از ان بشود
 آن از بخیلی بوی رسیدك بوده و هم وی گفته حنونا علی الطلب وهو
 لا یجی بالطلب و هم وی گفته كه مرتضی گفت لولعب الفقير عشر
 سنة ثم صدق ساعة لجماء بس سیروانی گفت حاشا من اللعب
 انما اراد به فلة اليقين و هم سیروانی گفته كه از ابوالخير تيناني
 شنیدم كه گفت مرا اشراف دادند برد فخر بیشتری اهل آن اصحاب
 ركوع و مرقع دیدم بس شيخ سیروانی گفت كه مستوجب آن نشدند كه از آن

یقین

ابو الحسن بن جعفر الهمدانی قدس الله تعالی عنهما

از طبقه سادسه ست نام وی علی بن عبدالله بن الحسن بن جعفر
 الهمدانی بزرگ بوده شاگرد كوكون و جعفر خلدی است شيخ حرم بود
 و پراگنا بیست معتبر مستی بیجه الاسرار در ذكر حکایات و احوال
 و مقامات این طایفه و فی تاریخ البیان فی انه توفي سنة اربع عشر
 و اربع مائة شيخ احد كوفانی و پیرا دیده بوده شيخ الاسلام گفت من
 کسی می شناسم كه بزیارت بولحسن جعفر شد بمكه و حج نكرده كه
 من بزیارت وی آمده ام از بزرگی وی حج با آن نیایمخت و آن نه
 حج اسلام بوده ه شيخ الاسلام گفت كه زیارت مشايخ و خدمت
 ايشان برین طایفه فرض است ه شيخ الاسلام گفت كه عقيل بنی

از بیست پنج میرفت گفت بزیارت شیخ ابوالعباس شوم از وی شلواری
خواهم که شلوار نداشت چون بوی شد شلواری بوی داد و گفت در
پوش و باز کرد نکذاشت که بفشند در هر منزلی شلواری می یافت
نکذاشت که بچ شود شیخ ابوالحسن جهم دابری بود نه بهنجار و
بد از وی رنجی بود روزی میان مسجد حرام میگذشت یکی با شیخ
سیروانی گفت ای شیخ این بر شیخ ابوالحسن است چه ملامت و خج
که بران پرست ازین پسر شیخ سیروانی گفت رنج از پرست بر پرست از
پسر پرست از نه بزرگی پدری بود چکار اید پسر آمدی از بزرگی پدر
اوست که پسر در زبان خلق افتاده است و انگشت نمای کشته

ابوالحسن طرزی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت طرزی جای است بفارس وی بزرگ بود و بزرگی
در ویشا ترا و اصحاب وی با ادب و با صیانت بودند شیخ الاسلام
که ابونصر حاجی مرا گفت که شیخ ابوالحسن طرزی را دیدم که بای تابه
در ویشی برداشته بود و در سر و روی خود می مالیده شیخ الاسلام
قوی بودند که بگوشتان با منی بودند خداوندان دل روشن ازین در
خواستند که ما را بشیخ عبدالله طاقی بر از وی دستوری خواستم
و ایشان را بوی بردم و گفتیم میخواهند که ایشان را وصیتی کنی گفت متاهلا
گفتم آری گفت مکتبانه گفتم آری گفت سخت نیکو باشد کار که
می بخورند و اهل خود را نیکو بدارند و شبانگاه هر کسی بهر خود
از طعام بر میگیرند و بایکدی آری و با هم می خوردند و ساعتی می
باشید و آنگاه بر آنکه می شوید و ایشان را دعا کرد و برخاستیم

آن شیخ عمو را گفتم شیخ عمو گفت که اصحاب ابوالعبدالله دوفت
و ابوالحسن طرزی چنین می گویند تا بر جای بودند

ابوالحسن سمری رحمه الله تعالى

وی بمکه مجاور بوده با مشایخ هم چون شیخ سیروانی و ابوالعباس
سهروردی و شیخ ابواسامه و ابوالخیر حبشی و ابوسعید شیرازی
و شیخ محمد ساخری همه یاران یکدیگر بودند و مشایخ و پیران تقطیم می
داشتند شیخ الاسلام گفت که شیخ ابوالحسن سمری در بادیه
بود با یاران شیخ ابوسعید شیرازی و شیخ ابواسامه از همداد و شیخ
محمد ساخری و جمعی دیگر که سموم خاست ابوالحسن گفت مترسید
که این مرا افتاده است من بروم شما همه بر میید و سیراب شوید
چنان بود وی برفت و میخ آمد و باران در ایستاد همه سیراب
شدند و سیل درآمد و ویرا بر گرفت و برد شیخ الاسلام گفت
زند و پیرا شربت آب نداد و تشنه و کشته و پیرا فر آب داد و آب
خود چنین کند شیخ الاسلام گفت که شیخ ابوالحسن قرین با
روزی در مسجد حرام میان صوفیان از درویشی سخن میرفت وی گفت
چندین میگوید از درویشی اگر درویشی را بردیوار بنویسند
یکی از ما با آنجا نکذرد و هر کسی میگوید که درویشم قوم بشوریدند
گفتند این چیست که وی میگوید اکنون مانده درویشانیم جولای
آمد ما را از درویشی بیرون میکند آنچه مشایخ بودند گفتند چنان
که وی میگوید جنگ و نفاق بر خاست و وقت عمر آمد ابوالحسن
سمری بفرم شدند باز آمد و غار یکدیگر و جماعت همه حاضر بودند وی

تمام

برخواست و فراسر هر یکی شده و بوسه بر سر وی داد و علم بخواند
یکی از مشایخ و پیران را خواند بود گفت سخن حق گفتی و همینان شاخ
با تو یار بودند اکنون آمدی و از آن برکشتی بقول سیفی چند گفت
من از آن بر نکشتم اما من هرگاه بعم شدمی در راه چند آتی قرآن
بخواندی و ورد بسیار را روز در راه با خود می گفتم که او چنین گفت
من چنین گویم آن دیگر چنین گفت من چنین گویم همه را در خصوص
بودم اکنون آمدم خود را و دل خود را باز رها نیدم ایشان خواه
باشند و خواه بر باطن من دل خود را و اگر دم یعنی فارغ ساختم
فراغت دل مخصوصت بیهوده دور شود کسی را که دلی باشد

شیخ محمد ساخری رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که شیخ محمد ساخری آنست که بر سر قبر مصطفی صلی
الله علیه و علی آله وسلم آمد و گفت که همان تو آمدی ام یا رسول الله یا آنست
که مرا سیر کنی یا این قندیلها در من شکم نمی بوی آمد و و پیرا خواند و
خرها و خورده ساخت بود و پیرا سیر کرد و گفت چه گفته بودی
خدا یا اصلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم وی خندید و گفت آنچه گفته بود
گفت تو از کجا می گویی گفت خفته بودم مصطفی را صلی الله علیه و علی
آله وسلم بخواب دیدم گفت مرا هم نیست پس بدخوی و پیرا بخانه بر
و سیر کن و و پیرا بکوی که جای بدل کن که اینجا جای آرزو نیست

شیخ احمد جوال کر رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت وی نیز از یاران ایشانست در صحبت یکدیگر
بوده اند از فرغانه بود و در حرم مجاوره شیخ الاسلام گفت که

شیخ عمو گفت که وقتی که تنگی افتاده بود از صوفیان قوی متاهل
شدند زن خواستند و و لیمها میدادند تا حال فراخ ترکشت و بر
معلوم افتادند شیخ جوال کر هم زن خواست چون شب گذشت
روزی دیگر با طبیعت با صوفیان گفت نه بجل اید از جانب من که این
کار چنان خوش نبود و چندین کاهها با من نکشیده شیخ اسلام
گفت که شیخ احمد جوال کر تنها نان خودی گفت برای آنکه روزی پانز
همکاسه بودم پاره کشت برداشتم پسندینامد بر جای نهادم
وی بانگ بر من زد گفت چیزی که خود را بنسندی چرا دیگری را
بنسندی در دهن نه از آن وقت باز تنها طعام بخورم تا بآداب
شوم شیخ عمو گفت پس از آن و پیرا بخراسان دیدم من تنها می خورد

ابو الحسنین حدادی مروی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که وی بزرگ بوده در ویش بجزه طریف از طرف
صوفیان و وی هم بیک مجاور بوده با مشایخ و از مکه بشیخ ابوالعباس
تصاب آمد و پرسید که جو انمردی چیست وی جواب داد که بگویم ای
ابو الحسنین جو انمردی آن بود که هر سه بر یاران سر نهی بر هوای
دل و همانا که شیخ ابو الحسنین بجهت اشتغال ببعضی کارهای خود یارا
انتظار داده بوده است و هر سه بر ایشان سر نه کرده شیخ اسلام
گفت که در حجه من از شیخ احمد کوفانی یک حکایتست که چیزی از ز
گفت که ابو الحسنین در آخر عمر در استر اباد می بود یکی با وی گفت که
آن شبی که ترا میزبانی بنمود بخانه من آی گفت این خود کاه کاه می بود
و آن را برای خودی باید و هم احمد گفته است که ابو الحسنین

باخر عمر از بعضی احوال صوفیان رسمی اظهار ملالت کرد و گفت مرا برك
آن نمی بود از آن ملال گرفت مرا پیش خود ببر پس از آن دعاسه
روز بزیست روز چهارم بخوار حق بیو سست

ابوالمظفر ترمذی رحمه الله تعالی

از طبقه سادسه است نام وی جال بن احدث امام بوده و زاهد
و جنبی مذهب. بترمذ مذکری کردی شیخ وقت خویش است و خضر
علیه السلام در مجلس وی می بودی که وی سخن می گفتی شاگرد بچه جا
و اشکری است شاگرد ابوبکر و راق و پیر پیر شیخ الاسلام و ویر
سخن بسیار است و حکایت نیکو در معاملات و زهد و ورع و تقوی
شیخ الاسلام گفت که ابوالمظفر ترمذی و استاد وی محمد بن یامد
و استاد وی ابوبکر و راق ترمذی مکن از خود باز نیکو ندانند بوبکر
وراق کوید تا سلمانی نشسته باشد مکن از خود باز مکن که از تو برخیز
بروی نشیند معلوم میشود که آن وقت مکن باز نیکو ندانند که کسی بودی
و گویند که آنها بگوشتندی هیچ مکن ندیدندی بروی
نشسته الله تعالی شغل ایشانرا کفایت کرده بود بآن نیت نیکو

امیرجه سفال فروش رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که پدر من گفت که امیرجه سفال فروش کزدم از د
برداشتی و ببار بردی و آنجا بگذاشتی شیخ الاسلام گفت که پدر
من همچنین هیچ جا نور نکشتی این مذهب ابدالست و ایشان از
ابدال بودند و اهل کرامات مردی را وقت خوش گشت فرشته
خود را دید و برآفت چه باید کرد تا مرد شما را بیند گفت هیچ

مباد

جا نور نباید آورد آن مرد هیچ جا نور نمی آورد فرشته میدید روزی
مورچه و برابگرید چیزی بروی زد مورچه بیفتاد و پس از آن هرگز
فرشته ندیده شیخ الاسلام گفت وقتی میرجه سفال فروش بود
دکان بود یکی پیش وی نشست بود عجوزی آمد و گفت همین ای زرا
فلا نکس برفت بخانه غمی آبی و برفت امیرجه پیشان دکان در رفت
ساعتی گذشت بیرون نیامد آن مرد بدکان درون رفت و برانید
بعد از آن میرجه بیرون آمد گفت بجا بودی گفت در پیشان دکا
گفت من در آمدم تواندیدم گفت آن عجوز را دیدی که اینجا آمد
و گفت فلا نکس برفت همین کی برفت بود و برفت و بروی نماز کرد
و باز آمدم پاره جنج میانی داشت گفت این در راه افتاده بود خوا
امیرجه سفال فروش گفت که وقتی بیخ میگذشتم در هوا قبه بسته
بودند برقه خیار کی چیزی می زده و این بیت میخواند شعر
همچون علم شری پر کرده زیاد کفنی عشقم و سیم نتوانی داد
من آنرا یاد گرفتم وقتی یکی بوی رسید گفت این قرا بها کی
فروشی میدانی که چه میکنند وی گفت تو پس آن برو و
بین که چه میکنند شیخ الاسلام بسر و برآید بود

شریف حمی عقیل رحمه الله تعالی

هر روی بوده و بیخ مقیم گشته صاحب کرامات و مقامات
و صحبت دار خضر بود علیه السلام و مستجاب الدعوه و پیر پیر
شیخ الاسلام است و یاران داشت همه بزرگان و خداوندان
کرامات چون پیر فارسی و عبدالملک اسکاف و ابوالقاسم خانه

وحسن طبری و عارف عیار و پیر شیخ الاسلام ابو منصور محمد بن علی
 الانصاری رحمه الله تعالى **شیخ الاسلام** گفت که پدر من گفت که بو
 ترمذی گفت هر که بجای تو نیکویی کرد ترا بسته خود کرد و هر که
 با تو جفا کرد ترا بسته خود کرد و بسته به از بسته **شیخ الاسلام**
 گفت که در آسمان و زمین از هر که بسته باشی سود کنی بهیری حکما
 کرد مرا از بیری دیگر که محمد کار را با ابتداء ارادت بایست سفر خاست
 بنیشتا بود رفت روزی در مسجدی بود بیری درآمد بابها گفت کجا
 میروی گفت بسفر گفت معلومی داری گفت فی گفت بس چگونه
 کنی گفت ضرورت شود بخوام گفت کوادوست تری آنرا که ترا
 چیزی دهد یا آنرا که ندهد گفت آنرا که چیزی دهد گفت هنوز
 نارسیده آنرا دوست تر باید داشت که ترا چیزی ندهد آنکه ترا
 چیزی دهد ترا از وجودی خواند یعنی دل تو بوی می گواید و آنکه
 ترا چیزی ندهد ترا با وی فرستد بس نه این را از آن دو ستر
 باید داشت که ترا از خود با و راه می نماید گفت باز کردم تا خود را
 باین راست کنم بای افزود پای کرد و آمد بیری بس از آن بود
 آنچه بود و هر آن پر حکایت کرد که بیری گفت بنیشتا بود که بیری
 معتم قهندی اینجا آمد گفت کرد جهان بکشم نه رسته دیدم و نه خود

عارف عیار رحمه الله تعالى

بیخ بوده از اصحاب شریف عقیل است نام وی منصور است
 وی روزی گفت که میگویند که علی رضوانه تعالی عنه در خیبر بر
 اگر یاری الله بمن دهند و مشاهده مصطفی صلی الله تعالی علیه و علی

آل و سلم و ذوالفقار اکرم کوه قاف بنکم بر من تاوان باشد **شیخ**
 الاسلام گفت این نه نقص است در علی که این کوای است علی بابان **شیخ**

ابو الحسین سال به بن ابراهیم رحمه الله

ویرا **شیخ الشیوخ** میخوانند بشیر از بوده بزرگ ویکانه روزگار
 خود بهیر عباس هر ویست و مشایخ جهان بخانه وی آمدند نای از
 اصحاب **شیخ ابو مسلم** فسوی است در شیراز خانقاهی داشت سی
 سال بخدمت فقرا مشغول بود و اطعام صادر و وارد کرد و جمعی کثیر
 از علما و صلحا بجا و خانقاه وی کشته بودند و توی سنه ثلث و سبعین
 و اربعه مایه و دویست و پنجاه **شیخ** مختصر شد خادم خود
شیخ عبد الله بن عبد الرحمن را فرستاد تا ترتیب کفن وی بکند
 وی بیازار رفت و د کفن بخیزد و تمیز دویست کرد چون باز آمد
شیخ رفته بود **شیخ** را در بر گرفت و الله گفت و جان بداد و پیاد
 بهلوی **شیخ** دفن کردند **وی** گفت است که مرید داد حکم کوبه بود
 هزار بار بهتر از آنکه در خاک خود بودن زیرا که صحبت با غیر
 از برای خدای بوده و صحبت با خود از برای خوردن هوا

شیخ عمران ثلثی رحمه الله تعالى

ثلث دمی است نزدیک بمصر وی بجای بود **شیخ الاسلام** گفت که **شیخ**
 ابراهیم علیه السلام آن بود که بی همان چیزی بخوردی خانه او را **ابو**
 می خواندندی و **شیخ** عمو گفت که ها و ندی دیک پنجه نامها ن
 نبودی و **شیخ** عباس فقیه مدوی گفت که **عمران** ثلثی چیزی
 بخوردی بروزند همان چون همان رسیدی با وی بخوردی

و چون نرسیدی روزه داشتی روزی بکاه کسی نرسیده بود نیت
روزه کرده بود روز نزدیک نماز شام رسیده بود ناکاه همان در^{سید}
ویرا بحدیث میداشت تا روزه وی تمام شود که شب نزدیک بود آن شب
حق تعالی را بخواب دید که ویرا گفت عمران تو با ما عادی داشتی نیکو
ما بتو سستی داشتیم نیکو تو عادت خود بدل کردی ما نیز سنت خود
بدل کردیم بیدار شد رنج و اندیشه مندا ویر بر نیامد که والی مصر بد
ثلث که ملک عمران بود عالی فرستاد تا حساب وی کند و آن عامل
ترسا بود بروی زور کرد ویرا از انجا بیاست کویخت **ه** شیخ الاسلام
گفت که شیخ عباس فقیر گفت مرا که بشیر از بودم پیش شیخ ابوالکسین
ساله در خانقاه که یکی درآمد ما نشناختم که وی کیست شیخ
ابوالکسین در وی گریست و گفت عمران تویی گفت بلی شیخ برخاست
و ویرا استقبال کرد و در بر گرفت و بجای برد و بنشاند بچند دید
که در چشم وی ری رفت شیخ گفت این چیست که در چشم تویی رود
گفت وقتی شئی و در چشم من حیر نیست ازان بخبر بوده عباس گفت که
شیخ مرا گفت که هر وی زود ویرا بکر ما به بو بکر ما به بودم شیخ
جامه تن خویش بیرون کرد و بکر ما به فرستاد چون بیرون آمدجا
شیخ در وی پوشیدم و بجانقاه آمدم آن شب دعوی ساختند
بشکوه که شیخ ابوالکسین بخانه وی بسیار بوده بود که هر سال همه
مشایخ یکبار بخانه وی آمدندی بمصر بآن دیه ثلث و وی دعوت
کردی شیخ گفت باری بکنند بنزدیک ما باشد تا بعضی از آن خد^{تها}
که وی کرده قیام نمایم دیگر روز با مداد عمران پای افرا خواست

شیخ گفت می روی گفت آری شیخ رنج شده گفت روزی چند انجا
بنشین تا بر آسایمی گفت می روم که من مردی معایتم مباد که مرا
در تنم بینند نبینند بروم سر بخت خود باز هم تا خود چه شود
شیخ عباس گفت پس ازان ویرا در مصر یافتند دو ویرانه
مرد و موش يك كوشوی بخورده **ه**

ابوالحسن المرزادى رحمه الله تعالی

وی شبلی را دیدن بوده و گفته شبلی را بوسیدند که اکرم الاکرمین
بود گفت آن بوده که وقتی کناه کسی آرمزید بود هرگز کسی را بآن
کناه عذاب نکند که این کناه است که من فلان دوست و بند را بیا رمزید^{ام}
شیخ الاسلام گفت که فردا شادروان کوم باز گسترده که کناه اولین و آخرین^{کرد}

ابو حامد در بیان رحمه الله تعالی

وی بمرو بوده **ه** شیخ الاسلام گفت که من يك تن دیده ام که ویرا دیده
احد حشمتی و وقتی دیگر گفت که احد جشق گفت که ابو سعید ما^{لینی}
گفت و این درست ترست که ابو سعید مالینی ابو حامد را دیده بوده
آزوی پرسیدند که متى تسقط الحشمه قال اذا قدمت القبة سقطت
الحشمه شیخ الاسلام گفت که حشمت چیزی است میان هیبت و وحشت
چون صحبت قدیم شود وحشت بوخیزد هیبت بمانده و شیخ الاسلام
ابو سعید مالینی را دیدن بود اما نشاخته بود که طفل بود و کسی
تعریف نکرد همانا آن يك تن را که دیدن بود ابو حامد را دیده بود ویرا
بگفت **ه** شیخ الاسلام گفت که احد حشمتی گفت که ابو حامد دوستان
در مرو بودند که فی نشسته بود سقایی آب بوی داد ساعتی آب را

دست نگاه داشت سقا گفت ای شیخ چرا نمی خوری گفت مکشی
آب می خورد صبر میکنم تا وی آب بخورد که دوستان او بر حمت جگر
نخورند شیخ الاسلام گفت که بر حمت خوردن آن بود که چیزی
می خوری و بود یکی ایشان یکی ایشان ظاهر تا وی طیره می بود و آنکه
از وی بیشتر خوری آن خود شر بود یا ایشان بنهان کن یا میان خود
و در شرح ترقی مذکور است که تعظیم حق سبحانه بر ابو حامد و دوستان
جنان غالب شد بعد که چون بنمازی استاد و گفتی الله بیش از آنکه
اکبر گفتی بیهوش شدی و بیفتادی و سالها عمری برین گذشت و هم
برین وفات کرده و گویند که وی هرگز بخود جامه نبوشیدی بلکه مردی
وی جامه در وی پوشیدندی و اگر کسی را آن حاجت بودی فرصت
نگاه داشتی چون بیش وی کسی نبود جامه از وی برکشیدی و پوشا
و کشنده را نکفتی که چرا چنین میکنی ابو حامد دوستان باریقی میرفت
در راهی آن رفیق گفت مرا اینجا کسی است تو اینجا باش تا در شوم وصل
رحم بجای آدم وی در شد و ابو حامد بنشست آن مرد آن شب بیرون
نیامد و برفی عظیم آمد دیگر روز آن مرد بیرون آمد ابو حامد در میان
برف می جنبید و برف از وی ریخت آن مرد گفت تو هنوز اینجا ای
گفت نکفته بودی که اینجا باش دوستان وفای دوستان بجای آردند

باب فرغ از رحمه الله تعالی

نام وی عمر دست بفرغانه بوده و درویشان آن دیار مشایخ بزرگ
را باب خوانند مردی صاحب کرامات ظاهر بوده و صاحب کتاب
کشف المحجوب گفته است که وی از اولاد ارض بوده شیخ الاسلام

گفته که شیخ عمو و برادرید بوده وی گوید که روزی بیش وی نشسته
بودم یکی درآمد و گفت دعایی بکن که سرباز آمد و سرباز امیری
بود که بجنگ آمدی و باب بر کنار آتش دان نشسته بوده و جوب
در پای او آفتابه آنجا نهاده بود پای بر آفتابه زد و گفت افکندش
سرباز فی الحال بردر شهر سربازان از اسب بیفتاد و کردند شکست
و هم شیخ عمو گوید که یکی درآمد و گفت ای باب دعا کن تا باران
آید دعا کرد باران در استاد دیگر هفت سال مرد آمد گفت
دعا کن تا باران ایستد که همه خان و مان فرود آمد دعا کرد باران
باز ایستاد و صاحب کشف المحجوب گوید که باب را عجزه بود
فاطمه نام چون قصد زیارت باب کردم و نزدیک وی رسیدم گفت
بچه آمدی گفتن تا شیخ را بینم بصورت و وی بمن نظری کند بشفق
گفت ای پسر من خود از فلان روز برای منم و تا از من غایب
نکردی اندر اینجا هست دیدار حساب کردم آن روز با بشدار تو
من بود پس گفت ای پسر سپردن مسافت کار کوه کاست پس
ازین زیارت بهمت کن که شخص کو را آن نکند که زیارت وی کند
و اندر حضور اشباح هیچ چیز نیست پس گفت ای فاطمه
آنچه داری بیا و تا این درویش بخورد طبق نکور تازه بیاورد و تو
آن بنویس و بران رطبی چند و بفرغانه رطب می کن بنویس

ابو منصور محمد بن احمد الاصفهانی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که وی شیخ صفا هان بوده و بزرگ و امام
عالم معلوم ظاهر و علوم حقایق بیکانه مشایخ در وقت خود

حبلی مذهب بود. شیخ احمد کو فانی ویرا دید بود. ویرا گفت که از وی هیچ سخن یاد داری گفت روزی در میان سخن میگفت که الفقیه عزیز ویرا گفت تمام بود از پیری یک سخن ۵

ابو نصر سراج قدس الله تعالی سن

ویرا طایوس الفکر کویند در فنون علم کامل بود و در ریاضت و معانی شانی عظیم داشت. صاحب کتاب علم است و ویرا تصانیف بسیار درای آن در علم طریقت و حقیقت و سکن وی طوس بوده است و قبر وی آنجا است و ویرا ابو محمد مرتضی است و سری سقطی و سهل تسری را دید بود. کویند که ماه رمضان بیغداد رسید و در مسجد شویزی ویرا خلوتخانه دادند و امامت درویشان بوی تفویض نمودند تا عید امامت کرد و در تروق پنج ختم کرده هر شب خادم قرصی بخانه وی آوردی چون روز عید شد برفت خادم نکاه کرد قرصها همه بر جای بوده ابو نصر سراج قدس سر کویند الناس فی حفظ الادب علی ثلث طبقات الطبقة الاولى اهل الدنيا وادبهم فی البلاغة و الفصاحة وحفظ العلوم واسماء الملوك واسماء العرب والثانية اهل الدین وادبهم فی ریاضة النفوس و تادیب الجوارح وحفظ الخلق وترک الشهوات. والثالثة اهل الخصوصية وادبهم فی طهارت القلوب ومراعات الاسرار والوفاء بالهود وحفظ الاوقات وقلة الالتفات بالخواطر واستمرار السر والعلانية وحسن الادب فی مواقف الطلب وادقات الحضور ومقامات القرب ۵ ووقتی شب زمستان بود و در آتش دان آتش میسوخت و در معارف

سخنی میرفت شیخ را حالی بدید آمد روی با آتش دان نهاد و در آتش خدا برآمد آورد و روی ویرا از آتش آسیبی نرسید شیخ را اذان سوال کردند گفت کسی که بر درگاه او آب روی خود را آتش بود آتش روی وی تواند سوخت ۵ از وی آند که گفت هر جنازه که پیش خاک من بگذرانند مغفور بود و بحکم این بشارت اهل طوس جنازه را پیش خاک وی آوردندی و زمانی بداشتندی آنجا بردند ۵

شیخ ابو الفضل بن الحسن السرخسی قدس الله تعالی سن

نام وی محمد بن الحسن است. وی ویرا ابو نصر سراج است و ویرا شیخ ابو سعید ابو الخیر هرگاه شیخ ابو سعید را قبضی بودی قصد خاک شیخ ابو الفضل کردی خواجه ابو طاهر فرزند شیخ ابو سعید گوید که روزی شیخ ما را قبضی رسید در میان مجلس گریان شد و همه جمع گریان شدند گفت هرگاه ما را قبضی بودی روی سوی خاک پیر ابو الفضل کردی بی بسط بدل شدی ستود زین کنید در وقت بر وجه اصحاب باوی بروقت چون بصره رسیدند شیخ کشته گشت و وقت را صفت بدل شد و درویشان بنوع و فریاد برآمدند و شیخ را از هر معنی سخن میرفت چون بصره رسیدند راه بسر خاک پیر شد. و از قوال این بیت درخواست شعر معدن شاد بستان و معدن جود ۵ قبله ما روی یرو قبله سر کس حرم و شیخ را دست گرفته بودند و کرد آن خاک طوان میکرد و نعره میزد و درویشان سر و پای برهنه در خاک میغلطیدند چون آلامی بدید آمد شیخ گفت این روز را تاریخی مازید که بهتر ازین

روزه بینید بعد از آن هر مرد را که اندیشه حج بودی شیخ و برا
 بسر خاک پیر ابو الفضل فرستادی و گفتی آن خاک را زیارت کن
 و هفت بار گرد آن خاک طواف کن تا مقصود حاصل شود. صاحب
 کتاب کشف المحجوب بزرگی را نام برد و میگوید که برخس از وی شنید
 که گفت کودک بودم و بخلق رفته بودم بطلب برك توت از برای کرم
 فیل و برد رختی شد بودم کرمکامی و شاخهای آن درخت می زدم
 شیخ ابو الفضل بر آن کوی گذشت و مراندید هیچ شك نکردم که از
 غایب بود بر حکم انبساط سر بر آورد و گفت بار خدا یا یکسال پیش است
 که مرا دانی نداده که موی خود پیراشم با دوستان جنین کتد گفت
 در حال همه اوراق و اغصان و اصول و درختان زرین دیدم آنکه گفت
 عجب کاری که کشایش دل را با تو بخنی نتوان گفت و هم صاحب کشف
 المحجوب گوید که روزی لقمان بنزد يك ابو الفضل حسن آمد و بر او دید جزوی
 اندر دست گفت یا ابا الفضل اندرین جزو چه می خواهی گفت همان که
 تواند ترك آن بس گفت این خلاف جرات گفت خلاف تو میبینی
 که از من می پرسی که چه میخواهی از سستی هشیار شو و از هشیاری بیدار
 کرد تا خلاف بر خیزد و بدانی که من و توجه می طلبیم. شیخ ابو الفضل
 حسن سرخسی و قبی از هوا درآمد و برد رختی نشست یکی آن بدید شیخ
 ابو الفضل گفت چه می نوری این ترا می باید گفت می باید گفت از آن
 نمی یابی که می باید یعنی من طلب نکردم. شیخ ابو الفضل گوید
 قدس الله تعالی عنک که پیر ابو الفضل در میگذشت گفتند ایها الشيخ ترا
 کجا دفن کنیم جواب نداد گفتند بفلان کورستان برویت گفت الله

مرا آنجا نبرد گفتند چرا گفت برای آنکه آنجا خواجگانند و ابا ما مانند
 و بزرگانند ما باری کیستیم گفتند پس کجا دفن کنیم گفت بسطل مرا
 در کور کنید که آنجا مقام دارند و کاهکاه را نشاند و خراباتیانند و دوال
 باز آنند مرا آنجا در کور کنید که در خور ما ایشانند و طاقت آن دیگران
 نداریم ما باین کاهکاه را نمی زیم که ایشان بر حمت او نزد دیگر باشند
 و هم شیخ ابو سعید فرمود: سمعت الشيخ ابا الفضل محمد بن الحسن
 شیخ وقت برخس يقول لما مضى لا يذكر والمستقبل لا ينتظر ما في الوقت
 يعتبر وهذا صفة العبودية ثم قال حقيقة العبودية شيان الافتقار
 الى الله تعالى وهذا من اصل العبودية وحسن القدوة برسول الله صلى الله
 تعالى عليه وعلى آله وسلم وهو الذي ليس للنفس فيه نصيب ولا راحة
 و چون شیخ ابو الفضل از دنیا برفت یاران وی مرقع بیکانه در وی
 پوشیدند و دیگر و زرد مسجد نشسته بودند کسی در مسجد باز کرد
 و مرقع در مسجد انداخت و گفت این مرقع بیکانه شمارا نخواهم و برفت

خالوی نیکسای بوری رحمه الله تعالى

نام وی احمد است برخس بوفته بزرگ بوده با ولایت ظاهر و کرامات
 بسیار و پیرامیدی بود محمد بن حسن نام همه دنیا بی خود بروی پای
 بود شیخ الاسلام گفت پیر را يك مید تمام بود سخن را يك گوش تمام
 بود تا همه جهان روشن شود يك صبح تمام بود خالوی نیکسای بوری
 فداوان با محمد حسن کهنی آنچه فرمود میدهند تازه فدا تو میدهم
 تازه شیخ الاسلام گفت محقق آن بود که سخن فداوی میدهند
 و وی تازه فرامیدان میدهد و قبی که خالو از دنیا می رفت کار ساز

کفن وی میکردند گفت من کفن شما را نخواهم که او خود
 مرا در کنار عنایت گرفت و جان بداد ۵۰۰
 شیخ ابوالعباس القصابی الاملی قدس الله تعالی عن
 نام وی احمد بن محمد بن عبدالکریم است شیخ امل و طبرستان بود
 مرید محمد بن عبدالله الطبرستانی است و وی مرید ابو محمد جری صاحب
 کرامات عظیم و فراست نیز بود و قبله و عوث زمان خویش بود
 نازنده بود رحلت بوی بود ۵ وی گفت بود این بازارک ما باخر باخر
 افتد پس از وی بخر قالی افتاد ۵ و ترا گفتند که شیخ سبلی طبقات کرده
 شاخ را گفت نام من دران میان نیاورده گفتند نه گفت هیچ نکرده
 وی ای بوده اما کلام و نکته ها عالی داشته یکی زایه طبرستان گفته
 که از افضال خدای تعالی یکی آنست که کسی را تعلیم و تعلم چنان کرد اند
 که چون ما را در اصول دین و دقایق توحید چیزی مشکل شود از وی
 پرسیم و آن ابوالعباس قصابی است ۵ شیخ الاسلام گفت که وی در
 ایام من بوده است همواره با شیخ عمو می گفتم که میخواهم سه پیر را از
 کتم شیخ ابوالعباس با امل و شیخ احمد نصر را به نیشابور و شیخ ابوعلی
 سیاه را ببرم ۵ وی گفت که من بهار بخوام رفت ترا با خود ببرم خود
 برده و روزی نبود لیکن بیوسته کسی می آمدی از نزدیک وی بخانه
 شیخ عمو و من احوال وی و سخن وی می پرسیدم هیچ کس را احوال
 و سخن وی چنان معلوم نبود که ماه ۵ وی گفته که وقت یکمیا است شیخ
 احمد کوفانی گفت که وی همه شب فریاد میکردی و سخن می گفتی یا آخر
 گفتی مایکی شی لیس کنده شی یعنی مایکی شی ۵ شیخ الاسلام گفت

من دو تن دیده ام که از وی سخن تمام باز نداشتندی گفت یکی
 شیخ ابوعلی کا زرحکایت آن جوان و سگ که دیده که گفتند کار بنما
 است نه بیننده ۵ وی گفته از ۵ و دیگر شیخ محمد قصاب املی
 شاکرد وی ۵ شیخ الاسلام گفت که بوالفارس کرمانشاهی کسی
 فرستاد به شیخ ابوالعباس که اینجا خط افتاده است دعا کن شیخ
 آنجا فرستاد بآنان آمد و خط برخاست ۵ شیخ ابوالعباس نماز بسیار
 کردی و وقتی نماز میکرد یکی از درویشان در زبانی میکرد بجا میزد
 همانا بتکلف میدوخت هر زمانی که شیخ سلام نماز باز دادی
 او را دیدی هر روزی که راست بنامه بودی باز می کردی
 شیخ گفت آن تی صغی پی صغی یعنی آن بت تست بت تست که
 انرا می پرستی ۵ شیخ ابوسعید ابوالخیر کوفی قدس الله تعالی عنه
 که شخصی نزد یک شیخ ابوالعباس در آمد و از وی طلب کرامات کرد
 شیخ ابوالعباس گفت نمی بینی چیست که آن نه از کرامات تست بسر
 قصاصی بود ما ز پدر قصاصی موخت چیزی بوی نموده و او را بر بودند
 و بغداد تا خند پیش شبلی و از بغداد بمکه تاخت از مکه
 بمدینه تاخت از مدینه به بیت المقدس تاخت به بیت المقدس حضرت
 با و نموده و در دل خضر افکند تا ویرا قبول کرد و صحبت افتاد و
 اینجا باز آورد و عالی را روی بوی نهاد تا از خرابای آیند و از ظلمات
 بیزار می شوند و توبه میکنند و نعمتها فدا میکنند و از اطراف عالم
 سوختگان می آیند و از ما او را میجویند کرامات پیش ازین بود
 آن مرد گفت ای شیخ کراماتی باید که به بینم شیخ گفت نیک بین

نه کم اوست که بر بزرگشی در صدر بزرگان نشیند و زمین فرو نشود
 و این دیوار بروی نیفتد و این خانه بروی فرو نیاید بی ملک و ملک
 ولایت دارد و خلالت و کسب روزی خورده و خلق را خود اند این نه کوا
 هم شیخ ابو سعید گفته که مادر آمل بودیم که مرد از مصر بیامد
 که حدیث شیخ ابوالعباس شنیده بود و وی خدای نادانی بود از
 مصر با آمل آمد بود تا صوفی گری کند و شیخ را از جای برد چون در
 سلام نکفت و پای افزار بیرون نکرد و در طهارت جای شد کوزه ها
 بود که بآن دست و روی شستند بر یکوفت و بی شکست تا هیچ
 نماد نکفت شیخ خود را بگوید تا کلا آرد و ایشان کوزه را کلا کونید
 یا شیخ گفتند گفت و یکد کلا برید گفتند هر چه اینجا بود همه
 بشکست گفت از بازار بیا و دید ویری آوردند آن غافل از طهارت
 جای بیرون آمد و گفت چرا کلا نیارید اگر کلا ندارید شیخ را بگوید
 تا بیاید و ریش خود را فو من دهد تا بآن استنجاء کنم شیخ این سخن
 بشنید از جای بخت و محاسنی دراز داشت و سفید بود و دست
 خود نهاد و میرفت و گفت کار قصاب بگری بیا بخار رسید که
 او استنجاء را شاید آن غافل بشکست و در پای شیخ افتاد و گفت
 ای شیخ از تو مسلمان ی شوم روزی کودکی اشتری را زمام گرفته
 بود با بار کوان و در بازار آمل میکشید کل بود بای شتر از جای
 بشد و بیفتاد و خورد بشکست مردمان قصد آن کردند که آن بار
 از وی فرو گیرند شیخ از آنجا میکشد گفت اینجا چه بوده است
 حال را باز گفتند زمام شتر را بگرفت و روی سوی آسمان کرد

دکتر

و گفت این شتر را درست کن و اگر درست نخوای کوه جراد قضا
 بگریستن این کودک بسوختی در حال شتر بر خاست و در رفتن آمد
 و کی گفته که همه عالم را اگر خواهند یانه با خداوند خوی باید
 کرد و الا در ریخ باشند زیرا که چون خوی با و کنی در بلا میلی یعنی بلا
 بر تو بلانیا بد و ریخ دل نکردی که خداوند تعالی برضا و سخط ماقدر
 خود را متغیر نکند پس رضا بچکم موجب راحتست هر که با وی خوی
 کند دلش بر ارجت شود و هر که از وی اعراض کند بود و قضا ریخ دل کرد
 شیخ احمد نصر رحمه الله تعالى
 وی از بزرگان مشایخ بوده معاصر شیخ ابوالعباس قصاب است و حصار
 را دیده در آن وقت که شیخ ابو سعید ابوالخیر از مهنه غریب زیارت
 و صحبت شیخ ابوالعباس کرده بود شیخ احمد نصر در شهر نسا بود
 در خانقایی که بر بالای شهر است بر کنار کورستان که خاک مشایخ و
 توبت بزرگان اینجا است و استاد ابو علی دقاق آنجا خانقایی بنا کرده
 است با شارت مصطفی صلی الله علیه و علی آل و سلم چون شیخ ابو سعید
 نزدیک شهر نسا رسید به شهر نسا در نیامد و بزرگ شهر برد بهما
 بگذشت و روی بیکسره که دیهی است که قبر محمد علیان آنجا است
 نهاد شیخ احمد نصر از صومعه که در آن خانقاه داشت سر برید
 کرد و با جمعی صوفیان که آنجا بودند گفت هر کرامی باید که
 شاه با ظریف را بیند آنکه میگذرد بیکسره باید شد تا ویرا
 آنجا در یابد احمد نصر بیست حج گزارده بود و بیشتر احرام از
 خراسان بسته بود و یکروز در حرم از اسرار و حقایق این طایفه

مشایخ صوفیان را بقعه نمودن
 شب بخت مصطفی صلی الله علیه و آله
 او را فرمود که برای صوفیان اینجا
 بقعه بساز و بآن موضع که اکنون
 خانقاه است اشارت کرد و خط
 کرد آن در کشید که خدین باید
 ساخت و اما داد استاد ابو علی
 و بآن موضع آمد آن خط که
 مصطفی صلی الله علیه و آله در آن
 کشید بود بزمین بمیان آن
 آنجا بود و بمکان بدیدند و استاد
 بیان خط دیوار کورستان بر آن کوه
 کرد و در کورستان آن خانقاه است توبت چهار
 مهلوی آن از بزرگان مشایخ و مشایخ
 صد برین سبب صوفیان نسا را
 اولیا و بدین سبب صوفیان نسا را
 شام توبت انبیا است صلوات الله
 شام توبت انبیا است صلوات الله
 علیهم اجمعین بکسرت اولیا است
 قدس الله تعالی ارواحهم و قدس

چیزی در عبارت اصحاب طامات بازگفت و بیست و هشتاد تن از
 پیران در حرم بودند گفتند تو این سخن چرا گفتی و پیران از حرم بیرون
 کردند در همان ساعت چتری از خانه خود در بغداد بیرون آمد
 و خادم را گفت آن جوان خراسانی که هر سال می آید چون بیاید را
 ندی چون آمد بغداد آمد در خانه حضری شد خادم گفت شیخ
 در فلان وقت بیرون آمد و گفت و پیران را ندی احدی چون آن بشنید
 بیهوش میگذاشت و آن چند شبانه روز برداشت آخر حضری روزی
 بیرون آمد و گفت آن ترک ادب که بر تو گذشته غرامت آنرا باید که برو
 شوی و یکسال روز خوک بانی کنی و شب در آن جای در طرسوس که
 کافران از مسلمانان گرفته اند و ویرا کرده تا بروز غارتگری و زنها
 که یک ساعت نخسبی که دلمای پیران ترا قبول کنند احدی چون صادق
 بود فی الحال با آنجه شیخ فرمود قیام نمود بعد از آن بدر خانه شیخ
 آمد خادم گفت ذود بیا که امروز مفت باد شیخ بطلب تو بیرون
 آمده است ناگاه شیخ بیرون آمد و گفت یا احد و ولدی و قرة عینی
 وی از شادی لیلک زده و روی بچرم نهاد پیران حرم استقبال
 وی کردند و گفتند یا ولداه و قرة عیناه

شیخ ابوعلی سیاه رحمه الله تعالی

وی از اکابر مشایخ مرو بوده و بابا ابوالعباس قصاب و احمد نصر و
 غیرها ازین طایفه معاصرو با استاد ابوعلی دقاق صحبت داشته
 بود و در ابتدا هفتانی کردی که کویندی سی سال روزه داشت که کس
 ندانست هر روز با داد چون از خانه بیرون آمدی دونان برداشت

و گفتی با شریک خود بصحرای بخورم و در راه بدرویشان دادی و اگر
 در صحرای شریکان گفتندی چیزی خوری گفتی بخانه خودم ام و وی
 گفته در صحرای شریکی که بر زمین فرو بردی و یکرا از خاک بری آمدی
 و مرا همه نوردل بری آمدی **شیخ الاسلام** که مروی و پیرا گفت که
 هیچکس بود که عیب خلق داند گفت بود گفت پس الله تعالی سائر القیوم
 بنود شیخ ابوعلی گفت خویشان را ازین بیوش **شیخ** فی الحال آن مرد بسیار
 و جامه بروی پاره شده و و برهنه کشت پیش شیخ تضرع و زاری کرد
 اما دعا کرد آن مرد بحال خود باز آمد **و قتی** شخصی را دید از ده خویش
 کاغذی در دست گفت آن چیست گفت فتوی است که امام ابوعلی
 که مفتی آن وقت بود جواب کرده است گفت آنرا پیش امام باز بر که
 در جواب خطا کرده است آن شخص فتوی را پیش امام برد جواب امام
 ما مل کرد دانست که خطا کرده است از آن شخص پرسید که این فتوی
 را پیش داد بودی و وی آنرا بخواند گفت شیخ خط نمی تواند خواند
 امام ابوعلی برخاست و پیش وی آمد و گفت اگر آن ابوعلی بنوی این
 ابوعلی آتش دوزخ رسید بودی **و قات** وی بمرو بوده در
 شعبان سنه اربع و عشرين و اربع مائده

ابوعلی الدقاق رحمه الله تعالی

امام وی حسن بن محمد الدقاق زبان وقت بود در نیشابور و امام من
 خود بود و در زمان خود فی نظیر بیانی صریح و لسانی فصیح داشت
 مشایخ بسیار دیدن بود و میرید نصر آبادی بود و مذکری کردی
 در نیشابور بوفته از دنیا در ماه ذوالقعدة سنه خمس و اربع مائده

۵ شیخ الاسلام گفت که وی هر سال جای بی فنی و بشهر دیک مقام
کردی و آخر باز آمدی، استاد ابوالقاسم قشیری داماد وی بود و
شاگرد وی و مجالس وی جمع کرده بود دقاق شوری داشت و کرم
بوده وی میکفتی باید که بخیا بان هر دو کوه کم یعنی بانک زخم که
وی در کار هر یوکان دور فرارفته بود گفتند بهری شوی توانم بکش
زیرا که هر که در مجلس وی نمره زدی وی در برابر آن نمره زدی شیخ
الاسلام گفت که شیخ عمو گفت که در مجلس دقاق بودم کسی ویرا از نزد

پرسید باین دو بیت جواب دادیم
باکم من ربّ قسّی الی عبد
خلیلی هل ابصرتما وسمعتما
انی زایوا من غیره عدو قال لی
وکی کفت چون مدعی به بینید
أصولک من تعلیق بلبک بالوعد

داستان وی حکم گیرید که معنی داران و محققان بفرستند **صاحب**
 کتاب کشف المحجوب گوید که اذیری شنیدم که گفت روزی بمجلس وی
 در آمدم بنیت آنکه از توکل پیسم وی دستا بطبری نیکو بر سر داشت
 دلم بآن میل کرد گفتم یا ایها الاستاد توکل چه باشد گفت آنکه طمع از
 دستاد مردم کوتاه کنی این بگفت و دستاد را بمن انداخت ابوعلی ^{سلام}
 گفته اگر هر کار کند برود و باز نیاید میدان خالی مانده **شیخ الاسلام**
 گفت نه ر دست نه نازست باز آیی که قصه درازست **هم** ابوعلی
 دقاق گفته درخت خوروی که کسی آنرا نه پرورده باشد برک
 برآرد ولی بار نیارد و اگر آردنی نر آرد بس گفت من این طریق از
 نصر آبادی گرفتم و او از شبلج و او از جند ^{دی} هرگز پیش نصر ابا
 نرفتم تا غسل نکردم روزی ببری رسید یکی ویرا بشناخت گفت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

آن استاد ابوعلی قاضی بزرگان آمدند و استدعاء درس کردند
قبول نکرد لجاج بسیار کردند و منبرها دند تا وعظ گوید بمنبر بالا
و اشارت بر است کرد و گفت الله اکبر و روی بقبله کرد و گفت رضوا
من الله اکبر و بجانب اشارت کرد و گفت و الله خیر و ابقی خلق بیک
هم برآمدند و غریب برخاست و چند کس بجای بمرند استاد در
آن مشغول از منبر فرود آمد و برفت بعد از آن و بر طلب کردند نیا
میدی داشت باز رگان بیمار شده شیخ بیاد دوی آمد و پرسید
که ترا چه شده گفت شب برخاستم که وضو سازم تانی بر پشت من افتاد
و دردی سخت پدید آمد و تب در پوست استاد گفت ترا باین قصه
چه کار که نماز شب کنی تو امر دارد نیا از خویش تن دوری باید کرد کسی با
که سر درد کند طلا بپایند هرگز به نشود و چون دست نجس کرد
آستین شوی هرگز پاک نکرد **ده** و هم استاد ابوعلی گفته در مناجاة خو
ش
خداوند ما را رسوا مکن که بسوی از تو لافها زده ام بر سر منبر اگر سوخواهی کرد
در پیش مجلسیانم رسوا مگردان مرا بچنین درمق صوفیان رها کن و
رکوع بیک دستم ده و عصا بدیگر دست که من شیوه صوفیان دوست
میدارم آنکه مرا بارکوه و عصا و مق سربوادی از وادیهای دوزخ
درده تا من ابدالا بدین خوانابه فراق میخوم و دران وادی نوحه
میکنم و بر نکونساری خویش میگیرم و ماتم نازماند که خویش میدارم
تا باری که قریب توام بنود نوحه توام بوده و هم وی گفته خداوند ما
را دیوان خود بخانه سیاه کردیم و تو موی ما را بروزگار سفید کردی
ای خالق سیاه و سفید فضلی بکن و سیاه کرده ما را در کار سفید

کرده خوش کن استاد ابوالقاسم قشیری بس زوفات ویرا بخوابد
 که بسیار بقراری میکرد و میکرد گفت ای استاد چه بوده است
 مگر از کشتن بدنیای بایدت گفت آری ولی نه از برای مصلحت دنیا
 و نه برای آنکه مجلس گویم اما از بهر آنکه میان در بندم و عصایی بر گیرم
 و همه روز يك در می شوم و حلقه و عصا بر سرم میزنم و میگویم
 نمکینه که نمیدانید که از که بازی مایند **ه** گویند که در آخر عمر چندان
 درد بر استاد دید آمد بود که هر آخر روزی بر بام آمدی و روی
 با آفتاب کردی و گفتی ای سرگردان مملکت امروز چون بودی و چون
 گذراندی هیچ جای براند و هکین این حدیث تا فقی هیچ جای از زیر
 وز بر شدگان این واقعه خبری یافتی هم ازین جنس بیکفنی تا آفتاب
 فرو شدی **ه** و گویند که سخن وی در آخر حیات چنان شد که کسی فهم
 نمیکرد و طاقت نمیداشت مردم اندک هفت یا هجده کن مجلس وی آمد
 شیخ الاسلام گفته است چون ابوعلی قاق را سخن عالی شنید مجلس او از خلق

در این مجلس که در آن روز
 در آن مجلس که در آن روز
 در آن مجلس که در آن روز
 در آن مجلس که در آن روز

ابوعلی الشیبی المروزی رحمه الله تعالى

نام وی محمد بن محمد بن عمر بن شیبی است کان لسان الوقت بنا حینه
 و عیدم النظر بها از اصحاب ابوالعباس سیاری است و فی تاریخ
 مشایخ الصوفیه القاسم بن القاسم ابوالعباس بن بنت الامام احمد
 بن سید المروزی لسان فی علوم الحقایق و احسن بقی من جله
 من صیبه محمد بن محمد بن عمر بن شیبی و فی انساب الاشراف ابوعلی
 الشیبی بروی عن ابی عبد الله محمد بن یوسف بن المزی بن شیخ
 ابوسعید ابوالخیر گوید قدس الله تعالی عنهما که استاد ابوعلی د قاق

نزد يك پیر شیبی آمد و ما بمرو بودیم و پیر شیبی صحیح بخاری یاد
 داشت و ما صحیح بخاری زوی هلمع داریم و پیر را ازین معنی آگاهی
 تمام بوده است و استاد ابوعلی قاق را باین سخن وی آورد پیر شیخ
 ابوعلی را گفت که ما را ازین معنی نفسی زن استاد ابوعلی گفت این سخن
 بر ما بسته است کشته نیست گفت روا بود ما اینا ز خویش حاضریم
 تا ترا بر نیایا ز ما سخن بکشایا زان معنی آشن است و نیاز سوخته است
 ابوعلی اجابت کرد مجلس نهاد و ویرا بر سر منبر سخن نمیکشاد که مردم
 اهل آن نبودند پیر شیبی ز در مسجد درآمد استاد را چشم بروی
 افتاد سخنش بکشاد چون مجلس باخر رسید پیر شیبی گفت توانی که
 بودی این ما بودیم نیاز باید هیچ را بی بخداوند از نیاز تو دیگر نیست
 اگر بر سنک خار ه افتد چشمه آب بکشاید روزی در تابستان در کرد
 روز که خالك و کرد بود ابوعلی شیبی را دیدند که می رفت گفتند
 ایها الشیخ کجای روی گفت بفلان خانقاه می روم که آنجا درو
 من نبشته ام که در روزی صد و بیست رحمت از آسمان بر درویشا
 بارده تخصیص در وقت قیلوله اکنون می روم که آنجا قیلوله کم باشد
 که از آن رحمت نیز بر من بارده **ه** بزرگان گفتند خویشان را در میان
 ایشان در خوان و خویشان را از ایشان ه از دستان ایشان فرا
 نمای اگر چه دانی که چگونه رسوایی **ه** عاشق نمای خویشان را از چهره **ه**
 تا فردا گویند تو کیستی کوی من از دستان ایشان و چون سخن
 ایشان شنوی و اگر چه معنی ندانی سری در جنبان تا فردا کوی که از
 سر جنبانان ایشان نم گویند بیا که ترا حقیقت مگردان سبب بر پی

با عاشقان نشین و همه عاشقی گزین - بامر که نیست عاشق با او مشوقین

شیخ ابوالقاسم بشر یاسین رحمه الله

از جمله مشاهیر علمای عصر و کبار مشایخ دهر بوده است و نشین
وی در مهنه بوده است و آنجا از دنیا رفت در سنه ثمان و ثلثایه
ه شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس الله تعالی روحه گفته است که در کودکی
در وقت که قرآن میخواندم پدرم بآب و آبغیر مرا بنماز آدینه میبرد در
راه پدر ابوالقاسم بشر یاسین پیش آمد گفت ای ابوالخیر این کودک
آن کیست پدرم گفت آن ماست نزدیک ما آمد و بر سرهای نشست
و دوی بردوی ما باز نهاد چشمهای وی پر آب گشت گفت یا ابا
الخیر ما نتوانستیم رفت ازین جهان که جای خالی میدیدیم و در وقت
ضایعی ماندند اکنون که فرزند ترا دیدیم این گشتیم که ولایتها را
ازین کودک نصیب خواهد بود پس پدرم را گفت چون از نماز
بیرون آیی او را نزدیک ما آر چون از نماز فارغ شدیم پدرم ما را نزد
پدر ابوالقاسم برد چون در صومعه وی شدیم و پیش وی
بنشستیم طاقی بود نیک بلند در آن صومعه پدر ابوالقاسم پدرم
گفت ابوسعید را بردوش گیر تا قرصی بر آن طاقت فرو گیرد
پدرم ما را بر گرفت دست دراز کردیم و آن قرص را از آن طاق
فرو گرفتیم قرصی بود چون کرم چنانکه دست ما را از کرمی
آن خبری بود شیخ ابوالقاسم آن قرص را ز ما بستند و چشم پر آب
کرد و آن قرص بدو نیمه ساخت و یک نیمه یاد داد و گفت بخون
و یکیمه خود بخورد و پدرم را هیچ نصیب نداد پدرم گفت

ای شیخ چه سبب بود که ما را ازین بزرگ نصیبی نکردی شیخ ابوالقاسم
گفت ای ابوالخیر سی سالست تا این قرص بر طاق نهادیم و ما را وعد
کرده اند که این قرص در دست آنکس که کرم خواهد شد بجهانی
بوی زند خواهد گشت و ختم این حدیث بروی خواهد بود اکنون
این بشارت ترا تمام باشد که آنکس بر تو خواهد بود شیخ ابوسعید
قدس سر گفته است که روزی پیش ابوالقاسم بشر یاسین بودیم ما را
گفت ای برخواستی که با خدای سخن گوئی گفتیم خواهیم چرا بخوانیم
گفت مروت که در خلوت باشی این کوی و پیش ازین مگوی **رباعیه**

نه تو جانم قرار نتوانم کرد	احسان ترا شاد نتوانم کرد
کو بر تن من زبان شود مرهوی	یک شک تو از هزار نتوانم کرد

شیخ لقمان سرخسی قدس الله تعالی

وی در ابتدا بجای خود بسیار داشته است و معامله با حیاظ ناکاه
کشفی افتاد که عقلش برفت گفتند لقمان آن چه بود و این چیست گفت
هر چند بندگی پیش کردم پیش می بایست در ما ندیم گفت **الهی باد** شا
چون بندگی میر شود آزادش کنند تو پادشاه عزیز و در بندگی تو پیش
گشتم آزادم کن گفت ندایی شنیدم که ای لقمان آزادت کردیم نشانی
آزادی آن بود که عقل از وی بر گرفتند پس وی از عقلا بجا این بود
و شیخ ابوسعید ابوالخیر بسیار گفته است که لقمان آزاد کرد خدا
سبحانه است از امر و نهی و هم شیخ ابوسعید ابوالخیر گفته که شبی
جامعی خفته بود نداد در خانقاه بسته بود و ما با پدر ابوالفضل
بوس صفت نشسته بودیم و سخن میرفت در معارف مسئله مشکل شد

لغان را دیدیم که از بام خانقاه در بریده و در پیش ما بنشست و آن سله را بگفت چنانکه اشکال برخواست باز بر پرید و بپام بیرون شد و بر
 ابو الفضل گفت ای بوسعید مرتبه این مردی پنی کفتم می بینم گفت
 اقتدارا نشاید کفتم چرا گفت از آنکه علم ندارد از شیخ ابوسعید
 پرسیدند که در سرخس ظریف کیست گفت در شهر شما لقمان گفتند
 سبحان الله در شهر ما خود هیچکس از وی بشنیدیم تر و شوختر
 نیست شیخ گفت شما را غلط افتاده است ظریف پاکیزه بود و پاکیزه
 آن باشد که با هیچ چیزش بیوند نباشد و هیچکس را از وی نی
 بیوند تر و نی علاقه تر و پاکیزه تر نمی بینم که در همه عالم با هیچ چیز
 بیوند ندارد نه با دنیا نه با آخرت و نه با نفس و هم شیخ ابوسعید
 گفته است که ما در سرخس بودیم پیش پیر ابو الفضل جیسن یکی آمد
 و گفت لقمان بجنون را بیماری بدید آمدن است و فروماند و گفته
 ما را بفلان رباط برید سه روز است تا آلتهاست و هیچ سخن نگفت
 امروز گفت پیر ابو الفضل را بگوید که لقمان می رود پیر ابو الفضل
 چون آن سخن بشنید گفت انجا رویم با جماعت آنجا شدند چون
 لقمان او را بدید تبسمی کرد پیر ابو الفضل بوالین وی بنشست و
 در پیری نگر بست و نفسی کرم می زد و هیچ لب نمی جنبانید یکی از جمع
 گفت لا اله الا الله لقمان تبسمی کرد و گفت ای جوانمرد ما خراج داده
 و براه سته و باقی بر تو حید داریم آن درویش گفت آخر خوشی
 بایا دی باید داد لقمان گفت ما را عربی فریادی بردرگاه حق
 پیر ابو الفضل را خوش آمد گفت بجنین است ساعتی بود نفس منقطع

شد و بجنان در پیری نگر بست و هیچ تغییر در نظرش بدید نیامد
 بعضی گفتند تمام شده و بعضی گفتند نشد هنوز نظرش راست
 و درست است پیر ابو الفضل گفت تمام شده است ولیکن تا ما
 نشسته ایم وی جسم فواز نکند چون پیر ابو الفضل برخواست لقمان چشم بزم نهاد

شیخ محمد قصاب ملای محمد الله تعالی

وی بدامغان می بوده است شیخ الاسلام گفت که شیخ محمد قصاب
 شاکر ابو العباس قصاب بود مذکری کردی شیخ ابو العباس و پیرا
 از مجلس داشتن باز داشته بود که عام را سخن گوید که سخن وی بلند
 شده بود وی بزرگ بود همه دامغان جیفه بوده و وی روح آن
 و هم شیخ گفت اگر خرقانی و محمد قصاب بجای ندی من شما را
 بوی فرستادی نه بخرقانی که وی شما را سودمند تر بودی ز خرقا
 یعنی خرقانی منتهی بود مریدان وی من کم یافتی شیخ الاسلام گفت
 که محمد قصاب با من گفت که هر یوکان صفاتی باشد یعنی بر حمت
 و عفو و کرم گراینه بیشتر از صفات نه بینند و معامله صوفیان
 با ذات است با معطی نه با عطا و هر چه جزاوست حجاب سازد

شیخ ابو الحسن خرقانی قدس الله تعالی

نام وی علی بن جعفر است یکانه و غوث روزگار خود بوده و قبل وقت
 که در روزگار وی رحلت بوی بود شیخ ابو العباس قصاب گفته بود
 که این بازارک ما با خرقانی افتد یعنی رحلت و زیارت بس از وفات
 وی بخرقانی گشت چنانکه گفته بود و آن قصاب شیخ ابو الحسن در
 تصوف بسلطان آمارین شیخ ابو یزید بسطامی است قدس الله تعالی

و تربیت ایشان در سلوک از وجایت شیخ ابو یزید است و ولادت
 شیخ ابوالحسن بعد از وفات شیخ ابو یزید بمذنی است و شیخ ابو
 شب سه شب عاشره سنه خمس و عشرين و اربعه یازده نیا رفت
 روزی با اصحاب خود گفت که چه چیز بهتر بود گفتند شیخ ما تو بگوی
 گفت دلی که در وی همه یاد کرد او بود از وی پرسیدند که صوفی کیست
 گفت صوفی بمرقع و سجاده صوفی بنود و صوفی بر رسوم و عادات صوفی بنود
 صوفی آن بود که بنود و هم وی گفت که صوفی روزی بود که باقی پیش
 حاجت نبود و شبی بود که باده و ستاره اش حاجت نبود و نیستی
 است که بهستیش حاجت بنود و از وی پرسیدند که مرد بجه داند
 که وی بیدار است گفت باند چون حق را یاد کند از فوق تا قدش
 از یاد کرد حق خبر داشته باشد و از وی پرسیدند که صدق
 چیست گفت صدق آنست که دل سخن گوید یعنی آن کوید که در دلش
 بود و از وی پرسیدند که اخلاص چیست گفت هر چه برای حق
 کنی اخلاص است و هر چه برای خلق کنی ریاست و از وی
 پرسیدند که کد و رسد و فنا و بقا سخن گفتن کی را که بیک
 تارا بریشم از آسمان آویخته باشندش بادی بیاید که درختها
 و بناها بنفکنند و همه کوهها برکنند و همه دریاها انباشته کند
 و ویرا از جایگاه نتواند جنبانیده و وی گفته است که هرگز با کسی
 صحبت مدارید که شما کوید که خدا و او کوید چیزی دیگر و هم وی
 گفته که اندوه طلب کن تا آب جشت بدید آید که حق کوید که آنرا
 دوست میدارد و هم وی گفته اگر کسی سرودی بگوید و آن حق

خواهد بهتر از آن بود که قرآن خواند و بدان حق را نخواهد و هم
 وی گفته که وارث رسول آنکس بود که بفعل رسول افتد آن بود
 که روی کاغذ سیاه کند سبلی گفته که آن خواهم که نخواهم و وی
 گفته این هم خواستی است و هم وی گفته امروز جمل سالست
 تا در یک و قتم و حق بدلم ی نگوید بخود را فی بیند ما بقی فی غیر الله شی
 و لای صوری لغیره قرار و هم وی گفته جمل سال است تا انفس
 یک شربت آب سرد بخورد یا شربتی دوغی ترش بخورد هنوز
 نداده ام و هم وی گفته علما و عباد در جهان بسیارند ترا از آن
 باید بودن که روز شب آری چنانکه حق پسندد و شب بروز آری
 چنانکه حق پسندد و هم وی گفته که روشن ترین دلها آن بود که
 در آن خلق بنود و بهترین کارها آن بود که در آن اندیشه مخلوق بنود
 و خلل
 ترین نعمتها آن بود که بچند تو بود و بهترین رفیقا آن بود که زندگانش با حق
 بود

شیخ ابو عبد الله الداستانی رحمه الله تعالی

مام وی محمد بن علی الداستانی است و لقب وی شیخ المشایخ عالم بود
 با انواع علوم و از محققان در کاه حق بوده و ویرا کلامی مهذبست
 و استادانی لطیف از اقران شیخ ابوالحسن بود و نسبت ارادت وی به
 واسطه بشیخ عمی بسطامی که برادر زاده سلطان العارفين و مرید و
 ی رسد در ماه رجب سنه سبع و عشرين و اربعه برفت از دنیا و عمر
 وی پنجاه و نه سال بوده صاحب کشف المحجوب کوید که من از شیخ
 سهلکی که از اصحاب وی بود شنیدم که گفت و قق اندر بسطام طبع
 آمد و همه کشتها و درختها از بسیاری آن سیاه شد و مردم دست

بخروش بودند شیخ مرا گفت این چه مشغله است گفتم طبع آمده است
و مردمان بدان رنج دل می باشند شیخ برخاست و بنام برآمد
و روی با آسمان کرد در حال همه ملحقها برخاستند نماز دیگر
را یکی نمادند بود و هیچکس را یک شاخ بزبان نشد

شیخ ابوسعید دانی الحیر قدس الله تعالی سر

نام وی فضل الله بن ابی الحیر است. سلطان وقت بود و جمال اهل طریقه
و مشرف القلوب و در وقت وی همه مشایخ و پیران سر بودند پروی
در طریقت شیخ ابوالفضل بن حسن سرخسی است شیخ ابوسعید
گفته که یک روزی آمدم بر در شاربستان سرخس تکی خاکستر بود و
لقمان بجنون بر سر آن نشسته قصد وی کردم و بران بالا شدم وی
پاره پوستین میدوخت و مابوی میگریستیم و حضرت شیخ جان
ایستاده بوده است که سایه وی بر پوستین لقمان افتاده بوده جو
آن پاره بر پوستین دوخت گفت یا با سعید ما تو را این پاره برین
پوستین دوختیم پس برخاست و دست ما بگرفت وی برد تا بخانه
پیر ابوالفضل و ویرا آواز داد وی بیرون آمد گفت یا ابا الفضل
این دانه دار که از شماست بیا را دست بگرفت و در خانه برد
و در صنف بنفشست و جزوی برگرفت و در آنجا نظر میکرد ما را بخانه
عادت داشتند آن بود طلبی در سینه بدید آمد که در آن جزو چیست
پیر بداشت گفت یا با سعید صد و بیست و چهار هزار دینار مبردا که
بخلق فرستادند گفتند با خلق بگویند که الله ایشان آمدند کسانی
که این که گفتند درین که مستغرق شدند شیخ گفت این سخن آن شب

ما را در خواب نکاشت با مداد پیش از آفتاب بر آمدن از پیر دستوری
خواستیم و بدرس تفسیر پیش بوعلی فقیه آمدم چون بنشستیم
خواجه بوعلی را اول درس این آیت بود. قُلْ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ
يَلْعَبُونَ. در آن ساعت درسی در سینه ما کشادند بسمع این کلام و ما را
از ما فرستادند خواجه بوعلی این تغییر در ما بدید گفت دوش بجا بود
گفتم بنزد پیر ابوالفضل گفت برخیز و باز آجا شو که حرام بود ترا از آن
معنی با این آمدن ما بنزد پیر ابوالفضل شدیم والد و متحیر همه این کلام
گشته چون پیر ابوالفضل ما را بدید گفت یا با سعید بیت
مستک شد همی ندانی پس و پیش. هان کم بکنی تو این سر رشته خویش
گفتم ای شیخ چه میفرمای گفت درای و بنشین و این کلام را با من
که این کلام با تو کارها دارد و چون پیر ابوالفضل بر حجت حق تعالی پیوست
و ما را در مدت حیات پیر هر اشکال که بودی بوی رجوع افتادی جل اشکال
ما را هیچ کس متعین نبود الا شیخ ابوالعباس با من رفتیم بنزد یک
شیخ ابوالعباس و یکسال پیش وی بودیم که گویند که شیخ ابوالعباس
را در جماعت خانه صوفیان موضعی بود که چهل و یکسال در آنجا نشسته
بود در میان جمع اگر شب در رویشی نماز افزونی کردی گفتی ای پسر تو
بخش که این پیر هر چه میکند برای شما میکند که ویرا هیچ کاریست
و بدین حاجتی ندارد و هر که در آن یکسال شیخ ابوسعید را نکفت
که تو بخش یا نماز مکن چنانکه دیگران را و ویرا در برابر خود خائلی
جاده بود یکشب شیخ ابوالعباس از صومعه بیرون آمد مکرر صد کرد
بود و رکش کشاده شده بود و شیخ ابوسعید از آن حال خبر داشت

برخواست و زود از زاویه خود بیرون آمد و پیش شیخ آمد و دست
وی بست و بیست و جامه از وی باز کرد و جامه خویش پیش وی
داشت شیخ بست و در پوشید پس جامه شیخ را بست و تازی
کرد و بر ریمان افکند و هم در شب خشک شد بمالید و ز نور
و پیش شیخ آورد شیخ اشارت کرد که ترا در باید پوشید شیخ بوسید
در پوشید و زاویه خود رفت چون بامداد شد جماعت برخاستند
و حاضر آمدند در شیخ ابوالعباس نکر بستند جامه شیخ ابوسعید
دیدند و در شیخ ابوسعید جامه شیخ ابوالعباس در نجب ماندند
شیخ ابوالعباس گفت آری دوش تارها رفت همه نصیب این جوان
منکی آمد مبارکش باد شیخ ابوسعید گفته است روزی دو کس
پیش شیخ ابوالعباس در آمدند و بنشستند و گفتند ما را با یکدیگر
سخن رفت است یکی میگوید اندوه ازل وابد تمامتر و یکی میگوید شاد
ازل وابد تمامتر شیخ چه میگوید شیخ دست بروی فرود آورد و
گفت الحمد لله که منزلگاه بصر قصاب نه اندوه است و نه شادمانی
عند ربکم صباح ولا مساء اندوه و شادی صفت تست و هر چه
صفت تست بحدث است و محدث را بقدم راه نیست پس گفت
بصر قصاب بنده خدا نیست در امر و نهی ره می مصطفی در شایسته
سنت اگر کسی دعوی راه جو از مردان میکند کواشرا نیست چون
آن دو کس بیرون شدند پرسیدم که این دو کس که بودند گفتند
یکی ابوالحسن خرقانی است و یکی ابو عبده الله داستانی و هم شیخ
ابوسعید گفته است که چون یکسال بنزدیک شیخ ابوالعباس مقام

صلی الله علیه و آله

کردیم گفت باز کرد و با مهنه شوی تا روزی چند این علم برد و سرای
توزند ما بحکم اشارت او باز آمدم با هزار خلعت و فتوح
بیری بوده است از مروا و مشایخ ما و را الهز نام وی محمد ابو
جیبی و هرگز شیخ را ندیدم بود و وقتی خواجه ابو بکر خطیب
که ایامه مرو بود و در حدیث رس قفال شیخ را دید بود بنحیه شغلی قصد
نیشا بود کرد محمد جیبی بنزدیک وی آمد که شنیدم که عزیم نیشا بود
داری مرا سوالیست بنحی که از شیخ ابوسعید پرسیدی و جواب باز
آری ولیکن باید که او نداند که این سوال من کرده ام گفت آن سوال
جیست گفت از وی پرس که آثار را بخوبی گفت من این یاد تو انم داشت
بر کاغذی بنویس بنوشت و بوی داد خواجه ابو بکر خطیب گفت
که چون به نیشا بروی آدم و در کاروان سرای فرود آمدم و در صوفیه
در آمدند و آواز دادند که خواجه امام ابو بکر خطیب در کاروان مرو
کدام است آماز دادم که منم گفتند شیخ ابوسعید سلام می رساند
و میگوید ما آسوده نه ایم که تو در کاروان سرای فرود آمدی باید که
بنزد ما آیی گفتیم بکرما به شوم و غسل کنم آنگاه بیایم و از آن سلام
و بیایم حالی عظیم بر من آمد که یقین دانستم که کس ویرا خبر نداده است
بکرما به شدم و غسل کردم چون بر آمدم آن درویش را دیدم ایستاده
با عود و کلاب گفتند شیخ ما را بخدمت فرستاده است چون
پیش شیخ آمدم و شیخ مرا دید گفت شما هلا السعدی و آل رسول و خدا
وجه آل رسول حب و وجه الرسول سلام کردم جواب داد و گفت
اگر تو رسالت آن پیرا خوا را میداری سخن او بنزدیک ما عزیز است

تا از مری و بیرون آمده ما منزل بمنزل می شماریم بیا تاجه داری و آن پر
 چه گفته است از هیبت شیخ سوال از خاطر م رفت بود کا غد را بدو
 آورد و بشیخ دادم شیخ گفت اگر جواب اکنون گویم بر تو لازم شود
 که باز کردی شغلی که داری بگذار چون بروی جواب گویم تا در نیشا پور
 بودم هر شب پیش شیخ می بودم وقت بازگشتن جواب سوال پر
 طلبیدم گفت آن پیر را بگوی لا یتقی ولا تذرعین فی ما نذاثرکجا ماند
 سر در پیش افکندم و گفتم که مفهوم نشد گفت این در بیان دانسته
 نیاید این بینا یاد گیر با وی بگوی **سهر** جسم من شکست و چشمم بگریست
 در عشق تو می جسم می باید زیست از من اثری نماند این عشق از چیست
 چون من همه معشوق شدم عاشق **کسب** د گفتم شیخ بفرماید تا برجایی
 ثبت کند حسن مودب را فرمود تا بنوشت چون برآمدم در وقت
 پر محمد جیبی بیا مد قصه را جلد با وی بگفتم و آن بیتها بر خواندم
 چون بشنیدند بزد و بیفتاد و ازا بخاد و کس و یوا بیرون بردند
 و هفتم روز در خاک بود شیخ قدس سر گفت است **مصراع**
 بر رسته دگر باشد و بر بسته دگر آنچه از علوم تغلق بتقریر زبان
 دارد و متمسک آن طایفه انا وجدنا آباءنا علی امیه است بر بسته
 تاحیات عاریتی زبان را بنحریک مدد میکند در بیان غرور دشواری
 می نماید چون ناصیه ملک الموت پدید آید پیرایه عاریت از سر زبان
 بردارند و رسوایی مرد ظاهر کرد و آنچه تغلق بدل دارد برده
 است و از وی توقع ثمرات بسیار در دین و دنیا زوی قوال
 در پیش شیخ این بیت میخواند **سهر** اندر غزل خویش نهان خوانم

تا برب تو بوسه زخم جوش بخور **سهر** شیخ گفت این بیت که گفته است
 گفتد عماره گفت خیزید تا بزیارت وی شویم شیخ با جمعی بزیارت
 وی شدند **سهر** این رباعی بر زبان حضرت شیخ گذشته است **رباعی**
 در راه یکانکی نه گزست و نه دین **یک** کام ز خود برون نه و راه بین
 ای جان و جهان تو راه اسلام گز **بام** ارسیه نشین و با خود **نشین**
 و هم حضرت شیخ فرموده اند که این ابیات را در پیش جنازه ما بخوانند
 خوبتر اند جهان ازین چه بود کار **دوست** برد دوست رفت یار بریار
 آن همه اندوه بود و دین همه شاد **وان** همه گفتار بود و دین همه کرد
سهر شیخ را پرسیدند از معنی این خبر که تفکر ساعه خیرین
 عباد و سنی شیخ گفت اندیشه یک ساعت در نیستی خود بهتر
 از عبادت یکساله در اندیشه هستی خود بعد از آن گفت **عبایه**
 تاروی ترا بدیدم ای شمع طراز **نه** کار کنم نه روزه دارم نه نماز
 چون با تو بوم مجاز من جمله نما **چون** لی تو بوم نماز من جمله نما
 استاد ابو صالح که مقری شیخ بود بیمار شد حضرت شیخ مر
 ابوبکر مودب را که ادیب فرزندان شیخ بود بخواند و بفرمود که
 دوات و قلم و پاره کاغذ بیا و تا برای ابو صالح چیزی بنویسم
 دوات و قلم و کاغذ آورد شیخ گفت بنویس **رباعیه**
 حوزا بنظاره نگارم صف زد **رضوان** بعجب بماند و کف بر کف زد
 یک خال سیه بران رخا **مطر** ابدال زیم چک در مصحف زد
 خواجه ابوبکر مودب آنرا بنوشت و نیزه یک ابو صالح بردند و بروی
 بستند در حال صحت یافت و همان روز بیرون آمد روزی

جست ازین خبر در همه آفاق کاس
 دوست روز نزد دوست یار بود

رباعی شهور

شیخ بیرون آمد و در زیر درختی نشست که برگ آن زرد شده بود
 و این بیت خواند **بیت** تواز مهر زرد و من از مهر زرد
 تواز مهر ماه و من از مهر ماه **هـ** شیخ را گفتند فلان کس بر روی
 آب رود گفت سهل است بزنی و صعو نیز بر آب برود گفتند
 فلا نکس و دهوای پرده گفت ز غف و مکی نیز در دهوای پرده گفتند
 فلا نکس و یک لحظه از شهری بشهر می رود گفت شیطان نیز در
 یک نفس از مشرق بمغرب می رود این چنین چیزها را بس قیمتی نیست
 مرد آن بود که در میان خلق نشیند و داد و ستد کند و زن خوا
 و با خلق در آمیزد و یک لحظه از خدای خود غافل نباشد شیخ را
 پرسیدند که تصوف چیست گفت آنچه در سرداری نبی و آنچه در
 داری بدی و از آنچه بر تو آید بخی **هـ** و هم شیخ گفت الله و بس و ما سوا
 هوس و انقطع النفس **هـ** و هم شیخ گفته حجاب بیان بند و خدا
 زمین و آسمان نیست عرش و کرسی نیست پنداشت و منی و حجاب است
 از میان برگیر و بخداوند رسیدی **هـ** شیخ فرموده اند که در سفر
 بودیم بدیهی رسیدیم گفتیم از پیران اینجا هیچ کس بوده است گفتند
 پیری بوده است که ویرا دادی گفته اند گفتیم هیچ کس هست که ویرا
 دیده باشد گفتند اینجا پیر نیست دیرینه که ویرا دیده است فرستادیم
 تا آن پیر بیامد مردی بشکوه بود پرسیدیم که تو داد را دیده گفت
 که دیک بودم که ویرا دیدیم گفتیم که از وی چه شنیدی گفت مرا قوت
 آن نبود که سخن او را دانستی لیکن یک سخن یاد دارم از وی روزی رفیع
 داری از راه رسید و بنزدیک وی درآمد و سلام کرد و گفت پای

در این بیت
 تواز مهر زرد و من از مهر زرد
 تواز مهر ماه و من از مهر ماه

افرا بیرون کم که ایها الشيخ بتوبیا ساء که کرد همه عالم بکشم خود نیاید
 و آسوده نیندیدیم میر گفت چرا از خویش دست نداشتی تا خود بیا سوز
 و خلق هم بتوبیا سوز ندی ما گفتیم این سخن تمام است که این پیر گفته
 بر تو ازین سخن نباشد و هم شیخ فرموده اند اصل این حدیث
 آن باشد که مرد را با و باز نکند **هـ** رسول صلی الله تعالی علیه و علی آله
 می گفتی اللهم لا تکلفی لا نفسی طرفه عین ولا اقل من ذلک مرا یک چشم
 زدن بخود باز نکند روکم ازان **هـ** ما بمر بودیم پیر صراف را بدیدیم گفت
 ای شیخ در همه عالم هیچ کس را ندارد تا شربت آب بمن دهد یا بر من
 سلام کند و همه خلق بخوانند تا ساعتی از خود برهند و من می
 خواهم که بدانم که یک ساعت کجا ایستاده ام یا عمر آتش در وی افتا
 و بسوخت **هـ** و هم شیخ فرموده اند و لدک الله اکبر ذکر خدا
 بزرگتر است نه جنات تو او را یاد کنی چنانکه او ترا یاد کند ذکر
 خداوند بزرگتر بود ذکر تو پیدا بود که تا کجا بود و بیاید جست این
 حدیث را و بجد فرا پیش باید گرفت آن مرد گفت با آن پیر زن
 که خدایا کجا جویم گفت دوست ما در کجا شجستی که نیافتی هر کجا
 جویی یا بی من طلب و جد مگر جست یافت و هر که جوید یا بد
هـ و هم شیخ فرموده اند که جوانی بنزدیک پیری در شد و گفت
 ای پیر مرا خنجر بکوی پیر ساعتی سرفرو برد و تفکی کرد پس بر او
 و گفت ای جوان انتظار جواب می بری گفت آری پیر گفت مرجه
 دون حقست جل جلاله که ای سخن نکند و هر چه سخن حقست
 عز و علا بعبارت در نیاید ان الله تعالی جل من ان یوصف **هـ**

آوید که بزرگوار یکی ازین طایفه گفته است که مدتی پیش شیخ
ابوسعید بودم خواستم که بغداد روم مرا گشت چون بغداد روی
و ترا پرسند که چه دیدی و چه فایده گرفتی که خراسانی گفت که گویی
روی و ریشی دیدم گفت تا شیخ چه فرماید شیخ گفت هر که
تازی داند این بیتها بروی خوان **شعر** قالوا خراسان اخرجت شیئا

لیس له في جماله ثا	فقلت لا تنكر واما حسنه
فطلع الشمس من خراسان	ومر تازی ندانین رباعی بروی خوان
سبزی و بهشت نوبهار از تو برند	آنی که بخلد باید کار از تو برند
در جینستان نقش و نگار از تو برند	ایران همه فال روزگار از تو برند

خدمت شیخ از استاد ابوعلی دقاق پرسید که این حدیث بردوام
بود استاد گفت نه شیخ سر در پیش انداخت ساعتی دیگر
سر برآورده و گفت ای استاد این حدیث بردوام بود گفت نه شیخ
دیگر بار سر در پیش افکند ساعتی دیگر سر برآورد و گفت ای
استاد این حدیث بردوام بود گفت اگر بود ناد بود شیخ دست
برهم زد و گفت این از آن نادرهاست **خدمت شیخ قدس**
شب جمعه وقت نماز خفتن چهارم شعبان سنه
اربعین و اربعه یازده یازده و عمر ایشان هزار ماه بوده است

شیخ ابوالقاسم کرکائی قدس الله تعالی عنه

نام وی علی است در وقت خودی نظیر بوده و در زمان خودی
بدیل نسبت وی بسه واسطه که شیخ ابو عثمان مغربی و شیخ
ابوعلی کاتب و شیخ ابوعلی رودباری اند بستی الطایفه جنید

مدت عمر ابوسعید
در سیرت ماه
۱۰۰۰

می رسید و بر احوالی قوی بوده است چنانکه همه را روی بدرگاه
وی بوده است در کشف واقعه مریدان آتی بوده است ظاهر
صاحب کتاب کشف المحجوب گوید که وقتی مرا واقعه افتاد طریق
چل آن بر من دشوار شد قصد شیخ ابوالقاسم کرکائی کردم و ویرا
در مسجدی یافتیم که بر در سرای وی بود تنها بود و واقعه را بعینها با
ستونی میگفت من نا پرسیدم جواب خود یافتیم گفتیم اینها کشف
این واقعه نیست گفت ای پسر ستون را خدای تعالی درین ساعت
با من ناطق کرد ایند تا از من این سوال کرد **روزی شیخ ابوسعید**
و شیخ ابوالقاسم قدس الله تعالی روحهما در طوس با هم نشستند
بر یک تخت و جمیع درویشان پیش ایشان ایستاده بر دل درویشان
گذشت که آیا منزلت این دو بزرگ چیست شیخ ابوسعید روی
بآن درویش کرد و گفت هر که خواهد دو باد شاه بهم بیند دل
وقت در یک جای بر یک تخت کوردن کاندان درویش چون بشنید
در آن هر دو بزرگ نکر نیست حق تعالی حجاب از پیش چشم او برداشت
تا صدق سخن شیخ بر دل وی کشف گشت و بزرگواری ایشان
دید پس بدیش بگذشت که آیا خداوند تبارک و تعالی با امروز
در زمین هیچ بند نیست بزرگواری ترازین هر دو شخص شیخ
ابوسعید روی بآن درویش کرد و گفت مختصر ملکی بود که هر روز
در آن ملک چون ابوسعید و ابوالقاسم هفتاد هزار فرانسند و هفتاد

خواجہ مظفر بن احمد بن حمدان قدس الله تعالی عنه

کنیت وی ابو احمد است خدای تعالی در بابش ریاست در این قصه

خوار بفرستد

بروی بکشد و تاج کرامت بر سر وی نهاد و ویرایی نیکی بود و عبا
 عالی در فناء بقاء شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس سره فرموده اند که
 ما را باین درگاه از راه بندگی آوردند و خواجه مظفر از راه خدا
 یعنی ما بجا مدت مشاهدت یافتیم و ما ز مشاهدت بجا مدت آمد
 صاحب کشف المحجوب گوید که من از وی شنیدم که گفت آنچه
 بندگان از قطع نوادی و مفارقت و فانی روی نمود من در بالمش و
 صدر یافتیم و اصحاب رعونت این قول را از ان پیر بدعوی بردارند
 و آن از نقص ایشان بود و بهیچ حال عبارت از صدق حال دعوی
 نباشد خاصه که با اهل آن روزی خواجه مظفر در نوقان می گفت
 که کار ما با شیخ ابوسعید بجا نیست که بیانه از ان یکدانه شیخ
 ابوسعید است و باقی من یکی از مریدان شیخ ابوسعید آنجا حاضر بود
 از سر کرمی برخاست و پای فرار کرد و پیش شیخ آمد و آنچه از خواجه
 شنیده بود بگفت شیخ گفت برو و خواجه مظفر را گران یکی تمویلی بپوش

مشوق طوس در ساله تعلق روحه

نام وی محمد مست از عقلاء بجا این بوده است و سخت بزرگوار و
 صاحب حالت بکمال در شهر طوس می بوده است و قریب آنجا است
 در آن وقت که شیخ ابوسعید ابوالخیر از مهنه غرمت نیشابور کرده بود
 یکی از دیهه های که در نواحی طوس بود رسیدند و پیشی را گفت
 بشهر طوس باید رفت نزد یک خواجه محمد معشوق و با وی گفت
 دستوری هست که بشهر و ولایت تو در آیم چون آن درویش
 رفت شیخ بنی بود تا اسب زین کردند و بر اثر وی سوار شدند

و همه صوفیان در خدمت شیخ چون بیک فرسنگی شهر رسید
 بموضعی که از آنجا شهر را بتوان دید اسب شیخ بایستاد و همه جمع
 بایستادند چون آن درویش پیش معشوق رسید و بیغام شیخ
 بگذارد معشوق بستم کرد و گفت برو بکوی تا در آید چون معشوق
 این سخن بگفت شیخ از آنجا اسب برانند و جمع روان شدند در راه
 آن درویش پیش شیخ رسید و سخن معشوق باز گفت شیخ هم از راه
 پیش معشوق آمد و وی شیخ را استقبال کرد و در بر گرفت و گفت
 فارغ باش که این نوبت که اینجا زنده روزی چند را بردرگاه تو خوا
 آورده عین القضاة سمدانی در بعضی از رسائل خود نوشته است که
 محمد معشوق نماز کردی از خواجه محمد خویه و از خواجه امام احمد غزالی
 رضی الله تعالی عنهم شنوادم که روز قیامت صدیقان را همه این نما
 بود که کاشکی خاکی بودندی که روزی محمد معشوق قدم بران خاک
 نهاده بودی این محمد ترکی قبا بسته بود دیگر و در جامع طوس آمد شیخ
 ابوسعید ابوالخیر رضی الله عنه مجلس میداشت این محمد بندی بر قیاز
 و شیخ ابوسعید را خاموش کرد و زبانش بیست چون ساعتی برآمد
 شیخ ابوسعید گفت که ای سلطان عصر ای سرور وجود بند قبا و
 کشای که بند بر هفت آسمان و زمین نهادی

امیر علی عبو رحمه الله تعالی

عین القضاة در بعضی مکتوبات خود در بیان آنکه بهیچ گونه حق
 و غیبت یکسان نبود بلکه دل با وجود قرب القلوب تقاضای قریب
 الابدان هم کننده میگوید که امیر علی عبو پیری بزرگ بود مریدی داشت

او را محمد شهر آبادی نام نیکو و زاین مرید را بفرستاد تا از بازار جیزی
 آرد این مرید برفت و همانا جیزی حاضر نبود در وقت خود را بفرست
 و آن جیزی که بپیر خواسته بود بخزید و بدو فرستاد چون چند روز
 برین واقعه برآمد انکس که آن مرید را خرید بود مکر واقف شد
 بر حقیقت کار او را کسب کرد تا پیش برآمد چون در آمد امیر علی
 با او گفت ای جوانم چندین هزار سال جان ما در غیب در عشق
 آفرینی تو میسوختن بن نبود که این فراق ظاهر نیز دری بایست
 يك هفته قرب ظاهر میاید و هم روی کوید که در بیان حال
 جماعتی که بی راهبری راه نامسلوک رفتند بعضی از ایشان مفلوک
 در پناه خود نگاه داشت و مستی سایه بان سر ایشان شد و مکر
 با تمیز بود سرش برداشته و از جمله مفلوکان آن دو ترکان
 بودند که حسین قصاص ایشان حکایت کرد که با کاروانی عظیم
 در راهی می رفتیم ناگاه دو ترکان از میان آن کاروان بیرون
 شدند و راه نامسلوک را در پیش گرفتند با خود گفتیم که این دو
 ترکان مکر راه میدهند نزدیکتر ازین راه معهودی برفتی ایشان
 نهادم وی رفتیم و کاروان را همچنان بگذاشتم شبی بود تا در يك
 چون پاره راه برفتم ناگاه دوی ماه پوشیده شد با برسیاه من
 راه کم کردم ولیکن جاره نمیدانستم جز رفتن چون نیم شبی شد
 دیگر باره ماه از ابر بیرون آمد و اثر قدم آن دو جوانم باز یافتیم
 وی رفتیم چون صبح رسید کوهی پدید آمد آن دو ترکان مرد
 و از پای بران کوه نهادند و بیک ساعت بران بالا شدند و نماند

جانی میکردم ساعتی بیفتاد می و ساعتی برفتمی آخر بر سر آن کوه
 شدم آفتاب طلوع میکرد لشکر کاظمی عظیم دیدیم خیمهای بی نهایت
 زده و دران میان خیمه دیدیم عظیم پرسیدیم که آن خیمه از آن کیست
 گفتند از آن سلطان است پای راست از رکاب بیرون آوردم آواز
 می بگویم رسید که سلطان در خیمه نیست برفشسته است و بشکاف
 شد مرا عقل زایل شد پای جب در رکاب بماند و پای راست باز
 آورده هنوز در انتظار آم که سلطان باز کرد و عین القضاة گوید
 که آن دو ترکان یکی معشوق بوده است و یکی امیر علی عبود قدس الله سره

شیخ ابو عبد الرحمن السلی النیسابوری رحمه الله تعالی

امام وی محمد بن حسین بن محمد بن موسی السلی است صاحب تفسیر
 حقایق و طبقات مشایخ است و غیر آن مصنفات بسیار دارد
 مرید شیخ ابوالقاسم نصر آبادی است و خرقة از دست وی دارد
 و نصر آبادی مرید شبلی است و شیخ ابوسعید ابوالخیر بعد از وفات
 پیر ابوالفضل بصحبت وی رسید و از دست وی خرقة پوشیده
 ۵ شیخ ابوسعید گفته که نزدیک شیخ عبد الرحمن سلی در شیم
 اول گرت که او را دیدیم مرا گفت ترا تذکره نویسم بخط خویش گفتیم
 بنویس بنوشت بخط خود سمعت جدی اباعمر بن نجید السلی یقول
 سمعت ابوالقاسم الجندی بن محمد البغدادی یقول التصوف هو الخلق
 من زاد علیک بالخلق زاد علیک بالتصوف و احسن ما قیل فی تفسیر
 الخلق ما قاله الشیخ الامام ابوسعید الصنعونی الخلق هو الاعراض عن
 الاعراض ۵ صاحب کتاب فتوحات مکیة قدس الله تعالی سر فی الباب

لِقَادِي وَالسَّيْنِ وَالْمَايَةِ فِي الْمَقَامِ الَّذِي بَيْنَ الصَّدِيقَةِ وَالنَّبَوَةِ سَبْعُونَ
 سَنَةً سَبْعَ وَتِسْعِينَ وَخَمْسًا بَيْنَ مَقَامِ دَرَّآمَدَمَ وَمَنْ
 دَرَسَفَرُ بُوَدَمَ دَرِ بِلَادِ مَغْرِبِ حَيَرَتِ بَرَمَنْ غَالِبِ شَدَّ وَبِجَهْتِ تَهَائِي
 وَانْفَرَادِ وَحَشَتِي عَظِيمِ رُوی غُودِ وَغِيْدَانَسْتَمَ كَدَامِ آن مَقَامِ حَيْسَتِ
 بِاَوْجُودِ آنكَ مَرَا جَا صِلِ بُوَدِ بَسْ بِأَخِيرَتِ وَوَحْشَتِ اَزَانِ مَزَلِ كَبُوْدَمِ
 رَحَلَتِ كَرْدَمِ وَبَعْدَ اَزْ غَا زِدِ بَكْرِي بَخَانَهُ شَخْصِي كَمِيَانِ مَن وَوِي مَوَاسْتِ
 تَمَامِ بُوَدِ فَرُوْدِ آمَدَمِ وَازَانِ حَيَرَتِ وَوَحْشَتِ بَاوِي سَخْنِ مِيَكْفَمِ نَاكَ
 دِيْدَمِ كَسَايَةِ شَخْصِي ظَاهِرِ شَدَّ اَزْ جَايِ خُودِ بَرِجَسْتَمِ كَفْتَمِ شَايِدْ كِ
 كَبِيْ بَاشَدْ كَدَرْدِيكَ وَی مَرَا فَرَجِي جَا صِلِ اَيْدَمِ مَرَا مَعَانَفَةِ كَرْدِ بُوْدَمِ نَا
 كَرْدَمِ دِيْدَمِ كَشَيْخِ اَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ سَلَمِي اسْتِ كَدَرُوحِ وَی دَرِ صُورَتِ
 جَسَدَانِي تَمَثَّلِ شَدَّ اسْتِ وَحَقِّ سَبْحَانِهِ بِجَهْتِ رَحْمَتِ بَرَمَنْ وَبِرَا بَمَنْ
 فَرَسْتَادَهُ اسْتِ بَاوِي كَفْتَمِ كَدَرْدَرِيْنِ مَقَامِي بِيْنَمِ كَفْتِ كَدَرِيْنِ مَقَا
 بَقِصِ رُوحِ مَن كَرْدَهُ اَنَدَ وَدَرِيْنِ مَقَامِ اَزْ دِيْنِي بَعْقِي رَفْتَمِ وَبِمِشِ
 دَرِيْنِ مَقَامِ بَسْ ذَكَرِ وَحْشَتِ وَعَدَمِ مَوَاسْتِ خُودِ وَرَا نِ مَقَامِ كَرْدِ
 كَفْتِ الْغَرِيبِ مَسْتَوْجِبِ بَسْ كَفْتِ بَعْدَ اَنْ سَبَقَتْ لَكَ الْفَنَائِيَّةُ
 الْاَلَهِيَّةُ بِالْحَصُولِ فِي هَذَا الْمَقَامِ فَاجِدَا سَلَامَةً يَا اَخِي وَرَاضِي بَاشْ
 بَا نَكَ بِاخْضَرِ عَلَيْهِ السَّلَامِ دَرِيْنِ مَقَامِ مَشَارِكِ بَاشِي وَبِرَا كَفْتَمِ يَا اَبَا
 عَبْدِ الرَّحْمَنِ اِيْنِ مَقَامِ رَا هِيْجِ نَامِي غِيْدَانَمِ كَدَرْدَرِيْنِ نَامِشْ خَوَانَمِ كَفْتِ
 هَذَا يَتِي مَقَامِ الْقَرَبِ فَحَقَّقْ بِهِ ^{سَلَمِي} اَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ كَفْتِ اسْتِ
 الَّذِي لَا بَدَلَ لِلصَّوْفِيَّةِ مِنْهُ شَيْءٌ اَنْ الصَّدَقِ فِي الْاَحْوَالِ وَالْاَدَبِ فِي الْمَعَالِمِ
 وَفِي تَارِيخِ الْاَيَّامِ اَنْهُ تُوَفِّيَ سَلَمِي رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى سَنَةَ اَثْنَيْ عَشْرَةَ وَارْبَعْمِائَةَ

محمد حسين بن موسى السلي رحمه الله تعالى

وَيُيُودِرُ شَيْخِ اَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّلَمِي اسْتِ اَزْ كِبَارِ مَشَائِخِ اسْتِ بَا عَبْدِ
 مَنَازِلِ وَابُو عَلِي ثَقَفِي صَحْبَتِ دَاشْتَهُ اسْتِ وَشَبْلِي يَادِيْدِ بُوْدِ بِجَاهِدِ
 دَايَمِ دَاشْتِ وَدَرِ عُلُومِ مَعَالَمَتِ كَامِلِ بُوْدِ بُوْدِ شَيْخِ اَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ
 مَتُوْلِدِ شَدَّ هَرِ مَلِكِي كَدَاشْتِ بَفَرُوحَتِ وَبِصَدَقَةِ دَادِ اَوْرَا كَفْتَمِ
 بَسْرِي آمَدَ هِيْجِ بَرَايِ وَی بَا زَنُكُوفَتِي كَفْتِ اَكْرَامِ بُوْدِ هُوَ تُوَفِّيَ الصَّاحِبِ
 وَاَكْرَامِ مَسْدُودِ مَن اَلْتِ فِسادِ نَدَادَهُ بَا سَمِ تُوَفِّيَ رَحِمَهُ اللهُ سَنَةَ سِتِّ وَارْبَعْمِائَةِ

ابو سهل الصعلوكي رحمه الله تعالى

نَامِ وَی مُحَمَّدِ بْنِ سَلِيْمَانَ الصَّعْلُوكِي الْفَقِيهَ كَانَ اِمَامَ وَقْتِهِ فِي عُلُومِ الشَّرْعِ
 وَوَاحِدِ زَمَانَةٍ وَالمُتَّفَقِ عَلَي تَقْدِمِهِ عَلَي اَسَانِ الرُّوْلِ وَالْعَدُوِّ حَبِيبِ الشَّيْلِ
 وَالمُرْتَقِي وَابَا عَلِي الثَّقَفِي وَرَافِقِ اَبَا الْحَسَنِ الْفَوْشِي وَابَا نَصْرِ الصَّفَارِ
 النِّشَابُورِي وَكَانَ حَسَنَ السَّمَاعِ طَيِّبَ الْوَقْتِ ^{سَلَمِي} شَيْخِ اَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ
 سَلَمِي كُوِيْدِ كَبُو سَهْلِ صَعْلُوكِي رَا اَزْ سَمَاعِ پَرَسِيْدَنَدِ كَفْتِ يَسْتَحْبِبُ لَاهِلِ
 الْحَقَائِقِ وَيَبَاحُ لَاهِلِ الْعِلْمِ وَيَكْرَهُ لَاهِلِ الْفُسْقِ وَالْفُجُورِ وَی كَفْتِ هَرْ كَرِ
 دَسْتِ دَرِ جَبِيبِ نَكْرَدَهُ اَمَ وَكُوْرِهِ بَرِجِيْرِي نَزْدَهُ اَمَ وَمَرَا قُفْلِي وَكَلِيْدِي تُوَفِّيَ
 اسْتِ ^{سَلَمِي} وَهَمِ وَی كَفْتِ قَد تَعَدَّى مَن تَمَقَّنَ اَنْ يَكُوْنَ كَمَنْ تَعْنِي ^{سَلَمِي} اَبُو عَبْدِ
 خَشْتِي كَفْتِ كَدَرُخَا جِهْ مَشْعُوفَسْتِ بَسْمَنْ جَمْعِ جَرَا جِيْنِ نَكْفَتِ كَدَرِيْنِ
 بِرَا اسْتِ قَد تَجَعَّلِي مَن تَمَقَّنَ اَنْ يَكُوْنَ كَمَنْ تَعْنِي ^{سَلَمِي} شَيْخِ الْاِسْلَامِ كَفْتِ
 اِيْنِ بِرَا اسْتِ وَهِيْجِ كَسْ جَبَانِ نَكْفَتِ كَدَرِيْنِ كَدَرِ اَوْرَا بِطَلَبِ نِيَا بِنْدَةِ اَمَا
 طَالِبِ يَابَدِ وَتُوَفِّيَ اَبُو سَهْلِ الصَّعْلُوكِي نِيَشَابُورِي ذِي الْقَعْدِ
 سَنَةِ ثَمَانِ وَسِتِّينَ وَثَلَاثِ مِائَةٍ وَتُوَفِّيَ ابْنَهُ اَبُو الطَّيِّبِ سَهْلُ بْنُ مُحَمَّدٍ

ابن سلیمان الصعلوکی الامام فی رجب سنه اربع واربعمایه **هـ** شیخ الاسلام
گفت که سهل صعلوکی گفت من تصدیر قبل اوانه فقد تصدی لوانه
هـ روزی سهل صعلوکی در درس گفت که یحییٰ یعنی اهل وی گفت
که در هر قرآن من این شکفت ترمی آید که الله تعالی باموسی علیه السلام
میگوید واضطعک لنفسی **هـ** شیخ الاسلام گفت که مرا حسدست برین سخن
که وی گفت

شیخ ابوالقاسم قشیری رحمه الله

نام وی عبد الکرم بن هوازن القشیری است **هـ** صاحب رساله و
تفسیر لطایف الاشار است و غیر آن ویرا در هر فنی لطایف بسیار
و تصانیف لطیف و مرید ابو علی قاسم است و استاد ابو علی فارمدی
نوفی فی ربیع الآخر سنه خمس و ستین و اربعایه **هـ** صاحب کشف
الحجوب گوید که امام قشیری را از ابتدای حالتی بر رسیدم گفت مرا
وقتی سبکی می یابست از برای روزن خانه هر سبکی که بر می گفتم
کوهری می شد می ندا ختم و این ازان بود که هر دو بنزدیک وی
یکسان بود لایل که هنوز جوش خار تر بود که ویرا ارادت آن بنود
و ارادت سنک داشت **هـ** و هم صاحب کشف الحجوب گوید که از وی
شنیدم که گفت مثل الصوت فی کثر البرسام اقله مدیان و آخره سکون
فاذا تمکنت خرس **هـ** و هم قشیری گفته است التوحید سقوط الکر
عند ظهور الاسم فناء الاعیاء عند طلوع الانوار تلاشی للحلاق عند
ظهور الحقایق فقد رویه الاعیاء عند وجد قربته للبارجل کونما
سقی اسوقا کنت اخلو بوجکم **هـ** و تفر الموی فی روضة الانس ضاحک
اقنا زمانا و العیون قریرة **هـ** و اصبحت یوما و الجفون سوافک

لنفسه

و در هر روزی که در این کتاب می نویسد

شیخ ابوالعباس شافعی رحمه الله

نام وی احمد بن محمد است در فنون علوم چه اصول و چه فروع امام بود
و مشایخ بسیار دریافته بود و از کبار اهل تصوف بود **هـ** صاحب
کشف الحجوب گوید مرا با وی انبی عظیم بود و ویرا بر من شفقتی صاد
و در بعضی علوم استاد من بود و هرگز از هیچ صنف کسی ندیدم که
شرع را بنزدیک وی تعظیم بیشتر بود از آنکه بنزدیک او بنیوسند از
دینی و عقبی نفوذ بودی و می گفتی اشبهی عدما لا عود که و پیار
گفتی مرا آدمی را با یستی بحالی باشد و مرا نیز با یستی بحالی است که
بیقین نخواهد بود و آن آنست که می باید که خداوند تعالی مرا بعد
بود که هرگز آن عدم وجود نباشد زیرا که هر چه هست از مقامات
و کرامات جمله حجاب و بلا اند و آدمی عاشق حجاب خود شده نیستی
در دیدار بهتر از آرام با حجاب و چون حق تعالی هستی است که علم
بر وی روان باشد چه زیان دارد در ملک وی که من نیستی کردم که
هرگز آن نیستی را هستی نباشد **هـ** و هم صاحب کشف الحجوب
گوید که روزی پیش ابوالعباس در آمدم ویرا دیدم که میخواند ضرب الله
مثلا عبدا مملوگا لا یقدر علی شیء و میگردیست و نعره میزد بنده ام
که از دنیا بخواهد رفت گفتیم ایها الشیخ این چه حالت گفت ای
سالت تا و ردم اینجا رسیده است و از اینجا در نمی توانم گذشت
هـ روزی شیخ ابوسعید ابوالخیر در نیشابور در خانقاه خود
بود و دوستی اجل که از اکابر سادات نیشابور بود بسلام شیخ آمد
بود و در بهلوی شیخ نشسته شیخ ابوالعباس شافعی در آمد شیخ

او را بالای سید اجل بنشاند سید اجل از آن رنج شد و داوری در
اندرون وی بدید آمد شیخ روی سید اجل کرد و گفت شمارا که
دوست دارند برای مصطفی صلی الله تعالی علیه و علی آله وسلم دوست
دارند و اینها را که دوست دارند برای خدای تعالی دوست دارند
شیخ ابوالعباس شقانی گوید که روزی بخانه آمدم سحری زرد
دیدم بجای خفته نداشتم که از محله درآمده است قصد دادن
وی کردم بزیر دامن من در آمد و ناپدید شد ه

ابوالفضل محمد بن الحسن الغنلی رحمه الله

وی غیر شیخ ابوالفضل بن حسن سرخس است وی در بیت الجوی نامه
گفته است که دیهی است بر سر عقبه نزدیک بدشوق صاحب کشف
المجوب گوید اقتدار من در طریقت باوست عالم بوده بعلم تفسیر و دوا
مرید حصری بود و صاحب شروی و از اقربان ابو عمرو قزوینی و ابوالحسن
سالیه و شصت سال بحکم عزلت بکوشها میگریخت و نام خود اندر دنیا
خلق کم کرده بود و بیشتر بحیل لکام بودی عمری نیکو یافت و آیات و کرامت
وی بسیار است اما لباس و رسوم متصرفه نداشتی و با اهل رسم شد
بود و من مرکز از وی تمییز تر نگذردم آنوی شنیدم که گفت الدنیا
یوم ولنا فیها صوم و دینی یک روزه است و ما را در اینجا وظیفه روزه
و قتی من بردست وی آب ریختم بر خاطر من گذشت که چون کارها
بنقدیر و قسمت است چرا آزادان بندگی پیران کنند امید کرامتی را
گفت ای پسر منم آنچه اندیشیدی سرچشمی با سببی است چون
حق تعالی خواهد که عوان بجه راجح ملک دهد تخت و تاج و پادشاهی

و خدمت دوستی مشغول کند تا این خدمت کرامت و پراسبیب کرد
وقتی دیگر از بیت الجن قصد دمشق داشت باران آمده بود و مادر کل
بد شواری می رفتیم نگاه کردم نعلین شیخ خشک بود باوی گفتم
گفت تا من تمامت از راه توکل برداشته ام و باطن خود را از راه وحشت
نگاه داشته خداوند تعالی قدم مرا از و جل نگاه داشته است ه و هم
صاحب کشف المجوب گوید که وی گفت وقتی اولیا و خدای تعالی را
اجتماعی بود در باد بیزیر من حصری مرا با خود ببرد و کوسی را دیدم
که هر یک بر بختی می آمدند حصری با ایشان التفات نکرد تا جوی
دیدم می آمد با نعلین کسسته و عصایی شکسته و بای از کار شدن
سر برهنه اندام سوخته نحیف و زار کشته حصری بر جست و پیش
وی باز رفت و ویرا بدرجه بلند بنشانند من متعجب شدم بعد از
از شیخ پرسیدم که آن که بود گفت ولی است از اولیای خدای
تعالی که متابع ولایت نیست بلکه ولایت متابع و بیست و یک مائات التفات

نماید

علی بن عثمان بن ابی علی الجلائل الغزنوی رحمه الله تعالی

کثرت وی ابوالحسن است عالم و عارف بوده ه مرید شیخ ابوالفضل
بن حسن الغنلی است و بصیحت بسیاری از مشایخ دیگر رسیده است
ه صاحب کتاب کشف المجوب است که از کتب معتبره مشهوره در
فن است و لطایف و حقایق بسیار در آن کتاب جمع کرده است
ه وی گفته که از شیخ المشایخ ابوالقاسم کرکاتی رضوانه تعالی علیه
پرسیدم که درویش کترین چیز چه باید تا اسم فقر را سزاوار کرد
گفت سه چیز باید و کم از سه چیز نشاید یکی باید که باره راست

بیانند دوخت و دیگر سخن راست بدانند گفت و شنود و دیگر
 بای راست بر زمین داند زد کوهی از درویشان با من حاضر
 بودند که این سخن بگفت چون بمنزل خود باز آمدم گفتم بیایید
 تا هر کسی درین سخن چیزی بگوید هر یک چیزی گفتند چون نوبت
 بمن آمد گفتم پاره راست دوختن آن بود که بفقر و زنده نه بزیست
 چون رقه بفقر و زنی اگر نارا است دوزی راست باشد و سخن
 راست آن باشد که بحال نشود نه بخت و بخت و جید دران تصرف
 کنند نه بزل و بزدگانی مرا نوافهم کنند نه بعقل و پای راست بوز
 زدن آن باشد که بوجد بر زمین زند نه بکوه و این سخن را بعینه
 پیش آن بزرگ نقل کردند گفت اصحاب علی جبره الله تعالی و هم
 وی گفته که وقتی بمنه بر سر قریب شیخ ابوسعید نشسته بودم تنها
 بکوتری دیدم سفید که بیامد و در زیر آن فوطه شد که بر کوفته
 بودند چون برخاستم و نگاه کردم در زیر فوطه هیچ نبود روزی
 همان بدیدم روز سیم نیز در تعجب آن فرو ماندم تا شبی ویرا
 بخواب دیدم و از وی آن واقعه پرسیدم گفت آن کوتر صفا
 معامله منست که هر روز بنام دست در کور من آید

خواجہ احمد حامد سیاحی رحیمہ اللہ تعالی

صاحب کشف المحجوب کوید که وی مبارک العباد وقت بود و مدتی
 رفیق من بود و از روزگار وی بسی عجایبها دیدم روزی از وی
 پرسیدم که ابتداء تو چگونه بود گفت وقتی من از سرخس برفتم و
 بیابان در آمدم بر سر اشتران و مدتی آنجا بودم و پیوسته دو

کتاب کشف المحجوب
 تصنیف ابوسعید خدری
 کتب معتبره
 شماره ۱۳۴
 تاریخ ۱۳۴۰

داشتی که گرسنه بودی و نصیب خویش بدیگری دادی و قول خدای
 تعالی در پیش دل من تازه می بودی که و یو یرون علی انفسهم
 و بدین طایفه اعتقاد داشتم روزی شیری از بیابانی برآمد
 و اشتری را از ان من بشکست و بر سر بالایی شد و بانگی بکرد
 هر چه اندران پیشه سباع بودند از انواع چون بانگ وی
 بشنیدند بروی جمع شدند وی بیامد و اشتر را از هم بدرید
 و هیچ نخورد و باز بر سر بالاشد سباع بجله از کوه و شغال و زرد
 و امثالشان در افتادند و سیر بخوردند و وی می بود تا من باز
 گشتند آنگاه بیامد و قصد کرد که لختی از ان بخورد و رو باهی
 از دور بدید آمد شیر باز گشت و بر بالاشد تا آن رو باه بخفت
 بایست بخورد و برفت شیر فرو آمد و لختی بخورد و من از
 دور نظاره میکردم بوقت رفتن بزبان فصیح مرا گفت یا ایل
 ایتار بر لقمه کار سکا نست و تار مردان دین جان باشد چون
 این برهان از وی بدیدم دست از منم شغل با شتم و ابتداء توبه
 آن بود

ادیب کندی رحمه الله تعالی

دو از معاصران صاحب کتاب کشف المحجوب است که بینه
 سال بر بای ایستاده بود جز بقتل نماز نقشستی از وی پرسیدند
 که چرا نمی نشینی گفت مرا هنوز درجه آن نیست که اندر شاهد حق

ابو الحسن مثنی رحمه الله تعالی

نام وی علی بن مثنی شیخ ابوسعید ابوالخیر کوید که من جوان بودم
 با ستر اباد بنزدیک ابوالحسن مثنی در آمدم و او بر با فضل و شکوه

بود و با شبلی صحبت کرده بود و میان ایشان نقارها رفت
بود در برین نشسته بود و درویشی مرا گفت از پیر ابوالحسن
پرس تا ما را از شبلی حدیثی بگوید من گفتم ایها الشیخ از شبلی
حدیثی بگوی گفت چرا نخست از رسول صلی الله علیه و علی آله وسلم نگوئی
که بگوی من گفتم از هر دو بگوئی او گفت که رسول صلی الله علیه و علی آله
وسلم گفته است که اگر بر امت من هیچ سوره فرو نیامدی مگر
سُورَةُ الْكَافِ خود تمام بودی **وهم** شیخ ابوسعید گوید که از
شیخ ابوالحسن شنیدم که گفت در جامع بغداد بر کنار مجلس شبلی
بایستادم شخصی آغار سید در کسوت این قوم بر سید که ایها
الشیخ ما الوصل شبلی روی بوی کرد و گفت ایها السایل عن الوصل
أَسْقِطِ الْعُظْمَتَيْنِ وَقَدْ وَصَلْتَ سَائِلُ كُنْتُ يَا أَبَا بَكْرٍ بِالْعُظْمَتَيْنِ
شَبْلِي كُنْتُ قَامَ ذُرْوَةً بَيْنَ يَدَيْكُمْ فَجَنَّبَكُمْ عَنْ اللَّهِ . بَسْ سَائِلُ كُنْتُ
يَا أَبَا بَكْرٍ مَا تِلْكَ الذَّرْوَةُ كُنْتُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ كَذَا قَالَ رُبْنَا مِنْكُمْ
مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ . فَأَيْنَ مَنْ يُرِيدُ اللَّهَ بَعْدَ
شَبْلِي كُنْتُ إِذَا قُلْتُ اللَّهُ فَهُوَ اللَّهُ وَإِذَا سَكَتَ فَهُوَ اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ . يَا
مَنْ هُوَ وَلَا يَعْلَمُ أَحَدٌ مَا هُوَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ وَبِحَمْدِهِ لَا شَرَّكَ لَهُ
بَعْدَ أَنْ غَشَّ كُودَ وَبِخُودَ وَيَا بَرْدَ اسْتَنْجَانَهُ وَيَا بَرْدَ اسْتَنْجَانَهُ

شیخ احمد بخارا استر اباوی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفته که وی شیخ خراسانیست و با شبلی و در وقت صحبت
شبلی و توق شارب وی باز کرده بود وی گفته که هرگز پس از آن باز نیا
کرد

شیخ ابو زرعه رازی رحمه الله تعالی

نام وی احمد بن محمد است **شیخ** الاسلام گفت که من سیزده تن
دیدم که ویرا دیدم که ویرا دیدم اندک شاکرد شبلی است ویرا گفتند
که همه روز طبیعت میکنی گفت من هیچ مایه ندارم بغیر ازین که درویش
از سخن من می خندند **شیخ** الاسلام گفت که بس از مرگ ویرا بخواب دید
گفتند حال تو چون شده گفت مرا پیش خواند و گفت تویی که زره بوی
دردین من با خلق من گفتم آری گفت هَلَا وَكَلْتَ خَلْقِي إِلَى وَاقِلْتَ
بِقَلْبِكَ عَلَى جِرَاحِ خَلْقٍ مَرَّابًا مِنْ نَكْذَاشْتِي وَرَوَى دَلِيسُ مِنْ نَدَاشْتِي

شیخ ابو زرعه اردبیلی رحمه الله تعالی

نام وی عبدالوهاب بن محمد بن ایوب اردبیلی است عالم بوده و زاهد
و سفر بسیار کرده بوده و عمر بسیار ریافت با شیخ ابو عبدالله خفیف
در راه حجاز تا مدینه همراه بوده گویند که شیخ ابو عبدالله خفیف غرمت
سفر کرده بود پیش ابو زرعه آمد ابو زرعه مقدار گوشت بخت بوی
گرفته آورد شیخ نخورد چون بسفر بیرون رفت در بیابان راه کم
کردند و جها روز گرسنه ماندند که هیچ نخوردند شیخ اصحاب را
گفت طلب کنید شاید که صیدی بیاید ناکا . سگی دیدند حیل
بسیار کردند تا ویرا بگرفتند ویرا بگشتند بر مذهب امام مالک
و قسمت کردند سروی نصیب شیخ افتاد هر کس نصیب خود بخورد
و شیخ در خوردن آن تفکر میکرد تا شب بگذشت چون وقت صبح
سران سک بسخن آمد و گفت این سرای کسی که گوشت بوی گرفت
از سفره ابو زرعه نخورد شیخ برخاست و اصحاب را بیدار کرد
گفت بیایید که پیش ابو زرعه رویم و از وی استلال کنیم پس بشیر

۱۸۸
بازگشت و از وی عذرخواست آنکه سفر بیرون آمده و گویند که ابوعبدالله
در آخر عمر بصوفیه بیرون آمد و در ایشان افتاد و شاید که این نسبت
بوده باشد که مستحق آن بوده باشند توفی سنه خمس عشر و اربع مائده

ابو عبدالله المشتهر بابوی رحمه الله

قبر وی از مزارات مشهوره شیراز است که گفته اند وی بود که گفت استی
کرد یا و اصبحت عربیا و گفته وی آن بود که وی یکی از گردان بود روزی
بعضی از مدارس شیراز درآمد دید که طلبه علم بدرس و مباحثه
مشغولند از ایشان سوالی کرد همه بخندیدند گفت من میخواهم که از علم
شما چیزی بیاموزم گفتند اگر میخواهی که دانستند شوی امشب ریشما
از سقف خانه خود بیا و پای خود را در الجا محکم بیند و چندانکه
توانی بکوی گزیده عضفه که ابواب علم بر تو گشاده خواهد شد و ندان
که با وی سخن و استهزا میکنند برفت و همچنان کرد و بحسن نیت و صدق
یقین آنچه تلقین کرده بود ندانم شب تکرار کرد و وقت صبح حضرت
حق سبحانه و تعالی بر دل وی ابواب علم لدنی گشاده و سینۀ وی با نوار
قدس مشرح شد و لایق شد عالم که از هر سلسله غامض جواب
کفتی و بر هر معاند و معارض غلبه کردی ه ه

شیخ ابو عبدالله باکو رحمه الله

نام وی علی بن محمد بن عبدالله است المعروف بابن باکو که متبحر بوده
در علوم در جوانی شیخ ابو عبدالله خفیف دادیده بوده است بعد از آن
از شیراز سفر کرده بود و در نیشابور با استاد امام قشیری و شیخ
ابوسعید ملاقات کرده بود و با شیخ ابوالعباس نهاوندی مدتی

مصاحب بوده و میان ایشان در طریقت سخنان بسیار گذشته
بوده و شیخ ابوالعباس بفضل و سبق وی اعتراف نموده و بعد از آن
بشیراز مراجعت کرده و در مغاره کوهی که نزدیکست بشیراز منزل
شد و همه مشایخ صوفیه و علما و فقر ملازمت صحبت وی میکردند
توفی سنه اثنین و اربعین و اربع مائده در آن وقت که شیخ ابوسعید
ابوالخیر ریشابور بوده استاد امام ابوالقاسم قشیری از ایشان
استدعا نموده بوده اند که در هر هفته یکروز در خانقاه ایشان مجلس
گویند منبر نهاده بودند و جامه بران پوشیده و مردم می آمدند
وی نشستند شیخ ابو عبدالله باکو پرسیدن استاد امام آمد
بود چون بنشینند و یکدیگر را پرسیدند شیخ ابو عبدالله گفت
این چیست استاد امام گفت شیخ ابوسعید مجلس خواهد گفت
بنشین تا بشنوی ابو عبدالله گفت من در اینم یعنی نامعتمد
استاد ابو عبدالله بنشست استاد امام گفت گوش دار که این مرد
مشرقت بر خواطر هیچ حرکت نکنی و هیچ نیندیشی که او حالی باز غایب
بیش شیخ ابوسعید درآمد و بر منبر شد مقریان قرآن برخواندند و
شیخ دعا بگفت چون سخن آمد ابو عبدالله باکو بخ بر باد کرد بنهان
و آهسته با خود گفت پس باد که در دزد باد است هنوز این سخن تمام
نیندیشد بود که شیخ ابوسعید روی بسوی وی کرده و گفت آری
دزد باد معدن باد است این کلمه بگفت و بر سخن رفت چون شیخ در
گرم شد شیخ ابو عبدالله آن حالت بدید و آن سلطنت و اشراف
وی بر خواطر مشاهده نمود اندیشه کرد که چندین موقف بتجربید

بیستادم و چندین مشایخ را دیدم از کودکی باز خدمت ایشان کرد
سبب چیست که این همه برین مرد ظاهر میشود و بوماهیچ ظاهر
نمیشود. **شیخ ابوسعید** در حال روی بوی کرد و گفت ای **خواجه شعر**
تو جانی که ترا بخت جنانست و جانا. من جینم که مرا بخت جین است و
وصلی الله علی محمد و آل اجمعین. و دو دست بروی فرود آورد و از منبر
فرود آمد و پیش استاد امام و ابوعبدالله با کوشد چون بنشستند
شیخ ابوسعید استاد امام را گفت که این **خواجه** را بگو که دل با من خوش
کند. ابوعبدالله گفت دل خوش آن وقت کم که هر پنج شنبه که بسلام
من ی آیی بعد ازین نیایی **شیخ ابوسعید** گفت بسیار مشایخ و بزرگان
جسم بر تو افتاده است مابدان نظرها می آیم نه برای تو چون **شیخ ابوسعید**
این یک گفت کویستن و خروشان از جمع برآمد و **شیخ ابوعبدالله** نیز بسیار
بگریست و آن انکار و دوری از درون وی برخاست و صافی شد
و جمله جمع خوشدل برخاستند چون **شیخ ابوعبدالله** را آن انکار
نماند بسلام **شیخ ابوسعید** می رفت اما هنوز بر دق و سماع
ایشان انکار عظیم داشت و گاه گاه اظهار آن میکرد **شیخ** و خوا
دید که هاتقی ویرا گفت که قوما وارقصوا لله بیدار شده و گفت
لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم باین خواب شیطان نیست دیگر
بار بخت بجهنم بخواب دید که هاتقی میگوید قوما وارقصوا لله
باز بیدار شد و لا حول کرد و گری گفت و سوره چند قرآن بخواند
و سیم بار بخت همان خواب دید دانست که آن خواب شیطان
و بسبب آن انکار است که بر **شیخ ابوسعید** دارد و با مدام بخانه

شیخ ابوسعید آمد چون بدر خانه **شیخ** رسید **شیخ ابوسعید**
در اندرون خانه میگفت قوما وارقصوا لله **شیخ ابوعبدالله**
دل خوش شد و انکار وی تمام برخاست

شیخ مؤمن شیرازی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که اسماعیل دباس گفت که نیت حج کردم بشیر
رسیدم بمسجدی در آمدم **شیخ مؤمن** را دیدم نشست در زیر
میکرد سلام کردم و بنشستم مرا گفت چه نیت داری گفتم نیت حج
گفت مادر داری گفتم دارم گفت باز کرد پیش مادر شوهرم خوش
نمی آمد گفت چه می بینی من بجاه حج کرده ام سر برهنه و پای برهنه
لی زاد و همراه همه تورا دادم تو شادی دل مادر فراموش ده

شیخ ابوالحسن شاهی رحمه الله

بسیار بزرگ بوده است و قوی در عک است در بلاد شام از
اصحاب **شیخ علودینوری** است و وی از اصحاب **شیخ هبیره بصری** و وی
از اصحاب **حذیفه مرعشی** و وی از اصحاب **ابراهیم ادهم** قدس الله
تعالی سراریم و این **شیخ ابوالحسن** شای بقبضه جشت رسید و خوا
ایجاد بدل که مقدم مشایخ جشت است صحبت و برادر یافته است و از وی

خواجه ابوالحسن بدل جشتی رحمه الله

وی بر سلطان فرستاده است که از شرفا رحمتی است و امیران و
بوده و پراخواهی بوده بغایت صالحه **شیخ ابوالحسن** شای بخانه وی
آمدی و طعام وی خوردی و روزی ویرا گفت که برادر ترا فرزندی
خواهد بود که ویرا شای عظیم باشد می باید که محافظت حرم برادر

خود بکنی تا در ایام حلی جیزی که در آن حرمی و شهبی باشد بخورد
آن ضعیفه صالحه بموجب فرموده شیخ ابواسحق بدست خود درین
دستی و بفر و خقی و مایحتاج حرم برادر خود تمیاداشتی تا در تالیخ
سنه ستین و مائین که زمان خلافت معتصم بالله بود خواجه احمد متولد
شد و همان صالحه در خانه خود شازوجه جلال پرورش می داد
و گاه که شیخ ابواسحق بخانه وی آمدی و در او ان صبا خواجه ابو
را بدیدی گفتی که ازین کودک بوی آن می آید که از وی خاندانی بزرگ
ظاهر کرده و احوال عجیب و آثار غریبه مشاهده افتد وقتی که خوا
جه بستان بیست سالگی رسید بود همراه پدر خود سلطان فرستاد
بقصد شکار بجانب کوه رفت و در اثنای شکار از پدر و اتباع وی
جدا افتاد بپایان کوهی رسید دید که جلالتن از رجال الله بر سر سبکی
ایستاده اند و شیخ ابواسحق شامی در میان ایشانست حال بروی
بکشت از اسب فرود آمد و در پای شیخ افتاد اسب و سلاح و هر چه
داشت بگذاشت و بزمینه در پوشید و با ایشان روان شد
پدر و اتباع وی او را طلب کردند نیافتند بعد از آن چند روز خبر
آمد که وی با شیخ ابواسحق در فلان موضع از آن کوهها بوده است
پدرش جمعی را فرستاد تا ویرا آوردند هر چند بند دادند و بند
نهادند ویرا از آنجای در آن بود باز نتوانستند آورد گویند که پدر
هم خانه بود روزی فرصت یافت با آنجا درآمد و آنرا محکم بست
و خیمها را شکست گرفت پدرش را آگاه کردند بیام برآمد و از
غایت غضب سبکی بزرگ برداشت که از روزنه بالا و بام بروی ز

آن روزنه فرام آمد و سستک را بگرفت یا سستک در هوا معلق بایستاد
و ویرا هیچ نوع آفتی نرسید چون بدوش آن حال مشاهده کرد بر دست
وی توبه کرد و از وی مثال این کرامات و خوارق عادات نه چندان
ظاهر شده است که بتفصیل ادای آن توان کرد و توفی
رحمه الله تعالی - سنه خمس و خمسين و ثلثمائید هـ

خواجه محمد بن ابی احمد الحشتی رحمه الله تعالی

وقی بعد از وفات پدر قایم مقام وی بود و بموجب فرموده پدر با آنکه
بیست و چهار ساله بدین بود تحصیل علوم دینی و معارف یقینی کرد
بود و فزهد و ورع تمام داشت و از دنیا و اهل آن بغایت بجنب
بودی و سواره بزهد و ترک دینی تحریض می نمود و میگفت چون اول
و آخر ما ترک دنیا است خود را از غرور و فریب وی نگاه می باید داشت
و وقتی که محمد سبکت کین بفرستاد سو منات رفت بود خواجه را در واقعه نمود
که بعدد کاری وی می باید رفت در سن هفتاد سالگی با دو بیشتی چند
متوجه شد و چون آنجا رسید بنفس مبارک خود با مشرکان و عبدا
اصنام جهاد کرد و روزی مشرکان غلبه کردند و لشکر اسلام پناهیست
آوردند و نزدیک بود که شکست بریشان آید خواجه را در جشت مریدی
بوده آسیا بان محمد کا و کونام خواجه آواز داد که کا و کور یاب در حال
کا و کور اید که اضطراب میکرد و محاربه می نمود تا لشکر اسلام نصر
یافت و کا و کوران هزیمت کردند و در همان وقت محمد کا و کور در جشت
دید بودند که کلکه آسیا را برداشته و بر در و دیوار آسیای زند
از وی سبب پرسید بودند همین قصه را گفته بود و استاد مرید

از قصبه سنجان خوف از مریدان خواجهاست و سالها کلوخ استنجا
و آب وضوی و پیرامیهای داشت روزی که او را بمراجعت بوطن امر
کرد بگریست و گفت من طاقت مفارقت شما نگذارم خواجه کرم
نمود و گفت هر وقت که ترا از روی دیدار ما باشد بجاها و جمعا
و مسافهای مکانی مرتفع کرده و ما را از هم بجای به بیخ و همیجا
بوده دایما استادی کفیی که من از سنجان جشت را می بینم
تو فی رحمه الله تعالی سنه احدى عشر و اربع مائده

خواجه یوسف بن محمد بن سماع رحمه الله تعالی

وی خواهرزاده خواجه محمد بن ابی احمد است و تربیت یافته
وی خواجه محمد تا شصت و پنج سال متأهل نشد بود همیشه داشت
که خدمت وی کردی و بخوردن و پوشیدن وی از دست رشت او
او بودی و ستن وی بجهل رسید بود و بسبب خدمت برادر و
اشتغال بطاعت خدای تعالی میل تزوج نداشت سنی خواجه
محمد پدر بزرگوار خواجه ابواحمد را در خواب دید که گفت در و لا
شافلان مرید است محمد سماع نام تحصیل علوم کرده و روزگار
بصلاح گذرانید خواهر خود را با وی عقد کن خواجه و بر اطلب
داشت و همیشه را با وی عقد کرد و وی هم در جشت متوطن
شد خواجه یوسف از ایشان متولد شد خواجه محمد بعد از شصت
سالگی متأهل شد بود اما ویرا هیچ بیره بزرگی نرسید بود خوا
یوسف را بمنزله فوژند میداشت و تربیت میکرد و تحصیل علوم
و سلوک راه خدای تعالی دلالت می نمود و بعد از وفات وی قیام

مقام وی شد خواجه یوسف را بعد از بجاها سالکی میل انزوا و انقطاع
شد خواست که نزد یک بزرگوار خواجه حاجی مکی که بسیار بزرگ بوده
و شیخ ابواسحق شامی زیارت ایشان بسیار میکرد و چله خانه در
زمین بکند باشارت هاتق غیبی آن موضع را که حالا چله خانه
و بیست اختیار کرده چون میل و کلت آوردند زمین بغایت محکم بود
چنانکه هیچ کس آنرا نتوانست کند خواجه کلند برداشت و بدست
مبارک خود از جاشگاه تا غار پیشین آنرا با تمام رسانید و مدت
دوازده سال در آنجا بسر برد و چند آن شکر و دهشت و و له و جیت
بروی غالب شد بود که گاه بودی که چون خادم آب وضو بردست
وی ریختی در اشا وضو از خود غایب شدی و یکساعت کابیش
در آن غیبت بماندی و باز حاضر شدی و وضو با تمام رسانید
در آن وقت که شیخ الاسلام ابواسمعیل عبدالله الانصاری قدس الله
تعالی سر بزرگوار جشت رسیدن بود با وی ملاقات کرده است و بعد
از معاودت بهره در بحالین و محافل استخوان وی میکرد و تو فی
رحمه الله تعالی سنه تسع و خمسين و اربع مائده و عروى هشتاد و چهار
سال بود و در وقت رفتن بیره هین خود خواجه قطب الدین مودود
را بتحصیل علوم وصیت کرده و قایم مقام خود کرد انید

خواجه مودود جشتی رحمه الله تعالی

وی در سن هفت سالگی تمام قرآن را با واضح آن حفظ کرده بود
و تحصیل علوم اشتغال میداشت چون بسن بیست و شش سالگی
دسید والد بزرگوار وی خواجه یوسف از دنیا برفت و بیا بجای خود

بنشانده و بی محال حمید موصوف بود و با فعال پسندید معرفت
 و مردم آن ولایت همه در مقام اعتقاد و محبت و انقیاد و ارادت
 وی بودند و توفیق شرف صحبت و دولت تربیت شیخ الاسلام احمد
 انصاری لایق قدس الله تعالی روحه نیز یافته بود در آن وقت که
 حضرت شیخ الاسلام از ولایت جام به راه تشریف آورده بود و خوا
 و عوام مشاهده کرامات و خوارق عادات که از ایشان ظاهر
 می شد نمودند و همه مرید و معتقد وی شدند و این قصه در
 اطراف و اکفاف آن ولایت انتشار یافت و از نواحی هرات متوجه
 مزار شریف گشت شد خبر آمد که خواجه مودود جشتی مریدان
 بسیار جمع کرده است و می آید تا شیخ الاسلام را از ولایت بیرون
 کند اصحاب شیخ الاسلام آنرا پوشیده میداشتند و وی خود از
 بهر میدانست چون روزی با مداد سفره در آوردند گفت که سائ
 صبر کنید که جماعتی رسولان در راهند چون ساعتی برآمد خاد
 در آمد که آنجماعت رسیدند ایشانرا در آوردند و سلام گفتند
 و جواب شنیدند و طعام خوردند و سفره برداشتند شیخ السلام
 گفت شما میگویید یا ما بگویم که شما بچه کار آمده اید ایشان گفتند
 حضرت شیخ بفرمایند فرمود که خواجه زاهد مودود شما را فرستاده
 است که احد را بگویند که تو بولایت ما چه کار آمده ای سلامت بازگرد
 و گرنه چنانکه باز باید کرد ایند باز کرد انم رسولان تصدیق کردند
 پس فرمود که اگر مراد از ولایت این دیوهاست این ملک مردمانست
 نه از ان من و اگر مراد از ولایت این مردمانند اینان رعایت سخنند

پس شیخ الشیوخ سخنرایی شد و اگر مراد از ولایت آنست که من می
 دانم و اولیای خداوند عزوجل میدانند فرمایند ایشان نیام که کار و لا
 چیست و جو نیست چون این سخن بگفت ابری عظیم برآمد و شبانه
 روزی بسیارید و هیچ منقطع نشد و روز دیگر با مداد شیخ الاسلام
 فرمود که ستوران ساخته کنید تا برویم اصحاب گفتند که امکان ندارد
 که درین دوسه روز بعد از آنکه دیگر نیارد هیچ ملاحی از آب تواند گذ
 شیخ فرمود که سهل باشد امروز ما ملاحی کنیم پس روان شدند
 چون بصبحا بیدار آمدند شیخ الاسلام نگاه کرد دید که جمعی بنوه سلا
 بسته همراه ایشانند پرسید اینان کیانند گفتند مریدان و بجهان
 شما انداخته اند که جماعتی بعد از شما می آیند فرمود که اینها را
 باز گردانید که تیغ و تیر کار سخنرست و سلاح این گروه سلاح دیگر
 شیخ الاسلام بتی چند روی براه نهادند چون بکنار آب رسیدند
 آب بسیار بود شیخ الاسلام فرمود که امروز قرار آنست که ما ملاحی
 کنیم مخفی از معارف آغاز کردند چندان ذوق بدیدار رسید که همه و اله
 و حیران شدند پس فرمود که همه جشها بر هم نهید و بگویند
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ تا سه بار تکرار کرد هر کس که زود جشم باز
 کرد پای فزار تر کرد و هر که دیر کشاد خود را در آن طرف آب یافت
 پای فزار حشک چون رسولان آن مشاهده کردند بتعجیل پیش خوا
 مودود رفتند و آن حال را گفتند کس با و رن داشت خواجه مودود
 باد و هزار مرید سلاح بسته متوجه شدند و در راه بشیخ رسیدند
 چون نظر شیخ بروی افتاد از اسب پیاده شد و بوسه بر پای شیخ

داد

شیخ دست بر پشت او می زد و میگفت کار ولایت چون بی نی ند^{است}
 که ولایت مردان حشم و سلاح نباشد برو و سوار شو کدی و نمی آ
 که چه میکنی چون بدی در آمدند شیخ الاسلام با اصحاب در محله
 فرود آمدند و خواجه مودود با مریدان در محله دیگر روز دیگر
 مریدان خواجه مودود گفتند که ما آمده بودیم تا شیخ احمد را از
 ولایت بیرون کنیم امروز با ما در یک دیه بنفشت درین معنی
 بهتر ازین اندیشه باید کرد خواجه مودود گفت مرا صواب جان می نما^{ند}
 که با مداد برخیزیم و بخدمت وی رویم و اجازت خواهیم و باز کردیم
 که کاروی نه بقوت بازوی ماست مریدان گفتند که ما با هم مشورت
 کرده ایم صواب آنست که جاسوسی بر کار کنیم که چون وقت قیلوله خلو
 شود و پیش وی کسی نباشد تنی چند در خدمت تو برویم و سماعی
 بنیاد کنیم و حلقی بر آیم و دران میان چیزی بروی زمین خواجه مودود
 گفت این صواب نیست که وی صاحب ولایت و کرامتست اما فایده
 نداشت چون وقت قیلوله شد و اصحاب شیخ متفرق شدند خادم
 خواست که جامه بکشد تا شیخ قیلوله کند فرمود که یک ساعت توقف
 کن که کاری در پیش است ناگاه کسی در بکوفت خادم چون در بکشد
 خواجه مودود را دید که با جمعی انبوه در آمدند و سلام گفتند و آغاز
 سماعی نهادند و نغمه زدن گرفتند شیخ الاسلام سر بر آورد و گفت
 فقهی سهلا کجایی و این سهلا مردی بود سرخسی از عقلاء مجانی^ن
 و صاحب کرامات و پیوسته در خدمت شیخ الاسلام بودی هم در^{لطف}
 حاضر شد و بانکه بر ایشان زد ایشان کفش و دستار میکشادند

و میکرد بخت همین خواجه مودود ماند عظیم خجل بر پای خاست و
 با ستغفار سر برهنه کرد و گفت بر شمار و شنست که این نوبت
 من باین رضا نداشتم شیخ الاسلام گفت راست میگوی اما چرا
 با ایشان در آمدن موافقت کردی خواجه مودود گفت بد کردم
 عفو فرمایید شیخ الاسلام گفت عفو کردم برو و این قوم را باز گردا
 و و خدمتگار نگاه دار و سه روز توقف کن چنان کرد پس پیش
 شیخ الاسلام آمد و گفت چنانکه گفت بود بد کردم دیگر چه میفرمای^{ید}
 تا چنان کنم شیخ الاسلام فرمود که اول مصلی بر طاق نه و برو علم
 آموز که زاهدی علم سخن شیطان باشد گفت قبول کردم دیگر چه
 می فرمایید فرمود که چون از تحصیل فارغ شوی احیاء خاندان خود
 کن که آبا و اجداد تو بزرگ بوده اند و صاحب کرامت خواجه مودود
 گفت چون مرا احیاء خاندان میفرمایید هم شما بوجه تبرک و تین مرا
 اجلاس فرمایید شیخ الاسلام گفت که بیشتر آری بیشتر آمده دست و
 بگرفت و بر کنار چهار بابش خود بنشاند و سه بار گفت که بشرط علم
 قیس سه روز در خدمت شیخ الاسلام بود و فواید گرفت و نوازشها
 یافت و باز گشت و بعد از آن باندک فرصتی بجهت تحصیل علوم و تکمیل
 معارف بجانب بلخ و بخارا تشریف برد و مدت چهار سال بقدر وسع
 و امکان دران باب اجتهاد نمود و دران دیار هر جا از وی آیات غریبه
 و کرامات عجیبه که تفصیل آن بتطویل انجامد ظاهر شد و بعد از آن
 بجهت مراجعت کرد و بتربیت مریدان و مستفیدان مشغول شد
 و از اطراف طالبان روی ارادت بصحبت و خدمت وی آوردند

شاه سنجان که لقب وی دکن الدین محمود است و از دیه سنجان خواند
 شرف صحبت خواجه را دریافته بوده است و چند وقت در جشت
 اقامت نموده و میگویند که در مدت اقامت هرگز در جشت نقص
 طهارت نکرده چون خواست طهارت کند سوار شدی و از جبهه
 بیرون آمدی و دور رفتی و طهارت ساختی و مراجعت نمودی
 میگفتی که نماز جشت منزل مبارک و مقام متبرک است و انبیا
 که آنجا می آید میگویند که بیشتر ویرا خواجه سنجان می گفتند
 خواجه بود و شاه لقب نهاد و همیشه وی بآن می نازید و
 مفاخرت میکرد و وفات خواجه در سنه سبع و عشرين و خمس
 مایه بوده است و وفات شاه سنجان در سنه سبع و تسعين و خمس مایه

خواجه احمد بن محمد بن یوسف الجشتی رحمه الله

وی بسیار بزرگ بوده و بعد از پدر بمقام وی نشسته و مقبول
 همه طوایف بوده و بر کافه انام شفقتی عام و مروتی تمام داشته
 است و گویند که شبی حضرت رسالت راضی الله علیه و علی آو سلم
 در واقعه دید فرمود که ای احمد اگر تو مشتاق ما نیستی ما مشتاق
 تویم چون بامداد شد سه یار موافق اختیار کرده و بمجهول وارجا که
 کبی ویرا نشاند بر یارت حرمین شریفین زاد هم الله تعالی
 تشریفاً و تکریماً متوجه شدند چون اقامت ارکان و شرایط حج کرد
 بحرم محترم مدینه و روضه شریفه مصطفویه علی زواریها تحف
 التیمه توجه نمود و مدت شش ماه بجا آورد کرده و گویند که مداو
 و مواظبت وی بر بجا آورد آن حرم خادمان را کران آمده خواستند

که ویرا بر بخانند از روضه شریفه آواز آمد جنازه همه حضرات
 شنیدند که ویرا می نمایند که از جمله مشتاقان ما است و بعد از آن
 از مدینه بی بغداد رسیدند و در خانقاه شیخ شهاب الدین سهروردی
 فرود آمدند شیخ ویرا تعظیم و احترام بسیار کرد و خلیفه بغداد بنا بر
 خوابی که دیدن بوده ویرا طلب کرده و وظایف اکرام و احترام بجای آورد
 و وی خلیفه را نصایح جای گیر و مواعظ دلپذیر گفت و همه در محل قبول
 افتاد و فوجی آوردند بجهت استمالت خاطر خلیفه محقری برداشت
 و جوی بیرون آمد بر فقر اقامت کرده و بخراسان توجه نمود و ولادت وی
 در سنه سبع و خمس مایه بوده و وفات وی سنه سبع و سبعین و خمس مایه

ابوالولید احمد بن ابی الرجا قدس الله تعالی عن

و نماز قریه ازادانست که متصل است به راه عالم بوده معلوم ظاهر
 و باطنی از شاگردان امام احمد حنبل است و رضی الله تعالی عنه و بخاری در
 صحیح خود از وی حدیث روایت کرده است و در ایل مال بسیار داشته
 همه را در طلب حدیث جمع و غراض کرده است از همراه سفر میکرد
 هرگاه که مال وی بر رسیدی به راه مراجعت کردی و بعضی از املاک
 خود بفروختی و باز بسفر رفتی تا جمله مال خود بدین طریق نفقه
 کرده گویند یکجا زد و ستان وی چهار هزار درم محتاج شده پیش
 وی اظهار آن کرد چون بخانه رفت ابوالولید چهار هزار درم در صحن
 کرد و بوی فرستاد چون آن دوست هم خود کفایت کرده و مدتی
 برآمد آن مبلغ را نقد ساخته در صحن کرد و بوی باز فرستاد ابوالو
 قبول نکرد آن دوست نزدیک وی آمده و سلام کرد ابوالولید گفت

اگر نه در سلام واجب بودی جواب تو باز ندا می آید و هر چه از دستم را
چه قدر باشد که آنرا باز فرستی تو فی رحمة الله تعالی سنة الثمین و الثمین
و ما بین و قبری در قریه آزاد است بخوار و تبرک به **ه**
ابو اسماعیل عبدالله بن ابی منصور محمد الانصاری الهروی قدس
لقب وی شیخ الاسلام است و مراد شیخ الاسلام هر جا که درین
کتاب واقع شده است و بیست جناحه در صدر کتاب بآن اشارت شده
است و یازده نذات مت انصاری است و مت انصاری بمراد ابو
انصاری است که صاحب رجل رسولت صلی الله علیه و علی آله و سلم
در آن وقت که بمدینه مهاجرت کرده اند و مت انصاری در زمان خلافت
امیر المومنین عثمان رضی الله عنه با اخف بن قیس بخراسان آمد بود
و در راه ساکن شده **ه** شیخ الاسلام گفته است که بدر من ابو
در بلخ با شریف حمزه عقیلی می بوده است و قتی زنی با شریف گفت
که ابو منصور را بکوی که مرا بونی کند پدر من گفته است که من هرگز
زن نخواستم و آنرا رد کرده است شریف گفته است که آخر زن بخوای
و ترا ببری آید وجه ببری چون به راه آمد است و زن خواسته و من
بزمین آمدم شریف در بلخ گفته است که ابو منصور ما را بگری
بگری آمد جان من **ه** جامع مقامات شیخ الاسلام میگوید که
این کلام آفرین است که همه نیکبها در ضمن آنست یعنی جناحه صفت
نشان دهد از غایت نیکویی **ه** و هم شیخ الاسلام گفته است که من
بقصد زاده ام و آنجا بزرگ شدن ام و ولادت من روز جمعه بوده
در وقت غروب آفتاب الثانی من شعبان سنة ست و تسعین و ثمانی

تعالی

ه و هم وی گفته من بیسی ام در وقت بهار زاده ام و چهار دست
دوست دارم آفتاب به مقدم درجه تور بوده است که من زاده ام
هرگاه که آفتاب با آنجا رسد سال من تمام کرده و آن میان بهار بود
وقت کل دریا چین **ه** و هم وی گفته که بو عاصم پیر و خویشاوند
من در کودکی بوی شدی و قتی بوی شدم نان و اسکر کام پیش من
نهاد و مرا قوالی کرد و چیزی بر خواند خاتون وی عجوزی بود محترم و
خداوند ولایت گفت پیر من یعنی خضر علیه السلام عبدالله را دید
گفت وی کیست گفتیم فلا نکسر است گفت از مشرق تا مغرب همه جهان
از وی پرسود یعنی از آوازه وی **ه** شیخ الاسلام گفته که این پیر
فوق و بیست خود داند اما پرسد **ه** بانو عالیه زنی بوده باشکوه بیو
چون شیخ الاسلام بزمین آمد خضر علیه السلام ویرا گفت آن کودک
ما دیدی در هری که از مشرق تا مغرب از وی پرسود **ه** و هم بانو عالیه
گفت که پیر من یعنی خضر علیه السلام گفت که در شهر شما با زاری زاده است
هفده ساله نه پدر داند که او کیست و نه وی جان شود که در همه
روی زمین کس از وی نبوده یا گفت که از مشرق تا مغرب از وی پرسود
و احوال این بانو عالیه آن بود که دختر که داشت یک و نیم ساله او را
خواست یعنی حق را سبحانه دختر را بکناشت و بیج شد شیخ ^{اسامه}
که شیخ حرم بود بذیره وی آمد که عم وی بود و این بانو مجبره داشت
فرا پیرانی شد که مرا چیزی از وی یعنی از حق تعالی برین کاغد
نویسید **ه** شیخ الاسلام گفته که اول مرا در دبستان زنی کرد
گفتند زیان دارد چون چهار ساله شدم مرا در دبستان ما آ

کردند و چون نه ساله شدم املا نوشتم از قاضی با منصوره و از جاوید
و چهارده ساله بودم که مرا مجلس بنشانند و من در دبیرستان ادب
خورد بودم که شعر می‌گفتم چنانکه دیگران از من حسد می‌آورد و هم
وی گفته که بسریکی از خویشان خواجه یحیی همدان در دبستان
بود من بر بدیهه شعرهای تازی می‌گفتم و هر چیزی که کودکان از من
خواستی که در فلان معنی شعر بگوئی بگفتمی زیاده از آنکه آنکس خوا
بودی و وقتی آن بسریک خود را گفت بود که وی در سر معنی که خواهمی
شعر کردید بدوی فاضل بود گفت چون بد دبیرستان شوی از وی خوا

که این بیت را تازی کند شعر	روزی که بشادی گذرد روز آنست
و آن روز که روز بداندیشانست	من در وقت گفتم شعر
و یوم الفی ما عاشه فی ستره	و سایر یوم الشفاء عصبیه
و یوم الاصل ما رمت السعاده فالله	و بتغیض عیش الاکرمین رقیب

و این مصرع را از وی خواستند که تازی کن **مصرع**
آب آید با جوی که روزی بوده گفت **شعر** عهدنا الماء فی نهر فترجوا
کا زعموا رجوع الماء فیهم **وهم** وی گفته که کودکی بود
در دبیرستان نیکو روی ابواحد نام یکی گفت برای وی چیزی بگوئی
من این بگفتم **شعر** لانه اجد وجه قمر اللیل غلامه و له لحظ غزال رشق القلب
سها **وهم** وی گفته که مرا شش هزار بیت تازی پیش است بر
وزن راست در دست مردمان و پرست اجزای من **وهم** وی
گفته است که وفق قیاس کردم که چند بیت یاد دارم از اشعار
عرب هفتاد هزار پیش یاد داشتم و در وقتی دیگر گفته است

که من صد هزار بیت تازی از شعرای عرب چه متقدمان و چه متاخران
بتفاریق یاد دارم **وهم** وی گفته که با مداد بکاه بمقری شدی بمقری
خواندن چون باز آمدی بدوس شدی شش روی ورق بنوشتی و از
برگردی چون از درس فارغ گشتی یا ششگاه بادیب شدی و هم
روز بنوشتی روزگار خود را بخش کرده بودم چنانکه مرا هیچ فراغت
نبودی از روزگار من هیچ بسرنیامدی بلکه هنوز در بایستی و بیشتر
روز بودی که تاب من باز خفتن بر ناها را بودی **وهم** وی گفته که
بشب در چراغ حدیث می‌نوشتی فراغت نان خوردن نبودی یا در
من نان پاره لقمه کرده بودی و در دهان من می‌نهادی در میان نو
وهم وی گفته است که حق سبحانه و تعالی مرا حفظی داده بود که
هر چه زیر قلم من بگذشتی مرا حفظ شدی **وهم** وی گفته من
سیصد هزار حدیث یاد دارم یا هزار هزار اسناد **وهم** وی گفته
که آنجه من کشیده‌ام در طلب حدیث مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم
هرگز کن کشیدن يك منزل از نیشابور تا دزباد که باران می‌آمد
در رکوع می‌رفتم و جزوهای حدیث بشکم باذنهاده بودم تا تو
نشود **وهم** وی گفته که مرا آن نیت بس که مرا با اول علم آموختن بود
از وی یعنی طلب دنیا را بود که الله تعالی را بود و نصرت سنت مصطفی
را بود صلی الله علیه و آله و سلم **وهم** وی گفته که بروزگار من
هیچکس آن نکرده که من اگر من دست بر اندام خود نهاد می‌گفتند
این چیست آنرا حدیث داشتی **وهم** وی گفته که من از سیصد تن
حدیث نوشته‌ام همه سنی بوده اند و صاحب حدیث نه مبتدع و

و صاحب دای و هیچکس را این برنشته و هم وی گفته که بس
اسناد های عالی که بگذاشته ام و نوشته ام که مرد صاحب دای
بود یا از اهل کلام که محمد سیرین گفته ان هذا العلم دین فانظروا
ماخذونه و به نیشا بود قاضی ابوبکر حیر راد ریافتم و از وی حد
نوشتم که ستم بود و اشعری مذهب اگر اسناد های عالی داشت
و هم وی گفته که من در تذکیر و تفسیر قرآن شاکرد خواجه
امام یحیی عمارم اکرم ویران دیدی دهان باز نداشتی کرد یعنی
در تذکیر و تفسیر من چهارده ساله بودم که خواجه یحیی قنند زیانرا
گفت که عبدالله داینار دارمید که از وی بوی امامی می آید.

خواجه یحیی بن عمار الشیبانی رحمه الله تعالی

وی شیخ ابو عبدالله خفیف را دید بود بشیر از و و بر مجلس هاده
بود شیخ الاسلام گفت که رسوم علم به راه خواجه یحیی آورد مجلس
داشتن و دین احمد با سفت موافق کردن بسبب وی تازه کشت
قاضی ابو عمرو بسطامی به راه آمد مجلس خواجه یحیی آمد چون مجلس
تمام کشت فرود آمد و پیش وی رفت وی بر پای خاست و گفت
از شرق تا غرب در بر و بحر بکشم دین ترا تازه به راه یافتم و در
نیشا بود نیز بزرگان گفته **نعم** طفت الدنيا شرقا و غربا
فوجدت الدين غضا هداة و قاضی ابو عمرو بزرگ بود و یگانه
جهان و قاضی تارخ الامام الیافعی رحمه الله تعالی ان فی سنة ثمان
و اربع مائة قاضی ابو عمرو البسطامی محمد بن الحسن الشافعی قاضی
نیشابور و شیخ الشافعی بهار رجل و سمع الكثير و دوس المذهب

واملی علی الطبرانی و طبقته و هم شیخ الاسلام گفت که وقتی خواجه
یحیی عمار بیمار شد بود چون بهتر گشت مجلس کرد بر کرسی خود دو
دست وی گرفت بودند بر منبر بردند گفت یحیی عمار همه عز خود
ازین سر جوب یافت یعنی منبر و کرسی و لیکن اکنون نمی توانم بس
گفت شنیدم که گفت اند یحیی عمار را پای در کشیدند مصطفی را
صلی الله علیه و علی آله و سلم پای در کشیدند ابوبکر بجای وی
بنشست و ابوبکر پای در کشیدند عمر بجای وی بنشست و عمر پای
در کشیدند عثمان بنشست و عثمان پای در کشیدند علی بنشست
رضوان الله علیهم اجمعین مرا پای در کشیدند عبدالله بیاید و بنشیند
بر اینجا و بر ماغ ملحدان و مبتدعان می زند شیخ الاسلام گفت
که من آن روز پای کرسی نشسته بودم خواجه اشارت بمن کردند که
عبدالله آن کو در کست بس از ان شیخ عمر مرا گفت که آن عبدالله
تو بودی و عمری که جنان بود و قاضی تارخ الامام الیافعی رحمه الله
ان فی سنة اثنتين و اربع مائة قاضی الامام الواعظ یحیی بن عمار
الشیبانی البجستانی بزیل هداة شیخ الاسلام گفت که دیدار
مشایخ مهینه نیست است این طایفه را پیشین مرتبه که این قوم را
کویندا نیست که کویند فلان پدر دید و با فلان شیخ صحبت کرده
و گفت قدس سر که دیدار مشایخ را غنیمت باید گرفت که دیدار
بیران اگر از دست جشود آنرا در نتوان یافت آن همیشه بنود عرفات
همیشه بود دیدار ایشان بنود فایت آنرا تذکر بنود در نتوان
یافت و گفت قدس سر که مشایخ من در حدیث و علم و شرع بسیار

اما بپرسد درین کار یعنی در تصوف و حقیقت شیخ ابوالحسن خرقا
 است رضی الله تعالی عنه اگر من خرقائی را ندیدی حقیقت ندانستی
 همواره این بآن درمی آید یعنی نفس با حقیقت **ه** و گفت قدس سره
 که وی بیر منست بیک سخن که گفت این که می خورد وی خسبد چیزی دیگر
 مرا پس ازین هیچ چیز نداند که علم حقیقت مرادید و دانسته شد **ه**
 و گفت قدس سره که غریت حج اسلام کردم تازی برستم و قافله را در آن
 سال بار بنود و در بازگشتن بصحبت خرقائی رسیدم مرادید گفت
 در آئی ای من ماسوکه ^{نوعی} یعنی معشوقه تو از دریا آمدی از دریا آمدی
 از دریا آمدی جزئی الله تعالی نداند که آن چه بود که وی گفت از غیب
ه و گفت قدس سره که مرا از کرامات وی آن تمام بود که از دریا آمدی
 و از علم وی آنکه گفت این که می خورد وی خسبد چیزی دیگرست **ه** و گفت
 قدس سره که چون این سخن بشنیدم خرقائی من بودم وی مرا تعظیم ^{شد}
 در میان سخن می گفت با من مناظر می کند تو عالمی من جاهل من هیچ
 کس ندیده ام و نشنیده ام ازین دو تن ^{مهر} خرقائی بخرقان و طاقی بهرام
 و هیچکس نشنیده ام و ندیده که این دو تن ویراجان تعظیم داشتند
 که مرا میدان خرقائی مرا گفتند که سی سالست تا با وی صحبت میداریم
 هرگز ندیده ایم که کسی راجان تعظیم کرده که ترا و جان نیکو داشت
 که تو **ه** شیخ الاسلام گفت زیرا که مرا بوی فرستاده بودند **ه** و گفت
 قدس سره که با وی گفتم ای شیخ سوالی دارم گفت بپرس ای من ماسوکه
 تو از وی پنج سوال کردم سه بزبان خود و بدل سه را جواب گفت و دو
 من در همان خود گرفته بود و از آن بی خبر و نفعی می زد و آب چون

کتاب فی البدایہ والنہای
تألیف مولانا محمد باقر
کاتب

53.

جون از جثم من سیرفت و بامن سخن میگفت ۵

شيخ ابو عبد الله الطائي قدس الله تعالى

نام وی محمد بن الفضل بن محمد الطائی السجستانی الهرویست مرید
موسی بن عمران جیرفوقاست عالم بوده معلوم ظاهر و علوم باطن **ه** شیخ
الاسلام گفت که وی بیری منست و استاد من و در اعتقاد جنلیان که اگر
من او را ندیدی اعتقاد جنلیان ندانستی و هرگز هیچ حضرت ندیده
با هیبت تر از طائی و من و یار نابینا دیدم و مشایخ و یار تعظیم ^{شدند} می
و وی خداوند کرامات و ولایات بود و فراست تیز داشت و ندیده ام
که وی در کار هیچ کس جان دور فرایوده باشد که در کار من از تعظیم
و نیکو داشت من و مرا گفته بود عبدالله بامنصور سبحان الله آن چه
نودست که الله تعالی در دل او نهاده **ه** شیخ الاسلام گفت که چهل سال
بر بایست آمد تا من بدانستم که آن نوجو نیست که وی یکفت و تو ^{تو} **ه**
الشیخ ابو عبدالله الطائی قدس الله تعالی روحه فی غره صفر سنه
ست عشر و اربعه **ه** شیخ الاسلام گفت که مرا بچشم و دل محمد قصاب
بزرگ نمودند اما خرقائی مرا بشناخت و محمد قصاب مرا تعظیم تمام ^{شد} داد
و با من بیازا آمد که یار من برای پدر خود دستار چه میبندد با من
موافقت کرد و گفت سی سالست تا اینجایم درین بازار نرسیده ام
ه شیخ الاسلام گفت که شیخ ابو عبدالله بن باکویه السیرازی سفر ^{های}
نیکو کرده بود و مشایخ جهان می دید بود و حکایات بسیار داشت
از ایشان من خود از و با انتخاب سی هزار حکایت نوشته ام و سه
مزار حدیث **ه** شیخ الاسلام گفت که وی ملک بود بهانه تصوف و از

علوم با نصیب و وی را تعظیم میداشت که کسی را نمیداشت مگر
 من پیش وی درآمدی برپای خاستی و مشایخ نیستا بود را چون این
 ابی الحسین و جزا و برپای نیم است و فراست عظیم داشت ^{شیخ الاسلام}
 گفت که چون از روی باز گشتم بخانه شیخ ابو عبدالله با کوه در آمدن
 سه دوست بود مراد خانقاه وی یکی مکی شیرازی و یکی ابوالفرج و
 دیگری ابونصر ترشیزی شیخ آواز داد که ابوالفرج وی را خانه بیرون
 دوید گفت بیک شیخ گفت چون دانستند ازین خانقاه بیرون
 شدن چه گفتیم ترا گفت گفتی که وی بسفر میشود و وی نه سفر
 و سفر نه بایت و نیست وی آنراست که حلقه کرد وی در نشیند و
 از وی کوید من گفتم کاش باری این سخن آن وقت بگفتی که تا این همه
 رنج سفر سود آمدی لیکن خرقانی را می بایست دید یعنی سفر من برای آن بود

شیخ ابوالحسن بصری سجری رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که وی ازینان منست این مشایخی که من دیدم
 سه تن به بودند خرقانی و طاقی و هردو جاسوس القلوب بودند
 و ابوالحسن بصری و وی ثقه بود در روایات صوفی بود و مشایخ بسیار
 دید بود جناتک می بایست دید و سخن و سماع از ایشان باز داشت
 گفت مشایخ حرم دید بود چون شیخ سیرانی و سرکی و ابوالحسن
 جهم و ابوبکر طرسوسی و ابوعمر و نجید و دیگر مشایخ وقت و شاکر
 شیخ ابو عبدالله خفیف بود و خصی و نوری و ابوزرعه طری را دید بود

کا کا ابوالقصر بصری رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که وی مرد بزرگ بود در ایام من بوده اما نه بابت

پدر من بوده مرا بوی نبرده و من خود بوده ام روز آدینه پدر مرا پیش
 پیران بردی تا دست بر من فرود آوردندی و پیش ابوالقصر نبردی
 و وی هم در مسجد بودی زیرا که مرد ملائمتی بوده و پدر من قرائت
 شیخ ابوالحسن تیشه ساو و برادر وی شیخ ابومحمد خادمان مرید
 کا کا ابوالقصر بودند و پیران روشن و باغهای عظیم بودند و
 مریدان ابوالقصر چنان بودند که ایشانرا نهیهای عظیم بود و مرد و از وی حکایت کردی

کا کا احمد سنبل و برادر وی محمد خورجه رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که کا کا احمد سنبل به از برادر خود بود محمد خورجه
 و باطن نیکو تر داشت و برادر وی با آلت تربیه در ظاهر و با نام ترووی در پیش
 بود بغایت و خداوند کرامات و ولایت و در کار من دور نوا بود

ابن منصور محمد الاسلامی رحمه الله تعالی

وی پدر شیخ الاسلام است و مرید شریف حمی عقیلی و خدمت ابوالظفر
 ترمذی کرده بود گفت که شیخ احمد کوفانی مرا گفت که این همه بکرد
 و کرد بکشتی چون پدر خود ندیدی ^{شیخ الاسلام} گفت که من هفتاد
 و اند سال علم آموختم و نوشتم و رنج بردم در اعتقاد اولان همه
 از پدر خود آموخته بودم لیکن قرا بود صادق و متقی و باورع که
 کس آنچنان نتوانستی بود و نتوانستی ورزید که وی ^{شیخ الاسلام} و هم شیخ الاسلام
 گفت که پدر من در من ستری داشت عظیم مرا گفته بود عبدالله حنبل
 کوی که فضیل عیاض و ابراهیم ادهم و مرا خوانی دیدن بود با من
 نمی گفت اما می گفت هر روز تعبیر میکنم راست می آید ^{شیخ الاسلام}
 گفت پدر من در مجردی و حق صافی داشته بود و فراغت دل در

و فرزند افتاده بود. و آن از دست وی بشد. همواره اظهار ملامت
میکرد و تنگ دلی می نمود یا مافوقی در آن تنگدلی گفت میان من و شما
در پای آتش باد انما جه کناه کرده بودیم. وی زن خواست و فرزند آمد
تودی در آن تنگدلی از دکان برخاست و سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ بگفت و دست
از دکان برداشت و بیخ رفت پیش پیر خود شریف حنّ عقیلی و در تاریخ
سنه ثلثین و اربعه ایام از دنیا برفته بود و در پنج دفن کرده اند نزد يك شریف حنّ عقیلی

ابو منصور سوخته رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که با منصور سوخته پیری بود در قندهار و قتی خوشتر
فرسوختن داد از پیر او بنسوخت او را سوخته نام کردند مردی صادق بود با

شیخ احمد جشتی و برادر وی خواجه اسماعیل جشتی رحمه الله تعالى

شیخ احمد جشتی غیر شیخ احمد ببال است زیرا که وی مقدم است و شیخ
الاسلام و برانندیده و غیر خواجه مودود است زیرا که وی متاخر است
و شیخ الاسلام را ندیده **ه** شیخ الاسلام گفت من هیچ کس ندیده ام
قوی تر در طریق ملامت و تمام تر از احمد جشتی. و جشتیان همه جنّا
بودند از خلق بی بال در باطن سادات جهان سه بار بر بادیه رفته
بود و باز گشته که از خود در آن اخلاص تمام ندیده بود همه احوال ایشان
با خلاص و ترک ریا بود هیچ گونه سُستی روان داشتندی در شرع
تا بتهاون چه رسد. و شیخ احمد بخار را دید بود و غیر او را **ه** شیخ الاسلام
گفت قدس من که احمد جشتی بزرگ بود و مرا تعظیم داشتی و حرمتی
که هیچ کس نداشتی و پیشین کسی که موی خود را در پای من مالیده
وی بود. و وی زیارت شیخ ابو نصر طالقانی شده بود. و این بیت شنیده

بود از وی **شعر** در نیاکت ندانستم می پنداشتم دامن
ازین بندار کونا کون و زین دانش **ه** شیخ الاسلام گفت که من هیچ کس
ندیده ام بدیدار و فراست چون بر احمد جشتی وی خدمت من
کردی و مرا تعظیم تمام داشتی من در قندهار مجلس میکردم و از
مجلسیان من کس بود که با وی صحبت داشتی و سخنان من و براباز
میگفت وی میگفت که این دانشمند شما از کوی ماست خدای داند
که از آن سخن وی در سر من چیست یعنی از طبع و آن سخن وی مرا مایه
تسرازان مراد عوت کرد و همه دنیا بی خود بر من پاشیده و پس از آن
در سرما و برف بنیادان شدیم وی مرا ببرد و سرکار ما از آنجا بود. و
بو نصر سوهانکار از یاران جشتی بود. و وی صاحب فراست عظیم
بود و آن وقت که بنیادان رفتم زمستان بود و شصت و دو تن
از شاخ نواحی آنجا جمع آمده بودند و بصل و اند روز من سخن میگفتم
ایشان را و بسط و افشا، علم حقیقت اول از آنجا بود. و هیچکس از ایشان
با من برابر نرفت و همه خداوندان و لایست و کرامات و فراست
بودند و تا ایشان زند بودند هیچ ترکان بخراسان نیامد چون
با حفص بغا و ردان که جسم و کوش فرا سخن من داشته بود. و وی
خداوند کرامات ظاهر بود و بی **ه** شیخ الاسلام گفت که اگر
بو حفص بغا و ردان زند بودی شما جامه خود از وی در کشیدی
و در روی تکریمستی و من و یار استید و بزرگ می دیدم با کرامت ظاهر
و فراست عظیم دوستی از دوستان او بود و دوستان او پوشید
باشند از غیرت او تا دوستی بنود از دوستان او و دوستان او را

ابو حفص غاوردی
رحمه الله تعالى

بوشهر کوهانی رحمه الله تعالى
 احمد مرزبان فاجده کاه دستا
 رحمه الله تعالى
 ۵

نشاند و چون بوشهر کوهانی که کوترخان بنحوی فرود آمد
 و چون احد مرزبان فاجده کاه دستانی که بر شاخ قوت رقص میکرد
 چهل و اندر روز آنجا بودیم هر روز همان کبی و هزار و دویست
 جامه قنوج رسید بود از آن جرگه سجاده بخانه نیاوردیم و توری
 در آن ایام سماع میکردم و در آن شور میکردم و جامه پاره میکردم
 چون از سماع بیرون آمدم بمسجد جامع آمدم و در آنجا سماع بودم که یکی
 از ایشان فراز آمد مرا گفت آن جوان که بود که با تو در سماع می کشت
 گفتم چگونه گفت نوجوانی شاخ ترکس دراز در دست با تو می کشت
 در سماع هرگاه که آن ترکس را فریبی تو داشتی تو در شوریدی و بی
 طاقت تر شدی در سماع گفتم کن امکوی دیگر پس از آن هنوز با هم
 نرسیدیم مگر با جفص که بود اع من و دوستان آمده بود که بخواست
 رفت از دنیا و در آن هفته رفت و بوشهر کوهانی در مجلس املا
 ایمنی جافظ مرا گفت دانشمندان آنجا آمدی بنشین که من آنجا
 نیز با توام و در سخن بر من بسته شد حرف گفته نیامد با خود گفتم
 که آن چه بود مگر نزد دیگر جنان باشد تا وارد باین آیت رسید که
 النَّاسُ مِنْ نَحْدِیْ دُونَ اللَّهِ أَنْدَادًا وَنَحْنُ بَكْشَادٌ وَیُوسِیْةٌ کَثِیْرَةٌ

شیخ احمد حاجی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که شیخ احمد حاجی از پیران منست شیخ حصری را
 دیدم بود و ابوالحسن طریزی و غیر ایشان را و ایشان حکایت میکرد
 و مرا گفتم از حصری چه چیز یاد داری گفت بایکی از مشایخ بر حصری
 در آمدم چیزی بنود از خوردنی شیخ می گفت سخن دوا لب یا سیدی

اعلف دوا لب یا سیدی و دست بر همدی زده شیخ الاسلام
 گفت در آن منکر که بعلف حاجت داشت در آن منکر که بخا و هیچ حاجت
 نداشت

شیخ بوسله باوردی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که شیخ بوسله باوردی خطیب صوفی سیاح
 از پیران منست پیری مسن بود و مشایخ بسیار دیدم چون ابو عبد الله
 رود باری و عباس شاعر و ابو عمر و بخید و با یعقوب نهر جوئی رحمه الله

ابو علی کمال رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که من شیخ ابو علی کمال را دیدم اما خورد بوده ام
 و برانشناخته ام بزرگ بوده شیخ سیستان است طریق ملائمت
 داشته و بر ابکرامات ستایش نتوان کرده که خود می از کرامات
 بود وی و شیخ اجد نصر و شیخ بوسعید مالینی هر سه
 در صنفه سرای صوفیان بوده اند و من آنجا حاضر

ابو علی زهری رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت ابو علی زرگر از پیران منست از پیران مبین
 صوفیه بود شاگرد ابوالعباس قصاب آملی و از وی حکایت کردی

ابو علی بویه کز رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که وی نیز از پیران منست مرد جواد بود و شیخ
 حصری را دیده بود و از وی حکایت کردی و الله اعلم

شیخ ابن نصر قبا رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که وی سفرهای نیکو کرده بود و مشایخ بسیار
 دیدم شیخ ابو عمر و آقا ربه و خدمت کرده بار دین و ابو عمر و بخید

دادید بود و شیخ ابونصر بوعبدالله مانک را نیز دید بود بارغان
فارس شاگرد شبلی و حکایات کرده مرا از ایشان.

شیخ ابواسمعیل نصرانی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که وی پسر مهینه شیخ ابوالقاسم نصر آبادی
از وی حدیث دارم و حکایات از پدر وی.

شیخ ابونصر کاظمی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که وی درویش بشکوه بود و مشایخ را دید بود و
شیخ احمد بخارا را دید بود و ابونصر سراج صاحب را دید بود.

اسمعیل دباس جیرفتی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که اسمعیل دباس از بیران منست پیر و رس بود
و محدث شیخ مؤمن شیرازی را دید بود و از وی حکایت میکرد.

ابوسعید معلی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که ابوسعید معلی پیر و رس بود و نیکو دل
و مرق سفید پوشیدی شیخ ابراهیم کیلی را دید بود.

شیخ محمد ابو حفص کورنی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که شیخ محمد ابو حفص کورنی بزرگ بوده و خداوند
وقت عظیم و از بیران منست و قوی و پرایمیاری افتاد قوم بزرگ
وی شدند سخنی میرفت کبی عوی کرد بیش وی طاقت آن نیاورد
غیرت بوی در آمد بر جست و گفت حق حق چون ساعتی گذشت
با خود آمد گفت استغفر الله استغفر الله استغفر الله ضعیف شدم و
خواست شیخ عمو قدس الله تعالی عنی کفایت

وی ابواسمعیل است و نام وی احمد بن محمد بن حمزه الصوفی ^{الاسلام} شیخ
گفت که شیخ عمو خادم خراسان بود وی پیر خوشا و منست یعنی

آداب و رسوم صوفیان از وی آموخته ام و عمو مریدین بود بامریدی
من و پراو من هم کاسه وی بودی و چون وی نبود من بر جای
وی بودی و چون بسفر بودی ناگاه همه بمن فرستادی مشایخ
جهان دید بود و شیخ ابوالعباس نهاوندی و پراو لقب نهاده
بود چنانکه گذشت. شیخ ابوبکر فخر را دید بود بنفشه بود و سفر
اول و حج اسلام با شیخ احمد نصر طالقانی کرده بود. و شیخ ابوبکر
فالیزا را دید بود بخارا و وی جنید را و شیخ ابوبکر مفید را
دید بود و وی جنید را و با شیخ سیروانی صحبت داشته بود
و با همه مشایخ جرم چون بوالحسن جهضم ممدانی و شیخ ابوالخیر
حبیبی و محمد ساخری و جوال کر و شیخ ابواسامه و بوالحسن سرکی
و ابوالعباس نسائی و ابوالعباس قصاب و غیر ایشان مشایخ وقت
را دید بود و و پراو ناخته بودند و وی خدمتهای نیکو کرده بود
ایشان را و راحتها رسانید و شیخ ابوالفرج طرسوی را دید بود
در رجب سنة احدى اربعین و اربعایه برفته از دنیا
و عمر وی نود و دو سال بود.

شیخ احمد کوفانی رحمه الله

شیخ الاسلام گفت که شیخ احمد کوفانی خادم عمو بودی و پیر
بسیار دید بود و سفرهای نیکو کرده و وی مرا گفت که ما از تو
بدانستیم که ما گرا دیدیم ایم. یعنی تو ایشانرا شناخته بحقیقت

ابو الحسن نجاشی رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که وی درودی بود در قهندز مردی بشکوه بود
و بزرگ کس و پراخی شناخت. وقتی در راه دیدند و پراخانه در کوه دار
با وی از مردیان وی مراجعات کرد از هلال خادم حصی آنک حصی
گفت لا تطلع الشمس الا بذی. شیخ الاسلام گفت که قاضی ابراهیم
باخرزی مرا گفت که الله تعالی را بخواب دیدم گفتم خداوندانند کی بتو
گفت آنکه که او را هیچ مانع نماند که او را از من باز دارد. شیخ الاسلام
گفت که مرادیدار شیخ ابوعلی سیاه روزی نبود اما چون از خرقانی باز گشت
قضا و شیخ عمو از وی باز گشته بود مراجعات میکرد از وی و
من از خرقانی و ابوعلی سیاه مردی بزرگ بود و صاحب سخن و کرامات
و ولایت عظیم بمر. شیخ الاسلام گفت که میر محمد کشور تائب بود
صادق و ویرا ریاضتهاست و صالها کردی و وقتی در وصال بود
و من با وی بودم تا بجهل روز مرا گفتند که وی آنرا هشتاد روز تمام کرد
و گفتند صد روز و الله اعلم. مرا گفته بود که اگر برین بیایی در شرق
و غرب چون تو نبودی. شیخ الاسلام گفت محمد شکر فیری بشکوه بود
و باد عوی و قوت و ملامت و مراجعات کرده. شیخ الاسلام گفت
که من دو بار بسوسعید بنو الحیر بودم و وی دستار خود از سر فرو کرد
و کلیم مصری خود بمن داده و شلغم جوشیده در دهان من نهاده
چون بنزدیک وی شدم برای من برپای خاست تمام و دیر مرا تعظیم
داشت که اندک کسی را داشتی لیکن مرا با وی نقاری ز بهر اعتقاد دست
و دیگر در طریقت نه طریقت شایخ و زیدی بعضی از شایخ وقت

با وی نه نیک بودند. شیخ الاسلام گفت احمد خضویه روزی پیش یازید
گفت خدا یا امیدهای ما از خویش برید مکن یازید گفت یا رب امید
ما از خویش برید کن. شیخ الاسلام گفت آنچه احمد گفت عام را
و آنچه یازید گفت خاص است که امید علت است امید برنا موجود بود
بر یافت امید کی بود. ابو بکر دق گفت العافیة و التصفیة لا یكون
شیخ الاسلام گفت اگر صوفی احوال خویش را متهم کن که دعویست
و افعال خویش را متهم کن که ریاست و اقوال خویش را متهم کن که نبی
معنی است جو انمردی در بادیه مضطرب شد گفت اگر مرا سلامت
بیرون آری هرگز ترا یاد نکنم چون از بادیه بیرون آمد کسی و پراخانه
برد طعام داد سیر بخورد و بمر. شیخ الاسلام گفت اگر وی بزیستی
و یاد نکردی شریعت تباه شدی و اگر یاد کردی عهد تباه شدی
صادق بود شغل و پراکفایت کرد و وی نه استیلا و خواری گفت که
یاد نکنم از تنک یاد خود او را چنان گفت. شیخ ابوعلی سیاه بمر
گفت که از سر چیزی بشود چیزی بماند مگر شریعت که چون از
چیزی بشود هیچ چیز نماند. شیخ الاسلام گفت سخت نیکو گفت است
و آن چنانست شریعت همگی خواهد زیادت در شریعت نقصانست
شریعت چون آبست آب بمقدار باید اگر بفراید و پراخی کند و اگر بکا
ترا سیراب نکند. مرتضی گوید که مرکز خویشتن را بیاطن خاص ندیدم
نا خود را بظامر عام ندیدم. شیخ الاسلام گفت معنی آنست که حقیقت
من درست نیامد تا شریعت من صافی نشد. عادت شیخ الاسلام
چنان بود که هر چه شنیده بودی از خصال حمید و افعال پسندیده

چه در حدیث وجه در حکایات مشایخ البته خواستی که آنرا بگویی
 و قوی گفته است که چون سنتی بشمار رسد از پیغمبر صلی الله علیه
 و علی آله و سلم اگر نتوانید که آنرا آورد کنید و دایم بودید باری یکبار
 بکنید تا نام شما از زمره سنیان کنند و همچنین از معاملات نیکو و احوال
 و اخلاق مشایخ که ما را بآن فرموده اند که بر پی ایشان بروید و سیرت
 ایشان گیرید اگر همه نتوانید باری چیزی بکنید و وقتی در راه می رفتم
 درویشی سو کند بر من داد که مرا شلوار می باید حکایت آن امام یاد آمد
 که سواری آمد در درویشی بوی سو کند داد که بخدای تعالی که مرا شلوار می
 آن امام از اسب فرود آمد و شلوار بوی داد مردمان گفتند این چرا کردی
 که این گدایان همه دروغ کوی و زرافند گفت من دانم اما مرا روا نبود
 که وی سو کند بخدای بر من دهد و من از وی برگردم و مراد وی ندانم
 و شیخ الاسلام گفت که من نیز آن کار کردم شلوار بآن درویش دادم
 وی شلوار مجلس داشتم و شیخ الاسلام گفت که من بسیار بجای عاریتی
 مجلس کرده ام و بسیار بکیاه خوردن بر برده ام و بسیار رخت
 زیر سر نهاده ام و آن وقت یاران داشتم و دوستان و شاگردان
 همه سیم داران و توانگران بودند هر چه من خواستی بدادند
 اما من خواستی و بریشان میداد نکردی و من گفتمی چرا ایشان خود
 بدادند که من هیچ ندارم و از کسی چیزی نخواهم من خوردم بودم هنوز
 که پدر من دست از دنیا بداشت و دنیا همه بپاشید و ما را در پنج
 افکند و ابتدا درویشی و محنت ما ازان وقت بود و شیخ الاسلام
 گفت که من دوستان جسته نداشتم و سرمای عظیم بود در همه خانه

بویایی بود چندانکه بران خفتی و غدا پاره که بر خود پوشیدی
 اگر پایا بپوشیدی سر برهنه شدی و اگر سر بپوشیدی پای برهنه
 ماندی و خشتی که زیر سر نهاده می و میخی که جامه مجلس برون کردی
 و بیا و بختی روزی غریبی درآمد مرا چنان دید انکشت در دندان
 گرفت و در کوبه ایستاد ساعق بود دستار از سر فرو گرفت و بهناد
 و برفت و شیخ الاسلام گفت که مراد است در آن بنود که قاریات
 مجلس با چیزی دادی و از کسی نمیخواستم و بدل من ازان باری بود
 شخصی دایا ل پیغمبر علیه السلام بخواب دید گفت فلان دکان را
 بعبدا لله گذار تا سیم آن قاریا نوا دهد و اینا ل آن شعل و اکفایت
 کرد آن مرد سیم آن دکانا بقاریا ن بیداد و شیخ الاسلام گفت که
 شش من نان بطسوی بود و من سفاناخی خوردم و شیخ الاسلام
 گفت که هرگز در همه عمر خود الله تعالی مرا این روز در طلب دنیا ندین
 و اکنون بر من می کشایند اما مرا ازان چه اگر بنفیر مرا فرماستم و اگر
 آنرا بردل من هیچ قدر و خطر باشد که فرماستم تا بآن وقت که ازان
 نروسم و بایست آن از من نبردند آنرا بر من نکشادند و اگر ملاک سلیمان
 باشد مرا ازان چه هر چیزی که من دیدم بودم و مرا خوش آمد بود و بایست
 و بروز کار بجستم و دل من گذشته بود آن مرا نقد میکند که می گویم این
 آنست که فلان وقت دیدم بودم و بردل من گذشته بود آن وقت که مرا
 بایست آن بود نداد اکنون می دهد توگی بود که ملازمت مجلس شیخ الاسلام
 می کرد و بر من سر شیخ الاسلام مقدار سپر نوری دید روزی با شیخ احمد
 کوفه گفت تو آن سپر نوری بینی بر سر خواجگه گفت بنیم شیخ الاسلام

گفت که نمی دید اما برتافت آنرا که آن ترک چیزی بیند و گوید که من
 نمی بینم آن ترک هیچ رفت و باز آمد پس از آن نورندید **شیخ الاسلام**
 گفت که آن ترک گفت اکنون آن نور نمی بینم سبب چیست گفت تو اکنون
 خود را بیا و زین و خود را بزرگ در چشم می آری که حج کرده ام و حاجی
 یام آن وقت خداوند دنیا و تشنه ما را بودی **شیخ الاسلام** گفت
 هر کسی باقی است یعنی معشوقه وقت بهار بت منست که من
 را دوست دارم **و** وقتی هوا گرم شده بود و کلام می پرسید برای
 بایست که کل بینم تا چشم من بر آساید بکا ز کاه می رفتم در باغچه
 لاله دیدم مقدارا سکره سخت نیکو که ممکن نبود که پیش از آن لاله
 بود **شیخ الاسلام** گفت وقتی ترک دل بودم صعب در تندرستی
 خود نشسته بودم اندیشه ناک بسیار می بادی بخت و کافرا
 هشت سوا ز بر در فرو افتاد بخط سرخ بران نوشته فرج فرج
شیخ الاسلام گفت که شیخ ابو الخیر تینا قی هشت سال بکه بود بمجا
 هیچ سوال نکرد و این صعب بود که کسی چیزی ندارد در مکه سوال
 نکند و قی هشت شبانه روز چیزی نخورده بود بیماری بکر منگی
 بیوست سست شد بحیله خود را بمقام ابراهیم افکنده دور رفت
 نماز بکنند از سستی در خواب شد الله تعالی را بخواب دید که با وی گفت
 اشراف بر مملکت گفت بدادم گفت دیگر چه خواهی گفت حکمت گفت
 بدادم بیدار شد **شیخ الاسلام** گفت از اشراف وی بر مملکت یکی
 آن بود که گفتی بر سرهای بینم بخط سفید که سعید و بر سرهای بینم
 که شقی و دیگر گفتی که هر که از اقلی روی حج نهد ویرانی بینم **شیخ**

چون می آمد

گفت که مرا آن نباید که بدانم شقی کیست که در آن چه کرامت باشد
 که غم کسی بیاید خورد و من در بیدم بجای آرم اما در خیر و بد بجای آرم
 و بینم و مقام مرد بگویم که مقام وی بنزدیک حق تعالی تا کجا است
 بیک نگر نیست اما شقاوت ندانم و نخواهم که بدانم یعنی اگر خواهیم
شیخ الاسلام گفت که مرا بنکدارند که جدا کنم اهل ولایت را از دیگر
 وقتی گفتم که جدا کنم مرا نکذاشتند **شیخ الاسلام** گفت کس بود
 که بگوید بفراست و داند که میگوید و آنچه میگوید می بیند و این دیدار
 بفراست ویرادیم باشد که ویرا این دیدار وقتی باشد **و** وقتی باشد
 در وقت غلبه و صولت بگوید و بود که آن سخن بزبان وی برود آن
 حقیقت باشد و فراست راست و وی از آن آگاه نی بنزدیک شما
 کدام مباد است پس گفت آن پیشینه که آن فراست ویرادیم است
 اهل ولایت است و آن بیشتر ابدال و ابرار و زهاد را بود و آن پیشینه
 محقق است که وقت باشد که بروی بوسیده بود و کاه بود که آشکارا
 باشد اگر فلان گوید آن حقیقت باشد و اگر در غفلت گوید چون آنرا
 پاس دارند همچنان باشد که وی گوید جامع مقامات شیخ الاسلام
 گوید که شیخ الاسلام چنین بود **شیخ الاسلام** گفت که ابو الحسن
 دراج بآردوی یوسف بن الحسین بری آمد از سر که چال وی برسد
 گفت بآن زندیق چه کار داری چون بعد از ماهی بروی درآمد و
 گفت هیچ بیت یاد داری گفت دارم بیتی نازی یاد داشت بخوان
 یوسف بن الحسین در سماع بشنود و طوفان از جهم وی روانه
 شد گفت ای بولحسن عجب دار که مای است در ری میگردی

و حال من می پرسید میگویند بآن زندیق چه کار داری از وقت صبح باز قرآن می خواندم اشک از چشم من می آمد بدین یک بیت که تو خواندی بین که چه حال ظاهر شد **ه** شیخ الاسلام گفت ندانم که از اول ویرا شناخت زنگ رزی میکرد یعنی تلپین و نگفت تا آنگاه که در غلبه بگفت یا خود در حال غلبه بجای آورد و این مه است از آن بیشین تفصیل حکمتها و نکتهایی که بر زبان شیخ الاسلام گذرانیده اند تقریر بلکه متعذر است بسیاری از آنها که گذشته است و شاید که بعضی دیگر بیاید انشاء الله تعالی و اینجا برین مقدار اقتصار افتاد و وفات وی روز آدینه بوده است بیست و دوم ماه ذوالحجه سنه احدی و ثمانین و اربع مائده و عمر وی هشتاد و چهار سال

شیخ ابوالکلیث فوشنجی رحمه الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که لیث فوشنجی بزرگ بوده و عارف و بای برهنه رفت **ه** وی گفته که از پوششک همراه آمدن بآن سبب آنجا بماندم که بخایان می گذشتم بکوردستان زنی بکوری باز نشسته بود میگفت جان مادر یکانه مادر از آن مرا حالی پیدا شده **ه** شیخ الاسلام گفت که بوایل شقیق بن سلمه الکوفی از بزرگان تابعین است نوح نشیندی و بگریستی **ه** یکی ازین طایفه گفته است التلذذ بالیکار من البکار **ه** شیخ الاسلام گفت باز ماند از صحبت تو از اشک حسرت لذت می یابد یا بند توجه یابد قبر لیث فوشنجی بخیا بانست چون وی برفت ویرا یاران بودند بر سر قبر وی خانه ککی ساختند و بر بام خانه چهارطاقی و دران می بودند تا یک یک می رفتند و بهی

وی دفن میکردند رحمهم الله تعالی **ه** شیخ عمومی گفت که این قبر فلان نادر فروش است و این آن فلان و بمن می نمودی قبر یاران ویرا **ه** شیخ الاسلام را خوش می آمد و می پسندید موافقت و استقامت ایشانرا و گفت که محمد عبدالله کازر گفت همه نیکویی که خود را می بینم سبب آن دانم که لیث فوشنجی با من رازی کرد من آن در حلق من فرو شد لیث فوشنجی وقتی در دره راه غرق شد می طپید گفت الهی اکنون مرا کفنی بزرگ آمدن ندارم مگر مرا بسلامت بیرون آری سه بار ترا سوره قل هو الله بخوانم گفت از آن برستم نه سال است تا دارم که بخوانم نمی توانم مگر که گویم اجد موتی گوید آنم که تو میگوینی انی که احد کیست مرا **ه**

محمد بن عبدالله کازر هروی رحمه الله تعالی

بزرگ بوده است ازین قوم دره راه و صاحب کرامات و پیران تاریخ آورده اند و هو محمد بن عبدالله القضا راکهروی من فقیان شایخ هراه من ائمة المشایخ في وقت واحسنهم هديا و خلقا و طريقة و خواجه بود هل بوی رادی داشت عظیم و برای وی کار کرده بود و وقتی ویرا گفت خواجه این همه میکنی آخر تو مرا بد شهر بیرون خواهی کرد گفت من گفت تو روز کاری بر آمدن و وی رئیس هری بود **ه** محمد عبدالله کازر سخن نیکو گفتی در معاملات و ترک دنیا و در دلها اثر میکرد مردمان دست از دنیا بداشتند و از املاک خود بیرون آمدند خواجه ابو عبدالله ویرا از شهر کسبیل کرد و گفت بیاید رفت از شهر بجوالی شهر جایی که خواستی رو که سخن تو مرده و از زبان میدارد یعنی چون مرد دست از دنیا بدارد نسیم سلطان

بریده کرد و خواجه ابو عبدالله چهار سال خدمت شبلی کرده بود بی سوال و مالی عظیم بروی نفقه کرده شبلی ویراجواد خراسانی کفایت و خود حافظ بود و ثقه و مؤثر .

فراخ رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که وی پری بوده در پیش بزرگ و خداوند ولایت و فراست هم بکارگاه مادر قبرست . روزی خواجه عبدالله بود هلال بوی رسید گفت بسر بود هلال کی بود که ترا فرو نشانند و مرا بر نشانند خواجه هشیار بود دانست که مرد بزرگست گفت ای شیخ نتواند بود که ترا بر نشانند و مرا فرو نشانند گفت بسر بود هلال مرغ چه مرغ داشته باشد که مرا بر نشانند و ترا فرو نشانند بگفت برآمد امیر خراسان و برآب گرفت و بقلعه قلعه برد و در طایفه کرد و برآورد تا آنجا بر

خواجه خیرجه رحمه الله تعالى

شیخ الاسلام گفت که خیرجه غلامی بوده بکارگاه در قبرست خواجه وی از وی چیزها میدید و کرامت عظیم شاهد میکرد و برآزاد کرد بکارگاه آمد و آنجا خانه گلی ساخت و مقام کرده شیخ الاسلام گفت که من بسر خواجه و برآیدم ام و مرا از وی حکایت کرده وی گفت که وقتی سیل آمد بود و وی بر سر تل سنگ شده بود و می گفت خداوند هر کس را سیم باید سیم ده و هر کس را زر باید زر ده و هر کس را غلام و زمین باید و مرجه باید بدین خیرجه را همین تو شیخ الاسلام گفت که حال آن که آنرا محل غیرتست اما اختیار حق سبحانه بندگانه بسبب و علتست بلال را بآنکه غلامی بود خیرجه

بخواند و بوجهل و شیبه را که سادات مکه بودند برآند وی چه کرد و اینان چه کردند هیچ همه بعنایت و قیمت او باز بسته است و کس را در آن سخن نرسد شیخ الاسلام گفت چون کسی بیمار بود یا دردی داشتی بخیرجه شدی تا وی لکمه بخورد بر خواندی و بدیدد در حال راحت پیدا میدی و وقتی دانشمندی را در حد دندان بود بوی شد الحمد بخواند و بدیدد به شد آن دانشمند گفت خیرجه الحمد راست می خوانی آنرا بر تو راست کنم گفت نه تو دل خود راست کن شیخ الاسلام گفت من از خرقانی الهمد لله شنیدم که وی ای بود الحمد نمی توانست گفت و وی سید و غوث روزگار بود .

ابو عبدالله احمد بن عبدالرحمن بن نصر المالی رحمه الله تعالى وی از همینان مشایخ مراست از اقران شیخ عمه با وی حج اسلام کرده بود مشایخ حرم را دید و صحبت داشته عالم بوده معلوم ظاهر و باطن و در زهد و ودع یکانه روزگار در تجرید و توك دنیا سخن کردی و سخن وی را در دلها اثر تمام بودی صاحب کرامت و ولایت بوده یکی از اصحاب وی عبدالله بن محمد بن عبدالرحیم بوده است وی گفت که شیخ من ابو عبدالله احمد بن نصر روزی مرا گفت برو بیکه و فلا نکس را بکوی که جنین و جنین کن من کامی چند برداشتم خود را بیکه یا فتمه آن بیغام بگذارم بدان کسی که گفته بود بیمن از نماز بنزد یک شیخ باز آمدم آن وقت که آنجا رسیدم خواستم که حج گزارم آنکس که پیش وی رفتم بودم گفت برو و سخن شیخ را خلاف مکن و اگر نه باز نتوانی کشت و سه ماه در راه بمانی

قبروی در مالین مرآة است. شیخ الاسلام در اوایل حال بسیار بزیارت
 ابونصر بن ابی جعفر بن ابی اسحاق اهروی الخناجره بادی قدس تعالی
 و قیل ابونصر محمد بن احمد بن ابی جعفر عالم بوده. بعلوم ظاهر
 ظاهر و باطن و فقیه روزگار و باصل از کرمان بوده. سبب توبه
 وی آن بود که روزی شخصی فتوی آورد که چه فرمایند ای دین
 درین مسئله که شخصی در جوانی جوانی چند از روی غضب بر دانه
 کوشی زد آن دراز کوش روی باز بس کرده و گفت ای خواجه این
 خشم نیز بر مظلوم راند کینا ما فردا از عهد این خشم راندان
 چون بیرون خواهی آمد اکنون بیست سالست که آن شخص بیک
 و حالا آب چشم وی بخون بدل شده حکم طهارت و نماز وی
 چون باشد چون ابونصر این فتوی بخواند از هیبت آن سخن
 یهوش شد چون بهوش آمد اجرام صحبت آن شخص بست چون
 بمنزل وی رسید در آن کوی و اندوه از دنیا رفته بود بیری دید
 باروی نورانی و موی سفید و خون از دین وی دوید و بر روی
 خشک شد. اما می خندید ابونصر را از خنده وی عجب آمد
 تکفین و تجمین وی کردند و نماز گزار دادند چون ابونصر از اینجا
 بازگشت کویان بیری بوی رسید گفت ای جوان جرای کوی
 مکذباتی از کلام الله بتور رسیده است که بآن کار نکرده اما این
 کریم تو بکریمت دامن سوختگان می ماند نه دل سوختگان
 چون آن پیران بگفت و بگفتند شیخ ابونصر را درج برد و
 سوز بر سوز بیفزود و از هر چه در آن بود بیرون آمد و سفر

و سیاحت بیش گرفت. و گویند سیصد پیر خدمت کرد و صحبت
 خضر علیه السلام دریافت و در حرم مکه و مدینه و بیت المقدس
 و غیر آنها ریاضات کشید و عبادات کرد و در آخر به راه مراجعت
 کرد و عمر وی بصد و بیست و چهار سال رسید و در سنه
 خمسماية از دنیا برفت و قبر وی در خانجیه بادیست یزید و یزید بن
 سلطان محمد الذی طالبه قدس الله تعالی

گویند که وی ز اهل عسکر بوده در ترک و تجرید و توکل یگانه بوده
 در ویش محمد چکر که یکی از ابدال بوده در مسجد جامع مرآة بشری
 روزی در مسجد خفته بود کوزه آب وی ریخته بود خادم مسجد
 آنجا رسید پنداشت که وی بول کرده است ویراجنان بزد که
 اعضای و مجروح گشت چکر که آهی بزد و برفت مسجد از جوب بود
 آتشی پیدا شد و مسجد بسوخت و از اینجا بیا زار که آنرا بازار جمله
 فروشان گفتندی در آمد سلطان محمد الدین طالبه را ازان خبر
 کردند در عقب چکر روان شدند چون بوی رسید گفت چکر شهر
 مسلمانان را چرا میسوزی چکر بازگشت و آب چشم خود را بر آتش
 افکند آتش فرو مرد و این رباعی بگفت **الرباعیه**
 آن آتش دوشین که برافروخته بود. او سوختن از دل من آموخته بود
 که آب و جشم من نکردی یاری. چه جمله فروشان که مری سوخته بود
 گویند وقتی سیل آمد نزدیک شد که هر آیه را آب برد خیر سلطان
 محمد الدین بردند گفت خرقة مرا پیش سیل نهید جان کردند
 فی الحال سیل بازگشت. امام فخر الدین رازی رحمه الله علیه

در وقت وی بوده است و بصحبت وی تقرب و تبرک جستی چون ویرا
وفات رسیده در اندرون در تریب خشک و فیروز آباد دفن کردند
و شیخ محمود اشنوی رحمه الله تعالی که صاحب رساله غایه الامکان
فی معرفة الزمان و المکان است در کتب مقبره وی مدفونست
و این شیخ محمود از اصحاب تلامذۀ مولانا شمس الدین محمد بن عبد الله
دبلی است رحمه الله تعالی که از اکابر مشایخ و محققان است و سخن
در حقیقت زمان و تحقیق آن جنان که در مصنفات وی
مذکورست در مصنفات دیگران کم یافت شود.

ابو عبدالله مختار بن محمد بن احمد الهروی رحمه الله تعالی

وی از بزرگان مشایخ هراة است مجامع بوده میان علم باطن و علم
ظاهر صاحب کرامت و ولایت بوده است گویند که در لوح قبر
وی چنین یافتند که سبعة و سبعین و مائتین برفقة از دنیا
رفت و وی گفت است که طعام جنان خورد که تو را خورده باشی نه او را
که اگر تو را خوری همه نور شود و اگر او ترا همه دود کرد و جامه
جنان پوش که دعوت و فخر و خیلان را در نهاد تو بسوزد نه آنکه
اتق این ملتها را برافروزد و هم وی گفته که در هر کار که باشی
جنان باش که اگر عزرائیل ترا در بیداران کار ترا بکار دیگر نیاید شد
و در آن کار همه حالات تو با تو باشد اگر چه طعام خوردن باشد
یا عمل مباح باید که در باطن خالص الله بود و نیت تو در آن فعل
رضای حق بود سبحانه و نگاه داشت شرع و هم وی گفته که
اصل عبودیت آنست که جنان باشی بظامره که از تو همه شرع ظاهر

بود و جنان باشی باطن که در تو باید غیر از کجایی نبود و ویرا اصحاب
بسیار بوده اند همه صاحب ولایت و کرامت و چون ابو یعلی بن
مختار العلوی الحسینی رضی الله تعالی عنه و از وی کرامات بسیار
و خوارق عادات بی شمار منقولست و وی بستید امام مشهور بوده
و قبر وی در پایان بای ابو عبدالله مختارست و چون فقیه
ابو عثمان مرغزی رحمه الله که از غایت شوق و سوختگی ویرا
شوق سوخته می گفت اند و ویرا وقایع غریب عجیب بوده است
گویند که آن روز که سید امام را در هراة وفات رسید وی در
مروارود بود و ویرا آنجا در باطن مصیبتی عظیم افتاد جنانک
نی طاقت شد و بهراة آمد گفتند در میان وقت سید امام وفا
یافته بوده است واضطراری که در باطن وی پیدا شده بوده است
بسبب آن بوده است و چون شوق سوخته رحمه الله وفات یافت
ویرا در کورستان جنازه باده در پایان بای عبد الواحد
بن مسلم در خاک کردند قدس الله تعالی ارواحهم.

شیخ ابو نصر بن جانی قدس الله تعالی

شیخ الاسلام گفت که من یک تن دیده ام که بوذر بوزجانی را دیدن
بود صیاد کوریکز در بوزجان مرا بخی عظیم رسید و طلب بسیار
کردم تا ویرا یافتیم و دیدیم بوذر خداوند کرامات ظاهر بوده گویند
که در بوزجان مدرسه بود که شیخ بوذر ساکنان آنرا اولیای خوانند
یک روز بر در آن مدرسه خسبید بود خادم مدرسه بیرون آمد
گفت اولیا در چه کارند خادم گفت امروز خوردنی نیافت اند

درمان مدرسه درختی بود توت خادم را گفت برو و آن درخت را
بپاشان خادم آن درخت را بپاشانده و برگی که بیفتا ز ر خالص بود
پیش شیخ آورد گفت برو و برای ایشان طعام بخور روزی سبکتین
پدر سلطان محمود که وفات وی در سنه سبع و ثمانین و ثلثمائیه
بوده است بدیدن وی آمده بود و برانصیحتهای درشت کرد سلطان
محمود هنوز کودک بود و برایش شیخ آوردند بسیار لطف نمود
و ویرا بر کار خود نشانده و از اشعار و بیست و نهمین کافیه چنین

و سائر الناس لنا منكر	و تم از اشعار و بیست و نهمین
توبع ازل مرادیدی	دید آنکه بعیب بخردی
توبع آن و بعیب همان	رد مکن آنچه خود پسندیدی

شیخ الاسلام احمد الناصبی الحامی قدس الله تعالی سر

کنیت وی ابو نصر احمد بن ابی الحسین است و وی از فرزندان جریر بن
عبد الله الجلی است رضی الله عنه که در سال وفات رسول صلی الله
علیه و علی آله و سلم ایمان آورده است قال رضی الله عنه
ما حجبني رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم منذ اسلمت ولا رأني
الا بقمي في وجهي و بسیار بلند قامت و با جمال بوده است و امیر
لکومنین عمر رضی الله عنه و بر او سفاین امت نام نهاده است
حضرت شیخ راجح سبحان و تعالی جمل و دو فرزند داده بوده است
می و نه بروسه دختر و بعد از وفات وی چهارده بروسه دختر
باقی مانده بوده اند و این چهارده بروسه عالم و عامل و کامل
و صاحب تصنیف و صاحب کرامت و صاحب ولایت و مقتدا

و پیشوا خلقی بوده اند و وی می بوده که در سن بیست و دو سالگی
توفیق توبه یافته و بکوه دفته و بعد از هشتده سال ریاضت در
جمل سالکی و بر ایمان خلق فرستاده اند و ابواب علم لدنی بروی
گشاده زیادت از سیصد تنای کاغذ در علم توحید و معرفت و علم
سیر و حکمت و روش طریقت و اسرار حقیقه تصنیف کرده است
که هیچ عالم و حکیم بران اعتراض نکرده است و نتوانسته و این
تصنیفات همه بآیات قرآن و اخبار رسول صلی الله علیه و علی آله
مقتید و مؤید است حضرت شیخ قدس الله تعالی سر در کتاب
میراج الکسایرین آورده است که بیست و دو ساله بودم که حق غرشاء
بلطف و کرم خود مرا توبه کرامت کرد و جمل ساله بودم که بر ایمان
خلق فرستاده و اکنون شصت و دو ساله ام که این کتاب را بفرومان
جمع میکنم تا این غایت صد و هشتاد هزار مرتبه است که بردست ما
توبه یافته اند و بعد از آن بسیار سال دیگر زیسته اند شیخ ظهیر
عیسی که یکی از فرزندان ایشانست در کتاب رموز الحقایق آورده است
که تا آخر عمر بردست پدر فرشیخ الاسلام احمد قدس الله تعالی
ششصد هزار کس توبه کرده اند و از راه معصیت بطریق طاعت
باز آمده شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس الله تعالی روحه
خرقه بود که درمان طاعت کردی و چنین گویند که آن خرقه
از امیر المؤمنین ابوبکر رضی الله تعالی عنه میراث مانده بود و شیخ
را تا نوبت بشیخ ابوسعید رسید و برانمودند که آن خرقه را با جد
تسلیم کن فرزند خود شیخ ابوطاهر را وصیت کرد که بعد از وفات

من بچند سال جوانی نو خط بلند بالا بچشم ازرق بنام احمد از در خانقا
 تو در آید و گوید در میان یاران نشسته باقی بجای من زینها که آن خرقه
 بوی تسلیم کن چون کاد شیخ با آخر رسید شیخ ابوطاهر در آرد
 زوی آن ی بود که ولایتی که حضرت شیخ را بود بوی سپارد شیخ
 چشم باز کرد و گفت ولایتی که شما طمع می آید بدیگری سپردند
 و علم شیخی ما بر در خرابی زدند و کاری که ما را بود بدو تسلیم کردند
 کس ندانست که حال چیست تا آنکه بعد از چند سال از وفات شیخ
 شبی شیخ ابوطاهر در خواب دید که شیخ ابوسعید با جمعی از یاران
 بتجیل میرفت ابوطاهر پرسید که یا شیخ چه تعجیل است شیخ
 گفت تو نیز برو که قطب الاولیای رسید شیخ ابوطاهر خواست که
 برود بیدار شد دیگر روز شیخ ابوطاهر در خانقاه نشسته بود جوان
 بآن صفت که شیخ گفته بود درآمد شیخ ابوطاهر در حال بدانست
 ویرا غراز بسیار کرد اما چنانچه مقتضای بشریت اندیشه
 ناک شد که خرقه بدر آید چون از دست بدستم آن جوان گفت ای خواجه
 در امانت خیانت روا نباشد خواجه ابوطاهر را وقت خوش شد
 برخاست و آن خرقه را که شیخ ابوسعید بدست خویش بر سر می نهاد
 بود و تا آن روز آنجا بود بیاورد و بر سر آن جوان فرو انداخت و گوید
 که آن خرقه را بیست و دو تن از مشایخ پوشید بودند و در آخر
 بشیخ الاسلام حواله شد بعد از آن هیچ کس ندانست که آن خرقه
 کجا شد **ه** بزرگان گفته اند که جمل مرد ولی شدند که ارادت ایشان
 بشیخ بود قدس الله تعالی عنهم و از انجمله یکی شیخ الاسلام احمد بود و

یکی خواجه بوعلی و همانا که مراد ابوعلی فارمدی است و هر دو معروف
 و مشهور شدند در عالم و یکی ازین طایفه گفت که خواجه بوعلی را بر خا^{طها}
 واقف کردند و باظهار آن ماذون بنود **ه** و شیخ الاسلام احمد را هم
 بر خاطرها واقف کردند و هر دو بر ظاهرها جا که و باظهار آن ماذون
 بود **ه** از حضرت شیخ الاسلام احمد پرسیدند که مقامات مشایخ
 شنیده ایم و کتب ایشان دیدیم از هیچ کس مثل این حالات که از
 شما ظاهر میشود نشنیده است فرمود که ما در وقت ریاضت مر
 ریاضت که دانستیم که اولیای خدای تعالی کرده بودند بجای آوریم
 و بران فریدی نیز کردیم حق سبحانه و تعالی بفضل و کرم خود پروراند
 بایشان داده بود بیکبار باحد داده در هر چهار صد سال چون احد
 شخصی پیدا آید آثار عنایت ایزد تعالی در باب او این باشد که همه
 خلق بینند **ه** ازین فضل زنی **ه** جامع مقامات حضرت شیخ گوید
 که از بدایت حال ایشان سوال کردم فرمودند که من بیست و دو ساله
 بودم که حضرت حق سبحانه و تعالی مرا توبه کرامت کرده و سبب توبه من
 آن بود که چون توبه دو راهل فسق و فساد بمن رسید شهنه نامش
 غایب بود و حریفان دور طلب اشتد من گفتم شهنه غایب است
 چون باز آید دور بدیم حریفان گفتند ما توقف نمیکنیم شاید که او در
 تر آید گفتم سہلست چون باز آید اگر مضایقه کند و در یک بدهم
 چون شهنه باز آمد مضایقه کرده و در روز دیگر طلب داشت چون
 بو ثاق من آمدند و طعامی بکار بردند کسی بخم خانه رفت تا آخر آمد تمام
 خمهائی یافت و در آن خم خانه جصل خم بود تعجبها کردم تا این چه تواند بود

وآن جال از حریفان نهان داشتم و از جای دیگر خمر آوردم و در پیش
ایشان نهادم و من بتجلیل تمام درازکوشی در پیش کردم و بجانب رز
روان شدم که آنجا خمر داشتم تا زود تریا رزم برفتم و درازکوشی با کردم
درازکوشی در رفتن کشیدی میکرد و من و پرا سختی رنج ایندم تا زود تریا باز
آیم که دل بحریفان معلق داشتم ناگاه آوازی سخت بگوش من رسید که احد
این حیوان را چرا رنج میداری ما او را فرمان نمیدهیم تا برود از شخه عذ
ی خواهی قبول نمیکند از ما چرا عذر خواهی تا از تو قبول کنیم روی بر زمین
نهادم و گفتم الهی توبه کردم که بعد ازین مرکز خمر نخورم فرمان ده این
درازکوش را تا من بروم تا در روی آن قوم نخل نکرده در حال درازکوش
روان شد چون خمر پیش ایشان بردم قدحی پیش من داشتند گفتم من
توبه کرده ام ایشان گفتند احد بر ما می خندی یا برخورد الحاح میکردند ناگاه
آوازی بگوش من رسید که یا احد بستان و بخش و ازین قدح همه را
بخشان بستیم بخشیدم شد شدن بود یا حق سبحانه و تعالی و همه
حاضران را بخشانیدم در حال توبه کردند و از هم پراگندند و سرکشی
روی بجیزی نهاد و من و اله و روی بکوه آوردم و بغیادت و ریاضت
و بجاهده مشغول شدم چون یک جندی در کوه بودم در خاطر من
دادند که احد راه حق چنین روند که قوی روی قوی صاحب فزنان
رها کرده که حق ایشان در فرقه تو واجبت و ایشان را ضایع گذاشته
بعد از آن خاطر دیگر در آمد که در خانه توبه یرون از چیزهای دیگر جمل
خمر است که در آن خمر بوده است همدجبه دارند که بر خود خرج میکنند
چون دانستی که چیزی دیگر نماند آنگاه بزم خوارک ایشان مشغول شو

چون ساعتی برآمد بخاطر من فرود دادند که یا احد نیکو روند باشتی در
راه حق سبحانه و تعالی که توکل بر خمر کنی راه غلط کرده چرا توکل بر
کرم حق سبحانه و تعالی نکنی تا او صاحب فزنان تو از خزانه فضل خود
روزی رساند که رزاق بر حقیقت اوست تو تکیه بر خمر کنی نیکو باشد
صفای عظمی بر سر من زد بخود از کوه در آمدم و در خانه رفتم و عصا
در کرد ایندم و خیمه را شکستن گفتم شخه ده را خبر کردند که احد از
کوه در آمد است و جنوبی بروی غالب شد می شکند و می ریزد شخه
کس فرستاد و مرا از خانه بیرون آورد و در پایگاه اسپان باز داشت من
بر سر آراسپان بنشستم و دست برسم می زدم و این بیت می گفت شعر
اشترخراس می بگردد صد کرد تو نیز زهر دوست کردی در کرد
اسپان سر از علف برداشتند و سر بر دیوار زدند و آب زخمهای
ایشان روان شد ستود بان بدید برفت و شخه را گفت دیوانه آورده
اید و در پایگاه اسپان باز داشته تا اسپان جله دیوانه شدند و دهان
از علف برداشتند و سر بر دیواری زدند شخه آمد و مرا بیرون آورد و
از من عذر ها خواست من بجانب کوه باز گشتم و چند سال بیرون
نیامدم و حق سبحانه و تعالی از خزانه فضل خویش مرا مداد سر پاک
از صاحب فزنان مرا یکن کردم بدادی که در زیر بالین ایشان بیدار آمدی
چنانکه همه را کفایت کردی و اگر همانان نیز رسیدی همه را فرار
بلکه چیزی بر آمدی و خواجه بوالقاسم کرد مردی بوده بزرگ و مال دار
و با چیزی وی گفته که مرا جادو افتاد که مرجه داشتم بکلی از دست من
رفت حال من باضطرار رسید عیالی بسیار داشتم و هیچ کس نبود

پیوسته بخدمت علما و مشایخ و مزارهای رفته و استمداد همت
 میکردم که طاقت احتیاج بخلق نداشتم روزی در مسجد نشسته بودم
 عظیم تنگدلی بیری در آمده دور کعبه نماز بگذارد پس نزدیک من آمد و بر
 سلام کرد هینتی عظیم از او بر من مستولی شد که پس نورانی و مهیب بود
 پس پرسید که چرا دلشکسته ای قصه خود با وی بگفتم گفت ایچدن ابی الحسن
 را که درین کوه است می شناسی گفتم مرادوست دیرینه است گفت خبر
 و نزدیک وی رو که مردی صاحب کرامت است باشد که در دهر خود را از
 دربان یابی روز دیگر برخاستم و پیش وی رفتم سلام کردم جواب
 داد و پرسید که حال توجیست گفتم میرمن و قصه خود با وی بگفتم
 فرمود که چند روز است که خاطر ما بتس میکشید و انستم که تراکاری
 افتاده است و برو خاطر مشغول مدار حق تعالی سهل گرداند قبول کردم
 که امشب در وقت مناجاة بر حضرت حق تعالی عرض دارم تا ما جواب
 آید دیگر روز با مداد بخدمت او رفتم چون چشم مبارک او بر من افتاد
 گفت بیشتر آیی حق سبحانه و تعالی کار تو را است آورد پس فرمود که
 هر روز کفاف ترا چند باید گفتم چهار دانگ فرمود که هر روز چهار
 دانگ ترا بران سنک حواله کردند می آیی و می برو بعضی از افاضل در آن

زمانها گفته است	بوالقاسم کرد شد جو یکسر مضطر
بکشاد برو کرامت اجد در	کردند حواله کفایتش بحمد
هر روز چهار دانگ می آیی	پیش آن سنک رفتم یاره زر

دیدم از سنک بیرون آمده برداشتم و بخدمت شیخ رفتم و گفتم
 من بیر شده ام و اطفال خود دارم چون من غایم حال چگونه بود

هر روز چهار دانگ
 بوالقاسم بگفتی

فرمود که تا خیانت نکند از فرزندان هر که آید بردارد بعد از وی
 مدتی فرزندان ی بردند چون یکی از فرزندان خیانت کرد دیگران
 وقتی حضرت شیخ را غریمت مرهه شد چون بدید شکیبان رسیدند
 جمعی از بزرگان که همراه بودند پرسیدند که حضرت شیخ همراه در خوا
 آمد شیخ فرمود که اگر بپردازم که مشایخ ماضی شهر مرهه را با آنجه
 انصاریان گفته اند این خبر جا بر من عبدالله رسید گفت ما برویم
 و شیخ الاسلام اجلا بردوش کرم و بشهر آیم پس فرمود تا بحقه پدر وی
 شیخ الاسلام عبدالله الانصاری را قدس سر بیرون آوردند و در شهر
 منادی کردند که همه اکابر با استقبال شیخ الاسلام اچدن پرون آیند
 چون بدید شکیبان رسیدند و بخدمت حضرت شیخ درآمدند و نظر مبارک
 وی بر ایشان افتاد بر جای خود نماندند و حالتها ی عظیم پیدا آمد روز
 دیگر بحقه در آوردند و استدعا کردند که قرار بر آنست که شمارا بردوش
 بشهر برم کرم فرمایید و در محقه نشینید حضرت شیخ اجابت کرد
 و در محقه نشست و دوبار وی پیش بحقه را شیخ جابر بن عبدالله
 و قاضی ابو الفضل یحیی بر گرفتند و دوبار وی پس امام ظهیر الدین
 زیاده و امام فخر الدین علی هینصم بر گرفتند و روان شدند و هیچ کس
 دیگر نمیدادند حضرت شیخ خاموشی بود تا ساعتی بر رفتند پس
 فرمود که بحقه را بنهید تا بختی بگویم چون بحقه را بنهادند فرمود
 که شما می آیند که ارادت چیست گفتند بفرمایید گفت ارادت فرمان
 برداریست همه گفتند بلی فرمود که چون چنین است شما سوار شوید
 تا دیگران بحقه را بردارند تا هر کس را نصیبی باشد تا کابرسوار شدند

بیت شیخ شهر مرهه را
 با آنجه انصاریان گفته اند

و دیگران بحقه برگرفتند چندان خلق از شهر و روستا آمد بودند که
 بسیار کس بود که نوبت بحقه بوی نرسید چون بشهر رسیدند در خانقا
 شیخ الاسلام عبدالله انصاری نزول فرمودند **در شهر هراة**
 مردی بود نام وی شیخ عبدالله زاهد مدت سی سال روزه وصال داشته
 مشهور و معروف بود و صاحب قبول و یکی از خواجگان فرزند خود را
 از راه ارادت بحکم وی کرده بود و دوازده سال در خانه وی بگرمایان
 بود چون شیخ الاسلام احمد بهراه رسید آن زاهد ضعیفه خود را
 گفت که جامه من بیارتا بنزدیک شیخ احمد روم که میگویند مردی
 بزرگست تا بنکریم که حال او چیست ضعیفه گفت زینهار اگر از راه
 امتحان خواهی رفت مرو که او نه آن مرد است که تصور کرده اگر در دل
 داری که آنچه او فرماید فرمان ببری و بجای آری برو و اگر نه بگرد و نگردد
 که زیانگنی زاهد گفت برو و جامه بیار که تو ندانی جامه در بپوشید و
 بخدمت حضرت شیخ احمد آمد و سلام کرد حضرت شیخ جواب داد
 و فرمود که چون عزم سلام ما کردی میدانی که آن عودت با توجه گفت
 فرمان خواهی برده زاهد گفت چون راست میگوی چون فرمان ببرم
 فرمود که باز گرد و گذر بر کوی سنگین کن بردگان محمد قصاب مروزی
 کرد رانی گوشت بخت است بر قناره آویخت بستان و قدم و شتاب
 و دوغن از بقال بستان و در دست گیر و بجان بر که سن حمل سلعت
 فقد بری من الکبر تا از آن گوشت قلیه سازند و از آن دوغن و دوشا
 شیرینی کنند و با آن عودت افطار کن و آنچه درین دوازده سال
 بر تو واجب بوده است بجای آور و غسلی برار هم

در ساعت مرجه چندین سال طالبان بوده و نیافت اگر ترا حال
 نیاید بیاد من احمد بکیر تا از عهده آن بیرون آید چون شیخ این گفت
 زاهد با خود گفت که مرا کاری می فرماید که در وسع من نیست و من
 درین سی سال در خود هیچ قوت ندیده ام باز بیکریه قوت دخول کنم
 حضرت شیخ دانست که زاهد چه می اندیشد فرمود که برو سهل باشد
 مگر آن که حاجت افتد از احمد مدد خواه زاهد برخاست و آنچه شیخ
 فرموده بود بجای آورد و قلیه و حلوا پی ساختند و با هم افطار کردند
 در میان طعام خوردن حرکتی در زاهد پیدا آمد و خواست که بمشرب
 مشغول شود زن گفت چندان توقف کن که از طعام بیرون نرویم چون از
 طعام فارغ شدند زاهد خواست که بمشرب بر دازد در خود قوت
 آن نیافت از حضرت شیخ استمداد کرده شیخ در میان جمع نشسته
 بود بستم فرمود و گفت یا زاهد کار را باش و مترس که راست آمدن را
 را مقصود بحصول بیوست و روی بجام نهاد چون غسل تمام کرد
 در ساعت مرجه درون چهار دیوار شهر بود تمام بروی کشف شد
 چون بخدمت شیخ آمد شیخ فرمود که احمد اجه جرم چون تمت
 تو پیش ازین چهار دیوار نبود مگر عوض چهار دیوار شهر چهار دیوار
 دنیا بودی کشف شدی **روزی** حضرت شیخ را از خانقا شیخ
 الاسلام عبدالله انصاری بدعوتی می بردند چون خادم کفش
 شیخ را راست نهاد شیخ فرمود که ساعتی توقف باید کرد که کار
 در پیش است بعد از ساعتی ترکانی با خاقون خود درآمد و بسر
 دوازده ساله در غایت جمال مایه و چشم نابینا فر آوردند گفتند

ی شیخ حضرت حق سبحانه و تعالی ما را مال و نعمت بسیار داده است
و فرزند پیش ازین نداریم و حق تعالی از وی هیچ دریغ نداشته است
مگر روشنائی چشم و پیرا در اطراف عالم گردانیدیم سرجا بزرگی و فراری
و طبیعی شنیدیم آنچه بر دیم هیچ فایده نداشت ما را چنان معلوم شد
که هر چه از خدای تعالی در وی خواهی راست می شود اگر نظری در
کار فرزند ما کنی تا چشم وی روشن شود سر چه داریم ما فدای تو و ما بنده
و مولای تو و اگر مقصود ما حاصل نشود خود را درین خانقاه بر زمین
می زنیم تا هلاک شویم شیخ فرمود عجب کار دیت مرده زند کردن
و باینابینا گردانیدن و ایوض را علاج کردن معجزه عیسی است صلوات
الرحمن علیه اجد که این حدیث است پس بر پای خاست و روان شد
مرد و زن خود را در میان سرای بر زمین زدن گرفتند چون بمیان دالان
خانقاه رسید خالق عظیم بروی ظاهر شد و بر زبان وی گفت
که ما کنیم ما بجا آنکه چند کس از ائمه حاضر بودند آنرا شنیدند پس
حضرت شیخ باز گشت و بخانقاه درآمد و بر کنار صُفّه بنشست
و فرمود که آن کودک را پیش من آرید آوردند و او بهام را برد و چشم
کودک نهاد و بکشید و گفت انظر یا ذی الله تعالی کودک در حال بر دوش
بینا گشت بعد از آن جمعی از ائمه سوال کردند که اول بر زبان مبارک شما
رفت که اَحْيَا مَوْتی وَاَبْرَارًا که وَاَبْرَصَ معجزه عیسی است علیه السلام
و بار دوم بر زبان شما گشت که ما کنیم ما این دو سخن چون بهم راست
آید شیخ فرمود که آنچه اول گفته شد سخن احد بود و جز آن نتواند بود
اما چون بدالان رسیدیم پس من فرود آمدند که احدا بشن مرده را زنده

معجزه

عیسی میکرد و ابرار آکه و ابرص عیسی میکرد آن ما کنیم ما بآنکه بر
زنده و گفتند باز کرد که ما روشنائی چشم آن کودک در نفس تو نهاد
این حدیث بود جل جند ان زور آورد که بزبان بیرون آمد پس آن قول و
فعل همه از حق بود اما بردست و نفس احد ظاهر شد و روی کا بر
هوا به حضرت شیخ درآمدند و میان ایشان در توحید
و معرفت سخن میرفت شیخ فرمود که شما بتقلید این سخن میگویید
ایشان ازین سخن عظیم متغیر شدند و گفتند ما هر یک را بر اثبات
هستی صانع جل شانّه هزار دلیل حفظ با شد ما را مقلد میخوانی
شیخ فرمود که اگر هر کدام ده هزار دلیل حفظ دارید که جز مقلد
نیستید ایشان گفتند ما را برین سخن برهانی باید شیخ خادم را
گفت سه دانه مرارید و طشتی حاضر کن حاضر کرد شیخ با ایشان
گفت اصل این مرارید چه بوده است گفتند قطرات باران نیسان
که صدف گرفته است و در حوصله وی بقدرت کامله حق سبحانه
مرارید شد شیخ الاسلام آن مرارید ها را در طشت افکند و فرمود
که هر که از سر تحقیق روی فرا این طشت کند و بگوید که بسم الله الرحمن الرحیم
این هر سه مرارید آب گردد و در یکدیگر دو ذایمه گفتند این عجب
باشد شما بگویید شیخ فرمود که نخست شما بگویید چون نوبت
بمن رسید من نیز بگویم ایشان بنوبت بگفتند مرارید ها همچنان
برقرار بود چون نوبت بشیخ رسید خالق بروی ظاهر شد
روی فرا طشت کرد و بگفت بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هر سه
مرارید آب گشت و در یکدیگر دوید و در طشت میکشت حضرت

۲۱۶

شیخ گفت اسکن باذن الله تعالی فی الحال یکانه مروارید ناسفته
منعقد شد همه متحیر شدند و آنچه حضرت شیخ فرموده بود
اعتراف نمودند و ولادت حضرت شیخ در سنه احدی و اربعین
و اربعه ای بوده و وفات وی در سنه ست و ثلثین و خمس مایه

شیخ ابوطاهر کرد رحمه الله تعالی

وقی صحبت دار خضر بوده است علیه السلام و شیخ الاسلام احمد
باوی توانست تمام بوده است و بوی می رفته است شیخ الاسلام
احمد گفته است که روزی نفس من زرد الو خواست باوی گفتم که
یک سال تمام روزه داری ترا زرد الو هم قبول کرد چون سال تمام
نفس گفت من آن خود بجای آوردم تو نیز بوعده خود وفا کن آمدم
برزی که از پدر میراث رسیده بود رفتم دیدم که شغال زرد الو خود بود
و همچنان درست افکنده بود داشتم و پاک میکردم نفس فریاد بر
آورد که احمد پاک میکنی چه خواهی کرد گفتم ترا خواهم داد تا بخوری
یا تو زرد الو قرار کرده ام این هم زرد الو است بیش ازین نیست که
بر روده جانوری گذر کرده است نفس گفت که با تو عهد کردم که
بعد ازین از تو هیچ آرزو نخواهم این بمن ده گفتم راست است آنرا کون
زرد الوی چند از درخت باز کردم و تابی چند بخوردم و تابی چند
در آستین نهادم و بخدمت شیخ ابوطاهر کرد که بصر صحبت من
بود رفتم و در پیش او نهادم ساعتی در آن نگریست پس گفت احد
ما را زرد الوی وقف آورده گفتم ای شیخ وقف نیست از درخت
ملك خود بدست خود باز کرده ام گفت آخنت زرد الوی وقف

می آری و ملك بر ما می بندی ما را نابینا می نویسی ادب کوش داشتم
و خاموش ایستاد و باطن با حق سبحانه مناجات می کردم که خداوند
تو میدانی که از درخت ملك خود بدست خود باز کردم و آن درخت
از پدر میراث دارم این حال بروی کشف کردان ساعتی بود بسر را
بخواند و فرمود که برو و کوفسندی از ربه بیا و بکش و بگو تا شور
بایی سازند که احمد مرا صفای کوسنکی پرسود ماغ زده است
نمی داند که چه می کند و چه می گوید من خاموش می بودم چون طعام
آوردند بدل من در دادند که گوشت و شور با خود که از وجه نیست
من نان می خوردم شیخ ابوطاهر گفت چرا نمی خوری گفتم این بسنده
الحاج کرد که راست بگوی آنچه بدل من در داده بود ند گفتم بسر را
طلبید و احوال گوشت برسید گفت ربه دور رفته بود از فلان
قصاب گرفتم قصاب را طلب کرد ند گفت آن گوشت از کوفسندی
بود که شعله بظلم گرفته بود بمن آوردند که بکش يك نیمه شعله بود و يك
نیمه ماند بود شیخ زاده آمد و برداشت شیخ ابوطاهر سر در پیش
انداخت من برخاستم و در آن نزدیکی صومعه بود یا آنجا در آمد من
کو بیستن بر من زور آورد مناجاة کردم که خداوند مرا با هیچ کس
نگذاشتی پیری داشتم که ساعتی با او صحبت می داشتم چنان کردی که
از شرم دیگر بخدمت وی نمی توانم رفت ساعتی بود شیخ ابوطاهر
در آمد و بنشست و من بدل مناجاة می کردم که خداوند مرا با هیچ کس
حال گوشت بروی کشف کرد ایندی حال زرد الو نیز کشف کردان
درین مناجات بودم که خضر علیه السلام در آمد و فرمود که یا با

ملك اچدر وقف نام کردی و گوشت شبهه را حلال این از که آموخته
ترا بر اچده هیچ باز خواست نوسده که وی پایه زبون می رود.

شیخ ابوعلی فارمدی قدس الله تعالی

نام وی فضل بن محمد است شیخ الشیوخ خراسان بوده در وقت
خود و منفرد بوده بطریقت خاصه خود در تذکیر و معظمت شاکر
استاد امام ابو القاسم قشیری است و انتساب وی در تصوف
بدو طرف است یکی بشیخ بزرگوار ابو القاسم کرکاتی طوسی و دیگری
بشیخ بزرگوار ابو الحسن خرقانی که پیشوای مشایخ و قطب زمان
خویش بوده است. شیخ ابوعلی فارمدی گفته است که در ابتداء
جوانی در نیشابور بطلب علم مشغول بودم شنیدم که شیخ ابوسعید
ابوالخیر از مهنه آمده است و مجلس بگویند من برفتم تا ویرابه بینم
چون جستم بر جمال وی فتاد عاشق وی گشتم و محبت این طایفه
در دل من بیشتر شد نیک روز در مدرسه در خانه خود نشسته بودم
آرزوی دیدار شیخ در دل من بدید آمد و وقت آن نبود که شیخ بیرون
آید خواستم که صبر کنم نتوانستم برخاستم و بیرون آمدم چون بسر چهار
سورسیدم شیخ را دیدم با جمعی انبوهی رفت من هم براثر ایشان
برفتم قری خویشان شیخ بجای رفت و جمعی در رفتن من نیز
در رفتم و در گوشه شدم چنانکه شیخ مرا نمی دید چون بسماع
مشغول شدند شیخ را وقت خوش گشت و وجد بروی ظاهر شد
و جامه شق کرد چون فارغ شدند از سماع شیخ جامه بیرون کرد
و پیش وی پاره می کردند شیخ یک آستین بایر برهم جدا کرد و نهاد

و آواز داد که ای ابوعلی طوسی کجایی من جواب باز ندادم گفتم مرا نمی
بیند و نمی داند مکرار میزدان شیخ کسی ابوعلی طوسی نام دارد شیخ
دیگر آواز داد جواب ندادم سیوم بار آواز داد جمع گفتند شیخ
مکرر می خواند برخاستم و پیش شیخ آمدم شیخ آن تیریز و آستین
بمن داد و گفت تو ما را چون این آستین و تیریزی آن جامه بستم
و خدمت کردم و جای غریز نهادم و پیوسته بخدمت شیخ می آمدم
و مرا در خدمت شیخ بسیار فایده و روشنیها پدید آمد و حالها
روی نمود چون شیخ از نیشابور رفت من پیش استاد ابو القاسم
قشیری آمدم و حالی که بیدای می آمدم با وی می گفتم و او می گفت برو
ای بسری علم آموختن مشغول می باش و هر روز آن روشنیایی زیادت
می بود. دوسه سال دیگر تحصیل مشغول بودم تا یک روز قلم از تجربه
برکشیدم سفید برآمد برخاستم و پیش استاد امام رفتم و حال
با وی بگفتم استاد امام گفت چون علم دست از تو بداشت تو نیز دست
از وی بدار کار را باش و بعامله مشغول گرد برفتم و رختها از مدرسه
بخانه آردم و بخدمت استاد امام مشغول شدم. روزی
استاد امام در کرمایه رفته بود تنها من برفتم و دلوئی چند آب
در کرمایه ریختم چون استاد برآمد و نماز بگذارد گفت این که
بود که آب در کرمایه ریخت من با خود گفتم می خرد کی کرده ام خا
بودم دیگر بار بگفتم هم جواب ندادم چون سه بار گفت گفتم من
بودم استاد گفت ای ابوعلی هر چه ابو القاسم بهفتاد سال بیافت
تو بیک دلو آب یافتی پس مدتی بجاهد پیش استاد امام بستم

یکروز حالتی بمن درآمد که در آن حالت کم شدم و آن واقعه با استاد
امام بگفتم گفت ای بوعلی روشن از اینجا فراتر نیست سرجه ازین
فراتر بود راه فراتر ندانم من با خود اندیشه کردم که مرا بیری بایسته
که مرا ازین مقام فراتر بردی و آن حالت زیادت می شد و من نام
شیخ ابوالقاسم کرکائی شنیده بودم روی بطوس نهادم جایگاه وی
نی دانستم چون بشهر رسیدم جای و پرسیدم نشان دادند
رفتیم با جاعلی از میدان خویش در مسجد نشسته بود من دور گفتم
تحت مسجد بکاردم و پیش وی درآمدم وی سردر پیش داشت
سرمه آورد و گفت بیا ای بوعلی تاجه داری من سلام کنم و بنشینم
و واقعهای خویش بگفتم شیخ ابوالقاسم گفت آری ابتدات مبارک
باد هنوز بدرجه نرسیدن اما اگر تربیت یابی بدرجه بزرگ رسی
من با خود گفتم بپر من اینست پیش او مقام کردم و بعد از آنکه مرا
مدتی دراز با انواع ریاضت و مجاهدت فرموده بود بر من اقبال
کرد و عقد مجلس فرمود و فرزند خویش را بکم من کرد و هم خواجه
علی فارمدی کوید که پیش از آنکه شیخ ابوالقاسم عقد مجلس فرماید
شیخ ابوسعید از مننه بطوسی آمد بود بخدمت وی رفتم گفتم
ای بوعلی زود باشد که چون طوطکت در سخن آرد لبس بر نیامد
که شیخ ابوالقاسم مرا عقد مجلس فرمود و سخن بر من کشاده گشت

شیخ ابوبکر بن عبد الله الطوسی النساج رحمه الله

وی نیز از اصحاب شیخ ابوالقاسم کرکائیست و با ابوبکر دیوری نیز
صحبت داشته است از وی پرسیدند که دیدار مطلوب را بجه توان

دید گفتم بدیده صدق در آینه طلب وی فرموده که تصور آب
تشنگی ننشاند و فکرت آتش گرمی نبخشد و دعوی طلب بمطلوب
نرساند و هر وی گفته که تاهستی موهوم سوخته نشود
و دیده دل بسوزن غیرت از غیله دوخت نشود خلوتخانه جان بشمع
تجلیات جانان افروخت نکرد و زیرا که تخم در زمین کاشته نگارند
و نقش بر کاغذ نگاشته نگارند گویند که در بدایت طلب مجاهد
بسیار کشید و مجاهد وی بمشاهد نیجاسد بدرگاه خداوند
تعالی بنالید بمشربش نداد کردند که نساج با درج طلب قناعت کن
ترا با یافت چه کارد و هر وی گفته تو کل آنست که منع و عطا
جز از خدای تعالی نه بینی عین القضاة در مصنفات خود آورده
که شیخ احمد غزالی گفت که شیخ وی یعنی ابوبکر نساج در مناجاة
گفتی اللهم بالحقه فی خلقی خداوند مرا فریدن من چه حکمت جواب
آمد که ای که فی خلقك دویی فی رآه روحك و محبتی فی قلبك گفت
حکمت آنست که جال خود را در آینه روح تو بینم و محبت خود در دل تو افکنم

حجة الاسلام محمد بن محمد القزويني الطوسي رحمه الله

کنیت وی ابو حامد است و لقب وی زین الدین انساب وی در تصو
بشیخ ابوعلی فارمدی است و وی گفته لقد سمعت الشيخ ابا علی الفار
قدس الله تعالی روحه عن شیخه انی القاسم الکرکائی قدس الله تعالی
روحه انه قال ان الاسماء التي تعين بصيرا وصافا للعباد السالك وهو
بعد في السلوك غير اصل و وی در اوایل حال در طوس و نیشابور
تحصیل علوم و تکمیل آن اشتغال نمود بعد از آن با نظام الملک ملاقات

کرد و قبول تمام یافت و با جماعتی از افاضل که در صحبت نظام الملک بودند
 در مجالس متعدد مناظره و مجادله کرد و بر ایشان غالب شد تدریس
 نظامیه بغداد را بوی تفویض کردند در سنه دویست و نهم و ثمانین و اربعه
 بغداد رفت همه اهل عراق شیفته و فریفته وی شدند قدری ببلد
 و منزلی را چمنند یافت بغداد از آن همه را با اختیار ترک کرد و طریق زهد
 و انقطاع پیش گرفت و قصد حج کرد در سنه ثمان و ثمانین و اربعه
 و حج کوارد و بشام مراجعت نمود و مدتی آنجا بود و از آنجا به بیت المقدس
 رفت و از آنجا بمصر و مدتی در اسکندریه بود بغداد از آن بشام مراجعت
 کرد و آن قدر که خاست آنجا بود بغداد از آن بوطن بازگشت و بحال خود
 مشغول شد و از خلق خلوت کرد و کتب مفیده تصنیف کرد چون
 کتاب حیات العلوم و جواهر القرآن و تفسیر یاقوت الکنا و لیل مجلد و شکوة
 الانوار و غیر آن از کتب مشهوره و بعد از این هم بنیشا بود عود کرد و
 در نظامیه بنیشا بود درس گفت و بعد از چندگاه ترک کرد و بوطن
 بازگشت و از برای صوفیه بنای خانقاهی کرد و از برای طلبه علم بنای
 مدرسه و اوقات خود را بوظایف خیر توزیع کرد از ختم قرآن و صحبت
 ارباب قلوب و تدریس علوم تا آن زمان که بخوار رحمت حق پیوست در
 رابع عشر جمادی الآخر سنه خمس و خمسمایه **ه** یکی از اکابر علما گفته است
 روزی میان نماز پیشین و نماز دیگر در مسجد حرام در آمدم و چیزی
 از وجد و حال فقر مرا فرود گرفته بود نمی توانستم که بایستم و بنشینم
 جایی میطلبیدم که ساعتی استراحتی کنم جماعت خانه بعضی را باطلها
 که در درج داشت در آمدم و بر بهلوی راست در برابر خانه بنیفا

در بیان مصنف
 امام غزالی

و دست خود را در زیر روی ستون ساختم تا مرا خواب نگیرد و طهارت
 بر من منقص نشود ناگاه یکی از اهل بدعت که بآن مشهور بود آمد
 و منصلی بر در آن جماعت خانه بینداخت و از جیب خود لوحی بیرون
 آورد که آن می برم که از سنک بود و بر آنجا چیزها نوشته بودند آنرا
 پیوسیدم پیش روی خود نهادم و غار دراز کوارد و روی خود را
 از هر دو جانب بر آنجا مالیدم و تضرع بسیار کرد بعد از آن سر خود را
 بالا کرد و آنرا بسوسید و بر چشمهای خود مالید و باز پیوسید
 و در جیب نهاد چون من آنرا دیدم مرا از آن کراهت بسیار شد
 با خود گفتم چه بودی که رسول صلی الله علیه و علی آله و سلم زنده بودی
 تا این متبذع را از خبر دادی از شناعة آنچه میکنند و با این تفکر
 خواب را از خود دور میکردم تا طهارت بر من فاسد نشود ناگاه
 از جنس غایب شدم در میان خواب و بیداری دیدم که عرصه است
 بسیار رکشاده و مردم بسیار ایستاده اند و در دست مرید کتا
 بجلد و همه پیش شخصی در آمدند از حال ایشان سوال کردم گفتند
 حضرت رسالت صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم اینجا نشسته است
 و اینها اصحاب مذاهب اندی خواهند که عقاید و مذاهب را از
 کتب خود بر رسول صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم خوانند و نصیح
 مذاهب و عقاید خود کنند شخصی در آمد گفتند شافعیست رضی
 تعالی عنه و در دست وی کتابی میان حلقه در آمد و بر رسول
 صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم سلام گفت رسول صلی الله علیه
 و علی آله و سلم جواب داد و مرجع گفت شافعی رضی الله تعالی عنه

پیش وی بنشست و از کتابی که داشت مذهب و اعتقاد خود خواند
 و بعد از آن شخصی دیگر آمد گفتند ابو حنیفه است رضی الله تعالی
 و بدست وی کتابی و بهلوی شافعی بنشست و از آن کتاب مذهب
 و اعتقاد خود خواند و همچنین یک یک از اصحاب مذاهب می آمدند
 تا باقی نماند مگر اندک و هر که عرض مذهب خود میکرد و پیراهلوی
 دیگری می نشاندند چون همه فارغ شدند ناگاه یکی از رؤف
 آمد و درجست وی جزوی چند جلد ناکرده و در اینجا ذکر عقاید
 باطلا ایشان قصد کرد که در میان حلقه درآید و آنرا بر رسول
 صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم خواند یکی از آنان که پیش رسول
 صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم بودند بیرون آمد و ویرا جزو منع
 کرد و جزوهارا از دست وی گرفت و بینداخت و ویرا براند
 و اهانته کرد من چون دیدم که قوم فارغ شدند و کسی نماند
 که چیزی خواند پیش آمدم و درجست من کتابی بود بجلد آواز داد
 و گفتم یا رسول الله این کتاب معتقد من و معتقد اهل اسلام است
 اگر اذن فرمایید بخوانم رسول صلی الله علیه و سلم گفت چه کتابست
 گفتم کتاب قواعد العقاید که غزالی تصنیف کرده است مرا بقرائت
 آن اذن داد بنشستم و از اول کتاب خواندن گرفتم تا با اینجا رسیدم
 که غزالی میگوید و الله تعالی اعلم بعث النبی الامی القرشی محمد صلی
 الله تعالی علیه و علی آله و سلم الی كافة العرب و الجن و الانس
 چون اینجا رسیدم اثر نباشت و بستم در روی مبارک صلی الله
 علیه و علی آله و سلم ظاهر شد چون بفتح و صفت وی رسیدم

بمن التفات کرده و گفت این الغزالی اینجا ایستاده بوده گفت
 غزالی منم یا رسول الله و پیش آمد و سلام گفت رسول صلی الله علیه و علی
 آله و سلم جواب داد و دست مبارک خود بوی داد غزالی دست و پیر
 صلی الله علیه و سلم می بوسید و روی خود برانجامی مالید بعد از آن
 بنشست رسول صلی الله علیه و علی آله و سلم بقرائت هیچ کس چند
 استبشار نمود که بقرائت من قواعد العقاید را چون از خواب در
 آمدم بر چشم من اثر کویه بود از آن کرامات و احوالی که مشاهده کرده
 بودم شیخ ابوالحسن شافعی قدس الله تعالی روحه که قطب زمان
 خود بود از واقعه که دیدم چنین خبر داده است که حضرت رسالت
 صلی الله تعالی علیه و علی آله و سلم تا بر می و عیسی علیهما السلام مفا
 و مباهات کرده است بغزالی و حضرت رسالت صلی الله علیه و علی آله
 و سلم بتغزیر بعض منکران غزالی امر فرمود و اثر سوط تا وقت مردن
 بر تن وی ظاهر بود و متن کلامه رضی الله عنه فی مکتوب کتب الی بعض
 اصداقائه روح هست نیست نمایست که کس را بدو راه نبود و آن
 و قاهر و متصرف وی بود و قالب سیر و بچاره و نیست هر چه بیند
 از قالب بیند و قالب از آن بجز کل عالم را قیوم عالم ممین مثالست
 که قیوم هست نیست نمایست که هیچ ذره را از ذرات عالم قوام
 و وجود نیست بخود بل بقیوئی و یست و قیوم مرجع بی بضرورت
 باوی بهم باشد و حقیقت وجود و پیرا بود و وجود مقوم از وی
 بر سیل عاریت بود و هو معکم انما کتم این بود ولیکن کسی
 معیت نداند لا معیت جسم یا جسم یا معیت عرض یا عرض یا معیت

عرض با جسم و آن هر سه در حق قیوم عالم محال باشد این معیت فهم نتوان کرد و معیت قیومیت قسم رابع است بلکه معیت بحقیقت اینست و این نیز هست نیست نمای است کسافی که این معیت را نشناخته قیوم را می جویند و بازمی نیابند و **ایضا** منه کرد بادی که در هوای صافی از زمین برخیزد بر صورت مناره مستطیل برخویشتن می بجد کسی در نکرد بندارد که خاک خود را می بچاند و می جنباند و نه چنانست که هر ذره از هواست که محروک و نیست لیکن هوا را نتوان دید و خاک را بتوان دید پس خاک در حرکت نیست هست نمای است و هوا هست نیست نمای خاک را در حرکت جز سحری و بیجا کنی نیست در دست هوا و سلطنت همه هوا را است و سلطنت هوا نا پیدا

شیخ احمد غزالی در سرایه تعالی

وای از اصحاب شیخ ابو بکر نساج است تصنیفات معتبر و رسایل و نظیر دارد و یکی از آنها سوانح است که لمعات شیخ فخر الدین عراقی بر ستر آن واقعت چنانکه در دیباچه لمعات می گوید اما بعد این کلام چند در بیان مراتب عشق بوسن سوانح زبان وقت املاکرد و یکی از فصول سوانح اینست معشوق همه حال معشوقست پس استغنا صفت اوست و عاشق همه حال خود عاشقست پس افتقار صفت اوست عاشق را همیشه معشوق در پاید پس افتقار همیشه صفت اوست و معشوق را هیچ چیز در نمی باید که خود را دارد لا جرم صفت او استغنا باشد **الرباعیه** همواره تودل ر بوده معذوری غم هیچ نیاز موده معذوری من نی تو هنر از شب بخون در بودم

تونی تو شبی نبوده معذوری روزی در مجلس وعظ وی قاری این آیت خواند که **یا عباد الله** اسرفوا الاله وی گفت شرفهم بیا الاضافة الى نفسه بقوله یا عباد الله ثم انشد **شعر** وهان علی اللوم في جنب جتها وقول الاعادی انه الخلیع اقم اذا نودیت باسمی وانی اذا قیل یا عبده السميع روزی کجی از وی حال برادرش حجة الاسلام پرسید که کجاست گفت وی در خونسف سایل و بر اطلب کرد در مسجد یافت از قول شیخ احمد تعجب نمود و قصه را با حجة الاسلام بگفت گفت راست گفت من در سئله از مسایل مستحاضة فکر می کردم یکی از صوفیان از قزوین بطوس رسید بر حجة الاسلام در آمد و بر ا از حال برادر خود شیخ احمد پرسید آنچه میدانست گفت گفت با تو از کلام وی هیچ هست گفت آری جزوی داشت پیش آورد در آن تامل کرده و گفت سبحان ما طلب کردیم و احد یافت **کوتید** وقتی مختصر بود چهار پایان وی کشاده شدند و رم کردند پیش وی گفتند یا بفرست دانست گفت چون ما فرود آمدیم هر که خواهد کوسوار شو و در سینه سبع عشره و خمسمایه از دنیا رفته و قبری در قزوین است

خواجہ یوسف عماد در سرایه تعالی

کینت وی ابو یعقوب است امام عالم عارف ربانی صاحب الاجوال و المواهب الجزلیة و المقامات الجلیلة در ابتدا بیغداد رفت و ملازمت مجلس شیخ ابواسحق شیرازی کرد و کار وی بالا گرفت و بر اقربان خود در علم فقه و غیر آن خصوصاً در علم نظر فایز آمد و شیخ ابو

ایمان

شیرازی کرد و کاروی بالا گرفت و بر اقران خود در علم فقه و غیر آن
 خصوصاً در علم نظر فایز آمد و شیخ ابواسحق ویرا با صغیر سن بر بیا
 از اصحاب خود تقدیم میکرد و از جمع کثیر در بغداد و اصفهان و
 سمرقند حدیث سماع کرد بعد از آن ترک همه کرد و طریق عبادت
 و ریاضت و مجاهدت پیش گرفت و مشهور دانست که انتساب وی
 در تصوف بشیخ ابوعلی فارمدی است و گفته اند که با شیخ عبداللہ
 جوینی و شیخ حسن سمنانی نیز صحبت داشته است در مرو ساکن
 شد و از آنجا برآه آمد و چند کاه اقامت کرد بعد از آن اهل
 مرو از وی التماس مراجعت برم کردند بمرو آمد باز برآه رفت
 بعد از آن عمریت مراجعت برم کرد و در راه فوت شد در شهر
 سنه خمس و ثلثین و خمسایه ما چاک فوت شد دفن کردند
 بعد از چند کاه برم نقل کرده شد و مراروی در مرو ظاهر
 و مشهور است شیخ محیی الدین العزیز قدس تعالی سر در بعضی
 از مصنفات خود گویند که در سنه اثنین و ستائیه شیخ ابوحداد
 کرمانی در شهر قونیہ در منزل من بود وی گفت که در بلاد ما خوا
 یوسف مدینه رحمة الله که زیادت از شصت سال بر سجاده شیخی
 و ارشاد نشسته بود روزی در زانوید خود بود که خاطر بیرون
 رفتن در محل وی خطور کرد و عادت وی آن نبود که در غیر
 جمعی بیرون آید و آن بروی کران آمد و نمی دانست که کجای باید
 رفت بر مرکبی سوار شدند و سر و پرا بگذاشت تا هر کجا که خدای تعالی
 خواهد ویرا ببرد آن مرکب ویرا از شهر بیرون برد و بیا دیه آمد

تا ویرا بمسجد ویرانی رسانید و بایستاد شیخ فرود آمد و بمسجد آمد
 دید که شخصی مرد کشیده بعد از ساعتی سر بالا کرد جوانی بود با هیبت
 گفت یا یوسف مرا مسئله مشکل است و ذکر کرد شیخ آنرا بیان فرمود
 بعد از آن گفت ای فرزند هرگاه که ترا مشکلی شود بشهر درای و از
 بیرس و مراد رنج میفکن شیخ گفته است که آن جوان بمن نظر کرد
 و گفت هرگاه مرا مشکلی شود هر سنی که مرا یوسفی است مثل تو شیخ
 ابن العزیز میگوید من از آنجا دانستم که مرید صادق بصدق خود
 تحریک شیخ بجانب خود تواند کرد شیخ نجیب الدین بزرگش شیرازی
 قدس سر که وقتی جزوی چند از سخن مشایخ بدست من افتاد منطالم
 کردم مرا بغایت خوش آمد طالبان می بودند تا بدانم که آن تصنیف
 کیست و از کلام وی چیزی بدست آوردم شبی بخواب دیدم که بیری
 باشکوه و وقار بجای سنی سفید و بغایت نورانی باندرون خانقاه
 مرا آمد و بمقتضی رفت تا وضو سازد جامه سفید نیک پوشید
 بود و بران جامه بخطی در پشت بآب ذریه الکرمی نوشته جلاله
 سرتابای جامه را گرفته بود من در عقب وی رفتم جامه را بپوشان
 کرد و بمن داد در زیر آن جامه سبزی پوشید بود از آن نیکوتر
 و بهمان طریق آیه الکرمی بران نوشته آنرا نیز بمن داد و گفت نگاه
 دار تا وضو سازم چون وضو ساخت گفت ازین دو جامه یکی را
 بپوشیدم کدام را می خواهی من اختیاری نکردم گفتم هر چه تو خواهی
 نیک آید جامه سبز را در من پوشانید و سفید را خود پوشید پس
 گفت مرا می شناسی من مصنف این جزوه هایم که طالب وی بودی

ابو یوسف ممدانی و آنرا رتبه الحیوة نام است و مراد دیگر مصنف است
 از آن خوبتر مثل منازل السائرین و منازل السالکین چون از خواب
 در آمدن عظیم خرم شدم **ه** چنین گویند که وقتی در نظامیه بغداد
 وعظ می گفت فقیهی معروف باین السقا در مجلس برخاست و سله
 پرسید گفت بنشین که در کلام تو رایحه کفری یابم و شاید که مرا
 توبه بر دین اسلام باشد بعد از آن مدتی نصرانی با اسم رسالت
 از پادشاه روم بجانب خلیفه آمد این سقا بجانب وی رفت و از
 وی التماس مصاحبت کرد و گفت می خواهم که دین اسلام را بگذا
 و در دین شما در آیم نصرانی آنرا قبول کرد و بای بقسطنطنیه رفت
 و پادشاه روم بیوست و نصرانی شد و بر نصرانیت مرد **ه**
 گویند این سقا قرآن حفظ داشت در مرض موت از وی پرسیدند
 که هیچ از قرآن بخاطر تو مانده است گفت هیچ باقی نمانده است
 الا این آیت که رَجَاءُ يَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَ كَانُوا مُسْلِمِينَ و بعضی قصه
 این سقا را بر غیر این وجه حکایت کرده اند **ه** چنانکه در ذکر
 شیخ محیی الدین عبدالقادر کیلانی قدس سره نیاید انشاء الله تعالی
ه خلفا و خواجه یوسف ممدانی قدس سره تعالی سر چهار نذ خواجه
 عبدالله برقی و خواجه چمن اندیقه و خواجه احمد یسوی و خواجه
 عبدالخالق عجد وانی قدس سره تعالی اسرارهم و بعد از خواجه یوسف
 مرید ازین مرجهار در مقام دعوت بوده اند و چون خواجه احمد
 یسوی بطرف ترکستان غربیت کرد جمیع یاران را بمطاعت خواجه عبدالخالق
 دلالت کرد همچنین است در رساله بعضی از متاخران مشایخ این خاندان

خواجه عبدالخالق عجد وانی قدس سره تعالی سر
 دو تن ایشان در طریقت محبت و مقبول همه فوق اند علی الدوام
 در راه صدق و صفا و متابعت شرح مصطفی صلی الله علیه و علی آله
 و بحال نبوت و مخالفت بدعت هوا گوشتند اند و روش پاک خود را از
 نظر اغیار پوشتند اند ایشانرا سبق ذکر دل در جوانی از حضرت
 خواجه خضر بوده علیه السلام و بران سبق مواظبت نموده اند و
 خواجه خضر ایشانرا بفرزندی قبول کردند و فرمودند که در حوض
 آب درای و غوطه خور و بدل کوی لا اله الا الله محمد رسول الله
 چنان کردند و این سبق را گرفتند و بکار مشغول شدند و کشادها
 یافتند و از اول جال تا آخر حال روزگار ایشان بنزدیک همه خلوت
 مقبول و محمود بوده **ه** بعد از آن شیخ الشیوخ عالم عارف ربانی
 خواجه امام ابو یعقوب یوسف ممدانی قدس سره تعالی روجه
 بخارا آمدند خواجه عبدالخالق صحبت ایشانرا دریافتند و معلوم
 کردند که ایشانرا هم ذکر دل بوده در صحبت ایشان می بودند تا مدتی
 که در بخارا بود **ه** گفته اند که خواجه خضر پیر سبق ایشانند و خواجه
 یوسف پیر صحبت و خرقه و بعد از خواجه یوسف خواجه عبدالخالق
 بر ریاضت مشغول شدند و احوال خود را پوشتند می داشتند و
 ولایت ایشان چنان شد که در یک وقت نماز بکعبه می رفتند
 و می آمدند و در شام ایشانرا مرید بسیار پدید آمد و خانقاه
 و آستانه پیدا شد در ایام عاشورا جمعی ابنوه در خدمت خواجه
 نشسته بودند و ایشان در معرفت سخن می گفتند تا گاه جوانی

درآمد بر صورت زاهدان خرقة در بر سجاده برکت و در کو شنه
 بنشست حضرت خواجه بوی نظر کرد ند بعد از ساعتی آن جوان
 برخاست و گفت حضرت رسالت صلی الله علیه و علی آله وسلم فرمود
 است اتقوا فراسة المؤمن فإنه ينظر بنورا لله عز وجل سیر این حد
 چیست خواجه رحمه الله تعالی فرمود نذر این حدیث آنست که زنار
 ببری و ایمان آری آن جوان گفت نفوذ بانه که مرا زنار بیا شده
 خواجه بخادم اشارت کردند خادم برخاست و خرقة از سر جوان
 برکشید و در زیر خرقة زناری بیداشت آن جوان فی الحال زنار پیرید
 و ایمان آورد حضرت خواجه فرمود ندای یاران بیا بید تا ما نیز
 بر موافقت این نوحه زنارها قطع کنیم و ایمان آریم جنانک وی
 زنار ظاهر را بپیرید ما نیز زنار باطن را که عبارت از عجب است ببریم
 تا جنانک وی کمزیر شد ما نیز کمزیر شویم حالت عجب بر یاران
 ظاهر شد در قدمهای خواجه یافتند و تجدید تو به میکردند
 روزی در پیشی پیش خواجه می گفت اگر خدای تعالی مرا بخیر
 کرد اندامیان بهشت و دوزخ من دوزخ اختیار کنم چه من در
 عمر بر مراد نفس نرفته ام و در آن حال بهشت مراد نفس من بود
 و دوزخ مراد حق تعالی خواجه این سخن را رد کردند و فرمودند
 که بنده را با اختیار چه کار دهی که بگوید و هر کجا گوید
 باش باشیم بندگی اینست نه آنکه تویی کوی آن در پیش گفت
 شیطان را بر روندگان راه هیچ دست با شد خواجه فرمودند
 که مردوند که بسر حد فنا نفس نرسیده باشد چون در خشم

شیطان بروی دست یا بدام آن روند که بفنا نفس رسیده بود و برا
 خشم نبود غیرت بود و هر کجا غیرت بود شیطان بگریزد و این
 جنین صفت آنکس مسلم شود که روی براه حق دارد و کتاب
 خدا بر اعز و جل بدست راست گیرد و سنت رسول را بدست چپ گیرد
 و در میان این دو روشنایی راه را سلوک کند روزی مسافر از راه
 دور بحضرت خواجه آمد بود ناگاه جوانی خوب صورت بحضرت خوا
 آمد و طلب دعایی کرد خواجه دعایی فرمود ندان جوان نابیداشتند
 آن مسافر پرسید که این جوان چه کس بود خواجه فرمود ندان که فر
 بود که مقام وی در آسمان چهارم بود بسبب تقصیری از مقام خود
 دور افتاده بود و با آسمان دنیا آمد با فرشتگان دیگر گفت چه کار کنم
 که حق تعالی مرا باز بهمان مقام رساند فرشتگان و پیرا با اینجا نشان دادند
 آمد و دعا درخواست کرد دعا کردیم و اجابت شد و بمقام خود باز
 رسید آن مسافر گفت خواجه ما را بدعا ایمان مدد کند یا شد
 که ازین دامگاه شیطان جان سلامت ببریم خواجه فرمودند
 و عد آنست که بعد از ادای فرائض هر کس دعا کند مستجاب شود
 تو بر کار باش و ما را بدعا خیر یار کن بعد از فرائض و ما ترا نیز یار
 کنیم باشد که درین میان نه اتوا جایت ظاهر شود نم در حق تو و هم در حق ما

خواجه عارف ربی گوی رحمه الله تعالی

خواجه عبداللطیف راسه خلیفه بوده است خواجه احمد صدیق
 و خواجه عارف ربی گوی و خواجه اولیا کلان و سلسله نیست
 حضرت خواجه بهاء الدین نقشبند قدس من ازین جماعت بخواجه عارف
 رسید

خواجه محمود الحمر فغنی رحمه الله

وی از خلفاء و خواجه عارفست قدس الله تعالی ارواحهم

خواجه علی رامتی رحمه الله تعالی

وی از خلفاء و خواجه محمودست و لقب ایشان درین سلسله حضرت غریز است و ایشان از مقامات عالیه و کرامات ظاهره بسیار بوده و بصنعت بافندگی مشغول می بوده اند و این فقیر از بعضی اکابر جنین استماع دارد که اشادت بایشانست آنجه مولانا جلال

الدین رومی قدس سره در غزلیات خود فرموده است **شعر** کونه علم حال فوق قال بودی کشی . بنده اعیان بخار خواجه نساج و قبر ایشان در خوارزم مشهورست یزاد و تبرک به . آری ایشان برسیدند که ایمان چیست فرمودند که کندن و پیوستن . و نیز از برسیدند که مسبوق بقضا مسبوقانه کی برخیزد فرموده اند که پیش از صبح . و آری ایشان منقولست که میفرموده اند اگر در روی زمین یکی از فرزندان خواجه عبدالخالق عجمی وانی قدس الله تعالی سر بودی منصور هرگز بر سر دار رفعت

خواجه محمد بابا راسمائی رحمه الله تعالی

وی خلیفه حضرت غریز است . و خدمت خواجه بهاء الدین را نظر قبول بفرزندی از ایشان بوده است و ایشانند که بارها بر قصر هندوان می گذشته اند می فرموده اند که ازین خال بوی مردی می آید و زود باشد که قصر هندوان قصر عارفان شود تا دوزی از منزل سید امیر کلال که از خلفاء ایشانند بطرف قصر

عارفان متوجه شدند و فرمودند که آن بوی زیادت شده است همانا که آن مرد متولد شده است چون نزول فرمودند از ولادت حضرت خواجه سه روز گذشته بود جدا ایشان معاظه بر سین ایشان گذاشت و بنیاز تمام بخدمت خواجه محمد بابا بردند فرمودند که وی فرزند ماست و ما او را قبول کردیم و توجه با شما کردند و گفتند این آن مردست که ما بوی وی شنیده بودیم مقتدای روزگار شود و امیر سید کلال فرمودند که در حق فرزندم بهاء الله تربیت و شفقت دینج نداری و ترا بجل نکنم اگر تقصیر کنی امیر فرمودند مرد نباشم اگر در وصیت خواجه تقصیر کنم . حضرت خواجه بهاء الله میفرموده اند که چون خواستم متاهل شوم جد من مرا بحضرت خواجه محمد بابا فرستاد بسما سی که برکت قدم ایشان باین منزل برسد چون بلقا ایشان مشرف شدم اول کرامتی که مشاهده کردم آن بود که در آن شب درین نیازی و تضرعی پیدا شد بود . و خواستم و در مسجد ایشان در آمدم و دو رکعت گزاردم و سر بسجده نهادم و تضرع و نیاز تمام نمودم در آن میان بر زبان من گذشت که الهی قوت کشیدن بار بالای خود و تحمل بخت بخت خود مرا کرامت فرمای چون بامداد حضرت خواجه رسیدم فرمودند ای فرزند درم عاجزین می باید گفت که الهی آنجه رضای حضرت تو در اینست این بنده ضعیف را بران دار بفضل و کرم خود اگر خداوند تعالی بحکمت خود بدوستی بلا فرستد بقنایت خود آن دوست را قوت آن بار بدهد و حکمت آنرا بروی ظاهر کرداند با اختیار طلب بلاد شوارست کسناخی نباید کرد بعد از آن

طعام حاضر شد چون بخوردیم قرضی بمن دادند در خاطر من گذشت که
 اینجا سیر خوردیم و همین ساعت بمنزل خواهیم رسیدن این نان ما را
 بچه کار آید چون روان شدند من در کار با ایشان بنیاز تمام می دهم
 و اگر تفرقه در باطن من بیدای شدی فرمودند خاطر را نگاه می باید داشت
 در راه بمنزل یکی از بچگان رسیدند بپیشا شست و بنیاز تمام پیش آمد چون
 نزول فرمودند در آن فقیرا تراضطرابی مشاهده نمودند گفتند حقیقت
 حال چیست براسستی باز غای گفت سیر شیر جا ضرست ولی نان نیست
 خواجه توجه بمن کردند و فرمودند که آن فرص را ببار که عاقبت بکار آمد
 و مرا از مشاهده آن احوال یقین بحضرة ایشان زیادت شده

سید امیر کلال رحمه الله تعالی

وای خلیفه خواجه محمد بابا مذکور است و خدمت خواجه بهاء الدین
 را نسبت صحبت و تعلم آداب سلوک طریقت و تلقین ذکر از ایشانست
 روزی جمعی عظیم بود خدمت امیر خواجه را طلبیدند و روی بایشان
 کردند و گفتند فرزندان بهاء الدین نفس حضرت خواجه محمد بابا سماعی
 را قدس سر در حق شما بتمای بجای آوردم گفته بودند که آنچه از تربیت
 در حق تو بجای آوردم در حق فرزند بهاء الدین بجای آید و در حق ندا
 جنان کردم و اشارت بسینه خود کردند و گفتند چستان را برای شما
 خشک کردم و مرغ روحانیت شما از بیضه بشریت بیرون آمدا ما مرغ
 هست شما بلند پرواز افتاده است اکنون اجازت است هر جا که بوی
 بمشام شما میرسد از ترک و تازیك طلبید و در طلب کاری بر موجب است
 خود تقصیر نکنید چنین آرند از حضرت خواجه که فرمودند چون این

نفس از خدمت امیر رحمه الله ظاهر شدند واسطه ابتلا شد اگر بر شما
 صورت متابعت امیری بودیم از ابتلا دور تر و بیلاست نزدیکتری
 بود روزی خدمت امیر خواجه را گفتند چون استاد شاگرد را تربیت
 کنند بر اینه خواهد که اثر تربیت خود را در شاگرد مطالعه کنند تا
 و بر اعتماد شود و بر آنکه تربیت وی جای گیر افتاده است و اگر خللی
 در کار شاگرد بیند آن خلل را اصلاح نمایند آنگاه فرمودند فرزند من
 امیر برهان با حضرت و هیچکس دست تصرف بروی ننهد است
 و تربیت معنوی کرده است در نظر من تربیت وی مشغول شوی تا
 اثر آنرا مطالعه نمایم و مرا بر صفت شما اعتماد شود حضرت خواجه
 مراقب نشسته بودند و متوجه خدمت امیر رسیدند و از غایت
 رعایت ادب در امثال آن امر متوقف گشته خدمت امیر فرمودند
 توقف نمی باید کرد حضرت خواجه امثال امرا ایشان کردند و متوجه
 باطن امیر برهان شدند و بتصرف در باطن وی مشغول شدند
 در حال آثار آن تصرف در باطن و ظاهر امیر برهان پیدا گشت
 و حال بزرگ در وی بدید آمد و اثر سکر حقیقی ظاهر شد

قمی شیخ رحمه الله تعالی

وای از مشایخ ترکست از خاندان خواجه احمد سیوی خدمت خواجه
 بهاء الدین بر موجب آن نفس که خدمت امیر کلال ایشان گفتند
 که اکنون اجازت است هر جا که بوی بمشام شما می رسد از ترک و
 تازیك طلبید و در طلبکاری تقصیر نکنید بزرگ یک قمی شیخ رفتند
 در اول ملاقات خر بزه می خورد پوست خر بزه را سوی ایشان انداخت

ایشان از غایت حرارت طلب بوست را بجهان برسبیل تبرک تمای
خود نداسه بار در آن مجلس بجهان واقع شده در همان مجلس خادم
شیخ درآمد و گفت سه شتر و چهار اسب غایب کرده ام شیخ اشارت
بحضرت خواجه کردند و ترکی گفتند آنی بخشی تو تو نیز چهار کس از مرید
جهان بهیبت در ایشان افتادند که کوی خوبی در میانست حضرت
خواجه قدس سر فرمودند هر کس شناخت صفت مشایخ ترك نباشد
براینه از آن طریقهای ایشان بکلی از ایشان نویسد شود و متعرض
شود خواجه براقبه بدوزانو درآمدند و متوجه گشتند بعد از ادای
نماز شام خادم درآمد و گفت شتران و اسبان خود آمدند خدمت
خواجه دوسه ماه کاپش در متابعت و ملازمت قم شیخ رحمه الله
بودند آخر الامر ایشان را تشریف داد و گفت مرا نه ببرند دم تویی
و تو بر همه مقدم و سالها چون از نواحی تختب بجا را آمدی
خواجه رعایت او کردند و او گفتی این صفت طلب کاری که
در تویی بینم در هیچ کس از طالبان و صادقان مطالعه نکرده ام
و این قم شیخ از غایت انقطاع و کمال به تعلقی که داشت در آخر
حیوة یکی از تیمهها بجا را درآمد و انواع سودها کرد و بیرون آمد و آنجا
صحت بروی ظاهر بوده بود کاینجه بنشست و آنان که با وی بودند
از فرزندان و متابعان همه را بخواند و گفت زمان نقل ما رسیده است
که توحید را بر مواظت بگویم بگفت و دیگران بگفتند و در حال جان تسکیم

خلیل انا رحمه الله قال

خدمت خواجه بهار الدین فرموده اند که شبی را وایل این کار در خوا

دیدم که حکیم انا رحمه الله تعالی که از کبار مشایخ ترك اند مرا بدرویشی
سپارش می نمایند چون بیدار شدم صورت آن درویش در خاطر
من بود و مرا جد بود صالحه والدۀ پدر من آن خواب را با ایشان
بگفتم فرمودند که ای فرزند ترا از مشایخ ترك نصیبی خواهد بود و
دایم طالب آن درویشی بودم تا روزی در بازار بخارا با او ملاقات
واقع شد او را شناختم پرسیدم نام او خلیل بود در آن وقت با او
بجالسه و مکالمه میفرستاد چون بمنزل رفتم شب رسیده قاصدی
بیامد که آن درویش خلیل برای طلبد و ایام تیر ماه بود پاره میوه
برگرفته و نزدیک او رفتم چون او را دیدم خواستم که آن خواب را با او
گویم بزبان ترکی گفت آنچه در خاطر تو است پیش ما عیانست حاجت
بیان نیست حالت من دیگر شد و میل خاطر بصحبت او بسیار شد
و در صحبت او احوال شکر و چیزها غریب عجیب مشاهده می
شد از و بعد از مدتی او را پادشاهی مملکت ما و آرا گنهر مسلم
شد و مرا ملازمت و خدمت وی میبایست نمود و در اوقات ملازمت
نیز چیزهای بزرگ از و مشاهده می افتاده و بامن شفقت بسیاری
کرد کای بلطف و کای بعنف مرا آداب خدمت در می آموخت و از آن
جهت فواید بسیار بمن رسید و در مقام سیر و سلوک در برین
راه قوی بکار آمد و مدت شش سال برین طریق در خدمت او
بودم که در ملا رعایت آداب سلطنت اوی نمودم و در خلا محرم صحبت
خاص و بودم و پیش از ملک شش سال دیگر با او مصاحبت می افتاد
و بسیار وقت در حضور خواص بارگاه خود می گفت ترک از جهته

رضای حق تعالی مرا خدمت کنایه در میان خلق بزرگ شود و مرا
معلوم می شد که مقصود او کیست بعد ازین مدت چون مملکت بخاز
اورا زوال شد و در لحظه آن ملک و خدم و حشم هباز نشور شدند و بنمای
کار دنیا بر دل من سرخ شد بخارا آدم و در پرورتون که از دیهها بخارا است گن

خواجه مهنا الدین نقشبند قدس الله تعالی سر

نام ایشان محمد بن محمد البخاری است. ایشانرا نظر قبول بفرمودی
از خدمت خواجه محمد بابا ساما سیواست و تعلم ادب طریقت بحسب
صورت از امیر سید کلال جنبانک گذشت اما بحسب حقیقت
ایشان اویسی بوده اند و تربیت از روحانیت خواجه عبدالخالق
نجدوانی یافته اند چنانچه می فرموده اند که بشی در مبادی الحول
و غلیات جذبات بسه فرار متبرک از فرار بخارا رسیدم بهر
فرار جراحی دیدم افروخته و چراغدان روغن تمام و قیل اما قیل
انک حرکتی می بایست داد تا از روغن بیرون آید و بنازی برافروزد
در فرار آخرین متوجه قبله نشستم و در آن توجه مرا غیبی افتاد
مشاهده کردم که دیوار قبله شق شد و تختی بزرگ بیداشد پرده
سبز و پیش او کشید و کرد اگر آن تخت جماعتی خواجه محمد بابا
را در میان ایشان شناختم دانستم که ایشان از گذشتگانند
از انجاعت یکی مرا گفت بر تخت خواجه عبدالخالق اند و انجاعت
خلفا ایشان و بهر یک اشارت کرد خواجه احمد صدیق و خوا
اولیا کلال و خواجه عارف ریوکوری و خواجه محمود انجیر
نقوی و خواجه علی راستی قدس الله تعالی ارواحهم و چون

بخواجه محمد بابا رسید گفت ایشانرا خود در حال حیوة خود یافته
شیخ توانا و تراکلا می داده اند و بر آن کرامت کرده اند که بلایی
نازل شدن از برکت تو دفع شود آنکه آن جماعت گفتند کوش دار
و نیک شنو که حضرة خواجه بزرگ سخنان خواهند فرمود که در سلوک
راه حق سبحانه ترا از ان جاره بناسد از ان جماعت درخواستم که
بر حضرة خواجه سلام کنم و بحال مبارک ایشان مشرف شوم برده از
پیش بر کوفتند پیری دیدم نورانی سلام کردم جواب دادند آنکه
سخنانی که بعد از سلوک و وسط و نهایت تعلق دارد با من در میان
آوردند و گفتند آن چراغها که با آن کیفیت یافتن نمودند اشارت
و بشارتست تو با استعداد و قابلیت این راه اما قیل را استعداد
را در حرکت می باید آورد تا روشن شود و اسرار ظهور کند و در
فرمودند و مبالغه نمودند که در همه احوال قدم بر جاده امر و نهی و عمل
بفرمت و سنت بجای آری و از رخصتها و بدعتها دور باشی و دایما
احادیث مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم پیشوای خود سازی
و متفحص و متجسس اخبار و آثار رسول صلی الله علیه و آله و سلم و صحاب
رضی الله تعالی عنهم باشی بعد ازین سخنان آن جماعت مرا گفتند
شاهد صدق حال تو آنست که فردا علی الصبح فلان جای بروی
و فلان کار بکنی و تفصیل آن در مقامات ایشان مذکور است و گفتند
بعد از ان متوجه نصف شو خدمت سید میر کلال چون بموجب فرمود
ایشان بنصف رفتم بخدمت امیر قدس سر رسیدم خدمت امیر الطاهر
نمودند و التفاتها فرمودند و مرا تلقین ذکر کردند و بطریق نفی

و اثبات بطریق خفیه مشغول ساختند و چون در واقع ما مود بود
 بعل فرمیت بذکر علانیه عمل نکردم کسی از ایشان سوال کرد درویشی
 شمار امور و نیست یا مکتب ایشان فرمودند بحکم جذبۀ من جذبا
 للحق قواری عمل الثقلین باین سعادت شرف کشم باز از ایشان پرسید
 که در طریقه شما ذکر جهز و خلوت و سماع می باشد فرمودند که نمی باشد
 پس گفت بنا بر طریقه شما برجیست فرمودند خلوت در انجمن بظاهر
 با خلق و بیاطن با حق سبحانه و تعالی **شعر**
 از درون سواشنا و از برون بیکانه **شعر** این چنین زیباروش کم می بود اند
انچه حق سبحانه و تعالی میفرماید که رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ
 عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ اشارة باین مقام است که گویند که حضرت خواجه را
 هرگز غلام و کنیزک نمی بوده است ایشان از این معنی سوال کردند
 فرمودند بندگی یا خواجگی راست نمی آید کسی از ایشان پرسید که
 سلسله حضرت شما بکجا می رسد فرمودند از سلسله کنی بجایی میرسد
 و می فرموده اند نفسها را خود را تمت نمید که هر که بغایت حق
 نفس خود را بیدای شناخته باشد و مکن و یکد او را دانسته بود
 نزد او این عمل سهلست از روندگان این راه بسیار بوده اند که گناه
 دیگری را بر خود نهاده اند و بار آن کشیده و می فرموده اند **قل تعالی**
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ اشارة بآنست که در هر طرفه العینی
 نفی این وجود طبیعی می باید کرد و اثبات معبود حقیقی می باید نمود
 شیخ جنید قدس سره می فرموده اند شصت سالست که در ایمان
 آوردم و می فرموده اند نفی وجود نزدیک ما اقرب طرق است ولیکن

جز بترك اختیار و دید قصور اعمال حاصل نمیشود و می فرموده اند
 تعلق بما سوی رونده این راه را بجائی بزرگست **شعر**
 تعلق حجابست و بجا صلی **شعر** جویندها بکسلی واصل
 اهل حقیقت ایمان را چنین تعریف کرده اند که الايمان عقد
 القلب بنفى جميع ما تولت القلوب اليه من المنافع والمضار سوى
 الله تعالى و میفرموده اند طریقه ما صحبتست و در خلوت شهرتست
 و در شهرت آفت خیریت در جمیعت است و جمیعت در صحبت بشرط
 نفی بودن در یکدیگر و آنچه آن بزرگ فرموده است که تعالی نوسن عت
 اشارت بآنست که اگر جمعی از طالبان این راه بیا یکدیگر صحبت دارند در
 خیر و برکت بسیارست امیدست که ملازمت و مداومت برای منتهی
 بایمان حقیقی شود و می فرموده اند که طریقه ما غرّه و ثقی است
 چنگ درخ یل متابعت حضرت رسالت صلی الله علیه و علی آله وسلم
 زد نیست و اقداب آثار صحابه کرام رضی الله تعالی عنهم کد نیست
 و درین طریقه باندک علی فوق بسیارست اما رعایت متابعت سنت
 کاری بزرگست هر که از طریقه ما روی گرداند خطر دین دارد و می
 فرموده اند طالب می باید که در زمانی که یاد وستی از دوستان حق
 تعالی صحبت می دارد واقف حال خود باشد و زمان صحبت را با زمانه
 گذشته موازنه کند اگر تفاوت یابد بحکم اصبت فالزم صحبت آن
 عزیز را غنیمت داند و می فرموده اند لا اله الا الله طبیعت است
 الا الله اثبات معبود بحق جل جلاله محمد رسول الله خود را در مقام
 تابعونی در آورد نیست مقصود از ذکر آنست که بحقیقت کلام توحید

برسد و حقیقت کله آنست که از گفتن کله ما سوی کلی نفی شود بسیار
 گفتن شرط نیست **و** می فرموده اند که حضرت عزیزان علیه الرحمة و
 الرضوان می گفته اند که زمین در نظر این طایفه چون سفره است و ما
 می گویم چون روی ناخنی است هیچ چیز از نظر ایشان غایب نیست
و می فرموده اند بجز تو حید می توان رسیدن اما بجز معرفت رسیدن
 دشوار است **و** وقتی که حضرت خواجه بسفر مبارک می رفته اند
 یکی از بزرگ زادگان خراسان را تعلیم ذکر کرده اند در وقت نماز
 یا ایشان گفتند که فلانکس بتکرات سبق ذکر که تعلیم گرفته بود
 کم مشغول کرده فرمودند که باکی نیست بس از وی پرسیدند که ما
 هیچ خواب دیدی گفت آری فرمودند که همین بس است ازین
 سخن معلوم می شود که هر کرا اندک رابطه باین عزیزان می باشد
 امیدست که آخر الامر ملحق بایشان گردد و آن سبب نجات و دفع
 درجات وی شود **و** شخصی در حضرت ایشان گفت فلانکس بتکرات
 توجه خاطر شریف در یوزه می دارد فرمودند اول بازگشت
 می باید آنگاه توجه خاطر شکسته از خدمت ایشان طلب کرامات
 کردند فرمودند که کرامات ما ظاهرست با وجود چندین بار
 گناه بروی زمین می توانیم رفت **و** می فرموده اند از شیخ
 ابوسعید ابوالخیر قدس الله تعالی عنہ پرسیدند که در پیش چنان
 شما کدام آیت بر خوانیم فرمودند که آیت خواندن کاری بزرگست
 این بیت خوانند **شعر** چیست ازین خویر در همه آفاق کار
 دوست رسد نزد دوست یار **و** بس حضرت ایشان فرموده اند

در پیش جنازه ما این بیت خوانند **شعر** مفسرین آمده در کوی تو
 شئی لله از جمال رویت تو **و** از خدمت مولانا جلال الدین
 رحمه الله تعالی پرسیدند که سلوک و طریقه خواجه بهاء الدین
 از متاخران مشایخ بطریقه که مناسبت دارد فرمودند که سخن از
 متقدمان گویند و بیست سال مزایده است تا این نوع ظهور آثار
 ولایت که برخاست خواجه بهاء الدین بغایت الهی شده است **و** بر
 هیچ کس از مشایخ طریقت از متاخران نشده است **و** شیخ قطب الدین
 نام از اصحاب خواجه بخراسان تشریف آورده بود گفت که من خورد
 سال بودم حضرت خواجه مرا فرمود که بفلان کبوتر خانه رو و کبوتر
 بجه چند بیا و رجوع کبوتر بجکان می آوردم مرا خاطر بآن میل کرد که
 یک کبوتر بجه زند نگاه داشتم و بحضور خواجه بیاوردم چون کبوتر
 بجکان را بختند و بر حاضرات قسمت کردند مرا ندانند و گفتند فلانکس
 نصیب خود زند گرفته است **و** وفات ایشان در شب دوشنبه سیم ماه ربیع
 الاول سنه احدى و تسعين و سبعمائة بوده است قدس الله تعالی روحه
 خواجه علاء الدین عطاء الله قدس الله تعالی روحه
 نام وی محمد بن محمد البخاری است از بکابر اصحاب خواجه بهاء الدین بوده
 و حضرت خواجه در ایام حیات خود حواله تربیت بسیاری از طالبان
 بایشان می کرده **و** می فرموده علاء الدین خیلی بار بر ما سبک کرده است
 لاجرم انوار ولایت و آثار آن علی الوجه الامم الاکمل از ایشان بظهور رسیده
 است **و** همین صحبت و حسن تربیت ایشان بسیاری از طالبان از پایگاه
 بعد و نقصان به پیشگاه قرب و کمال رسیدند و مرتبه تکمیل و اکمال یافته اند

این فقیر از بعضی عزیزان شنید است که قدوة العلماء المحققین واسوة
 الکبراء، المذققین صاحب القضايف الفایقة والتحقیقات الاریفة
 السید الشریف البحر جانی رحمه الله که توفیق انحراف در سلك اصحاب
 ایشان یافته بوده است و نیاز و اخلاص تمام بخادمان و ملازمان
 ایشان داشته بارها میگوید که تا من بصحبت شیخ زین الدین علی کلا
 رحمه الله تعالی نرسیدم از رفض نرستم و تا بصحبت خواجه عطار
 قدس سر نرسیدم خدا را نشناختم بعضی از کلمات قدسیه ایشان را
 که در مجالس صحبت می فرموده اند خدمت خواجه محمد بارسا قدس الله
 تعالی روحها در قید کلمات آورده بوده اند و جندی از ان بنیت
 تبرک واسترشاد مذکور میکرد و سابقه عنایت ازلی را می باید دید
 و از امید واری بآن عنایت بی علت و طلب آن عنایت لحظه غافل
 نمی باید بود و از استغنا خود را نگاه باید داشت و اندک حق را سبحانه
 بزرگ باید شمرد و ترسان و لرزان بود از ظهور استغنا حقیقی
 خاموشی از سه صفت باید که خالی نبود یا نگاه داشت خطرات یا مطاع
 ذکر دل که گویا کشته باشد یا شاهد احوال که بود که گذرد خطرات
 مانع نبود احتراز از ان دشوار باشد اختیار طبیعی که مدتی بیست
 سال رفتی آن بودیم ناگاه بنسبت خطره گذشت اما قرار نیافت
 خطرات را منع کردن کاری قویست و بعضی برانند که خطرات را اعتبار
 نیست اما نباید گذاشت تا ممکن گردد که بتکلیف آن سده در مجاری
 فیض بدیدار بنا برین دایم متوجه احوال باطن باید بود و خود را
 بنفس زدن نمی کردن ظاهر باطن می شود در حضور یا غیبت برای نفی

سید زین الدین علی کلا
 رحمه الله تعالی
 در مجلس صحبت
 حضرت خواجه عطار
 قدس سر
 در سال ۱۰۶۰
 در شهر تبریز
 در روز ۱۰
 در ماه ۱۰
 در سنه ۱۰۶۰

سید زین الدین علی کلا
 رحمه الله تعالی
 در مجلس صحبت
 حضرت خواجه عطار
 قدس سر

خطر است که ممکن یافت است در باطن و سبب آنست که هر معنی در
 لباس صورتی بود بهر وقت خود را بنفس زدن از خطرات موانعی که
 ممکن یافت است نمی باید کردن و در خود رفتن است و از خود رفتن
 و اصل معتبر در راه ایست و علامت در خود رفتن از خود رفتن است
 غیبت از خود و حضور با حق سبحانه بقدر عشق است و نتیجه محبت
 مفرطه است عشق هر که بیشتر غیبت او از خود و حضور با معشوق
 بیشتر چون ملک و ملکوت بر طالب پوشیده شود و فراموش گردد
 فنا بود و چون هستی سالک هم بر سالک پوشیده شود فنا فنا
 بود بعد از مرئزای از بنج نماز و بعد از مذاکره علم بیست بار کلمه
 استغفار را گفتن مددست در سعی و توجه که ذکر کرده شد
 صیقل بر روی آینه باید بردست آینه یا بر بهلو یا بر پشت فایده
 ندهد درین زمان بذکوخفیه که مشغولند بمعد می گویند نه بدل
 مقصود بسیار گفتن نیست در کیفیت سه کورت گوید لا اله الا الله
 از طرف راست آغاز کنند و بدل فرود آرد و محمد رسول الله از جانب
 چپ بیرون آرد بجای نهد نمیشود پیش از صبح و بعد از شام در خلوت
 و فراغت از خلق شیخ عطار قدس الله تعالی وجه میگوید شعر
 صد هزاران قطره خون از دل جکید تا نشانی قطره زان یافتم
 یاد بر کیفیت نه کورت گوید یا هیتره کورت اگر نتیجه ندهد از سر گیرد
 از فرات مشایخ کبار روح الله تعالی ارواحهم زیارت کنند بهمان
 مقدار فیض می تواند گرفت که صفت آن بزرگ و شناخته است
 و بهمان صفت توجه نموده و در آن صفت در آمله اگر چه قرب صورتی

در زیارت شاهد مقدسه اما بسیار است اما در حقیقت توجه
 بارواج مقدسه را بعد صوری مانع نیست در حدیث نبوی علیه السلام
 که صلوا علی حیثما کنتم بیان و برهان این سخن است و شاهد صدور
 مثالی اهل قبول کم اعتبار دارد در جنب شناختن صفت ایشان در
 توجه و در آن زیارت و با این همه خواجه بزرگ قدس الله تعالی روحیه
 ی فرمودند بجا و در حق سبحانه بودن و اولی است از بجا و در خلق
 حق عزوجل و این بیت بر زبان مبارک ایشان بسیار گزشتی **شعر**
 تو تا کی کور مردانرا پرستی بگوید کار مردان کرد و درستی
 مقصود از زیارت شاهد کابر دین رضی الله تعالی عنهم اجمعین
 می باید که توجه بحق بود سبحانه و روح آن بزرگوار حق را وسیله کمال
 توجه بحق گردانیدن چنانکه در حال تواضع با خلق باید که هر چند
 تواضع ظاهر با خلق بود بحقیقت با حق سبحانه باشد زیرا که تواضع
 با خلق آنکه پسندیده افتد که خاص مر خدا بر باشد عزوجل بآن
 معنی که ایشانرا مظاهرا آثار قدرت و حکمت بیند و الا آن صفت
 بودن تواضع طریق مراقبه از طریق حق و اثبات اعلی است و اقرب است
 بجنبه از طریق مراقبه بر تبه و زارت و تصرف در ملک و ملکوت می توان
 رسید و اشرف بر خواطر و بنظر موهبت نظر کردن و باطنی را نمود
 گردانیدن از دوام مراقبه است از ملکه مراقبه دوام جمعیت خاطر
 و دوام قبول لها حاصل است و این معنی را جمع و قبول می نامند
۵ عزیزان را رحمه الله سوال کرده اند از ذکر علانیه فرموده اند
 باجماع علماء در نفس اخیر بلند گفتن و تلقین کردن جایز و در و نشانی

هر نفسی نفس اخیر است و وفات حضرت خواجه علاء الدین قدس سر
 بعد از نماز خفتن شب چهارشنبه بیستم رجب سنه اثنین و ثانی
 بوده است و روضه مطهر ایشان درج نوجفایان است

خواجه محمد یار سا قدس الله تعالی سر

نام ایشان محمد بن محمد بن محمود الحافظی البخاری است قدس الله تعالی روحیه
 ایشان نیز از کبار اصحاب بزرگ اند قدس الله تعالی روحیه
 و حضرت خواجه بزرگ قدس سر در حق ایشان فرموده اند و بنظر
 اصحاب خود با ایشان خطاب کرده که حق و امانتی که از خلفا خاندان
 خواحکان قدس الله تعالی اسراریم باین ضعیف رسید است
 و آنچه درین راه کسب کرده است آن امانت را بشما سپردیم چنانکه
 برادر دینی مولانا عارف سپرد قبول می باید کرده و آن امانت را بخلق
 حق سبحانه می باید رسانید ایشان تواضع نمودند و قبول کردند و
 در هر صا خیر در غیبت ایشان در حضور اصحاب و اصحاب در حق
 ایشان فرموده اند مقصود از ظهور با وجود اوست و او را هر دو طریق
 جذب و سلوک تربیت کرده ام اگر مشغولی شود جفا فی از و منوری
 کرد و در محلی دیگر صفت برخ بنظر موهبت او را کرامت کردند
 و قصه برخ رضی الله تعالی عنه در کتاب قوت القلوب مذکور است
 و در محلی دیگر بنظر موهبت و بر نفس بخشیدند تا هر چه گوید آن
 شود و در محلی دیگر فرمودند هر چه او می گوید حق تعالی آن می کند
 بحکم حدیث صحیح ان من عباد الله من لو اقسم علی الله سبحانه لا یف
 فی کیم بکوی او نمی گوید و در محلی دیگر او را تلقین ذکر خفیه فرمودند

وادرا اجازت دادند بجل بر موجب آنچه دانند از دقایق و حقایق ادا
 طریقت و تعلیم آن الی غیر ذلک من التشریفات الی لا تعد ولا تحصى
 و چون در محرم سنه اثنین و عشرين و ثمانمائه به نیت طواف بیت
 الحرام و زیارت نبیه علیه الصلوة والسلام از بخارا بیرون آمدند و
 از راه شاف بصفانیان موتر شدند و بلخ و هرات بقصد دریافت فرات
 متبرک روان شدند همه جاسادات و مشایخ و علما مقدم شریف
 ایشانرا مغتنم شمردند و با کرام و اعزاز تمام تلقی نمودند بخاطر می آید
 که چون از ولایت جام می گذشتند و بقیاس جنان می نمایند که در آخر
 جمادی الاولی یا اوایل جمادی الآخر بوده باشد از سال مذکور پدید
 این فقیر با جمعی کثیر از نیازمندان و مخلصان بقصد زیارت
 ایشان بیرون آمدند و هنوز عمر من بچ سال تمام نشده بود
 یکی از متعلقانرا گفت مرا بردوش گرفته پیش بجفیه بچوف بازوار
 ایشان داشت ایشان التفات نمودند و یکسر نبات کرمائی عنایت
 فرمودند و امروز از آن شصت سال است هنوز صفای طلعت
 منور ایشان در چشم منست و لذت دیدار مبارک ایشان در دل من
 و همانا که رابطه اخلاص و اعتقاد و ارادت و محبت که این فقیر
 را نسبت بخاندان خواجهکان قدس الله تعالی ارواحهم و انفسهم
 برکت نظر ایشان بوده باشد و امید می دارم که بمن همین رابطه
 در زمره بختان و مخلصان ایشان محشور گردم بمسنة وجوده
 و چون بنشایور رسیدند بواسطه جرات هوا و خوف راه میان
 اصحاب مخفی می گذشته است و فی الجمله فتوری بغریتمها راه یافته بوده
 است

دیوان مولانا جلال الدین رومی را قدس سره بقفال کساده ندان این ایات
 رویدای عاشقان حق باقبال بدلمتی . روان باشیده بخون به بسوی برج مسعودی
 مبارک باد تا آن این ره بتوفیق و امان . بهر شهری و مرجایی بهر دشتی که پیروی
 از اینجا این مکتوب بخارا فرستاده بوده اند **باسمه سبحانه** نوشته
 شد این مکتوب در روزی که بیرون آمدن شد بود از نیشابور جمیعت و
 سایر بلاد المسلمین عن الافات والمخافات و آن روز یازدهم بود از
 جمادی الآخر سنه اثنین و عشرين و ثمانمائه در حال صحت و سلامت
 و رفاهیت و وثوق تمام بفضل و اکرام الهی جل ذکره و قوت قلب و قوت
 یقین بفیض فضلنا سناهی بحکم اشارات و بشارات کان رسول الله
 صلی الله علیه و علی آله وسلم یتفأل ولا یتطیر . و قال رسول الله صلی الله
 علیه و علی آله وسلم لم یبق بعدی من النبوة الا البشرات یراها المؤمن
 اویری که و هذا حدیث متفق علی صحته **شعر** یا بنی الهدی حدیثک غوست
 واعتصامی بیا بکر و العجاپ . و چون در کف محبت و عافیت
 و سلامت و رفاهیت بمکه محترمه رسیدند و ارکان حج تمام کردند
 ایشانرا مرضی عارض شد است مجناک طواف و داع در عماری کرده اند
 و از اینجا متوجه مدینه شدند اند راه اصحاب را طلبیدند اند و املا
 فرموده که **بسم الله الرحمن الرحیم** جانی سید الطایفة الجیدة قدس
 تعالی سره ضحوة یوم السبت التاسع عشر من ذی الحجة سنه اثنین و
 عشرين و ثمانمائه عند انصرافنا من مکه المبارکة زادها الله تعالی
 تکریم و برکات و نحن نسیر مع الکرک و انابین النوم والیقظة
 فقال رضوانه تعالی عنه فی زیارته و بشارته القصد المقبول لحفظه

صورت مکتوب
 محمد بهر

هذه الكلمة وسردت بها ثم استيقظت من الحالة الواقعة بين النوم
واليقظة الحمد لله على ذلك وبعد از آن کلمات دیگر هم بعبارة
عربی املا فرموده اند که ترجمه آن این میشود که این کلمه واحد که از
سید الطایفه قدس سره واقع شده است جامعۀ تامه و بشاد^{نیست}
شامله عامه ما را و اولاد ما را و اصحاب و احباب حاضر و غایب ما را
زیرا که قصد ما درین مشاعر عظام وادعیه که کرده شد بهر موقوف و^{مقام}
مصلح دینی و دنیوی همه بود و آن قصد بمقتضای این بشارت
مقرون بقبول و الحمد لله سبحانه جمداً طیباً مبارکاً یو فی نعمه و یکاً فی
مزید و در چهارشنبه بیست و سیم بمدينه رسیدند و از حضرت
رسالت صلی الله علیه و علی آله و سلم بشارتها یافته و آن مسوده
املا را طلبیدند تا بران زیادت کنند چون مطالعه کرده اند
فرموده اند که همینهاست و زیادت نوشته اند و روز پنجشنبه بخوار
رحمت حق پیوسته اند مولانا شمس الدین فتاری رومی اهل
مدینه و قافله برایشان نماز کرده اند و شب جمعه در آن منزل
مبارک نزول فرموده اند در جوار قبۀ شریفه امیر المومنین علیه
رضی الله عنه و خدمت شیخ زین الدین الخوافی رحمه الله تعالی
از مصر سنک سفید تراشید آورده است و لوح قبر ایشان سا^{خت}
و بان از سایر قبور ممتاز است یکی از ثقات که از مخصوصان ولد
بزرگوار ایشان خواجه برهان الدین ابونصر رحمه الله تعالی بوده است
جنین گفته است که خدمت خواجه برهان الدین ابونصر قدس سره
جنین فرمودند که در آن وقت که خدمت والدین فوت می شدند

برای ایشان حاضر نبودم چون حاضر شدم روی مبارک ایشان را
کشادم تا نظری کنم جسم بکشدند و تبسم نمودند قلقل و اضطرابی
زیادت شد بپایان پای ایشان آمدم و روی خود بر کف پای ایشان
نهادم پای خود بالا کشیدند و چون خبر ایشان که در مدینه
رسول صلی الله علیه و علی آله و سلم نقل کردند ببعضی از اکابر عجم
سید نعمت الله رسید این عبارت فرمود که شما بخا یا زید که از اخوان^{ان}
یکی از مریدان و معتقدان خواجه میگوید که چون حضرت خواجه
غریب حجازی کردند در وقت وداع گفتم خواجه شما رفتید فرمود
که رفتیم و رفتیم و از آنقا من بترکه ایشانست که یکی از اصحاب نوشته
بوده اند خاطر این فقیر دایماً نگران احوال ظاهری و باطنی شما می
باشد و علی الدوام بنسبت آن برادر منتظر نظرات فی علت الهی می بود
سید الطایفه جنید قدس الله تعالی روحه فرموده است ان
بَدَتْ عَيْنٌ مِنَ الْكَرَمِ الْحَقِّتِ الْاَحْقِقِينَ بِالسَّابِقِينَ و با این همه اصل
معتبرست نزد کبرآردین قدس الله تعالی ارواحهم جمعین آنک
کوشش را مکنار و بخشش چشم میدار و حضرت خواجه ما را قدس الله
تعالی روحه سوال کردند که طریقت بجه توان یافت فرمودند بشرح
و دیگر بعد الحافظه علی الامر الوسط فی الطعام لا فوق الشبع ولا الجوع
المفرط در تقلیل بنام علی طریق المزاج کوشیدن علی الخصوص احیاء
بین العشائین و قبل الصبح بحيث لا یطلع علیه احد بتوجه در خود
رفتن و نفی خواطر علی الخصوص خاطر نفسی بنسبت حال و ماضی و استقبال
نیک موثرست فی رفع الحجب عن القلب و دیگر اذ اسکت اللسان

عن فضول الكلام نطق القلب مع الله سبحانه واذا نطق اللسان سكنت
القلب والسمت على قسمين صمت باللسان وصمت بالقلب عن خوا
الاكوان فمن صمت لسانه ولم يصمت قلبه خف وزره ومن صمت لسانه
وقلبه ظهر له سره وتجلي له ربه عز وجل ومن لم يصمت بلسانه ولا بقلبه
كان ملكه الشيطان وشجرة له اعاذنا الله من ذلك ومن صمت قلبه ولم
يصمت بلسانه فخرناطق بلسان الحكمة ساكت عن فضول الكلام
رنقنا الله تعالى ذلك بفضل وكرمه

خواجہ ابو نصر ہارسا قدس سرہ

وبعد از وی بجای وی ترمه شجره طیبہ وی بود خواجہ حافظ
الدین ابو نصر محمد بن محمد الحافظی البخاری رحمہ اللہ تعالیٰ کہ پایہ علوم
شریعت و رسوم طریقت را بوالد بزرگوار خود رسانیدہ بودند و در
وجود و بذل موجود کادرا از وی گذرانیدہ در ستر حال و بلبس ثباہ
بودند کہ مرکز ایشان ظاہر نشدی کہ درین راہ قدمی نہادہ اند
و از علوم این طائفہ بلکہ از سایر علوم جزئی دانستہ اگر از ایشان
سوال کردندی فرمودی کہ بکتاب رجوع کنیم چون کتاب بکتاب
یا همان محل برآمدی کہ آن مسئلہ بودی یا یک دو ورق بساپس کہ
ازین مخلف کردی روزی در مجلس شریف ایشان ذکر شیخ محی الدین
ابن العربی قدس اللہ تعالیٰ و مصنفات وی میرفت از والد خود نقل
کردند کہ ایشان می فرمودہ اند کہ فصوص جانست و فوقات دل
و تیزی فرمودہ اند کہ ہر کہ فصوص نیک می داند و براداعیہ
متابع حضرت رسالت صلی اللہ علیہ و علی آکہ وسلم قوی میگردد و توفیق

رحمہ اللہ فی شہر خمس و ستین و ثمانیہ و قبرا ایشان در بلخ است

خواجہ حسن عطار رحمہ اللہ تعالیٰ

ایشان فرزند خدمت خواجہ علاء الدین عطار زند و ترمہ شجرہ ولایت
ایشان جذبہ قوی داشتہ اند و بصفت جذبہ ہر گاہ در ہر کہ میخواست
اند تصرف می کردہ اند و ویرا از مقام حضور و شعور باین عالم کیفی
میخودی و بیشخوری می رسانیدہ اند و ذوق غیبت و فنا کہ بعضی از
ارباب سلوک را علی سبیل التذکرہ بعد از مجاہدہ بسیار میبری شود
می جثانیدہ ترمہ ماوراء النہر و خراسان کیفیت تصرف ایشان
در طالبان و زایران اشتہار تمام دارد ہر کہ بدست بوس شریف ایشان
مشرف شدی از پای بیفتادی و دولت غیبت و یخودی دست دادی
۵ جنین استماع افتادہ است کہ یکروز بامداد از خانہ بیرون آمدند
و کیفیتی غالب داشتند ہر گز اظہر برایشان افتادہ ہمہ را کیفیت
میخودی روی نمود و میخود بیفتادند یکی از درویشان ایشان بفرمت
سفر مبارک بہا رسید تا جذبہ و غیبت و یخودی و حیرت از وی ظاہر
بود کاهمی در بازارهای گذشت جنان می نمود کہ ویرا امی باطنی فرو گرفتہ است
و بآمد شد خلق و گفت و گوی ایشان چندان شعوری ندارد **۵** غریبی
ازین سلسلہ کہ این فقیر بخدمت ایشان می رسید می فرمودند کہ کار
آن درویش پیش ازین نیست کہ علی الدوام صورت خواجہ حسن را مراقب
می باشد و نگاه می دارد و ببرکت این نگاه داشت صفت جذبہ ایشان
بوی سرایت کرد و خدمت خواجہ حسن چنانکہ طریقہ سلسلہ خوا
کامی بزیار باریماران در میانہ اند و بیماری ایشان را بر میداشتہ اند

نست

در وقتی که بفرمیت سفر مبارک بشیر از رسیدن بوده اند یکی از اکا بود
 آنجایی را که نسبت با ایشان ارادت و اخلاص تمام واقع شده بود
 مرضی طاری گشته بود خدمت خواجه بزرگواروی در آمده بودند
 آن عزیز صحت یافته و خواجه مریض شده اند و در آن مرض نقل فرمودند
 و نقل ایشان در شب دوشنبه عید قربان سنه ست و عشرين
 و ثمانمیه بوده است و نعش مبارک ایشان را از شیراز بولایت
 صفایان که مذهب والد بزرگوار ایشانست نقل کرده اند

مولانا یعقوب جرجی رحمه الله تعالى

در اصل از چرخ بوده اند که یکی از دیه های عربین است و از اصحاب
 خواجه بهار الدین اند و بخواجه علاء الدین عطا رحمت داشته اند
 و از وی آرند می فرموده اند که اول بار که بصحبت خواجه بزرگ
 قدس سر رسیدم فرمودند که ما بخود کاری نمیکنیم اشب بینیم
 اگر ترا قبول می کنند ما نیز قبول کنیم خدمت مولانای فرموده اند
 که هرگز شبی از آن بر من سخت تر نگذشته است که در آن فکر بودم
 که این در بر من بقبول بکشایند یا رد کنند چون با مداد پیش ایشان
 رفتم فرمودند که قبول کردند اما تو در صحبت خواجه علاء الدین
 خواهی بود بعد از آن من بولایت بدخشان افتادم و خدمت خواجه
 علاء الدین بعد از وفات خواجه بزرگ بصفا یان آمدند و
 متوطن شدند پس کسی پیش من فرستادند که حضرت خواجه
 فرموده بودند که در صحبت ما خواهی بود پیش ایشان رفتم
 و مادام حیوة ایشان در خدمت ایشان بودم و جناب بخدوی

ارشاد مآبی خواجه ناصر الدین عبید الله ادام الله تعالی ظلال ارشاده
 علی مفارق الطالبین بصحبت ایشان رسیدند فرمودند که در هر
 بودم مراد اعینه خدمت مولانا یعقوب پیدا شد متوجه ولایت
 صفایان شدم و بحضرت و مشقت بسیار با آنجا رسیدم و از سخنان
 ایشان جان معلوم می شد که آن را تمام یا اگر بیاده رفته بود
 فرمودند که چون بصحبت ایشان مشرف شدم بر روی ایشان
 اندک بیاضی که موجب نفرت طبیعت می باشد بود و با من در لباس
 سیاست و درشت کوی ظاهر شدند و چندان سیاست نمودند
 و درشت گفتند که نزدیک بود که باطن من از ایشان منقطع شود
 و مرا یأس تمام حاصل کرده بسیار محزون و مغمو شدم باز یک
 که مجلس شریف ایشان رسیدم بر من بصفت محبوبی جان ظاهر شد
 که هرگز هیچکس را جان محبوب ندیده بودم و با من لطف بسیار
 نمودند و دیرین وقت که خدمت خواجه این سخن می فرمودند در
 نظر این فقیر بصورت عزیزی بر آمدند که مرا رابطه ارادت و محبت
 تمام بنسبت وی بود و چند گاه بود که از دنیا رفته بود و بی
 الحال خلع آن صورت کردند مرا تصور آن شد که شاید آن صورت
 همین در خیال من بوده باشد بعد از آن از بعضی همراهان شنیدم
 که وی هم آنرا مشاهده کرده بود و عقیده این فقیر آنست که
 آن خلع و کس صورت بشعور و اختیار ایشان بود اثبات آن
 معنی را که از خدمت مولانا یعقوب نقل کردند چنین استماع
 افتاده است که خدمت مولانا یعقوب میفرموده اند که طالبی که بصحبت

عزیزی می آید چون خواجه عبیدالله می باید آمد چراغ مهیا ساخته
 و دوغن و قتیله آماده کرده همین کوکودی بآن می باید داشت **ه**
 خدمت خواجه عبیدالله فرمودند که خدمت مولانا یعقوب با خدمت
 شیخ زین الدین خوانی رحمة الله تعالی پیش مولانا شهاب الدین سیر
 هم سبق بوده اند روزی از من پرسیدند که می گویند که خدمت
 شیخ زین الدین بجل و قایع و تعبیر نامات مشغولی می نمایند و در
 باب اهتمام تمام دارند گفت آری جنانست **ه** ساعتی از خود غایب
 شدند و طریقه ایشان جنان بود که ساعه فاعه از خود غایب
 می شدند چون حاضر شدند این بیت را خواندند **شعر**
 جو غلام آفتابم همه ز آفتاب گویم **ه** نه ششم نه شب پرستم که حدیث خواب گویم

خواجه علاء الدین محمد وانی رحمه الله

خدمت خواجه عبیدالله فرمودند که خواجه علاء الدین محمد وانی
 از اصحاب خواجه بزرگ بود و خدمت خواجه ویرا بصحبت خواجه محمد
 پارسا فرموده بودند و استغراق تمام داشت و بغایت شیرین
 سخن بود و کاه بودی که در میان سخن از خود غایب شدی **ه** وقتی
 که خدمت خواجه محمد پارسا بسفر مبارک می رفتند ویرا نیز می برد
 اند **ه** یکی از کابر سمرقند گفته است که از خدمت خواجه درخواست
 کردم که خواجه علاء الدین بسیار پیر و ضعیف شده است از وی
 کاری آید که ویرا ازین سفر معذور دارند و رنی نماید خواجه
 فرمودند که با وی هیچ کار نداریم جز آنکه چون ویرا می بینیم
 از نسبت عزیزان یاد می آید **ه** قدس الله تعالی ارواحهم

مولانا نظام الدین خاوش قدس الله روحه

وی از اصحاب خواجه علاء الدین است و خواجه بزرگ را در اوان تحصیل
 در صحبت یکی از علماء نواحی بخارا دیدن بوده است و بعد از آن بصحبت
 خواجه علاء الدین رسید و پیش از رسیدن بصحبت ایشان با انواع
 ریاضات و مجاهدات مشغولی بوده است و در ترکیه نفس و تصفی
 دل جهدی بلیغ می نمود **ه** می گفته اند که اول بار که غریبت صحبت خواجه
 علاء الدین کردم یکی از اصحاب خواجه بزرگ بیرون منزل ایشان نشسته
 بود چون مراد دید گفت مولانا نظام الدین وقت شد که از زهدها
 و پاکیزگیهای خود بگذری آن خاطر من کران آمد چون بزرگ خواجه
 در آمدم ایشان نیز همین عبارت فرمودند اما برخاطر من کران نیاید
ه خدمت مولوی نخدوی مولانا سعد الدین الکاشغری رحمه الله
 می گفتند که بیوسته پیش جامه ایشان چرب می بود و مرا مشکلی
 بود که سبب آن چیست آخر چنان معلوم شد که در آئینای طعام خورد
 بجهت غلبه حالی که اشتند حجه از دست ایشان یافتاد و شوربای
 که می خوردند بر جامه ایشان می ریخت و چرب می شد **ه** و تم ایشان
 می گفتند که چون در صحبت خواجه علاء الدین آثار جبه و غلبه حال
 برایشان ظاهر شده بوده است خدمت خواجه خواسته اند که
 ایشانرا از آن باز آرند فرموده اند تا بقرآن بزنند و خدمت خواجه فوطه
 بسته بوده اند و خود بآن اشتغال می نموده اند چون وقت بقرآن
 رسید مولانا نظام الدین را طلبیدند و شوشه بدست وی داده
 که بقرآن از آن چون یک بقرآن داشته اند مغلوب شده اند و شوشه

از دست ایشان افتاده خواجه فرموده اند که مولانا نظام الدین ^{حیر}
 که کسی را که حق سبحانه و تعالی بخود مشغول گردانیده است ما نمی توانیم
 که ویرا از آن باز آریم **و** هم ایشان گفتند که مولانا نظام الدین ^{ذند}
 که زوی خدمت خواجه را غریب زیارت خواجه محمد علی حکیم ترمذی
 قدس سره شدن همراه نرفتم و هما بجا که بودم متوجه شدم ^{حانیت} ^{زود}
 ایشان حاضر شدند چون حضرت خواجه بزار ایشان رسیده بودند
 خالی یافته بودند و ما که جهت آنرا دانسته بود ندانیم باز آمدند
 خواستند که بمن مشغول شوند و نوع تصرفی کنند من نیز متوجه
 شدم خود را بمثابه بگویری یافتیم و خدمت خواجه را جوشا هباز
 که در عقب من بروازی کرد بهر جا که می گریختم در دنبال من بودند
 آخر مضطر گشتم پناه بروحانیت حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم
 بردم و در افوازی نهایت آن می شدم خدمت خواجه را بحال تصرف
 نمادند از آن غیرت بیمار شدند و هیچ کس سبب بیماری را نمی دانست
و هم ایشان می گفتند که یکی از معتقدان و مخلصان ایشان را
 مرضی قوی عارض شد گفتند عیادت وی می رویم در راه که می رفتند
 گفتند که فلان کس ما را بسی خدمتهای شایسته کرده است می باید
 که چون عیادت وی کنیم بر زیر بار وی در آییم و مرض ویرا برداریم
 خاطر من از آن سخن بسیار ترسان شد چون بر بالین وی بنشستم
 وی بر روی بستر افتاده بود و بحال سخن و حرکت نداشت خدمت
 مولانا ساعتی متوجه شدند آن شخص باز نشست و آغاز سخن گفتن
 کرد ایشان سر بر آوردند و گفتند این بار هم حواله بدست که بسیار

سخن میگوید چون بیرون آمدند گفتند دیدم که وی رفتنی است و بار
 وی برداشتنی نیست باز آنرا بوی حواله کردم و آن شخص در میان ^{من}
 برفت **و** هم ایشان می گفتند که یک شب یکی از منکران نسبت ^{ایشان} با
 سخنی می گفت و من در مقابل نیز سخنی می گفتم چنانکه سخن دراز
 کشید و از آنجا که ما بودیم تا منزل ایشان مسافتی بعید بود که ممکن
 نبود که آواز برسد چون با مداد پیش ایشان رفتم گفتند دوش آواز
 تو ما را تشویش می دادی باید که هر کس هر چه گوید خاطر خود بآن
 مشغول نداری و در کار خود باشی **و** جناب بخدوی خواجه عبید الله
 ادام الله تعالی بقاء هم فرمودند که یک روز احرام ملازمت ایشان
 بسته بودم یکی از آشنایان مرا در راه پیش آمد و می خمر خورده بود
 و آثار آن بروی ظاهر بود و مرا بسخت نگاه داشت چون بصحبت
 ایشان رسیدم گفتند مگر تو خمری خوردی گفتم فی گفت پس ترا
 چه حالت گفت در راه بمستی رسیدم و با هم سخنی چند گفتیم
 گفت پس این حال اوست که بتو سزایت کرده است **و** هم ایشان
 فرمودند که خدمت مولانا نظام الدین گفتند که یکی از اکابر سمرقند
 که نسبت بما اخلاص و محبت و ارادت بسیار داشت بیمار شد
 و مشرف به موت گشت فرزندان و متعلقان وی نیاز مند
 بسیار کردند مشغولی کردم دیدم که ویرا امکان بقا و حیات
 نیست مگر در ضمن ویرا در ضمن گرفتم صحت یافت بعد از چند
 نسبت بما متمنی واقع شد که مفضی باهانت و اذلال ما گشت و
 آن شخص می توانست که در آن باب سعی نماید و آنرا دفع کند ^{ایشان} ^{ناخو}

داری کرد و خود را بآن نیاورد خاطرهای از وی گرفته شد و پیرا
 از ضمن اخراج کردیم بیفتاد و هجده و هم ایشان فرمودند که در
 خیزم آوردند که خدمت مولا نایب را شده اند چون پیش ایشان رسیدیم
 ایشان را ترحمی عظیم گرفته بود چنانکه آتش کرده بودند و جامه های
 بسیار برایشان پوشیده و آن هیچ تسکین نیافته بود ساعتی
 بنشستم یکی از اصحاب ایشان که کندی بسیار کرده بود در آمد با جامه های
 تروسمایی بسیار خورده که در راه آسیا در آب افتاده بود چون
 خدمت مولا نا ویرا دید گفت ویرا کرم سازید که این سرمای است
 که بمن سرایت کرده است چون چنان کردند ترحم ایشان تسکین یافت
 و بحال خود باز آمدند **قدس الله تعالی روحه**

خواجہ عبد اللہ امای صغیر رحمہ اللہ تعالی

ویرا از اصحاب خدمت خواجہ علاء الدین است قدس الله تعالی روحه
 وی گفته است که اولاً بر که بصحبت حضرت خواجہ رسیدم این بیت خوانند
 تو خود کم شو کمال نیست و تیس : تو مان اصلا وصال نیست و
 وی در بعض رسایل خود ذکر کرده است که طریقه توجہ طایفه
 علانیه و پرورش نسبت باطنی ایشان چنانست که هرگاه که خوا
 که بدان اشتغال نمایند اولاً صورت آن شخص که این نسبت از وی
 اندر خیال آورند تا آن زمان که اثر حرارت و کیفیت معروضه
 ایشان پیدا شود بعد از آن خیال رانفی نکند بلکه آنرا نگاه
 دارند و بچشم و گوش و همه قوی با آن خیال متوجہ بقلب شوند که
 عبارتست از حقیقت جامعہ انسانی که مجموع کائنات از علوی و سفلی

مفصل آنست اگر چه آن از حلول در اجسام منز است اما چون نسبتی
 میان او و میان این قطعه لحم صنوبری واقع است چشم و فکر و خیال
 و همه قوی را بران باید گذاشتن و حاضر آن بودن و بر در دل نشستن
 و تماشا نداریم که درین حالت کیفیت غیبت و بخودی رخ نمودن
 آغازی کند آن کیفیت را راسمی فرض می باید کردن و از پی آن رفتن
 و هر فکری که در آید متوجہ بحقیقت قلب خود نفی آن فکر کردن و
 بآن چیز مشغول نشدن و بآن بجل بکلی درگیر بختن و تا آن نفی شود
 التجا بصورت آن شخص باید کردن و آنرا لحظه نگاه داشتن تا با زبان
 نسبت پیدا شود آن زمان خود آن صورت نفی میشود اما باید که
 شخص متوجہ آن صورت رانفی نکند **و هم وی گفته است در معنی**
کلمه طنبیه نفی عبارتست از راجع کردن ایندک کثرت و صور اشیا بآن
 عین واحد که مقصود و مطلوب همه سالکانست و اثبات عبارت
 است از مشاهده کردن آن عین در همه صور و اینها را عین آن واحد
 دیدن پس لا آله یعنی آن صورت متوجہ غیرتش منفی است و راجع بآن یک
 اصل است و لا الله یعنی این معنی واحد که باین صور می نمایند

مولا ناسعد الدین کا شغری رحمه الله تعالی

در اوایل حال تحصیل علوم اشتغال داشته اند و کتب متداوله کرده
 بوده اند و جمعیت صوری نیز داشته اند چون داعیه این طریق
 پیدا کرده اند ترک و تخرید تمام کرده بصحبت مولا نا نظام الدین پیوسته
 اند **وی گفتند** که بعد از چند سال که بصحبت ایشان مشرف بودم مرا
 داعیه زیارت حرمین شریفین زاد بوم الله تعالی تشریفاً و تکریماً

قوی شد اجازت از ایشان خواستم فرمودند هر چند می‌توانم ترا
 اسال در میان قافله حاجیان نمی‌بینم و پیش از آن واقعه دیدم بودم
 که از امتوهم می‌بودم و ایشان گفته بودند که پرمترس گفتند چون
 می‌روی آن واقعه را بخدمت مولا نازین الدین عرض کن که مرد متشجع
 است و بر جاده سنت ثابت و مراد ایشان خدمت شیخ زین الدین
 خوانی بود رحمه الله تعالی که آن روز در خراسان در مقام ارشاد
 و شیخوخت متعین بودند چون بخراسان رسیدم رفتم بحج خانه
 مولا ناظم الدین گفته بودند در توقف افتاد و بعد از آن بسالها
 بسیار می‌گذشت و چون بخدمت شیخ زین الدین رحمه الله تعالی
 رسیدم و آن واقعه عرض کردم ایشان فرمودند که با ما بیعت کن
 و در قید اادت ما در آئی گفتیم غریزی که این طریق از ایشان گرفته‌ام
 هنوز در قید حیات اند شما امینید اگر می‌دانید که در طریقت این
 طایفه این جایزست چنانکه ما ایشان فرمودند که استخاره کن
 گفتیم ما براستخاره خود اعتماد نیست شما استخاره کنید گفتند
 که تو استخاره کن که ما هم استخاره کنیم چون شب رسید استخاره
 کردم دیدم که طبقه خواجگان بزیارت کاه هری که خدمت شیخ آن
 وقت آنجا بودند آمدند و درختها را می‌کنند و دیوارها می
 افکندند و آثار قهر و غضب برایشان ظاهر بود دانستم که آن اش
 بمنع است از آنکه بطریقه دیگر در آیم خاطر من فارغ شد بای دراز
 کردم و با سودکی در خواب شدم چون بامداد بجلس شیخ در آمدم
 می‌آنکه من واقعه خود بایشان بگویم گفتند طریق یکیت و همه

یکی باز می‌کرد و بهمان طریق خود مشغول باش اگر واقعه یا مشکلی
 پیش آید یا بگوی آن قدر که تو اینم مدد کنیم **ه** برخدمت مولوی
 غلبه و استیلا معنی که بآن مشغولی کردند ظاهر بود باندک
 توجهی آثار غیبت و کیفیت بخودی روی می‌نمود کسی را که بر آن معنی
 وقوف نبود توهم آن می‌کرد که مکر ایشان از خواب می‌آید و در اوایل
 که بصحبت ایشان رسیدم در مسجد جامع پیش ایشان نشسته بودم
 ایشان چنانکه عادت ایشان بود از خود غایب شدند مرا که آن
 شد که مکر ایشان از خواب می‌آید گفتیم اگر ساعتی با ستراحتی اشتغال
 نماید و در نمی‌نماید ایشان بنسب نمودند که مکر اعتقاد نداری که ما
 و رای خواب امر دیگری باشد **ه** روزی می‌گفتند که بعضی از درویشان
 فرق میان خواب و بیداری جز بآن نمی‌توانند کرد که در خود خفتی
 که بعد از خواب می‌باشی یا نبندی والا کیفیت مشغولی ایشان در
 خواب و بیداری بیک طریقه است بلکه در حالت خواب که بعضی موا
 مرتفع می‌شود قوی تر و صفاتی تری باشد و مرا که آن چنانست که آنچه
 می‌گفتند اشارت بحال خود می‌کردند و الله تعالی اعلم **ه** یکی از درویشان
 که بصحبت ایشان می‌رسید چنین حکایت کرد که مراد بحال و عظم
 که معارف درویشان می‌گذاشت تغییر بسیار می‌شد و فریاد و نعره
 بسیاری زدم و از آن محجوب می‌بودم یک روز آنرا با ایشان گفتم
 گفتند مروت که ترا تغییر می‌افتد مرا بخاطر در می‌آور **ه** در وقت که ایشان
 بسفر حجاز رفت بودند مرا در یکی از مدرسه‌ها که آنجا غریزی و عظمی گفت
 آغاز تغییر شدن گرفت بایشان توجه کردم دیدم که از در مدرسه

درآمدند و پیش من رسیدند و دست خود برد و شهای من بها
 من از خود بیرون رفتم و بهوش افتادم آن زمان که بجال خود باز
 آمدم مجلس و عظم بر شکسته بود و اهل مجلس رفته بودند و آفتاب
 بمن رسید بود و آن روز آخرین پنجشنبه بود از ماه رمضان که بعد از آن
 تا عید دیگر پنجشنبه نبود آنرا در خاطر گرفتم که چون از مکه بیایند
 با ایشان بگویم چون ایشان از مکه تشریف آوردند و بخداستایشان
 مشرف شدم و جمعی پیش ایشان بودند که نتوانستم که آنرا با ایشان
 بگویم روی بمن کردند و گفتند پنجشنبه بود که بعد از آن تا عید پنجشنبه
 دیگر نبوده تو فرجه الله فاشاء صلوا الظهر من یوم الاربعاء
 التاسع من شهر جمادی الاخری سنة ستین و ثمانیة
 خواجه عبید الله الامام الله برکات وجوده علی مفاصل الطالین
 امروز مظهر آیات و جمیع کرامات و ولایات طبقه خواجگان و ارباب
 التیام و واسطه انتظام سلسله شریفه ایشان قدس الله تعالی ارواحهم
 حضرت خواجه و مخلصان و نیازمندان ایشان اندامید واری
 جنانست که برکت وجود شریفه ایشان التیام و انتظام این سلسله
 الی یوم القیام امتداد یابند چند ازین فقیر امثال این سخنان
 صورت کتاف دارد اما چندان که با خود اندیشه کرد از خود
 دریافت که خاطر را بران قرار تواند داد که این مجموعه که مقصود
 از جمع آن ذکر معارف و نشر مناقب این طایفه است از ذکر ایشان
 خالی باشد لاجرم شرح مناقب و احوال این سلسله شریفه را بعضی
 از کلمات قدسیه که رقم زده خامه معارف نگار ایشان شده است

مسکیت الختام گردانید بریدن و تهی شدن دل از غیر حق سبحانه ذلیل
 است بر مظهریت دل بر تجلی حق سبحانه و انبوصفا حدیث که تیل معارف
 بحقایق اسماء صفات فی این معنی متعدد است چه قابلیت قبول عکس
 انوار تجلیات ذات ثانی تهی شدن از انفات بهره و صمت جدوشت
 یافته است میسر نیست تهی شدن دل موقوف افتاده است بر تجلی
 ذات بوصفا حدیث حصول این معنی بعد از تحقق بایمان بالله
 و بر رسول الله و بما جاء من عند الله و من عند رسول الله علی مراد الله
 و علی مراد رسول الله اسباب است از اتحا و ریاضات که شریعت از اخذ
 آن منع نکرده است و دوام ذکر بشرط وجدان مذکور بوصفا انکسار
 و خضوع بکمال متابعت مرسل و اصل الله علیه و سلم لیکن هیچ سببی
 در تحصیل این نسبت قوی تر از آن نیست که بصدق و نیاز تمام بجا
 بجاعتی لازم وقت خود کرد اندک باطن ایشان مظهر این تجلی گشته
 باشد و بسطوت این تجلی حسیان وجود غیر از پیش بصیرت ایشان
 برداشته شدن و از شهود غیری تمامی آزاد گشته و بفناء حقیقی
 از مراجعت شعور بخود و غیر خود خلاص گشته بعد از تحقق بفناء
 حق سبحانه ایشان را از نزد خود بوجود موهوب حقانی مشرف گردانید
 از بخودی و سگد جالافاقت یافته دیگر از واسطه حصول سعادت
 حقیقیه که عبارت از فنا و بقا است شدن درین مقام هیچ چیز از ممکنات
 ایشان را از شهود حق سبحانه محبوب نتواند کرد انبید بس واجب برادکا
 آنکه در تخلیص از گرفتاری دل بوجود آکوان که بحقیقت حجاب عبادت
 ازین گرفتاریست باشیائی که سببی خلاصی میشود تمسک نموده

خود را پیش از مردن خلاص گردانند اگر مناسب است تعداد خود اشتغال
 بنکرده اند تقصیر و افعال را در خود بحال ندهند و اگر در خود استعداد
 آن دانند که بصحبت ارباب شهود دل از گرفتاری زود تر خلاص
 میشود خود را بصحبت این برگزیده گان بنگاه داشت آداب صحبت
 الزام کننده زمان خلاصی دل از گرفتاری بغیر حق بحقیقت زمان
 وصول و شهود است چون دل از مزاحمت شعور بوجود غیر حاجات یافت
 غیر گرفتاری بشهود حق سبحانه تعالی **شعر** بلا و محنت شیرین که جز با او نیاید
 بعد از آنکه بسطوت نفی مادی و حق دل از غبار الثفات بغیر حق آزاد
 گشت غیر ثبات حق هیچ غایت **شعر** تیغ لاد و قتل غیر حق براند
 در نگر زان بس که غیر لاجه بماند . ماند الا الله باقی جمله رفت
 شاد باش ای عشق شرکت سودر . زمان غیبت از مادی و حق
 سبحانه بحقیقت زمان وصول و شهود وجود است زیادت از آن
 نیست که بحکم انما الاعمال بخواتیمها ارباب کشف وجود پیش از
 تمکین در معنی ارباب ذوق را از بالغان باین مقام عالی نرسیده اند
 ظهور این معنی مقدمه قناست و بشریت بظهور تباشیر
 صبح سعادت وصول از مطلع احدیت که استغراق و اسهلاک
 در شهود ذاتی مزاحمت شعور بوجود غیر بلکه درین مقام اگر ترقی
 واقع شود شعورش از ذوق تجلیات اسما نیز منقطع شود اشارت
 آن بزرگ باین فرموده است که سالکی تواند بود که متصف شود
 باوصاف حق سبحانه فهو بعد غیر و اصل جده ان وصل مقصود شهود
 ذاتی است فی مزاحمت شعور بوجود کثره مرتبه انصاف باوصاف

مرتبه تجلیات صفات است فی کثرت از وجهی متعذر است اگر خواهی که در
 مقام حضور با حق سبحانه از مکروه و سوسه شیطان آزاد باشی بلکه
 ملک با اطلاع بر حضور تو نشود بلکه نفس ترا و قوه بر حضور تو نشود
 بر تو باد که بنشیننی با برمی کنی که دل ایشان در ذکر ذات مستغرق
 شده باشد و از خود رهایی یافته تعبیر ازین معنی بعضی بشهود بعضی
 بوجود کرده اند و بعضی تجلیات و بعضی بیاد داشت کرده اند اگر
 این سعادت دست ندهد باید که طریقه ذکر یا طریقه توجه و جذبه
 خواجگانرا قبول کرده همگی خود را در ورزش این طریقه برسانی تا بدین
 دولت عظمی که فوق آن متصور نیست برسی . لیس و رآ الله مستهی
 و الی ربک المنتهی . لیس و رآ غیب امان قریه **شعر**
 عاشقانرا شادمانی و غم اوست . مزد کار و اجر خدمت اوست
 غیر معشوق ارتماشایی بود . عشق نبود هرزه سودایی بود
 عشق آن شعله است که چون بر فرو **شعر** مرجه جز معشوق باقی جمله سوخت
 باید که شغل در نگاه داشت آگاهی باین وصف بود که در خروج و دخول
 نفس واقف باشد که در نسبت حضور مع الله فتوری واقع نشود تا بر
 بانجا که فی تکلف نگاه داشت او همیشه این نسبت حاضر دل او بود و
 بتکلف نتواند که این صفت اردل دور کند گاه باشد که او را از خود
 تمام بیستایند از خود شخیر بود نه از وقوف قلبی بمقصود باید که
 چون او را بخود دهند بر طریقه مقرر در نگاه داشت نسبت آگاهی
 کال سعی بجای آرد تا فتوری بواسطه عوارض نفسانی با و راه نیاید
 و دوام التجا و افتقار بصفت انکسار بجناب حق سبحانه قوی ترین

سببی است در دوام این نسبت باید که همیشه از حق سبحانه بوصف
نیاز بقای این صفت جوید اگر بعد از ابدی در نگاه داشت این نسبت
سعی کند هنوز حق و کزاده نشود. غریب لا یفقد دینه کو یادشان
این نسبت است **ه** معنی شاهد نه آنست که حق سبحانه بجای
بصر توان دید چون لمعه از انوارنی نهایت برادر و اج و استباح تا حق
آرد چنانکه آن لم یکن چنان نیست کرد اندک از ایشان نه نام ماند نه
نشان بلکه این با معنی است که چون حضور دل بحقیقت ذکر که منزله
از حرف و صوت بواسطه مواظبت بر ذکر بدرجه ترقی کند که دیگری
را در حقیقت دلگجایی نماید و درین حال دل را شاهد گویند حق
را شاهد و کمال ذوق ازین شاهد وقتی دست دهد که آگاهی او
از وصف حضور بشود حضور با شدنی مزاحمت شعور بحضور چه
بمقدار شعور بحضور نقصانی در حضور بحق سبحانه واقع شود
ذات مقدس و ازان بر توست که در دیده بصیرت دل آید فکیف
که نظر حق از نجاست که عطش متعطلان زلال وصال بمشاهد سری
هرگز تسکین نیابد بلکه تشنگی برایشان زیادت کرد و والله اعلم
بحقایق الامور **ه** شبی سخن در محبت ذاتیه رفت که عبادت از ارتباب
و تعشی است بحضرت حق سبحانه فی آنکه آنرا سببی اند یا موجب شایسته
بلکه میل و انجذابی است که بر دفع آن قدرت نباشد فرمودند که از
دو بزرگ در نواحی تا شکند این نسبت را یا فتم یکی دایم بکرد
حلقه اصحاب مای گشت و از دور می نشست و کردن کج می کرد یک
روز محبت طهارت بر خواستم بجانب ابرق طهارت مسارعت نمود

چون فارغ شدم از وی پرسیدم که سبب آمدن تو اینجا چیست و چند
کرد این صحبت می کردی گفت من هم نمی دانم این قدری دایم که هرگاه
اینجا می آمم در باطن خود کششی بحضرت حق سبحانه بازی می و خود را از
بایسته خالی می بینم و از آن لذت عظیم بمن می رسد و چون بیرون
می روم از آن نسبت تهی می شود **ه** و آن بسرد یک صورتی بغایت خوب
داشت و با اصحاب مختلط بود و در آن نواحی مردم بسیار بوی تعلقی
خاطر داشتند و اصحاب ما را نیز بان مطعون می داشتند کفتم او را
عذر خواهی نه چند با لغه کردند سود نداشت آخر در گریه شد
واضطران بسیار کرد و گفت آخر شما را درین چه فایده که من اینجا
نیامم در بیرون مرا مردم مشتوش کردند و باطن من در کشاکش بایسته
افتد و ازین نسبت جمعیت که اینجا از خود می یامم دور افتم یا ران ویرا
معذور داشتند که او بجای رسید که مغلوب این نسبت شد بمثلاً
که بارها را می خانه خود کم می کرد و هرگاه مرا با او می بودی چون
از منزل بیرون آمدم یا بر در خانه بودی یا در راه بودی و چون خاستی
که او را کاری فرمایم آن کار کرده بودی یا می کردی **ه** رها نیدن
مرغ لاهوتی که محبوس قفص ناسوتی است تا اثر جذبه که لازم است
مقام محبونی را که باز بسته بمتابعت مصطفویست میسر نکرد **ه** فلیک
یا بتا عه صلی الله علیه و سلم ان کنت متوجهاً الى حقیقه الحقایق التي لها
وجه فی کل موجود و به تحقیقت الموجودات کو یا اشارت و لله
المشرق والمغرب فاینا قولوا فتم وجه الله باین حقیقت است اینجا بآ
و هو معکم انجاست **شعر** او با از ما بسی نزدیکتر

صلوات

داند آنکس که خود دارد خبر . بر خورداری از جیوه کسی است
 که دلش از دنیا سرد باشد و بد که حق سبحانه کرم حرارت قلبش نگذارد
 که بخت دنیا که در حیم دل کرده و تا جان کرده که اندیشه اش جز حق
 سبحانه هیچ نباشد . فیض نخستین را مظاهر کثیر است هر چه
 موجود است او را از تجلی اتی نصیب است که آنرا وجه خاص می گویند
 این وجه را انجذاب بحق سبحانه واقع است بحسب دوام توجه اگر
 بتأثیر اسم الهادی از تصرف اسم المصلحیات یابد دوام انجذابش
 بذات مقدس از خود بکلی نیست شده بمهمی ملحق گشته غیر از حق
 سبحانه نبیند و نداند و العیاذ بالله اگر بتأثیر اسم المصلح طریقه
 مستقیمه انجذاب بذات خود کم کند گرفتار خود گشته جز حق نبیند
 و خود نداند همه آن کند که ظلمتش بر ظلمت افزاید همیشه بحقوق
 و جمیع از شهود و حدت گردد نه او را روح در طاعت باشد بلکه
 طاعت نیز نباشد همه عذابهای دنیوی و اخروی و صوری
 و معنوی را مستعد و مهیا گردد خلاصی ازین بلیه را اسباب است
 از تقیه نصوص و مباشرت اعمال صالحه بهترین آنکه از سر صدق
 بخدمت طایفه که بحجت ذاتی از خود رهایی یافته اند نماید قیام
 بتامی خود را در ایشان کم کند زرقا الله و آیا کم . ذاتی که بپرست
 پر آنکس است که آنچه مرضی رسول الله صلی الله علیه و سلم نیست آنرا
 شده باشد و آنچه نه ازوست صلی الله علیه و سلم نماند بلکه او و
 او از و تمام کم شده باشد و او آینه شده باشد که جز اخلاق و اوصاف
 نبوی درو هیچ نباشد درین مقام بواسطه اتصاف بصفات

من الله

نبویه مظهر تصرف حق سبحانه گشته و بتصرف الهی در بواطن مستعد
 آن تصرف کرده و تمام از خود خالی شده و بمراد حق سبحانه ایستاده شعر
 از بس که در کنار می گیرد آن نکار . بگرفت بوی یار و رها کرد بوی طریز
 مرید آنکه بتأثیر آتش ارادت بایست او سوخته باشد و از مرادات
 او هیچ نماند و بصیرت دل در آینه پر جمال مراد دید زوی از مجموع
 قبلها گردانیده و قبله او جمال پر گشته و در پندگی پیر از آزادی فارغ
 آمد و سرنای جز بر آستانه پرنینداخته و اعراض از مجموع کرده سعا
 خود را در قبول او دانسته و شقاوت خود را در رد او بلکه رقم نیست
 بر ناصیه وجود کشید و از تفرقه شعور بوجود غیر مخلص گشته شعر
 آنرا که در سرای کار نیست فارغ است . از باغ و بوستان و تماشای لاله زار
 اگر پرسند که توحید چیست بگو تخلیص دل و تجرید او از آگاهی غیر
 حق سبحانه . اگر پرسند که وحدت چیست بگو خلاصی دل از علم و شعور
 بوجود غیر حق سبحانه . اگر پرسند که اتحاد چیست بگو استغراق
 در هستی حق سبحانه . اگر پرسند که سعادت چیست بگو خلاصی
 از خود بدید حق سبحانه . اگر پرسند که شقاوت چیست بگو بخود
 در ماندن و از حق باز ماندن . اگر پرسند که وصل چیست بگو نسیان
 خود بشهود نور وجود حق . اگر پرسند فصل چیست بگو جدا کردن
 سر از غیر حق سبحانه . اگر پرسند سکر چیست بگو ظاهر شدن
 حالی بر دل که دل نتواند که پوشیدن دارد چیزی را که پوشیدن آن
 چیز پیش ازین حال واجبست . خدمت خواجه عبید الله فرمودند
 که مولا نوحسین الدین شاشی از اصحاب امیر حمزه فرزند امیر سید کلال

بود رحمهم الله سبحانه واستغراق تمام داشت و بوابقضا بخارا
 تکلیف کرده بودند در محله وی حاضری شدم در مقابل وی پیغمبر بود
 که من و برای دیدم و وی مرا نمی دید آنجا می نشستم و نظاره وی میکردم
 هرگز از وی ذهول و فتوری فهم نکردم و هم ایشان فرمودند
 که خدمت مولانا حسام الدین رحمه الله می گفت که این کار را هیچ بابی
 از اشتغال با فاده و استفاده در صورت اهل علم بهتر نیست و هم
 ایشان فرمودند که خواجه بزرگ را قدس سر در خواب دیدم که درین
 تصرف کردند و من بخود بینفادم چون با خود آمدم خواجه از من گفت
 بودند خواستم که در عقب بروم پایهای من در هم می پیچید بخت
 بسیار خواجه رسیدم فرمودند که مبارک باد و هم ایشان فرمودند
 که یکبار دیگر خواجه محمد پارسا را قدس سر در خواب دیدم خواست که
 در من تصرف کند اما میسر نشد نه مانا که جهت آن بوده باشد که خواجه
 بزرگ تصرف کرده بودند و این فقیر در زمانی که بخارا رسیدم و بشر
 خدمت حضرت مولانا حسام الدین بن مولانا حمید الدین شاشی
 مشرف شدم درین فقیر اضطراب و اضطاری بود ایشان فرمودند
 مراقبه بحقیقت انتظار است حقیقت مراقبه عبارت ازین انتظار
 نهایت سیر عبارت از حصول این انتظار است بعد از تحقیق باین
 جنین انتظار که ظهورش از غلبه محبت است راه جزین انتظار نیست
 که ندارم از شکم جز نام بی این بسی بهتر که اندر کام زهر
 آسمان نسبت بعرض آمد فرمود ورنه بیس عالیت پیش خالک شود
 چون امثال ما فقیرانرا بطریق ذوق دریافت این معانی میسر نیست

کرمانی

گرفتاری باین جنین گفت و کوی شیرین تری نماید از اشتغال بخیر
 این گفت و کوی در قفا الله و آیا که انتظار را به یغینا عتاب بحیثه محمد
 صلی الله علیه و علی آله وسلم از ذکر بعض احوال و اقوال خانواده
 خاجکان و بیان روش و طریقت ایشان بتخصیص خدمت خواجه
 بهاء الدین و اصحاب ایشان قدس الله تعالی سرار هم معلوم شد
 که طریقه ایشان اعتقاد اهل سنت و جماعت است و طاعت احکام
 شریعت و اتباع سنن سید المرسلین صلی الله علیه و سلم و دوام عبودیت
 که عبارتست از دوام آگاهی بجناب حق سبحانه فی مزاجت شعور بود
 غیر بی بس کوهی که نفی این عزیزان کنند بواسطه آن تواند بود
 که ظلمت هوا و بدعت ظاهر و باطن ایشانرا فرو گرفته است و رتبه
 جسد و عصیت دید بصیرت ایشانرا کور ساخته لاجرم انوار
 هدایت و آثار ولایت ایشانرا نه بینند و این نابینایی خود را
 بجهود و انکار آن انوار و آثار که از مشرق تا مغرب گرفته است
 اظهار کنند **هیاهات هیاهات قطع**

نقشبندیه عجب قافله سالارند	که بر نازده پنهان بحرم قافله را
از دل سالک ره جاذبه صفتشان	می برد و سوسه خلوت و فکر جله را
قاصری کردند این طایفه را طعن	چاشنی که بر ارم بزبان این کله را
بم شیران جهان بسته این سلسله	دوبه از جله جان بکسلان سلسله را

شیخ ابوالحسن بستی رحمه الله تعالی

وی چون خواجه یوسف مهدی از اصحاب شیخ ابوعلی فارمدی است
 و این رباعی مشکل مشهور جنانک در سایل عین القضاء مهدی

معلوم میشود از آن وی است **الرابع**

دیدم نهان کیتی و اصل جهان	• وز علت و عار برگزشتیم اسان
آن نود سینه زلا نقط برتر دان	• زان نرگز گزشتیم نه این ماندن

شیخ حسن سکا ک سمنانی رحه الله تعالی

وی از اصحاب شیخ ابوالحسن بنسبی است و خاتمه سکاکیه که در همانست
و شیخ رکن الدین علاء الدوله قدس سره تعالی روحه در او ایل حال آنجا می بوده و
اربعمائت بر آورده و بعضی ملاک بر آنجا وقف کرده منسوب نوی است

محمد بن حمزة الجويني رحمه الله تعالى

گیت وی ابو عبدالله است. از اصحاب شیخ ابوالحسن بستی است وی
 بعلوم ظاهری و باطنی آراسته بوده است **د** عین القضاء در یکی
 از مکتوبات خود میگوید که کم کسی ازین طایفه علوم ظاهری دانند
 و حاجه امام ابو حامد غزالی و برادرش شیخ احمد غزالی ازین جمله اند
 و حاجه امام محمد جویه بکویان نیز ازین جمله است چه دائم که علم دانند
 و از بزرگانست در سلوک. و ویرا کثاتی است در تصوف سلوک الظاهر
 نام و در اینجا بسی حقایق و دقائق این طریق درج کرده است.

عين البضاة ممدا في قدس الله تعالى

کثرت و نام وی ابو الفضائل عبدالله بن محمد المایه‌نخی است. و همین
القضاة لقب وی است. با شیخ محمد حمویه صحبت داشته است
و با شیخ امام احمد غزالی نیز. و فضایل و کمالات صوری و معنوی
وی از مصنفات وی ظاهرست بجه عربی و وجه فارسی آن قدر کشف
حقایق و شرح دقایق که وی کرده است کم کسی کرده است و از وی

خوارق عادت چون اجبیا و اماتت بظهور آمد و میان وی و حضرت
شیخ احمد مکاتبات و مراسلات بسیارست و از آن جمله رساله عینیه
است که شیخ بوی نوشته که در فصاحت و بلاغت و روانی و سلاست
توان گفت که آنرا نظیری نیست **ه** عین القضاة در کتاب زینب الحقایق
می گوید که بعد از آنکه از گفت و گوی علوم رسمی ملول شدم بمطالعه
مصنفات حجة الاسلام اشتغال نمودم و مدت چهار سال در آن بودم
چون مقصود خود از آن حاصل کردم بنداشتم که بمقصود خود واصل
شدم با خود گفتم **شعر** انزل بمنزل زینب و ربابت
و اربع فهذا مربع الاجاب **ه** و نزدیک بود که از طلب باز ایستم
و بر آنچه حاصل کرده بودم از علوم اقتصار نمایم و مدت یکسال درین
بماندم تا ناگاه سیدی و مولای الشیخ الامام سلطان الطریقه احمد
محمد الغزالی رحمه الله تعالی بهمدان که موطن من بود تشریف آورد
و در صحبت وی در بیست روز بر من چیزی ظاهر شد که از من ^{طلب}
من غیر خود هیچ باقی نگذاشت الا ما شاء الله و مرا کون شغلی نیست جز
طلب فنا در آن چیز و اگر چنانچه عمر نوح یابم و درین طلب فانی سازم
هیچ نکرده باشم و آن چیز همه عالم را فرو گرفته است چنانکه من بر هیچ
چیز نیفتم که روی و برادران بنیسم و هر نفسی که نه استغراق من
در آن بیفزاید بر من مبارک **ه** و هم وی گفته که پدرم من
و جماعتی از ائمه شهر ما حاضر بودند در خانه مقدم صوفی پس ما
رقص می کردیم و ابو سعید ترمذی بیتکی می گفت پدرم بنکریت
گفت خواجه احمد غزالی را قدس الله تعالی روحه دیدم که با ما رقص

میکرد و لباس جنین و جنین بود و نشان ی داد بوسعید گفت
 مکرّم آرزوستن گفتیم بمیز در حال پشوش شد و بمرحمتی وقت
 حاضر بود گفت چون زند را مرده ی کئی مرده را نیز رنده توانی کرد گفتیم
 مرده کیست گفت فقیه محمود گفت خداوندنا فقیه محمود را رنده کرد
 در ساعت زند شدند و هم وی گفته ای غریزکاری که باغیری
 منسوب بینی بخیر از خدای تعالی آن مجازی می دان نه حقیقی و فاعل
 حقیقی خدا را دان آنجا که گفت قُلْ تَوَفِّیْ کُمْ مَلِکُ الْمَوْتِ مجازی
 مجازی می دان حقیقتش آن باشد که الله یَتَوَفَّی الْأَنْفُسَ حَیْنَ مَوْتِهَا
 راه نمودن محمد را صلی الله علیه وسلم مجازی می دان و گمراه کردن
 ابلیس مجازی می دان . یُضِلُّ مَنْ یَشَاءُ و یَهْدِی مَنْ یَشَاءُ حقیقت
 می دان کیم که خلق را اضلال ابلیس میکند ابلیس بدین صفت که
 آفرید مکر موسی علیه السلام از بهر این می گفت اِنْ هِیَ اِلٰهٌ غَیْرُیْ

همه جورس از بلغاریا نیست	که ما دام همی باید کشیدن
کنه بلغاریا را نیز هم نیست	بگویم که تو بتوانی شنیدن
خدا یا این بلا و فتنه از نیست	ولیکن کس نمی یارد چخیدن
همی آرند ترکا را از بلغاریا	از بهر پرده مردم دریدن
لب و دندان آن خوبان چون ماه	بدین خوبین بنا نیست آفریدن

شیخ برکه رحمه الله تعالى

عین القضاة رحمه الله تعالى در مصنفات خود از وی حکایت کند
 یکجای کوی برکه جن فاحه و سوره چند از قرآن یاد ندارد و آن
 نیز بشرط برنشانند خوانند و قال یقول نداند که چه بود و اگر راست

برسی حدیث موزون بزبان همدانی هم نداند کردن و لیکن می دانم
 که قرآن او داند در دست و من نمی دانم الا بعضی از آن و آن بعض هم
 نه از راه تفسیر و غیر آن دانسته ام از راه خدمت او دانسته ام
 و جای دیگر گفته است که از خواجه احد غزالی شنیدم که گفت
 هرگز شیخ ابوالقاسم کرکائی نگفتی که ابلیس چون نام او بردی گفتی
 که خواجه خواجهکان و سر همیوان چون این حکایت با برکه قدس
 گفتیم گفت سر همیوان هست که خواجه خواجهکان و جای دیگر گفته
 که برکه رضی الله عنه حکایت کرد که مردی بود فرزند خود را گفت
 هرگز ریش کا و بوده گفت ریش کا و که بود وجه بود گفت آنکه
 با ماداد از خانه بدر آید گوید که امروز کفنی بایم بر گفت ای بد
 تاس بوده ام ریش کا و بوده ام

شیخ فقه رحمه الله تعالى

عین القضاة در مصنفات خود از وی حکایت کند یکجای گوید
 که از فقهی شنیدم که فقه گفت از خدای تعالی شر مخلق نرسد
 و جای دیگر می گوید که از برکه قدس شنیدم که فقه گفتی ابلیس
 گفت در عالم از من سیاه کلیم تر فتنه بود و پس و ازین سخن بگریست
 و جای دیگر گفته که پیران چون کامل باشند دانستند که هر مردی
 یکدام مقام رسد بعاقبت کار خجانش از فتنه بسیار شنیده بودند
 که فلانرا قدم فلان خواهد بود و فلانرا قدم فلان

شیخ ضیاء الدین ابوالنجیب عبدالقادر السمرقندی قدس الله تعالی
 در علوم ظاهر و باطن بکمال بوده است مصنفات و مؤلفات

بسیار دارد و کسب وی بدعا زده واسطه بابو بکر صدیق رضوان الله
 ی رسد و نسبت وی در طریقت بشیخ احمد غزالی است و وی در کتاب
 آداب المریدین گفته است و اجمعوا علی ان الفقر افضل من الغنی اذا
 كان مقروفا بالرضا فان اجمع بحجة بقول النبي صلى الله عليه وسلم
 اكد العلیا خیر من الید السفلی قیل له الید العلیا تنال الفضیلة
 باخراج ما فیها والید السفلی تجد النقصه بحصول الشئ فیها ففی
 تفضیل النقاء و العطاء دلیل علی فضل الفقر من فضل الغنی لان
 العطاء علی الفقر کان من فضل العصیة علی الطاعة لفضل التوبة
 ۵ در تاریخ امام یافعی میگوید که یکی از اصحاب شیخ ابوالنجیب سروردی
 رحمه الله تعالی گفت که روزی با شیخ در بازار بغداد می گذشتم بدکان
 قصابی رسیدیم که کو سفندی او بخته بود شیخ بایستاد و گفت این کو
 میگوید که من مرده ام نه کشته قصاب بخود بیفتاد چون بخود باز آمد بخت
 شیخ از او کرد و بایستاد و تو رحمه الله تعالی ۲ شهر و سته ثلث و ستر و خیم

شیخ عمار یا سر قدس الله تعالی روحه

وی از اصحاب شیخ ابوالنجیب سروردی است در تکیل باقصان و تربیت
 مریدان و کشف وقایع ایشان کمال تمام داشته است شیخ نجم الدین
 کبری در کتاب فرائح الجمال آورده است که چون بخدمت شیخ عمار رسید
 و باذن وی بخلوت درآمد ملاحظه گشت که چون اکتساب علوم ظاهری
 کرده ام چون فتوحات غیبی دست دهان ترا بر سرهای منبر بطالبان
 حتی بر سامن چون باین نیت بخلوت درآمدم اتمام خلوت میرشد
 بیرون آمدم شیخ فرمود اول تصحیح نیت کن بعد از آن بخلوت در آی

بر تو نور باطن او بر دل من تافت گما بهار او وقف کردم و جامها را بفقر
 بخشیدم بغیر یک جبه که پوشیده بودم و گفتم این خلوتخانه قبر منست
 و این جبه کفن من مراد یکا مکان بیرون آمدن نیست و عزیم کردم
 که اگر داعیه بیرون آمدن غالب شود آن جبه را پاره سازم تا سائر
 عورت نمائند و استیحا مانع خروج شود شیخ درین نظر کرد و گفت
 درای که نیت درست ساختی چون در آمدم اتمام خلوت دست
 داد و بمن همت شیخ ابواب فتوحات بر من بگشاد ۵

شیخ روزبهان کبیر مصری قدس الله تعالی سره

وی کازرونی الاصل است اما در مصری بوده از مریدان شیخ ابوالنجیب
 سروردی است در اکثر اوقات در مقام استغراق می بوده و شیخ نجم الدین
 کبری بصحبت وی رسیدن و آنجا بر ریاضت اشتغال نموده و خلوتها نشسته
 و شیخ روزبهان ویرا بدامادی قبول کرده و ویرا از دختر شیخ دوازده
 آمد ۵ و کتاب تحفة البررة سمعت شیخا ابوالکتاب یقول سمعت
 روزبهان بمصر یقول قیل لی مرارا اترك الصلوة فانك لا تحتاج
 اليها فقلت یا رب انی لا اطیق ذلك کلفنی شیاء اخره

شیخ اسمعیل قصری قدس الله تعالی سره

وی نیز از اصحاب شیخ ابوالنجیب سروردی است و شیخ نجم الدین
 کبری بصحبت وی رسیدن است و خرقه اصل از دست وی پوشیدن
 است و وی از محمد بن مانیکل و وی از محمد بن داود المعروف بخادم
 الفقر و وی از ابوالعباس درین و وی از ابوالقاسم بن رضا
 و وی از ابویعقوب طبری و وی از ابوعبدالله بن عثمان و وی

از ابو یعقوب نهجوری . و وی از ابو یعقوب سوسی . و وی از عبد الواحد بن زید . و وی از کمال بن زیاد . و وی از علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه . و وی از حضرت رسالت صلی الله علیه و آله کذا ذکر الشیخ کریم الدین علاء الدوله السمرقندی قدس الله تعالی سر فی بعض مصنفاته

شیخ نجم الدین الکبری قدس الله تعالی سر

کنیت وی ابو الجناست و نام وی احمد بن عمر الحیو . و لقب وی کبری و گفت اند که ویرا کبری از آن لقب کردند که در آن جوانی که تحصیل علوم مستغول بود با هر که مناظره و مباحثه کردی بروی غالب آمدی . فلقبوه بهذا السبب الطامة الکبری ثم غلب علیه ذلك اللقب فخذوا الطامة فلقبوه بالکبری . و هذا وجه صحیح نقله جماعة من اصحابه من یوثق بهم . و قال بعضهم هو ممدود بفتح الباء الموحدة ای هو بنجم الکبر از جمع تکسیر کبیر و الصحیح الاول کذا فی تاریخ الامام الکیا فی رحمه الله تعالی و ویرایشی ولی تراش نیز گفته اند بسبب آنکه در غلبات وجد نظر مبارکش بر هر که افتادی بر مرتبه ولایت رسیدی . روزی باز در کانی بر سیل قهرج بخانقاه شیخ درآمد شیخ حالی قوی داشت نظرش بر آن باز در کانی افتاد در حال بر مرتبه ولایت رسید شیخ پرسید که از کدام ملک کنی گفت از فلان ملک ویرا اجازه ارشاد نوشت تا در ملک خود خلق را بحق ارشاد کند . روزی شیخ با اصحاب نشسته بودند بازی در هوا صعود را دنبال کرده بودند ناگاه نظر شیخ بر آن صعود افتاد صعود بر کشت و باز اگر گفته پیش شیخ فرود آورد . روزی تحقیق و تقریر اصحاب بحکف می رفت شیخ سعد الله

حقوقی در رحمه الله تعالی که یکی از مریدان شیخ بود بخاطر گذشت که آیا درین امت کسی باشد که صحبت وی در سبک اثر بکند شیخ نبود فراست بدانست برخاست و بدر خانقاه رفت و بایستاد ناگاه سکی آبخار رسید و بایستاد و در بنال می جنبانید شیخ را نظر بروی افتاد در حال بخشش یافت و متحیر و بخود شد و روی از شهر برگردانید و بکوردستان رفت و سر بر زمین می مالید تا آورده اند که هر جای آمد وی رفت قریب به بخاه و شصت سگ گردا گرد او حلقه کردند و دست پیش دست نهاندی و آواز نکردندی و هیچ نخوردندی و بحسرت بایستادندی عاقبت بدان نزدیکی برد شیخ فرمود تا او را دفن کردند و بر سر قبر وی عمارت ساختند . شیخ در تبریز یکی از شاگردان محیی السنه که سندی عالی داشت کتاب شرح السنه را می خواند چون با و آخر رسید روزی در حضور استاد و جمعی از ائمه نشسته بود و شرح السنه می خواند در پیشی درآمد که ویرا نمی شناخت اما از مشاهده وی تغییر تمام بشیخ راه یافت چنانکه بحال قرائتش نمایند پرسید که این چه کس است گفتند که این بابا فرج تبریزی است که از جمله مجتهدان و مجتهدان جوان است سبحان شیخ آن شب بی قرار بود تا با مداد بخد مت استاد آمد و التماس کرد که برخیزند که بزیارت بابا فرج رویم استاد با اصحاب موافقت کردند و بدر خانقاه می بابا فرج خادمی بود بابا شادان نام چون آن جماعت را دید درون رفت و اجازت خواست بابا فرج گفت آن چنانکه بدرگاه خداوند تعالی می رونی توانی آمدن آمد کوه را رسید

بابا فرج تبریزی
رحمه الله تعالی

شیخ گفت چون از نظر بابا بهر منده شده بودم معنی سخن دانستم
 هر چه پوشیده بودم بیرون آوردم و دست بر سینه نهادم
 استاد و اصحاب موافقت کردند پس پیش بابا فرج در آمدم و
 بنشستم بعد از لحظه حال بر بابا متغیر شد و عظمتی در صورت
 او دید آمد و چون قرص آفتاب در افشان گشت و جامه که پوشیده
 بود بروی شکافته شد چون بعد از ساعتی مجال خود باز آمد برخاست
 و آن جامه را در من پوشید و گفت تو وقت دفتر خواندن نیست
 وقتست که سرد فرجهان شوی حال بر من متغیر شد و باطن من
 از هر چه غیر حق بود منقطع گشت چون از آنجا بیرون آمدم استاد
 گفت که از شرح آتیه اندکی مانده است بدو سه روز آنرا بخوان و
 دیگر تودانی چون با سردرس رفتم بابا فرج را دیدم که در آمده
 و گفت دین روز همدار منزل از علم الیقین بگذشتی امروز باز بر سر
 علم می روی من توبه در رس کردم و بر ریاضت و خلوت مشغول گشتم
 علوم لدنی و واردات غیبی نمودن کوفت گفتم حیف باشد که
 آن فوت شود آنرا می نوشتم بابا فرج را دیدم که از در در آمده و گفته
 شیطان ترا تشویش میدهد این سخنانرا منویس دوات و قلم
 را بینداختم و خاطر را از من باز برداختم **ه** امیر اقبال بیست
 در کتاب که در آنجا همه سخنان شیخ خود شیخ رکن الدین علاء الدین
 قدس الله تعالی متن جمع کرده است از شیخ نقل میکند که شیخ نجم
 الدین کمری بهمان رفت و اجازت حدیث حاصل کرد و شنید که
 در اینکندریه محدث بزرگ هست با اسناد عالی هم از آنجا با سکنند

رفت و از وی نیز اجازت حاصل کرد و در بازگشتن شبی رسول را
 صلی الله علیه و سلم در خواب دید و از آن حضرت درخواست کرد
 که مرا کنیق بخش رسول صلی الله علیه و سلم فرمود که ابوالجنا بپرسید
 که ابوالجنا ب تخفیه فرمود که لا منشد و چون از واقعه باز آمد
 در معنی این ویرا روی نمود که از دنیا اجتناب می باید کرد و در حال تخریب
 کرد و در طلب مرشد مسافر گشت و بهر کس که می رسید را دست
 نمی کرد بسبب آنکه دانستند بوده و سرا و بهیچکس فرو نمی آمد و چون
 بملک خوزستان رسید در در زبول در آمد و آنجا رنجور شد و هیچ کس
 او را مقامی نمی داد که آنجا نزول کند عاجز گشت از کسی پرسید که
 درین شهر هیچ مسلمانی نباشد که مردم رنجور و غریب را جای
 دهد تا من آنجا روزی چند بیا سایم آن کس گفت اینجا خانقاهی هست
 و شیخی اگر آنجا روی ترا خدمت کنند گفت نام او چیست گفت شیخ
 اسمعیل قصری شیخ نجم الدین آنجا رفت او را جای دادند در صحنه
 مقابل صحنه درویشان و آنجا ساکن شد و رنجوری وی دراز کشید
 و می گفت با این همه از رنجوری چندان رنج بمن نمی رسید که از آواز
 سماع ایشان که من سماع را بغایت منکر بودم و قوت نقل مقام کرد
 ندا شتم شبی سماع می کردند شیخ اسمعیل از کرمی سماع بیالین
 من آمد و گفت می خواهی که برخیزی گفتم بلی دست من بگرفت و مرا
 بکنار کشید و بمیان سماع برد و زمانی نیک مرا بگردانید و بر روی
 دیوارم تکیه داد من گفتم که در حال خواهم افتاد چون بخود آمدم
 خود را تن در دست دیدم چنانکه هیچ بیماری در خود نمی دیدم

صلی الله علیه و سلم

مر ارادت حاصل شد روز دیگر بخدمت وی رفتم و دست ارادت
گرفتم و بسلوک مشغول شدم و مدتی آنجا بودم چون مرا از احوال ^{طن}
خبر شد و علم وافر داشتم مرا شبی در خاطر آمد که از علم باطن با خبر شد
و علم ظاهر تو از علم شیخ زیادت است با مداد شیخ مرا طلب کرد
و گفت برخیز و سفر کن که ترا بر عمار با سری باید رفت من دانستم
که شیخ بران خاطر من واقف شد اما هیچ نگفتم و برفتم بخدمت شیخ
عمار و آنجا نیز مدتی سلوک کردم و آنجا شبی را همین بخاطر آمد با مداد
شیخ عمار فرمود که نجم الدین برخیز و بمصر و بخدمت روزبهان
که این هپتی با وی بسیلی از سر تو بیرون بود برخاستم و بمصر رفتم
چون بخانقاه وی در رفتم شیخ آنجا نبود و مریدان او همه در مراقبه
بودند هیچ کس بمن نپرداخت آنجا گوی یکروز از وی پرسیدم که
شیخ کدام است گفت شیخ در بیرونست و وضوی سازدن بیرون
رفتم شیخ روز بهای نزد دیدم که در آب اندک وضوی ساخت مرا در خاطر
آمد که شیخ نمی اندک درین قدر آب وضو جایز نیست چگونه شیخی باشد
او وضو تمام ساخت و دست بر روی من افشاند چون آب بروی
من رسیدن من بخودی پیدا شد شیخ بخانقاه در آمدن نیز
در آمدم و شیخ بشکر وضو مشغول شدن بر پای بودم منتظر آن
که شیخ سلام باز دهد و او سلام کم بجهان بر پای ایستاده غایب
شدم دیدم که قیامت قائم شده است و دوزخ ظاهر گشته و مرد
می گیرند و با آتش می اندازند و برین راه گذر آتش پشته ایست شخصی
بر سر آن پشته نشسته است و هر که میگوید که تعلق بوی دارم او را

رها می کنند و دیگر از آتش می اندازند ناگاه مرا بگرفتند و بکشتند
چون آنجا رسیدم گفتم من تعلق بوی دارم مرا رها کردند من پشته
بالا رفتم دیدم که شیخ روز بهای نیست پیش او رفتم و در پای او افتادم
او سیلی سخت بر قفای من زد چنانکه از قوت آن بروی در افتادم
و گفتم بیش ازین اهل حق را نکار کن چون بیفتادم از غیبت باز آمد
شیخ سلام نماز داده بود پیش رفتم و در پای او افتادم شیخ در
شهادت نیز بجهان سیلی بر قفای من زد و بمال لفظ بگفت آن رجوری
از باطن من برفت بعد از آن امر کرد مرا که باز گرد و بخدمت شیخ عمار
رو و چون باز می گفتم مکتوبی بشیخ عمار بنیشت که مریدان من داری
ی فرست تا از خالص میگردانم و باز بر تویی فرستم از آنجا بخدمت
شیخ عمار آمد و مدتی آنجا بود چون سلوک تمام کرد و پیرا امر فرمود که
بخوارزم رو و می گفت آنجا مردمان عجیب اند و این طریق را و مشاهیر
را در قیامت نیز منکرند گفت برو و باک مدار بخوارزم آمد و این
طریق را منتشر گردانند و مریدان بسیار بروی جمع آمدند و بارشاه
مشغول شد ^۵ چون کفایت بخوارزم رسیدند شیخ اصحاب
خود را جمع کرد و زیادت بر شصت بودند و سلطان محمد خوارزم
که بخت بود و کفایت تار پیدا شدند که وی در بخوارزم است
و بخوارزم در آمدند شیخ بعض اصحاب را چون شیخ سعد الدین
حوقی و شیخ رضی الدین علی لالا و غیر ایشان طلب داشت و گفت
زود برخیزید و ببلاد خود روید که آتشی از جانب مشرق برافروخت
که تا نزدیک بمغرب خواهد سوخت این فتنه ایست عظیم که درین است

مثل این واقع نشده است بعضی از اصحاب گفتند چه شود که حضرت
شیخ دعایی کند شاید که این از بلاد مسلمانان مندرج شود شیخ فرمود
که این قضایست بر من دعا دفع آن نمی تواند کرد پس اصحاب التماس
کردند که چهار دیان آماده است اگر چنانچه حضرت شیخ نیز با اخصا
موافقت کند تا در ملازمت ایشان بخراسان متوجه شوند و در میان
شیخ فرمود که من اینجا شهید خواهم شد و مرا اذن نیست که بیرون
روم پس اصحاب متوجه خراسان شدند چون کفار بشارت آمدند
شیخ اصحاب باقی ماندن را بخواند و گفت قَوْمًا عَلٰی اِسْمِ اللّٰهِ تَقَاتِلْ
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَبِجَانِهِ دَرآمد و خرقة خود را پوشید و میان بحکم بیت
و آن خرقة پیش کشاده بود بغل خود را از هر دو جانب پرسنک کرد
و نیز بدست گرفت و بیرون آمد چون با کفار مقابل شد در روی
ایشان سنک می انداخت تا آن غایت که هیچ سنک نماند کفار
و برایترباران کردند یک تیر بر سینه مبارک و می آمد بیرون کشید
و بینداخت و بران برفت **ه** گویند که در وقت شهادت پرچم
کافری را گرفت بود بعد از شهادت ده کس نتوانستند که ویرا از
دست شیخ خلاص دهند عاقبت پرچم ویرا ببردند **و بعضی**
گفته اند که حضرت مولانا جلال الدین روی قدس سر در غزلیات
خود اشارت باین قصه و بانساب خود بحضرت شیخ کرده آنجا که

گفت است شعر	ما از آن محتشمانیم که ساغر گیرند
نه از آن مفلسکان که بزلاغر گیرند	یکی خالص ایمان نوشند
یکی دست دگر پرچم کافر گیرند	و کانت شهادته قدس الله تعالی

فی شهر سنة ثمان عشرة و ستماية . حضرت شیخ را میدان بسیار
بوده اند اما جندی ازیشان یکانه جهان و مقتدای زمان بوده اند
چون شیخ مجدالدین بغدادی . و شیخ سعدالدین جموی . و بابا کا
جندی . و شیخ رضی الدین علی **ه** . و شیخ سیف الدین باخرزی
و شیخ نجم الدین رازی . و شیخ جمال الدین کیل . و بعضی گفته اند
که مولانا بهار الدین ولد و الدوله مولانا جلال الدین روی نیز
ازیشان بوده است . قدس الله تعالی ارواحهم .

شیخ مجدالدین بغدادی قدس الله تعالی روحه

گفت وی ابو سعید است . و نام وی مجدالدین شرف بن المودین الی الفخ
البغدادی رحمه الله . وی باصل از بغداد است خوارزمشاه از
خلیفه بغداد التماس طبعی کرد بدرویرا فرستاد **ه** و بعضی گفته اند
از بغداد است یکی از دیه های خوارزم . وی از مقر بان سلطان بود
ه شیخ رکن الدین علاء الدوله فرموده است که آنکه می گویند که وی
ارم بوده است که بصحبت شیخ رسید خلاف واقع است مردی تائی
بود اما صورت لطیف داشت و پیرا شیخ اول بخدمت متوفی
مشغول ساخت و والد وی بشنید و او طیب بود و شیخ نیز طیب بود
والد وی کسی پیش شیخ فرستاد که فرزند مجدالدین مرد نازل است
و این کار بس عجیب است اگر شیخ بفراید پس ده غلام ترک بفرست
تا خدمت متوفی کنند و ویرا بخدمت دیگر مشغول کند . شیخ
فرمود که او را بگویند که این سخن از تو عجیب است که علم طب می دانی
اگر بی تراب صغراوی زحمت دهند من دار و بغلام ترک دهم

بسر تو صحت نیابد **ه** شیخ دکرالدین علاءالدوله گفته است که روزی
یکی از پادشاهان سلطان بایزید که مردی در حساب بود و کار کرده باین
گفت که جوئست که تو باین خاندان ارادت آوردی و سلوک جزینا
بایزید کردی گفت من این نمی دانم اما یک نوبت وضو میساختیم
در آئین آن دیدم که دیوار قبله بکشد و ازان سو فضای پیدا
و آسمان و ستاره مشتری می نمود پرسیدم که این چیست یکی گفت
این نور سلطان بایزید است ساعتی شد آسمان دیگر دیدم تمام
نورانی همچو خورشید گفتم این چیست یکی گفت این نور مجدالدین
بغداد است آن درویش متعجب شد بعد ازان گفتم این سخن نه
بآن ی گویم که در مراتب ایشان بیانی کم یا تر جمیع می نه شیخ
مجدالدین را بر سلطان بایزید ما هر کسی را حق تعالی حواله کرده است
بمشتری چون او توجه بآن مشرب کرد و متابع آن طریق شد حق تعالی
جهت ثبات قدم او را در آن طریق شیخ او را در اعلی مراتب برو جلوه
کند و اگر نه علی التحقیق مراتب در قیامت پیدا شود و نشان علوم مرتبه
درین عالم جز متابعت حبیب مطلق صلی الله علیه و آله و سلم نیست مگر کسی
که متابع تر مرتبه وی عالی تر **ه** روزی شیخ مجدالدین با جمعی از درویشان
نشسته بود شکری بروی غالب شد گفت ما بیضه بط بودیم بر کنار
دریا و شیخ ما شیخ نجم الدین می می بود بال تربیت بر ما فرود آورد تا
از بیضه بیرون آمیم ما چون بجهت بط بودیم در راه رفتیم و شیخ بر کنار
بماند شیخ نجم الدین نبود که امت آنرا دانست و زبان ایشان گذشت
که در دریا میراد شیخ مجدالدین آنرا شنید بر سید پیش شیخ سعدالدین

حتی آمد و تضرع بسیار کرد که روزی که حضرت شیخ را وقت خوش
باشد مرا خبر کن تا بحضرت آیم و عذری بخوام وقتی شیخ را در جماع
حال خوش شد شیخ سعدالدین شیخ مجدالدین را خبر کرد شیخ مجدالدین
پای برهنه بیامد و طشتی پر آتش کرد و بر سر نهاد و بجای گفتن بایست
شیخ بوی نظر کرد و فرمود که چون بطریق درویشان عذر سخن پریشان
می خواهی ایمان و دین سلامت بردی اما سر برود و در دریا میری و ما
نیز در سر تو شویم و سرهای سرداران و ملک خوارزم در سر تو شود
و عالم خراب گردد شیخ مجدالدین در قدم شیخ افتاد و باندک
فرصتی سخن شیخ بظهور آمد **ه** شیخ مجدالدین در خوارزم و عظمی گفت
و ما در سلطان محمد غوری بود بغایت حمله بو عظم شیخ مجدالدین ی
آمد و گاه گاهی زیارت وی میرفت مدتی فرصت جستند تا شبی
که سلطان بغایت مست بود عرضه داشتند که ما در تو بمذهب
امام ابو حنیفه رحمه الله بنکاح شیخ مجدالدین در آمده است سلطان
بسیار خجسته فرمود که شیخ را در جله اندازند تا خندند خبر شیخ
نجم الدین رسید متغیر گشت و گفت انا لله و انا الیه راجعون
فرزند مجدالدین را در ابادناختند و مرد پس سر بریدن نهاد و زمانی
نیک در سجده بود پس سر از سجده برآورد و گفت از حضرت عزت در
خواستم تا خون بهای فرزندانم ملک از سلطان محمد بازستاند
اجابت فرمود سلطان از آن خبر دادند بغایت پشیمان شدند
بیامد بحضرت شیخ آمد و طشتی پر زربیا و شمشیر و کفن بر
آن نهاد و سر برهنه کرد و وصف تعالی بستاند و گفت اکدی می

باید اینک ز رو اگر قصاص می کنید اینک شمشیر شیخ در جواب فرمود
 که کان ذلک فی الکتاب بسطوطاً دیت او جمله ملک تست و سرت
 برود و سر بسی خلق و ما نیز در سر شما شوم. سلطان محمد نو مید
 بارگشت و عن قریب جنیکر خان خروج کرد و رفت آنچه رفت **روز**
 قوال در مجلس شیخ محمدالدین این بیت را خواند که **شعر**
 خوش بافته اند دراز جامه عشق. کر یک خط سبز بر کارش بودی
 شیخ بحاسن خود را بگرفت و تیغ دست بر کوه نهاد و گفت **مصراع**
 کر یک خط سرخ بر کارش بودی. و هماغه آنکه باین اشارت
 بشهادت خود کرده باشد. و بعد از آن این رباعی بگفت **الرباع**
 در بحر محیط غوط خواهم خورد. یا غرقه شدن یا گهری آوردن
 کار تو بخاطر است خواهم کردن. یا سرخ کم روی ز تو یا کردن
در خدمت شیخ نجم الدین بگری قدس سر درویشی بود از قریز
 بسکره آباد و بر از نکی بسکره می گفتند و بمقام عالی رسیدن بود
 تا غایتی که تاوی از خلوت بیرون نیامدی سماع برخواستی روزی
 در اثنای سماع وقت او خوش شده از زمین برخاست و طاق بلند
 بود آنجا بران طاق نشست و در وقت فرود آمدن از بالا بر کردن
 شیخ محمدالدین بغدادی جست و پایها فرو آویخت. و شیخ محمدالدین
 همچنان جری می زد و این زنگی مردی بلند و کران بود و شیخ محمدالدین
 بس نازک و لطیف چون از سماع فارغ شد گفت ندانستم که زنگیست
 بر کردن من یا گنجشکی و چون از کردن او فرو می آمد رخساره او
 بندان بگرفت چنانکه نشان بماند. بارها شیخ محمدالدین گفتی

که مراد قیامت همین مفاخرت تمام است که اثر ندان زنگی بر روی من
 باشد. **شیخ** رکن الدین علاء الدولة قدس سر گفته است که شیخ
 محمدالدین بغدادی فرموده که در واقعه از حضرت رسالت صلی الله
 علیه و سلم پرسیدم که ما نقول فی حق ابن سینا. قال صلی الله علیه و سلم
 هو رجل اراد ان یصل الی الله تعالی بلا واسطی فحبته بیدی هکذا
 فسقط فی النار من این حکایت را پیش استاد مولانا جمال الدین جلوی
 می گفتم او گفت عجب و بعد از آن فرمود که از بغداد بشام می رستم
 تا از آنجا بروم و چون بموصل رسیدم شب در مسجد جمعه بودم
 چون در خواب شدم دیدم که کسی میگوید که آنجانی روی که فایده گیری
 من نظر کردم جمعی دیدم که حلقه زده بودند و شخصی در میان ایشان
 نشسته و نوری از سر وی بآسمان پیوسته وی سخن می گفت. و
 ایشان می شنیدند که من این کیست گفتند مصطفی صلی الله علیه و سلم
 من پیش دفتم و سلام گفتم جواب گفتند و مرا در حلقه جای دادند
 چون بنشستم پرسیدم که یا رسول الله ما نقول فی حق ابن سینا فرمود
 که رجل اضله الله علی علم. دیگر گفتم ما نقول فی حق شهاب الدین المقول
 گفت هو من متبعیه. بعد از آن گفتم از علماء اسلامی نیز پرسیدم
 پرسیدم که ما نقول فی حق فخر الدین الرازی گفت هو رجل معاتب
 گفتم ما نقول فی حق حجة الاسلام محمد الغزالی گفت هو رجل وصل
 الی مقصوده. گفتم ما نقول فی حق امام الحرمین گفت هو من نصرته
 گفتم ما نقول فی حق الحسن الاشعری گفت انا قلت و قولی صدق
 الايمان یمن والحكمة یمانة. بعد از آن کسی که نزدیک من بود مرا

که ازین سوالها چه می گوی دعایی درخواست کن که ترا فایده کند بعد از آن
گفتم یا رسول الله مراد عالی بیا موز فرمود که قل اللهم تب علی حیاتی
آئوب و اعصمنی حتی لا اعود و حبب الی الطاعات و کره الی اللطیفات
بعد از آن از من پرسید بجای روی گفتم بروم فرمود که الروم ما دخل
المعصوم و من از واقعه باز آمدم در آنجا غرقه بود مولانا موفق الدین
کواپی آنجا بود و در آخر عمر ضریر گشته بود زیارت وی رفتم پرسید
که تو کیستی گفتم گفت از کجای آیی گفتم از بغداد گفت بجای می روی
گفتم بروم گفت بروم گفتم بلی گفت الروم ما دخل المعصوم من متعجب
شدم و دست دردمان او زدم گفتم مگر شما در مجلس دوشین حاضر
بودید گفت دغوقه غنی دست از وی باز داشتم و باز گفتم **شیخ**
رکن الدین علاء الدوله قدس سره کوید که مولانا جمال الدین مردی عزیز
بود و او را تصانیف مشهوره در علوم بسیار است و میان او و امام
غزالی دو واسطه بیش نبوده است و این حکایت وی دلیل است
مرحمت واقعۀ شیخ مجد الدین چون شیخ مجد الدین را در سته سبع و ستائیم
و قبل سته سته عشر و ستائیم شهید کردند خاقان وی که از نیسا بود و
نیسا بود نقل کرد و در سته ثلث و ثلثین و ثمان غایب و بر ابا سفا این نقل کرده اند

شیخ سعد الدین حمزه قدس الله تعالی روحه

نام وی محمد بن ابوبکر بن ابی الحسن بن محمد بن حمزه است
از اصحاب شیخ نجم الدین کبری است قدس الله تعالی روحه و فی تاریخ
الایافعی کان صاحباً حوال و ریاضات و صاحب و مریدون و کلام
سکن سغ قانیون مدۀ ثم رجع الی خراسان فتوفی هنالک و مر علوم

ظاهر و باطنی یکانه است مصنفات بسیار دارد چون کتاب محبوب
و تحف الالواح و غیر آن و در مصنفات وی سخنان مرموز و کلمات
مشکل و ارقام و اشکال و دوا ویر که نظر عقل و فکر از کشف و جل آن عالم
بسیار است و تمام آنکه دیده بصیرت بنور کشف منفتح نشود ادر آن
آن متعذر است **وی** گفته است بشر فی الله سبحانه و قال من اصغی
کلامک بحسن القبول و الاعتقاد فی ذکره و تعریفه فقد اندرجت
فیه نطق العلم و المعرفة و ان التمس علی فی المجال فقد ثبت له النصیب
فی طور من اطوار **وی** شیخ صدر الدین قونیوی قدس الله تعالی سره
بصحت وی میرسیده است می گوید که از وی شنیدم که میگفت موا
هفت است و در میثاق آلت بر بکم منحصر نیست آنرا با شیخ خود
شیخ مجتبی الدین قدس الله تعالی سره باز گفتم گفت کلیات را می گوید
و اگر نه جزئیات از آن بیست است **وی** شیخ مؤید الدین الجندی در شرح
نصوص الحکم می گوید که شیخ صدر الدین روزی در مجلس سماع با شیخ
سعد الدین حاضر بود شیخ سعد الدین در اشای سماع روی بصفه
که در آن منزل بود کوه و باد ب تمام بر پای ایستاد و بعد از آن چشم
خود را پوشید و آواز داد که این صدر الدین چون شیخ صدر الدین
پیش آمد چشم بر روی وی بکشاد و گفت حضرت رسالت صلی الله علیه و آله
در آن صغه حاضر بودند خواستم که چشمی که بمشاهدۀ جمال آن حضرت
مشفق شده است اول بروی تو بکشام **وی** گفته است که وقتی
روح مرا عروج واقع شد و از قالب منسلخ گشت سیزده روز جنان بماند
آنگاه بقالب آمده و قالب دین سیزده روز چون مرده افتاده بود هیچ

حرکت نمی کرد و روح چون بقالب آمده و قالب برخاست خبر نداشت که
چند روز افتاده است دیگران که حاضر بودند گفتند سیزده روز است
تا قالب تو چنین افتاده است **ه** و از اشعار وی است که در کتاب
محبوب درج کرده است این رباعی عمر بن **الرباعیه**

یا راحة مهجتي ونور البصر . استيقظ قلبي بك وقت السحر
یا جیت ضمیر خاطری یا قری . انی انا فیک وانت لی فی نظری

و این رباعیات فارسی نیز از آن قبیل است **رباعیات**

کافر شوی از زلف نگارم بیخی . مؤمن شوی رعا رضایم بیخی
در کفر میاد برود در ایمان منکر . تا عزت یار و افتخارم بیخی
نی تو نظری نیست مرا در کاردی . نی دوی تو خوش نیایم کلزار
در باغ رضای چون تو زیبا یاری . پیدا و نهان روی تو دیدم باری
نی تو نه بهشت بایدم فی رضوان . نی کوثر و زنجبیل و بحر حیوان
با قهر تو دوزخ است دار رضوان . بالطف تو دوزخ منم روح و ریاح

و این شعر او نیز از آن قبیل است **شعر**

انت قلبی وانت فی حبیب . ولسقم القلوب انت طیب
لیس فی قلب من یحبك صدقا . غیر ذکراك حالة یتستطیب
انت سقمی و صحتی و شفای . وبك الموت والحیوة یطیب
واذا ما نظرت فی بلطفی . عن فوادی و اعینی لا تغیب
لك بری و مهجتي و ضمیری . ساجد شاهد و مالی نصیب

ه عمر وی شصت و سه سال بوده است و در روز عید اضحی
سنة خمسین و ستمائة از دنیا رفته است و قبر وی در حجر ابادست **رحمه الله**

شیخ سیف الدین باخرزی قدس سره تعالی

وی از خلفاء شیخ نجم الدین گبری است بعد از تحصیل و تکمیل علوم بخند
شیخ آمد و تربیت یافت **ه** در اوایل کویرا خلوت می نشاند و در اربعین
دوم بدر خلوت می آمد و انگشت مبارک بر در خلوت وی زد و آواز
داد که ای سیف الدین **شعر** منم عاشق مرا غم ساز و ارست
تو معشوقی ترا با غم چه کارست **ه** برخیز و بیرون آی آنگاه دست
ویرا بگرفت و از خلوت بیرون آورد و بطرف بخارا روانه گردانید
ه وقتی برای شیخ نجم الدین از خطای کنیزك آورده بوده اند شب
زفاف با اصحاب گفت است که ما امشب بلذت مشرعه اشتغال خواهیم
نمود شما نیز در موافقت ترک ریاضت کنید و بفراغت و آسودگی بسر
برید چون حضرت شیخ این بگفت شیخ سیف الدین آن شب با برقی
بزرگ پر آب کوه و بر در خلوت شیخ بیست و چون وقت صبح شیخ بیرون
آمد و پیرا دید گفت نه ما کف بودیم که امشب بلذت و حضور خود مشغول
باشید چرا خود را با این ریاضت در ریخ انداختی گفت شما فرمودید که
هر کس بلذت و حضور خود مشغول شود مرا هیچ لذت و دای این
نیست که بر آستانه حضرت شیخ بخدمت بایستم شیخ فرمود که
بشارت باد ترا که سلطان در رکاب تو بدوند **ه** روزی یکی از سلاطین
بزیارت شیخ سیف الدین آمد و در وقت بازگشتن از شیخ در خوا
که اسبی نذر شیخ کرده ام التماس می نمایم که شیخ قدم رنج فرمایند
تا بدست خود سوار کنم شیخ التماس و پیرا میدول داشت بدر خاقان
آمد باد شاه رکابش بگرفت تا سوار شد اسب سرکش کرد و غنا

در بود قریب به پنجاه کام در رکاب شیخ بدو پدید شیخ بپادشاه گفت
حکمت در سر کشتی این اسبان بود که ماشبی در خدمت شیخ الاسلام
شیخ نجم الدین بودیم ما را بشارت داد که پادشاهان در رکاب تو بدوند
الکون این مصدق سخن شیخ شد. **ومن کلمة القدسیة هذه الرباعیة**

مرتب بمثال اسبان کویت	می کردم کرد استان کویت
باشد که بر آیدای صنم رورختا	نام ز جریه سکان کویت
مرچند کی ز عشق بیکانه شوم	با عافیت آشنا شوم خانه شوم
ناگاه پری دخی بمن بر کنرد	بر کردم از ان حدیث و دیوانه

روزی چنانچه در ویشی حاضر شد گفتند شیخا تلقین فرمایید
پیش روی میت آمد. و این رباعی فرمود **الرباعی**
کوس کنه جله جهان کردم **لطف تو امیدست که کرد دستم**
گفتی که بوقت عجز دستم کرم **عاجز تو ازین بخواه که کون هستم**
توئی قدس من فی سنة ثمان وخمسين وستایه و قمری در بخارا

عین الزمان جلال الدین کبیر رحمه الله تعالی

وی نیز از خلفا شیخ نجم الدین است بسیار دانستند و فاضل بوده
در اوایل که عزیمت صحبت شیخ کرد بکتابخانه درآمد و از لطایف
علوم عقلی و نقلی مجموعه انتخاب کرد که در سفر مونس وی باشد
چون نزدیک خوارزم رسید شبی در خواب دید که شیخ با وی گفت
که ای کیلیک پشته بینداز و بیا چون بیدار شد اندیش کرد که
پشته چیست من از دنیا هیچ ندارم و اندیش جمع آن نیز ندارم
شب دوم همین خواب دید و شب سیم نیز از شیخ پرسید که شیخا

پشته چیست گفت آن مجموعه که جمع کرده چون بیدار شد آنرا در حیون
انداخت چون حضرت شیخ رسید گفت اگر آن مجموعه را نمی انداختی
ترا هیچ فایده نمیبود پس ویرا خرقة پوشانید و در اربعین نشانند
و بعد از اتمام اربعین عین الزمان لقب نهاد **شیخ جمال الدین**
در قزوین می بوده است یکی از سادات قزوین را عزیمت شیراز شد
از شیخ التماس سفارشش بپادشاه شیراز که شیخ ارادت تمام داشت
کرد شیخ پاره کاغذ طلبید و بر آنجا نوشت که غسل و رازیانه و بوی
داد چون آن سید بشیر از رسید و قصد ملاقات پادشاه کرد
گفت که وی در محکم دارد و در حمام است بدر حمام رفت دید که پاد
بر سر حمام نشسته است و از در محکم تسویش عظیم دارد پیش رفت
و سلام کرد گفت از کجای آیی گفت از قزوین از وی حوال شیخ پرسید
کاغذ را بوی داد بکشد دید که در وی نبشته که غسل و رازیانه
گفت شیخ بنور فراست و کرامت علاج ما نوشته فرمود تا آنرا حاضر
کردند بخورد و فی الحال شفا یافت و آن سید را رعایت بسیار کرد

بابا کمال جندی رحمه الله تعالی

چون خدمت بابا کمال جندی در صحبت شیخ نجم الدین مرتبه تکمیل
و اکمال یافت حضرت شیخ خرقة بوی داد و گفت در دیار ترکستان
مولانا شمس الدین مفتی فرزندی است که ویرا احمد مولانا می گویند
خرقة ما را بدو رسان و تربیت انوی در پنج مدار چون بابا کمال بجند
رسید جمعی کودکان بازی می کردند و احمد مولانا چون هنوز
کودک بود در میان ایشان بود اما بازی نمی کرد بجا می ایستاد

نگاه می داشت چون بابا کمال را دید برخاست و استقبال وی کرد و سلام گفت بعد از آن گفت چند ما جامه دیگران نگاه داریم و شما جامه ما نگاه دارید خدمت بابا و برانکار گرفت و بخانه مفتی آمدند مفتی گفت این فرزندان بختیست شاید که خدمت شایسته نتواند کرد برادر خرد تروی دانستند مولانا بغایت ذریک است و مودب بابا گفت وی نیز با نصیب کورده اما ما بخواه شیخ بخدمت وی آمد ایم احدی مولانا در آنکه فرصتی تربیتی تمام یافت و وصیت کالات وی منتشر و بسی از طالبان در صحبت وی تربیت یافتند و بمرتبه کمال رسیدند و یکی از آنها شیخ بهاء الدین کبری است که تربیت برادر خود دانستند مولانا را که مخدوم داشت حواله بوی کرده بود و شیخ بهاء الدین تربیت فرزند خود ابو الفتح را حواله بدانشمند مولانا کرده است و همانا که خدمت خواجه ابو الوفا خوارزمی را انتساب بابو الفتح است چنانکه در بیان سلسله مشایخ خود گفته است **شعر**

رسید فیض علی را ز اجد مختار	بسی از علی حسن آمد خزینه اسرار
حبیب و طائی و معروف پس سری و	دو بو علی است دگر مغربی سراخار
عقیبا این همه بو القاسم و پس از	امام اجد و پس هر وردی و عمار
بسی از اکابر مذکور شیخ نجم الدین	که بود قدوه اخیار و سرودی برار
کمال اجد و آنکه بهاء ملت و دین	دگر محمد و پس بو الفتح فرخ کار

و خدمت خواجه ابو الوفا را از مشارب صافیة ارباب توحید و اصحاب با ذوق و مواجید شرب تمام بوده است چنانکه از رسایل و اشعار ایشان بخصیص رباعیات این معنی ظاهر است

خواجه ابو الوفا رلیالی
خوارزمی رحمه الله تعالی
⑤

و اثبات این دعوی را رباعی چند آورده می شود **الرباعیات**

ای آنکه تویی حیات جان جانم	در وصف تو کوجه عاجز و حیرانم
بینایی جسم من تویی می بینم	دانایی عقل من تویی می دانم
من از تو جدا نبوده ام تا بودم	اینست دلیل طالع مسعودم
در ذات تو ناپدیدم از معدوم	و ز نور تو ظاهرم اگر موجودم
چون بعضی ظواهر حق آمد باطل	بس منکر باطل نشود جز جاهل
در کل وجود مرا جز حق بیند	باشند حقیقه الحقایق غافل
او هست نهان و آشکار است چنان	بل عکس بود شهود اهل عرفان
بل اوست همه آشکارا چنان	که اهل حق غیر یکی هیچ مدان
یکست ولی آن یکی کش دانی	یکی که نباشد آن یکی را ثانی
خود را ز قیود خود اگر برهانی	دانش نه از دلایل برهانی
بد کردم و اعتماد بد تو ز کما	چون هست در پی غلظه دعوی
دعوی وجود و دعوی قدرت و	لا حول ولا قوة الا بالله

و وفات خواجه ابو الوفا در شهر سنه خمس و ثلثین و ثمانمائه بوده است رحمه الله تعالی

شیخ نجم الدین الدارنی المعروف بدایه رحمه الله تعالی

وی نیز از اصحاب شیخ نجم الدین کبری است که تربیت و بر حواله شیخ مجد الدین کرده بوده است صاحب مرصاد العباد و تفسیر بحر الحقایق است و برادر کشف حقایق و شرح دقائق قوت و قدرت تمام بود است در واقعه جنکیرخان از خوادزم بیرون آمد و بروم رفت و ویرا با شیخ صدر الدین فوینوی و مولانا جلال الدین رومی

اتفاق ملاقات افتاد و گویند که وقتی در یک مجلس جمع بودند نماز
 شام قیام شد از وی التماس امامت کردند در هر دو رکعت سوره
 قل یا ایها الکافرین خواند چون نماز تمام کردن مولا ناجلا الله
 روی با شیخ صدر الدین بروج طیبیت گفت که ظاهر یکبار برای شما
 خواند و یکبار برای ما وفات وی در سنه اربع و خمسين و ستائیم
 بوده است و در شونیزیه بغداد بیرون مقبره شیخ سری سقطی
 و شیخ جنید قبری بود می گفتند که قبر وی است والله تعالی اعلم
 و از مقول است وی است این رباعی **الرباعیه**
 شمع ارجه جوسن داغ جدایی دارد
 سر رشته شمع به که سر رشته من کان رشته سری بروشنای دارد
شیخ رضی الدین علی لالا القزوی قدس سره تعالی
 وهو علی بن سعید بن عبد الجلیل اللالا القزوی و این شیخ سعید
 که پدر شیخ علی لالا است بزرگ حکیم سنایی است بعزم حج بخراسان
 آمد و بصحبت شیخ ابویعقوب یوسف الکهمدانی رحمه الله تعالی
 رسید در آن وقت که شیخ نجم الدین کبری بهمدان می رفت بطلب
 حدیث در یک فرسنگی دهری که شیخ علی لالا آنجا می بود فرود آمد بود
 اتفاقا همان شب شیخ علی لالا در واقعه دید که نزد بانی نهاده
 بود تا آسمان و شخصی بر سر زردبان ایستاده بود و مردمان یک یک
 پیش او می آمدند و او دست ایشان می گرفت و می برد تا در آسمان
 و آنجا شخصی ایستاده بود و دست ایشان را بدست او می داد و او
 ایشان را در آسمان می برد شیخ علی لالا نیز رفت و او را بر زردبان

بالا بودند و دستش بدست او دادند و ویرا با آسمان در برد چون آن
 واقعه را پیش پدر بگفت پدرش گفت آن شخص ای شناسی گفت می
 شناسم و نام او می نامم گفت طلبا وی باید کرده که کلید تو در دست او
 پس شیخ علی لالا بطلب و مسافر شدند و چندین سال کرد عالم سفر کرده
 و از وی نام و نشان نمی یافت تا آن زمان که شیخ نجم الدین بخوارزم آمد
 و این طریق را منتشر کرد ایند و در آن وقت شیخ علی لالا در ترکستان
 بود در خانقاه شیخ احمد یسوی روزی شخصی از خوارزم آمده بود
 و شیخ علی لالا در خلوت می بود می شنید که شیخ احمد از وی می پرسید
 که در خوارزم هیچ درویشی هست و مردمان بجه مشغولند آن شخص گفت
 این زمان جوانی آمد و بارشاد خلق مشغول شدن و خلقی بروی جمع شده
 اند پرسید که چه نام دارد گفت نجم الدین کبری چون شیخ علی لالا این
 نام بشنید از خلوت بیرون جست و میان سفر در دست شیخ احمد یسوی
 فرمود که چه بوده است گفت سفر میکنم فرمود که صبر کن تا رنستان بگذر
 گفت نتوانم بخدمت شیخ نجم الدین آمد و بسلول مشغول شد بعد از آن
 بچندگاه شیخ مجد الدین بیامد و مرید شد و شیخ نجم الدین بسی و پنج
 سالگی نزدیک بوده است که بسلول مشغول شد و شیخ مجد الدین
 بیسه چهار سال از شیخ علی لالا زیادت بوده است اما شیخ علی لالا در
 اول جوانی بطلب مشغول شده بود و ایشان آن وقت هنوز بسلول
 مشغول نشده بودند و تحصیل می کردند شیخ علی لالا بصحبت
 بسیاری از مشایخ رسیدن بوده و گویند که از صد بیست و چهار
 شیخ کامل مکمل خرقة داشته است و بعد از وفات وی از آن جمله

و در مقامات شیخ نجم الدین چنین
 مذکور است که شیخ علی لالا گفت من
 بدویدم حضرت شیخ زین العابدین
 که دست بدویدم اشارت کرد تا دست
 در دست دیکوی نهادم و شیخ دست
 او گرفت و ما در دربار رسیدیم همان
 رسانید چون بعضی رسیدیم
 صورت شیخ دیدیم که شیخ کلام است
 بود من پرسیدم که در میان در زبانی
 است که در زبانی خود اینست که بد
 که مردم را بوی زو یا خود اینست که بد
 عرشت گفتند قالبی است و جان
 و جانن اینها و جانن اینها

صد و سیزده خرقة باقی بوده و سفر دهند و ستان کرده بوده و صحبت
 ابوالرضا رتن رضی الله عنه دریافت و امانت رسول الله علیه و سلم
 از وی گرفته جنابك شیخ ركن الدین علاء الدوله آنرا تصحیح فرموده
 و گفته که صحیح یعنی الشیخ رضی الدین علی اللہ الا لا صاحب رسول الله
 صلی الله علیه و سلم ابوالرضا رتن بن نصر رضی الله تعالی عنه فاعطاه
 مشطاً من مشاط رسول الله صلی الله علیه و سلم و علی الا و سلم و شیخ ركن الدین
 علاء الدوله آن شانه را در خرقة پیچید و آن خرقة را در کاغذی و بخط
 مبارک خود بر آن کاغذ نوشته هذا المشط من مشاط رسول الله صلی الله
 علیه و سلم و وصل الى هذا الضعیف من صاحب رسول الله صلی الله علیه و سلم
 و هذه الخرقه و صله من ابی الرضا رتن الى هذا الضعیف و هم
 شیخ ركن الدین بخط مبارک خود نوشته است که چنین گویند که آن
 امانت برای شیخ رضی الدین علی الا بوده است از رسول الله صلی الله علیه و سلم
 و هذه الارباعه من انفاسه القدسیه من قوله من خطه بید قدس من عیالیه

هم دل بهزار جان خریدار تو ست	•	هم دل بهزار جان خریدار تو ست
اندر طلبت نه خواب یابد نه قرار	•	هر کس که در آرزوی دیدار تو ست
توفی قدس الله طاروجه فی الثالث من ربیع الاول سنه اثنتین و اربعین و ستائیه		

شیخ جمال الدین احمد خورفانی رحمه الله تعالی
 وی از اصحاب شیخ رضی الدین علی الا است شیخ ركن الدین علاء الدوله
 گفته است که شیخ احمد عجب مردی را که بوده است مرتبه عالی دارد
 من در غیب مرتبه سلوک او را مناسبت یافته با شیخ ابوالکس خورفانی
 و از آن شیخ رضی الدین علی الا را با سلطان بایزید قدس الله تعالی ارواحهم

شیخ رضی الدین علی گفت است هر که با خاموشی احمد مادر سازد آنجا
 از جنید و شبلی یافته اند از وی بیاید و دوری شیخ سعد الدین حموی
 بخوربان رسید کسی فرستاد و شیخ احمد را طلب داشت شیخ احمد
 غزلت کرده بود نیا مذباز کس فرستاد که می باید آمد که مرا اشارتی رسید
 است که چون از جهت تو شیخ علی اجازت نامه نوشته من نیز بنویسم
 شیخ احمد جواب فرستاد که من خدای تعالی را با اجازت نامه نخواهم
 پرستید شیخ ركن الدین علاء الدوله گفت که این سخن مرا از وی بسیار
 خوش آمد است و وقتی شیخ احمد یکی از مردان را دید که مراقبه کرده
 بود گفتش بیرون کرد و جند گفتش حکم در پس کردن او بزد مرید گفت
 مراقبه کرد نام شیخ جزار بخش می نماید فرمود که مراقبه کسی را و او بود
 که يك هفته طعام نخورده باشد چون آواز پای بشنود در خاطرش
 نیاید که این کس برای من طعام می آورد و وی در سلج ربع الآخر
 سنه تسع و ستین و ستایه اردنیا برفته رحمه الله تعالی

شیخ نور الدین عبدالرحمن اسفراینی کسری رحمه الله تعالی
 وی از اصحاب شیخ احمد خورفانی است در تسلیم طالبان و تربیت مریدان
 و کشف وقایع ایشان شانی عظیم داشته است شیخ ركن الدین
 علاء الدوله گفته است که پدر من از من پرسید که درین زمانه از لولیا
 کدام مانند اند که منم هستند ابن عجل است در بمن و شمس الدین
 ساوچی است در ششتر و خواجه حاجی در اهر و جند کس را از شاخ
 که بر صراط مستقیم بودند بر شمر دم گفت چونست که این همه هستند
 و تو ارادت بشیخ نور الدین عبدالرحمن آوردی و باینها التفات نکردی

و چون احمد بن موسی بن عجل در میان وی گفته اند که مثل احمد بن موسی
 در میان اولیا بخورن مثل عجل بن زکریا است در میان انبیا علیهم
 الصلوة والسلام که عیان نمود و مقصد صحنی نکرد
 آرزوی رسیدن از سماع صوفیان گفت اگر بیاچ
 دارم من از اهل انبیا و اگر بیاچ
 بدستی که حاجت کرد اندک است
 که بهتر ازین بود اند

گفتم مرا مقصودی بود که جز بارشاد او راست نمی آمدم می خواستم که
سلوک کنم و این طریقه بشناسم و در آن وقت در همه عالم استادی
نبود غیر او و بر آن کاری نبود که ببینم که بزرگان که اندک تاهه را
بزرگتر نشان دهند بخدمت آوردم چه اگر کسی را با هنگری کار باشد
و بدکان زرگری رود عقل بروی خندد **و هم** شیخ رکن الدین علاء
الدوله گفته که در آخر الزمان اگر نه وجود شیخ نورالدین عبدالرحمن
قدس الله تعالی روحه بودی سلوک بکلی محو گشتی و نشان نمادنت
اما چون حق تعالی این طریق را تا قیامت باقی خواهد داشت بوی بخند
کرد **و هم** وی گفته که روزی در جای عثمانه غایب شدم امام غزالی
دیدم که نشسته بود و سر بر زانو نهاده و قلم میان دو انگشت گرفته متحیر
از پرسیدم که چه می شود و امام در چه فکر است گفت چگونه تفکر بنا
که من در دینی سیرم راسی صفت نبشته و این ساعت بیستم و هم
غلط بوده این واقعه را بخدمت شیخ نورالدین عبدالرحمن گفتم
فرمود که عجب من نیز در دین شکان بودم و آن وقت مرا در معرفت
سخن گفتن شرم تمام بود در غیب بیستم که حق تعالی مرا می گوید که تویی
دانی که از هر چیزی که هست امام غزالی را هیچ حیرت بآن نرسیده
سلوک تمام ناکرده بحضرت ما آمد بعد از آنکه از غیب باز آمدم بر زبان
خود عقد یافته و خاموشی پیشه کردم و بکار خود مشغول شدم و یاد
وی در شوال سنه تسع و ثلثین و ستایه بوده است و در بغداد از دنیا رفت
ابوالمکارم رکن الدین علاء الدوله احمد بن محمد البیاضی قدس سره
و بعد راصل از ملوک سمنانست بعد از باز زده سالگی بخدمت سلطان

وقت مشغول گفتم و در یکی از حروب که سلطان را با اعدا بود و بر اجنه
رسید بعد از آن در شهر سنه سبع و ثمانین و ستایه در بغداد
بصفت شیخ نورالدین کمره رسید در وقت مراجعت از حجاز
و در سنه تسع و ثمانین و ستایه اذن ارشاد یافت و بعد از سنه
عشرین و سبعمایه در خانقاه سکاکیه در مدت شانزده سال
صد و چهلربعین بر آورد **و گویند** که در سایر اوقات صدوسی
اربعین دیگر بر آورده است و چون عمر وی بهفتاد و هفت سال
رسید شب جمعه بیست و دوم رجب سنه ست و ثلثین و سبعمایه
در برج احمر از صوفیایا دجوار حجت حق پیوست و در حظیره
قطب زمان عماد الدین عبدالوهاب مدفون گشت **و روزی**
پادشاه جوپان پیش شیخ آهوی فرستاد و سلام رسانید و نیاز مندی
نمود که این کوشت صید است بخورید که حلال باشد شیخ گوید که مرا
درین حالت حکایتی آید نود و زیاد آمد که آن وقت که در خراسان بود
و من بر زیارت مشهد طوس رفته بودم و او بشنید و با پنجاه سوار
از عقب من بیامد و گفت میخواهم که مادام که در خراسان باشی
با تو باشم چند روز با وی صاحب افتاد و بیکروز آمد و دو خر گوش
آورده و گفت من خود زده ام بخور گفتم گوشت خر گوش است و هر کس
زده است من نخواهم خورد گفت چرا گفتم بقول امام جعفر صادق
رضی الله تعالی عنه حرام است و چون یکی از بزرگان آنرا حرام داشته است
تا خوردن آن بهتر است برفت و روز دیگر بیامد و آهوی بیاورد و گفت
این آهوی من زده ام بتیری که خود تراشیده ام و بر اسبی نشسته بودم

عبدالرحمن

که از بدران ما در قدیم پیش از غارت تم بر تخم بمارسیده است گفت
 این همان حکایت مولانا جلال الدین در کربن یکی از امرای مغول که
 در حوالی همدان می نشست و با وی دعوی ارادت می کرده روزی به پیش
 وی در آمد و دو مرغابی بنهاد و گفت این را باز من گرفته است و
 حلال باشد مولانا تناول فرماید مولانا گفت سخن در مرغابی نیست
 سخن در انست که باز تو دوش تا مرغ کدام بیزن خورده است که
 امروز او را قوت گرفتن این مرغابی حاصل آمده بود و بر که لایق تمام
 آسب تو نیز تا دوش جو کدام مظلوم خورده است که امروز او را قوت
 دیدن حاصل آمده است تا تو بر پشت او آهوی توانی زدن مرا خورد
 آن روان باشد قصه مر جند گفت گوشت او نخوردم اما در ^{بشارت}
 گفتم بخورید شاید که چون بنیا ز آورده کاری بر آید برکت نیاز
 مندی او **در رویتی** از شیخ سوال کرد که چون این بدن را در خاک
 ادراک نیست و بدن مکتب باد روح از وی مفارق شده اند و در
 عالم ارواح حجاب نیست چه احتیاجت بسرخاک رفتن و فایده چیست
 چه در هر مقامی که توجه کند بروح بزرگی همان باشد که بسرخاک
 رفت شیخ فرمود که فایده بسیار دارد یکی آنکه چون بزیارت
 کسی می رود چند آنکه می رود توجه او زیادت می شود و چون بسرخاک
 خاک رسد و بحسب مشاهده کند او را حس او نیز مشغول او شود
 و بکلی متوجه گردد و فایده بیشتر باشد **و دیگر آنکه** چند
 ارواح را حجاب نیست و همه جهان او را یکی است اما در بدنی
 که هفتاد سال با او صحبت داشته باشد و بدن محسوس او که بعد از

حشر ابتدا با او خواهد بود آنجا باشد آن موضع نظر او و تعلق او بیشتر
 بود که بموضع دیگر **بسی** حکایت کرد که نوبت در خلوت چند قدس ^{است}
 بودم و از خلوت وی ذوق تمام می رسید بسبب جنید که در آن خلوت
 بوده بود و بدین آدم و بسرخاک او رفتم آنجا آن ذوق نیافتم این
 معنی با خدمت شیخ قدس سره بگفتم فرمود که آن ذوق بسبب
 جنید یافتی یا نه گفتم بلی گفت در موضعی که در عمر خود پیدا کنی
 که چند نوبت آنجا بوده باشد و قی که ذوق حاصل میشود در بدنی
 که چندین سال دایم با او صحبت داشته باشد اولی بود که ذوق
 بیشتر حاصل شود اما شاید که بسبب مشغولی حتی بر سر خاک
 در توجه تقصیری افتاده باشد آخر در خرقه که اهل دلی پوشیده
 باشد ذوق آن مشاهده می توان کرد و بدن از خرقه تر دیگر است
 و فواید زیادت بسیار است کسی آنجا توجه کند بروحانیت مصطفی
 صلی الله علیه و سلم فایده یا بداند اما اگر ببدنیه رود روحانیت مصطفی
 صلی الله علیه و سلم از رفتن او و رنج راه او با خبر باشد و چون
 آنجا رسد بحسب بیند روضه پاک آن حضرت را و بکلی متوجه شود
 فایده آنرا چه نسبت و اهل مشاهده را این معنی تحقیق باشد
و دیگر آنکه فرموده که جمله انبیاء برای آن آمده اند تا جسم خلق را بکشانند
 بعبودیت خود و کمال حق و تعجب خود و قدرت حق و بظلم خود و عدل حق
 و بجهل خود و علم حق و بظلمت خود و غایت حق و بپندگی خود و خداوندی
 حق و بفقیر خود و غنا حق و بتقصیر خود و نعمتهای حق و ببقای حق
 و بقاء حق و هم برین قیاس نیز شیخ برای آنست که چشم می بیند

باین معانی بکشاید پس هر چند مرید در اثبات خود و کمال خود پیش کوشد
 یا علی کند تا کمال او ظاهر شود. شیخ از وی بیشتر رنجند چه شیخ این
 همه رنج از برای آن می کشد تا چشم کمال بین نفس او را بدو زد و جستمی که
 کمال حق بیند بکشاید و او هر لحظه در کمال خود جستم دیگری کشاید پس
 در ضیعت رنج شیخ می کوشد در حق خویش درویش یابد که در کین نفس
 باشد تا جستمی که کمال خود ی کشاید حالی آزای بندد و اگر نه چنین کند تا
 او را خبر شود نفس از سر سویی جستمی بدیدن کمال خود بکشاید و از دیدن
 کمال حق کور گردد اندک خاصیت نفس نیست **و هم** وی فرموده که
 این مردمان عجب اعتقادها دارند البته می گویند که در پیش یابد که
 کما و محتاج باشد نمیدانند که حق تعالی هرگز هیچ مرشد را محتاج
 نداشته است بخلق و چرا باید که بندگان خدای تعالی جز بجدای تعالی
 محتاج باشند آخر این دنیا را با این نعمت برکت ایشان بیای میدار
 بلکه مقصود از آفرینش ایشانند نه آخر شیخ مجدالدین بغدادی را
 قدس الله تعالی روحه سه سال خرج سفره خانقاه دو بیست هزار دینار
 زر سرخ بوده است و من حساب می کنم پانصد هزار دینار را املاک وقف
 کرده ام بر صوفیه که بر طریقه ما باشند **و هم** وی فرموده که حق
 تعالی این زمین و مزارع بحکمت آفرید و میخواهد که معمر باشد و فای
 بخلق برسد و اگر خلق بداند که از عمارت دنیا که برای فایده و دخل
 کنند نه بوجه اسراف چه ثواب است هرگز ترک عمارت نکنند و اگر
 بداند که از ترک عمارت و گذاشتن زمین را معطل چه گناه حاصل می
 هرگز نگذارند که اسباب و خراب شود هر کس زمین دارد که از آن

هر سال هزار من غله حاصل میتواند کرد اگر بتقصیر و اهل نهصد
 حاصل کند و بسبب آن صدمین از خلق خلق دور افتد بقتل
 آن از وی بازخواست خواهند کرد و اگر کسی با حالی هست که بدینا و
 عمارت آن نمی پردازد خوش وقت او و اگر جناحه از کاهلی ترک عمارت زمین
 و آنرا ترک و زهد نام نهند جز متابعت شیطان چیزی دیگر نیست و
 هیچ کس کمتر از آدمی بیکار نیست خرویا و دنیویا **و هم** وی فرمود
 که ممکن نیست که کسی مرتبه ولایت برسد الا که حق تعالی پرده بر او
 پس شد و او را از جستم خلق پنهان دارد و معنی ولایتی تحت قبای
 اینست و این قبای صفات بشریت است نه پرده ایست از کرباس و غیره
 و صفات آنست که درویشی ظاهر کند یا هنری را از او در جستم مردم
 بعیب فرماید و معنی لای عرفهم غیر این آنست که تا بنور ارادت باطن
 کسی انوار نکند آن ولی را نشناسد پس آن نور او را شناخته باشد
 نه آن کس **و هم** وی فرموده که درویشانی که بکار مشغولند می باید
 که بطل را در میان ایشان راه نباشد که یک بیک صدمه در کار از کار
 عدوی البلیدالی الجلید سریعۃ و لجم فیوضع فی الرماد فیخمد
و هم وی فرموده که می باید که درویشان جهد نمایند تا در وقت
 لقمه خوردن نیک حاضر باشند که تخم اعمال در زمین قالب انسان لقمه است
 چون بغفلت تخم اندازند ممکن نیست که هرگز جمعیت خاطر حاصل
 شود و اگر چه لقمه جلال باشد **و هم** وی فرموده که حکیم ترمذی
 و جامع از مغارب گفته اند که بدایه الاولیا و نهایت الانبیاء روی
 در بغداد در خدمت شیخ بودیم قدس الله تعالی سر فرمود که آن جماعتی

باز دارد

که گفت اندک بدایه الاولیاء بنهایه الانبیاء آنرا عذری هست و ایشان
از آن سخن این خواسته اند که بدایه الاولیاء بنهایه الانبیاء فی الشریعه
و بنهایه الاولیاء بدایه الانبیاء فی الطریقه زیرا که چون کمال شریعت
در آخر کار بنی تمام شد که الیوم اکملت لکم دینکم و ولی تأشریعت
و ابکمال فراتر کرد قدم در ولایت نتواند نهاد پس آنچه بنی را در شرایع با آنها
کار باشد و طایفه با آنها باشد زیرا که اگر کسی بدان احکام که در مرحله
نازل شد سلوک کند و با حکامی که در آخر عمر در مدینه نازل شد التفات
نماید هرگز بولایت نرسد بلکه اگر انکار کند کار کرد بد پس ابتدا ولایت
آنست که همه شرایع و ابکمال قبول کند و متابعت نماید اما در طریقت
آنست که هر چند ولی سعی کند و مرتبه او عالی شود روحی و روان نوع
معراجی که جسم بنی را بوده حاصل نشود و بحال بود که شود پس چون در
انتهای ولایت روح و طایفه مشابهت یابد بحکم بنی در طریقت بنهایه الاولیاء
بدایه الانبیاء باشد و هم وی فرموده انبیاء علیهم السلام از انشاء
کلام عامدا معصوم اند و اولیا از خوار داشت کلام محفوظ و آن مصطفی
صلی الله علیه و علی آله و سلم مرویت شر ان تغفر اللهم فاغفر حجتا
وای عبیدلک لا اله الا انت و نزدیک این بیچاره هیچ گاهی
بدتر از آن نیست که بند خود را مقصر و مجرم نداند

اخى على مصرى رحمه الله تعالى

و می شیخ بوده در ملک شام و مردم و میدان بسیار بروی جمع آمد
اما چون مردی منصف بود جمعی از میدان خود را که مستعد بودند
با ایشان گفت اگر شما طالب حق اید من نیز طالبم و مرشدی نیافتم

که پیش او سلوک کرد می اکنون در واقعه دیده ام و در شهادت نیز می
شنوم که در خراسان مرشدیت مکل برخیزید تا برویم و او را در ایام
و در خدمت مرشدی روزی چند سلوک کنیم و از آنچه خلق بما کان
می برند چیزی حاصل کنیم . القصد بنا برین قضیه آمده بود و در
میدان شیخ داخل شد با جمعی از اصحاب خود شیخ فرمود که ارادت
ایشان بتو بعد ازین ارادت منست و وساطت تو در میان ایشان سود
کند چه نزدیک من میان شیخ و مصطفی صلی الله علیه و سلم هر چند
خرقه بیشتر راه روشن تر و سلوک آسان ترست بخلاف اسنادی که
که آنجا هر چند واسطه کمترست حدیث صحیح ترست چه آنجا که خبرست
هر چند واسطه بیشتر بود احتمال تغییر بیشتر بود اما اینجا که خرقة
هر چند نور مشایخ بیشتر بود راه روشن تر بود و مدد ایشان بیشتر
روزی حکایت منصور حلاج در افتاد اخی علی مصری ز حال وی
استفسار کرد حضرت شیخ بعد از آنکه در باب وی سخنان بسیار
فرمودند گفتند که در آن وقت که مرا حال کرم بود بزیارت وی رفتم چون
مراقبه کردم روح ویرادر علیین یافتیم در مقام عالی مناجات کردم
و گفتم خداوند این چه حالتست که فرعون آنا ربکم الاعلی گفت حسین
منصور اناللی گفت و هر دو دعوی خدایی کردند اکنون روح
حسین در علیین و روح فرعون در حسین درین چه حکمت درین
نما کردند که فرعون بخود بینی در افتاد و همه خود را دید و بیار
کم کرد و حسین منصور می ما را دید و خود را کم کرد بنکر که چه فوق

شیخ نجم الدین محمد بن محمد لادکانی رحمه الله تعالى

وی نیز مرید شیخ رکن الدین علاء الدوله است قدس سره. عمر وی بهشتا
رسیده بوده. در شهر سنه ثمان و سبعین و سبعمایه از دنیا
برفت. و در حصاری از اعمال اسفرا این مدفون گشته. وی گفته
در قوله رسول صلی الله علیه و سلم. علیکم بالسواد الاعظم ای بالقرآن

احی محمد صلی الله علیه و سلم

شیخ فرموده است که در اربعین شب پنجمین سی و نهم اربعین در شب
دیدم که جماعتی مسافران بر سیدند و در میان ایشان جوانی بود که
حق تعالی را با او نظری از عنایت است و او را بمن حوالست. چون
بشهادت آمدم خادم را گفتم. زنها که هیچ مسافر را اجازت نداد
تا بیرون آمدن من که برود. قضا را همان ساعت جماعتی مسافران
رسیدند. گفتم فردا روز جمعه چون اربعین تمام شد باشد در مسجد
جامع آنجا که من می نشینم ایشان را بیاور تا ایشانرا ببینم. چون روز جمعه
بمسجد رفتم در پیشان مسافریا میداد و سلام کردند. چند تن
نظر کردم آنرا که من دیدم. در میان ایشان نبود. گفتم مگر
قوی دیگر خواهند آمد. نماز بگذاریم و بخانقاه آمدم. خادم آمد
و گفت ازین درویشان يك تن که بخدمت ایشان مشغولست مگر
پیش رختهای ایشان بوده و بمسجد نیامده. درخواست میکند که
شمارا ببیند. گفتم يك باشد چون در آید از در او را بدیدم. گفتم
که اوست. بیا مد و سلام کرد و ساعتی بنشست و بیرون رفت
من خادم را طلب کردم و گفتم برو و این جوانرا که برفت بگویی که
می باید که اینجا روز چند با ما بمانی و ازین جماعت باز کردی که ما

با تو کارست چون خادم بیرون رفت او را دید که باز گشته بود. و
ایستاده خادم از او پرسید که حال چیست گفت می خواهم که با خدمت
شیخ بگویم تا مرا قبول کند و هم اینجا بخدمت درویشان مشغول شوم
خادم گفت شیخ را ازنی تو باین مهم فرستاده و او را در آورده و مسافر
برفتند و او را بخدمت مشغول کردم. خدمتی که از آدمی بهتر از آن ممکن
نباشد بکرد. بعد از سه سال که ذکر گفت و خلوتی چند بنشست و
حاله های نیکو او را روی نموده. روزی در سفر بودیم و او در صفت نهشته
بود من آنجا که بودم نظری من بر حال وی افتاد دیدم که واردی عالم
بروی نازل می شد و حالی بس شکوف بروی کشف می گشت. حالی بر
خواستم و آنجا رفتم که او بود و مغلوب شده بود و مستان حال گشته
بانگ بروی زدم و گفتم در چه حالی وجه دید بگو گفت نمی توانم. گفتم
ژانهای بگوی بزجر بگفت الحق مقامی بس عالی بود اما چون دیدم که در
عجبی ازین بیدای شود. گفتم این چیزی نیست و آنرا نمی کردم باری در آن
مقام در خود چیزی پیدا کرده و مدتی مدید از دماغ او نمی رفت تا بعد
بچندگاه دیگر بجای صمدیت بتجلی شد و آن مقامیست که در آنجا احتیاج
با کل از سالک بری خیزد چون در آن حال خود را بدید غروری در وی
پیدا شد و با خود گفت تا خوردن صفت خواست و این صفت مرا
حاصل است و در باطن وی دعوی خدایی سر برزدن گرفت و ترک خورد
کرد چند تن که جویش می زدم و جواب در دهان او می کردم و شربت
در دهان او می ریختم باز بدری ریخت و بجلن او فرو نمی رفت بگذرتم
تا مگر بخوشی خود بخورد هیچ نخورد تا شش سال برین برآمد و بخدمت

قیام می نمود و یک سعادت او آن بود که خود را هرگز از من نی نیاید
 ندانست و اگر نه این بودی هم در آن مرحله هلاک شدی و من مدت
 سی و هفت سال است تا با اشارت شیخ بارشاد مشغولم و چندین
 طالبان را دیدم بمنین مردی که این محبت که او را بلذت دنیا و نفس
 خود هیچ میلی نباشد ندیدم و مدت بیست و پنج سالست که در میان
 درویشانست و برادر او خادم است و دیگر خادمان که پیش ازین
 بوده اند هیچ کس از لفظ او نشنیده یا شنیده که مرا چیزی ی باید از طعام
 و نه از جامه هرگز چیزی که بجز نفس تعلق داشته باشد کسی از زبان او
 نشنیده و با آنکه رنج و بهایشها کشیده هرگز کسی او را خفته ندید و با کسی
 نگفت و از هیچ آفرین دوا نظایده القضا در آن مقام ناخورد
 بماند تا شش سال بعد از آن بکعبه می رفتم او را با خود بردم و قصد
 من آن بود که میدیدم که جماعتی این حال را عجب میداشتند و در قدت
 خدای تعالی بشک بودند و ایشانرا از این میداشت تا در راه ببینند
 و بی گمان بدانند که چیزی نمی خورد و آن شبهه رفع گردد بفرستیم و آن
 جماعت را شک برخاست و چون بدین رسیدیم او را گفتیم اگر امت
 رسولی صلی الله علیه و آله و سلم و مرید منی آن ی باید کرد که رسول
 صلی الله علیه و سلم کرده و من ی کنم و اگر نه برخیز و برو که پیش در صحت
 نتوانی بود و علی دوستی حاضر بود لقمه در دهان او نهاد سه لقمه
 تعیین کردم که در دهانی بخورد تا بمکعبه بعد از آن در مکعبه
 گفتم بمنانک درویشان ی خوردند بخورد بخورد و از آن
 و رطبه خلاص یافت

ابو البرکات تقی الدین علی الدققی السمنانی رحمه الله تعالی
 وی نیز از اصحاب شیخ رکن الدین علاء الدوله است و روزی حضرت شیخ
 فرمودند که مادام که سالک در وقت تجلی صورتی ادراک میکند آن تجلی
 صورتی باشد و حق تعالی را از آن صورت منزهی باید داشت اما آنرا
 بجلی حق باید دانست چنانکه موسی علیه السلام از درخت شنید که ای
 انا الله هر که گوید درخت خدا بود کا فر شود و هر که گوید این سخن
 خدا نکت کا فر شود پس تجلی صورتی را با این نوع اعتقاد باید کرد و در آن
 روزاخی علی حاضر بود شیخ فرمودند که مرا امسال واقعه علی دوستی بقا
 خوش آمد و بجهت ثبات اعتقاد درویشان بگویم حق تعالی امسال بروی
 یک نوبت در صورت کل موجودات تجلی کرد بعد از آن وی تسبیح حق و تتر
 او از صور بلفظی که حق تعالی بر زبان وی می راند میگفت حق تعالی بخود
 خود از وی پرسید که مراد ی گفت نه خدا فرمود پس اینها که دیدی حق
 بود گفت آثا و افعال و صود و صفات تو و تو از همه صور منزهی
 حق تعالی درین سخن و پراشاکت و این معنی را از وی پسندید
امیر سید علی بن شهاب بن محمد الهمدانی قدس سره تعالی
 جامع بوده است میان علوم ظاهری و باطنی و برادر علمای اهل الطرح
 مصنفات مشهورست چون کتاب اسرار النقطه و شرح اسماء الله و غیره
 شرح فصوص الحکم و شرح قصیده خمیره فارصیه و غیره و مرید
 شیخ شرف الدین محمود بن عبدالله المرزقانی بود اما کسب طریقت پیش
 صاحب الترمین الاقطاب تقی الدین علی دوستی کرد و چون شیخ تقی الدین
 علی از دنیا برفت باز رجوع پیش شیخ شرف الدین محمود کرد و گفت فرمان

حیث وی توجه کرده و گفت فرمان آنست که در اقصی بلاد عالم بگردی
سه نوبت ربع سکون را سیر کرده و صحبت هزار و چهار صد ولی بدر
و چهار صد را در یک مجلس دریافت . سادس ذی الحجه سنه ست و ثمان
و سبعایه نزدیک بولایت کبر و سواد فوت شد و از آنجا بختلانس نقل کردند

شیخ عبد الله غر جستان رحمه الله تعالى

وی از اصحاب شیخ رکن الدین علاء الدوله است و از یکی از دیهیمهای
غر جستان خورد بوده است که پدرش فوت شد و مادر وی شخصی
دیگر را شوهر کرده . دوری از وی امری واقع شده بود و از آن شخص
متوهم گشته و کویان از دیه بیرون رفتن نواحی درختی بوده
بزرگ و در پای آن درخت چشمه آبی بآن درخت برآمده و در میان شیخ
و برک آن بنیان شده اتفاقا جاعلی از درویشان موله آنجا نزول کرده اند
و در چشمه آب عکس و بر آید اند و ویرا از آن درخت فرود آورده اند
و همراه خود برده گذار ایشان بجانب سمنان افتاده بصحبت شیخ
رفته اند و ویرا همراه برده چون نظر شیخ بروی افتاده بنور فرشته
کمال قابلیت و برادرین طریق دریافت بعد از آنکه درویشان سفر
کرده اند کسان فرستاده و ویرا باز گردانیده و درویشان اضطراب
بسیار کرده اند و بجایک و سلطان وقت رجوع نموده اند چون حقا
حضرت شیخ بر همه ظاهر بوده هیچ سود نداشته پس حضرت
شیخ بتربیت وی مشغول شد و بحسن الثفات شیخ بمقامات عالیه
رسیده و آن قدر الثفات و اهتمام که شیخ راضیت بوی بوده است
معلوم نیست که یکس دیگر بوده باشند چنانچه از رباعیاتی که در مخا^ط

وی گفت اند معلوم میشود و چون بمرتبه تکمیل و ارشاد طالبان رسید
حواله وی بولایت طوس شده است آنجا آمد و بارشاد طالبان مشغول
گشته باد شاه وقت از وی استدعا نموده که با وی در بعضی محاربات
که با اعدا داشته همراه باشد همراه شده و در آن محاربه بمرتبه
شهادت یافته و جسد مبارک ویرا بطوس نقل کرده اند و قبر وی آنجا

بابا محمود طوس رحمه الله تعالى

وی از مریدان شیخ عبد الله بوده است و قتی شیخ عبد الله جمعی درویشان
در اربعین نشانده بود و یک شب خادم خانقاه را گفت که امشب و
درویش با واردی قوی خواهد رسید واقف باش که بخودی ننگی
و از خلوت بیرون نروند خادم حاضری بود تا گاه بابا محمود نمره زنا
و فریاد کنان از خلوت بیرون جست و یک درویش دیگر نام وی هند
الیاس بود نیز در عقب بابا محمود بیرون جست خادم در عقب ایشان
بدوید بهند و الیاس رسید ویرا بگرفت و بابا محمود روی بکوه
و صحرانهاد دهند و الیاس بحسن تربیت و سیاست شیخ فی الجمله بحال
خود باز آمد و بابا محمود همچنان بجنوب و مغلوب بماند و از وی کرامات
و خارق عادات بسیار ظاهر میشد است چنانچه مشهور است

اخى على قتل شاه رحمه الله تعالى

وی نیز از مریدان شیخ عبد الله است و بحسن تربیت وی بمرتبه کمال
بلکه بمرتبه تکمیل رسید بود و در آن وقت که شیخ عبد الله را بشک
استدعا کرده بود ندان علی در سفر بوده است شیخ فرموده است که یا
درین لشکر بسمادت شهادت خواهیم رسید بعد از ما بجای اخى علی را بنشاند

شیخ حافظ بهاء الدین عمر بروی رحمه الله

وی از مردان اخوی علی است گویند که وی خورد بود که والدوی فوت شد
چون بسن تمیز رسید خویشان و یار بدکان در نزدی فرستادند
تا در نزدی کری بیا موزد در آن فرصت مولانا رضی الدین علی مایانی
رحمه الله تعالی که از مردان شیخ عبداللہ غریبستانی بوده است
وصحبت دار خضر علیہ السلام با برده رسید و پرسید که فرزند
عمر کجاست گفت اندک وی پیش درزیانست مولانا گفته است هر که
بیش درزیان باشد درزیان باشد و رابطی طلبید اند مولانا
او را بطوس برده است و بحاقظی صلح سپرده است تا قرآن یاد کرد
و خدمت مولانا بعد از چندگاه باز بر آنجا گذشته است شیخ حافظ
را دیده است و متغیر شدن استاد و یار گفته است که همانا فرزند عمر
همان طماها میدهی که خودی خوری گفته است جکم چیزی دیگر
ندارم مولانا فرموده است که با وی با برده روه و آنجا باش چند آنکه
قرآن حفظ کند چنان کرده است شیخ حافظ گفته است که در آن
که مراد اعیه سلوک راه خدای تعالی پیدا شد در نیشا بور مولانا
شمس الدین خلیفه بارشاد مشغول بود و در مدیه و یوانی شیخ اخوی
علی و در هر ولایتی نام غریزی می شنیدم مترددی بودم که کجا دوم
شبی در واقعه دیدم که منزلی است بس رفیع و عمارتی عالی در آنجا
جماعتخانه در غایت روح و پاک و در پیشان آن رواقی و در پیشان
رواق پرده آویخته و در آن جماعت خانه خلق بسیار و در آن
رواق نیز جمعی از اکابر نشسته و مولانا شمس الدین خلیفه بر کنار

رواق نشسته و از میان جماعتخانه تاجی آویخته بودند و مولانا می
گفت این تاج بر سر هر که راست آید معنی ما بروی حواله است
هر کس می آید و امتحان میکرد بر سر هر کس راست نمی آمد و من در
کوشه ایستاده بودم و نظاره میکردم تا که خدمت مولانا بمن نظر
کرد و گفت فرزند تو نیز پیش آی من خواستم که پیش آیم تا که دیدم
که آن پرده که در پیشان رواق بود در حرکت آمد و از پس آن پرده
شخصی با هیبت بیرون آمد و مرا برگرفت و بر کنار اخوی علی نهاد و
فرمود که بکیر این طفل را و شیرده از هیبت آن از خواب در آمدم بخود
گفتم حواله بخدایت اخوی علی شد احرام ملازمت وی بستم چون
نظری بر من افتاد گفت حافظ دیر با شیر آمدی دست بیعت بوی
دادم و توبه کردم و تلقین گرفتم **و هم** وی گفته است که چون
در سفر حج از بغداد رسیدم در خانقاه شیخ نور الدین عبدالرحمن
اسفراینی رحمه الله نزول کردم در آن وقت نبیره وی شیخ نور الدین
عبدالرحمن شیخ الاسلام بغداد بود و خلیفه جد بزرگوار خود بود
در وقت وداع وصیت کرد که چون شرف زیارة روضه شریفه حضرت
رسالت صلی الله علیه و علی آله وسلم در یابی نیاز مندی من بآن حضرت
برسانی و باین عبارت بگویی که پیری عاصی از عاصیان امت تو
عبدالرحمن بغدادی دعا رسانیده چون بشرف زیارت رسیدم
و شرایط آن بجای آوردم وصیت شیخ بخاطر آمد بهمان عبارت
که وصیت کرده بود گفتم حضرت رسالت صلی الله علیه و علی آله وسلم
ابروی مبارک در هم کشیدند و مرا گفتند که تو چنین مگوی که

وی از غایت تواضع چنین گفته است و وی از اکابر امت منست بعد از
مراجعت آنرا بشیخ بگفتم خوش دلی بسیار کرده و مراد عایی خیر کرد **ه**
و هم وی گفته است که وقتی دیرین ولایت و بایی عظیم افتاد چنانکه
اگر خلق از حیوة خود مأیوس گشتند روزی خدمت مولانا رضی الله
علیه ایانی از ده مایان بابرده تشریف آورد و در بیرون ده نزول فرمود
و مراد طلبیده و گفت امر چنین است که همراه من بیایی و در سر قبر
شیخ محمد خالد رحمه الله در قریه اجمیل قنآن ختم کنیم شاید که
خدای تعالی این بلیه را دفع کند اما مثال نمودم اما بواسطه آنکه در آن
فرصت خواجه عبدالرحمن کھوار که قدس سره که از محبوبان و مجتهدان
حضرت حق بود جلد ذکره در قریه اجمیل بر سر سنگی که بر تربت شیخ محمد
خالق است ای نشست و سخنان بلند می گفت و خدمت مولانا رضی الله
علیه را غایت تشرع بود و من متفکر شدم که مباد امری واقع شود که مردم
بلیه و بار اطلبند چون نزد بیک اجمیل رسیدیم شخصی بیرون آمد و بپرا
از احوال خواجه برسیدیم گفت حالی بر سر سنگ نشسته بودند نگاه گفت
قوجی می آید که من حریف کلوی نیستم از اینجا برخاست و در آن نزدیکی
خراسی بود یا آنجا در آمده و در مغالکی بنهان شدند چون بد رسیدیم و
در زیارت فرو آمدیم و مردم ده جمع شدند خبر رسید که امیر علی بیگ
که حاکم ولایت بود بزیارت خواجه می آید مردم ده با مولانا گفتند که
خواجه بسبب شما درین خراسان آمده است اگر علی بیگ بیاید و خواجه
را نبیند جای آن دارد که بر ما غضب کند خدمت مولانا متوجه خراسان
شد چون بخراسان درآمد فرمود که ما را چنین دارند چون خواجه

خواجه عبدالرحمن
کھوار که قدس سره

آواز مولانا را شنید از آن مغالکی بیرون آمد و یکدیگر را کنار گرفتند
و خواجه چیزی در گوش مولانا گفت مولانا در کویه شدند مدتی بچنان
ایستاده بودند شخصی مرا گفت که امیر علی بیگ بر در ایستاده و انتظار
میکشد من مولانا را بکنیه کردم مولانا فرمود که امیر علی بیگ در انتظار
شماست خواجه بیرون رفت امیر علی بیگ خواجه را دریافت خواجه گفت
مغولک برو که مهمانی عزیز دارم علی بیگ روان شد و خواجه از عقب
وی نر می زد که هئی مغولک بدو و وی میدوید تا از نظر خواجه غایب
شد بعد از آن خواجه و مولانا بزیارت درآمدند و من از بیم آنکه
مباد خواجه سخن بلند بگوید با مولانا گفتم که قرآن بیک شبانه روز
ختم می توانم کرد مولانا فرمود که امر بسبب شبانه روزست من ختم قرآن
آغاز کردم و مرا شایسته تلاوت خواجه آغاز سخنان بلند کرد و سولایا بالا
بروی زد و دیگر تا آخر صحبت خواجه از آن سخنان هیچ نگفت چون
ختم تمام شد و از دعا فارغ شدند یکدیگر را وداع کردند و
حق سبحانه و تعالی آن بلیت را بخصی رفت و رحمت خود دفع کرد

مولانا خیر الدین لورستانی رحمه الله تعالی

و می تحصیل علوم ظاهری کرده بوده است همیشه در خاطر میداشته
است که بعد از تحصیل علوم بسلوک راه خدای تعالی اشتغال نماید
و وقتی در یکی از مدارس مصر خانه داشته و در آنجا بمطالعه مشغول
بوده و بپرا از مطالعه کلامی حاصل شدن از برای تشیخ خاطر از خانه
بیرون آمد و داعیه سلوک برداشتن تازه گشته ناخود گفته است آخر
روزی از آنجا در آن بیرون می باید آمدن و آن روزست دیگر بخانه

خود باز نرفته است و همچنان خانه را با کتابها و متاعهای دیگر باز
 گذاشته است و پیش شیخ شمس الله رحمه الله تعالی که در آن وقت در شهر
 بارشاد متعین بوده رفته و بسلوک مشغول گشته و تا وی زنده بود
 در صحبت وی بوده و چون وی از دنیا رفته است در طلب کامل مکر
 سفر اختیار کرده در آن وقت شیخ محیی الدین طوسی که از اولاد امام
 غزالیست رحمه الله شهرتی تمام داشته و در شهر طوسی بوده بصحبت
 وی آمد آنچه میخواسته است آنجا نیافت از آنجا بدو ویرانی پیش فرزند
 اخوی علی قتلگشا رفته است آنجا نیز آنچه خواسته نیافت چون از آنجا
 سفر میکرد فرزندان اخوی علی ویرا گفته اند که یکی از درویشان بدر ما
 در قریه ابرده ای باشد اگر ویرا بینی دور نمی نماید تا خود گفته است شیخ
 خراسان آن و شیخ را در کان این درویش دیگر چه خواهد بود اما
 احتیاط بابرده رفته چون با آنجا رسید شیخ حافظ بجهت مهمی بدر
 دیگر رفته بود و آنجا بنور ولایت از آمدن وی خبر یافته با اصحاب
 گفته که ما را مهمانی عزیزی رسیدیم مهم ناساخته بابرده بازگشته چون
 جشمش با مولانا افتاده این مصراع مشهور را خوانده که **شعر**
 یار در خانه و ما کرد جهان می کردیم و میان ایشان صحبت در گرفت
 و تا شیخ حافظ زنده بوده است با وی اربعینها نشسته و ترتیبات
 و تعداد وفات وی بولایت جام تشریف آورده و در جوار تربت مقدس
 حضرت شیخ الاسلام قدس سره اربعین نشسته و مشایخ جام را بهیچ
 کس از مشایخ وقت آن قدر اعتقاد نبوده که نسبت بوی و بیگفته
 است که حضرت شیخ الاسلام احمد را قدس الله تعالی روحه بهم اولاد خود

الثقات بسیارست تا غایتی که بخواجه محمد خلوتی که ظاهری بقی پر
 داشت الثقات بسیار دارد یکی از علما همراه که بزهده و ورع
 مشهور بوده و در سلوک راه خدای تعالی جد تمام داشته بصحبت
 وی آمد بوده و اظهار طلب کرده و ویرا گفته است که همراه دجوع
 می باید کرد و با اهل بیت خود می باید بود و در حین الحاح کرده فایده
 نداشته چون بموجب امر وی بازگشته و همراه رسید عن قریب
 بیمار شده و بخوار رحمت حق پیوسته و بحاطری آید که در خرچورد
 جام در سرای که تعلق بوالدین فقیر میداشت نزول فرموده بود و
 من جنان خورده بودم که مرا پیش زانوی خود نشانده بود و بانگش
 مبارک خود نامهای مشهور چون عمر و علی بروی هوای نوشت
 و من آنرا می خواندم تبسم می نمود و تعجب می فرمود آن شفقت
 و لطف وی در دل من تخم محبت و ارادت این طایفه شد و از آن
 وقت باز هر روز نشو و نمای دیگری یابدا میدی دارم که بر
 ایشان نزم و بر محبت ایشان میرم و در زمره حجتان ایشان برانگیخته
 شوم اللهم اخی من سیکنا و ایتنی من سیکنا و احر من فی زمره الساکین
 بعد از سنه عشرين و ثمانیا به از خراسان غریمت زیارت حسین
 شریفین زادگاه الله تعالی شرفا کرده و از آنجا بمصرفت و آنجا بخوار رحمت
 حق پیوست و قبر وی در قراقره است نزدیک بقبر امام شافعی
 رضی الله تعالی عنه و آنجا بسیدی خراسان شهرت است

شاه علی فراهی رحمه الله تعالی

وای زمینان شیخ رکن الدین علاء الدوله است پدر وی جاکم فرزند بود

و معرکشته بود خواست که از حکومت استغفار کند و در آخر حیات
منزوی شود و بطاعت و عبادت اشتغال نماید بپسر خود شاه علی
بجانب اردوی بادشاه وقت فرستاد تا منشور حکومت بنام خود
بستاند و پدر و پسر را معذور دارند کذروی بر نواحی سمنان بود
و برادران نواحی باقطاع طریق بحار بافتا دجنا نجه ممتنعان
وی کشته شدند و وی نیز زخمها خورده در میان کشتگان افتاد
شیخ رکن الدین علاء الدوله را در غیب نمودند که در فلان موضع
جمعی کشتگانند و میان ایشان یکی زند است و قابلیت تمام دارد
و برادر یاب شیخ بآن موضع رفت هیچ کس را زند نیافت باز
همان ما مور شد دیگر بار بهمان موضع رفت هیچ کس را زند نیافت
بار سوم ما مور شد تقص بسیار کرد در یکی از آنها فلوله اوجا
تفرس کرده و برادر داشته همراه خود برد و تعهد وی کرد چندانکه
بحال خود باز آمد و جراحاتها وی روی بر آورد شیخ ویرا گفت
اکنون صحت یافتی بجهت کفایت هم خود خواهی به پیش پادشاه رو
و خواهی بجانب پدر شو وی گفت مرا خاطر نمیخواهد که از خدمت
شیخ مفارقت نمایم میخواهم که دست ارادت در دامن شیخ زدم آخر
پیش پدر رفت و از وی اجازت خواست و بجهت شیخ مراجعت نمود و بجهت تربیت شیخ
رسیده

شیخ محمد شاه فرامی رحمه الله تعالی

بعلم ظاهری و باطنی راسته بوده است و بیک واسطه مرید شاه
علی فراهی است صاحب کشف و الهام بوده است گویند که در سفر حج
بشهری که آنجا خرابی بود رسیدنراقب نشسته بود ناگاه صبحی

باجهت

رد یکی از علما که همراه بود سبب آن پرسیده گفت خرابات این شهر
بر من کشف شده زنی دیدم بغایت جمیله کفتم خدا و ندا و پرا من بخش
تسیرین درد اندک چنانکوی که ترا بوی بخشم آن زن در همان وقت توفیق تو

شیخ بهاء الدین عمر قدس الله تعالی

وی خواهرزاده شیخ محمد شاه است و مریدی و از بعضی اکابر
استماع دارم که میگفت معلوم نیست که در سلسله اصحاب شیخ
رکن الدین علاء الدوله چون او می بوده باشد از صغر سن مجذوب
بوده است و آثار جذب بروی ظاهر بوده در اوقات ادار صلات
کسی را می نشانند که بر کتبت اعداد رکعات و براتنبیه می کرد که بخود
نگاه داشت آن نمی توانست و وقتی در اوایل حال از غایت تقطعی
که این طایفه رای باشد با خال خود شیخ محمد شاه از ایافت مقصود
سخنی میگفت است خال وی این بیت را خوانده بوده است شعر
اگر نالد کسی نالد که یاری در سفر دارد تو باری از جی نالی که یاری در بغل دارد
عادت وی چنان بود که چون در مسجد جامع حاضر شدی با حکما
و خواص ایشان در باب کفایت مهمات مسلمانان سخن گفتی و اکثر
احوال وی بآن گذشتی عزیز از چهرمان وی از وی سوال کرده بود
که سبب آنکه در مسجد این همه سخن گفته میشود چیست گفته بود
اگر خاموشی نشینم و خود را باین گفتگوی مشغول نمی سازم
مغلوب و مستهک می کردم حواس من از کاری افتد نه کوشش من
می شنود و نه چشم من می بیند روزی در ویشی در وقت طلوع آفتاب
پیش وی در آمدن بود سر بر زانو بمراقبه نشسته بود سر برداشته و فر

که هیچ ی تواند بود که از وقت نماز با مداده تا این ساعت کسی حضرت
حق را سبحانه و تعالی بخانه هزار ساله طاعت و عبادت کند ازین سخن
جنان معلوم می شود که در آن وقت زمان از نسبت بوی بسطی واقع
شده بود و بخانه هزار سال نموده و آنرا صرف طاعت کرده و وی
صایم الدهر بود خدمت مخدوی مولانا سعدالدین کاشغری رحمه الله
حکایت می کرد که ویرا در بیابان مکه مرضی عارض شد و چند اصحاب
مبالغه کردند افطار نکرد بگرفتند دیدم که جماعتی از اهل غیب بجانب
محفه وی می رفتند چون بدر محفه وی رسیدند در نیامدند
و بگذشتند من آن قصه را با وی گفتم گفت آری قطب بود اصحاب
وی آن وقت که بدر محفه رسیدند من بای دراز کرده بودم و
برگذاشتند من بای خود کرده آوردم باز گشتند و پیش من آمدند و
فاحه خواندند خدمت مولانا می فرمود که همان روز آنرا صحت
بروی ظاهر شد و احتیاج بآن نشد که افطار کند این فقیرو
این بیت از وی برخاطر است که در وقتی که بعضی فقیران زاید و ام
توجه و اقبال بر مطلب حقیقی ترغیب میکرد می خواند **شعر**
دلاری که داری دل در بند **د** که چشم از همه عالم فرو بند
تو فی قدس الله تعالی سر یوم الثلثا سلح ربیع الاول سنه سبع و خمسين و ثمان مائه
و چون وفات یافت فرزند بزرگوار و سایر اصحاب وی در قریه
جفاره در همان منزل که روزهای نشست بحفر قبری اشتغال
نمودند سلطان وقت استدعا نمود که قبری در نزدیکی شهر باشد
قبول کردند و چون سلطان بنماز وی حاضرند جنازه ویرا مقدار راه

بدوش خود گرفته برد و در جانب شمال عیدگاه دفن کردند و عمارات
عالیه فرمود و حالا معروف و مشهور است و زیارتی برایش

مولانا شمس الدین محمد سعد رحمه الله تعالی

در علوم ظاهر بحدت طبع و حدت فهم شهرتی تمام داشت میفرمود
که در او آن تحصیل مراد اعیه سلوک راه خدای تعالی قوی شد در آن
وقت خدمت شیخ زین الدین خوانی رحمه الله تعالی بارشاد طالبان
و تربیت مریدان مشغول بود و روزی مجلس وی رسیدم با جمعی بیعت
میکرد و ایشانرا توبه میداد و تلقین ذکر میکرد و قاعده درویشان
می باشد که وقتی که شیخ دست درویشی را در وقت بیعت میکشد بعضی
دامن آن درویشی را می گیرند و بعضی دامن آن دویم را تا با آنجا که برسد
من نیز دامن بعضی از آنها را گرفتم چون از آن مجلس بیرون آمدم
در مدرسه در همان خانه که تحصیل میکردم بزرگ مشغولی بودم
و در خود روز بروز تاثیر ذکر زیادت میدیدم تا آنکه باطن من بالکلیه
باجانب منجذب شد و ترک تحصیل کردم و وی با خدمت شیخ بهاء الدین
عمر صحبت بسیار داشته بود و اربعینات نشسته چنانکه مردم را
اعتقاد آن بود که مرید و یست اما وی بآن اعتراف نداشت و صحبت
مولانا خاقدین لورستانی نیز رسید بود و خدمت مولانا جامه
خود در وی پوشانید بود و آنرا کاهی بر سبیل تبرک می پوشید و در
آخر خدمت مولانا سعدالدین کاشغری صحبت بسیار میداشتند
و خدمت مولانا سعدالدین تعظیم و تقدیم وی میکرد و یکبار در راهی
با وی می رفتم بتقریب سخن وی آنجا رسید که گفت مراد من چند روز

امری واقع شد که هرگز مرا بخود کان نمی بود و توقع آن نمیداشتم
و بر سبیل اجمال اشارتی بآن کرده بودم و بوجهی که من ازان تحقیق وی بمقام جمع
فهم کردم مو الله تعالی اعلم **قال** بعض العارفين اذا تجلى الله سبحانه
بذاته لاحد يرى **كل** الذات والصفات والافعال متلاشية في
اشعة ذاته وصفاته وافعاله ويجد نفسه مع جميع المخلوقات
كانها مدبرة لها وهي اعضاؤها لا يلم بواحد منها شئ الا ويراه يلمانه
ويرى ذاته الذات الواحدة وصفته صفاتها وفعله فعلا لا يستهلكه
بالكلية في عين التوحيد وليس للانسان وراء هذه المرتبة مقام
في التوحيد ولما انجذب بصيرت الروح الى مشاهدة جمال الذات استدر
نور العقل الفارق بين الاشياء في غلبة نور الذات القدسية وارتفع
التمييز بين القدم والحديث والحق والباطل عند مجي الحق وتسمى هذه
الحالة **جمعاً** دوری پیش وی خربزه بریدند بسیار لطیف و شیرین
بود چون جشید دست ازان باز کشید سبب بر رسیدند گفت
التناد بآن مر از انچه در انم باز می آرد و بر احوالی غام و وجدی فطیم
بود چون در مجلس سماع حال بروی متغیر شدی صیحات زعقات
زدی اثر آن بجملیان سرایت کردی و همه را وقت خوش گشتی
و تقی رحمه الله ليلة الجمعة عشرة رمضان سنة اربع و ستين و ثماناً
و قبر وی در کازرگاه است در بابان قبر شیخ الاسلام قدس الله تعالی

شرح بهاء الدین ولد رحمه الله تعالی

بعضی گفته اند که وی بصحبت شیخ نجم الدین کبری رسید است
و از خلفا روایت نام وی محمد بن الحسین بن احمد الخطیبی الکبری است

از فرزندان امیر المومنین بابکر است رضی الله تعالی عنه و مادر وی
دختر پادشاه خراسان علاء الدین محمد بن خوارزمشاه بود حضرت
رسالت صلی الله علیه وسلم ویرادر خواها اشارت فرمود که دختر خود
بحسین خطیبی نکاح کن و بعد از نهم ماه بهاء الدین ولد متولد شد
و چون دو ساله شد والد وی نقل کرد و چون بستن تمیز رسید
تحصیل علوم دینی و معارف یقینی مشغول شد تا کمال وی بجایی رسید
که حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم ویرادر واقع سلطان العلماء لقب
نهاد و چون ویرا ظهوری تمام حاصل شد و مرجع خواص و عوام گشت
جمعی از علما را چون امام فخر الدین رازی و غیره بروی حسد مجتنبید
ویرا بخروج بر سلطان وقت متهم داشتند ویرا از شهر بلخ عذر
خواست و در آن وقت مولا فاجلال الدین خورد سال بود از راه بغداد
بمکه توجه نمودند چون ببغداد رسیدند جمعی بر رسید که اینان چه
طایفه اند و از کجای آیند و یکجای می روند مولا نا بهاء الدین فرمود
که من الله و الی الله و لا حول و لا قوة الا بالله این سخن را بخدمت شیخ
شهاب الدین سروردی رسانیدند فرمود که ما هذا الابهاء الدین
البکلی و خدمت شیخ استقبال کرد چون برابر مولا نار رسید از استر
فرود آمد و زانوی مولا نار ابروسید و بجانب خانقاه استدعا کرد
مولا نا گفت موالی را مدرسه مناسب ترست و دستنصریه نزول
کرد و خدمت شیخ بدست خود موزه ویرا کشید روز سیم غریمت
مکه مبارکه نمودند و بعد از مراجعت بجانب روم متوجه شدند
چهار سال در آنجا بودند و هفت سال در آنجا بودند و در آنجا

خدمت مولانا جلال الدین را در سن هیزده سالگی کد خدا ساختند و در ثلث و عشرين و ستمايه سلطان ولد متولد شد و چون سلطان ولد بزرگ شد هر کس که ایشان را شناختی و با مولانا جلال الدین بدیدی برادران بنیادستی و بعد از آن سلطان ایشانرا از لاریه بقونیه استدعا کرده و مولانا بها الدین و لانا جاجو ار حمت حق بیست

سید برهان الدین محقق رحمه الله تعالی

وی سید است چینی از ترمذ است از مریدان و تربیت یافتگان مولانا بها الدین ولد و بسبب اشراف و برخوار در خراسان و ترمذ رسید برادران مشهور بود همان روزی که مولانا بها الدین ولد فوت شد وی در ترمذ با جمعی نشسته بود گفت در بغا که حضرت استاد و شیخ ازین عالم رحلت فرمود و بعد از چند روز بجهت تربیت مولانا جلال الدین بقونیه متوجه شد و خدمت مولانا نه سال تمام در خدمت و ملازمت وی نیازمندی نمود و تربیتها یافت گفت اند که چون خدمت شیخ شهاب الدین سرور ردی بروم آمده بود بدیدن سید برهان الدین آمده سید برخاکستر نشسته بود از جای جنبید شیخ از دور تعظیم کرد و بنشست و محقق واقع نشد مریدان بر رسیدند که موجب سکوت چه بود شیخ فرمود که پیش اهل حال زبان حالی باید نه زبان قال پرسیدند که ویرا چگونه یافتید گفت در ریاست تواج از در معانی و حقایق محمدی بغایت اشکار و بغایت غایت بنهان و خدمت شیخ صلاح الدین رحمه الله تعالی از جمله مریدان سید بوده سید میفرموده که

حالم را بشیخ صلاح الدین بخشیدم و قالم را بمولانا و ترمز تبرک سید و در طر الفتح قیصر زی است سلام الله و تحیات علیه علی جمیع عباد الله الصالحین

مولانا جلال الدین محمد بن علی الترمذی قدس الله تعالی عن

ولادت خدمت مولانا در پنج بوده است در ششم ربیع الاول سنه اربع و ستمايه میگویند که بر خدمت مولانا از پنج سالگی باز نمود روحانی و اشکال غیبی یعنی سقره ملائکه و برزخ جن و خواص انز که مستوران قباب غزت اند ظاهری شدن اند و تمثیل می گشته بخط مولانا بها الدین ولد یافته اند که جلال الدین محمد در شهر پنج شش ساله بوده که روز آدینه با چند کودک دیگر بر بامهای خانهها میسیر میکردند یکی از آن کودکان بادیگری گفته باشد که بیات ازین بام بران بام جمیع جلال الدین محمد گفت است این نوع حرکت از سگ و کوبه و جالو دیگری آید خیف باشد که آدمی باینها مشغول شود اگر در جان شما قوی هست بیاتا سوی آسمان پریم و در آن حالت از نظر کودکان غایب شد کودکان فریاد بر آوردند بعد از لحظه دنگ وی بگریه کون شد و چشمش متغیر گشته باز آمد گفت آن ساعت که باشما سخن میگفتم دیدم که جماعتی سبز قیایان مرا از میان شما بر گرفتند و بگو آسمانها بگرد آیند و عجایب ملکوت را بمن نمودند و چون آواز فریاد و فغان شما برآمد باز برین جایگاه فرود آوردند و گویند که در آن در هر سه چهار روز یکبار افطار میکرد و گویند که در آن وقت که بمکه می رفت اند در نیشابور بصحبت شیخ فرید الدین عطار رسید بود و شیخ کتابا سرار نامه بوی داده بوده و آنرا بیوسته

افاضل
شماره اول
این قدر که با جلال الدین محمد بن علی الترمذی

با خود میداشته خدمت مولوی می فرموده است که من این جسم
 نیستم که در نظر عاشقان منظورم بلکه من آن ذوقم و آن خوشی ام که
 در باطن مریدان از کلام من سر میزند الله الله چون آن دم رایابی و
 آن ذوق را بجای غنیمت میداد و شکرهای کنار که من آنم در خدمت
 مولوی گفتند فلان میگوید که دل و جان در خدمتت فرموده که خوش
 در میان مردم این دروغ مانده است که میگویند او آن جان دل و
 جان را انجا یافت که در خدمت مردان باشد بعد از آن روی سوی
 چلی حسام الدین کرد که الله الله یا اولیا رخص زانو بر زانو بایستن
 که آن قرب را اثرهاست عظیم **شعر** یکی لحظه از دوری نشاید
 که از دوری خرابیها فزاید . بهر حالی که باشی پیش او باش
 که از نزدیک بودن مهر زاید . و فرموده است هر مرغی که از زیر
 بالا پرد اگر چه یا همان نرسد اما این قدر باشد که از دام دور تر باشد
 و برهد و همچنین اگر کسی در پیش شود و بکمال درویشی نرسد اما
 این قدر باشد که از زمره خلق و اهل بازار ممتاز باشد و از زحمتهای
 دنیا برهد و سبک بار گردد که بجا الخفقون و هلك الثقلون و یکی
 از این آثار دنیا پیش خدمت مولوی عذرخواهی میکرد که در خدمت
 مقصوم فرموده که حاجت با عتذار نیست آن قدر که دیگران از آمدن
 تو منت دارند ما از نا آمدن منت داریم یکی از اصحاب با غناک دید
 فرمود که همه دلتنگی از دل نهادگی برین عالم است هر دی که آزاد
 باشی ازین جهان و خد را غریب دانی و در هر روز که بنکوی و هر
 مرزه که بجای دانی که بآن غنائی و جای دیگر روی هیچ دلتنگ نباشی

و فرموده است که آزاد مرد آنست که از رنجابیدن کسی نرنجد و جواب
 آن باشد که مستحق رنجابیدن را نرنجاند مولانا سراج الدین قزوینی
 صاحب صدد و بزرگ وقت بوده اما با خدمت مولوی خوش نبود
 بیش وی تقریر کردند که مولانا گفته است که من با هفتاد و سه
 مذهب یکی ام چون صاحب غرض بود خواست که مولانا را رنجاند
 ولی حرمت کند یکی از نزدیکان خود که دانشمند بزرگ بود بفرستاد
 که بر جمع از مولانا بپرس که تو چنین گفته ای اگر اقرار کند او را دشنام
 بسیار بد و بر رنجان آنکس بیامد و بر ملا سوال کرد که شما چنین گفته
 اید که من با هفتاد و سه مذهب یکی ام گفت گفته ام آنکس بان بگفت
 و دشنام و سفاهت آغاز کرد مولانا بخندید و گفت با این که تو
 میگوئی من یکی ام آنکس خجل شد و باز گشت **شعر** شیخ رکن الدین علاء
 الکفوله گفته است که مرا این سخن از وی خوش آمد است **شعر** خدمت مولوی
 همواره از خادم سوال کردی که در خانه ما امروز چیزی هست اگر گفته
 خیرست هیچ نیست منبسط گشتی و شکرها کردی که لله الحمد که خانه ما
 امروز بخانه بیغمی ماند صلی الله علیه و آله وسلم و اگر گفتی ما لا بد بطبع
 میناست منفعل گشتی و گفتی ازین خانه بوی فرعون می آید و گویند
 در مجلس وی هرگز شمع بر نکرده ای الا ناد و بغیر از روغن چراغ گفتی هذا
 للولک و هذا للصعلوک **شعر** روزی در مجلس وی ذکر شیخ اوحدا الدین
 کرمانی رحمة الله تعالی می کردند که مردی شاهد باز بود اما پاکباز بود
 و کاری ناشایست نمیکرد فرمود که کاشکی کردی و گذشتی **شعر**
 ای برادر نه نهایت در کفایت . بر سر انچه می روی مایست

روزی فرمود که آواز باب صریح باب هشت است که می شنویم سگ
 گفت ماهان آواز می شنویم چونست که چنان کرم نمیشویم که مولانا
 خدمت مولوی مود که کلا و حاشا آنچه می شنویم آواز باز شدن
 آن درست و آنچه وی شنود فواز شدن **و** فرموده است که
 کبی بخلوت درویشی درآمد گفت چرا تنها نشسته گفت این دم
 تنها شدم که تو آمدی مرا از حق مانع آمدی **و** جماعتی از مولوی
 التماس مامت کردند و خدمت شیخ صدر الدین قونیوی
 نیز در آن جماعت بوده گفت ما مردم ابدالیم بهر جایی که می رسم
 می نشینیم وی خیریم مامت را از باب تصوف و تمکن لایقند
 بخدمت شیخ صدر الدین اشارت کرد تا امام شد فرمود من بصلی
 خلفا امام تقی فکانا صلی خلف بنی خدمت مولانا در سماع بود
 درویشی را در خاطر گشت که سوال کند که فقر چیست مولانا در
 اشای سماع این رباعی را خواند **شعر** الجور فقر و سوی الفقر عرض
 الفقر شفاء و سوی الفقر مرض . العالم کله خداع و غرور
 و الفقر من العالم سیر و غرض . آری برسیدند که درویش گناه
 کند گفت مگر طعام می اشتها خورد که طعام می اشتها خوردن در
 گناهی عظیم است **و** فرموده است که صحبت عزیزست لا تقا جوار
 غیر اینها **و** گفتند که درین معنی حضرت خداوند شمس الدین
 تبریزی قدس سر فرموده که علامت مرید قبول یافته آنست که
 اصلا با مردم بیگانه صحبت نتواند داشتن و اگر ناکاه در صحبت
 بیگانه افتد چنان نشیند که منافق در مسجد و کودک در مکتب

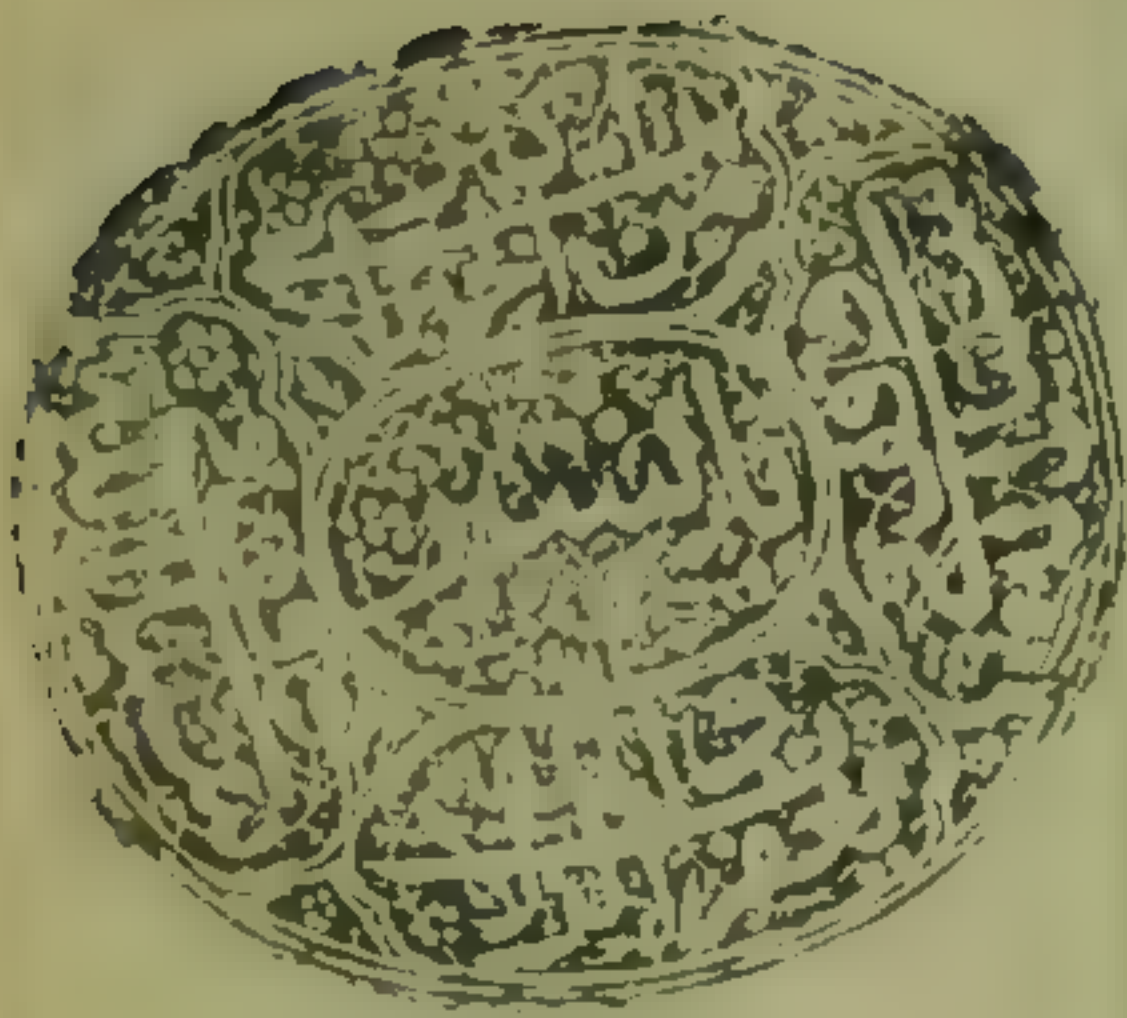
و اسیر در زندان **و** در مرض اخیر با اصحاب گفته است که از رفتن
 من غمناک مشوید که نور منصور رحمه الله بعد از صد و پنجاه سال
 بروح شیخ فریدالدین عطار رحمه الله تعالی بخلی کرد و مرشد او شد
 در هر حالتی که باشد با من باشید و مرا یاد کنید تا من شمارا عهد
 یا شتم در هر لباسی که باشم **و** دیگر فرمود که در عالم ما را دو تعلق است
 یکی بدن و یکی بنما چون بعنایت حق سبحانه بجز شوم و عالم تجرید
 و تفرید روی نماید آن تعلق نیز از آن شما خواهد بود **و** خدمت
 شیخ صدر الدین قدس سر بیاد است وی آمده فرمود که شفاک الله
 شفاء عاجلا رفع درجات باشد امید است که صحت باشد خدمت
 مولانا جان عالمیاست فرمود که بعد ازین شفاک الله شمارا باده
 بمانا که میان عاشق و معشوق پیراهن از شعر پیش نمائند است
 بنمنا هید که نور بنور بیوند **شعر** من شدم غریبان زتن او از خیال
 می خرام در فحایات الوصال **و** شیخ با اصحاب گریان شدند
 و حضرت مولانا این غزل فرمود **و** چه دانی تو که در باطن چه شاهی نشین
و خدمت مولانا در وصیت اصحاب جنین فرموده است او صیکم
 بتقوی الله فی السر و العلانیة و بقلة الطعام و قلة المنام و قلة الکلام
 و بجران المعاصی و الاثام و مواظبة الصیام و دوام القیام و ترک
 الشهوات علی الدوام و احتمال الحفا من جمیع الانام و ترک اللجالة
 مع الکسفا و العوام و مصاحبة الصالحین و الکرام و ان خیر
 الناس من ینفع الناس و خیر الکلام ما قل و قل و الحمد لله و حمده
 سوال کردند که بخلافت مولانا مناسب کیست فرمود که چلی حیا

الدین

ناسه بار این سوال و جواب مکرر شد چهارم بار گفتند نسبت بسلاط
 ولده فرمایند فرمود که وی بهلوانست حاجت بوسیت نیست
 جلی جسام الدین برسید که نماز شما که گذارد فرمود که شیخ صدر الدین
 و فرمود که یاران ما ازین سو میکشند و مولا ناشمس الدین از آن جانب
 میخواهد یا قوماً اِجْبُوا دَاعِيَ اللَّهِ نَاجِدًا رَفِئًا است توفی قدس الله
 تعالی روحه وقت غروب الشمس سجدی الاخر سنة اثنتین و
 سبعین و ستائیه از شیخ مؤید الدین جندی سوال کردند که
 خدمت شیخ صدر الدین در شان خدمت مولوی چه میکفت
 گفت والله روزی با خواص یاران مثل شمس الدین ابکی و خضر الدین عراقی
 و شرف الدین موصلی و شیخ سعید فرغانی و غیر هم نشسته بودند
 سخن از سیرت و سریرت مولا نایرون آمد حضرت شیخ فرمود
 اگر بایزید و جیند درین عهد بود ندی غاشیه این مرد مردانه را
 بر گرفتند و منت بر جان خود نهاد ندی خوان سالار فقر جندی
 اوست ما بطفیل وی ذوق میکنیم همه اصحاب انصاف دادند و آفرین
 کردند بعد از آن شیخ مؤید گفت من نیز از جمله نیازمندان آن سلطانم و این
 لوکان فی اللؤلؤة صورة ۰ هی انت لا اکتی ولا تر دد
 مولا ناشمس الدین محمد بن علی بن ملک داد التبریزی قدس الله تعالی
 خدمت مولوی در القاب وی جنین نوشته است الولی الاعز الداعی
 الخیر خلاصة الارواح سر المشکوة والزجاجة والمصباح شمس
 الحق والدین نور الله فی الاولین والآخرین ۰ وی گفته است که هنوز
 در مکتب بودم و مرا حق نشده بودم اگر چهل روز بر کشتی از عشق

بخواند

سیرت یحیی مرا از روی طعام بنودی و اگر سخن طعام گفتندی بدست
 و سر منع آن کردی ۰ وی مرید شیخ ابو بکر سکه با فبریزی بوده است
 و بعضی گفته اند مرید شیخ رکن الدین سنجاسی بوده است که شیخ
 او حد الدین کرمانی نیز مرید و است ۰ و بعضی میگویند که مرید بابا کمال
 جندی بوده است ۰ وی شاید که بصحبت همه رسید باشد و از همه
 تربیت یافت بوده و در آخر حال پیوسته سفر کردی و نندسیاه پوین
 و هر جا که رفتی در کاروان سرافرو آمدی گویند که بخطه بغداد
 رسید شیخ او حد الدین کرمانی را دریافت پرسید که در جکاری گفته
 ماه را در طشت آب می بینم ۰ مولا ناشمس الدین فرمود اگر برگردن دلم
 نداری چرا بر آسمان نش نمی بینی ۰ و گویند در آن وقت که مولا ناشمس
 الدین در صحبت بابا کمال بوده شیخ خضر الدین عراقی نیز بموجب فرموده
 شیخ بهاء الدین زکریا اینجا بوده است ۰ و هر فتحی و کشفی که شیخ خضر الدین
 عراقی را روی می نمود آنرا در لباس نظم و نثر اظهار می کرد و بنظر بابا کمال می
 رسانید و شیخ شمس الدین از آن هیچ چیز را اظهار نمی کرد ۰ روزی بابا کمال
 ویرا گفت فرزندان شمس الدین از آن اسرار و حقایق که فرزندان خضر الدین
 عراقی اظهار میکنند بر تو هیچ لایح نمیشود ۰ گفت بیش از آن مشاهده
 می افتد ما بواسطه آنکه وی بعضی مصطلحات و در زیدی می تواند که آنها
 را در لباس نیکو جلوه دهد ۰ و مرا آن وقت نیست بابا کمال فرمود که
 حق تعالی ترا مصاحبی روزی کند که معارف و حقایق اولین و آخرین
 را بنام تو اظهار کند وینا بیع حکم از دل او بر زبان جاری شود ۰
 و بلباس حرف و صوت در آید طراز آن را بنام تو باشد ۰ گویند

که مولانا شمس الدین در تاریخ سنه اثنین و اربعین و ستمایه و اثنین
 مسافرت بقونیه رسید در خان شکر ریزان فرود آمد و خدمت مولانا
 در آن زمان بتدریس علوم مشغول بود. روزی جماعتی فضلا از مکه
 بیرون آمدند و از پیش خان شکر ریز میگذشت خدمت مولانا شمس الدین
 پیش آمد و عنان مرکب مولانا بکرفت و گفت یا امام المسلمین بایزید
 بزرگ ترست یا مصطفی صلی الله علیه و علی آله وسلم مولانا گفت که از
 هیبت آن سوال کو یا که هفت آسمان از یکدیگر جدا شده و بر زمین
 ریخت و آتشی عظیمی از باطن من برد ماغ زد و از بخا دیدم که دودی
 تا ساق عرش برآمد بعد از آن جواب دادم که مصطفی صلی الله علیه و
 بزرگترین عالمیاست چه جای بایزیدست گفت بسجده معنی دارد
 که مصطفی صلی الله علیه و علی آله وسلم میفرماید که ما عرفناک حق معرفتک
 و ابویزیدی گوید که سبحانی ما اعظم شانی و اناسلطان السلاطین
 نیز گفته است گفتیم که ابویزید را تشنکی از جرعه ساکن شده دم از
 سیرابی زد کوزه ادراک اواز آن پر شد و آن نور بقدر روزنه خا
 او بود اما مصطفی صلی الله علیه و علی آله وسلم استسقاء عظیم و تشنکی
 در تشنکی بود و سینه مبارک بشرح الرحمن شرح لك صدرک ارض
 و اسعه کشته بود لاجرم دم از تشنکی زد و هر روز در استعداده زیاد
 قربت بود مولانا شمس الدین نعره زد و بیفتاد و مولانا از استر فرود
 آمد و مبارک او را بر زانو نهاده بود بعد از آن دست او را بکرفت
 و روانه شد و مدت سه ماه در خلوتی لیل و نهار بصوم وصال
 نشستند که اصلا بیرون نیامدند و کسی را زهر نبود که در خلوت

ایشان در آید روزی خدمت مولانا شمس الدین از مولانا شاهدی التماس
 کرد مولانا حرم خود را دست گرفته در میان آورد فرمود که او خوه
 جانی منست تا زین بسری میخواهم فی الحال فرزند خود سلطان ولد را
 پیش آورد فرمود که وی فرزند منست چایا اگر قدری شراب دست میدا
 ذوقی میکردیم مولانا بیرون آمد و سبویی از چله جودان پر کرده بیاورد
 مولانا شمس الدین فرمود که من قوت و مطاوعت و سعت مشرب مولانا را
 امتحان میکردم از هر چه گویند زیاد تست و فرموده از مشایخ می
 پرسم بی مع الله وقت این وقت مستمر باشد گویند که فی مستمر نباشد
 و فرمود که شخصی رویش را از امت محمد صلی الله علیه و علی آله وسلم دعا
 کرد و گفت خدای تعالی ترا جمعیت دهاد گفت هی هی این دعا ممکن
 مراد عاکن که یارب جمعیت از و بردار خدا یا تفرقه اش ده که من عاجز شده
 ام در جمعیت و فرموده است که یکی گفت در سقایه نام حق بناید گفت
 قرآن نشاید خواند مگر آهسته گفت آنرا چه کنم که او را از خود جدا
 نمی توانم کرد شاه از اسب فرو می آید اسب بیچاره چه کند و بعضی گفته
 اند که چون خدمت مولانا شمس الدین بقونیه رسید و مجلس مولانا درآمد
 خدمت مولانا در کنار حوضی نشسته بود و گاهی چند پیش نهاد بر میداد
 که این چه کتابهاست مولانا گفت این قیل و قال گویند ترا با این چه کار
 خدمت مولانا شمس الدین دست دراز کرده و همه کتابها را در آب
 انداخت خدمت مولانا تا بتاسف تمام گفت هی درویش چه کردی بعضی
 از آنها فواید و الهم بود که دیگر یافت نیست شیخ شمس الدین دست
 در آب کرد و یکان یکان کتابها را بیرون آورد و آب در هیچ یک

از آنجا اثر نکرده خدمت مولانا گفت این چه سرست شیخ شمس الدین
گفت این ذوق و حالست تو ازین چه خبر بعد از آن بایکدیگر بنیاد
صحبت کردند چنانچه گذشت **ه** شبی شیخ شمس الدین با خدمت مولانا
در خلوتی نشسته بودند شخصی از بیرون در شیخ را اشارت کرد تا بیرون
آید فی الحال برخاست و با مولانا گفت بکشتم میخواستم بعد از توقف
بسیار خدمت مولانا فرمود **الاله المطلق والامر بتبارک الله رب العالمین**
هفت کس دست یکی کرده بودند و در کین ایستاده کار دی راندند
شیخ نعره زد چنانکه آن جماعت بهوش بیدار شدند و یکی از آنها علامه
الدین محمد بود فرزند مولانا که بداغ انزلت من اهلک اقام داشت
و چون آنجا عت بهوش باز آمدند غیر از چند قطره خون هیچ ندیدند
از آن روز باز تا این غایت نشانی از آن سلطان معنی پیدا نیست
و گمان در آنکه فی شهر سنه خمس و اربعین و ستائیه و آن ناکان
در آنکه زمانی هر یک بیلای مبتلا شدند و هلاک گشتند و علاء
الدین محمد را علقی عجب پیدا شد و هم در آن ایام وفات یافت
و خدمت مولانا بجا نرزه وی حاضر نشد و بعضی گفت اندک شیخ
شمس الدین در جنب مولانا بیا بهار الدین ولد مدفونست و بعضی
گفته اند که آن ناکان بکن راجه ای انداخته بودند
شبی سلطان ولد در خواب دید که شیخ شمس الدین اشارت کرد که
در فلان چاه خفته ام نیم شب یاران محرم راجع کرده و در مدرسه
مولانا بملوی بانی مدرسه امیر پدر الدین دفن کردند و الله تعالی اعلم
شیخ صلاح الدین و بیون القونی المعروف به زرکوس

وی در بابت حال مرید سید برهان الدین محقق ترمذی بود و توفی
خدمت مولانا از حوالی زرکوبان میگذاشت از آواز ضرب ایشان حالی
در وی ظاهر شد و بخرج در آمده شیخ صلاح الدین با الهام از دکان
بیرون آمد و سر در قدم مولانا نهاد خدمت مولانا در سماع بود و این
غزل فرمود **شعر** یکی کجی بدید آمد درین دکان زرکوبان
زهی صورت زهی معنی زهی خوی زهی خونی **ه** شیخ صلاح الدین فرمود
تا دکان را بفراغ کردند و از دکان آزاد شد و در صحبت مولانا روانه شد
خدمت مولانا همان عشق بازی که با شیخ شمس الدین داشت با وی
پیش گرفت و مدت ده سال با وی توانست و مصاحبت داشت و روزی
از خدمت مولانا سوال کردند که عارف کیست گفت آنکه از سر تو سخن گوید
و تو خاموش باشی و آن جان مرد صلاح الدین است و چون سلطان
ولد بدرجه بلوغ رسید خدمت مولانا دختر شیخ صلاح الدین را
بجهت وی خطبه کرد و چلی عارف از آن دختر بود و خدمت شیخ صلاح
الدین در قونیه مدفونست در چهارم بیا بهار الدین ولد قدس الله تعالی روحهما
شیخ جسام الدین حسین محمد بن الحسن بن اخی توك رحمه الله تعالی
و چون شیخ صلاح الدین بجوار رحمت حق پیوست عنایت خدمت مولانا
و خلافت وی بچلی جسام الدین منتقل شد و عشق بازی با وی بنیاد
نهاد و سبب نظم مشنوی آن بود که چون چلی جسام الدین بیل اصحاب را
بالخیانه حکیم سنایی و منطق الطیر فرید الدین عطار و مصیبت نامه و
وی دریافت از خدمت مولانا درخواست که اسرار غلیات بسیار شد
اگر چنانچه بطرز آله نامه سنایی یا منطق الطیر منظوم کرده تا دوستا

یاد کار بود. غایت غایت بود خدمت مولانا فی الحال از سر دستار خود
 کاغذی بدست جلی حسام الدین داد. در آنجا هشرده بیت از اول مشنوی
 نوشته از آنجا که **شبنوی** بشنوازی چون حکایت میکند
 تا آنجا که بس سخن کوتاه باید و السلام. بعد از آن خدمت مولانا فرمود
 که بیش از آنکه از ضمیر شما این داعیه سر برزند از عالم غیب در دلم این القا
 کرده بود که این نوع کتابی نظم کرده شود و با همتا تمام در نظم مشنوی
 شروع نمود. گاه گاه جان بودی که از اول شب تا مطلع فجر خدمت مولانا
 املا می کرد و جلی حسام الدین می نوشت و مجموع آن نوشته را با او از بلند
 بر خدمت مولانا می خواند و چون بجلد اول با تمام رسید جرم جلی حسام الدین
 وفات یافت در سیانه فترتی واقع شد بعد از دو سال جلی حسام الدین
 بخدمت مولانا نیاز مندی تمام بتقدیم رسانید و بقیه مشنوی را استدا
 نمود. چنانچه در مفتوح مجلد ثانی بآن اشارت رفته است **شعر**
 مدتی این مشنوی تاخیر شد. مهلتی بایست تا خون شیر شد
 بعد از آن تا آخر کتاب مولانا می فرمود و جلی حسام الدین می نوشت
 روزی جلی حسام الدین گفت که وقتی که اصحاب مشنوی بخدوی رای خوا
 و اهل حضور در نور آن مستغرق می شوند ای بنیم که جماعتی غیبیان بکف
 دور باشند و شمشیرها گرفته حاضری شوند و هر که از سر اخلاص و صفا
 نمیکند بخی ایمان او را و شاخا و دین او را می برند و کسان کسان بمسقر
 سقری برند خدمت مولانا فرمود که چنانست که دیدی **شعر**
 دشمن این حرف و این دم در آتش شد مثل سرنگون اندر مسقر
 ای حسام الدین تو دیدی حال او حق نمودت با حق انصاف او

سلطان ولد قدس الله تعالی روحه

وی سید برهان الدین محقق و شیخ شمس الدین تبریزی را خدمتها ی
 شایسته کرده بود و با شیخ صلاح الدین که پدر خاتون وی بود ارادت
 تمام داشت و یازده سال جلی حسام الدین را قائم مقام و خلیفه پدر
 خودی داشت و سالها بسیار کلام و الدعوی را بلسان فصیح و بیان
 صریح تقریر میکرد و ویرا مشنویست بر وزن حدیقه حکیم بسی از معارف
 و اسرار در آنجا درج کرده است و بارها خدمت مولانا ویرا خطاب
 کردی که انت آشیبه الناس فی خلقا و خلقا و عظیم دوستش داشتی
 گویند که بقلم سطر بدیوار مدرسه خود نوشته بود که بها الدین ما
 بیگجاست خوش زیست و خوشی رود و الله اعلم و گویند که روزی
 ویرا نوازش میفرمود و می گفت که بها الدین آمدن من باین عالم جهت
 ظهور تو بود این همه سخنان قول منست و تو فعل منی روزی خدمت
 مولانا ویرا گفت بدمشق رو بطلب مولانا شمس الدین و جنید سیم و زر
 یا خویش و در کفش آن سلطان ریز و کفش مبارکش را بطرف روم بگردان
 چون بدمشق رسید در صالیه خانی است مشهور یکسر با آنجا زد که ویرا آنجا
 یابی که با فرنگی بسری صاحب جمال شطرنج می باز و چون وی می برد زری
 ستاند و چون آن بسری برد سبکی میخورد و زنهار که انکار نیاری که آن بسری
 ازین طایفه است اما خد را نمی داندی خواهد که ویرا بوی شناسا
 کرد اند چون ولد بجانب دمشق رفت مولانا شمس الدین را هم آنجا که نشان
 داده بود یافت که با آن بسری شطرنج می باخت با جماعت سمرهان بیش وی
 سر نهادند و رفته رفته آن فرنگی بسری چون آنرا دید بزرگی ویرا داد

از نایبهای خود نخل شد برفه کرد و ایمان آورد و با نصاب بایستاد
و خواست که هر چه دارد بپا دهد مولا نا شمس الدین نگذاشت فرمود که
بفرنگستان باز کرده و عزیزان آن دیار را مشرف گردان و قطب آن جماعت
باش بعد از آن سلطان ولد زرو سیمی که آورده بود در کفش مولا نا شمس
رخت و کفش و پیرا بطرف روم گردانید و اند زبان خدمت مولا نا و سایر
مخلصان روم استدعا وی کرده وی قبول فرمود آسبی که داشت بدین
کشیده مولا نا شمس الدین سوار شده و سلطان ولد بیاده در رکاب وی
روان گشت مولا نا شمس الدین فرمود که بهاء الدین سوار شو سرها دو
شاه سوار و بنده سوار این هر کز روانا شده از دمشق تا قونیه
در رکاب وی بیاده رفت چون بقونیه رسید مولا نا شمس الدین خدمتها
سلطان ولد را با مولا نا تقریر میکرد و میگفت که من ویرا چنین گفتم
و وی جواب چنین داد و بپشت بسیاری نمود پس گفت مرا از موهبت
حق تعالی دو چیز است سر و سر را در راه مولا نا با خلاص فدا کردم
و سر را بهاء الدین ولد بخشیدم اگر بهاء الدین را عمر نوح بودی و همه را
درین راه صرف کردی آتش میسز نشدی که درین سفر از من بوی رسیده
امیدست که از شما نصیبها یابد و چون خدمت مولا نا بجوار رحمت حق
پیوستند بعد از روز هفتم جلوسیهام الدین برخاست و با جمیع اصحاب
یش سلطان ولد آمد و گفت میخواهم که بعد از این بجای پدر بنشینم
مخلصان و مریدان را ارشاد کنی و شیخ راستین ما با من و من در رکاب
تو غائب بر دوش نهاده بنگاه کم و این بیت بخواند **شعر**
بر خانه دل ای جان آن کیست ایستاده بر تخت شه که باشد خیر شاه و شاه زاده

سلطان ولد سر نهاد و بسیار گریست و فرمود که الصبر فی اولى بحرفه و الیتیم
اجری بحرفه هجرتك درو الخلیفه و بزرگوار بودی همچنین درین زمان
خلیفه و بزرگوار مایی و قی گفته که روزی والد گفت که بهاء الدین
اگر خواهی که دایما در بهشت برین باشی با همه کس دوست شو و کین کسی
در دل مدار و این رباعی بخواند **رباعی** بیش طلبی ز هیچ کس پیش مباش
چون مرهم و موم باش چون پیش باش خواهی که ز هیچ کس نتوبد نرسد
بدلوی و بد آموز و بد اندیش باش تمامی انبیا علیهم السلام این کرده اند
و این سیرت را بصورت آورده لاجرم کافه عالمیان مغلوب خلق ایشان
گشته اند و مجذوب لطف ایشان شدند چون دوستان زیاد میکنی بوستان
در وقت از خوشی می شکنند و از کل و ریحان پر میشود و چون ذکر دشمنان
میکنی باغ در وقت از خار و مار پر میشود و پرموده خاطر میگردی و گویند
که در شب وفات خود این بیت می خواند است **شعر**
اسب شبانست که بنیم شادی درایم از خدای خود آزادی
لونی قدس سر لیلۃ یوم السبت العاشرین شهر ربیع سنه اثنی عشر و سبعمایه

شیخ شهاب الدین سهروردی قدس الله تعالی روحه

امام یافعی در القاب وی چنین نوشته است استاد زمانه فرید و ائمه مطلع
الافراز و منبع الاسرار و دلیل الطریقه و ترجمان الحقیقه استاد الشیوخ
الاکابر و الجامع بین علی الباطن و الظاهر مقدمه العارفين و عمدة الکتالکین
العالم الکرانی شهاب الدین ابو حفص عمر بن محمد البکری السهروردی قدس الله
تعالی سر از اولاد ابو بکر صدیق است رضی الله عنه و انتساب وی در تصوف
بعم وی ابو النجیب سهروردی است و بصحبت شیخ عبدالقادر گیلانی رسیده

وغير ایشان از مشايخ بسياری را در يافته است. و گفته اند که با بعضی
از ابدال در خبره عبادان بوده و خضر اعلي السلام در يافته **هـ**
شيخ عبدالقادر و يوا گفته است انت آخر المشهورين بالعرفان
و يرا تصانيف است چون عوارف و رشف النصاب و اعلام المتقي و
غيرها عوارف را در مکه مبارك تصنيف کرده است هرگاه که بروی
اخری مشکل شدی بخداي تعالى بازگشتی و طواف خانه کردی و طلب
توفيق کردی در دفع اشکال و دانستن آنچه حق است در وقت خود
شيخ الشيوخ بغداد بود و ارباب طريقت از بلاد دور و نزديک
استفتاء سائل از وی کردند و کتب اليه بعضهم يا سيدی ان ترک
العمل خلعت الی البطالة وان عملت دخلت العجب فکت في جوابه اعل
واستغفر الله من العجب **هـ** و در رساله اقبالیه مذکور است که شيخ
رکن الدین علاء الدوله گفته است که از شيخ سعد الدین حموی
پرسيدند که شيخ يحيی الدین را چون يافتی گفت بجهت و اج لا تخافه که
گفتند شيخ شهاب الدین سرور دی را چگونه يافتی گفت نورضا
النبي صلى الله عليه و آله وسلم في جبين السمروردي شي آخر و لاد
وی در جبهه سینه تسع و ثلاثين و خمسين بوده است و وفات
وی در سینه اثنین و ثلاثين و ستين **هـ**

شيخ نجيب الدين علي بن بزغش الشيرازي قدس الله تعالى سره

وی عالم بوده و عارف و مجتهد علوم و معارف پدر وی که از انما
تجار و اغنياء بکار بوده و از شام بشير آمده بود و آنجا متاهل و متوطن
شده **هـ** شبی در خواب دید که امير المؤمنين علي رضي الله تعالى عنه

پیش وی طعامی آورد و با وی بخورد و ویرا بشارت داد که حق سبحانه و تعالی
ترا فرزند نجيب صالح خواهد داد چون آن فرزند بزاد و ویرا علی نام نهاد
بنام حضرت امير و لقب نجيب الدين کرده و وی از ياديت حال محبت فقرا
می ورزید و با ایشان می نشست هر چند پدر و برالبا سها و فخری ^{خست}
و طعامهای لذیذ می داد و آن الثقات نمیکرده و می گفت من جامعه زنان
نی پوشم و طعام نازکان نمیخورم و جامهها پشمین می پوشید و طعامها
لی تکلف می خورد تا آن زمان که بزرگ شد و داعیه طلب در وی قوت
یافت و در خانه تنها بصری برد یکشب در خواب دید که از روضه
شيخ کبير پری بیرون آمده و در عقب وی شش پری ديگر بريك راهی
رفتند راست یکی در عقب ديگری آن پیرا و در روی وی تبسم کرده
و دست وی گرفت و بدست پير آخرين داد و گفت ای وديعتی است
از خدای تعالی نزديک تو چون بيدار شد خواب را با پدر بگفت پدرش
گفت اين خواب را تفسیر نمی تواند کرد مگر شيخ ابراهيم و وی در آن
زمان از بچانين عقلا بود کسی پیش وی فرستاد که از تفسیر آن خواب
سوال کنند چون شيخ ابراهيم آنرا بشنيد گفت نيست مگر خواب
علي بزغش پیرا و شيخ کبير است و پيران ديگر آنان که اين طريقه
از وی گرفته اند و می بايد که آن پير آخرين زنده باشد که حواله تربيت
وی باو کرده است می بايد که آن شيخ را طلب کند تا بمقصود برسد
از پير اجازت خواست و بجانب حجاز روان شد چون شيخ شهاب
الدین سرور دی رسيد و ویرا بشناخت که همان کس است که در خواب
ديد بود و شيخ نیز بر حال وی اطلاع داشت مضمون خواب ویرا

با وی بگفت و بیش شیخ ملازم شد و سالها بسر برد و خرقة پوشید
و مصنفات شیخ و غیر آنرا از شیخ شنید و باذن شیخ بشیر از
مراجعت کرد و متاهل شد و خانقاهی بنا کرد و بارشاد طالبان
مشغول شد و حالات و کرامات وی میان خلق استهرا یافت و در
مخزن لطیف و رساله شریف است که از ان بوی انفا س حضرت
شیخ شهاب الدین می آید **روزی** ویرا گفتند سر توحید را بمثال
روشن کن گفت دو آینه و سیبی یکی از فضلا حاضر بود این معنی را
بنظم آورده و گفت **رابعیه** شیخی کمال نجیب دین بیرکن
این حرف نواورد بصحرا ی سخن گفتا که زوحدت ارشالی خواهی
سیبی و دو آینه تصویری کن **روزی** دیگر فرمود که بیوسته
وصف خال معشوق میکنم و این عجب که او را خود خال نیست
بفرمود که می خواهم که کسی این معنی را بنظم آرد همان فاضل حاضر بود
ای آنکه ترا بحسن تمثالی نیست **چون** حال من از خال رخت خالی
وصافی من همه ز خال رخ تست **وین** طره که بر رخ تو خود خالی نیست
توئی فی شعبان سنة ثمان و سبعین و ستمائة ۵۰

طاهر الدین عبدالرحمن بن علی بن بزغش رحمه الله تعالی

وقتی خلف صدق و خلیفه بحق بود مرید خود را چون مادر وی بوی
یا ملا شد شیخ شهاب الدین برای وی پاره از خرقة مبارک خود فرستاد
و چون متولد شد آنرا در وی پوشانیدند و اول خرقة که در دنیا پوشید
آن بود و چون بزرگ شد بخدمت پدر مشغول شد و تربیت یافت
و در ایام حیات پدر رجح رفت شب عرفة در خواب دید که بروضه

شریفه صلی الله علیه و آله و سلم آمد و سلام گفت از جرحه شریفه آواز
آمد که و علیک السلام یا ابا الفحاشی پدر وی بران حال مطلع شد و اهل
خود را از ان خواب خبر داد و بشارت داد ایشانرا که مراد حاصل شد
بعد از ان درس گفت و حدیث روایت کرد و تصنیف کرده و از تصنیف
وی یکی آنست که عوارف را ترجمه کرده است و در انجا تحقیقات صا
از کشف و الهام بسیار است و بمقامات بلند رسید و بکرامات مشهور
شد و این دو بیت را از اشعار شیخ شهاب الدین بسیار می خوانند **اشعار**
و قد كنت لا ارضى من الوصل بالوطأ **و** اخذنا فوق الكرضا متبرما
فلما تفرقتا و شط ما لنا **ف** قففت بطيف منك ياتي سلما
توفي في رمضان سنة ست عشرة و سبعماية **رحمه الله تعالی**

شیخ محمد بن محمد بن محمد رحمه الله تعالی

شیخ نجیب الدین بزغش قدس سره فرمود که روزی با جمعی از اصحاب
در خدمت شیخ شهاب الدین قدس الله تعالی سره بودیم شیخ فرمود
که یکی از اصحاب از خانقاه بیرون رود و فردی غریب که آنجا یا بدرون
آرد که بوی آشنایی بمشام من می رسد یکی از اصحاب بیرون رفت
کسی نیافت باز آمد که کسی نیافتم شیخ بهیبت فرمود که دیگر بار برو
که بیایی دیگر بار برفت سیاهی دید از غربت و سفر بروی و برادر من
آورد قصدا آن کرد که در وصف نعال بنشیند شیخ گفت ای شیخ محمد
نزدیک آی که از تو بوی آشنایی می آید بگذاشت و بهلوی شیخ
بنشست شیخ و وی در بر یا یکدیگر سخنها گفتند پس آن سیاه
بوسه بردان شیخ داد شیخ فرمود تا سفر حاضر گردند و چیزی خوردند

و من روز داری بودم شیخ فرمود که هر که روزه دارست بحال خود باشد
 در آن سفره انار بود شیخ اناری خورد و دانه آن از دهن بیرون می
 آورد و پیش خود می نهاد در خاطر من گذشت که من آن دانه را برگیرم
 که برکت آب دهن شیخ بآن رسیده است و بآن افطار کنم چون این
 برخاطر من گذشت آن سیاه دست فواز کرد و آنرا بر گرفت و بخورد
 و بمن نگرینست و بستم کد من دانستم که خاطر مرا دانست چون سفره
 برداشتند شیخ گفت که شیخ محمد حافظ قرآن است ولی چند وقت
 که تنها خوانده است کبی می خواهد که هر روزی چیزی بروی خواند
 هر که از اصحاب شیخ قرآن حفظ داشت چون عنایت شیخ را با وی
 دانستند استغاثه کردند و مرا نیز در خاطر گذشت اما بزبان نیاوردم
 و حواله باختیار شیخ کردم شیخ ویرا حواله بمن کرد و گفت شیخ محمد
 هر روز پیش علی شیرازی می رود و جزوی بروی بخواند و جزو شب
 در آمد شیخ عیسی خادم شیخ بود بیا مد و اناری بیاورد بعضی از آن
 خورده بمن داد و گفت شیخ بعضی ازین خورده است و باقی ترا فرستاد
 تا بدان افطار کنی و گفته که بگوی این عوض آن ثقل انار است که شیخ
 محمد بخورده پس من بدان افطار کردم چون نماز صبح بگزاریدم و من
 بخانه خود رفتم آن سیاه در آمد و سلام کرد و من جواب گفتم
 بنشست و هیچ نگفت من نیز هیچ نگفتم که وی هیبتی داشت يك
 جزو از اول قرآن بخواند و برخاست و بخانه خود رفت و روز دوم
 نیز بمن چنین کرد روز سوم چون وظیفه خود بخواند بیستاد و گفت
 میان من و تو حق استاد و شاگردی شد من ازینم و شیراز ندیده ام

بی

مرا وصف مشایخ شیراز بگوی من آغاز کردم و نام هر کس از مشایخ که در
 شیراز بودی گفتم چون نام همه بگفتم گفت نام زهاد و گوشه
 نشینان نیز بگوی نام ایشان نیز بگفتم چون تمام شد وی از هوش برفت
 چنانکه من ترسیدم که مگر ببرد که نفسش منقطع گشته بود زمانی در
 دران بود بعد از آن هوش آمد و گفت رفتم و همه را دیدم اکنون تو نام
 ایشان يك يك باز میگوی تا من وصف ایشان میگویم من نام يك يك
 می گفتم و وی چنان وصف ایشان می کرد که سلوك ایشان و حال ایشان
 و لباس ایشان چگونه است که کوی در برابر وی نشسته بودند و وی
 ایشان را می دید من تعجب کردم پس در آخر گفت یکی ازینها که یاد کردم
 که ویرا حسین فلان گویند از مرتبه ولایت افتاد و نام وی از جریده
 اولیا بخور کردند گفتم سبب چه بود گفت پادشاه شیراز تالك ابو بكر
 بوی ارادت می بدید آمد و پیش وی رفت و ویرا مال و نعمت داد و بسبب
 آن از نظر حق بیفتاد پس من این سخن را یاد داشتم چون بشیراز آمدم
 همان بود که وی گفته بود پس گفت دیگری که ازین زهاد یاد کردی
 یکی ترا نشانه داده است و باقیست ظاهر کن تا ببینم هر چند اندیشه
 کردم بخاطر من نیامد نظر در کفش من کرد و گفت آن چیست مرا یاد
 آمد که زاهدی بود در شیراز گفتی و وقتی چون بسفر بیرون می آمدم
 مرا دو جفت کفش بترك داده و گفت تا نشانه باشد که مرا بدعا یا د
 داری چه راجتها و روجها که از صحبت وی بمن رسید آنگاه از خدمت
 شیخ خرقة پوشید و شیخ او را اجازت لباس خرقة داد بولایت خود
 بازگشت و آنجا مشهور شد و خلق بسیار مرید وی شدند

شیخ ابراهیم مجتوب رحمه الله تعالى

وی همانست که ذکر وی در بیان احوال شیخ نجیب الدین بر عرش گذشت شیخ نجیب الدین گفت است که دیوانه عجب بود و خلق می گفتند که وقت باشد که چند روز هیچ نخورد و وقت باشد که بیک دفعه صد من بخورد و ویرا احوال و کرامات عجیب می گفتند مرا از روی صحبت اوی بود می گفتم بیا تا یک روز هم صحبت باشیم اجابت نمی کرده یکبار آخر روزی ویرا در بازار دیدم و میان زیستان گفت این ساعت وقت آنست که من صحبت باشیم لیکن بشرط آنکه امشب در مسجد بازار باشیم و با وی در مسجد رفتم گفتم طعامی بیاورم گفت من سیرم پس برف و باران آمدن گرفت و تا و دانه را روان گشت چون نماز شام و خفتن بگذاریم و خلق از مسجد بیرون رفتند و من با وی تنها ماندم گفت من کوسنه ام چیزی بیاور تا بخورم شب تاریک بود و برف و بارانی عظیم می آمد چند دینار زر داشتم ویرا دادم و گفتم معذور دار که عذر و این زر را فردا قوت خود ساز زر را بستند و ساعتی صبر کرد بار گفت من کوسنه ام برخیز و چیزی بیاور تا بخورم خانه من از آن مسجد دور بود اما نزدیک آن مسجد مرا خویشی بود منم بخانه وی رفتم و چون شنیدم بودم که وی چیزی بسیاری خورد گفتم مرا جاعی همانان رسیده اند و این بان معنی گفتم که هر یک تن در حقیقت جمعی است از بس لطیف که درویش از نفس و قلب و روح و غیره ایشان گفتند دیرگاه است و طعام بخته نمائید است خدا شکاران داشتند هر یکی را طبقی بر سر نهادند بعضی پراز برج خام و بعضی پربالا خام و بعضی بیفت و بعضی

نخود و گندم و یک عدد دانه و یک عدد قدید و با من بمسجد آوردند گفتند خود پیرید من آنها پیش وی نهادم و با خود تخمین کردم آن همه بجاه من بود گفتم صبر کن تا اینهارا بپزم گفت من همچنین می خورم همه را بچنان خام بخورد ساعتی صبر کرد آواز سائلی از ره گذر برآمد که بخور میگرد از مسجد بیرون دوید هر چه جمع کرده بود از روی بستند مقدار ده من نان پاره ها و طعماها بمسجد درون آورد و همه را بخورد چون از شب نیمه گذشت مرا گفت برخیز و در گوشه مسجد رو و بنحسب که بسیا رحمت از من کشیدی اما اگر حرکتی کنی یا بجنبی ترا هلاک کنم من بگوشه مسجد رفتم و بنحسب دیدم و زهره آن نداشتم که حرکتی کنم چنانکه اگر عضو از من خارج میگرد زهره خاریدن نداشتم و در آن مسجد سنگی بزرگ نهاده بود هر ساعت برخاستی و آن سنگ را بر کوفتی و بیالین من آوردی و با خود گفتی این سنگ را بوی فرو گویم و ویرا هلاک کنم پس هم خود گفتی که روان باشد که پدرش مردی پرست فردا جمع گذار آن سنگ را باز بجای خود نهادی چند نوبت چنین کرد و مرا از ترس خواب نمی آمد اما خود را جان می نمودم که در خوابم پس مرا گفت ی دانم که در خواب نه ترا رحمت بسیار دادم اکنون ترا بخدای بخشیدم بر بام مسجدی روم تا تو این کردی و خواب کنی پس بر بام رفت و بر سر نردبان مسجد یک خانه بود و کتاب بسیار در آنجا که امام مسجد نهاده بود بآن خانه در رفت من از ترس برفتم و در خانه از بیرون بستم و بنحسب آواز چنین خردن وی از آن خانه می آمد و من در خواب بودم که وی جدی خورد که میدانستم که در آن خانه هیچ خودی نیست

بامداد بیرون آمدم و برفت دران خانه رفتم دیدم که جلد های همه کتابها را خورده بود

شیخ جمال الدین در رحمه الله تعالى

شیخ نجیب الدین گفته است که وقتی مرا کی گفت لوری غیب بدین شهر آمده است نام وی جمال الدین و جذبه قوی دارد و در مسجد جامع می باشد بمسجد جامع رفتم دیدم که جذبه عظیم دارد و استغراة تمام و دو چشمش از اثر آن چون دو کاسه خون پیش وی رفتم و سلام کردم جواب داد پس گفت مرا با سفید سیاه کان کاری نیست یعنی با فقها و نویسنده کاری نیست کسی حاضر بود گفت این شخص از صوفیا نیست پیش او بنشینم و از احوال او سوال کردم گفت من مردی ام لور و ای چیزی نمی دانم مرا با ستور داشتن خوش بود بیوسه ستوران داشتی یکروز در پایگاه برابر ستوران نشسته بودم ناگاه حالی بر من مکشوف گشت و جذبه ظاهر شد و حجاب منی از پیش من برداشته پهلوش شدم و بیفتادم و در دست و پای ستوران می غلطیدم چون با هوش آمدم مرا بر توحید مکشوف شده بود **و هم** شیخ نجیب الدین گفته است که وی بیوسه شطیحات گفتی چنانکه از علما و صلیا بانکار روی برخاستند و او را بکفر نسبت کردند و بتکفیر وی فتوی نوشتند و پیش انا بک ابو بکر که پادشاه شیراز بود بردند و عرض کردند و اجازت قتل او خواستند انا بک گفت اگر دو شخصی دیگر که در شیرازند فتوی دهند بتکفیر وی اجازت دهم بقتل وی یکی شیخ نجیب الدین بر غش و یکی شیخ معین الدین که بنده دیکی بوده است فتوی پیش من آوردند من بران نوشتم که او بجنونست و غلب و کشتن وی جایز نیست و شیخ معین الدین نیز

همین نوشت انا بک بقتل وی اجازت نداد **و هم** وی گفته است که یکروز وضوی ساختم و جمال الدین در من می نگرست چون آب بروی رسانیدم گفتم ارفع الحديث جمال الدین گفت هیچ جدی ماند آن که می گویی ارفع الحديث بگو ارفع الحجة مست **و**

شیخ شمس الدین صفی رحمه الله تعالى

وی از مشایخ بکار بوده است و صاحب حالات عظیم و کرامات بزرگ در وقتی که شیخ نجیب الدین بنیت شیخ شهاب الدین قدس سره عزت بغداد کرده است شیخ شمس الدین رفیق وی بوده است وی بر شیخ نجیب الدین قرآن خوانده بود و شیخ نجیب الدین بروی چیزی از فقه و در خدمت شیخ بایکدیگر صحبت می داشته اند **و** شیخ نجیب الدین گفته است که چون بشیر از مراجعت می کردم خدمت شیخ برای من اجازت الباس خرده نوشت و برای شیخ شمس الدین نیز نوشت و جمل عدد کلام بنام داد بیست بمن و بیست بشیخ شمس الدین و بر هر یک نام یکی از بزرگان شیراز نوشته و فرمود که بشیر از بر سید اول بنیابت ما اینها را با نا در پوشانید که نامه ایشان بر انا نوشته است انگاه الباس خرده دیگران

شیخ نور الدین عبدالصمد نظری رحمه الله تعالى

وی می بیند شیخ نجیب الدین بر غش است عالم بوده بعلوم ظاهری و باطنی شیخ عز الدین محمود کاشی و شیخ کمال الدین عبدالرزاق کاشی **رحمهما الله** هر دو مرید و بنده شیخ کمال الدین عبدالرزاق در تفسیر تا ویلات می کرد و قد سمعت شیخنا المولود الدین عبدالصمد قدس الله تعالی عن العزیز عن ابیه انه کان بعض الفقهاء فی خدمت الشیخ الکبیر شهاب الدین

قدس الله تعالى روحه في شهرة الوحدة ومقام الفناء ذاذوق عظيم فاذا هو
في بعض الايام يبكي ويتأسف فساله الشيخ عن حاله فقال
اني حجت عن الوحدة بالكثرة ورددت فلا جدالي فنبهه الشيخ على انه
بداية مقام البقاء وان حاله اعلى وارفع من الحال الاولى وآمنه

شيخ عز الدين محمود الكاشي رحمه الله تعالى

وقى صاحب ترجمه عوارف است وشارح قصيدة نايه فارسيه وبنی حقا
بلنه ومعارف رجبه درین کتاب درج کرده است وقصیده را شرح مختصر
مفید نوشته است وکشف مفصلات وحل مشکلات آن کرده است
بمقتضی علم وعرفان وذوق ووجدان خودنی آنکه مراجعت کند بشرح
دیگر جنبه آنکه دردیاجه آن میگوید ولم ارجع فی المایه الى مطالعة شرح
کیلا یرتم منه فی قلبی رسوم وآثار تستد بابا گفتوج وتثبت
باذیال الروح فالو حینئذ تلوا غیر حینئذ فی التیرودای فی الحریر
تفریح القلب من فطان الریب وتوجیب وجهه تلقاء مدین الغیب استنزالا
للفیض الجدید واستفتحا جالابواب المزیه ووی دراجازت نامه بعضی
از تلا منه خود نوشته است وانا دروی الکتاب یعنی کتاب عوارف المعارف
عن شیخی ومولای نورالدین عبدالصمد بن شیخ علی الاصغری وومن
الشیخ العالم طهیر الدین عبدالرحمن بن علی بن بزغش وهما عن شیخهما
الامام العالم العارف نجیب الدین علی بن بزغش الشیرازی وهما عن شیخه
قطب الاولیا سید العارفين مصنف الکتاب رحمه الله علیهم اجمعین واما
کشف حقایقه وبیان مفصلات طریق خاص فی الروایة عن مصنفه
بلا واسطة وهما فی مراتبه فی مبشرة قرات علیه کتابه الذکور فنبهه بنی

علی حقایقه ودقایقه والله الموفق لمن یشاء لما یشاء وهو علی کل
شی قدیر واز معارف ویست این چند رباعی که سطور سیکرد **الرباعیا**

دل گفت مرا علم لدنی هو بر است	تعلیم کن کورت بدین دست رس
گفتم که الف گفت دکر گفتم هیچ	در خانه اگر کسی است یک حرف بس است
ای عکس رخ تو داده نور بصرم	تا در رخ تو بنور تو می منکرم
گفتمی منکر بغیر ما آخر کو	غیر از تو کسی که آید اندر نظر من
ای دوست میان ما جدایی تا که	چون من توام این تویی و مایمی تا
باغیرت تو مجال غیری جو نمائند	بس در نظر این غیر نمایمی تا کی

واین دو قطعه نیز از معارف ویست **مقطعات**

گرفت جوینک در زنگری عین وحدت	ماداشکی نمائند درین کورتراشکیست
در هر عدد ز روی حقیقت جوینک	کر صورتش به بینی و کر ماده یکیت
تا تویی در میان خالی نیست	جهر و جدت از نقاب شکی
کر حجاب خودی بر اندازی	عشق معشوق و عاشق است یکی

شیخ کمال الدین عبدالرزاق الکاشی رحمه الله تعالى

وی مرید نورالدین عبدالصمد نظری است جامع بوده میان علوم
ظاهری و باطنی ویرا مصنفات بسیارست چون تفسیر تا ویلات
و کتاب اصطلاحات صوفیه و شرح فصوص الحکم و شرح منازل
السائرين و غیر آن از سایل با شیخ رکن الدین علاء الدوله قدس الله
تعالی روحه معاصر بوده است و در بیان ایشان در قول بوحدت
وجود مخالفات و مباحثات واقع است و در آن معنی با یکدیگر مکتوبات
نوشته اند امیر اقبال سیستانی در راه سلطانیه با شیخ کمال الدین

عبدالرزاق همراه شده بود و از وی استفسار آن معنی کرده و برادران
معنی غلو تمام یافت پس امیر اقبال پرسیده که شیخ تو دشان شیخ محی
الدین اعرابی و سخن او چه اعتقاد دارد در جواب گفته است که او را مردی
عظیم الشان میدانم در معارف ما میفرماید که درین سخن که حق را وجود
مطلق گفته غلط کرده و این سخن را نمی پسندد وی گفته که اصل همه
معارف و خود این سخن است و ازین بهتر سخن نیست عجب که شیخ تو
این را انکار میکند و جله انبیا و اولیا و ائمه برین مذهب بوده اند امیر
اقبال این سخن را بشیخ خود عرضه داشت کرده بوده است شیخ در
جواب نوشته که در جمیع بلاد و بجزل بدین رسوایی سخن کس گفته است
و چون نیک باز شکافی مذهب طبعیه و هر چه بهتر بسیاری ازین عقیده
و در نفی و ابطال این سخنان بسیار نوشته و چون این خبر بشیخ کل
عبدالرزاق رسیدم بشیخ رکن الدین علاء الدوله مکتوبی نوشته است
و شیخ آنرا جواب نوشته و هر دو مکتوب عبارت ایشان نقل کرده می شود
مکتوب کمال الدین عبدالرزاق رحمه الله تعالی امداد تأیید
و توفیق و انوار توحید و تحقیق از حضرت احدیت بظواهر اطهر و
باطن انور مولانا الاعظم شیخ الاسلام حافظ اوضاع الشریع قدوة ارباب
الطریقه مقیم سرادات الجلال مقوم استار الجلال علاء الحق والدین عش
الاسلام و السالمین متوالی باد و درجات تری در مدارج تخلق باخلا
الله متعالی باد بعد از تقدیم مراسم دعا و اخلاص می نماید که در ویش
هرگز نام خدمتش نه تعظیم نام نبرد باشد لیکن چون کتاب عروه
مطالع کرده و دو بحث در آنجا مطابق معتقد خود نیافتم بعد از آن

در راه امیر اقبال میگفت که خدمت شیخ علاء الدوله طریقه محی الدین
الرضی را در توحید نمی پسندد دعا گو گفت که از مشایخ هر که دیدم
و شنیدم برین معنی بودند آنچه در عروه یافتیم نه برین طریقت
بالغه نمود که چیزی بنویس درین باب گفتم شاید که موافق خدمتش
نیفتد و در بخش نماید اکنون نمودند که بجز نقل این سخن و بخش قوی
ی نمایند و تشیع و تحطیه بتکفیری رسانند از وی در ویشی غریب
یافت مرا هرگز صحبتی با ایشان نیفتاده بجز خبر تکفیر کردن
لایق نیست یقین دانند که آنچه نوشتم از تحقیق است نه از سر نفس
و در بخش و فوق کل ذی علم علیم پوشیده نیست که هر چه بر قانون کما
و سنت مبنی بود نزد این طایفه اعتباری ندارد چه طریقی متابعت
می سپردند و بنا برین معنی برین دأیت سننیه و آیاتنا فی
الافاق و فی انفسهم حق یبیین لهم انه الحق او کرمیکف بر بک آن
علی کل شی شید الا انهم فی مرتبه لقاء ربهم الا انه بکل شی محیط
و مردم در سه مرتبه مرتبند مرتبه نفس این طایفه اهل دنیا اند و
اتباع جواس اند و اصحاب حجاب نمک حقیقت حق و صفات او شناسند
فرا تر سخن بحدی کنند و ایشانرا خدای تعالی فرمود قل اراکم ان کان
من عند الله ثم کفرتم به من اضل من هو فی شقاق بعید و اگر که
از ایشان ایمان آورد رستگار شود و از دوزخ خلاص شود و دوم مرتبه
مرتبه قلب اهل این مقام از آن مرتبه تری کرده باشند و عقول ایشان
صاف گشته و بدان رسیده که آیات حق استدلال کنند و بتکفیر
در آیات که افعال و تصرفات الهی اند در مظاهر آفاق و انفس معترف

صفات و اسماء حق رسند چه افعال آثار صفات اند و صفات و اسماء
افعال پس علم و قدرت و حکمت حق بحکم عقل مصفی از شوب هوا بینند
و سمع و بصر و کلام حق در عین انفس انسانی و آفاق این جهانی باز یابند
و بقرآن و حقیقت آن معترف شوند حتی یبیین لهم أنه الحق و این
طایفه اهل برهان باشند و در استدلال ایشان غلط محال بود بخون
قدس و انصال حضرت و احدیت که محل تکثر اسماءست عقول ایشان جان
سود شود که بصیرت گردد و تجلیات اسماء و صفات الهی بینا شود و
صفات ایشان در صفات حق محو گردد و آنچه طایفه اول دانستند این
طایفه بینند هر دو قسم را نور ناطقه بنور قلب مرکبی شود لیکن ذو
تخلق باخلاق الهی باشند و ذوالبصیر متحقق بآن پس بدخلقی از ایشان
محال باشد و همه را در مراتب خود معذوب باید داشت و بوجوه
آن نکردن منهم سیوم مرتبه روح بود و اهل این مقام از مرتبه تجلی
صفات گذشته و بمقام شاهد رسیده باشند و شهود جمع احدیت
یافته و از خفی نیز در گذشته و از حجب اسماء و صفات و کثرت تعینات
رسته و در حضرت احدیت حال ایشان او کرم یكشف بریک أنه
على كل شيء شهيد و این طایفه خلق را آینه حق بینند یا حق را آینه
خلق و بالاتر ازین استهلاکست در عین احدیت ذات و مجویان
مطلق را فرمود الا انهم من لم یلق ربهم و ماندگان را در مقام
تجلیات اسماء و صفات هر چند بسبب یقین از شک خلاص یافته اند
از لقاء علی الدوام و معنی کل من علیها فان ویسئ وجه ربك ذل الجلال
والاکرام قاصرند و محتاج بقیه الاله بیکل شیء محیط و بشهود

این حقیقت و بمعنی کُل شیء هَالِكٌ الا وجهه جز طایفه اخیر ظفر
نیافته اند و درین حضرت هو الاول والاخر و الظاهر و الباطن عیا
و در کل متعینات وجه حق مشهود و در وجوه اسمایی و تعینات آن نیز
فایما تولوا فم وجه الله بحقوق شان شده **شعر**
کز خود شنید بوم نی نورست از پی ضعف خود نه اونی اوست
اکنون ازین احاطت معلوم کرده که حق تعالی از جمیع تعینات منزله است
و تعین و بعین ذات خویش و احدیت اونه احدیت عددی تا او و ثانی
باشد چنانکه سنایی رحمه الله تعالی گفت **الرابع**
اجدست و شمار از و معزول صمدست و نیاز از و مخدول
آن اجدنی که عقل داند و فهم و ان صمدی که حس شناسد و هم
جه حق و عقل و فهم و وهم همه متعینات اند و هر کس متعین بغیر
متعین محیط نشود **شعر**
هو باطن کل و لم يتكاثر الله اکبر ان یقید الحجت
بتعین فیکون اول آخر هو واحد لا غیر ثانیه و لا
موجود ثم فهو غیر متکاثر پس هر کس این مرتبه باشد حق تعالی
او را از مراتب تعینات بمرده گرداند و از قید عقول برهانند و بکشف
و شهود بآن احاطت رسد و الا در حجب جلال بماند و در سخن ساق
کوثر امیر المومنین علی رضی الله عنه آمده است للحقیقة کشف سبحات
الجلال من غیر اشاره چه اگر اشارت حتی با عقلی در وقت تجلی جمال
مطلق بماند غین تعین پیدا شود و جمال عین جلال گردد و شهود نفس
احتیاج سبحان من لا یعرف الا هو و حله و انصاف آنست که هر محبتی که

دعوه در نفی این معنی فرموده دلایل آن بر نهی مستقیم و طریق بر
 نیست ازین جهت دانشمندان که معقولات دانند نمی پسندند و صف
 خضر سر شکسته که فرموده است از شیخ الاسلام مولانا نظام الدین
 همدروی سلمه الله پرسیدم فرمود که این خضر ترکا نیست و بیچاره حال
 خضر ترجان می پرسید و چون در اوایل جوانی از بحث فضیلات و
 شریعات فارغ شده بود و از آن بحثها و بحث اصول فقه و اصول کلام
 هیچ تحقیقی نکشود تصور افتاد که بحث معقولات و علم الهی و آنچه بران
 موقوف بود مردم را بمعرفت رساند و ازین ترده ها باز رها نداشتی در آن
 آن صرف شد و استحضار آن بجایی رسید که بهتر از آن صورت نه
 بنده و جندان و حیثت و اضطراب و احتیاج از آن بیداشتند که
 قرار نمایند و معلوم گشت که معرفت مطلوب از طور عقل برتر است چه
 در آن علوم هر چند چکا از تشبیه بصور و اجرام خلاص یافت اند
 در تشبیه با روح افتاده اند تا وفق که صحبت متصوفه و ارباب ریاضت
 و مجاهد اختیار افتاد و توفیق حق دستگیر شد و اول این مخنان
 بصحبت مولانا نور الدین عبدالصمد نظری قدس الله تعالی روحه
 رسید و از صحبت او همین معنی توحید یافت و فصوص و کشف
 شیخ یوسف همدانی را عظیم می پسندید و بعد از آن بصحبت مولانا
 غفر الدین کیشی رسیدم چون از مولانا نور الدین شنیدم بودم که در
 عصر مثل او در طریق معرفت نیست و این رباعی سخن او است **رباعی**
 هر نفس که بر تخت هستی بیداست . آن صورت آن کس است که آن نفس را
 در پای کهن جو برزند موحی نو . موحی خوانند ولی حقیقت در

و همین معنی در توحید بیان می کرد و میگفت که مرا بعد از چندین
 اربعین این معنی کشف شد و آن وقت در شیراز هیچ کس نبود
 که با او این معنی در میان توان نهاد و شیخ ضیاء الدین ابوالحسن را
 این معنی نبود و من از آن در حیرت بودم تا فصوص بخار رسید چون
 مطالعه کردم آن معنی باز یافتم و شک کردم که این معنی طریق خود
 و بزرگان بآن رسید اند و آنرا یافته و بصحبت مولانا نور الدین
 ابرقوی و شیخ صدر الدین روزبهان بقلی و شیخ ظهیر الدین غفر
 و مولانا اصیل الدین و شیخ ناصر الدین موقطبه الدین ابنا ضیاء الدین
 ابوالحسن و جمعی بزرگان دیگر رسیدم همه درین معنی متفق بودند
 و هیچ يك مخالفی دیگری نه اکنون بقول يك کس خلاف آن قبول نمی
 توان کرد با آنکه تا چون خود باین مقام نرسیده بودم هنوز دل
 قرار نمی گرفت تا بعد از وفات شیخ الاسلام مولانا و شیخا نور
 الله والدین نظری می شدی که برو دل قرار گیرد نمی یافت هفت ماه
 در مجاری که آبادانی نبود در خلوت نشست و تقلیل طعام بغایت
 که تا این معنی بکشد و بران قرار گرفت و مطمئن شد و الحمد لله
 علی ذلك و هر چند خدای تعالی گفت **فَلَا تَرْكُوا أَنْفُسَكُمْ** لیکن
 فرموده **وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ** بعد از آن چون در بغداد بصحبت
 شیخ بزرگوار شیخ نور الدین عبدالرحمن اسفراینی قدس سر رسید
 انصاف میداد و می فرمود که مرا حق تعالی علم تعبیر و قایع و تاویل
 منامات بخشیده است بمقامی برتر ازین نرسیده ام بجز آن بحثها
 که بر طریق معقول و تنبیح مستقیم نیست ترك این معنی که بشود

می آید نمی توان کرد و نیز سخن شیخ عبدالله انصاری قدس الله تعالی عنه همه
اینست و آخر جمیع مقامات در درجه سیم بتوحید صرف رسانید و در سخن
شیخ شهاب الدین سهروردی چند موضع تصریح فرموده است چنانکه
در شرح سخن امام محقق جعفر صادق رضی الله تعالی عنه آمده است ای
اگر آیه جَتَى اَسْمَعُ مِنْ قَائِلِهَآ فرمود که او زبان خویش درین معنی چون
شجره سوسنی یافت که ای ناله ازو شنید و اگر متعین بودی در وضو
چگونه ظهور یافتی و در قرآن مجید وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ
چگونه صادق بودی و در حدیث بیغیر صلی الله علیه وعلیه وسلم که لَوْ
دَلَى أَحَدُكُمْ جِلْدَ لَهْطٍ عَلَى اللَّهِ كِي رَأْسُ آمِدَى وَبَاهِرُكَ بَعَالِمِ اسْتِ
اقربا ز جبل الوردی کی بودی آخر درین معنی نظر باید کرد که بنقل قرآن
ثَالِثُ ثَلَاثٍ كُنْتَ كَقَدْحِكَ قَرَّ الدِّينِ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثٍ وَدَابِجِ
ثَلَاثٍ صَرَفَ يَمَانِيَّتٍ وَتَوْحِيدَ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةِ الْإِهْوَاءِ بَعْضُهُمْ
جه اگر ثالث ثلث بودی متعین بودی و یکی ازیشان اما رابع ثلث آنست
که بوجود حقانی خویش که بحکم وَلَا آدْنِي مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا وَهُوَ
مَعَهُمْ ثَانِي وَاحِدٌ وَثَالِثُ اثْنَيْنِ وَرَابِعُ ثَلَاثَةٍ وَخَامِسُ أَرْبَعَةٍ وَسَادِسُ
خَمْسَةٍ است یعنی محقق حقایق این اعداد و بایمندی مقارنت و غیر
معدنی مزایلت چنانچه امیرالمومنین علی کرم الله تعالی وجهه فرموده
كَهُوَ مَعَ كُلِّ شَيْءٍ لَا مَقَارَنَةَ وَغَيْرُ كُلِّ شَيْءٍ لَا مُزَايَلَةَ و این ضعیف در
ملت که صحبت باخواججه جهان عزت انصاردولته میداشت هر چند
بعضی طعن می زدند حق علمست که بدین سبب بود که در استعداد او
معنی یَکَادُ نَبِيهَا يَفْضِي وَكُلُّهُ مَسْهُةٌ نَارِي يَأْتِ وَاعْتِمَادُ كُلِّ بَرَانِ

داشت که او بنفخا ن خالفان از حق برنگردد و دعا گویند اگر بعیان نیلفته
وقول چندین بزرگ درین معنی متوافق و متطابق یافتی این بیان را
مکدر نکردی و دلایل بسیار نکستی برین معنی چنانکه در اول شرح قصه
و غیره بیان افتاده است تا دانشمندان محقق که اصحاب فصوص کی باشند
باشما تقریر کنند از تطویل و ملال احتراز کردم و قلم بصدق الجمله ها
علیه ان لا یصدق التفصیل حق تعالی ممکنا زهدایت سوی جمال
خویش گرامت کما د و انا افایا که لعلی هدی و فی ضلال بین و الله الموفق
و المعین **جواب مکتوب وی که شیخ رکن الدین علاء الدین بر ظاهر آن نوشت و**
بکاشان فرستاد قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ آلَیَهُ بزرگان دین و روندگان
راه یقین با اتفاق گفت انداز معرفت حق بر خود داری کسی باید که طیب
لغته و صدق لجه شعار و دثار او باشد چون این مرد و مفقودست
ازین طامات و ترهات چه مقصود فاما آنچه از شیخ نور الدین ^{الرحمن} عبد
اسفرائینی قدس روحه روایت کرده است مدت سی و دو سال شرف
صحبتش یافتام هرگز این معنی بر زبان او نرفت بلکه بیوسسته از مطالبه
تصنیفات ابن عربی منع فرمود تا حدی که چون شنیده است که مولانا
نور الدین حکیم و مولانا بدای الدین رحمهما الله تعالی فصوص جنت بعضی
طلبه درس میگویند بشب آجارت و آن نسخه از دست ایشان باز
ستاند و بدرید و منع کلی کرد دیگر آنچه بفرزند اعظم صاحب قرآن اعظم
امده الله بجد التوفیق و افاق عین قلبه بنور تحقیق حواله کرده
بر زبان مبارکش رفت که من ازین اعتقاد و معارف بیزارم ای عزیز
در وقت خوش خود برونی اشارت کتاب فوقات را بختی می کردم

بدین تسبیح رسیدم که گفته است سبحان من اظهر الاشياء وهو غيبها
نوشتم که از الله لا يستحي من الحق ايها المسبح لو سمعت من اجانه يقول
فصلة الشيخ عن وجود الشيخ لانتاجه البتة بل نقض عليه فكله
يسوع لما قال ان يسب الله هذا الهديان تب الى الله توبة تضوحا لتجوع
من هذه الوطلة الوعة التي يستكف منها الدهريون والطبيعيون
والكنونيون والشك كما ينون والسلام على من تبع الهدى اما انجه
نوشته بود که در عروه برهان برنج مستقيم نيست چون تطابق باشد
خواه برهان منطقي است باش كوخاه مياش وجون نفس الطمان
در مسئله حاصل شود و مطابق واقع باشد و شيطان بر انجا اعتراض
نواند كود ما را كافيست والحمد لله على المعارف التي هي تطابق الواقع و نقل
بحيث لا يمكن للنفس كذبتها وللشيطان تشكيكها و يطيق
القلب على وجوب وجود الحق و وحدانية و نزاهته و من لم يؤمن بوجوب
وجوده فهو كافر حقيقي و من لم يؤمن بوحديته فهو مشرك حقيقي و
من لم يؤمن بنزاهته من جميع ما يختص به المسمى فهو ظالم حقيقي
لانه ينسب اليه ما لا يليق بكمال قدسه و الظلم وضع الشيء في غير موضعه
ولذلك لعنهم الله في محكم كتابه بقوله الا لعنة الله على الظالمين سبحانه
و تعالي عما يصفه به الجاهلون **فصل في تلخيص** چون تو
دويم که مکتوب مطالعه کردم نظر بر رباعي کسی افتاد بخاطر آمد که انجه
در ان مقام مکتوف شده است و بدان مستح کشته که بر حقیقت
آن اطلاع یافته آنست که روزی چند در اوایل این ضعیف در ان
مقام افتاد و خوش آمدش آن مقام ولیکن از ان مقام بگذشت یعنی

چون از بدایت و وسط مقام مکاشفه در گذشت و بنهایت مقام
مکاشفه رسید غلط آن اظهر من الشمس معلوم شد و در قطب
آن مقام یقینی پیدا شد که شک را در انجا مدخل نیست پس ای عزیز پیشتر
که اوقات شایطانات موظف است و عمر را خیر رسیده در ریغ باشد
که در بدایت مقام مکاشفه بطریق که کودک را از امویزی چند بفریند
تا بکشد رود به معارفی چند که چون خرف باشد باز مانده و اکثر ایان
بینات قرآن را جفتی آتی چند معدود متشابه تا و ملکتد جنانا که
آیت بحکم این آیت است که قل انما انا بشر مثلكم و اخواتها این را با و
کنده و ما ریمیت اذ ریمیت و ان الله ربي مقندا سازند و بداند
که جهت تفهیم خلق تا خصوصیت رسول بداند فرموده است جنانا
بادشاهی که مقری را بملکتی فرستد کوی دست او دست منست
و زبان او زبان من و شیخ نیز که مریدی را بارشاد قوی فرستد در
اجازت او همین نویسد که دست او دست منست عرض آنکه از آیت
اللعنة الله على الظالمين غافل شدن و از آیت ان الشيطان لك
عدو فاتخذوه عذوا و اسألها اعراض کردن و تمسك بآیت هو الاول
والآخر و الظاهر و الباطن کردن و ندانستن که مراد آنست که هو الاول
الاولی لینهی الیه سلسله الاحتیاج فی الوجود فضلا عن شی آخر و هو
الآخر الابدی بانه الیه یرجع الامر کله و هو الظاهر فی آثاره الظاهره
بسبب افعاله الصادقة عن صفاته الثابتة لذاته و هو الباطن فی ذاته
لاندرجه الایثار و لا یعرف ذاته الا هو و قد صح عن النبی صلی الله
علیه و آله و سلم انه قال کل الناس فی ذات الله جمعی ای فی معرفه

صلی الله علیه و آله

ذاته. و قال علی السلام تفکروا فی الاله و لا تسفکروا فی ذات الله
آئیم با سر سخن چون در وسط مقام مکاشفه مثل آن رباعی که در کتب^{تذکره} خوا
حاصل آمد و آن بود که حق در صورت دریایی در نظر آمد که بصفت
مواجی و مبتنی و ماحی متصف است و دو ایر همچون مخلوقات بعضی
وسیع و بعضی ضیق تنم بعضی که مظهر لطیفند بقدر سعته دایره و
استقامت و بعضی که مظاهر قهرند تا لم ایشان از ضیق دایره و انحراف
و بصفتی مبتنی بعضی را اثبات میکند و بصفت ماحی بعضی را محوی
کند و بصفت موجی باز دو ایر را تجدید پیدا میکند تا چون قدم در
نهایت مقام مکاشفه نهادم باد حق الیقین وزید و شکوفهای معانی^{دفع}
ببایت وسط را ریزانید و ثمره حق الیقین از غلاف عین الیقین بر رو
آمد ای عزیز من علم مجرد که اعتقاد جانم مطابق واقع است نسبت بشری
دارد و علم الیقین بباید مقام مکاشفه و عین الیقین بوسط مقام
مکاشفه و حقیقت حق الیقین که عبارت از یقین مجرد است لقبوله
تعالی و اعْجُدْ رَبَّكَ حَقَّ بَابِكَ الْيَقِينِ بقطب درجات مقام مکاشفه
تعلق دارد و هر که بدینجا رسد هر چه گوید من جمیع الوجوه مطابق
واقع باشد و آنچه غوده که آخر همه مقامات در منازل سایرین
توحید است نه تجانس است بلکه او در هشتادم مقام اقتاده است آخر
المقامات المایة العبوده و هو عود العبد الی بایة حاله من حیث الاولیة
المفتوح و اوها دایره اربع الخ فی شیون تجلیاته تمکانه از جید پر^{سید}
مانهایه هذا الامر قال الرجوع الی البدایة ای عزیز در بایة و وسط
مقام توحید خاصه در خلال سامع اشغال این رباعیها بقول داده بآم

الولاية بفتح الواو والى شذن
والصفحة منه والواو بالهمزة
ووست شذن و
الصفحة منه
والواو بالهمزة

و در آن ذوق مدتها بمانده. یکی اینست **الرابعة**
این من نه منم اگر منی هست تویی * و در بر من پیرهنی هست تویی
دیر راه غمت نه تن بمن ماند نه جان * و در آنکه مرا جان و تنی هست تویی
و در آن مقام حلول کفری نمود. و اتحا دتو حید گفت بوم **شعر**

انا من اهوى ومن اهوانا
قدسى المنشد اذا نشده
ابث الشركه شركا واضحا
لا انا ديه ولا اذ كره
ليس لي المرأة شئ غيرنا
نحن دوجان حلقا بدنا
كل من فرق فرقا بيننا
ان ذكرى وندايه يا انا

الى آخره. بعد از آن چون قدم در نهایت مقام توحید نهادم غلط
 محض بود. الرجوع الى الحق خير من التمادى في الباطل برخواندم. ای غیر
 نو نیز اقتدا بهمین کن. وجون نظر بر قوله خدای تعالی افتاد که وَلَا
 تَضْرِبُوا اللَّهَ الْأَمْثَالَ بکلی محو آن مثال کردم. والسلام

شيخ نور الدين عبد الرحمن المصري قدس الله تعالى

وی بسیار بزرگ بوده است و در وقت خود قبل طالبان بوده و
در دیار مصر تربیت وارثان و ایشان متقین و در مقام شیخیت
متکون در احوال ارادت مریدی یکی از مشایخ آن دیار بوده اما کار وی پیش
آن شیخ تمام نشده بوده است لیکن ویرا گفته بوده است که کار او
پیش یکی از مشایخ عجم تمام خواهد شد وی انتظار آن می داشته
تا آن زمان که شیخ جلال الدین یوسف کورانی بمصر رسید بصحبت
وی بکثرت از بیست روز کار وی تمام شده است و ویرا اجازه ارشاد
داده و در اجازه ویرا بر امر نوشته زیرا که ویرا معتبر بوده و نسبت

شیخ جمال الدین بدو کس است یکی شیخ حسام الدین شمیری و دیگری
 بشیخ نجم الدین محمود اصفهانی و این هر دو مرد شیخ نور الدین
 عبدالصمد نظری بوده اند قدس الله تعالی ارواحهم **هـ**

شیخ زین الدین ابن بکر الخوافی قدس الله تعالی روحه

خدمت خواجده محمد پارسا قدس الله تعالی من در بعضی مکتوبات العباب ایشانرا
 چنین نوشته است: «ذاک العلم النافع والعلل الرافع ملاذ الجمهور شفاء
 الصدور صفوة العلماء والعرفاء رافع اعلام السنة قواع اضالیل البدع
 نافع مناجیح الحقیقه سالک ممالک الشریعه والطریقه الداعی الی الله سبحانه
 علی طریق الیقین سیدنا مولانا زین العابدین و قد جامع بوده است
 میان علوم ظاهری و باطنی و اراقل تا آخر توفیق استقامت بر جاده
 شریعت و متابعت سنت که بزرگترین کرامت پیش محققان این طایفه
 آنست یافت است. و نسبت وی در طریقت بشیخ نور الدین عبدالکریم
 مصری است. و شیخ نور الدین عبدالرحمن بعد از کمال تربیت و بلوغ
 وی بمحض تکمیل و ارشاد در اجازت وی چنین ثبت کرده که لما استحق
 الخلو و قبول الواردات الغیبیه والفتوحات اسخرف الله تعالی و اخلیته
 خلوق المصنوعه و هو سبعة ایام من الله تعالی فیها علی بآمن بفضل ففتح
 الله علیه ابواب المواهب من عند فی اللیلۃ الرابعه و از داد فی الترقیات
 فی درجات المقامات الی مقام حقیقه التوحید و اخلت منه قیود الفرق
 فی سہر الجمع قبل اتمام الایام السبعة ثم فی اتمام مظهر الواع التوحید
 الحقیقی الذی للشار الیه علیسان اهل الحقیقه بجمع الجمع و هو لقب استعد
 بعد فی الترتیب و الزیاده و انی علی رجا من الله ان یاخذ منه الیه تامل و یقیه

شیخ زین الدین

بقا دو اما و یجعله للیقین اماما **هـ** وی فرموده که اجازتی که شیخ عبدالرحمن
 نوشته بوده در مراجعت بخیرسان در بغداد بماند بعد از مدتی بدید
 که از خیرسان بجانب مصر معاوت واقع شد و خدمت شیخ از نیاد
 بود بخلوتخانه وی در آمدم در آنجا اجازت خود را بیاقم فی تفاوت مکر
 بعضی چند با وجود که آن خلوت مضبوط نبود و در آن کشاده می بود
 نمی دانستم که آن مسوده اصل بود که اجازت مرا از آنجا نشسته بود یا خود
 بنور ولایت دانسته بود که اجازت من فوت شد و با آنجا معاودت
 خواهم کرد آنرا ثانیاً برای من نوشته بود و گذاشته و بر تقدیر بقا
 آن مدت مدید در خلوت چنان که مذکور شد محض کرامت بود
هـ و هم وی فرموده است که چون از مصری آمدم و ببغداد رسیدم
 طایفه که شیخ نور الدین عبدالرحمن بمن داده بود و بر سر کار بود یکی
 از مشایخ رسید بود همراه داشتم با پیرناج کلایه اتفاق ملاقات
 افتاد آن طایفه را از من طلبید چنانچه مقتضی فقر و درویشی باشد
 بوی دادم شب در واقعه دیدم که آن طایفه پیش من استغاثه میکند
 و برزگانی را که بر سر ایشان رسید بود می شمرم و می گوید که من بر سر
 فلان و فلان رسیدم ام حالی مرا بر سر خماری نهادی که بشرب خمر
 اشتغال می نماید چون بامداد شد با یکی از اصحاب بطلب وی
 بیرون رفتیم شنیدیم که وی در خرابا است و بشرب خمر مشغول است
 با آنجا رفتم گفتند در فلان خانه است بآن خانه در آمدم نشست
 افتاده بود و طایفه بر سر وی مصاحب من می گفت که تو بیرون رو
 که من طایفه را بیارم من بیرون آمدم وی طایفه را از سر وی برداشت

و در خانه دایره بالای وی بست و پیش من آورد و گویند که در آخر حیات
 ویرا واردی رسید که سه شبانه روز بالکلیه از خود غایب بود و چون ویرا
 از آن غیبت باز آوردند نزدیک یکسال خاموشی بروی غالب بود و سخن
 کم میگفت روزی از درویش احمد سمرقندی پرسید که در هیچ جا دیده
 که جذبه جلی مذکور شده باشد که جذبات پی در پی کرده و اصالا منقطع
 نشود و درویش احمد جواب گفت که این معنی هیچ جا ندیده ام و در
 احمد سمرقندی از مردمان کار کرده و از خلفاء وی بوده سخنان صوفیه را
 دیده بود و بر بالای منبر آنرا بیان می کرد و بدین من و مطالعه فصوص
 اشتغال می نمود بخط وی دیده ام که در آخر فصوص نوشته بود که بعد
 از آنکه حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم ما بدر من فصوص الحکم اشارت
 فرموده بود درم رویش آباد در خلوت بودم آنحضرت را دیدم پرسیدم
 که یا رسول الله ما نقول فی فرعون قال **صلی الله علیه و سلم**
 قل لا کذب ثم قلت یا رسول الله ما نقول فی الوجود قال **صلی الله علیه و سلم**
 اما تراه یقول الوجود فی القديم و فی الحادث حادث ثم قال **صلی الله علیه و سلم**
 انت الاله و انت ماله انت الاله لظهور الصفات الالهیه فیک و مظهریک
 للالهیه و انت مالم یطهرک و قیتک و خلقیتک و هو کما اقول شهید
 ن توفی الشیخ زین الدین رحمه الله تعالی لیلۃ الاحد الثلث من شوال سنه
 ثمان و ثلثین و ثمان مائه اول ویرا در قریه مایلین دفن کردند و از آنجا بدین
 آباد نقل فرمودند و از درویش آباد بجاواری عیدگاه هدایه و چالابور
 فرارست برک وی عمارات عالی ساخته اند و چنان معمور
 و مردم نشین شده که نماز جمعه می گذارند

فی کتب الشیخ زین الدین
 رحمه الله تعالی
 و من کتب الشیخ زین الدین
 رحمه الله تعالی

امیر قوام الدین سخنا رحمه الله تعالی

وی در بلایت حال از شهر کاه قریه سخنا خوف بوده و نسخه جمع و خرج
 و توجیه و تخصیص آن قریه بعهده وی بوده و وی می نوشته ناکا ویرا
 جذبه رسید از هر چه در آن بوده بیرون آمد و بسلوک راه آخرت
 مشغول شده می گویند که دست خود را وقف مسلمانان کرده بود
 هر کس که کاغذ یا وردی و ویرا کتابت فرمودی خواه مصحف و خواه
 غیر آن نام آن کس بر آن کاغذ نوشتی و میان طالبان ترتیب نگاه داشتی
 همان ترتیب که کاغذ آوردند کتابت کردی در مجالس معارف بسیار
 گفتی میفرموده است که موسی علیه السلام مرا کاسه شربت داده است
 این کو یا بی من از آنست و ویرا اشعار بسیارست و بعضی غزلیات
 مولانا جلال الدین رومی را جواب گفته است و کتابی تصنیف کرده چون
 المجانین نام بود در آنجا سخنانی غریب درج کرده با خدمت شیخ زین الدین
 معاصر بوده و میان ایشان مکاتبات واقعت خدمت شیخ فرمود
 که امیر قوام الدین سخنا فی روح الله روحه و وقتی که در مقام خوف بود
 مکتوبی باین فقیر نوشته بود در اول مکتوب این بیت نوشته **شعر**
 هر که ازین نیست شین بود غین اگر نیست نور عین بود
 وقت بران داشت تا در جواب او این ابیات نوشته آمد **شعر**
 غین در پیش عین شین بود زین اگر هست بیم زین بود
 یعنی حجاب رقیق در بین عین بصیرت عیب بود و اگر وجود زین
 باقیست خوف حجاب بود هر که فانی نشد خوف آنست که باز بواسطه
 بشریت در حجاب افتد نعوذ بالله **شعر** شربت وحدت علی الاطلاق

کر بود با قوام زین بود . و حدیث علی الاطلاق در تجلی ذات
 من حیث هی باشد و مشاهده و حدیثی که در ضمن تجلیات صفات
 باشد مقتدا باین صفات بود اگر مشاهده این وحدت علی الاطلاق
 تمام بود آنگاه این شربت ماده الحیوة با قوام بود و تمامی مشاهده این
 وحدت بآن باشد که عارف از مشاهده وحدتی که در ضمن همه صفات
 باشد محفوظ شده باشد آنگاه این معرفت زینت بذیر باشد و در
 مشاهده اثبیت بر خیزد نه زین ماند در میان و نه قوام و در ضمن
 ابهام تنبیه قوام مفهوم میشود **شعر** شربت موسوی اگر چه علیست
 در شرب جیب غین بود . او می گفته که مرا موسی علیه السلام
 کاسه شربت داد این کو بای مرا زان بیداشت تنبیه و غنوه آمد که
 اگر چه این شرب بلند است اما در مشاهده جیب الله صلی الله علیه و علی
 آله و سلم مجابست مرکبی خواهد که از شرب جیب بانصیب باشد
 در فای خود سعی باید نمود **شعر** وادی این قدم خواهی
 در عدم سیر فرض عین بود . موسی علیه الصلوة والسلام
 چون بوادی این رسید از همه غما خلاص یافت هر که می خواهد
 که معنی قدم که همچون وادی این است دریابد در نیستی سعی باید
 راندن معرفت حجاب آر د . کشف اندر سکوت و حین بود
 طریقه او این بود که بحال سخن گفتی و این معنی را فضیلتی می
 تنبیه او نموده آمد که این فضیلت متضمن ردیلت مجابست و
 خدمت شیخ رحمه الله تعالی ازین مقوله ابیات با شرح معانی آن
 از بیست بیت زیادت ایراد کرده اند و طلب اختصار را برین اقتضا

افتاد . و مولانا شیخی قمستانی در تاریخ ولادت و وفات
 امیر قوام الدین روح الله روجه گفته است **شعر**
 امیر اربک سالک قوام ملت و دین که در طریق طلب مثل شاه ادهم بود
 بسال هفصد و سی و چهار میلادش بسال دهنه و آغاز عید عالم بود
 شب هفاد قش بر شهود هشتصد بر اقتضای قضای شب مقدم بود

خواجہ شمس الدین محمد الکو سویی الجامی قدس الله تعالی روحه
 وی از اولاد بکار و اجفاد بزرگوار حضرت شیخ احمد الجامی النامقی است
 و خرقه حضرت شیخ که میگویند همان خرقه است که از شیخ ابوسعید
 ابوالخیر قدس الله تعالی سر بوی رسید و در کربیان آن وصله از پیر
 حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و سلم موجود است از میان همه
 اولاد نجانه واده ایشان رسید . جامع بود میان علوم ظاهری و باطنی
 در او راد صبح و شام و ذکر جهر و بطریقه خدمت شیخ زین الدین
 ی رفت و بجهت شیخ بها الدین عمر بسیاری رسید و اعتقاد
 و ارادت تمام داشت در اوایل حال و پرا جذب رسید بوده است
 چنانکه چند روز از چس غایب بوده و نمازها از وی فوت شده
 می فرموده که در آن جذب مشایخ وقت چون شیخ زین الدین
 و شیخ بها الدین عمر بقصد تربیت و اصلاح من ظاهر شدند اما
 من هیچ کدام را تسلیم نشدم خدمت شیخ زین الدین بر سینه من
 نشست و عملی میکرد و از آن آوازی می آمد چنانکه جلایان بنیه
 از بنیه دانه جدا گشتند این ذکر جهر آن آواز است که بمن رسید
 و می فرموده که بعد از آن حضرت شیخ الاسلام احمد قدس سره

در صورت خواجه ابوالکارم که از اولاد بزرگواروی بود بر من ظاهر
 و نفس مبارک خود در من دمید فی الحال بهوش باز آمدم و از وقت نماز
 پرسیدم و بقضای خوات مشغول شدم. مصنفات شیخ مجبی الدین
 بن العزیز را معتقد بود و مسئله توحید را موافق وی تقریر میکرد و آنرا بر
 منبرد حضور علماء ظاهر جان بیاری فرمود که هیچ کس بران
 مجال نکاردنی بود و در اسرار و حقایق قرآن و احادیث نبوی و کلمات
 مشایخ بغایت تیز فهم بود بدانکه توحی معانی بروی فایض میشد که
 بعد از تأمل بسیار و بجا آمدن یکسان کم رسیدی خدمت مولانا سعد الدین
 کاشغری و مولانا شمس الدین محمد اسد و مولانا جلال الدین ابوزید پور
 و غیر ایشان از عزیزی که در آن وقت بودند مجلس وی حاضر میشدند
 و معارف و لطایف ویراسته می کردند و در آشنای و عظم مجلس
 سماع ویرا و جوی عظیمی رسید و صیحا بسیار روی زد و اثر آن بر من
 بجليان سرایتی کرده در بعضی اوقات مردمان در صرصر صفات غالب
 بر نفوس ایشان می دید. روزی میگفت که اصحاب ماکاه کاهی از صوت
 انسانی بیرون می آیند اما زود بآن باز میگردند و یک دو کس را نام می برد
 وی گفت هرگاه که در پیش من می آیند در صوت سکان چهار جهمی
 نمایند بسیار بودی که در صحبت وی چیزی برخاطر کسی گذشتی آنرا
 اظهار کردی بروجی که غیر آنکس ندانستی توبه رحمة الله ضحوة يوم السبت
 السادس والعشرون من جمادی الاول سنة ثلث وستين و ثمانماية و قدر
 تاریخ وفات وی گفت اند **قطعه** شیخ اکمل قدوه کل که بود.
 اهل صوت را معنی **همون** خواجه شمس الدین محمد کز غمش

رضی الله
 علیہ

آسمان پوشید دلق نیل کون	ساخت جاد در ساحت قدس قدم
خیمه زد از خطه امکان برون	جوخ دون پایه قدرش بود
سال تا بخش بیرون از جرخ دور	و قبر وی در حوالی مسجد جامع

هداست نزدیک بمار متبرک فقیه ابوزید مرغری رحمة الله تعالی
مولانا زین الدین ابو بکر تاییاری قدس الله تعالی روحه
 وی در علوم ظاهر شاگرد مولانا نظام الدین هر ویت اما بواسطه
 و درش سرایت و متابعت سنت ابواب علوم باطنی بروی مفتوح شد
 بوده است و احوال و مقامات عالی ادب و ولایت میسر گشته و وی
 بحقیقت اونی بوده است و تربیت از روحانیت شیخ الاسلام احمد الکاشغری
 الهامی قدس الله تعالی سر یافت است و ملازمت تربت مقدسه وی
 بسیاری کرده است. چنین گویند که بعد از آنکه خدمت مولانا آمد
 بر ایاضات و مجاهدات اشتغال نموده شیخ الاسلام احمد قدس الله تعالی
 روحه بروی ظاهر شده و گفته که خدای تعالی داروی تو در شفاخانه
 مانده است خدمت مولانا مدت هفت سال بپایه بیشتر برای من
 از تاییاد تربت مقدسه ایشان رفی و نبلاوت قرآن مشغولی
 بودی و چون تربت رسیدی در کندی که مجازی آنست بایستادی
 و نبلاوت قرآن مشغول شدی و در هر چند وقت اندک بیشتری
 آمدی تا مدت هفت سال را به پیش مرقد شریف می رسیدی بعد از آن
 هرگاه که پیش مرقد می رسیدی بنشستی ویرا از اختلاف احوال که
 چند وقت می ایستاد گاه دو دو گاه نزدیک و در آخری نشستنی
 توقف سوال کردند جواب داد که همه بامر و اشارت آنحضرت بود

بعد از آنکه سی سال برین طریق بود. و بعضی از اصحاب وی گفته اند که آنچه
 را معلوم شده است هر اوستم قرآن بدین طریقه کرده بود از آنجا
 حضرت شیخ اشارت بآن رفت که احرام زیارت شهید مقدس رضوی
 سلام الله علی من حل فیہ بندد و با نجارت و خلعتها و نواز شها یافت
 و از آنجا غریمت طواف فرات طوس کرد شب در فرات متبرک شیخ ابو
 سراج بود. حضرت رسالت را صلی الله علیه و آله و سلم در خواب دید
 که فرمودند که فردا در شهر طوس ترا درویشی عربا پیش آید و یرا تعظیم کن
 و حرمت دارد ولیکن سجد مکن چون با مداد بطوس درآمد بابا محمود
 طوسی را که مجتوب بود دید که بران صفت که حضرت رسالت صلی الله
 علیه و آله و سلم گفت بود می آمد چون مولا نا را دید خود را بر زمین افکند
 و سر در غد کشید مولا نا پیش او رسید و زمانی برای ایستاد بعد از
 ساعتی بای خود را از غد بیرون کرد و برپای خواست و بخود می گفت ای
 فدای کسی را تعظیم نمی کنی که دوش بیغیر صلی الله علیه و آله و سلم در تربت
 شیخ ابو نصر سراج با وی ملاقات کرد و ویرا بتو نشان داد و فرشتگان
 آسمان از وی شرم میدارند مولا نا بروی سلام کرد جواب داد گفت بود
 که اولیا رود بار منتظر قدم تواند و گویند که خدمت مولا نا بعد از آن
 هر سال یکی از خواص خود را بلازمت بابا محمود فرستادی و سخنان
 ویرا نوشته بیاوردی و اگر چه آن سخنان نه بر طریقه ارباب عقل بودی
 خدمت مولا نا معنی آنرا فهم کردی و مقصود از آن بدانستی خد
 خواجہ محمد پارسا قدس سره در کوفت اخیر که حج می رفته است و زیارت
 بر قد طهر مولا نا آمده بوده میفرموده که اول بار که همراه خواجہ

خواجہ بجا الدین قدس الله تعالی سره حج می رفتیم بمرو رسیدیم قافله
 دو فرقه شدند بعضی میل بجا نب شهید مقدس رضوی کردند و
 بعضی میل بجا نب هدی مقرر بر آنکه همه در نیشابور بهم رسند حضرت
 خواجہ میل بجا نب هدی کرد و فرمود که می خواهم که بصحبت مولا نا
 زین الدین ابوبکر برسم من جوان بودم و از احوال خدمت مولوی آگاهی
 نداشتم بمشهد رفتم و خواجہ محمد برین معنی اظهار ندامت می
 کرده گویند که چون حضرت خواجہ بتایباد رسیده و نماز با مداد
 با خدمت مولا نا بجماعت گزارده در صفا و دل جنانچه طریقه ایشان
 بوده بمراقبه نشسته بوده چون مولا نا از اوراد فارغ شده برخاسته
 و پیش ایشان آمده و معانقه کرده و نام پرسیده خدمت خواجہ
 فرموده اند که بجا الدین مولا نا گفت است برای ما نقشی بپسند
 خواجہ فرموده اند که آمده ایم که نقشی بریم و خدمت مولا نا ایشانرا
 بخانه برده اند و دوسه روز صحبت داشته اند یکی از اصحاب خواجہ
 غریمت حج کرده بوده است خواجہ ویرا وصیت کرده بوده که بصحبت
 و زیارت مولا نا زین الدین ابوبکر برسی که وی از ورزش شریعت
 بمقامات عالی ارباب طریقت و حقیقت رسیده است در گتائی
 که شیخ عالم مفسر شیخ معین الدین جیند شیرازی در شرح منارات
 شیراز تصنیف کرده است نوشته که مولا نا روح الدین ابوالکلام
 محمد بن ابی بکر البلدی که از مشاهیر اهل علم و فضل بود و باوصاف
 شریعه موصوف و باخلاق حمید معروف و استادان بزرگوار را
 خدمت کرده بود و سندهای عالی داشت و سالها در جامع عتیق

بدرس اشتغال داشت در سنه سبع و ثمانین و سبعایه وفات کردید
از چند روز وفات وی ویرا بخوابیدیم که گفت علماء را در جاست
وجه درجات میان ایشان و این تفاوت نیست مگر بیک درجه از وی
سوال کردم که از علمایی که اکنون در قید جاست کدام از ایشان اقرب است
بخدای تعالی گفت مولانا زین الدین ابوبکر تاییادی و من ویرا نمیدانم
چون از خواب در آمدم بختش کردم کسی ویرا در خراسان دید بود تعریف
و توصیف کرده توبه رحمة الله في منتصف النهار من يوم الخميس سلخ
محرم الحرام سنة احدى وتسعين وسبعایه و ملك عماد الدین روز
روزپنه در تاریخ وفات وی گفته است **قطعه**

سنه احدى وتسعين بود تاریخ	گذشته هفتصد و سلخ محرم
شده نصف النهار پنج شنبه	که روح باک مولانا را عظم
سوی خلد برین رفت و ملائک	همه گفتند از جان خیر مقدم

مولانا جلال الدین محمودی را هدیه مرغانه رحمة الله

وی نیز در علوم ظاهر شاگرد مولانا نظام الدین هردیست و جهت
ورزش شریعت و متابعت سنت ازین طریق حظی کامل و نصیبی تمام یافت
بوده است در تقوی و ورع جہدی بلیغ می نموده می آرند که بر زر
وی یکی از آلات دهقانی را که وقف بود در زراعت وی کار فرموده
بود چون ازان وقوف یافت حاصل آن زراعت را تصرف نکرده و
فرموده تا بر فقرا و مستحقان تصدق نموده اند **ملك هراة يك**
صا زر برستم هدیه بوی فرستاد قبول نکرد چایل صره گفت اگر
این را پیش ملك باز بنم ملول خواهد شد بر فقرا که شاگردان شما اند

و در مدرسه می باشند قسمت کنند فرمود که تو خود آنرا بمدرسه بر نهی کن
که قبول کند بوی ده اما بشرط آنکه بگویی که این زراعت است زراعت
بود هیچ کس قبول نکرد در ماه ذی الحجه سنه ثمان و سبعین و سبعم
از دنیا رفته و قبر وی در مرغاب هراست رحمة الله تعالی

مولانا جلال الدین ابوبکر تاییادی رحمة الله تعالی

وی علوم شریعی کرده بود و بواسطه رعایت شریعت و متابعت سنت
بمقامات عالیہ رسیدن اکثر اوقات وی بعد از اداء وظایف طاعة
بکفایت مهمات مسلمانان گذشتی هر کس در مهم که بوی رجوع
کردی بعدد وسع درمان اهتمام نمودی و در کفایت آن بهره از انبار
دنیا رجوع بایستی کرد بنفس خود رجوع کردی هر نفس از مواظط
نصایح که بر زبان وی گذشتی آنرا در نفوس مستمعان تاثیر عظیم
بودی اگر چه آنرا با رها شنیده بودند و بر خاطر داشتند و ویرا
در طریقت بحسب ظاهر پیری نبوده است همانا که او یسی بوده است
ی گفته است که هرگاه مرا اشکالی می افتد بروحانیت حضرت رسالت
صلی الله علیه و سلم می واسطه آنرا رفع می کنند کوبند که روزی از
اصحاب خود شانه طلبید و گفت حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم
فرموده که بایزید کاسی میخاسن خود را شانه می کن و بصحبت مولانا
ظهیر الدین خلوت می رسید است موطنه ویرا بسیار معتقد
بوده اگر چه بنسبت ارادت وی در نیامده بوده کم بودی که خا
وی از همان خالی بودی و برای ایشان طعامهای مرغوب مهیا
ساخته با آنکه دخل وی از باغ و زراعت محقری می بوده روزی می گفته

که بیشتر جان بود که هر وقت که جماعتی عزیزان از شهر متوجه پودان
شدند ی بر من ظاهر می شدند با من که چند کس اند و کی خواهند
رسید طعامی مناسب ایشان ترتیب می کردم که چون بر سندی انتظار
پیش آرم یک شب در مسجد ختم قرآن تمام می شد یکی از ترکان کنار رود
چند مرغ غن جوشی بسجدا آورد و سو کند بر من داد که از آن بخور که از وجه
است من یک دو غن جوشی داشتم و دو نیم کردم و باز یکیم را به نیم کردم
و یکی از آن دو نیم را بخوردم آن معنی بر من مستور شد از آن وقت
باز از توجه عزیزان باین جانب وقوف نمی یابم و وقت رسیدن ایشان
نمی دادم در تشویش می رفتم **ه** روزی با جماعتی بزیارت وی رفتم و وقت
انگور بود نارایباغ انگور در آورد و خود برفت ماطواف باغ کردیم و آن
قد انگور که می بایست خوردم یکی از انجاعت خوشه چند انگور برداشت
دیگری با وی گفت که خدمت مولانا اجازت برداشتن نکرده اند و آن
قصه را بگفت که از بعضی علماء وقت واقع شده بود که جمعی بهمان وی
شده بودند یکی از آن جمع از سفره وی تبرکی برداشته بود چون خادم
سفره برداشت خادم را گفت چرا نمی کنی که می خادم گفت من هیچ
سنگی حاضر نشده ام گفت فلا نکس اجازت ذله کرد سفره را پیش
وی برتا آنرا در سفره اندازد خادم سفره را پیش وی برد تا ذله را در سفره
انداخت بعد از آن خدمت مولانا آمد و برای ماطعام آورد چون
خورده شد اجازت مراجعت خواستیم در وقت بیرون آمدن پیش
در بایستاد و گفت کسی که اجازت بیباغ در آمدن کرد تذکر آن اجازت
خوردن و بیرون همه هست و آنجا آن عالم کرده است نیکو نکرده است

اگر چه در اول اجازت نکرده بود می توانست که در آخر بچک کند و آن ذله
با بسفر باز نکرده اند **ه** یکبار دیگر با جمعی اتفاق زیارت وی افتاد
در وقت بازگشتن یکی از ایشان را در خاطر گذشته بود که اگر خدمت مولانا
را کرامتی هست می باید که قد کشش تبرک بمن دهد چون ویرا خیر باد
کردیم آن شخص با آورداد که یک ساعت باش بخانه درون رفت و یک
طبق مویز بیرون آورد و بوی داد و گفت معذور دارم که در باغها را
کشمش نمیشد **ه** یکبار بچلوی وی نماز شام می گذاردم چنان ویرا
مغلوب و مستغرق یافته ام که گویی بخود هیچ شعوری نداشت در
قیام که می ایستاد گاهی دست راست بالای جیب می نهاد و گاهی دست
چپ بالای راست **ه** توفی رحمه الله تعالی ليله الاثنين العاشر من ذي
القعدة سنة اثنین و ستین و ثمانمائه و قهروی در پورا نیت

مولانا ظهیر الدین خلوتی رحمه الله تعالی

وی جامع بوده است میان علوم ظاهری و باطنی **ه** مولانا زین الدین
ابو بکر تالیبادی فرموده است رحمه الله تعالی که در زیر طاس فلک مثل
ظهیر الدین کسی نمیدانم **ه** می دیدم شیخ سیف الدین خلوتی است و پانزده
سال در صحبت و خدمت وی بوده است **ه** و شیخ سیف الدین در
سنه ثلث و ثمانین و سیمایه از دنیا رفته است و قبر وی در غار
خلوتیان است بر سر پلکار زکاه **ه** و شیخ سیف الدین می دیدم شیخ محمد
خلوتیست که می گویند هرگاه در خوارزم بذکر مشغول شدی
آواز وی چهار دفعه برفیق و بهملوان محمود یکبار معاصروی بوده
و با وی صحبت می داشته **ه** شیخ ظهیر الدین قاری سبعة بوده است

وی گفته است که چون قرآن را بر استاد خواندم حضرت رسالت را
صلی الله علیه و آله وسلم شبی در واقعه دیدم که گفت ظهیر الدین
قرآن را بر من بخوان اول تا آخر بروی خواندم و گویند که وقتی در اربعین
نشسته بودیم رنوبت افطار کرد بآب کندم جو شیده هرده روزید
نوبت و گویند که هرگاه زیارت کازرگاه رفیق جواز پل کازرگاه در
گذشتی پای برهنه کردی و گفتی از اولیا الله شرم میدارم که پای
با نعلین بروی ایشان نهیم در تاریخ سنه ثمانیة از دنیا رفته
و قبر وی در مزار خلوتیانست در جوار قبر شیخ وی

شیخ بهاء الدین کریم مولانی قدس الله تعالی عن

وی تحصیل علوم ظاهری و تکمیل آن کرده بوده است بعد از آنکه
بازده سال بدرس و افاده علوم مشغول بوده و هر روز هفتاد
تن از علما و فضلا استفاده می کردند غریبت حج کرد و در وقت حرام
از حج بیفداد رسید در خانقاه شیخ شهاب الدین سهروردی
قدس الله تعالی روحه نزول کرده و مرید شد و این همه منزلت و کمال
از آن آستانه یافت شیخ نجی الدین عرارة و امیر حسینی رحمة الله
و بعد از وی قائم مقام وی در مسند ارشاد فرزند وی شیخ صدر
الدین بوده است و امیر حسینی در کتاب کثر الموز در حدیث و
کفته است شیخ هفت اقلیم قطب اولیا

و اصل حضرت ندیم کبریا	و اصل حضرت ندیم کبریا
جان پاکش منبع صدق و یقین	جان پاکش منبع صدق و یقین
از وجود او نیز دوستان	جنه الماوی شده هندوستان
من که روی از نیک و از بد تا فتم	این سعادت از قبول یافتن

رخت هستی چون برون برد از نیک کرد پروازی همایش ز اشیا ن
آن بلند آوازه عالم پناه سر و عصار افتخار صدور و کا
صدر دین و دولت آن مقبول نه فلك برخوان جودش يك طبق

شیخ نظام الدین خلدی دهلوی معروف بشیخ نظام اولیا قدس

و قازم شاه میر شیخ هندست بعد از تحصیل علوم دینی و تکمیل آن
شبی در جامع دهلوی ببری برد چون وقت سحر مؤذن بمناره برآمد این
آیت برخواند که اَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ
چون آنرا بشنید حال بروی متغیر شد و از هر جایی بروی انوار ظاهر
شدن گرفت چون با مداد شدنی زاد و راحله روی بدر یافت و ملا
و خدمت شیخ فریدلشکر گنج نهاد و آنجا مرید گشت و بمرتبه کمال رسید
خدمت شیخ و پیرا اجازت تکمیل دیکران داده بدهلوی مراجعت فرمود آنجا
بتعلیم طلب علم و تربیت طبقه اهل ارادت اشتغال نمود و حسن خیر
دهلوی هر دو مریدان ویند شیخ فرید الدین خرقه از خواجه قطب الدین
بختیار کاکی دارد و وی از خواجه معین الدین حسن سجری و وی از خواجه
عثمان هارونی و وی از حاجی شریف رندی و وی از شیخ الاسلام
قطب الدین مودود جشتی رحمهم الله تعالی گویند شخصی براتی که
سبلغ کثیر در اینجا نوشته بود کم کرد بیش شیخ نظام الدین آمد و قصه
کم شدن برآه را بر من رسانید و اظهار تحیر و اضطراب کرد شیخ بیکدم
بوی داد که این را حلوا بنحو و بروج شیخ فرید الدین بدر و ایشان دره
چون آن شخص درم را بخلوا کرد ادخلوا که قدری حلوا در کاغذ بچید
و بوی داد چون نیک نگاه کرد آن کاغذ برآه کم شد وی بود و این

نزدیکت بانکه مردی صد دینار پیش کسی داشت و در آن باب جمعی گز
 بودند چون وقت مطالبه رسید حجت را نیافت پیش شیخ بنان حال آمد
 و التماس دعا کرد شیخ گفت من پیرم و شیرینی دوست دارم برو یک
 رطل حلوا برای من بخر تا دعا کنم آن مرد حلوا بخرد و در کاغذ بپیچید پیش
 شیخ آورد شیخ گفت کاغذ را باز کن باز که حجت وی بود پس گفت
 حجت را بستان و حلوا را ببر و بخود کودک آن خود ده هر دو را بر گرد
 و برفت کوی قباچی را از مولتان در دهان در راه غارت کردند و را اس
 المال وی بیردند بخد مت شیخ صدر الدین فرزند شیخ بها بال دین
 که صاحب سجاده بود رفت که غریمت دهلی دارم و التماس سفارش
 کرد بشیخ نظام الدین که آنجا التفات نماید که ویرا سربایه تجارت بدست
 آید شیخ صدر الدین التماس ویرا مبدول داشت و رقه نوشته چون
 بدلی رسید و رقه را بشیخ نظام الدین داد شیخ خادم را آواز داد
 و گفت فردا از اول با مداد تا وقت جاشت هر فوجی که رسد در راه
 این عزیز خادیم تسلیم وی کن خادم روز دیگر آن شخص را جایی بنشاند
 و هر فوجی که رسید تسلیم وی میکرد وقت جاشت را دوازده هزار
 تنگ در جیب آمد برداشت و برفت و وقتی سلطان علاء الدین
 محمد شاه خلجی بیزی از زر و جواهر پیرنذر شیخ فرستاد قلندری در
 برابر شیخ نشسته بود پیش آمد که ایها الشیخ الهدایا مشترک شیخ
 گفت اما تنها خوشترک قلندر باز پس گشت شیخ گفت پیشای که
 مقصود آن بود که ترا تنها خوشترک چون قلندر خواست که میز را
 بردارد قوت وی بچل آن وفا نکرد بمده کاری خادم شیخ محتاج شد

وقتی بخدید وضو کرده بود خواست که محاسن شانه کند شانه در ط
 بود و کسی نزدیک آن نبود که شانه را بدست شیخ دهد شانه از
 طاق بچست و خود را بدست شیخ رسانید

باب اول در تعریف شیخ عبدالقادر جیلانی

وی از بزرگان مشایخ بکلان و رؤسای زهاد ایشان بود و مرورا
 احوال عالی و کرامات ظاهر بود و جماعتی از بزرگان مشایخ عجم را
 دریافت بود و وقتی که در غضب شدی حق سبحانه و تعالی از برای
 وی زود انتقام کشیدی و هر چه خواستی خدای تعالی بخان کرد
 و بجز چیزی که پیش از وقوع آن خبر کردی جناحه خبر کرده بودی واقع
 شدی جماعتی از اصحاب وی بقصد تجارت بسمرقند رفته بودند
 نزدیک بسمرقند جماعتی سواران بقصد ایشان بیرون آمدند جماعت
 تاجران شیخ ابو عبد الله را آواز دادند دیدند که در میان ایشان ایست
 است و میگوید سبوح قدوس ربنا الله دور شوید ای سواران
 از میان ما نمی سواران متفرق شدند و هیچ نتوانست که اسب خود را
 نگاه دارد بعضی بگوها افتادند و بعضی بر ادبها و دوتن از ایشان
 با یکدیگر جمع نتوانستند شد از سر ایشان برستند بعد از آن شیخ
 در میان خود طلبیدند نیافتند چون بکلان باز گشتند وقت را
 باز گفتند اصحاب شیخ گفتند شیخ مرکز از میان ما غایب نشد

شیخ عیسی الدین عبدالقادر الجیلانی قدس الله تعالی عنہ

کنیت وی ابو محمد است علوی بود حسن بنیره ابو عبد الله صومعی است
 از جانب مادری و مادر وی ام الحیرامه الجلیار فاطمه بنت ابی عبد الله الصومعی

گفته است که چون فرزند من عبدالقادر متولد شد هرگز در رمضان
شیر نخورد بیکار رها لاله ماه رمضان بجهت ابرو پشید ماند از مادر وی
بر رسیدند گفت امروز عبدالقادر شیر نخورد است آخر معلوم شد
که آن روز رمضان بوده است ولادت وی در سته احدى و سبعین
و اربعه بوده است و وفات وی سنه احدى و ستین و خمسایه
ه وی گفته که خورد بودم روز عرفه بصحرای بیرون رفتم و دینار کاوی
گرفتم بجهت حراشت آن کاو روی باز پس کرد و گفت یا عبدالقادر
ما لهذا خلقت ولا بهذا امرت بر رسیدم باز گشتم و بیام سرای خود بر
آمدم حاجبا را دیدم که در عرفات ایستاده بودند پیش مادر خود
رفته و گفتم مراد کاو خدای تعالی کن و اجازت ده تا بغداد بروم و
بعلم مشغول شوم و صالحا را زیارت کنم باز من سبب آن داعیه را پرسید
باوی بگفتم بگریست و برخاست و هشتاد دینار بیرون آورد که میرا
بدهد من ماندم بعد چهل دینار را برای برادر من گذاشت و چهل دینار
در زیر بغل من در جامه من دوخت و مرا اذن سفر کرد و مرا عهده داد
بر صدق در جمیع احوال و بوداع من بیرون آمد و گفت ای فرزند
برو که برای خدای تعالی از تو بپریدم و تا قیامت روی ترا نخواهم دید
من با قافله اندک بجای بغداد توجه نمودم چون از همدان بگذر
شست سوار بیرون آمدند و قافله را بگرفتند و هیچکس مرا
تعرض نکرد ناگهانی یکی از ایشان بمن بگذاشت و گفت ای فقیر با خود چه
داری گفتم چهل دینار گفتم بگذاشت گفتم در جامه من دوخته است
در زیر بغل من گمان برد که مرا استهزا میکنم مرا بگذاشت و برفت

و دیگری بمن رسید و همان پرسید و همان جواب شنید و نیز مرا بگذاشت
و برفت و پیش مهتر ایشان هم رسیدند و آنچه از من شنیده بودند
باوی بگفتند مرا طلبید بر بالای تلی که اموال قافله را قنیمت می کردند
پس گفت با خود چه داری گفتم چهل دینار گفتم بگذاشت گفتم در جامه
من دوخته است در زیر بغل من بفرمود تا جامه را بشکافتند و آنچه
گفته بودم یافتند پس گفت ترا چه برین داشت که اعتراف کردی گفتم
که مادر من مرا عهده داده بود بر صدق و راستی و من در عهد وی خیانت
نمیکم پس مهتر ایشان بگریست و گفت چندین سالست که من در عهد
پروردگار خود خیانت کرده ام و بردست من توبه کرد پس اصحاب وی
گفتند که تو در قطع طریق مهتر ما بودی اکنون در توبه مهتر ما باش همه
بر دست من توبه کردند و آنچه از قافله گرفت بودند باز دادند و اول
تا بیان بردست من ایشان بودند و در سنه ثمان و ثمانین و اربعه
بغداد رسید و بجد تمام تحصیل علوم مشغول شد اول بقراءت قرآن
و بعد از آن بفقہ و حدیث و علوم ادبیه پیش بزرگانی که در آن زمان
متعین بودند و باندک روز کاری بر اقوان خود فایز شدند و از اهل
زمان خود بتمیز گشت و در سنه احدى و عشرين و خمسایه مجلس
و عظمتها **ه** ویرا کرامات ظاهری و احوال و مقامات عالی بوده است
و فی الساتع الامام الیافعی رحمه الله تعالی و اما کراماته یعنی الشیخ عبدالقادر
رضی الله عنه فی راجه عن المحرر و قد اخبر من ادركت من اعلام الایة
ان کراماته قوارت او قربت من القوار و معلوم بالاتفاق انه لم
یظهر ظهور کراماته لغیره من شیوخ الاتفاق کرامته **ه** وی گفته که

یازده سال در يك برج بنشستم و با خدای تعالی عهد کرده بودم که
نخودم تا نخوراند و لقمه در دهان من ننهد و نیا شام تا مرا نیا شام
یکبار جمل روز هیچ نخوردم بعد از جمل روز شخصی آمد و قدری طعام
آورد و بنهاد و برفت نزدیک بود که نفس من بر بالای طعام افتد
از بس کوسنکی گفتم و الله که از عهدی که با خدای تعالی بسته ام برنگرد
شنیدم که از باطن من کسی فریاد میکند و با و از بلند می گوید الجوع
الجوع ناکاه شیخ ابو سعید مخزومی رحمه الله تعالی بمن بگذشت
آن او را شنید و گفت عبدالقادر این چیست گفتم این قلنی و
اضطراب نفس است اما روح برقرار خودست و در مشاهده خداوند
خود گفت بخانه ما بیا و برفت من در نفس خود گفتم بیرون نخوام
رفت ناکاه ابو العباس خضر علی السلام درآمد و گفت برخیز و پیش
ابو سعید مخزومی رود رفتیم دیدم که ابو سعید بر در خانه ایستاده است
و انتظار من می برد گفت ای عبدالقادر آنچه من ترا گفتم پس نبوده
که خضر را نیز می بایست گفت پس مراد خانه در آورد و طعامی که
مهیّا کرده بود لقمه لقمه در دهان من می نهاد تا سیر شدم بعد از آن
مرا خرقه پوشانید و صحبت و یر لازم گرفتیم **ه** الشیخ ابو محمد
عبدالقادر بن ابی صالح بن عبدالله الجلیلی البصری الحرقه من ید الشیخ
ابی سعید البارک بن علی المخزومی و هوالیسها من ید الشیخ ابی الحسن
علی بن محمد بن یوسف القرطبی الهکّاری و هوالیسها من ید الشیخ اتی الفرج
الطوسی و هوالیسها من ید الشیخ ابی الفضل عبدالواحد بن عبدالعزیز
القمی و هوالیسها من ید الشیخ ابی بکر الشبلی قدس الله تعالی ارواحهم

ه و هر وی گفته که وقتی در مباحاتی بودم شخصی بمن آمد که ویرا
هرگز ندیده بودم گفت صحبت می خواهی گفتم آری گفت بشرط آنکه مخالفت
نکنی گفتم نکنم گفت اینجا بنشین تا من بیایم یکسال برفت پس باز آمد من
هم آنجا بودم ساعتی نزدیک من بنشست پس برخاست و گفت از اینجا
نروی تا من بیایم یکسال دیگر برفت پس باز آمد و با خود نان و شیر آورد
و گفت من خضرم مرا فرمودند که با تو طعام خودم آنرا بخوردم گفت
برخیز و بیغداد درای با هم بیغداد در آمدیم **ه**

شیخ حماد بن ابی اسحاق رحمه الله تعالی

وی از جمله مشایخ شیخ محیی الدین عبدالقادر است کان میا و فتح
ابواب المعارف و الاسرار و صار قدوة للمشایخ الکبار **ه** شیخ عبدالقادر
جوان بود و در صحبت شیخ حمادی بود روزی باد تمام در صحبت وی
نشسته بود چون برخاست و بیرون رفت شیخ حماد گفت این عجبی را
قدیمی است که در وقت وی برگردن همه او لیا خواهد بود و هر آینه مأمور
شود بآنکه بگوید **قَدِّمِي هَذِهِ عَلَيَّ رَقِيبَةً كُلِّ قَلْبٍ لِلَّهِ** و هر آینه آنرا بگوید
و همه او لیا گردن ننهند **توفي** الشیخ حماد فی شهر رمضان سنة خمس
و عشرين و خمسمائة یکجا ز علما شام عبدالله نام گفته است که بطلب
علم بیغداد رفتم و ابن سقا در آن وقت رفیق من بود و در نظامیه بغداد
و بیادش مشغول می بودیم و زیارت صاحبان میکردیم و در آن وقت
در بغداد عزیزی بود که می گفتند وی غوث است و نیز می گفتند که
هر وقت که می خواهد بیدار شود و هرگاه که میخواهد بنهد می شود
پس من و ابن سقا و شیخ عبدالقادر و وی هنوز جوان بود زیارت

غوث رفتیم. ابن سقا در راه گفت از وی مسئله خواهم پرسید که
 جواب آن نداند و من گفتم از وی مسئله خواهم پرسید تا به بینم چه
 میگوید. شیخ عبدالقادر گفت معاذ الله که من از وی چیزی برسم
 من پیش وی می روم و انتظار برکات وی می برم چون بروی در آمدم
 و بر جای خود ننشستم. یکساعت بودیم دیدیم که بر جای خود نشسته
 است پس از سر ختم در این سقا نکریت و گفت و التوای ابن سقا ازین
 مسئله می پرسید که جواب آن ندانم آن مسئله اینست و جواب آن اینست
 می بینم که آن کفر در توبانه می زند بعد از آن من نکریت و گفتم ای
 عبدالقادر ازین مسئله می پرسید و می بینی که چه می گویم آن مسئله اینست
 و جواب آن اینست هر آنکه که فرمود کرد ترا دنیا تا به کوش با من می دانی
 کردی بعد از آن بشیخ عبدالقادر نکریت و ویرا بخود نزدیک
 نشاند و کلامی داشت و گفت ای عبدالقادر خدای و رسول خدا را
 خشنود ساختی با دنی که نگاه داشتی که بیا که بینم ترا در بغداد بمنبر
 بر آمد و می گوئی قَدَمِ هَذِهِ عَلَى رَقَبَةِ كُلِّ وَلِيٍّ اللَّهُ وَی بِنِمْ اُولِیَاءِ
 وقت ترا که همه کردنهای خود را پست کرده اند اجلال و اکرام ترا پس
 در همان ساعت غایب شد و بعد از آن ویرا مریکن دیدیم و هر چه
 نسبت بشیخ عبدالقادر گفت واقع شد و ابن سقا تحصیل علم اشتغال
 بلیغ نمود و بر اقران خود فایز شد خلیفه ویرا بر سالت بملك روم فرستاد
 ملك روم علما نصرانی را با وی مناظر فرمود همه را الزام و الحجام
 کرد در نظر ملك بزرگ نمود ملك را دختری بود خوب روی بوی
 مفتون شد ویرا از ملك خواستگاری کرد گفت بشرط آنکه نصرانی

صلی الله علیه و آله

شوی اجابت کرد دختر بوی داد پس ابن سقا کلام غوث را یاد کرد و
 دانست که آنچه بوی رسید بسبب وی رسید اما من چون بد مشق
 رفتم نورالدین شهید مرا بر تولیت اوقاف آگاه کرد و دنیا روی بمن
 نهاد و سخنی که غوث در حق من گفت بود راست شد روزی
 شیخ عبدالقادر در رباط خود مجلسی گفت و عالمه مشایخ قریه
 به بجهان تن حاضر بودند از آن جمله شیخ علی هیتی و شیخ بقا بن بطون
 و شیخ ابوسعید قیلوی و شیخ ابوالجیب سهروردی و شیخ جاکیر
 و قضیب البان موصلی و شیخ ابوالسعود و غیر ایشان از مشایخ بکاز
 شیخ سخن می گفت در ثنائی سخن گفت قَدَمِ هَذِهِ عَلَى رَقَبَةِ كُلِّ وَلِيٍّ
 بالله شیخ علی هیتی بمنبر بر آمد و قدم مبارک شیخ را بگرفت و بر
 کردن خود نهاد و بزرگداشت شیخ در آمد و سایر مشایخ کردنهای
 خود را بدیش داشتند شیخ ابوسعید قیلوی گفت که چون شیخ
 عبدالقادر گفت که قَدَمِ هَذِهِ عَلَى رَقَبَةِ كُلِّ وَلِيٍّ اللَّهُ حضرت حق
 سبحانه و تعالی بر دل وی تجلی کرد و رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 بر دست طایفه از ملائکه مقربین بمحض اولیاء متقدمین و متاخرین
 که آنجا حاضر بودند آخیا با جساد خود و انوار بارواح خود خلعتی
 در وی پوشانید و ملائکه و رجال غیب مجلس ویرا در میان گرفت
 بودند و صفها در هوا ایستاده و بر روی زمین هیچ ولی نماند
 مگر که کردن خود را پست کرد و بعضی گفته اند يك کی از عجم
 تواضع نکند حال زوی متواری شد

شیخ صدق بغدادی رحمه الله تعالی

روزی شیخ صدقه سخنی میگفت بحسب ظاهر شرع بروی مواخذه می آمد
 بخلفه رسانیدند ویرا حاضر فرمود تا تفریر کند چون سر و برابر
 کردند خادم وی فریاد برآورد که واشیخاه دست آنکس که قصد ضرب
 وی کرده بود شل شد و هیتی بر وزیر مستولی شل و چون خلیفه
 آنرا مشاهده کرد بروی نیز هیبت استیلا یافت بفرمود که ویرا بگذارید
 از آنجا برابط شیخ عبدالقادر درآمد دید که مشایخ و سایر مردم منتظر
 شیخ نشسته اند که بیرون آید و سخن گوید بیا مد و در میان مشایخ
 چون شیخ بیرون آمد و بمنبر بالا رفت هیچ سخن نکفت و قادی را م
 نکفت که چیزی بخواند اما مردم را وجدی عظیم دریافت و چالقی قوی
 فرو گرفت شیخ صدقه با خود گفت شیخ چیزی نکفت و قادی هیچ
 نتواند این وجد از چیست شیخ عبدالقادر روی بوی کرد و گفت
 یا هذایکی از مریدان من از بیت المقدس با اینجا بیک کام آمده است
 و بردست من توبه کرده امروز حاضران در مهمانی ویند شیخ صدقه
 با خود گفت کسی که از بیت المقدس بیک کام میغداد آید ویرا از توبه
 باید کرد و بشیخ چه حاجت دارد شیخ روی بوی کرد و گفت یا هذا
 وی توبه می کند از آنکه دیگر در هوا نرود و حاجت وی بمن آنست که در اینجا ^{راه نام} حاجت

شیخ سیف الدین عبدالوهاب رحمه الله تعالی

وی فرزند شیخ عبدالقادر است وی گفت که هیچ ماهی از ماهها
 نبودی مگر پیش از آنکه نوشدی بیا مدی پیش والد من اگر چنانچه
 در روی بدی و سخنی مقدر شده بودی در صورت ناخوشی بیا مدی
 و اگر نعمت و خیری مقدر شده بودی در صورت نیکو بیا مدی

آخر روز جمعه سلج جامادی الاخر سنه ستین و خمسایه جمعی از مشایخ
 در محبت وی نشسته بودند جوانی خوب روی درآمد و گفت السلام
 عليك یا ولی الله من ماه رجبم آمدم تا ترا تنیبت گویم و در من هیچ بدی
 و سخنی مقدر نشده است و دران ماه رجب هیچ ندیدند مردم مگر
 خیر و نیکویی و چون روز یکشنبه آمد سلج رجب شخصی کوبیه المنظر آمد
 و گفت السلام عليك یا ولی الله من شهر شعبانم آمدم که ترا تنیبت گویم
 مقدر شده است در من موت و قمار خلق در بغداد و کوفی در حجاز
 و قتل و کشتن در خراسان چون ماه شعبان آمد هر چه هر جا کفته
 بود واقع شد شیخ در ماه رمضان چند روز بیمار شد روز دوشنبه
 بیست و نهم رمضان جمعی از مشایخ پیش وی حاضر بودند چون شیخ علی
 هیتی و شیخ نجیب الدین شهر وردی و غیره اشخاص باها و وقار تمام
 درآمد و گفت السلام عليك یا ولی الله من ماه رمضانم آمده ام که اعتذار
 کنم از آنجی بر تو مقدر شده بود در من ووداع کنم ترا که این آخر اجتماع
 منست با تو پس باز گشت در ربیع الآخر سال دوم از دنیا برفت و در ^{بضان}
 دیگر این یافت **روزی** شیخ مجلس میگفت و شیخ علی هیتی در برابر
 شیخ نشسته بود و بر آخواب گرفت شیخ اهل مجلس با کفت خاموش با ^{شید}
 و از منبر فرود آمد و پیش شیخ علی هیتی با دب بایستاد و در روی وی
 می کر بست شیخ علی بیدار شد شیخ گفت حضرت بنی راصلی الله علیه و سلم
 در خواب دیدی گفت آری شیخ گفت من برای وی با دب ایستاده بود
 بجه چیز وصیت کرد ترا گفت بلا رمت تو بعد از آن از شیخ علی پرسید
 از معنی آنچه شیخ فرموده بود که من از برای وی با دب ایستادم شیخ علی

صلی الله علیه و آله

گفت آنجن من بخواب می دیدم وی به بیداری می دید و این شیخ علی هیتی
قدس سره کان من مشایخ البطایح و من جمله کراماته من ذکره عند توجه
الاسد لیا نصرف عنه و من ذکره فی ارض بقا اندفع البقی باذن الله تعالی

شیخ ابو محمد عبدالرحمن الطفسونی رحمه الله تعالی

روزی در طفسونج که از توابع بغداد است بر من برکعت انابین الایلیا
کالکرمک بین الطیور اطولهم عنقا. شیخ ابو الحسن علی بن احمد که از
اصحاب شیخ عبدالقادر بود از ده جنت که در آن نواحی بود مجلس
وی آمد بود برخاست و دلق را از سر بر کشید و گفت مرا بکداز که
با تو کشتی گیرم. شیخ عبدالرحمن خاموش شد و اصحاب خود را
گفت یکسر روی دروی خالی از عنایت الله تعالی نمی بینم و ویرا
فرمود که دلق خود را بپوشید گفت من از آنجه بیرون آمدم بآن باز
نمیگردم پس روی بجانب ده جنت کرد و زوجه خود را آواز داد
که جامه بیا که بپوشم زوجه وی در آن ده بشنید و در راه ویرا باجا
بیش آمد پس شیخ عبدالرحمن ویرا گفت شیخ تو کیست گفت شیخ
من شیخ عبدالقادر که گفت من ذکر شیخ عبدالقادر نشنیدم مگر
در زمین جمل سالت در درکات باب قدرتم هرگز ویرا آنجا ندیده
و جماعتی از اصحاب خود را گفت ببغداد روید پیش شیخ عبدالقادر
و بگویند که عبدالرحمن سلام می رساند وی گویند که جمل سالت
که من در درکات باب قدرتم آنجا تر اندیدم که لا دخلا ولا خارجا
شیخ عبدالقادر در همان وقت بعضی از اصحاب را گفت بروید
طفسونج و در راه شما را اصحاب شیخ عبدالرحمن طفسونی پیش

خواهند رسید که بر سالت پیش من فرستاده است ایشانرا با خود
باز کرد ایند چون به پیش عبدالرحمن رسید بگویند عبدالقادر سلام
می رساند و میگویند انت فی الدرکات و من هو فی الدرکات لا یبری
من فی الحصره و من هو فی الحصره لا یبری من فی الخدع و انا فی الخدع
ادخل و اخرج من باب السر من حیث لا ترا فی باماره ان خرجت لك
المطلعة الفلانیة فی الوقت الفلانی علی یدی خرجت لك و هی خلفت
الرضا و باماره خروج التشریف الفلانی فی اللیلة الفلانیة لك علی یدی
خرج لك و هو قس یف الفتح و باماره ان اخلع علیك فی الدرکات
محضر من اثنی عشر الف و الله سبحانه خلقه الولاية و هی فرجیه خضر
طراها سورة الاخلاص علی یدی خرجت در میان راه با اصحاب
شیخ عبدالرحمن رسیدند ایشانرا باز کرد ایند و رسالت شیخ
عبدالرحمن رسانیدند گفت صدق الشیخ عبدالقادر هو سلطان
الوقت و صاحب التصرف فیه تاجری پیش شیخ حماد درآمد و گفت
تجهیز قافله شام کرده ام و هدف قصد دینار بضاعت دارم شیخ حماد
گفت اگر درین سال میروی مال ترا بغارت می برند و خود کشته
می شوی تاجر نمکین شد از شیخ حماد بیرون آمد شیخ عبدالقادر ویرا
پیش آمد قصه را بالا بگفت گفت برو که بسلامت خواهی رفت و
بقیمت خواهی آمد و ضمان بر من آن شخص بسفر شام رفت و بضاعت
خود را هزار دینار فروخت روزی بقضای حاجت بسقای در آمد
و آن هزار دینار را بر طاقی نهاد و بیرون آمد و آنرا فراموش کرد
و بمنزل خود آمد ویرا خواب گرفت در خواب دید که در قافله است

الفتح من صنع الطفسونی
عند الصادق و الوهمیز

حرامیان قافله را غارت کردند و اهل قافله را کشتند و پیران نیز محضی
ضربتی زد و کشته شد از هیبت آن بیدار شده اشخون برکردن خود
دین و آلم آن ضربت در خود احساس کرده بخاطر وی آمد که نزار دین را فر
کرده است بتجلیل رفت و آنرا باز یافت و بغداد مراجعت کرد با خود گفت
اگر اول شیخ جاد را بینم وی بزرگتر است و اگر شیخ عبدالقادر را بینم سخن
وی راست شده است ناکاه شیخ جاد و پیرا در بازار دید گفت اول شیخ
عبدالقادر را بین که سخن وی حق است هفت بار از خدای تعالی
در خواسته است که قتل تو که در بیداری مقتدر شده بود بخواب
بگذشت و تلف مال تو بر فراموشی قرار یافت پس پیش شیخ عبدالقادر
آمد گفت آنچه شیخ جاد گفت که هفت بار در خواسته است مسوئله
بعزت معبود که هفت بار در هفت بار و هفت بار و هفت بار در
خواسته ام تا حال جان شد که شیخ جاد گفت **ه** شیخ شهاب
الدین سهروردی قدس الله تعالی روحه گفته که در جوانی بعلم کلام مشغول
شدم و چند کتاب در آن باب یاد گرفتم و عم من مرا از آن منع می
کرد روزی عم من بزیارت شیخ عبدالقادر آمد و من با وی بودم مرا
گفت حاضر باش که بر مردی در می آیم که دل وی از خدای تعالی جبری
دهد و منتظر باش برکت دیدار و پیرا چون بنشستم عم من گفت یا
سیدی برادر زاده من عمر بعلم کلام مشغولست هر چند و برای
کیم از آن بازی ایستد شیخ گفت ای عمر کدام کتاب حفظ کرده
گفتم کتاب فلان و کتاب فلانی دست مبارک خود را بسینه من فرود
آورد و الله که يك لفظ از آن کتب بر حفظ من نماید و خدای تعالی

بالعراق

بسمه مسایل آنها بر خاطر م فراموش گردانید لیکن سینه مرا از علوم لدنی
ملو ساخت از پیش وی خاستم زبانی بحکمت ناطق مرا گفت یا عمر انت آخر المشهورین
شیخ ابو عمر و صریفینی و در ساله تعالی روم
وی گفته که بدایت کار من آن بود که شبی در صریفین بیشت قناده
بودم و روی در آسمان کرده دیدم که در هوا پنج حامه میگذشت یکی ی
گفت سبحان من عنده خزان کل شیء و ما یزله الا بقدر معلوم و
دیگری ی گفت سبحان من اعطی کل شیء خلفه ثم هدی و دیگری
میگفت سبحان من بعث الانبیاء حجه علی خلقه و فضل علیهم محمدا
صلی الله علیه و آله و سلم و دیگری ی گفت کل ما فی الدنیا باطل الا ما کان
لله و لرسوله و دیگری میگفت یا اهل الغفله عن تولیکم قوما
لاربعکم ربکم یعطى الجزیر و یغفر الذنب العظیم من جون آنرا
دیدم و شنیدم بخود شدم چون با خود آمدم دوستی دنیا و آنچه در
دنیاست تمام از من رفت بود چون با مداد شد با خدای تعالی
عهد کردم که خود را تسلیم شیخی کنم که مرا بخدای تعالی راهنمایی کند
و روان شدم و نمیدانستم کجای روم ناکاه میری نیکو دیدار با هیبت
و وقار مرا پیش آمد و گفت السلام علیک یا عثمان جواب وی با زدا
و سوگند بروی دادم که تو کیستی که نام مرا دانستی و من هرگز نتواند
گفت من خضرم پیش شیخ عبدالقادر بودم گفت یا ابا العباس دوش
مردی را در صریفین جذب رسیده و قبولا یافته و از بالای هفت
آسمان و پیران آمد که مرجا بک عبدی با خدای عهد کرده است که
خود را تسلیم شیخی کند بسوی وی رو و پیرا پیش من آورد پس مرا

یاعثمان عبدالقادر سید العارفین و قبله الوادین فی هذا الوقت
 فطیلت بملازمة خدمته و تعظیم حرمة من بخود حاضر شدیم مکرر که
 خود را در بغداد دیدیم و خضر علیه السلام غایب شد و براندیدیم تا
 مدت هفت سال پیش شیخ عبدالقادر را دیدیم گفت سر جفا بمن
 جذبه مولاه الیه بالسنة الطیز و جمع له کثیرا من الخیر ای عثمان زود
 باشد که خدای تعالی تو را میدی بدهد نام وی عبدالغنی بن نقطه
 که مرتبه وی بلند تر باشد از بسیاری از اولیا و خدای تعالی بوی مفا
 کند بر ملائکه بعد از آن طاقیه بر سر من نهاد خوشی و خنکی آن بدماغ
 من رسیده و از دماغ بدل ملکوت بر من کشف شد شنیدم که عالم
 و آنچه در عالم است تسبیح حق سبحانه و تعالی میکنند با اختلاف لغات
 و انواع تقدیس نزدیک بود که عقل از من زایل شود شیخ پاره پنجه
 در دست داشت بر من زده عقل من برقرار ماند بعد از آن یکجند
 ماه در خلوت نشاند و آنکه مرا هیچ امری ظاهری و باطنی واقع
 نشد که میرا از آنکه من بگویم با من نکفت و هیچ حال و مقام و مشاهده
 و مکاشفه نرسیدم که بیش از آنکه بآن رسم مرا نکفت و مرا از چیزهایی
 خبر داد که بعد از اخبار وی بی سال واقع شد و میان خرقه پوشید
 من از وی و خرقه پوشیدن این نقطه از من بیست و پنج سال در میان
 شد و این نقطه جان بود که من مرده بود **ه** یکی از علما گوید که پیش
 شیخ عبدالقادر را دیدم و هنوز جوان بودم و با خود کتابی از
 علوم فلاسفه همراه داشتم شیخ بی آنکه در کتاب نظر کند یا از من
 پرسد که آن چه کتابست گفت یا فلان پیش رفیق کتابک هذا

برخیز و آنرا بشوی من غریمت کردم که از پیش شیخ برخیزم و آن کتاب را
 در خانه بگذارم و دیگر با خود برندارم از ترس شیخ و نفس من بشستن آن
 مساحت نکرد زیرا که چیزی از آن کتاب دانسته بودم و مرا بحتی آن
 واقع شده بود خواستم که بآن نیت برخیزم شیخ بمن نظر کرد مراقبت
 برخاستن نماند چون کسی که ویرا بند کرده باشند پس گفت کتاب خود
 بمن ده آنرا بکشادم همه اوراق آنرا سفید دیدم که بران یک حرف
 نوشته نبود بدست شیخ دادم اوراق آنرا بگردانید و گفت این فضایل
 قرآنت و بمن داد دیدم که کتاب فضایل قرآنت بخوبی خطی نوشته
 پس گفت توبه کردی که بزبان نکویی آنچه در دل تو نباشد کفتم آری گفت
 برخیز برخاستم و هر چه از آن کتاب یاد گرفته بودم همه فراموش من شد
 بود و هرگز تا این زمان بخاطر من نیامده است **ه** روزی شخصی ابوالمع
 نام در مجلس شیخ حاضر شد در اثنا مجلس ویرا تقاضای عظیم گرفت
 جنانکه مجال حرکت نماند و فی طاقت شد بطریق استغاثه بجهت شیخ
 نظر کرد شیخ یکپایه از منبر فرود آمد بر پایه اول سری همچون سر آدمی پیدا
 شد پایه دیگر فرود آمد با آن سر و دوش و سینه ظاهر شد و همچنین
 پایه پایه فرودی آمد و آن صورت زیادت می شد تا صورتی شد عجیب
 مثل صورت شیخ و سخن می گفت با واری مثل آواز شیخ و بکلامی مثل
 کلام شیخ و این را غیر آن شخص و من شاهد الله تعالی هیچکس نمیدید شیخ
 آمد و بر بالای سری بایستاد و آستین خود یا منديل خود بر سر آن
 شخص پوشید آن شخص خود را در صحابی یافت کشاده در آنجا جوی
 آب و بر کنار جوی درختی با خود دسته کلید همراه داشت از آن درخت

بیاویخت و بقضای حاجت مشغول شد بعد از آن وضو ساخت
 و دو رکعت نماز بگزارد و سلام داد شیخ آستین یا مندیلا از روی
 برداشت خود را در مجلس دید و اعضای او از آب وضو تر و تقاضای
 وی مدفوع شد و شیخ بر بالای منبر سخن گوید که کویا هرگز
 فرد نیامد خاموش بود و با هیچ کس نکفت و دسته کلید را طلب
 کرد با خود نیافت بعد از مدتی ویرای جانب بلاد عجم عزیمت سفر شد
 چهارده روز از بغداد راه رفتند بصحرایی فرود آمدند که آنجا
 جوی آب روان بود برخاست تا وضوی سازد دید که آن صحرا بآن
 صحرای ماند که آن روز وضو ساخته بود و آن جوی بآن جوی
 اندکی برفت بآن موضع رسید که آن روز وضو ساخته بود و آن
 درخت را یافت دسته کلید وی را بجا آویخته چون بغداد
 بازگشت پیش شیخ رفت تا آن قصه را باز گوید شیخ گوش ویرا
 بگفت و گفت یا ابا المعالی تا ما زنده ایم این را با کسی مگوی و روی
 شیخ با جماعه از فقها و فقرا بزیارت کورستان رفت و پیش
 قبر شیخ حماد رحمه الله تعالی بسیار بایستاد چنانکه هوا گرم شد
 بعد از آن بازگشت و آثار بخت و سرور در روی مبارک وی ظاهر بود
 از ایشان پرسیدند که سبب ایستادن پیش قبر شیخ حماد این همه
 چه بود گفت وقتی روز جمعه باشی حماد و اصحاب وی بمسجد
 جمعه میرفتیم چون بر پی رسیدیم شیخ حماد دست بر من زد
 و مراد آب انداخت و هوا در غایت خنکی بود و من جبهه بشینم
 پوشیدم بودم و در آستین من جزوی چند بود دست خود بالا

داشتم تا آن اجرا نشود ایشان مرا بگذاشتند و برگشتند از آب
 برآمدم و جبهه خود را بپوشیدم و در عقب ایشان رفتم و بسیار
 سر میافتم بودم چون بایشان رسیدم اصحاب وی در باب من سخن
 گفتند ایشان را منع کرده و گفت که من ویرا بجا نیدم تا ویرا از ما این
 کم و ویرا کوهی می بینم که از جای نمی جنبد پس گفت امروز ویرا در قبر
 وی دیدم حله مرصع بخواهر پوشید و بر سر وی تاجی از یاقوت و
 در دست وی سوارها از زر و در پایی نعلین از زر ما دست راست
 وی از کار گرفته بود و فرمان وی نمی برد گفتم این چیست گفت این
 آن دست است که ترا در آب انداخته است هیچ توانی که آنرا از من در
 گزینی گفتم آری گفت پس از خدای تعالی درخواست که آنرا بمن باز دهد
 پس بایستادم و از خدای تعالی درخواست و پنج هزار از اولیاء الله
 در قیامهای خود از خدای تعالی درخواست کنند که سوال مرا در حق
 وی قبول کنند پس سوالی کردم چنانکه خدای تعالی دست ویرا
 بوی باز داد و بآن دست مرا مضایفه کرد چون این سخن در بغداد
 مشهور شد مشایخ بغداد و صوفیه از اصحاب شیخ حاد جمع شدند
 تا شیخ عبدالقادر را تحقیق آنچه گفت بود مطالبه کنند بمدرسه
 شیخ آمدند اما از هیبت شیخ هیچ کس نتوانست که سخن گوید شیخ
 آغاز سخن کرد و گفت دو تن از مشایخ اختیار کنید تا تحقیق آنچه
 گفته ام بر زبان ایشان ظاهر شود ایشان اتفاق کردند بر شیخ ابو
 یوسف بن ایوب الهمدانی که وی آن روز بغداد بود و بر شیخ ابو محمد
 عبدالرحمن بن شعیب الکندی قدس الله روحهما و وی بقیه

بغداد بود و هر روز از باب کشف و احوال بزرگ بودند آنجا عت گفتند
ما مهلت دادیم تا جمعه دیگر که برینیم بوزبان ایشان چه ظاهر میشود شیخ
فرمودند از جای خود برخیزید تا این امر محقق شود و سر در پیش افکند و ایشان
نیز سر در پیش افکندند ناگاه از بیرون مدرسه آواز برآمد دیدند که شیخ یوسف
بشتاب تمام می آید چون بمدرسه درآمد گفت حق سبحانه و تعالی شیخ خاد
سناهدین ساخت و گفت ای یوسف زو بمدرسه شیخ عبدالقادر زو و
باشی که آنجا حاضرند بگوی که شیخ عبدالقادر در آنجا گفته است صا
و هنوز شیخ یوسف سخن خود آخر نکرده بود که شیخ عبدالرحمن کردی درآمد
و گفت مثل آنکه شیخ یوسف گفت بود **ه** از شیخ عبدالقادر پرسیدند که
سبب چه بود که لقب شما بحی الدین کردند فرمود که روز جمعه از بعضی سیاحا
بی بغداد می آمدم پای برهنه به بیاری متغیر اللغه خیف البدن بگذشتم
مرا گفت السلام عليك يا عبدالقادر جواب سلام وی باز دادم گفت تر
من ای نزدیک وی رفتم گفت مرا باز نشان ویرا باز نشانم جسد وی
تازه کشت و صودت وی خوب شده و رنگ وی صافی گشت از وی بتر
گفت مرا شناسی گفتم نه گفت من دین اسلام همچنان شده بودم که
اول مرادیدی مرا خدای تعالی بتوزنه کرد اینده است بحی الدین و ویرا
بگذاشتم و بمسجد جامع رفتم مردی فراموش آمد و فعلی پیش پای من نهاد
و گفت یا شیخ بحی الدین چون نماز بگذارم از هر طرف مردم بمن رختند
و دست و پای مرا می بوسیدند و می گفتند یا بحی الدین و مرا هرگز
پیش از آن باین لقب نخوانده بودند **ه** و یکی از مشایخ کوید که من شیخ
علی هیتی در مدرسه شیخ عبدالقادر بودیم یکی از اکابر بغداد پیش

شیخ آمد و گفت یا سیدی قال جلدك رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم
من دعا فليجب و هانا دعوتك الى منزلي گفت اگر مرا اذن کنید بیایم زنا
سر در پیش انداخت پس گفت می آیم و بر استر سوار شد و شیخ علی هیتی
رکاب راست وی بگفت و من رکاب چپ تا بسرای آن شخص رسیدیم همه
مشایخ بغداد و علما و اعیان آنجا بودند و سماطی کشیدند بروی انواع
نعمتها و سکه بزرگ سرپوشیدند و کس بر داشته آوردند و در آرد
سماط بنها دند بعد از آن آن شخص که صاحب دعوت بود الصلاة گفت
و شیخ سر در پیش افکند بود هیچ نخورد و اذن خوردن نیز هم نداد
هیچکس هم نخورد و قاهر المجلس کازین علی رؤسهم الطیر من هیبه
پس شیخ بمن و شیخ علی هیتی اشارت کرد که آن سکه را پیش آرید بر خاتیم
و آنرا برداشتیم پس کردان بود و پیش شیخ نهادیم و فرمود تا سر از آبکش
فرزند آن شخص بود نابینای مادر زاد و بر جای مانده و مجذوم و مغلوب
شیخ ویرا گفت قم باذن الله تعالی آن کودک برخاست دو ان و بینا و
ویرا هیچ آفتی نی فریاد از حاضران برخاست شیخ در انبوهی مردم بیرون
آمد و هیچ نخورد و پیش شیخ ابوسعید قیلوی رفتم و آن قصه با وی
بگفتم گفت شیخ عبدالقادر میری الاکمه فالابرص و بحی الموقی باذن الله
ه عجز پیش شیخ عبدالقادر آمد و بسر خود راهم راه آورده و گفت
دل فرزند خود مرا تعلق بسیاری بهم بتوفیق ذمه ویرا از حق خود بری
کرد ایندم برای خدای تعالی شیخ ویرا قبول کرد و بجاهد و ریاضت
فرمود بعد از چند روز پیش فرزند خود آمد دید که ناخن میخورد و
زرد و لاغر شده از کم خواری و بیداری از آنجا پیش شیخ شد آنجا طبیبی

دید برانجا استخوانهای مرغی که شیخ خورده بود عجزه با شیخ گفت
 یا سیدی تو گوشت مرغی خوردی و برهن نان جو شیخ دست خود
 بر استخوانها نهاد. گفت قوی اذن الذی یحیی العظام و همی مریم
 آن مرغ زنده شد و بانگ کردن آغاز کرد پس شیخ با آن عجزه گفت
 و قی که فرزند تو بمجنین شود هر چه خواهد که بخورد یکی از شا
 غم نام گوید که شبی در خلوت خود بودم ناگاه دیوار بشکافت و شخصی
 که به نظری بیرون آمد و مرا گفتم تو کیستی گفت ایمن آمدم برای
 نیکوخواهی تو گفتم نیکوخواهی تو کدامست گفت آنکه جلسه مراقبه ترا
 تعلیم کنم و جلس القضا و راسه منکس چون با مداد شد نزد یک
 شیخ عبدالقادر در آمدم تا آنرا با وی بگویم چون مصافحه کردم و بر او
 دست مرا بگذاشت و پیش از آنکه آنرا با وی بگویم گفت یا عن صدق و هو
 کذب و بعد ازین هیچ سخن از وی قبول نکردی چهل سال جلسه آن شیخ بران
 طریق بود روزی شیخ مجلس میگفت باران در ایستاد بعضی مردمان شرف
 شدند شیخ روی ببالا کرد و گفت من جمعی کم و تو تفرقه می کنی فی الحال
 باران از مجلس باز ایستاد و در بیرون مجلس می بارید یکی از مردمان شیخ
 گوید که روز جمعه همراه شیخ بمسجد جمعی می رفتم هیچ کس شیخ التفات
 ننمود و بروی سلام نکرد با خود گفتم ای عجب هر جمعه ما بتشویش بیجا
 بمسجد می رسیدیم از اندحام بسیار بر شیخ هنوز این خاطر تمام نشد
 بود که شیخ بستم کان بمن نکرست و مردم بسلام روی بشیخ آوردند
 خانک میان من و شیخ حایل شدند با خود گفتم آن حال بهتر ازین
 حال بود شیخ بمن التفات کرد و گفت این را تو خواستی ندانسته

در این کتاب
 در بیان فضیلت
 شیخ عبدالقادر
 در بیان کرامت
 او

که دلهای مردمان بدست منست اگر خواهم دلهای ایشانرا از خود بگردانم
 و اگر خواهم روی در خود کنم یکی از شاخ گوید مدتی از خدای تعالی
 درخواست کردم که یکی از رجال غیب را بمن نماید یکشب در خواب دیدم که
 زیارت امام احمد حنبل میکنم و نزد یک قبر وی مردیست در خاطر من
 افتاد که وی از رجال غیب است چون بیدار شدم با سیدانکه و بر او بیدار
 به بیم زیارت امام احمد رفتم آن مرد را آنجا یافته در زیارت تعجیل کردم
 وی پیش از من بیرون رفت من دزدی وی روان شدم چون بدجله
 مرد و کنار جله فراهم آمد بمقدار یک کام از جله بگذشت سو کند
 بوی دادم که بایست تا سخن گویم بایستاد گفتم مذهب تو چیست گفت
 حنیفا مسلما و ما آنا من المشرکین در خاطر افتاد که وی حنفی مذهب
 است باز گشتم و با خود گفتم بروم و آنرا با شیخ عبدالقادر بگویم
 بمدرسه وی رفتم و بدرسای وی بیستاد از درون سرا او داد و
 گفت از مشرق تا مغرب هیچ دین از اولیا حنفی المذهب نیست جز وی
 یکی از مردمان شیخ گوید که بخدمت وی مشغولی بودم و بیشتر
 شبها بیداری بودم یکشب از خانه خود بیرون آمدم برین آب پیش
 بردم التفات نکرد و روی بدر مدرسه نهاد در کثاده شد بیرون
 رفتم و من نیز در عقب وی بیرون رفتم چنانکه کانم آن بود که وی نی
 داند که من همراهم چون بدروازه بغداد رسید کثاده شد وی
 بیرون رفت من هم بیرون رفتم باز در فرام آمد و اندکی راه رفت
 ناگاه به شهری رسیدیم که من ندانستم که کجاست بر باطنی در آمدن در
 شش تن نشسته بودند پیش آمدند و بروی سلام کردند من در

ستونی بنیان شدم از يك جانب آن رباط آواز ناله می آمد و در اندك زمانی آن ناله ساكن شده تا كاه روی درآمد و آن جانب كه آواز ناله می آمد رفت بعد از آن بیرون آمد شخص را بردوش خود گرفت و شخصی دیگر در آمد سر برهنه و موهای لب داز شده و پیش شیخ بنشست شیخ ویرا تعلیم شهادتین کرد و موی سر و لب ویرا گرفت و طایفه پوشید و نام محمد نهاد و آن شش تن را گفت كه من مامور شدم بآنكه این شخص را بدلالان مرده كودانم ایشان گفتند سماع و طاعة بس شیخ بیرون آمد و ایشان را بگذاشت و من هم در عقب شیخ بیرون آمدم اندكی برفتم بدروازه بغداد رسیدیم چون بار اول كشاده شد بس بدر مدرسه رسیدیم آن هم كشاده شد شیخ بخانه خود درآمد چون بامداد شد پیش شیخ بنشستم تا در سبقت خود بخوانم هیبت بر من مستولی شد نتوانستم خواندن شیخ گفت ای فرزند بخوان سوگند بروی دادم كه آنچه شب دیده بودم با من بیان كند گفت آن شهر نماوند بود و آن شش تن ابدال بودند و آنكه ناله می كرد مهتر ایشان بود و آنكه بیرون آمد و شخصی را بردوش داشت خضر بود علیه السلام آن مرده را بیرون آورد تا كار ویرا بسازد و آن شخص كه ویرا تعلیم شهادتین كردم تزییسی بود از قسطنطنیه كه مامور شده بودم كه ویرا بدلالان مرده كودانم بپوش ویرا آوردند و بردست من مسلمان شد و اکنون یکی از ایشانست ه

روزی سخن می گفت تا كاه چند كام در هوارفت و گفت ای اسرائیلی بایست و كلام مجدی بشنو و بكان خود باز آمد پرسیدند كه این چه بود گفت ابو العباس خضر بود مجلس های گذشت بتعمیل كای چند

صلوات الله علیه

بسوی او نهادم و گفتم آنچه شنیده ید خادم شیخ گوید كه دو بیت و پنجاه دینار در سرخ شیخ زاده شد از جهت همانان روزی شخصی مر آمد كه ویرا نمی شناختم و می آنكه اذن خواهد بدید شیخ درآمد و بنشست و با شیخ بسیار سخن گفت و مقداری زر بیرون آورد و گفت این بجهت دین شماست و برفت شیخ فرمود كه این را بوام خواهان برسان گفت این صیرف قدر بود گفتم صیرفی قدر كیست گفت فرشته است كه خدای تعالی می فرستد با و لیا الله تا دین ایشان را ادا كند

شیخ بقاء بن بطور رحمه الله تعالی

وی گفته كه روزی در مجلس شیخ عبدالقادر حاضر بود در اثناء آنكه سخن می گفت بر پائیه اول از منبر تا كاه قطع سخن كرد و ساعتی خاموش بود و بزین فرود آمد بعد از آن بمنبر بالا رفت و بر پائیه دوم بنشست بس من شاهد كردم كه پائیه اول كشاده شد چندانك چشم كار می كرد و فرشی از سندس خضر انداختند و رسول صلی الله علیه و آله و سلم با اصحاب بر آنجا نشستند و حضرت حق سبحانه و تعالی بر دل شیخ عبدالقادر تجلی كرد چنانكه وی میل كرد كه بیفتد رسول صلی الله علیه و آله و سلم ویرا بگرفت و نگاه داشت بعد از آن خورد و لا غر شد چون

بعد از آن بیالید و بزرگ شد بر صورتی هایل همكین بعد از آن همه از من پوشید شد حاضران از شیخ بقاء كیفیت رؤیت رسول صلی الله علیه و آله و سلم و اصحابش را پرسیدند گفت خدا تعالی ایشان را تا یابد كرده است بقوفی كه ارواح مطهره ایشان متشكل می شود بصور اجساد و صفات اعیان وی بینند ایشان را كسانی كه

ع

خدای تعالی ایشانرا قوت رؤیت آن ارواح در صور اجساد و صفات
اعیان داده است بعد از آن از نسب میل کردن و خورد شدن
و بزرگ شدن شیخ پرسیدند گفت تجلی اول بصفتی بود که بشر
قوت آن نیست مگر بتایید نبوی و لهذا نزدیک بود که شیخ بیفتد
اگر رسول صلی الله علیه و علی آله وسلم ویرا در نمی یافت و تجلی ثانی بصفه
جلال بود و ازین جهت بود که شیخ بکذاخت و خورد شد و تجلی ثالث
بصفه جلال بود و ازین جهت بود که شیخ بیاید و بزرگ شدن
و ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

قصیب البیان موصی قدس سره

کینست وی ابو عبدالله است شیخ محیی الدین بن العزنی قدس سره
تعالی روحه در بعضی رسائل میفرماید که ازین طایفه ما بعضی را دیده ایم
که صورت روحانیت ایشان متجسد و متمثلی شود بر صورت جسمانی
ایشان و بران صورت متجسد افعال و احوالی گذرانند چنانچه
ی پندارند که آن بر صورت جسمانیه ایشان میکنند می گویند که فلا
کس را دیدیم چنین و چنین می کرد و حال آنکه آنکس از آن فعل متبراست
و ما این را بارها از بسیاری ازین طایفه مشاهده کرده ایم و معاینه
دیدیم و چنین بود حال ابو عبدالله موصی که معروفست بقصیب
البیان و باید که برین انکار نیاری که اسرار خدای تعالی در افراد عالم
بزرگ و بسیارست و بقوت عقل ادراک خود آن نمی توان کرد
شیخ عبدالله یافعی رحمه الله تعالی گفت که یکی از اهل عالم را خبر داد
که یکی از مقتدران می دیدند که نماز میکرد و بر روی اقامت نماز کردند

صلی الله علیه و آله

و او نشسته بود فقیهی از سرانکاران او را گفت برخیز و نماز جماعت بگذار
برخواست و با ایشان تکبیر نماز بست رکعت اول بگذارد و فقیه منکر
بهلوی او بود چون بر رکعت دوم برخاستند فقیه نظر بوی کرد کسی
دیگر دید غیر وی که نماز میکرد از آن متعجب شد در رکعت سیم
کسی دیگر دید غیر آن دو کس اول که نمازی گزارده و در رکعت چهارم
دیگری غیر آنها چون سلام دادند دیدند که همان کسی اولست بر جای
خود نشسته و از آن کس که در حال نماز دیدار نموده آن فقیر بوی نظر
کرد و متعجب شد و گفت ای فقیه کدام یک از آن چهار کس با شما نماز گزارده
شیخ عبدالله یافعی گویند که مثل این قضیه شنیدم که صادر شد
از قصیب البیان رحمه الله تعالی با بعضی از فقهاء قاضی موصی را نسبت
بوی انکار تمام بود یک روز دیگر در کوههای موصی از مقابل وی می آید
با خود گفت ویرای باید گرفت و قصه ویرا بجا کم رفع کرد تا حاکم ویرا
بسیاستی برساند ناگاه دید بصورت کودی برآمد و چون مقدار
دیگر پیش آمد بصورت اعرابی برآمد چون نزدیک تر شد بصورت
یکی از فقهاء ظاهر شدند چون بقاضی رسید گفت ای قاضی کدام قصیب
البیان را بجا کم می بوی و سیاستی کند قاضی از انکار خود توبه کرد و مرید شد
پیش شیخ عبدالقادر گفتند که قصیب البیان نماز نمیکند گفت
مگویند که همیشه سر روی در در خانه کعبه در سجود است

محمد بن الاوانه که باین القای معروفست قدس سره تعالی روحه
و ی از اصحاب شیخ محیی الدین عبدالقادر است قدس سره تعالی روحه
در فتوحات مکیه مذکور است که شیخ عبدالقادر ویرا مرید الحضره

می گفت و می گفت که مجذوب القایید من المفردین ه صایب فوقات میگوید
که مغز دون جماعت اند که از دیراه قطب خارجند و خضر علیه السلام از
ایشان است و رسول صلی الله علیه و آله و سلم پیش از بعث از ایشان بود
آهن القایید گفته است که چیزی را باز پس گذاشتم و روی با حضرت آورد
ناگاه پیش روی خود نشان پایی دیدم مرا غیرت کرد و گفتم این نشان
قدم کیست زیرا که اعتقاد داشتم که هیچ کس بر من سابق نیست ه
این نشان قدم بنی تست صلی الله علیه و سلم خاطر من تسکین یافت ه

ابو السعوى بن الشبل رحمه الله تعالى

و نیز از اصحاب شیخ محی الدین عبدالقادر است در فوقات مذکور
که از کسی که صدوق بود و بقیه شنیدم که از شیخ ابوالسعود که امام وقت
خود بود نقل کرد که گفت که بر کنار دجله بغداد می گذشتم در خاطر من
گشت که آیا حضرت حق را بندگان با شنیدن که ویرا در آب پرستند
هنوز این خاطر تمام نشده بود که آب بشکافت و مردی ظاهر شد و گفت
آری یا ابوالسعود خدای تعالی را مردان هستند که ویرا در آب می پرستند
و من از ایشانم من مردی بودم از تکوین از انجا بیرون آمدم بعد از
باززده روز انجا فلان حادثه واقع خواهد شد بخون باززده روز گذشت
آن حادثه بعینها چنانکه گفته بود واقع شد در خصوص مذکور است
که شیخ ابوالسعود با مریدان خود گفت که باززده سال است که خدای تعالی
مرا در مملکت تصرف داده است من تصرف نکرده ام این قایم
روزی از وی پرسید که چرا تصرف نمیکنی گفت من تصرف را
بحضرت حق سبحانه گذاشته ام که چنانکه خواهد تصرف کند

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۵ شیخ رکن الدین علاء الدوله رحمه الله تعالى گفت است که در کورستان
امام احمد جبل رحمه الله تعالى توجه کردم بخاک بزرگی که خال او معین است
نزدیک مردم و من یقین می دادم که وی آنجا نیست اما بر سر آن خال می
رفتم در راه کبندی خرابی بود که من هرگز نشنیده بودم که آنجا خا
جوان ازان کبند می کنند من می بینم که ازان کبند شارق می رسد که کجا
می روی بیا و ما را از یارتی بگویم من باز گشتم و یکبند در آمدم و آنجا وقت
من خوش شد می بینم روح او با من میگوید که همچنان زندگانی کن
که من کرده ام گفتم تو چون زندگانی کرده گفت هر چه از حق بود
قبول کن گفتم اگر قبول کردنی باشد قبول کنم گفت باری امر و جیزی بق
خواهد رسید قبول کن گفتم چنین کنم چون بشر آمدم این قصه را
با شیخ عبدالرحمن بگفتم فرمود که هیچی دانی که در آن کبند کیست
گفتم نمی گفت او را ابو السعود گویند و وی عجب طریقه داشته است
هر چه از حق بودی رسیدی رد نکردی و از کبشی چیزی نخواستی و لباس
متکلف پوشیدی و طعام متکلف خوردی ۵ روزی یکی پیش وی
در آمد دستاری دید بر سر وی که بدو بیست دینار می ارزید با خود گفت
این چه اسرافست دستاری که ازان دو بیست درویش را جامه توان
ساخت نیک درویش چرا بر سر بندد ابو السعود با شراف خاطر دریافت
گفت ای فلان ما این دستار را بخود بر سر بسته ایم اگر تو می خواهی
بر و بفروشی و از برای درویشان سفره بیا و رانگی برفت و دستار
را بفروخت و سفره متکلف راست کرد و نماز دیکد بیا مد چون
در آمد همان دستار را بر سر شیخ دید متعجب شد شیخ ابو السعود

گفت چه تعجب میکنی از فلان خواجه پیرس که این دستار را از کجا آورده
پرسید آن خواجه گفت پارسا در کشتی بودیم باد مخالف برخاست
نذر کردم که اگر سلامت بیرون رویم دستار خوب بجهت شیخ هدیه
بم و اکنون شش ماه است که در بغداد میطلبم دستاری چنانچه
دل من میخواست نمی یافتیم که بسلام شیخ آیم تا امروز این دستار
بر در فلان دکان دیدم گفتم این دستار لایق شیخ است بخریدم و
بیاوردم. بعد ازان شیخ گفت دیدی که این دیکری بر سر ما
می بندد و ازین نوع ازین شیخ روایتها بسیار است

شیخ ابو مدین المغربي قدس الله تعالی سره

نام وی شعیب بن الحسین و الحسین است از اکابر این طایفه است
و بسیاری از مشایخ در صحبت وی و خدمت وی تربیت یافتند و
یکی از آن جمله شیخ محیی الدین الرضا است و در مصنفات خود ذکر وی
بسیار کرده و سخنان و معارف وی آورده است. امام یافعی میگوید که
اکثر شیوخ بن شیخ عبدالقادر نسبت دارند و بعضی هستند
که نسبت بشیخ ابوالمدین دارند این یکی شیخ مغرب است و آن یکی یعنی
شیخ عبدالقادر شیخ مشرق و رضی الله عنهما و نفعنا بهما و در کتاب
فصوص مذکور است که بعضی از ابداال یا یکی از مشایخ گفته اند که با ابوبکر
بکوی بعد از آنکه سلام ما بر وی رسانید که سبب چیست که بر ما هیچ چیز
دشوار نیکرده و مشکل نمیشود و بر تو مشکل میشود و مع هذا ما بان
مقام که تو داری رغبت داریم و تو بان مقام که ما داریم رغبت
نداری و در فوچات مذکور است که یکی از اولیا الله شنیدم که گفت

یکی ازین طایفه گفت که ابلیس الجواب دیدم از وی پرسیدم که حال تو
باشیخ ابومدین که امام است در توحید و توکل چیست گفت مثل من
با وی چون چیزی در خاطر می اندازم مثل آنکه است که در حجر محیط بود
کنند از وی پرسند که چرا بول کردی گوید تا بحر محیط ناپاک شود و طهارت
بوی نتوان کرد ازین شخص هیچ کس ندان تر باشد مثل من بادل ابومدین
همچنین است و هم در فوچات مذکور است که خلق بجهت تبرک
و تین دست بشیخ ابومدین فرو می آوردند و می بوسیدند و از وی پرسیدند
که تو در نفس خویش از آن هیچ اثر بازیایی گفت حجر الاسود از خود هیچ
اثر بازیاید که ویرا از حجریت می بپرند و با آنکه ویرا انبیا و رسل
و اولیای بوسند گفتند فی گفت من همان حجر الاسودم و حکیم آن
دارم و روزی شیخ اندین در بعضی از دیار مغرب کردن خود را پست
کرد و گفت اللهم انی اشهدک و اشهد ملائکتک انی سمعت و اطقت
اصحاب وی پرسیدند که سبب این چه بود گفت شیخ عبدالقادر
امروز در بغداد گفت قدیمی هذه علی رقبته کل و الله بعد ازان
بعضی از اصحاب شیخ عبدالقادر از بغداد آمدند و خبر دادند که
شیخ عبدالقادر در همان وقت آنرا گفت و هرگاه که شیخ ابومدین
این آیت بشنیدی که و ما اوتینا من العلم الاقلیلا گفتی این اندک
که خدای تعالی بآ داده است از علم نه ازان ما است بلکه عاریت است نزد
ما و به بسیاری ازان نرسیده ایم پس ما جاهلانیم علی الدوام و هم
در فوچات گفته است که کان شیخ ابومدین بالمغرب قد تزلزل الجففة
وجلست مع الله تعالی تا یفتح الله له و کان علی طریقه عجبیه مع الله

في ذلك الجاوس فانه ما كان يرد شيئا يوثق اليه به مثل الامام عبد القادر
 الجيلي سواء غير ان عبد القادر كان انخفض في الظاهر لما يعطيه الشرف
 فيقبل له يا ابا مدين لم لا تحترف اوله لانقول بالحرقه فقال الضيف عند
 اذ انزل بقوم وعزم على الاقامة كرتوقيت زمان وجوب ضيافته عليهم
 قالوا لك يا ابا مدين قال وبعد الثلثة الايام قالوا يحترف ولا يتعد عندهم
 حتى يحوجهم قال الشيخ الله اكبر انصفونا نحن اضيا فربنا بآرك وتعا
 نزلنا عليه في حضرة على وجه الاقامة عنده الى الابد فعينت الضيافة
 فانه تعالى ما دل على كبر خلق لعبد الا كان هو اولى بالانصاف به قالوا
 نعم قال واياهم ربنا كما قال كل يوم كالف سنة ما تعدون فضيافة
 بحسب ايامه فاذا اتقنا عنده في ثلثة الآف سنة وانقضت ولا تحرف
 يتوجه اعتراضكم علينا ونحن نموت وتنقض الدنيا ويبقى لنا فضلة
 عنده تعالى من ضيافتنا فاستحسن ذلك منه المعترض فانظر في هذا
 النفس ان كنت منهم **هـ** روزي شيخ ابو مدين بر كاد را مي گذشت
 جامع اذ كان فزان فونك ويرا اسير کردند و بكشتي خود بردند دید که آنجا
 جمعی مسلمانند که اسیر کرده اند چون شیخ در کشتی قرار گرفت کافزان
 بادبان برکشیدند تا روانه شوند هر چند جهد کردند کشتی از جای
 نجیبید با وجود آنکه بادهای قوی می جست ایشان را یقین شد
 که کشتی نخواهد رفت بایکدیگر گفتند که غالبا این بواسطه مسلمانان
 که حالی گرفته ایم می شاید که وی از ارباب باطن باشد شیخ را اجازت
 دادند تا از کشتی بیرون رود گفت بیرون نمی روم تا همه مسلمانان را نکند
 چون چاره ندیدند همه را گذاشتند فی الحال کشتی ایشان روان شد

هـ وی گفته که اذ اظهر الحق لم یبق معه غیره **هـ** وهم وی گفته لیکن
 للقلب سوى وجهه واجد فی ای وجهه توجهت حجب عن غیرها
هـ وهم وی گفته ما وصل الماصح الحریة من علیه من نفسه بقية

ومن اشعاره شعر	لا تنكرا باطلا في طور
فانه بعض ظهوراته	واعطه منك بمقداره
حتى تو في حیات اياته	تو در رضای الله تعالی عنه سنه تسعین و خمسین

ابو العباس العریفی الصنهاجی الاندلسی رحمه الله تعالی
 نام وی احمد بن محمد است عالم بوده معلوم و عارف بود بوجوه قرائت و تفسیر
 بود در جمیع روایات قرآنی و طالبان بسیار پیش وی جمع شدند
 وقت را از وی خوفی در دل آمد و بر اطلب داشت در راه فوت شدن
 بعضی گفته اند پیش از رسیدن بیاد شاه و بعضی گفته اند بعد از
 رسیدن و کان ذلك فی سنة ست و ثلثین و خمسین **هـ** صاحب
 فتوحات از شیخ خود ابو عبد الله الغزال نقل کرده است که وی گفته
 روزی از پیش شیخ خود ابن عریف بیرون آمدم و در صحرا ای سر میگرد
 بر درخت دیکه که می رسیدم می گفت مرا بکینه که من فلان علت را
 نفع می رسانم فلان ضرر را دفع می کنم و مرا از آن حال حیرتی روی نمود
 به پیش شیخ خود باز گشتم و قصه را با وی بگفتم شیخ فرمود که ما ترا
 نه از برای این تربیت کرده بودیم این کان منك الضارة و النافع حين
 قالت لك الاشجار انها نافعة ضارة فقال يا سيدي القوبة **هـ** شيخ گفته
 خدای تعالی ترا امتحان و آزمایش کرده است و اگر نه من ترا بخدای تعالی
 ره نمونی کردم نه بغیر از علامت صدق توبه تو آنست که تو بدان موضع

باز کردی و آن درختها و کياها با تو سخن نگویند ابو عبد الله بآن
موضع باز گشت از آن سخنان هیچ نشنید خداوند را سبحانه سبحان
بجای آورد و بسوی شیخ باز گشت و آنرا با وی بگفت شیخ الحمد لله الذي
اخْتَارَكَ لِنَفْسِهِ وَلَمْ يَذْكُرْ لَكَ كَوْنَهُ بِشَيْءٍ مِنْ أَكْوَانِهِ وَ هُوَ صَاحِبُ
فُجُوحَاتٍ كَفَتْهُ اسْتَكْنَتْ يَوْمًا عِنْدَ شَيْخَانِ ابْنِ الْعَبَّاسِ الْعَرَفِيِّ بِأَشْبِيلَةَ
جَالِسًا وَارْدَنَا أَوْارَادًا عَطَاءً مَعْرُوفٌ فَقَالَ تَخَصُّصٌ مِنَ الْجَمَاعَةِ لِلَّذِي
يُرِيدَانِ يَتَصَدَّقَ الْاَقْرَبُونَ اُولَى بِالْمَعْرُوفِ فَقَالَ الشَّيْخُ مِنْ فَرَحِهِ مَتَصَلًّا
بِكَلَامِ الْقَائِلِ إِلَى اللَّهِ فَيَا بُرْدَهَا عَلَى الْكِبَرِ وَاللَّهُ مَا سَمِعْتُمَا فِي ذَلِكَ الْحَالِ
الْأَمْرَ اللَّهُ تَعَالَى حَتَّى خَيَّلَ لَنَا أَنَّهَا كُنَّا نَرْتَلِي فِي الْقُرْآنِ مَا تَحَقَّقَتْ بِهَا وَاشْرَحَتْ
وَكُنَّا جَمِيعٌ مِنْ حَضَرٍ فَلَا يَنْبَغِي أَنْ يَأْكُلَ نِعْمَ اللَّهِ إِلَّا أَهْلُ اللَّهِ وَلَهُمْ خُلُقَاتُ
وَيَا كَلَامًا غَيْرَهُمْ بِحُكْمِ التَّبَعِيَّةِ فَهَمَّ الْمَقْصُودُونَ بِالنِّعْمِ تَوَفَّى حَمْدَهُ سَنَدًا وَتَلْثِينَ وَخَمْسَةً

ابن البرقي كيف لما لقي رحمه الله تعالى

وی را بریدان ابو العباس بن العریف است در روزی با اصحاب خود گفت اگر
فی المثل دو مرد باشند و هر یکی را ده دینار باشد یکی از ایشان یک دینار
صدقه کف و نه دینار نگاه دارد و دیگری نه دینار صدقه کند و یک دینار
نگاه دارد کدام از ایشان فاضل ترست گفتند آنکه نه دینار صدقه
کند شیخ گفت چرا وی فاضل ترست گفتند از آن سبب که وی بیشتر
تصدق کرده است شیخ گفت آنچه گفتید خوبست اما روح سله را
ندانستید و بر شما پوشیده بماند گفتند آن کدام است گفت آنکه
ما هر دو را در مال برابر فرض کردیم آنکه بیشتر دارد در آمدن وی
در مقام فقر بیش از آنکس است که کمتر دارد پس نسبت وی بفقیر زیاد

صلوات الله علیه

باشد پس وی افضل باشد حدیث نبوی واردست بآن معنی هفتاد
هزار بار که لا اله الا الله گفتن را در نیاجه گویند یا نیاجه آنکس که آنرا
بنیت وی گویند اثر تمام است شیخ ابو البریج مالتی گفته است که من
این ذکر را هفتاد هزار بار گفته بودم ولیکن بنام کسی معین نساخت
بودم تا روزی بر مایه طعامی حاضر شدم با جماعتی و با ایشان کودکی
صاحب کشف بود در آن وقت که آن کودک دست بطعام برده تا بخورد
ناگاه یکریست گفتندش چرا کریستی گفت اینک دوزخ را مشاهده
می کنم و مادر خود را در وی در عذاب می بینم شیخ ابو البریج گفت در این
خود گفتیم خداوند تا تو میدانی که هفتاد هزار بار که لا اله الا الله
گفته ام از نیاجه آزادی مادر این کودک از آتش دوزخ معین گردانید
گفت چون این نیت در باطن خود تمام کردم آن کودک بخندید و
بشاشت نمود گفت مادر خود را می بینم که از آتش دوزخ خلاص یافت
الحمد لله پس بطعام خوردن مشغول شد با آن جماعت شیخ ابو البریج
گوید که مرا صحت خبر نبوی درین باب بکشف آن کودک معلوم شد
و صحت کشف آن کودک بخبر نبوی هم شیخ ابو البریج گفته است
که در بعضی سیاحتات تنهای رفتم چون شبی رسیدم مرغی می آمد
و نزدیک من شبی گذرانید و با من حکایتی کرد شبی شنیدم
که همه شب می گفت یا قدوس یا قدوس چون بامداد شد پرها برآم
زد و گفت سبحان المراق و پرواز کرد

عبدی مسافر الشافعی ثم الحكماء رحمه الله تعالى

باشیخ عقیل و شیخ جماد باس صحبت داشته بروی خلق بسیار

صلوات الله علیه

مجمع شدند در جبل مکا ریه که از انواع موصل است از خلق منقطع گشت
 و آنجا نادی بنا کردند و مردم آن دیار همه مرید و معتقد وی شدند در
 سبع و خمسين و خمسمایه از دنیا برفت و قبر وی در آن دیار از مراد است
 متبرکه است و ویرا کمالات و آیات ظاهر است **در تاریخ** امام باغی
 مذکور است که یکی از مریدان ویرا در یکی از صبحها داعیه انقطاع از خلق
 پیدا شد با شیخ عدی گفت ای شیخ می خواهم که درین صبح از خلق منقطع
 باشم چه بودی که اینجا آبی بودی که بیا شامیدی و چیزی که قوت من شد
 شیخ برخاست آنجا دو سنگ بزرگ بود بای بر یکی زد چشمه آب شیرین
 روان شد و پای بردیکوی زد درخت انار برست درخت را گفت ای
 درخت یک روز با آن الله تعالی بیک انار شیرین و یک روز بیک انار ترش
 و آن از بهترین اناری بود که در دنیا می باشد **ه**

سیدی احسن ابی الحسن الرفاعی قدس الله تعالی روحه
 ذوال مقامات العلیه و الاحوال السنیه خرق الله سبحانه علی یدیه العواید
 و قلب له الاعیان و اظهر العجایب و لکن اصحابه ففهم الحید و الردی
 بدخل بعضهم النیران و یلعب بلیات و هذا ما عرفه الشیخ و لا صیغار
 اصحابه نفوذ بالله من الشیطان **و** قیاز اولاد بزرگوار امام موسی کاظم
 رضوانه تعالی عنه و نسبت خرقه وی به پنج واسطه بشبلی می رسد
 ساکن ام عبید بوده از بطاح **ابو الحسن** علی که خواهر نراده و بیست
 گفته است که یک روز بر در خلوت وی نشسته بودم پیش وی آواز کی
 شنودم چون نظر کردم پیش وی کی نشسته بود که هرگز من ندیده
 بودم ساعی در اندام هم سخن گفتند پس آن شخص از روزنی که در

وای خرقه از شش علقه دارد و قوی
 از آنکه از شش علقه دارد و قوی
 از آنکه از شش علقه دارد و قوی
 از آنکه از شش علقه دارد و قوی
 از آنکه از شش علقه دارد و قوی

دیوار خلوت شیخ بود بیرون آمد و چون برق خاطف در هوا بگذشت پس
 پیش شیخ در آمدم و پرسیدم که این مرد که بود گفت تو ویرا دیدی گفتم
 آری گفت او کسی است که خدای تعالی بحر محیط را بوی محافظت می کند
 و یکی از رجال اربعه است سه روز است که مهجور شده است اما نمیداند
 گفتم یا سیدی سبب مهجوری وی چیست گفت وی در یکی از جزایر بحر
 محیط مقیم است آنجا سه شبانه روز متصل باران بارید بخاطر وی
 گذشت که کاش این باران در غمرانات بودی بعد از آن استغفار
 کرد بسبب این اعتراض مهجور شده است پس من گفتم یا سیدی
 ویرا بمجوری وی اعلام کردی گفت فی شرم داشتم گفتم اگر فرمای
 من ویرا اعلام کنم گفت میکنی گفتم آری گفت سر بگریبان خود در
 در کشیدم آوازی بگو شرم رسید که یا علی سر بر آوردم خود را
 در یکی از جزایر بحر محیط دیدم در کار خود حیران شدم برخاستم و اندکی
 برفتم آن مرد را دیدم بروی سلام کردم و آن قصه را بای بگفتم سوگند
 بر من داد که هر چه ترا بگویم چنان کن گفتم چنان کنم گفت خرقه مرا
 در کردن من کن و مرا بروی در زمین می کش و منادی می کن که این ترا
 کسی که برخدای تعالی اعتراض کند خرقه در کردن وی کردم و خواستم
 که ویرا بکنم هاتقی آواز داد که ای علی ویرا بگذاز که ملائکه آسمان بر وی
 بزاری در آمدند و گریان شدند و خدای تعالی از وی خشنود گشت
 چون آن آواز شنیدم پیچود شدم چون پیچود باز آمدم خود را پیش
 خال خود دیدم و الله که ندا شنتم که چون رفتم و چون آمدم **ه** چون
 وقتی کسی از سیدی احمد تعویذی طلبیدی و کاغذ بیاوردی که بنویسد

اگر سیاهی بودی کاغذ را بگرفتی و بی سیاهی نوشتی و وقتی برای شخصی بی
سیاهی نوشتی و مدتی مدید غایب شد بعد از آن کاغذ را باز
آورد بر سبیل امتحان و گفت ای شیخ برای من دعایی بنویس چون در
کاغذ نکریت گفت ای فرزندی کاغذ نوشته است و بوی داد
روزی دوتن از اصحاب وی بصحی رفتند و با هم بنشینند و حکایت
ی کردند یکی از آن دیگری پرسید که ترا درین مدت از ملازمت سیدی
احمد چه حاصل شده گفت تو هر تنهایی که می خواهی بگو گفت ای سیدی
می خواهم که نامه آزادی ما از درخ همین ساعت از آسمان فرود آید
آن دیگری گفت کرم خدای تعالی بسیار است و فضل وی بی حد است
درین حال که ایشان درین مقال بودند ناگاه ورق سفید از آسمان
فرود افتاد آنرا بر گرفتند در آن هیچ نوشته ندیدند پیش سیدی
آمدند و از حال خویش هیچ ناکفته آن ورق را بوی دادند چون
در آن ورق نکریت خدای را سجده کرد چون سر از سجده برداشت گفت
لکمه الله الذی ارانی عتق اصحابی من النار فی الدنیا قبل الاخری گفتند
ای سیدی این ورق سفید است گفت ید قدرت بسیار می بیند
این بنویخته شده است و گفته اند ویرا با کمال اشتغال بعبادت

اشعار لطیف بوده است فنهنا	اذا جئ لیلهام قلبی بذكرکم
انوح کناح للهام المطوف	وفوق سحاب یمل الهم والاسی
وتحتی بجار الهوی تتدفق	سلوا ام عمر و کیف بات اسیرها
تفک الاساری دونه وهو موثق	فلا هو مقول ففی القتل راحة
ولا هو ممنون علیه فیطلق	وبعضی گفته اند که این ابیات

النهق
برون چیده با

از قوال شنیده است و بران برفته از دنیا توفی رضی الله عنه یوم
الثانی والعشرون من جادی الاولى سنة ثمان وسبعین وخمسایه

حیوة بن قیس الحرانی قدس الله تعالی عن

صاحب الکرامات الخارقة والانقاس الصادقة والاحوال الفاخرة
والانوار الباهرة والمقامات العالیة والمناقب السامیة وی یکی
از آن چهار کس است که شیخ ابو الحسن قریبی گفته است که چهار کس ی
دام از مشایخ که در قبور خود تصرف می کنند جناتک احبابی کنند
معروف کنی و شیخ عبدالقادر و شیخ عقیل مینجی و شیخ حیوة
حرانی قدس الله تعالی اسرارهم یکی از صلیا گفته است از من در
دریا نشستم چون بمیان دریای هند رسیدم باد مخالف برخاست
و موج عظیم شد و کشتی بشکست من بر تخته پاره ماندم موج مرا
بجزیره انداخت بسی بکشم هیچ کس ندیدم خرابه بسیار بود در آنجا
ناگاه بمسجدی رسیدم که دروی چهار کس نشسته اند سلام گفتم جواب
من دادند و حال من پرسیدند حال ایشان بگفتم و باقی روز پیش
ایشان بنشستم و از حسن توجه و کمال اقبال ایشان بر حضرت حق سبحا
و تعالی امری عظیم مشاهده کردم چون شب رسید شیخ حیوة حرانی
در آمد آن جماعت پیشش دویدند و سلام کردند پیش رفت و نماز
خفتن بجماعت گزاردند و تا طلوع فجر در نماز ایستادند و شنیدم
که شیخ حیوة بمناجات درآمد و در آخر گفت یا حبیب التائبین
و یا سرور العارفين و یا قرة عین العابدین و یا انیس المفردين
و یا حیز الاحفین و یا ظم المنقطعين و یا من حنت الیه قلوب

الصدیقین و یاسن است به ائیده المجین و علیه عکفت ممة الخا^{سین}
 بعد از آن بگیت کویستی تخت دیدیم که انوار ظاهر شدن کوفت بخانه
 آن مکان روشن شدن چون روشن شدن شب چهارده بعد از آن شیخ
 حیوة از مسجد بیرون آمد آن جماعت مرا گفتند که در عقب وی برو برقم
 دیدیم که زمین بیابان و دریا و کوه و ها مون در زیر پای وی در نور دیده
 ی شود و هر کامی که بر وی داشت ی شنید که می گفت یا رب حیوة کن
 حیوة در اندک زمانی بخان رسیدیم مردم هنوز در نماز با مداد بودند
 و شیخ حیوة ساکن حیران بوده است تا از دنیا رفته است
 قدس الله تعالی روحه در سنه اجدی و ثمانین و خمسماية

مرا و حیوة در هر دو موضع
 نفس حکیم است
 ع

شیخ جاکیر قدس الله تعالی سره

شیخ ابو الوفا بروی ثنا گفته است و طایفه خود را بدست شیخ علی
 هبیتی برای وی فرستاده است و ویرا تکلیف حضور نکرده است
 و گفته است که من از خدای تعالی درخواستم که جاکیر از جمله مریدان
 من گردد خدای تعالی ویرا بمن بخشیده و شیخ جاکیر را صل از گردان
 بود در صحرائی از صحرائی عراق یک روزه سا مرا متوطن شد و اینجا
 ی بود تا در سنه تسعین و خمسماية از دنیا برفت و قبر وی همانجا
 ۵ قوی گفته من شاهد الحق عرفی جل فی ستر سقط الکون من قلعه یکی
 از اصحاب وی گوید که روزی با وی بودم کله کاوان از پیش وی می گذ
 اشارت بیک کاو کرد و گفت این جامله است بکوساله نوجنین وین
 و آن فلان روز خواهد نداد و نذر ما خواهد بود و فلان و فلان
 از آن خواهند خورد و اشارت بکاو دیگر کرد و گفت این جامله است

بکوساله ماده و فلان وقت خواهد نداد و فلان و فلان از وی
 خواهند خورد و سکه سرخ را از وی نصیب است و الله که هر چه
 شیخ گفته بود واقع شدند سرخ بر اوید در آمد و از آن کوساله یک یاره
 شیخ ابو عبد الله محمد بن ابراهیم القرشی الهاشمی قدس الله تعالی
 امام العارفین و دلیل السالکین صاحب الاحوال الفاضله و الکرامات
 الباهرة ۵ وی گفته العالم من نطق عن سرک و اطلع الله علی عواقب
 امرک ۵ وی گفته که روزی در دنیا بودم تشنه شدم هیچ جا آب
 نیافتم و با من هیچ بنود که بان آب خرم می رفتم تا چاهی پیدا کنم
 که از آنجا آب کشم چاهی یافتیم که اعاجم بر آن جمع آمده بودند و آب
 می کشیدند یکی از ایشان مرا گفت قدری آب در بین رکوه کن مرا بزد
 و رکوه را از دست من گرفت و بینداخت من برفتم تا رکوه را بر گیرم و
 بسیار شکسته خاطر بودم دیدیم که در برکه آب شیرین افتاده است
 آب برداشتم و بخوردم و رکوه را بر آب کرده پیش اصحاب آوردم از آن
 آب بخوردند قصه را با ایشان بگفتم آنجا رفتند تا آب گیرند نه آب
 یافتند نه اثر آن دانستم که آیتی بود از آیات الهی توفیهم الله سنه تسع و تسعین

ابو الحسن علی بن حمید الصعیدی المعروف بابن الصباغ رحمه الله تعالی

صاحب الاحوال بلند و مقامات ارجند بود کرامات بسیار و خوارق
 عادات بی شمار از وی ظاهر شده است ۵ پدید روی صباغ بود و
 می خواست که بر سرش هم صباغ باشد بروی کران می آمد که بصحبت
 صوفیه می رفت و طریقه ایشان می ورزید و از صباغی بازی مانند
 ۵ روزی بدش آمد دید که جامهای مردم را رنگ نکرده است و وقت

گذشته است در غضب شده و درمکان تغارهای بسیار بود در هر يك
 رنگی دیگر چون غضب پدر را دید همه جاها را گرفت و در يك تغار نهاد
 غضب پدر زیاد شده و گفت دیدی که چه کردی و جاها را مردم را ضایع
 کردی هر یکی رنگی خواسته بودند و تو همه را يك رنگ کردی ابو الحسن
 دست دران تغار کرد و همه را بیکار بیرون آورد هر یکی آن رنگ شد
 که صاحبش خواسته بود چون پدرش آن بدید حیران ماند و ویرا بسوگ
 راه صوفیه باز گذاشت و از صنعت صباغی معذور داشت عادت
 وی آن بود که مادام که نام کسی را در لوح محفوظ از میدان خود ندیدی
 در صحبت خود راه ندادی روزی شخصی از وی طلب صحبت کرد شیخ سائ
 سر پیش فکند و گفت نزدیک ماهیچ وظیفه خدمتی نمائند است که بآن
 قیام نمایی آن شخص مبالغه کرد که ازان چاره نیست گفت هر روزی و
 و یک پشته خلفای آورده بعد ازان مدتی آن کار کرد دست وی بدر آمد
 آنجی خلفا را بآن ی دروید بینداخت و ترک صحبت فقر کرد شبی در خواب
 دید که قیامت قائم شده است و مردم بخرای می گذرند بعضی بسلامت
 می گذرند و بعضی در آتش می افتند چیزی طلبید که دست دران زندنیان
 متحیر ماند تا که دید که يك پشته ازان بشته را خلفا بر روی آتشی
 رود و خود را بر بالا آن انداخت و ویرا از آتش بیرون برد و بجای یافت
 ترسناک و هولناک و انخاب در آمد پیش شیخ رفت چون چشم شیخ
 بر وی افتاد گفت نگفتم که ترا خدمتی بیش ازین نمائند است از شیخ استغفا
 کرد و بر کار خود رفت توفی رضی الله عنه سنه اثنی عشر و ستائیه

ابو احی بن ظریف قدس الله تعالی روحه

خلفای
 روح را گویند

وی از مشایخ شیخ یحیی الدین بن العزنی است در فوقات می گوید که وی
 از بزرگترین مشایخی است که من دیدم و قازوی می آرد که گفت کسانی که
 برای شناسند همه اولیا الله اند گفتند چون چنین است یا اباحی گفت
 زیرا که هر يك از ایشان از دو حال بیرون نیستند یا آنست که در حق من
 خیر و نیکی می گویند یا غیر آن اگر چنانچه در حق من خیر و نیکی می گویند
 مرا صفت نمیکند مگر با آنچه صفت وی شده است اگر چنانچه او محل آن صفت
 نبودی و موصوف بآن نکستی مرا بآن صفت نکردی پس این شخص بزرگ
 من از اولیا الله است و اگر چنانچه در حق من بدی گویند وی صاحب فرا
 و کشف است که خدای تعالی و برابر حال من اطلاع داده است پس این کس هم از اولیا
 الله است

ابن الفارض الحوی المصري قدس الله تعالی روحه

گفت وی ابو جعفر است و نام وی عمر بن قیسله بنی سعد است قیسله طایفه
 مضعه رسول صلی الله علیه و علی آله و سلم جموی الاصل است و مصری
 المولد و المجتهد بدرویش از اکابر علمای مصر بود فرزند وی سیدی
 کمال الدین محمد گفت است که وی گفته که در اول تجرید و سیاحت از پدر
 خود اجازت می خواستم و در وادیها و کوچه ها که نزدیک مصر بود می گشتم
 و بعد از شبانه روزی کم یا بیش از جهت مراعاة خراطوی باز می گشتم و
 پیش وی می آمدم و چون پدر وفات یافت تجرید و سیاحت و سلوك
 طریقت حقیقت بالکلیه باز گشتم اما بر من هیچ چیز ازین طریق نفع
 نمیشد تا آن زمان که روزی خواستم که یکی از مدارس مصر را ببینم
 که بر در مدرسه پرست بقال وضوی سازد وضوی نه بر ترتیب
 شروع و اول دستهای خود بشت بعد ازان پایها را بعد ازان مسح

کشید بعد از آن روی پشت با خد کفتم عجب ازین پیر درین سن
در دیار اسلام بردم در سه در میان فقها و علمایان و ضوی می
نه بر ترتیب شرح آن پیر در من نگریست و گفت ای عمر بر تو در مصر هیچ
نی سوره فتحی که ترا دست دهد در زمین حجاز و مکه خواهد بود قصد
انجا کن که وقت فتح تو رسید است دانستم که وی را ولیا الله است و مرا
وی از آن وضوی غیر مرتب اظهار جهل و تبلیس و ستر حال بدین وی بنیستم
و گفتم یا سیدی من کجا و مکه کجا غیر بوسم حج است و هیچ رفیق و همراه
یافت نیست بدست خود اشارت کرد و گفت اینک مکه پیش روی تست
نظر کردم مکه را دیدم و پیران گذاشتم و روی بمکه نهاد و مکه از نظر
من غایب نشد تا بانجا در آمدم و ابواب فتح بر من کشاده شد و آثار
آن مترادف گشت در کوها و وادیها و مکه سیاحتی کردم تا آنکه
بر ادبی مقیم شدم که از انجا تا مکه ده شب از راه بود و طوالت خمس
را در محراب جماعت حاضر میشدم و با من در شدن و آمدن سبعی عظیم
للحلقه همراهی میکرد چون شتر بدو زانو در می آمد و می گفت یا سیدی
از کب و من هرگز سوار نشدم باز ده سال بر من گذشت تا که آواز
آن شیخ بقال بگوشتن آمد که یا عمر تعالی القاه فی الحضر و فانی
بتجلیل تمام بوی آمدم دیدم که محضراست بروی سلام کفتم و وی نیز بر من
سلام گفت دیناری چند بمن داد که باین تکفین و تجمین کن و جلال
تابوت مرا بر یک دیناری بد و بفلان موضع بهر از قوافه و میکنید آن سما
موضع است که اکنون قبر شیخ ابن الفارض آنجا است پس گفت تابوت مرا
در آن موضع بینه و منتظری باش که مردی از کوه فرود آید با وی بر من

نماز کرا آنگاه منتظر باش تا خدای تعالی چه کند چون وی وفات کرد و بوی
وی عمل کردم و تابوت و پیران محل که گفت بود بنهادم دیدم که مردی از کوه
فرود آمد چون مرغ شش پاان و ندیدم که بای وی بر زمین آمده باشد
و پیرانشا ختم شخصی بود که بیاده در بازارهای گشت و مردم با وی سخن می
می کردند و بر قفای وی سیلی میزدند پس گفت ای عمر پیش رو تا بروی
نماز کنیم پیش رفتم دیدم که میان آسمان و زمین مرغان سبز و سفید
با ما غازی گذارند چون از غار فارغ شدیم یک مرغ سبز عظیم الحلقه
از میان ایشان فرود آمد و زیر پای تابوت وی بنشست و تابوت و پیرا
فرود برد و با دیگر مرغان بیوست و همه تسبیح کویان می پریدند تا از نظر
غایب شدند من از آن حال تعجب کردم آن مرد گفت یا عمر اما سمعت ان
ارواح الشهداء فی جوف طیر خضر شرح بن الجنة حیث شأنت هم
شهداء السیوف و اما شهداء الجنة فكلهم اجسادهم و ارواحهم
فی جوف طیر خضر و هذا الرجل بنهم یا عمر من نیز از ایشان بودم از
زنی در وجود آمد مرا از میان ایشان برانندند و اکنون در بازارها مرا قفا
می زنند و بران زلت تا دیب می کنند و پیرا دیوانست شغل بر میون و
فنون لطایف که یکی از قصاید آن قصیده تائیه است که مقصد و بنجایه است
است که بایش و قد استهرت هذه القصيدة بین مشایخ الصوفیه و غیر
من الفضلاء و العلماء و علی الحقيقة آنچه بعد از سن و سلوک تمام در
قصیده از حقایق علوم دینی و معارف یقینی از ذوق خود و اذواق
کاملان اولیا و اکابر محققان مشایخ روح الله تعالی ارواحهم اجمعین
جمع کرده است در چنین نظمی این فایق گفت اند که کسی دیگر را میسر نشد

وینسور هیچ کس از اهل فضل و هنر بلکه مقدور اکثر نوع بشر نتواند بود
 عن كل لطف فيه لفظ كاشف . في كل معنى منه حسن باهر
 بحر ولا تكن الطفاوة عنبر . مزن وليكن الفيض جواهر
 شیخ رضی الله عنه فرموده است که چون قصیده تائیه گفته شد
 رسول را صلی الله علیه وعلی آله وسلم بخواب دیدم فرمودند که یا عمر ما تبت
 قصیدتک گفتیم یا رسول الله آنرا الواح الجنان و مرواح الجنان نام کرده ام
 فقال رسول الله صلی الله علیه وعلی آله وسلم لا بل سميتها نظم السلوك فسميتها
 بذلك . و حکایت کرده اند از اصحاب وی که گفتن وی این قصیده را نه
 بر قاع شعر بود بلکه ویرا کما بی جنبه ی رسید و روزها هفت یاده روز
 کما بیش از حواس خود غایب می شد چون بخود حاضر میشد املای کرد
 بی بیت یا جمل یا بجاه آنچه خداوند سبحان بروی دران غیبت فتح
 کرده بود بعد از آن ترک آن می کرد تا آن وقت که مثل آن حالت معاودت
 کردی شیخ شمس الدین یکی رحمه الله تعالی که از اصحاب شیخ صدر الدین
 قونیوی است قدس الله تعالی سر و شیخ الشیوخ وقت خود بود گفته است
 که در مجلس شیخ ما یعنی شیخ صدر الدین علما و طلبه علم حاضری شدند
 و در انواع علوم سخن می گذشت و ختم مجلس بر بیتی از قصیده نظم السلوک
 می شد و حضرت شیخ بران بزبان عجمی بخان غریب و معانی لدنی می فرمود
 که فهم آن نتوانستی کرد مگر کسی که از اصحاب ذوق بودی و کاه بودی که در
 دیگر گفتی که دران بیت معنی دیگر بر من ظاهر شده است و معنی
 غریب تر و دقیق تر از پیشتر بگفتی و بسیار می فرمود که صوفی می باید که
 این قصیده را یاد گیرد و با یکی که فهم آن کند معانی آنرا شرح کند

و هر شیخ شمس الدین گفته است که شیخ سعید فرغانی تمامی همت
 خود را بر فهم آنچه حضرت شیخ فرموده بود آورده بود و آنرا تعلیق
 می کرد و آنرا بقاری شرح کرده و ثانیاً بر آن همه از برکت انقاس
 حضرت شیخ ماست شیخ صدر الدین قدس الله تعالی سر **ه** قال
 الامام الیافعی رحمه الله تعالی وقد احسن یعنی شیخ ابن الفارض وصفه
 راجح المحبة دیوانه المشتمل على لطائف المعارف والسلوك والمحبة والشوق
 والوصل وغير ذلك من الاطلاحات والعلوم الحقيقية المعروفة
 في كتب المشايخ الصوفية ومن ذلك وصفة لها في هذا البيت المشهور
 هنيئاً لاهل الدير كم سكر و اجا . وما شربوا منها ولا كنهم هموا
 على نفسه فليكن من ضاع عمره . وليس له فيها نصيب ولا سهم
 و قال ايضا من المشهور انه وقع للشيخ شهاب الدین السهروردی
 رضی الله عنه فیض فی بعض حجاب فاتی الیه الشيخ الناظم رحمه الله
 فاستنشد الشيخ شهاب الدین رحمه الله من مريضه فانشد الشيخ
 الناظم رحمه الله قصیده واستمر في انشادها الى ان قال **شعر**
 اهلا لما لم يكن اهلا لموقعه . قول المبشر عبد الیاس بالفرح
 لك البشارة فاطلع ما عليك فقد . ذكرت ثم على ما فيك من عوج
 فقام الشيخ شهاب الدین رحمه الله فواجه من عنده من شیوخ
 الوقت الحاضرين وكان المجلس عامراً بشیوخ اجلاء وسادة من الاولیاء
 فخلع علیه هو والحاضرون قتل اربعاً خلة **ه** و قتی از شیخ ابن الفارض
 هفوه صادر شد ویرا بآن موأخذ کردند و قبضی عظیم که نزدیک بود که
 روح مفارقت کند واقع شد این بیت حریری بخواند **شعر**

من ذا الذي ماسا فقط . ومن له الحسنى فقط . شنید که در میان
 و آسمان می گوید اما شخص و پراغیدید . محمد الهادی الذی علیه جبریل هبط
 شیخ برهان الدین ابرهیم جعبری رحمه الله تعالی گفته است که در نو
 جعبر در سیاحت بودم و با خود حدیث التذاد بفنا در محبت می کردم
 ناگاه مردی چون برق خاطف بگذشت و این بیت می خواند **شعر**
 فلم تقو في ما لم تكن في فانيا . ولم تقن ما لم تجتلي فيك صوة
 دانستم که آن نفس محبی است در می و می بجسم و ویرا بگفتم و گفتم این
 نفس اینجا بتور سید است گفت این از انقاس برادرم شرف الدین ابن
 الفارض است گفتم اکنون وی کجا است گفت پیش ازین نفس و از حجاز
 می شنیدم و اکنون از جانب مصری آید و حالا وی مختضر است و ما مورد
 شد ام بآنکه در وقت انتقال وی حاضر باشیم و بروی نماز گزارم و اکنون
 بسوی وی می روم و بسوی مصر متوجه شد و من نیز متوجه شدم و
 بوی آن مرد می یافتیم و در عقب وی می رفتم تا بر شیخ ابن الفارض
 در آمدم و وی مختضر بود گفتم سلام عليك ورحمة الله وبركاته گفت
 عليك السلام یا ابرهیم بنشین و بشارت باد ترا که تو از مرگ اولیا خدا
 سبحانه و تعالی گفتم یا سیدی می دانم که این بشارت از حضرت حق
 سبحانه که بر زبان تو می گذرد اما می خواهم که جهت آنرا بدانم تا دل من
 از آن اطمینان یابد که نام من ابرهیم است و مرا از ستر مقام ابراهیمی
 که گفت قل لا یجوز لیطمین قلبی نصیبی هست گفت از خدای تعالی در
 خواستم که در وقت انتقال من جماعتی از اولیا الله حاضر شوند
 تو حاضر شدی پس لابد تو از ایشان باشی بعد از آن دیدم که بهشت

برو متمثل شد چون بان نظر کرد گفت آه و کویه عظیم بر گرفت ورنه وی
 تعبیر پذیرفت و این بیتها خواندن گرفت **شعر**
 ان كان مترلق في الحب عندكم . ما قد رایت فقد ضیعت آیامی
 امنية ظفرت روحی بها زمنا . الیوم احسبها اضعاف احلام
 سن گفتم ای سیدی این مقام بزرگست گفت ای ابرهیم رابعه عده
 که زنی بود گفته است و غیرتک ما عبدك خوفا من نارك ولا رغبة في
 جنتك بل كما انه لو جعل الكبر و محبة فيك و این مقام نه آن مقام است
 که من آنرا طلب کرده ام و عمر در جست و جوی آن بسر برده ام پس بعد از آن
 آرام گرفت و خندان شد و بر من سلام گفت و وداع کرد و گفت در
 پنجشنبه من با جماعت حاضر باش و بر من نماز کن و سه روز بر سر قبر من
 بیاش بعد از آن بیلا د خود رو بعد از آن بخاطبه و مناجات مشغول
 شدم شنیدم که قایلی میگفت که آواز وی می شنیدم اما شخص ویرانی
 دیدم یا عمر فارتوم وی گفت **شعر** . اروم وقد طال المدى منك نظره
 و کمر من دما آردون مرماي ظلت . بعد از آن خندان و کشاده روی
 بحق بیوست دانستم که مقصود وی ببادند و مراد وی بر کنارش نهاد
 و هم شیخ ابرهیم جعبری گفته است که در وقت انتقال وی جمعی
 کثیر از اولیا الله حاضر بودند بعضی دای شناختم و بعضی را نمی شناختم
 و از آنجمله عزیزی که سبب معرفت من بوی شده بود و من در عمر خود جاذبه
 از آن بزرگوار تر ندیده بودم مرغان سفید و سبز بر سر آن پروازی کردند
 و مردم بسیار بر خجل آن کرده آمده بودند و روح مقدس حضرت رسالت
 صلی الله علیه و علی آله و سلم حاضر آمدن بود و بروی نمازی کرده و ارواح انبیا

واولیا انس و جن طایفه بعد از طایفه اقتدا بان حضرت کرده بروی
 نمازی کردند و من با هر طایفه نماز میکردم بدین سبب دفن وی تا آخر
 یافت و تا آخر روز کشید و هر کپی در آن سخن میگفتند بعضی میگفتند
 این در حق وی تادیبی است که در محبت دعوی مقام بلندی کرده و بعضی
 غیر آن می گفتند و همه از سر کار محجوب بودند الا من شاء الله چون آخر
 روز ویراد فن کردند بمقتضی وصیت وی سه روز آنجا اقامت کردم و بی
 احوال عجیب و غریب مشاهده افتاد که عقول را طاقت ادراک آن نیست
 و وقتی شیخ برهان الدین مذکور با جمعی از بکار زیارت وی رفته بودند
 دیدند که خاک بسیار کرد قبر وی در آمد و کرد بران نشسته این بیت بخواند
 ساکنین اهل القبر حق بقره هم . علیها تراب الذل بین المقابر
 بعد از آن خاکها و کردها بر فتنه و بدامن مبارک خود می بردند
 تا جوی قبر ویرا پاک ساختند . تو رفو الله تعالی عنه فی الثانی
 من جمادی الاولی سنة اثنتین وثلثین وستمائة .

ابراهیم بن معصا الحسینی رحمه الله
 کتبت وی ابواسحق است صاحب ایات ظاهره و مقامات فخریه بوده
 مذهب وی محکمی و نفی وجود و افلاس و ناداشت بوده است . شیخ
 عبدالقادر گیلانی قدس الله تعالی روحه گفته **شعر**
 انا بلبل الافراح املا دوحا . طربا و فی العلیا باز اشهب
 و شیخ ابرهیم در مقابله آن جنین گفته است **شعر**
 انا ضرع الرجا ضی آمله بیره . تننا و فی البیدا کلب اخرج
 روزی یکی از شاگردان وی در آمد و گفت دو بیت شنیده ام که مرا

بسیار خوش آمده است گفت کدامست آن برخواند که **شعر**
 وقایله انفتت عرک مسرفا . علی سرف فی تیره و دلال
 فقلت لها کفی عن اللو وانی . شغلته به عن هجره و وصال

شیخ ابرهیم گفت این نه مقام نیست و نه مقام شیخ تو چنین گویند
 که چون اجل وی نزدیک شد بموضع قبر خود آمد و گفت یا قیر قدجا
 زیر و آغا مقیم شدی نیک ویرا علی و مرضی باشد و عن قریب
 بجوار رحمت حق میوست . سنة سبع وثمانین وستمائة .

شیخ محیی الدین محمد بن علی بن العزیز قدس الله تعالی روحه
 وی قدوه قایلان بوحده وجود است و بسیاری از فقها و علما را
 مروی طعن کرده اند و اندکی از فقها و جماعتی از صوفیه ویرا بزرگ داشتند
 الله تقوه قهقنیا عظیما و مدحوا کلامه مدحا کریم و وصفوه بعلو المقام
 و اخبروا عنه بما یطول ذکر من الکرامات هکذا ذکره الامام الیافعی
 رحمه الله تعالی فی تاریخیه . ویرا اشعار لطیف غریب است و اخبار نادیده
 مصنفات بسیار دارد . یکی از بکار مشایخ بغداد در مناقب وی کتاب
 جمع کرده است و در آنجا آورده که مصنفات حضرت شیخ قدس سره
 از بانصدر یاد تست . و حضرت شیخ بالتماس بعضی از اصحاب رساله در
 فهرست مصنفات خود نوشته است و در آنجا زیادت از دو بیت
 و پنجاه کتاب را نام برده بیشتر از در تصوف و بعضی در غیر آن و در خطبه
 آن رساله فرموده که قصد من در تصنیف این کتب نه چون سایر
 مصنفان تصنیف و تالیف بود بلکه سبب بعضی آن بود که بر من از
 حق سبحانه امری وارد می شد که نزدیک بود که مرا بسوزد خود را بپایان

بعضی از آن مشغول می ساختم و سبب بعضی دیگر آنکه در خواب یا در مکاشفه
از جانب حق سبحانه و تعالی بآن مأمور می شدم **در تاریخ** امام یافعی رحمه
مذکور است که گفته اند که ویرا یا شیخ شهاب الدین سهروردی قدس الله
تعالی روحهما اتفاق ملاقات واجتماع افتاده است و هر یک از ایشان
در دیگری نظر کرده و آنکه از یکدیگر مفارقت نموده اند و آنکه در میان
ایشان کلاهی واقع شود بعد از آن ویرا از حال شیخ شهاب الدین پرسید
اند گفته است **رجل مملو من قربة الى قدسه من السنة** و شیخ شهاب
الدین را از حال وی پرسیده اند گفته است که **هو بحر الحقایق** و نسبت خرقه
وی در تصوف بیک واسطه به شیخ عبدالقادر گیلانی قدس الله تعالی سر
می رسد و نسبت دیگری در خرقه بخضر علیه السلام می رسد بیک واسطه
قال فواسه عنه لبیت هذه الطريقة المعروفة من يداني الحسن بن علي
بن عبد الله بن جامع ببستانه بالمقلى خارج الموصلى سنة احدى و ستماية
وكتبها ابن جامع من يد الخضر عليه السلام وفي الموضع الذى البسه اياها
البسنيها ابن جامع وعلى تلك الصورة من غير زيادة ونقصان و نسبت
دیگروى بخضر میرسد علیه السلام واسطه **قال فواسه عنه صحبت انا والخضر**
عليه السلام وتادبت به واخذت عنه في وصية او صاينها نفاها التسليم
لقالات الشيخ وغير ذلك ورايت منه ثلثة اشياء من خرقه العوايد
رايته يمشي على الجروطى الارض ورايته يصلي في الهواء واعظم اسباب
طعن طاعنان دروى كتاب فصوص الحكم است وهما ناكه منشاء
طعن يا تقليد ونقص است يا عدم اطلاع بر مصطلحات وى يا غرض
معانى وحقایق که در مصنفات خود درج کرده است و آن مقدار حقا

محمّد

و معارفی که در مصنفات وی بتخصیص در فصوص و فتوحات اندراج
یافته است در هیچ کتاب یافت نمی شود و از هیچ کس ازین طایفه
نشده است و این فقیر از خدمت خواجه برهان الدین ابونصر پارسا قدس
جنین استماع دارد که می گفت که والد ما می فرمود که فصوص جانست و فتوحات
دل و هر جا که والد بنحو ادایشان در کتاب فصل الخطاب قال بعض
الكبراء العارفين گفته است مراد بآن حضرت شیخ است قدس سر **و**
روى الشيخ مؤيد الدين الجندی فی شرحه لفصوص الحكم عن شيخه الشيخ
صدر الدين القوينی قدس سر **انه روى عن الشيخ رضى الله عنه انه**
قال لما وصلت الى الحرم من بلاد اندلس عزمت على نفسي ان لا اركب البحر
الا بعد ان اشهد تفاصيل احوالى الظاهرة والباطنة الوجودية بما قد
سبحانه على ولى ومقلى الى آخر عمرى فوجهت الى الله سبحانه بحضور تلامي
وشهود عام ومراقبة كاطلة فاشهد فى الله سبحانه جميع احوالى ما جرى
ظاهرا وباطنا الى آخر عمرى حتى صحبت ابيك اسحق بن محمد وصحبك
واحوالك وعلومك وادواك ومقاماتك وتجلياتك ومكاشفاتك وجميع
حظوظك من الله سبحانه ثم ريك البحر على بصيرة ويقين وكان ما كان
ويكون من غير اخلال واختلال **وهم** در فتوحات آورده است حکایات
از حال خود **وَلَقَدْ آمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِرَسُولِهِ وَبِمَا جَاءَنَا بِهِ بَحْلاً وَمُقَصِّداً وَتَأْصَلَ**
الإنسان تفصيلا ولم يصل إلينا ولم يثبت عندنا نحن مومنون بكل ما
جاء به فى نفس الامر اخذت ذلك عن ابوى اخذ تقليد ولم يحظر ما حكم
النظر العقلى فيه من جواز واحالة ووجوب فعلت على اياى بذلك حتى
علمت من اين آمنت وكشف الله عن بصرى وبصيرتى وخیالى فوايتبعين

و بماذا آمنت

البصر ما لا يدرك الاله ورايت بين البصيرة ما لا يدرك الاله ورايت بين
 الخيال الاله فصار الامر على مشهودا والحكم المتخيل المتوهم بالتقليد
 موجودا فعلت قد مرتبته وهو الرسول المبعوث الى محمد صلى الله
 عليه وعلى الله وسلامه وشاهدت جميع الانبياء كلهم من آدم الى محمد
 عليهم السلام واشهد في الله تعالى المؤمنين بهم كلهم حتى ما بقي
 منهم من احد من كان وهو يكون الى يوم القيمة خاصتهم وعامتهم
 ورايت مراتب الجماعة كلها فعلت اقدارهم واطلعت على جميع ما آمنت
 به بجملة ما هو في العالم العلوي وشهدت ذلك كله فما زخر جني لم
 ما رايته وعانيت عن ايماني فلما اقول واعمل ما ا قوله واعمله لقوله
 النبي صلى الله عليه وعلى الله وسلامه لا لعلي ولا لعيني ولا لشهودي فواخت
 بين الايمان والعيان وهذا عز الوجود في الاتباع فان منزلة الاقدام
 للاكا بزمان يكون هنا اذا وقعت المعاينة لما وقع به الايمان فيعمل
 على عين لا على ايمان فلم يجمع بينهما ففاته من الكمال ان يعرف قدرة و
 منزلته فهو وان كان من اهل الكشف الله له عن قدرة ومنزلة
 فجهل نفسه فعمل على المشاهدة والكمال من عمل على الايمان مع ذوق
 العيان وما انتقل ولا اثر فيه العيان وما رايته لهذا المقام ذائقا
 بالحال وان كنت اعلم ان له رجلا في العالم لكن ما جمع الله بيني و
 بينهم في رؤية اعيانهم واسمايهم فقد يمكن ان اكون رايته
 وما جمعت بين عينه واسمه وكان سبب ذلك اني ما عقلت نفسي
 قط الى جانب الحق ان يطلعني على كون من الاكوان ولا حادثه من المواد
 وانما عقلت نفسي مع الله ان يستعملني فيما يرضيه ولا يستعملني فيما

بصيرة

العيان

يبعد في عنه وان يخصني بمقام لا يكون لمبتغ اعلى منه ولو اشركني
 فيه جميع من في العالم لم تثن ذلك فاني عبد محض لا اطلب القفوف
 على عبادة بل جعل الله في نفسي من الفرح ان اتمنى ان يكون العالم كله على قدم
 واحد في علي المراتب فخصني الله بنجاة امر لم يخطر لي بالي فشكرت الله
 تعالى بالجر عن شكره مع توفيتي في الشكر حقه وما ذكرت ما ذكرته من
 حالي للفخر لا والله وانما ذكرته لامين الامر الواحد لقوله تعالى واما بنعمة ربك
 فحدث واية نعمة اعظم من هذه والامر الآخر ليسمع صاحب تمة فحدث
 في همه لاستعمال نفسه فيما استعملتها فينال مثل هذا فيكون معي و
 في درجتي وانه لا ضيق ولا جرح الاله المحسوس ه شيخ صدر الدين قدس
 در كتاب فكوني فرمايد كه شيخ ما را نظر بود مخصوص كجون خواستي
 كه بر حال كسي اطلاع يافتني نظري بوي كودي واز احوال اخروي ودينوي و
 در باب جهل و جهارم از فوقات مذكور است كه شيخ ميگويد كه وقتي
 مرا از من بستند روزگاري بر من گذرانيدند كه نماز ميكنم از دم بجا
 و امام بودم وجميع اعمال نماز جنازه بي بايست بجاي مي آوردم و مرابان
 همچ شعورني نه بجماعت و نه بجل آن و نه بهيچ جيز از عالم محسوس و باين
 كه ميگويم مرا بعد از افاقت خبر كردند ان من بخود مي انستم هر چه از من
 واقع شده بود چون حر كات تايم بود كه ازوي صادر مي شود و ووي از ان
 آگاه نه دانستم كچي تعالى وقت مرا بمن محفوظ داشته بود و باين جهان
 كرده بود كه با شبلي كرده بود كه ويرا در اوقات نماز بوي بازي دادند اما
 نمي انم كه ويرا با آن شعور بود يانه آنرا با جنيد قدس سره گفتند كه گفت
 الحمد لله الذي لم يجر عليه لسان ذنب ه وهم در فوقات مذكور است

زمستان بود و در مجلس منقل آتش فروخته بودند آن فلسفی گفت که عامه
میگویند که ابراهیم علیه السلام را در آتش انداختند و نسوخت و این بحال است
زیرا که آتش بالطبع محرق است مگر اجساد قابل دایم بنیاد نایل کرد و گفت
مراد با آتش مذکور در قرآن آتش غضب نمرود است و مراد با انداختن ابراهیم
در آن آتش آنست که آن غضب بروی واقع شد و مراد با آنکه آن آتش ویرا
نسوخت آنکه غضب بروی نراند بجهت غلبه ابراهیم بروی بدلیل و محبت
چون آن فلسفی از کلام خود فارغ شد بعضی از حاضران آن مجلس و ظاهر
آنست که بآن خود را میخواستند گفت چه میگوی که ترا صدق آنچه خدای تعالی
گفته است که آتش بر ابراهیم علیه السلام نبرد و سلام کرد ایندم بنمایم و مقصود
من ازین رفع انکار معجزه ابراهیم علیه السلام بود نه اظهار کرامت خویش
آن منکر گفت که این نمی تواند بود گفت این آتش که در منقل است همان آتش
هست که میگوی بالطبع محرق است گفت هست منقل را برداشت و آتشها را
در دامن منکر ریخت و مدتی بکناشت و بدست خود هر طرف میگردانید
و جامه وی نسوخت باز آن آتش را در منقل ریخت و منکر را گفت دست
خود بیا ز چون دست خود بنزدیک آتش رسانید بسوخت پس گفت رو
شد که سوختن و ناسوختن آتش بفرمان خدا و ندست سبمانه نه بجز طبع
منکر اعتراف نمود و ایمان آورد **و** هم در فوق حالت می آرد که شیخ ابوالعباس
جریری در سنه ثلث و ستمایه در مصر باین گفت که با شیخ ابو عبدالله
قربانی در بازاری رفتیم و وی برای فرزند صغیر خود قصریه گرفته بود
و قصریه ظرفی را گویند از شیشه که در آنجا بول کنند جماعتی مردم صالح با
میوستند جای بنشینیم که چیزی خوریم ناظر بآن قرار گرفت که بجهت نان

خورش قدری شیر شکر بکشد ظرف حاضر نبود گفتند آن قصریه نوست
و هیچ ناپاکی در آنجا نرسیده آن شیر را در آنجا کردند چون بخوردیم و مرد
پراکنده شدند با ابو عبدالله می رفتیم و قصریه در دست وی و اسه که
من و ابو عبدالله قربانی هر دو شستیم که از آن قصریه آواز آمد که بعد از آنکه
اولیا آردای تعالی در من چیزی خورده باشند من جایگاه بول و ناپاکی
شوم سو کند بخدای تعالی که بمن عین نخواستند بود از دست وی بجهت
و بر زمین افتاد و خود بشکست و از آن صورت حالی عجب درها تصرف
کرده شیخ گفت است رضی الله عنه که با شیخ ابوالعباس گفتیم که شما از مو
آن قصریه غافل شده اید مقصود نه آنست که شما توهم کرده اید بسیار
ظرفها که در آنجا کسائی بهتر از شما چیزی خورده اند و جایگاه ناپاکی شده
بلکه مقصود از آن تنبیه شما بود است که بعد از آنکه دلها را شما موصوع
خدای تعالی شده است می باید که آنرا موصوع اغیار نکردانید و در آنجا چنین
های که خدای تعالی از آن نمی کرده است جاندهید و آنکه بشکست آتش
بآنست که می باید که پیش حق سبحانه بمن عین شکسته باشید شیخ ابوالعباس
انصاف داد که ما از آنچه تو فرمودی غافل بودیم **و** هم در فوق حالت می
آرد که یکی از احوال من بادشاه تلمسان بوده است نام وی یحیی بن یحیی
و در زمان وی شیخی بود که ویرا ابو عبدالله تونسلی گفت اندک از خلق
منقطع گشته بود و در بیرون تلمسان در موضعی بیادست مشغولی
بوده روزی از آن موضع به تلمسان می رفتم یحیی بن یحیی در خیل و چشم
خود در راه بوی رسید و ویرا گفت اندک که این عبدالله تونسلی است سراسر
باز کشید و بروی سلام کرده و جامه ها را فاخر در برداشته پرسیده است

که ایها الشیخ با این جاها که من پوشیده ام نماز روا هست شیخ
 بخندیده است یحیی گفته است جرای خندی گفته از نادانی و کم عقلی
 تو حال تو بحال یکی ماند که در مرداری افتاده باشد و از آن سیر
 خورده باشد و سر پای وی از خون و نجاست آلوده باشد چون
 ویرا بول آید پای خود بردارد که ناکاه از آن بول رشاشه بوی تر
 شکم تو از حرام پر بر آمدن و منظم عباد در کردن تو بسیار است و تو
 از آن ی پرستی که نماز تو درین جاها روا هست یا فی یحیی بگریست
 و از اسب خود فرود آمد و ترک سلطنت کرد و ملازم شیخ شد چون سه
 روز پیش شیخ بود شیخ دیسمانی آورد و گفت ایام مهانی تمام شد بخیز
 و هیزم می کش و می فروش در میان بستند و هیزم بر سر خود می نهاد و
 بیازادی آورده و مردم ویرا بعد از سلطنت بآن حالی دیدند و می گو
 و هیزم دای فروخت و مقدار قوت خود می گرفت و باقی را صدقه
 می کرد و همیشه در شهر خود بود تا در گذشت وقتی که کسی از شیخ التماس
 دعا کردی گفتی التماس دعا از یحیی کیند که وی از پادشاهی بزه داند
 و شاید که اگر بآن مبتلا بودی بزه دینامدی **ه** شیخ رکن الدین علاء
 الدوله قدس الله تعالی روحه بیزرکی و کمال حضرت شیخ رضی الله تعالی عنه
 در بسیاری از حوائی فحیات اعتراف نموده است چنانکه در خطاب بوی
 نوشته که ایها الصدیق و ایها المقرب و ایها الولی و ایها العارف الحق
 و این حواشی حالا بظوی بر کار فو حات موجود است اما ویرا در آن در
 معنی که حضرت حق را وجود مطلق گفته است تخطیه بلکه تکفیر کرده است
 و بعضی از اهالی عصر که مخنار مرد و شیخ را تتبع بسیار کرده بود و برود

این حواشی را در کتاب
 فی الجواهر فی شرح
 معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی الآثار
 فی شرح معانی آثار

اعتقاد و اخلاص تمام داشت در بعضی از رسائل خود نوشته است که در
 حقیقت توحید میان ایشان خلاف نیست و تخطیه و تکفیر شیخ رکن
 الدین علاء الدوله مر شیخ را رضی الله عنه راجع بآن معنی است که وی
 از کلام شیخ فهم کرده نه بآن معنی که مراد شیخ است زیرا که وجود را سه
 اعتبار است یکی اعتبار روی بشرط شی که وجود مقید است دوم بشرط
 لاشی که وجود عام است و سیوم لا بشرط شی که وجود مطلق است آنکه
 شیخ رضی الله عنه ذات حق را سبحانه وجود مطلق گفته بمعنی آخر
 و شیخ رکن الدین علاء الدوله انرا بر وجود عام حمل کرده و در نفی و انکار
 آن مبالغه نموده با وجود آنکه خود باطلاق وجود ذات بمعنی اخیر اشارت
 کرده است چنانچه در بعضی رسائل فرموده است که الحمد لله علی الایمان
 بوجوب وجوده و ترا هت ان یکون مقیدا محذورا او مطلقا لا یکون له
 بلا مقیداته و وجود چون مقید محذود نباشد و مطلق نباشد که
 وجود وی موقوف باشد بر مقیدات ناجار مطلق خود بود لا
 بشرط شی که هیچ یک از مقید و عموم مشروط نباشد و قیود و قیای
 شرط ظهور وی باشد در مراتب نه شرط وجود او فی حد ذاته و ترا
 که میان شیخ رکن الدین علاء الدوله و شیخ کمال الدین عبدالرزاق
 کاشی رحما الله تعالی بیش ازین مذکور شد آن نیز ازین قبیل تواند
 بود و الله تعالی علم بالسرائر **ه** در رساله اقبالیه مذکور است که در
 در مجلس شیخ رکن الدین علاء الدوله پرسید که شیخ یحیی الدین اعلم
 که حق را وجود مطلق گفته است در قیامت بآن معاقب باشد یا نه
 فرمود که من این نوع سخنان را قطع نمی خواهم که بزبان را نم کاشکی ایشان

نیز گفتند چه سخن مشکل گفتن روا نیست اما چون گفته شد ناکام
 تاویل می باید کرد تا درویشان را شبهه در باطن نیفتد و نیز در حق بزرگان
 بی اعتقاد نشوند من میدانم که بحیثی الدین اعرابی ازین سخن خواسته است
 که وحدت را در کثرت ثابت کند وجود مطلق گفته است تا معراج
 دوم را بیان توان کرد که معراج دوست یکی آنکه کمال الله و کمال یسوع
 شیخ بود و یافتن آن آسانست دوم آنکه الآن کما کان و شرح این مشکل
 ترست او خواست که ثابت کند که کثرت مخلوقات در وحدت حق هیچ
 زیادت نکند وجود مطلق در خاطر افتاده است چون يك شق او برین
 معنی راست بوده است و بر آخرش آمد و از شق دیگر که نقصان لازم
 می آید غافل مانده پس چون قصد وی اثبات وحدانیت بوده باشد حق تعالی
 از وی عفو کرده باشد چه هر که از اهل قبل اجتهاد می کرده است در کمال
 حق اگر خطا کرده است بنزد يك من چون مراد او کمال حق بوده است اهل
 بجاه خواهد بود و مصیب از اهل درجات و کذا الشیخ رضی الله عنه
 بر سینه من بلاد الاندلس لیلۃ الاثنين السابع عشر من رمضان سنة
 ستین و خمسمایه و تو فی لیلۃ الجمعة الثانیة والعشرون من شهر ربیع
 الآخر سنة ثمان و ثلثین و ستمایه بدمشق و دفن بظاهرها
 فی سفح جبل قاسیون و حالیا آن موضع بصالحیه مشهورست
شیخ صدر الدین محمد بن اسحق القزینی قدس الله تعالی روحه
 کنیت وی ابوالمعالی است جامع بوده است میان جمیع علوم چه ظاهری
 و چه باطنی چه عقلی و چه نقلی بیان وی و خواجه نصیر الدین طوسی اسوله
 واجوبه واقفست و مولانا قطب الدین علامه شیرازی در حدیث شاکرود

و بیست کتاب جامع الاصول را بخط خود نوشته است و بروی خواندن
 و بان افتخار می کرده و ازین طایفه شیخ مؤید الدین جندی و مولانا
 شمس الدین ایکی و شیخ فخر الدین عراقی و شیخ سعید الدین فرغانه
 قدس الله تعالی ارواحهم و غیر ایشان از اکابر در حجر تربیت وی بوده اند
 و در صحبت وی پرورش یافتند با شیخ سعید الدین جوینی بسیار صحبت
 داشته است و از وی سولات کرده **شیخ** رضی الله عنه در آن وقت که از
 بلاد مغرب متوجه روم بود در بعضی مشاهد خود بوقت ولادت وی و
 استعداد و علوم و تجلیات و احوال و مقامات وی و هر چه در مدت
 عمر و بعد از مفارقت در برترخ و بعد از برترخ بروی گذشت و خواهد
 گذشت مکاشف شد بل شهد احوال اولاده الالهین و مشاهد هیم
 و مقامات هیم و علوم هیم و تجلیات هیم و اسمایم عند الله و حلیه کل
 واحد منهم و اجوامهم و اخلاقهم و کل ما یجری لهم و علیهم الی آخر
 اعمارهم و بعد المفاارقة برازخهم و بعدها و چون بقینه رسید
 بعد از ولادت وی و وفات پدرش مادر وی بعقد نکاح شیخ درآمد
 و وی در خدمت و صحبت شیخ تربیت یافت و نقاد کلام شیخ است
 مقصود شیخ در مسئله وحدت وجود بروهی که مطابق عقل و شرع باشد
 جز بتبع تحقیقات وی و فهم آن کاینی نیست و بر این مصنفات
 است چون تفسیر فائده و مفتاح الغیب و نصوص و فکوک و شرح
 حدیث و کتاب نقفات الالهیه که بسیاری از واردات قدسیه خود را
 در اینجا ذکر کرده است و هر کس که می خواهد که بر کمال وی درین طریق
 فی الجمله اطلاع یابد کو آنرا مطالعه کن که بسی از احوال و اذواق و مکاشفات

و منازلات خود در اینجا نوشته است در اینجا می گوید که در سیاه عشر
شوال سنه ثلث و خمسين و ستايمه در واقعه طویل حضرت شیخ را
دیدم و میان من و وی سخنان بسیار گذشت در آثار و احکام الهی مخفی
چند گفتم بیان من ویرا بسیار خوش آمد چنانکه روی وی از بشاشت
آن درخشیدن گرفت سر مبارک خود را از ذوق می جنبانید و بعضی از
سخنان را اعاده می کرد و می گفت ملیح ملیح من گفتم یا سیدی ملیح تویی که
ترا قدرت آن هست که آدمی را تربیت کنی و بجای رسانی که چنین چیزها
را دریاید و لعمری که اگر توانسانی ما سوای تو همه لاشی اند بعد از آن
بوی نزدیک شدم و دست ویرا بوسیدم و گفتم مرا بتو یک حاجت
دیگر ماند گفت طلب کن گفتم می خواهم که متحقق شوم بکیفیت شهود
دائم ابدی ابدی تو مرتجلی ذاتی را و کنت اغنی بذلك حصول ما کان حاصلا
له من شهود الحقّی الذی لا حجاب بعد ولا مستقر للکمال دونه گفت
آری و سوال مرا اجابت کرد و گفت آنچه خواستی میزد و هست با آنکه خود
سیدانی که مرا اولاد و اصحاب بودند و بسیاری از ایشان را گفتم و زنده کرد
و فرد آنکه مرد و کشته شد آنکه کشته شد و هیچ کدام را این معنی بیشتر
نشد گفتم یا سیدی الحمد لله علی اختصاص بهذه الفضيله اعلم انک تجتهد
و سخنانی دیگر گفتم که افشاء آن نمی شاید آنکه از آن وقعه در آمدم
و المنة لله علی ذلك میان وی و مولا ناجلال الدین روی قدس سرهما
اختصاص و محبت و صحبت بسیار بوده است روزی مجلس عظیم بود
و اکابر قونیه جمع و شیخ صدر الدین بر صدر صفا بالای سجاده خود
نشسته بود خدمت مولوی درآمد شیخ سجاده خود را بوی گذاشت

مولانا نشست و گفت بقیامت چه جواب گویم که بر سجاده شیخ جانشستم
شیخ فرمود که بربك گوشه تو بنشین و بربك گوشه من بنشینم خدمت مولانا
نشست شیخ فرمود که سجاده که نشست ترا نشاید ما را نیز نشاید
سجاده را برداشت و دور انداخت خدمت مولانا پیش از وی وفات
کرده است و وصیت نماز خود بوی کرده کوبید که شیخ شرف الدین قوی
از شیخ صدر الدین قدس سرهما پرسید که من آیتن الی این و ما الحاصل
فی البین شیخ جواب داد که من العلم الی العین و الحاصل فی البین
تجدد نسبه جامعه بین الطرفين ظاهره بلحی کتین

شیخ سید الدین الحیدری رحمه الله تعالی

وی از شاگردان و مریدان شیخ صدر الدین است جامع بوده است بین
علوم ظاهری و باطنی بعضی مصنفات شیخ بزرگ را چون فصوص الحکم
و مواقع النجوم شرح کرده است و ماخذ سایر شرح فصوص شرح و بیست
و در اینجا تحقیقات بسیار رست که در سایر کتب نیست و کمال وی از آن
معلوم می شود و می گفته است که شیخ صدر الدین قدس سر خطبه
فصوص را از برای من شرح کرد و در آثار آن واردی غیبی بروی ظاهر
شد و آثار آن ظاهر و باطن را فر و گرفت آنکه در من تضرع کرد عجیب
و مضمون کتاب را تمام در شرح خطبه مفهوم من کرد اینده و چون این
معنی را در من یافت گفت من نیز از حضرت شیخ درخواستم که کتاب
فصوص را بر من شرح کند خطبه را شرح کرد و در آثار آن در من تضرع
کرد که مضمون تمام کتاب را معلوم شد پس این حکایت سرود شدم
و دانستم که مرا بهره تمام خواهد بود بعد از آن مرا فرمود که آنرا شرحی

بنویس بین در حضور وی جلالاته و امثالاً امر خطبه را شرح
 کردم و هم وی گفته که محل بیان این معنی که کل را قوت ظهور در جمیع
 مواطن هست بعد از مفارقت ازین نشاء که در بغداد بود و شخص در
 منزل من فرود آمده بود که دعوی وی آن بود که مهدی است و از من برآ
 دعوی که اوست طلبیده من گفتم که پیش خدای تعالی کواهی می دهم که تو مهدی
 نیستی و دروغ می گویی با من بمعادات و دشمنی برخاست و جماعتی
 را از ملاط و نصیر جمع کرد و ایشانرا با یزیدی من دلات کرد پناه
 بروحانیت شیخ بزرگ شیخ محیی الدین بردم و بحقیقت تمت متوجه
 وی شدم دیدم که ظاهر شد و بیک دست خود هر دو دست آن مدعی
 را بگرفت و بیک دست دیگر هر دو پای و پراو گشت بر زمینش زخم
 گفتم یا سیدی حکم فرمان تراست پس باز گشت و برفت من برخاستم
 و بمسجد رفتم و آن مدعی با اتباع خود بقصد ایدای من اجتماع کرده بودند
 من بایشان التفات نکردم و پیش محراب رفتم و غار خود بگزاردم و
 ایشان بر من هیچ دستی نیافتند و شرایشرا خدای تعالی از من بگردانید
 بعد از آن آن مدعی بردست من توبه کرد و مسافر شد و هم وی گفته
 که از شیخ خود شیخ صدر الدین شنیدم که شیخ بزرگ را با خضر علیه السلام
 اتفاق ملاقات افتاد گشت از برای موسی بن عمران صلوات الرحمن علیه
 هزار ساله از انچه از اقل ولادت وی تا زمان اجتماع بروی گذشته بود
 مهیا ساخته بودند وی بر سه مسئله از ان صبر نتوانست کرد و اشارت
 باین معنی است آنکه حضرت رسالت صلی الله علیه و علی آله وسلم فرموده
 که لیت اخي موسى سكت حتى يقض علينا من ابنايها و ویرا بر طریق این

الفارض رحمه الله در بیان حقایق و معارف اشعار عربی لطیف است و از آن
 این دو بیت که شیخ فخر الدین عراقی در کتاب لمعات آورده **شعر**
 البحر يجيد على ما كان في قدم ان المجاوت امواج وانهار
 لا يجنيك اشكال تشاكلكما عن تشكلك فيها وهي استار
 و این بیت دیگر **شعر** هو الواحد الوجود في الكل و احد
 سوى انه في الهم سمي بالسوى وهما ناكه في قصيد تايه
 فارضيه را جوابی گفته است و از ان قصیده است این دو بیت **شعر**
 فافعلك يرضاني بكل محبة فازلت احواء بكل مودة
 فمتنع عنه انفصالي و واجب وصالي بلا امكان بعد و قربه
شیخ سعید الدین الفرغانی رحمه الله تعالی
 و برای کل ارباب عرفان و اکابر اصحاب ذوق و وجدان بوده است همگی
 سایل علم حقیقت را چنان مضبوط و مربوط بیان نکرده است که وی در
 شرح قصیده تاییه فارضیه کرده و الا آنرا عبارت فارسی شرح کرده بوده است
 و بر شیخ خود شیخ صدر الدین قونی قدس سر عرض فرموده و شیخ اسناد
 استحسان بسیار کرده و در آن باب چیزی نوشته و شیخ سعید آن نوشته
 را بعینه بر سبیل تریک و تمیز در دیباچه شرح فارسی خود درج کرده است
 و تائید از برای تمیز و تئیم فایده آنرا عبارت عربی نقل کرده و فواید دیگر را
 فرید ساخته جزاؤه الله تعالی عن الطالبین خیر الخیر و ویرا تصنیف دیگر
 مستعملی بمنهاج العباد الی المعاد در بیان مذاهب ائمه اربعه رضوان الله علیهم
 اجمعین در سایل عبادات و بعضی معاملات که سالکان این طریق را
 از ان جاریه نیست و در بیان آداب طریقت که بعد از تصحیح احکام شریعت

عفی عن الحسن الخیراء . و هم وی آورده است که از شیخ نجیب الدین رحمه الله
 شنیدم که شمس الدین صفی امام جامع شیراز اکابر صالحان و پاکان بوده و
 اوقاتش بذكر و تلاوت و انواع عبادات مستغرق و معجزه کن از کسی
 تلقین ذکر نداشت روزی در واقعه ذکر خود را بصورت نوری مظهر
 مشاهده کرد که از دهان وی منفصل می شد و بر زمین فرو می رفت با خود
 گفت که این علامت خیر نیست بجه نقض الیه یضعف العلم الطیب
 بخلاف این نشان میدهند این نقصان مگر بسبب عدم تلقین ذکر است
 از مشایخ یکی از مریدان شیخ روزجهان بقول قدس سره تعالی وجه رجوع کرد
 و از وی ذکر تلقین گرفت و همان شب در واقعه ذکر خود را بصورت
 نوری مشاهده کرد که بالا می رفت و آسمانها را خرق می کرد و بعد از آن
 بصحب شیخ الشیوخ شهاب الدین الکسروی پیوست و رسید با آنجه رسید

رضوانه

شیخ موسی سدرای رحمه الله تعالی

وی از اکابر اصحاب شیخ ابومدین مغربی قدس سره تعالی روجه بوده است
 شیخ سعید الدین فرغانی در شرح قصیده تائیه آورده است که از شیخ
 معتبر طحطاوی بن عبدالله بن طلحة بن القسری الرازی رحمه الله در سنه خمس
 و ستین و ستائیه شنیدم که وی روایت کرده از شیخ عماد الدین محمد بن
 شیخ الشیوخ شهاب الدین الکسروی قدس سره تعالی روجه که گفت
 در یکی از حجرات با والد خود بودم در میان آنکه طواف خانه می کردم ناگاه
 دیدم که شیخ مغربی طواف می کرد و خلق بوی تبرک می جستند و ویرا زیارت
 می کردند مرا پیش وی تعریف کردند که این فرزند شیخ شهاب الدین است
 مرا مرجا گفت و سر برآویسید و مراد عا خیر کرد و دایما برکت دعا

ویرا در خود می یابم و امید می دارم که در آخرت نیز برکت آن همراه من باشد
 پس من بر سیدم که این کیست گفتند این را شیخ موسی میگویند چون
 از طواف فارغ شدم و پیش والد خود رفتم ویرا خبر کردند که من زیارت
 شیخ موسی را دریافتم و مراد عا خیر کرد و والد من بسیار بآن سرور شد
 بعد از آن حاضران در ذکر مناقب شیخ موسی شروع کردند و از آن جمله
 گفتند ویرا که در هر شبانه روزی هفتاد هزار ختم قرآن میکند و والد
 خاموش بوده ناگاه یکی از بکرا اصحاب ولد من سوگند یاد کرد و گفت راست
 آنجه از وی می گویند من پیش ازین این سخن را شنیده بودم و در خاطر من بی
 الجمله انکاری بود تا آن وقت که شبی شیخ موسی را در طواف یافتیم در پی وی
 ایستادم دیدم که تقبیل حجر الاسود کرد و از اول فاتحه آغاز تلاوت کرد و
 رفت همچنانکه معهود است که مردم در طواف می روند و تلاوت می کرد بخوان
 تلاوتی که حرف حرف را هم میگردم چون هم در آن طواف اول از بر خانه که
 از حجر الاسود تا آنجا مقدار چهار کام باشد کامیش در گذشت نیک ختم تمام کرد
 چنانکه من تمام آن ختم را حرف بحرف شنیدم خدمت والد من باممه
 اصحاب تصدیق می کردند و آنجه گفت قبول کردند بعد از آن والد مرا
 ازین معنی سوال کردند گفت این از قبیل بسط زمانست که نسبت بعضی
 از اولیاء الله واقع می شود پس از برای صدق این قضیه گفت که شیخ الشیخ
 ابن سکینه را رضی الله عنه مریدی بود صایغ و وظیفه وی آن بود که تجماد
 صوفیا را روز جمعه بمسجد جامع می برد و می نداشت و بعد از ادای نماز جمع
 می کرد و بخانه ای می آورد در یکی از جمعها سجدها بر یکدیگر است تا بمسجد برود
 و بکنار دجله رفت تا غسل جمعه بجای آرند نماها بیرون کرد و برکنار دجله نهاد

های

الصایغ
 رکنه
 ۵

و باب فرود رفت چون سر بیرون کرد دید که آن دجله نیست جای دیگر است
 بر رسید که این کجاست گفتند این نیل مصر است تعجب کرد و از آب بیرون آمد
 و بشهر درون رفت ناگاه بدکان صایفی رسید آنجا بایستاد و بروی جز
 میزری که ستر عورت وی کرده بود جامه دیگر بنهاده صاحب دکان بفراست
 داشت که وی صایغ است و پیر از نایش کرد دید که آن صنعت را نیکی
 داند و پراگرمی داشت و بخانه برد و خنجر خود را با وی نکاح کرد و از وی سه
 فرزند آمد و هفت سال بر آن گذشت روزی بکنار نیل آمد و در آب غوطه
 خنجر چون سر بر آورد دید که در دجله بغداد است در همان موضع که پیش
 ازین بهفت سال باب در آمد بود و جامه های وی همچنانکه بود بر کنار دجله
 است جامه ها را پوشید و بخانه آه آمد دید که بجا ده های صوفیان همچنان
 بر هم بسته بود بر هم بسته است بعضی از اصحاب با وی گفتند زود
 تر باش که بعضی از جماعت بگاه بمسجد رفته اند سجاده ها را بمسجد برد و
 پس از ادای نماز بخانه آه آورد و بتجمل تعجب کنان بخانه خود رفت اهل
 بیت وی گفتند مهانی که فرموده بودی که برای ایشان ماهی بریان کنیم
 گجایند که ماهی بریان شده است همانا نرا آورد و ماهی خوردند بعد
 بیش شیخ خود این سینه آمد و آنچه بروی گذشته بود و پیر اخبار
 کرد و قضیه اولاد خود را بمصر با وی بگفت فرمود که فرزندان را از مصر
 ببغداد حاضر کن چون فرزندان را حاضر کرد و آنچه گفته بود راست
 بیرون آمد شیخ این سینه از وی پرسید که آن روز در چه اندیشه
 بودی و در خاطر تو چه بود گفت اول فرزندم را در خاطر من ازین آیت که
 كَانَ مِقْدَارُهُ اَلْفَ سَنَةٍ دَغْدَغَةً و نرا می بود شیخ گفت این واقعه

رحمتی است از خدای تعالی بر تو دفع اشکال و تصحیح ایمان و اعتقاد است
 بآنکه خدای تعالی قادر است بر آنکه نسبت بیض بندگان خود زمان را بسط
 کند و دراز فرماید بآنکه آن کوتاه باشد نسبت بعضی دیگر و
 همچنین است حال در قبض زمان که زمان دراز را کوتاه فرماید و الله اعلم
 علی ما یشاء و تودیک باین قصه است آنکه صاحب فوقات رضوان
 ذکر کرده است که شخصی جوهری از خود حکایت کرد که مقدار خمیر از خانه خود
 بفرز برد تا نان پزد و ویرا چنانست رسیدن بود بکنار نیل رفت و باب در آمد
 تا غسل کند از خود غایب شد و دید همچنانکه کبی در خواب بیند که بغداد
 است آنجا که خدا شد و مدت شش سال با خاتون خود بسر برد و از وی فرزندان
 آمد بعد از آن با خود آمد خود را در میان آب دید غسل تمام کرد و جامه
 پوشید و بفرز رفت و نان گرفت و بخانه آمد و با اهل خانه آن واقعه
 را باز گفت چون ماهی چند بر آمد آن خاتون از بغداد آمد و فرزندان را
 همراه آورد و خانه جوهری را می پرسید چون با هم ملاقات
 کردند جوهری خاتون و فرزندان را بشناخت از آن زن پرسیدند که
 چند کا هست که ترا زن کرده است گفت شش سال

شیخ عیسی هتاریمینی رحمه الله تعالی

آما یا قی کوید که وی روزی بر فاحشه گفت و ویرا گفت بعد از نماز
 خفتن پیش تو می آیم زن خرم شد و خود را بسیار است بعد از خفتن پیش
 وی آمد و در خانه وی دور رکعت نماز بگذارد و بیرون آمد آن زن را حال
 بگشت و توبه کرد و از هر چه داشت بیرون آمد و شیخ و پیرانی یکی
 اندر ایشان داد و گفت طعام و لیمه را عصیده بسیارید و روغن بخورید

عصید
کاجی

امیری را که رفیق آن زنی بود از آن خبر دادند تعجب کرد و گفتند و بر
یکی از درویشان داد و طعام و لیمه عصیده ساخته اند و روغن ندارند
امیر بر طریو استنهاد و شیشه خمر فرستاد که این را پیش شیخ برید
و گویند که شاد شدیم و شنیدیم که روغن عصید نیست این را با
بخورید چون فرستاده امیر آمد گفت در آمدی یکی از آن دو شیشه
بستد و دست درمان کرد و بر عصید ریخت و آن دیگری همچنان
کرد و آن فرستاده را گفت بشن و بخورد چون بخورد روغنی دید
که خوشتر از آن نخورده بود پیش امیر رفت و قصه را باز گفت امیر
نیز پیش شیخ آمد و بردست وی توبه کرد

شیخ ابو الغیث الجلیل الیمینی مدلس به تخلص

ذو المقامات العلیة والاحوال السنیة والانفاس الصادقة والكرامة
المباركة در اوایل حال از قطاع طریق بود روزی در کیم قافله نشسته
بود شنید که هاتقی میگوید یا صاحب العین علیک عین یعنی ای آنکه
جسم بر قافله داری دیگری را چشم بر گشت در وی اثری عظیم کرد و از آنجه
درمان بود باز ایستاد و برخدای تعالی قبال نمود و توبه و انابت کرد
و بصحبت شیخ ابن الاطلح الیمینی بوست نفس وی پاکیز شد و دل وی
متوکلست و صدق ارادت و سیما سعادت بروی بدید آمد و خوا
عادات از وی بنظر او انجاسید گویند روزی بقصد آنکه از حیوان هیزم
آورد بیرون رفت و دراز کوشی با خود بیرد در میان آنکه در بعضی واد
هیزم جمع میکرد شیری دراز کوش ویرا بدرید چون هیزم آورد که
بار کند ید که دراز کوش ویرا شیر بدرید است روی با شیر کرد و

در از کوش مرا بکشتی هیزم خود را برجه بار کنم سو کنند بغزت معبود که
آنها بار نخواهم کرد مگر بر پشت تو پس هیزم ها را جمع کرد و بر پشت شیر
و ویرای را ند تا نزد یک شهر رسید هیزم را از وی فرو گرفت و گفت
که خواهی بروی **توزی** اهل بیت وی از وی قدری عطر طلبیدند و بیازار
رفت تا بخرد پیش یکی از عطاران رفت و با وی درمان باب سخن گفت گفت
درم کان من هیچ عطر نیست ابو الغیث گفت درم کان تو هیچ عطر
نخواهد بود فی الحال هر عطر که درم کان وی بود من عدم شد عطار
پیش شیخ وی این الافح از وی شکایت کرد شیخ ویرا بخواند و بسبب
آنکه اظهار کرامت کرده بود ویرا سیاست بسیار کرد و گفت دو شمشیر
در یک غلاف نمی شاید از صحبت من دور باش هر چند ابو الغیث مدارا
کرد و تضرع نمود قبول نکرد و از مصاحبت وی آبا کرد ابو الغیث برفت
و طلب شیخ دیگر میکرد تا بصحبت وی منتفع گردد پیش هر شیخ که رفت
گفت ترا همین پسند است محتاج بشیخی نیستی تا آن بود که بشیخ
بگیر علی اهدل رسید و التماس صحبت کرد شیخ ویرا قبول کرد فرمود
ابو الغیث گفته است که چون بصحبت وی رسیدم گویا قطره بودم که
درم را یافتادم **پادشاه** یمن خادم ویرا بکشت چون خبر بوی
رسید در غضب شد گفت مالی و المراسه آنا انزل عن المشایب و انزل
النزع در همان وقت پادشاه کشته شد **روزی** فقر آهنگدگمانا
از روی کشتی کند گفت فلان روز که روز بازار است کوش
خواهید خورد چون آن روز آمد خبر رسید که قطاع طریق قافله
غارت کرده اند چون ساعتی برآمد یکی از قطاع طریق آمد و بجهت

ماری را که بکشد از جوب
چهارم از کشتی باز کرد
چهارم از کشتی باز کرد
چهارم از کشتی باز کرد

شیخ کاوی آورد شیخ فقرا گفت که این کاوی را بکشید و بنزد امانت
 بجانک هست نگاه دارید بعد از آن دیگری آمد و یک خوار کندم آورد
 شیخ گفت آرد کنید و نان بزد هر چه شیخ گفت کردند بعد از آن شیخ
 فقرا گفت بخورید جمعی فقها حاضر بودند ایشانرا بر سفره طلبیدند
 نیامدند شیخ فقرا گفت شما بخورید که فقها حرام نمیخورند چون فقرا
 از خوردن فارغ شدند نگاه شخصی پیش شیخ آمد و گفت ایها الشیخ
 کاوی نذر فقرا کرده بودم حرامیان بغارت بردند شیخ گفت اگر کسی
 کاوی خود را بینی بشناسی گفت آری شیخ فرمود تا سر کاوی را حاضر کردند گفت
 این سرکا و منست بعد از آن شخصی دیگر درآمد و گفت ایها الشیخ یک
 خوار کندم نذر شیخ کرده بودم حرامیان بردند شیخ گفت نذر فقرا
 بفقرا رسید چون فقها آنرا شاهد کردند از ترک موافقت فقرا
 پشیمان شدند توفی رضی الله عنه سنه احدى و خمسين و ستائیم

شیخ ابو الحسن المغيرة الشاذلي رحمه الله تعالى

نام وی علی بن عبد الله است شریف حسنی ساکن اسکندریه بوده است
 و جمیع کثیر انجا بصفت وی پیوسته اند از کبار اولیای الله و عظام
 مشایخ است وی گفته است که در سیاحت بودم شبی در بشته
 خفتم و سباع کردم می کردند تا صبح هرگز آنی چون آنی
 آن شب نیافتم چون بامداد شد در خاطر من گذشت که مرا از مقام انس
 باخدای تعالی چیزی حاصل شد برود خانه فرود آمد بیک بسیار دیدم
 که مثل آن ندیده بودم چون آوازی پای من شنیدند همه بیکبار بر میزدند
 چنانکه از ترس مرا خفقان پیدا شد شنیدم که مرا می گویند ای آنکه

دوش با سباع انس گرفته بودی ترجیست که از پریدن این کبان ترسان
 ولیکن تو دوش با ما بودی و اکنون بنفس خودی **وهم** وی گفت
 که یکبار هشتاد و روز گرسنه بودم در خاطر من آمد که ترا از این کاری
 حاصل شد نگاه زنی دیدم از مغاره بیرون آمد بسیار خوب روی کویا
 روی او نور آفتاب بود و میگفت منجی هشتاد و روز گرسنه بود در
 ایستاد و ناز باخدای تعالی میکند بعل خود و شش ماه بر من گذشت است
 که طعامی نخشیدم **ام** **وهم** وی گفته که روزی در مغاره بودم گفتم
 الهی که ترا بند شاکر باشم شنیدم که مرا می گویند هرگاه منم علی غیر خود
 نبینی گفتم الهی چون منم علی غیر خود را نبینم و حال آنکه بر انبیا انعام
 کرده و بر علما انعام کرده و بر ملوک انعام کرده شنیدم که گفتند اگر نه
 انبیا بودند تو راه راست نیافتی و اگر نه علما بودند تو اقتدای کدی
 و اگر نه ملوک بودند تو این نمی بودی و این نعمت از من بر تو **وهم**
 وی گفته که وقتی رفیق داشتم با وی در مغاره جای و طلب و وصول
 بخدای تعالی کردیم می گفتیم فردا ما رافع شود نگاه مردی درآمد
 با هیبت گفتم تو کیستی گفت عبد الملك دانستم که وی از اولیا الله است
 گفتیم حال تو چیست گفت حال تو چیست حال تو چیست حال تو چیست
 چون باشد حال کسی که می گوید فردا ما رافع شود و پس فردا امر اگشاد
 شود و نه ولایت و نه فلاح ای نفس چرا پرستش خدای خاص از برای
 خدا نکنی ما دانستیم که ویرا چرا بر ما در آوردند تو به کردیم و استغفار
 نمودیم و ما رافع بدیده آمد **وهم** وی گفته است که رسول را صلی
 علیه و آله وسلم بخواب دیدم گفت یا علی طهر ثیابک من الدنس تحط به

الله بكل نفس يعني پاکی کردن جامهای خود را از چرک تا بهره مند
 کردی بمده و تا سید الله تعالی در هر نفسی گفتیم یا رسول الله ثواب من
 کدام است گفت خدای تعالی بر تو پنج خلعت پوشانیده است خلعت محبت
 و خلعت معرفت و خلعت توحید و خلعت ایمان و خلعت اسلام هر که
 خدا را دوست دارد بروی آسان شود هر چیزی و هر که خدا را
 بشناسد در نظری خود نماید هر چیزی و هر که خدا را بیکانگی بداند
 بوی شریک نیارد هیچ چیزی را و هر که بخدای ایمان آورد این کردار
 هر چیزی و هر که با اسلام متصف گردد در خدای عاصی نشود و اگر عاصی
 شود اعتذار کند و چون اعتذار کند قبول افتد . شیخ ابو الحسن گوید
 از اینجا فهم کردم معنی قوله تعالی وَثِيَابَكَ فَطَهَّرَ . تا کرد وی شیخ
 ابو القباس موسی گفته است که از مدینه شریفه قصد زیارت امیر المؤمنین
 جعفر رضی الله عنه کردم در راه کسی دیگر رفیق من شد چون با بخا رسید
 ذریقه مزار وی بسته بود بمرکت روحانیت حضرت رسالت صلی الله
 علیه و آله وسلم کشاده شد در آمدم دیدیم که نزدیک روضه مردی
 دعای کند با رفیق خود گفتیم که این مرد از ابدال است و دعا درین
 ساعت مستجابست وی دعا کرد که خدای تعالی ویرا یکدینار روزی
 کند و من دعا کردم و از خدای تعالی عافیت از بلای دنیا و عذاب
 آخرت خواستم چون در مراجعت نزدیک مدینه رسیدم شخصی پیش
 آمد و رفیق مرا یکدینار داد و چون بمدینه در آمدم و نظر شیخ ابو الحسن
 بر ما افتاد رفیق مرا گفت خیس الهی ساعتی یافت که در آن ساعت
 دعا مستجاب شود و انرا یکدینار صرف کردی چرا چون ابو القباس

نبودی که از خدای تعالی عافیت دنیا و آخرت خواست و خدای تعالی دعا
 اجابت کرد . و وی گفته است در بابت حال مرا نزد افتاد میان انقطاع
 و بودن در بیابان و میان بازگشتن بآبادانی و شهر و صحبت علما و اخیا
 و مرا وصف کردند که در سر کوهی و بی هست قصد زیارت وی کردم شب
 هنگامی با بخا رسیدم با خود گفتم در شب پیش وی نروم بر در آن غار
 بخفتم شنیدم که از اندرون میگوید یا بخدا یا بدرستی که مردی چند
 هستند از بندگان تو که از تو می خواهند که خلق را مسخر ایشان گردانی
 و خلق خود را مسخر ایشان گردانیدی از تو بآن راضی شدند و بدرستی
 که من از تو می خواهم که خلق خود را بدخوی گردانی با من تا مرا هیچ بدی
 نباشد الا حضرت تو من با خود گفتم ای نفس بشنو که این شیخ از کلام
 بحر اعتراف می کند چون با مداد کردم پیش وی در آمدم و سلام کردم
 و از هیبت و خوف پر بر آمدم گفتم ایاستیدی حال جو نیست گفت
 شکایت می کنم از خدای تعالی از برد تسلیم یعنی خوشی و رضا بمنانك
 تو شکایت می کنی از خرد بدید و اختیار گفتم من خرد بدید و اختیاری دادم
 و این زمان در آنم برد تسلیم و رضا چیست و چرا از ان شکایت می کنی
 گفت می ترسم که حلاوت آن مرا مشغول گرداند از خدای تعالی گفتم
 ایستیدی شنیدم که شب می گفتی یا بخدا یا بدرستی که مردی چند
 از بندگان تو هستند که از تو می خواهند که خلق خود را مسخر ایشان
 گردانی و مسخر گردانیدی و از تو بآن راضی شدند شیخ تبسم کرد و گفت
 ای فرزند عوضانکه می گوئی اللهم تخذ بکوی اللهم کن لی توکان
 می بوی که هر که خدای تعالی ویرا باشد چیزی محتاج شود این بدی

می باید برد اما نمی رسم مرا فرموده اند که بتلسمان روم و آن شهر بیت از مقر
و آن روز شیخ در نجابه بود چون بتلسمان رسید رسولان یعقوب را گفت
سلام من بصاحب خود برسانید و بگویند که شفا، تو در دست شیخ ابوالعباس
تر نیست و شیخ ابومدین در تلسمان وفات کرد رسولان یعقوب
بیش وی آمدند و وصیت شیخ را گفتند یعقوب است دعا به شیخ
ابوالعباس کرده و وی نیز از حضرت حق با اجتماع با یعقوب ما مور شد
در روز اجتماع یعقوب فرمود تا یک خرده بسجده بکشند و دیگری
کلویفشردند و هر یک جدا به بختند و پیش شیخ آوردند شیخ بخادم
اشاده کرد که این یکی را بردار که مرد ارست و آن دیگری را خوردن
گرفت پس یعقوب نلک را به پسر داد و خود را با اکیله تسلیم شیخ کرد
و برکت نفس شیخ ابومدین و حسن تربیت شیخ ابوالعباس کشایش
یافت و در مرتبه ولایت ثابت قدم گشت در سالی مردم بیاران محتاج
شدند شیخ ابوالعباس با یعقوب بصره بیرون رفتند شیخ یعقوب
را گفت نماز بکنار و طلب باران کن برای مسلمانان یعقوب گفت
یاسیدی تو باین لایق تری گفت تو باین فرموده اند پس یعقوب نماز
بکنارد و دعا کرد و علی الفور اثوابت ظاهر شد و باران آمد

شیخ سعد حداد و مرید وی جوهر رحمت الله تعالی

شیخ جوهر در اوایل بنده کسی بود از او شد در بازار عدن خرید و فرو
میکرد و بحال فقر حاضر شد و اعتقاد و اخلاص تمام داشت
بایشان و وی ای بوده چون وقت وفات شیخ کبیر شیخ سعد
حداد که در عدن مدفونست رسید فقرا و پراگفتند که بعد از تو

شیخ که خواهد بود گفت انکس که در روز سیم از وفات من در محلی که فقرا
جمع باشند مرغی سبزی بیاید و بر سر وی نشیند چون روز سیم
وفات از قرأت و ذکر فارغ شدند و منتظر و عد شیخ بنشینند
ناگاه دیدند که مرغی سبزی فرود آمد و نزدیک ایشان بنشست همد
کدام از بزرگتران فقر الیدی داشتند که آن مرغ بر سر ایشان نشیند
بعد از زمانی که آن مرغ پرواز کرد و بر سر جوهر نشست و این معنی هر کس
در دل وی نگذاشته بود و در خاطر هیچ یک از فقر انگذاشته پس فقرا
بیش وی آمدند تا ویرا بزایه شیخ برند و بجای وی بنشانند وی
بگریست و گفت مرا چه صلاحیت این کارست من مردی بازاریام و آئی
و طریق فقر و آداب ایشان نمیدانم و بر من مردمان را حقوقست و مرا
با ایشان معاملات است گفتند این امر بیت آسمانی و تو ازین جا
نیست خدای تعالی تایید و تعلیم کند هر چه در بابیت باشد گفت
مرا خندان محلت دهید که بیازار روم و حقوق مسلمانان از کردن
خود بیرون کنم پس بیازار رفت و حق هر کس را کرد و ناگاه بزایه
شیخ آمد و صحبت فقر را لازم گرفت فصار کاسه جوهر داده من
الفضایل و الکالات ما یطول ذکره فسمان الکرم المنان ذلک
فَضَّلَ اللهُ یُوثِیْهِ مِنْ نِشَاءٍ قَالَهُ ذُو الْقَضَى الْعَظِیْمُ

احمد بن الجعد و شیخ سعید که کینت او ابو عیسی است رحمه الله

امام یافعی گوید رحمه الله تعالی که در بلادین دو شیخ بودند یکی شیخ کبیر
عارف بالله شیخ احمد بن الجعد و دیگری شیخ کبیر عارف شیخ سعید
و هر یک را اصحاب و تلامذه بودند نفی شیخ احمد با اصحاب خود

غریمت زیارت بعضی کدشتگان کرده بود. بشیخ سعید رسید شیخ
 سعید نیز موافقت کرد چون مقداری راه برفتند شیخ سعید پیشان
 شد از موافقت ایشان بازگشت و شیخ احمد بر غریمت خود برفت و
 زیارت کرد و باز آمد بعد از چند روز دیگر شیخ سعید بیرون آمد
 با اصحاب خود و غریمت همان زیارت کرد شیخ احمد ویرا در راه
 پیش آمد و با هم ملاقات کردند شیخ احمد شیخ سعید را گفت فقا
 را بر تو حقی متوجه شد است که آن روز از موافقت ایشان بر کشتی
 شیخ سعید گفت بر من هیچ حقی متوجه نشده است شیخ احمد گفت
 برخیز و انصاف ده شیخ سعید گفت هر که ما را برخیزاند ویرا بنشینیم
 شیخ احمد گفت هر که ما را بنشیند ویرا بختلا کرد این بس بزرگ از آن
 دو بزرگ آنچه آن دیگر بگفته بود رسید شیخ احمد مقعد شد
 و بر جای ماند تا آن وقت که بحق تعالی بیوست و شیخ سعید مبتلا
 بانکه تن خود را می کند وی برید تا بجوار حق بیوست **امام** یا فقی
 رحمه الله تعالی احوال فقر از شمیرها برند نیز ترست چون اصحاب
 احوال بایکدیگر برابری باشند احوال ایشان در یکدیگر سرایت میکند
 و اگر برابری نباشند حال قوی در ضعیف سرایت می کند و گاهی باشد که
 حال سابق تأثیری کند دون المسبوق و هذا الظاهر والله اعلم بحقیقه الحال

شیخ نجم الدین عبدالله محمد الاصفهانی رحمه الله تعالی

وی شاگرد شیخ ابوالعباس الرسی است سالهای بسیار بجا و رسته بوده
 و مناقب وی بسیارست و کرامات وی بی شمار یکی از علما دین گفته است
 که پدر خود را بیمار گذاشته و حج رفتم و چون بمکه رسیدم و حج گزاردم

خاطر من بجهت پدر پریشان بود با شیخ نجم الدین کفتم چه شود خاطر
 بران داری که در بعضی مکاشفات خود بر احوال وی مطلع شوی و با من
 بگوئی در حال بنگر نیست و گفت آنکه از بیماری صحت یافته است و بر بالای
 سر پر خود سواک می کند و کتابهای خود را کرد خود نهاده و صفت
 و حلیه وی چنین و چنین است و نشانیهای راست باز داد و ویرا
 هرگز ندید بود روزی همراه جنازه یکی از اولیاء الله بیرون آمد
 بود چون ملقن که یکی از بزرگوار فقها بود بر سر قبر بنشست که تلقین کند
 شیخ نجم الدین بخندید یکی از شاگردان سبب خند را پرسید ویرا زجر
 کرد پس بعد از آن گفت که چون ملقن آغاز تلقین کرد صاحب قبر گفت
 هیچ تعجب نمیکنید از مرده که تلقین زندی کرد ویرا گفتند که هرگز
 زن خواسته گفت هرگز زن نخواسته ام و طعمای هم نخورده ام که
 آنرا زنی بخت باشد **شیخ** وی در بلاد عجم ویرا گفت بود که زود باشد
 که در مدینه یا مصر با قطب ملاقات کنی بطلب قطب بیرون آمد در راه
 جمعی حرامیان ویرا یکد گفتند و گفتند جا سوس است ویرا نگاه داشتند
 و ویرا بپشتند می گوید ناگاه دیدم که بیری بر من فرود آمد بمنجا نك
 باز بر شکاری فرود آید مرا بکشد و گفت برخیز ای عبدالله که مطلوب
 تو منم پس برفتم تا بدیار مصر رسیدم هیچ مطلوب خود را نشناختم
 و ندانستم که کجاست تا آنکه روزی گفتند شیخ ابوالعباس مرسی آمد
 است جمعی فقر گفتند بیایید تا برویم و بروی سلام کنیم چون چشم
 من بروی افتاد بشناختم که وی همان پیرست که مرا بکشد و وی
 نیز نشانی گفت حاضران ندانستند خدمت و صحبت ویرا لازم

گرفتم تا آن وقت که از دنیا برفت چون شیخ وفات کرد متوجه
 مکه شد در راه بقبر شیخ خود شیخ ابوالحسن شاذلی
 رضوانه الله عنهم رسید از قبر خود با وی سخن گفت و گفت بمکه رو و اینجا
 چون بطرف حرم شریف رسید شنید که هاتنی گفت که قدست الی خیر بلد
 و شراهل پس بجای مکه می بود تا در سنه احدى و عشرين و سبعمائة
 از دنیا برفت و ویرا نزدیک بقبر فضیل عیاض دفن کردند و پرا بظاهر
 در اوقات مجاورت بیرون مکه در مقام دور تر از عرفات ندیده اند
 و اما بحسب باطن دانش آن راجع بعلماء باطنیت **بعضی از اولیاء الله**
 گفته اند که از زیارت رسول صلی الله علیه و علی آله و سلم برگشته بودم و روی
 بمکه داشتم در فکر شیخ نجم الدین افتادم که همدکن بمدینه شریفیه
 نرفت و زیارت نکرد و بحسب باطن بروی اعتراض یکدم ناکاه سر بالا کرد
 دیدم که شیخ نجم الدین در هوا بجانب مدینه می رود مرا آواز داد که یا محمد
 و با من بخان گفت **روزی بعضی اصحاب وی با وی گفتند که مردم بر شما**
انکار بسیار دارند که زیارت رسول صلی الله علیه و علی آله و سلم نرفته اند
 و نمی رود گفت منکار از دیرونیست متشعشع یا محقق اگر متشعشع
 با وی بگوی که بنده را روا هست که بی اذن خود بسفر رود و اگر محقق
 بگوی که کسی که همیشه باقت و پیش تو حاضرست هرگز در طلب وی سفر
 نمی کند **بخط یکی از اکابر خراسان یافته اند که در تاریخ سنه ثلث و سبعمائة**
بسعادت زیارت حرم شریف مکه زاده الله تعالی شرفا مشرف شدم
و در آن وقت شیخ حرم شیخ نجم الدین اصفهانی بود بخجرت وی می
رسیدم روزی از من پرسید که این حدیث بتو رسیده است که بدلائل

امتی ربعون اشاعشره العراق و ثمانینة و عشرون فی الشام گفتم رسید
 است اما مرا مشکل پیشود که این طایفه همین در شام و عراق می باشند
 شیخ فرمود که حضرت رسالت صلی الله علیه و علی آله و سلم جمیع عالم را
 دو قسم کرده است نصفی شرقی و نصفی غربی پس عراق و غیر آن چون
 خراسان و هندوستان و ترکستان و سایر بلاد شرقی در عراق داخل
 است و شام و غیر آن چون بلاد مصر و مغرب همه در شام داخل است
 ناقل نوشته است که درین وقت در خاطر من افتاد که از حال خواجه
 قطب الدین بحیی جای نیشابوری سوال کنم بی آنکه من سوال کنم فرمود
 که خواجه قطب الدین بحیی یکی از دوازده تن است که در عراقند

خواجه قطب الدین بحیی جای نیشابوری رحمه الله تعالی
 کثرت وی با الفضل است جای الاصل است و نیشابوری المولد معلوم ظاهر
 و احوال باطنی موصوف و معروف بوده و بصحبت شیخ رکن الدین علاء
 الدوله و شیخ صفی الدین اردبیلی و شیخ صدر الدین اردبیلی و شیخ
 شرف الدین در کربلا رسید است و هفت بار حج گزارده است روزی
 بجانب صحرا بر رفته و کله خود گرفته بود از اینجا ویرا داعیه زیارت بیت
 الله قوی شد و هم از اینجا روانه گشت و این رقعہ باصحاب نوشت
 دی روز باطایفه بنیت اربناح و ابتهاج بطرف صحرا و ساج گذری قنادر **شعر**

بادوست بیوستان شدم ره گذری	برکل نظری فکندم از نه خبری
دلدار بطعنه گفت شرمتم باوا	رخسار من اینجا و تو در کل نندی

ناکاه غیرت آله از کمین کا لانتع مع الله بیرون تاخت و کند جذبه
 من جذبات الحق در کردن دل بمحق انداخت **شعر** کویا بدخوشی می کشا

بوطن نداشت و تفکر را گذاشته هم از طرف صحرا بر اشارت قاذون یاف
التائب یا توبک رجلاً بر صوب خانه معظم مغلاد روان گشت **شعر**
چون نرو داذنی صاحب کند . آهوی بجاره بکردن اسیر
و السلام علی من اتبع الهدی . توبه هه الله لیل الخلیل الحادی والعشرین ^{جادی} بن
الآخر سنه اربعین و سبعه . و قبری در بیرون دژ فیروز آبادست بمهره .

ابو عبد الله المرحوم المرحوم المرحوم رحمه الله تعالى

از بزرگان مشایخ و اکابر صوفیه بود ابواب علوم الهی و معارف ربانی
بر وی گشاده شده بود ویرا گفتند فلانی گفت که در وقتی که شیخ سخن
می گفت از آسمان تا دجهان وی عمودی دیدم از نو چون شیخ خاموش
گشت آن عمود منقطع شد شیخ بخندید و گفت وی ندانست بلکه چون
عمود منقطع شد من خاموش گشتم یعنی آن عمود نو از آسمان صورت
امداد الهی بود چون امداد منقطع شد وی خاموش گشت . توبه
بتونس سنه تسع و تسعین و ستمایه رحمه الله تعالى

ابو عبد الله المعروف بابن المطرف الأندلسی رحمه الله تعالى

وی بجاور که بوده و در هر شبانه روزی ورد داشت که بنجاه استیع
طواف کردی در سنه سبع و سبعه از دنیا برفته و باد شاه مکه
از غایت اعتقاد و اخلاص که نسبت بوی داشته تابوت ویرا برد
خود گفت . امام یافعی گوید که بعضی اصحاب شیخ ابو محمد بکری منزلی
رحمه الله تعالى که چون از دنیا برفت شیخ نجم الدین اصفهانی گفت که
مات الفقیر من الحجاز یا من گفت که شیخ ابو محمد را غریمت زیارت
بنی صلی الله علیه و علی آله وسلم شد بوداع شیخ ابو عبد الله بن المطرف

آمد شیخ ابو عبد الله گفت که من شنیده ام که در فلان منزل آب نیست
سخنی بسیار بستم خواه در رسید اما عاقبت باران خواهد بارید و
آب خواهید یافت ما چهار کس بودیم چون بآن منزل رسیدیم بچنانکه
گفت بود آب نبود در راه در آمیدیم هوا بسیار گرم شد و تشنگی غلبه
کرد و با ما اندک آبی بود یکی خواست که آنرا بخورد شیخ ابو محمد گفت
بخور که اگر کسی خوری می میری همین کلوی خود بآن تر کن بعد از آن چون
سخنی بسیار کشیدیم از تشنگی و کرم و هیچ سایه نیافتیم که ساعتی ^{بنشینیم}
شیخ ابو محمد بر رسید که شیخ ابو عبد الله بن مطرف چه گفته بود گفتیم گفته
بود که سخنی بسیار خواهید کشید گفت سخنی ازین بیشتر نمی باشد
که ما در اینم بر رسید که دیگر چه گفت گفتیم گفت که در آخر باران خواهد
آمد و سیراب خواهید شد گفت بشارت باد شمارا بباران ناکاه دیدیم
که پاره ابراز یک طرف بید آمد و بلند می شد تا ببالای سر ما رسید بیاد
چندانکه بکد اگر که ما سیل روان شد آب خوردیم و وضو ساختیم و ^{غسل}
کردیم و آب برگرفتیم و روان شدیم چون کای چند بر فتم از باران هیچ اثر نیافتیم

شیخ سلطان ترکان موله رحمه الله تعالى

وی در عشق بوده کهنه عیابی چرکین در بر از جای خود کم برخاستی
و سخن کم گفتی بعضی از علماء ظاهر با جلالت و بزرگی خود پیش وی نیاز
مندی می کرده اند وی نشسته اند وی گویند که در رمضان چیزی
می خورده است و نمازی گزارده اما ویرا کشف و اطلاع بر مغیبات
می بوده و اخبار از آن میگرد . امام یافعی میگوید که می تواند که آن
از قبیل ستر حال و تبلیس بوده باشد و در اوقاتی نماز کرده باشد

که کسی ندیده باشد و چیزی که در دهان نهاده باشد و خاییده بکلوی
وی در نیامد و مثل این بسیار ازین طایفه مشاهده کرده اند چنانکه
از قضیب اکیان موصلی و شیخ ریحان و غیر ایشان منقول است
توفي الشيخ سليمان سنة اربع عشر و سبع مائة

شیخ علی کردی رحمه الله تعالى

وفا ز عقلاً بجا نین بوده است و از وی انواع کرامات و خوارق عادات
ظاهر می شده است اهل دمشق هم مرید و معتقد وی بوده اند و برایشان
حکم می کرده است چنانکه مالک بر مملوک کند و انقیاد حکم وی می کرده
روزی یکی از بزرگان دمشق را فرمود که برای درویشان فکد دعوی
و سماعی بکن آن شخص ترتیب دعوی کرد و قولان طلبید و درویشان
مشهور را بخواند چون ایشان جمع شدند شیخ علی کردی بآن خانه آمد
و آنجا قالبهای شکردید که نهاده است صاحب خانه را گفت این را همه
در حوض انداز همه را در حوض انداخت و درویشان شربت می خوردند
و سماعی می کردند تا آخر روز بعد از آن که چیزی نخوردند و باز گشتند
شیخ علی کردی با صاحب خانه گفت که این قالبها را از حوض بیرون آر
همه را بیرون آورد همچنان درست که اول بود و هیچ از آن نگذاشته بود
بعد از آن صاحب خانه را گفت تو بیرون رو و در برابر من قفل کن و پیش
من میا ابعدا ز سه روز چنان کرد در زد ویم در راه بشیخ علی رسید
و بروی سلام کرد بعد از آن بخانه رفت خانه را همچنان در بسته یافت
قفل بکشد و درآمد دید که زخاهای فروش خانه ویران شده است پیش
وی آمد که ای سیدی چرا فروش خانه مرا کنیدی گفت روا باشد که تو مردی

بنکو باشی و بر رخام حرام ضیافت درویشان کنی گفت ای سیدی
این میراث پدر منست شیخ بختم شد و ویراها کرد و برفت آن شخص
مکاشفات شیخ را می دانست تا مل بسیار کرد بخاطرش آمد که یکبار در خانه
کند بودند و اصلاح کرده استادی را که آن کار کرده بود طلب کرد و بمیان
تمام از آن استفسار نمود آخر اعتراف کرد که رخام ترا فروخته بودیم
و رخام مسجد بجای آن بکار برده در آن وقت شیخ شهاب الدین سرور
قدس الله تعالی روحه بر سالت بد مشق آمده بوده است با اصحاب گفته
که بزیارت شیخ علی کردی می رویم گفته اند وی مردیست که نماز نمیکند
و اکثر اوقات مکشوف العورت می باشد شیخ گفته است البته ویرا
می بینیم شیخ سوار شده است و چون نزدیک منزل وی رسید فرود
آمد چون شیخ علی دیدن است که وی نزدیک رسید است عورت خود را
کشف کرده است شیخ فرموده است که ما را از تو این باز نمیدارد امروز ما
همان تویم پس نزدیک شد و سلام کرد و بنشست ناکاه دو حال بیایند
و با ایشان طعام بسیار شیخ علی گفت پیش شیخ بنهید که همان ما
شیخ را گفت بسم الله که این ضیافت تست شیخ بخورد و علی کردی
را بزرگ داشت شیخ علی کردی در ایل در مسجد جامع می بوده است
ناگاه بحدوثی دیگر که ویرا یافتی گفته اند بشرد مشق درآمد است
در آن وقت که وی درآمد شیخ علی از دمشق بیرون رفت و ساکن صحرا
و بعد از آن بشهر نیامد تا آنکه که وفات کرد و یافت در شهر حاکم بود

شیخ مفرج رحمه الله تعالى

وفا ز اهل صغیر مصر است بسیار جلیل القدر و کبیر الشأن بوده است

بند بود حبشی و پرا جذبه رسید قوی که شش ماه طعام و شراب نخورد
 بنداشتند دیوانه شده است هر چند بزدند هیچ سود نداشت و پرا
 قیدها دند چون آمد قید جایی بود و وی جایی و پرا در زندان کردند
 چون آمدند در بیرون زندانش یا قید چون این کرامتها از وی بدیدند
 چند مرغ بریان کرده پیش وی آوردند آنها را گفت پیرید همه زند
 شدند و پریدن گرفتند باز الله تعالی ۵ یکی از اصحاب وی و پرا در
 عرفه در عرفات دید و یکی دیگر همان روز در خانه خودش دید و تمام
 روز با وی بود چون آن دو شخص بهم رسیدند و هر یک آنچه دید
 بودند با هم بگفتند میان ایشان نزاع شد یکی گفت وی روز عرفه
 در عرفات بود و بر صدق آن سو کند بطلاق خورد و یکی گفت تمام
 آن روز در خانه خود بود و وی نیز سو کند بطلاق خورد پس خصوصیت
 کتان پیش شیخ مفرج آمدند و آنچه بیان ایشان گذشته بود باز ^{گفتند}
 شیخ گفت هر دو راست گفته اید وزن هیچ کدام طلاق نشده است
۵ یکی از اکابر کوفه که من از شیخ مفرج پرسیدم که صدق هر یک
 موجب کذب دیگر نیست چون سو کند هیچ یک حانت نشد باشد و
 در آن مجلس که من این پرسیدم جماعتی از علما حاضر بودند شیخ اشارت
 بهم کرد که درین مجلس گوید هر کسی چیزی گفت اما هیچ کس جواب
 شای کافی نگفت در آن اثنا جواب آن بر من ظاهر شد شیخ اشارت
 بمن کرد که بگو من گفتم چون ولی بولایت متحقق گردد و در آن معنی
 که روحانیت وی مقصور بصورتی تواند شد ممکن شود می تواند بود
 که در وقت واحد درجات مختلف خود را بصورتها متعدد بنماید

چنانکه خواهد پس آنکس که و پرا در بعضی از آن صور عرفات دید باشد
 راست دید باشد و آنکه در بعضی دیگر از آن صور در خانه خودش دید
 باشد هم راست دید باشد و سو کند هیچ یک حانت نشود شیخ
 مفرج فرمود که جواب صحیح اینست که تو گفتی در خواست تعالی عنه و نفعاً به

شیخ ابوالعباس المنهوری رحمه الله تعالی

دمنه و موضعیت بمصر ۵ یکی از ناچاران گفته است که در سفر
 بودم و با من چهار پای بود که قماش من همه بروی بود چون بمصر رفتم
 آدم و با مردم در آنجا رپای زمین که شد هر چند طلب
 کردم هیچ خبر نیافتم بعضی زیاران مرا گفتند پیش شیخ ابوالعباس
 دمنه و روی رو شاید که دعایی کند و من نیز پیش از آن و برای شاتم
 پیش وی رفتم و بروی سلام کردم و حال خود با وی بگفتم گوش بکن
 من نکرد لیکن گفت ما را ما همان رسید اند و چندین آرد می باید
 و چندین گوشت و جویج دیگر بکند از پیش وی بیرون آمدم و با ^{خود}
 گفتم که والله دیگر هرگز پیش وی نیام این درویشان غیر جویج خود
 چیزی نمی دانند پس برین نیت رفتم ناگاه شخصی که پیش وی چیزی
 داشتم پیش رسید و پرا بگفتم و گفتم ترا نمیکند ام تا آنچه پیش تو ^{دارم}
 بمن ندهی شخصت درم بمن داد گفتم باین درها معاظه می کنم یا آنچه رفت
 است بیاید یا این هم برود در راه خدای تعالی هر چه شیخ گفته بود ^{دیدم}
 و چند درم زیادت آمد بآن قدری حلا خردیم و همه را بحالی دادم
 و قصد شیخ کردم چون بنزدیک زاویه شیخ رسیدم دیدم که چهار پای
 من بردن زاویه ایستاده است باز گفتم این چهار پای من نخواهد بود

بلکه مانند آنست چون نزدیک رسیدم دیدم که چهاربای منست
 و قاشها همچنان بر پشت وی گفتم آنرا بکسی بپیادم یا با خود در زاویه
 برم تا باز کم نشود باز گفتم آنکس که سلامت بمن رسانید برای من
 ناکاه خواهد داشت پیش شیخ در آمدم و آنچه آورده بودم بروی عرض
 میکردم چون بجلو او رسید گفتم این چیست گفتم چیزی زیادت آمد
 بود باین دادم گفتم این در شرط داخل نبود من نیز چیزی زیادت کم
 برخیز و قاشهای خود را بیا زار برو فروش و تعجیل مکن و هر چه می
 فروشی بهای آنرا فی الحال بستان و مترس از آنکه بعضی بجا ریبایند
 و بازار تو بشکند که دریا در دست راست منست و بیابان در دست
 چپ من پس بیا زار رفتم و قاشهای تمام زیادت بر معهود
 بفروختم و بها تمام بستم چون قارغ شدم تاجران از بجزه بردند
 چنانکه کوی در بند بوده اند که ایشانرا آزاد کرده اند

شیخ رحمان رحمه الله تعالی

وی در عدن ی بوده است **ه** یکی از اخبار گفته است که شخصی بر شا
 دریا بود نزدیک بغداد نتوانست که بغداد در آید که شب در آمد بود
 و دروازه بسته بودند شب در ساحل بحر بماند و هیچ چیز نداشت
 که شام بخورد ناکاه دید که شیخ رحمان بر ساحل است پیش وی آمد و
 ای سیدی دروازه ببستند و هیچ ندارم که شام خورم می خواهم
 که مرا هر چه دهی گفتم این را ببینید از من شامی خواهد و نمی خوا
 مگر هر چه کویا من مریدم بزیام گفتم ای سیدی ازین جاره نیست
 ناکاه دیدم که کاسه هر چه گرم حاضر شد اما روغن نداشت گفتم

ای سیدی روغن می باید گفت این را ببینید هر سیه نمی تواند خورد
 لی روغن مکر من روغن فروشی ام گفتم ای سیدی این را لی روغن
 نخواهم خورم گفتم این رگوه را بکنار دریا برو آب بیا رتا و وضو ساز
 رفتم و آب آوردم رگوه را از من بستند و از آنجا روغن بر هر سیه بخت
 پس از آن بخوردم هرگز مثل آن نخشید بودم **ه** دیگر گفته است که
 در ماه رمضان بین العشائین بیا زار رفتم تا برای اهل خود چیزی خرم
 ناکاه شیخ رحمان مرادید و مرا پیش خود کشید و بهوا بالا برد بسیاری
 من بکدیستم و گفتم می خواهم که مرا بر زمین باز کردانی مرا بر زمین باز کردانی
 و گفتم می خواستم که نفر بجای ما تو بخوابی **ه** امام یافعی گوید که همانا
 که وی باین تفرج مطالعه عجایب ملکوت سموات خواسته است بعضی
 ارضها گفته است که شیخ رحمان گفتم که خاطری بمن می دار گفتم ما دام
 که این سردرست است مترس و اشارت بر خود کرد من بندا شتم که
 مراد وی آنست که ما دام که زندام و مراد ویراندا شتم مگر روزی که ببرد با
 سبب که بیای کوی می گذشت بینفتاد و سروی بشکست و بران ببرد **عنه**

شیخ علاء الدین الخوارزمی رحمه الله تعالی

وی بزرگ بوده است **ه** امام یافعی گوید رحمه الله تعالی که وی دوازه
 روز بیک و وضو نماز بگذارد و با نرزه سال بملو بر زمین نهاد و چند
 روز میکندشت که طعام نمیکند و چون طعام خوردی چیزی اندکی
 خشن خوردی و با من در مینی قدری کوشت بود نمی خورم الا بعد از
 سخن بسیار بجهت موافقت و گفتند که چند سالست که بجهت سنگرا
 کی بیندنی اختیار خود جی می گزارد که ویرا بآن فرموده اند **ه** و هم امام

یافعی گوید که شیخ علاء الدین گفت که در بعضی از ساحل‌های روم کوشه
گفته بودم چون روز عید فطر رسید بدیدی از دیه‌های مسلمانان
بجهت نماز عید رفتم چون باز آمدم آدمی دیدم که در خلوت من نمازی
کرارد و بر رویی که بر در خلوت من بود هیچ اثری نداشت و تعجب کردم که از
کجا در آمده است بعد از آن بگریست گویم درازی من در فکر شدم
که از برای وی چه آرم که روز عید دست الثقات بمن کرد و گفت ای فلان
فکر نکن که غیبت آنچه تو نمیدانی لیکن اگر نزد تو آب هست پیش آور
بر خواستم که ابرق پیش آورم پیش ابرق دو کرده نان دیدم بزرگ کرم و
مغز بادام بسیار را بخوردم و پیش وی بردم بشکست و مغز بادام پیش
من ریخت و گفت بخور و در ایستاد و از آن مغز بادام بمن میداد و من می
خوردم و وی نخورد مگر یک مغز بادام یاد و مغز بادام و من حضور آن
طعام را غریب می دیدم گفت این را غریب مدار که خدا را بندگان هستند
که هر جا باشند هر چه خواهند بیاید تعجب من زیادت شد با خود
گفتم از وی طلب مواخاة کنم گفت تعجب میکنی که باز تو خواهی آمد انشاء
الله تعالی و از من غایب شد در حال و ندانستم که کجا رفت شب
هفتم از سوال آمد و با من عقد مواخاة بست رضی الله تعالی عنهما

اما مر عبد الله الیافعی الیمینی رحمه الله تعالی

هو ابوالسعادات عقیف الدین عبد الله بن اسعد الیافعی الیمینی نزيل
الحرمین الشریفین شرفه الله تعالی و رضی عنهم ^ه از کجا و مشایخ وقت
خود بوده است عالم بوده علوم ظاهری و باطنی و ویرا تصنیفات
است از انجمله است تاریخ مرآة الجنان و عبرة الیقظان فی معرفت

حوادث الزمان و کتاب روض الرایحین فی حکایات الصالحین و کتاب
الدرا النظیم فی فضایل القرآن العظیم و وراة آن مضانیف دیگر و اشعار
نیکو نیز گفته است ^ه وی گفته است که شیخ علاء الدین خوارزمی گفت
رحمه الله که شبی در بعضی از بلاشام در خلوت خود بعد از نماز خفتن
بیدار نشسته بودم و در خلوت از اندرون بسته بود دومی دیدم
با خود در خلوت ندانستم که از کجا در آمدند و ساعتی با من سخن گفتند
و بایکدی یک یاد احوال فقره کردیم ذکر مردی از شام کردند و بروی ثنا
گفتند و گفتند نیک مردیست که بدافقی که از کجای خورد بعد از آن
گفتند سلام ما بصاحب خود عبد الله یافعی برسان گفتند او را از کجا
می شناسید و وی در جواب زست گفتند بر ما پوشیده نیست و برخاستند
و پیش رفتند سوی بحراب بنداشتم که نماز خواهند کرد از دیوار
بیرون رفتند ^ه و هم وی گفته است که شیخ مذکور گفت که بعضی
از ساحل‌ها شام در ماه رجب سنة اثنتین و اربعین و سبعایه دوی
بخلوت من در آمدند بعد از نماز بسین و ندانستم که از کجا در آمدند
و از کدام بلد آمدند چون بروی سلام کردند و مصافحه نمودند با ایشان
انس گرفتم گفتم از کجا آمدید گفتند سبحان الله چون تویی ازین حال سو
میکنی بعد از آن خشک پاره نان جو داشتم پیش ایشان نهادم گفتند
نه از بهر این آمیم گفتم پس از هر چه آمده اید گفتند آمده ایم و تراق
میکنیم بر سائیدن سلام ما بصاحب یافعی و گفتند بگو که بشارت باد
ترا گفتم ویرا از کجای شناسید گفتند ما بوی رسیده ام و وی بشارت
گفتم شما را درین بشارت رسانیدن ادنی هست گفتند آری و جان

ذکر کردند که از پیش برادران می آیند که ایشانرا هست در شرق و پی
 الحال غایب شدند و هم وی گفت که در اوایل حال متردد بودم که
 بطلب علم مشغول باشم که موجب فضیلت و کمال است یا عبادت که مشر
 جلالت و سلامت از آفت قیل و قال است و درین کساکش واضطر
 مانه قرار ماند و نه خواب گاهی داشتم که روز و شب بمطالعه آن می گذار
 درین بی قراری آنرا بکشودم در وی وره دیدم که هرگز ندیده بودم
 و در وی بقی چند نوشته که از کسی نشنیده بودم و آن ابیات این بود **شعر**
 كن عندهمك معرضا . وكل الامور الى القضا . فلربما اتسع للمضيق
 وربما ضاق الفضاء . ولربما متعب . لك في عواقبه رضا .
 الله يفعل ما يشاء . فكن تكن متعرضا . **چون** این ابیات را خواندم
 گویا آبی بر آتش من زدند و شدت حرارت قلب مرا نشانده و وی بنا
 کتاب مرآة الجنان را که در تاریخ نوشته بر سال نهاده است و تاسنه تخمین
 بیان حوادث کرده و معلوم نیست که بعد از چندگاه دیگر بوده رضی الله عنه
شیخ شهاب الدین السمرقندی المقتول رحمه الله تعالی
 نام وی بحیی بن حبش است در حکمت مشایان و اشراقیان متبحر بوده آ
 و در هر یک از آن تصنیفات لایقه و تالیفات رایقه دارد و بعضی ویرا
 منسوب بسیمیا داشته اند **حکایت** کنند که روزی با جماعتی از دمشق
 بیرون آمدند بر مکه میسند رسیدند آنجا عت گفتند ما را یکدیگر میسند
 می باید که میسند گرفتند و ده درهم بترکائی که صاحب کو میسند بود دادند
 وی مضایقه می کرد که کو میسندی خود ترازان بگیرد شیخ اصحاب را
 گفت شما بروید و کو میسند را ببردید که من ویرا خشنود سازم ایشان پیش

و در هر یک از آن تصنیفات لایقه و تالیفات رایقه دارد و بعضی ویرا منسوب بسیمیا داشته اند

رفتند با وی سخن میگفت و دل ویرا خوش میکرد تا ایشان دور رفتند
 وی هم در آنجا ایشان برفت ترکان در پی وی می رفت و فریاد میکرد
 چون بوی رسید دست جب ویرا بگیرفت و بکشید که گجای روی دست
 وی از شانده جدا شد و در دست ترکان بماند و خون می رفت ترکان
 بترسید دست ویرا ببنداخت و بکوبخت آنرا برداشت و بیارایان رسید
 در دست وی سندی بود و پس **آما**م یافعی میگوید بباکارها که اینها
 و بباکسانی که این کارها کنند و بداعلی که منقضی چنین کار کرد **شعر**
 از سخنان و بیست حرام علی الاجساد المظلمة ان یلین فی ملک کسوت
 السموات فوحی الله سبحانه وانت بتعظیمه ملان واذکر وانت من
 ملاس الاکوان عریان واز اشعار و بیست **شعر**

خلعت هياكلها بجرع الحسى	وصبت لمغناها القديم تشوقا
وتلفت نحو الديار فشا قفا	ربع عنت اطلاله فتمرقا
وقفت مسائلة فردجوا بها	رجع القدي ان لاسبيل للالقا
وكانها برق تالق بالحق	ثم انطوى وكان ما ابرقا

 در تاریخ **آما**م یافعی مذکور است که ویرا بخلل در عقیده و با اعتقاد
 چکاره متقدمین متهم می داشته اند چون بحلب رسید علما بقبل
 وی فتوی داده اند بعضی گویند ویرا حبس کردند و بخناق کشند
 و بعضی گویند قتل و صلب کردند و بعضی گویند ویرا بخیر ساختند
 انواع قتل وی چون بر ریاضت معتاد بود آن اختیار کرد که ویرا بگر
 بکشند طعام از وی باز گرفتند تا بمرده و عمر وی بی و شش یا بی
 و هشت رسید بود و کان ذلک فی سنه ست و ثمانین و خمس مائه

واصل جلبه رشان وی مختلف بودند بعضی ویرا بلحاظ وزنده نسبت
میکردند و بعضی بکرامات و مقامات اعتقاد داشتند وی گفتند
که بعد از قتل شواهد بسیار بر کرامت وی ظاهر شد و این موافق
ی نماید بآنکه شیخ شمس الدین تبریزی قدس سره فرموده که در شهر
دمش شیخ شهاب الدین مقتول را آشکارا کافر میکفتند گفتند
که کافر باشد که چون بصدق تمام درآمد در خدمت شمس بدر کمال
کشت من تحت مواضع باشم باینکه زندان صادقاً ماسخت با خود
باشم باینکه آن شهاب الدین علش بر عقلش غالب بود عقلی باید
که بر علم غالب باشد و حاکم دماغ که محل عقل است ضعیف گشته
بود در عالم ارواح طایفه ذوق یافتند فرود آمدند و مقیم شدند
و از عالم ربانی سخن می گویند اما همان عالم ارواح است که ربانیه
پندارند مگر فضل الهی در آید جذبه از جذبات یا مردی که او را
در عقل گیرد و از عالم ارواح بعالم ربانیه کشد

شیخ واحد الدین حامد الکرمی قدس سره تعالی

وی مرید شیخ رکن الدین سنجابی است و وی مرید شیخ قطب الدین
ابهری و وی مرید شیخ ابوالنجیب سرور دی قدس سره تعالی ارواحهم
بسیار بزرگ بوده است و بصحبت شیخ محی الدین العزنی رسید و شیخ
در کتاب فتوحات و بعضی رسایل دیگر از وی حکایت کرده است در باب
ثامن از فتوحات میگوید که شیخ واحد الدین کرمانی رحمه الله تعالی
گفت که در جوانی خدمت شیخ خود میکردم در سفر بودیم و وی در
نشسته بود و زحمت شکم داشت چون بجای رسیدیم که آنجا ما را

آوردی در چهار رکعت نماز خفتن تمام و از
ختم کرده و در سر کف تمام غایب داشت و جلیقه
بعد از استغفر خلیفه برپا داشته و ایستاده
دولت در ذکر او حاضر مانده

بود درخواست کردم که اجازت ده که دارویی بستانم که نافع باشد
چون اضطراب مراد پیدا جازت داد برفتم دیدم که شخصی در خیمه نشسته
و ملازمان وی بیای ایستاده و پیش وی شمع افروخته اند و وی مرا
نی شناخت و من ویرانی شناختم چون مرا در میان ملازمان خود دید
برخواست و پیش من آمد و دست مرا بگرفت و گفت حاجت تو چیست
حال شیخ را با وی بگفتم فی الحال دارویی حاضر کرد و بمن داد و بمن بیرون
آمد و خادم شمع را همراهی آورد ترسیدم که شیخ آنرا بیند و بیرون
آید سو کند بروی دادم که باز کرد بازگشت پیش شیخ آمدم و دارو آورد
و آن اکدام و احترام که آن شخص کرده بود با شیخ گفتم شیخ بستم کرد و گفت
ای فرزند چون اضطراب ترا دیدم مرا بگو شفقت آمد لاجرم ترا اجازت داد
چون آنجا رسیدی ترسیدم که آن شخص که امیر آن موضع است بتو التفات
نماید و شرمند شوی از هیچکس خود بجز شدم بصورت وی بر آمدم و در
موضع وی بنشستم چون تو آمدی ترا کای داشتم و کردم آنچه دیدی
در رساله اقبالیه مذکور است که شیخ رکن الدین علاء الدوله رحمه الله
گفته است که آن روز که قافله در منی بود یکی از مریدان شیخ شهاب الدین
سرور دی قدس سره تعالی ارواحهم اینجا بود بزرگوار وی رفتم الحق بس مردی
غیر نبود ساعتی بنشستم و از هر نوع سخنانی رفت از وی پرسیدم که
شیخه ایم که شیخ شهاب الدین قدس سره شیخ واحد الدین کرمانی را
بستد خوانند و پیش خود نگذاشته است راست است آن پیر گفت بل
و من در آن مجمع در پیش شیخ حاضر بودم که کسی که شیخ واحد الدین میگفت
فرمود که پیش من نام وی میرید و بستد عست الماهم روز دیگر در خدمت

شیخ حاضر بودم که با شیخ گفتند که این سخن را شیخ او خدا الدین شنید
و گفت هر چند شیخ را مبتدع گفت اما ما این مفاخرت بس که نام من
بر زبان شیخ رفت و درین معنی بیتی گفته است و آن بیت اینست **شعر**
ما سألنی ذکراک لی بمسیئة . بل سألنی أنی خطرک یب الکا
شیخ شهاب الدین خلق و پراختن کرد می تواند بود که مراد شیخ شهاب
الدین قدس سره باشد و آن بوده باشد که میگویند وی در شهود
حقیقت تو تسل بمظاهر صوری میکرده و جمال مطلق را در صورت
مقیدات مشاهده نموده چنانکه گذشت که شیخ شمس الدین تبریزی
قدس سره از وی پرسید که در چه کاری گفت ماه را در طشت آب می نیم
بس شیخ شمس الدین گفت اگر بر قفا دمل نداری چرا بر آسمان نمی بینی پیش
تو لا نا جلال الدین روی قدس سره گفتند که وی شاهد باز بود اما پاک باز
بود خدمت مولوی فرمود که کاش که کردی و گذشتی و این رباعی وی

هم برین معنی دلالت می کند	زان می نگرم بچشم سرد صورت
زیرا که زمینست اثر در صورت	این عالم صورتست و ما در صوریم
معنی نتوان دید مکر در صورت	و در بعضی تواریخ مذکور است که

چون وی در سماع کرم شدی پیرهن اردان چاک کردی و سینه بینه
ایشان باز نهادی چون بغداد رسید خلیفه بسری صاحب جمال داشت
این سخن بشنید گفت او مبتدع است و کافر اگر ازین گونه حرکتی کند
ویرا بکشم چون سماع کرم شد شیخ بگرامت دریافت **رباعی**

گفته هبلست را بر سر حجر بودن	در پای مراد دوست بی سر بودن
تو آمدی که کافری را بکشتی	غاری جو تویی رواست کافر بودن

بسر خلیفه سر بر پای شیخ نهاد و میزد شد **ه** قال بعض الکبراء قدس الله
تعالی سر اهرم نزد اهل تحقیق و توحید اینست که کامل آنکی بود
که جمال مطلق حق سبحانه در مظاهر کونی حتی مشاهده کند بصورت
بجنانکه مشاهده می کند در مظاهر روحانی بصیرت مشاهده
بالبصیرة الجمال المطلق المعنوی بما یعرفون بالبصر الحسن المقید الصوری
و جمال با کمال حق سبحانه دو اعتبار دارد یکی اطلاق که آن حقیقت جمال
ذاتی است من حیث هی و عارفان جمال مطلق را در فنا فی الله سبحانه
مشاهده تواند کرد و یکی دیگر مقید و آن از حکم تنزل حاصل آید در
مظاهر حسیه یا روحانیه بس عارفان که حسن بیند چنین بیند و جمال
را جمال حق دانند متزلزل شد بمراتب کونیه و غیر عارف را چنین نظر نباشد
باید که بخوبیان ننگرد تا بها ویه حیرت در نهاند **و قال** ایضا
و از اهل طریق کسانی اند که در عشق بمظاهر و صور زیبا مقید اند و چون
سالك در صدد عدم ترقی باشد و در معرض حجاب بود چنانکه
بعضی از بزرگان قدس الله تعالی اندوچم از ان استعاضت کرده اند و
فرموده اند نعوذ بالله من التکر بعد التعرف و من الحجاب بعد التجلی و
تعلق این حرکت جوی سبب باین سالك از صورت ظاهری حسی که بصفت
حسن موصوف بود تجا و زنکند هر چند شهود و کشف مقیدش دست
داده بود و اگر آن تعلق و میل جوی از صورتی منقطع شود بصورتی
دیگر که بحسن آراسته باشد پیوند گیرد و دایما در کشاکش بماند تعلق
و میل بصورت فتح باب حرمان رفته و آفت و خذلان او شود اغاذا الله
عز وجل و سایر الصالحین من شدة اللک حسن ظن بلکه صدق اعتقاد

فیه عارفان
بجمله اینست

نسبت جماعتی از اکابر چون شیخ احمد غزالی و شیخ اوجالالدین کرمانی
 و شیخ خراسانی و عماد الدین عراقی قدس الله تعالی اسرارهم که بمطالعه جمال نظام
 صوری حتی اشتغال می نموده اند آنست که ایشان در اینجا شاهد جمال
 مطلق حق بجهان میگردانند و بصورت حق مقید نبوده اند و اگر از بعضی
 کبر انبیت بایشان انکاری واقع شده است مقصود از آن بوده باشد
 که بجهان آنرا دستوری نسازند و قیاس حال خود بر حال ایشان نکنند
 و جاویدان و حقیض خدایان و اسفل السافلین طبیعت نمائند و الله
 اعلم باسرارهم و خدمت شیخ اوجالالدین را نظایر لطیف است از شوی
 و غیره و در آخر کتاب مصباح الارواح می گوید **شعر**

تا جنبش دست هست مادام	سایه تحرکت ناکام
چون سایه زدست یانت مایه	بس نیست خود اندر اصل سایه
چیزی که وجود او بخود نیست	هیش نهادن از خود نیست
هستست ولیک هست مطلق	تزدیک حکیم نیست جز حق
هستی که بحق قوام دارد	او نیست ولیک نام دارد
بر نقش خود ست قسقه نقاش	کس نیست در میان تو خوش باش
خود گفت حقیقت و خود شنید	و آن روی که خود نمود خود دیده
بس باد یقین که نیست والله	موجود حقیقتی سوت الله

و من باب عیساته قدسی	
او حد در دل می زنی از دل کو	عز و یقین که راه می روی منزل کو
در دنیا می دونی وفای کردی	نجاه و دو جلد داشتی حاصل کو
جز نیستی تو نیست هستی بخدای	ای هشیاران خوشست مست بخدای

که نزلت بی بحق برستی روزی	حقا که رسی زبت پرستی بخدای
اسرار حقیقت نشود جل بسوال	نی نیز بدر با حق حشمت و مال
تا خون نکنی دید و دل بجه سال	هرگز ندهند مرا هست از قال جمال
دائم زواری حرف بیرون ز دست	و ز چشمه لطف آب حیات می دست
علت زاجد با وجد آمدی حرف	علت بگذار کار کاینک او جدا هست

امیر سید قاسم تبریزی قدس الله تعالی
 در اوایل ارادت بشیخ صدرالدین اردبیلی رحمه الله داشته و بعد از آن
 بصحبت شیخ صدرالدین علی عینی که وی از اصحاب شیخ اوجالالدین
 کرمانی بوده قدس الله تعالی روحهما رسید و نسبت ارادت
 و برانجام بعضی معتقدان وی دید ام و در اینجا شیخ صدرالدین علی
 عینی مذکور بود نه شیخ صدرالدین اردبیلی و چنین استماع افتاد
 که خدمت سید قدس سر شیخ صدرالدین علی عینی را بسیار می
 پسندید و اظهار ارادت می کرده و بکلمه اهل روزگار در مقبول
 و انکار وی دو فرقه اند از وی دو اثر مانده است یکی دیوان اشعار
 بر حقایق و اسرار وی که انوار کشف و عرفان و آثار ذوق و وجدان
 از آن ظاهر است و دیگری جماعتی که خود را منسوب بوی می دارند
 و میرویی شمارند این فقیر از ایشان را دیده و احوال بعضی
 اکثر ایشان از رقبه دین و اسلام خارج بودند و در دایره اباحت
 و تنهاون بشرع و سفت داخل و می شاید که منشأ این آن بوده باشد
 که مشرب توحید برخاست سید قدس سر غالب بوده و نظر در جمیع
 امور پر بساز داشته و بساط اعراض و اعتراض با کلیه می کرده بود

و بمقتضی کرم ذاتی که داشته است فوقات و نذروری که می رسید
همه صرف آنکری بوده اصحاب نفس و هوا را مقصود اینجا حاصل بوده و
مانعی نه جماعتی را اصل طبع مجتمع شده بود اند و از معارف وی سخنانی
شنیده اند و از سر نفس و هوا در آن تصرف می کرده و آنرا مقدمه اشتغال
بمشتتات نفس و اعراض از مخالقات هوا میساخته و در وادی باحت
و تهاون شریعت و سنت می افتاده و وی از همه پاک یکی از درویشان
ویرادیدم بیری بود روشن و ظایف طاعات را بجای می آورد و دوام
ذکر و آگاهی داشت حال وی بر رسیدم گفت من دوبار بخدمت وی رسیدم
یکبار در پنج هر بار چون چند روز در خدمت وی بودم گفت بولایت
خود باز رفتم و در میان اینان میباش که صحبت ایشان تراضر میکند
بعضی از عزیزان میفرمودند که در آن وقت که خدمت سید در می رفتند
بود با وی ملاقات کردم و در اثناء معارفی که می گفت از صدیق اکبر
رضی الله تعالی عنه نقل بسیاری کرد و هرگاه که صدیق اکبر میگفت قطرا
اشک بزرگ سفید از چشم وی می تفت میزدان می گفتند که وی اکنون در
مقام ابوبکر نیست و بعضی دیگر از عزیزان که بصحبت وی رسیده بودند
می گفتند که من بکرم ذاتی وی کس ندیده ام و بعضی از مردم خرچ در جام
که در قبول و انکار غالباً از تعصب خالی بود از وی بعضی کرامتها که این
طایفه را می باشند نقل میکرد عزیزی که بر سخن وی همه اعتماد بود
از بعضی مسافران نقل کرد که از تربت مقدمه جام بفرمیت مشهد مقدس
طوبی علی سائیکه السلام شبیکر بگاه کرده بود اند در راه که می رفتند
در جانب خرچ در روشنائی در نظر ایشان آمده بود است که از زمین

رتفع شدن و آسمان رسید در تعجب مانده اند که آن چه روشنائی است
هم شب بخیر رسیده اند دیده اند که آن روشنائی در جانب لنگر خد
سید است قدس سر چون بلند آمدند و قصد زیارت وی کرده اند چنان
مشاهده افتاده که آن نور است که از آن خانه که مرقد منور وی در آنجا
می تابد و از بعضی درویشان چنان دریافت ام که توجه مرقد منور وی
جمعیت تمام است و الله تعالی اعلم و خدمت بخدوی خواجه ناصر الدین
عبید الله مد الله تعالی ظلال رشاده فرمودند که خدمت سید قاسم
حضرت خواجه بزرگ خواجه بها الدین قدس سر الله تعالی سر را در نواحی
ایبورد دیده بود و صحبت داشته و طریقه ایشان را معتقد بود و از وی
فهم می شد که خود را بر آن طریقه می داشت و دیگر فرمودند که خدمت
سید قدس سر می گفت که هر جای رسیدم از مجذوبان می پرسیدم
و خود را بصحبت ایشان می رسانیدم چون بروم رسیدم گفتند اینجا
بجف و بی هست ملا ناجانی نام چون پیش وی رفتم و برایشناختم
که در او ان تحصیل در مرتبه یزید بودم با وی گفت تراجه شد بزبان روی گفت
هر صباح که بری خواستم مردی بودم در تفرقه افتاده مرا یکی ازین طرف
می کشید و یکی آن طرف با مدادی برخاستم مرا چیزی فرو گرفت که از همه
خلاص شدم فرمودند که این سخن را چند بار از خدمت سید شنیدم
هر بار که می شنیدم متغیری شد و قطرات اشک از چشم او می ریخت و معلوم
می شد که آن سخن در آن وقت که آن عزیز فرموده بود در وی تاثیر بسیار
کرده بوده است و در بعضی از رسائل خود آورده که در تاریخ سنه
تسع و سبعین و سبعایه که در شهر هرات در خانقاه جدیدی

در جوار مولا ناظمیرالدین خلوق رحمه الله تعالى ساکن بودیم ناگاه
 سحرگاهی مولا نا از خلوت خود کریان بیرون آمد و روی بخلوت من نهاد
 و فریاد برآورد که از برای خدای بکوی که می گوید وَتَحْنُ أَقْرَبًا إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ
 الْوَرِيدِ و شصت سال سید و اند و هنوز نرسیده ام. از ارباب فقیر
 عنیزی حاضر بود گفت این همان حکایت مجنون ماوراء النهر است که بخا
 ردم رفتی و هر چند چیزی خوردی چون بیرون آمدی از وی پرسید
 که هیچ خوردی تشنیه کردی که چیزی از کجا بود و هیچ نخوردم روزی
 امیرزاده و پیرانجامه برد و نعمت فراوان از هر جنس بیش وی نهاد و بعد
 از آنکه دیوانه چندانکه خواست خورد شمشیر کشید که دیگر بخورد و بگوید
 از ترس شمشیر آن مقدار دیگر که امکان داشت بخورد و گفت اگر می
 گشتی بکش که دیگر کجایی خوردن ندارم دیوانه بیرون بیرون رفت از وی
 پرسیدند که هیچ خوردی گفت نعمت فراوان بود اما از ترس شمشیر که
 چیزی نمی توانست خورد. در تاریخ سنه ثلثین و ثمانمائه پادشاه وقت
 را در جامع همراه شخصی زخمی زد چنان معلوم شد که ویرانگر خد
 سید خانه مقفل بوده بتوهم آنکه مکر بوقوف وی بوده از شهر
 عذر خواستند بجانب بلخ و سمرقند رفت و از آنجا مراجعت کرد و در خر
 جام متوطن شد و در سنه سبع و ثلثین از دنیا برفت و قبر وی آنجا است

حکیم سنایی غزنوی قدس الله تعالی روحه

کنیت و نام وی ابوالمجد مجنود بن آدم است. وی بپدرش شیخ رضی الله
 علی لا ابناء عم بوده اند. از کبر آراء شعراء طایفه صوفیه است و
 سخنان ویرا با استشهاد در مصنفات خود آورده اند. و کتاب حقیقه

در صفت
 طریق عشقه بهای اول سنایی
 جناب حکیم غزنوی را خواند که

بر کمال وی در شعر و بیان اذواق و مواجید ارباب معرفه و توحید
 دلیل قاطع و برهان ساطع است از میان خواجه یوسف همدانی است
 و سبب توبه وی آن بود که سلطان محمود سبکتگین در فصل زمستان
 بغریمت گرفتار بعضی از دیار کفار از غزنین بیرون آمد و سنایی
 در مدح وی قصیده گفت بود می رفت تا بعضی رساند بدر کفنی رسید
 که یکی از مجنوبان از حد تکلیف بیرون رفته که مشهور بود بلای خود زیاده
 پیوسته لای شراب خوردی در آنجا بود آوازی شنید که با ساقی خود
 می گفت پر کن قدحی بکوری محمود سبکتگین تا بخورم ساقی گفت
 محمود مردی غازی است و بادشاه اسلام گفت بس مردکی ناخشنود
 است آنچه در تحت حکم وی در آمد است در جیض نیامورده می رود
 تا مملکت دیگر گیرد یک قدح گرفت و بخورد باز گفت پر کن قدحی دیگر
 بکوری سناییک شاعر ساقی گفت سنایی مردی فاضل و لطیف طبع است
 گفت اگر لطیف طبع بودی بکاری مشغول بودی که ویرانکار آمدی کز آن
 چند در کاغذی نوشته که بهیچ کار روی نمی آید و نمیداند که ویران
 چه کار آفریده اند سنایی چون آنرا شنید حال بروی تغییر شد و
 بتنبیه آن لای خود از مستی غفلت هشیار شد و پای در راه نهاد
 و بسلول مشغول شد. در سخنان مولا نا جلال الدین رومی قدس
 الله تعالی سر مذکور است که خواجه حکیم سنایی در رقی که محتضر
 بود در زیر زبان چیزی می گفت حاضران گوش پیش دهانش بردند

این بیت می خواند شعر	باز گشتم زانکه گفتم زانکه نیست
در سخن معنی و در معنی سخن	عنیزی این را شنید گفت عجب

حالیست که در وقت بازگشتن از سخن نیز بسنی بوده است **ه** قی هواره
منزوی و منقطع می بوده و از مخالطت اهل دنیا معرض یکی از ارباب جاه
وجلالت را غریمت آن بوده که ملازمت زیارت و کرد و شیخ مکتوبی بوی
نوشته مشتمل بر بیسی لطایف از آنجمله آنکه این داعی را عقل و روح در پیش
خدمت است و لیکن بنیه ضعیف دارد که طاقت تفقد و قوت تفقد
ندارد **ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها** کلامه سندر سه طاعت
بارگاه جباران دارد و شیرزده ناکه جنتاب بنجه شیران آرد باری عن
اسمه داند که هر بار که سرا پرده حشمت ایشان در خطه مختصر زدند
حاجت آمدست این ضعیف منزوی را زخمت عافیت بعز خانه غول
بردن و بضاعت قناعت را بهر امان خضر و الیاس سپردن اکنون
بزدکی که ذوالفضل الکبیر بآن بزرگ دین و دنیا کرده است که کوشه دل
این کوشه گرفته را بمفقد سایش خود خراب نکند که جسم حقیر این بند
نه سزای جستم قدیر خداوندی است **ومن مقالاته قدس سر نظم**

بس که شنیدی صفت روم چین	خیز بیا ملک سنایی بین
تا همه دل بینی نه حرص و بخل	تا همه جان بینی بی بکر و کین
پای نه و جرخ بزیر قدم	دست نه و ملک بزیر نکین
زدم و کان ملکی زبردست	چون نه و اسب فلکی زیر زمین

ایضا منتهی

این جهان بر مثال مردار است	گر کسان اندر هزار هزار
این مرز و محلی زند بخل	وان مرین راهی زند منقاد
آخر الامر بگذرند همه	فر همه باز ماند این مردار

بیشتری گم و کمتر برهند
نه چنان چون تو بمیری برهنه
تا چیست حقیقت از بس برده در
از تو دو جهان پرو تو از هر دو برون
بیمت ز ستموست و امیدت بنسیم
چون سایه شدی تو اوج چون خیم
بریم ملوک ملک ماه آمد عشق
با این همه یک قدم ز راه آمد عشق
باید که بدون یا رخود نکراید
کرد و زخ و از بهشت یادش ناید
وی صومعه ویران کن یار پرست
کرد در کفر کرد و کرد سر مست
در کار تو کرده دین و دنیا بهوس
سردی همه از برای من داری و بس
در بر نکذار مش که سازد هوسی
در سر نکذار مش که ماند نفسی
زنهار بهیچ آب آلوده مکرد
کرد در یا خشک آید از دوزخ سر
وز دل زدی بگرد خون شوخ شو
بی حشم درای فنی زبان بیرون شو
سودای تو عقل مجرد بچل

با همه خلق جهان کوجه ازان
تو چنان زی که بمیری برهی
دلها همه آب کشت و جاها همه خون
ای با علمت خرد زد و کرد و دود
قایم بخودی از ان شب و روز مقیم
با مایه از آب و آتش باشد بیم
بر سین سر بر سر سپاه آمد عشق
بر کاف کمال کل کلاه آمد عشق
مردی که براه عشق جان فرساید
عاشق بره عشق چنان می باید
آی نیست شد ذات تو در پرده هست
مردانه کون جو عاشقان می در دست
آی من بقتل می می مردم بنفس
گرمیت بینم جو بنکم با همه کس
در هر تو کردم آید بجهت
وردین نکه کند بدیدار کین
چون جهره تو ز کوی ماسد پر کرد
اندر ره عاشقی چنان باید مرد
ای عقل اگر چند شریفی دود شو
در پرده آن نکار دیگر کون شو
ای عشق تو را روح مقدس منزل

سیاح جهان معرفت یعنی دل از دست غمت دست بسرای بکر
 و ویرا قصید است دایه زیادت از صد و هشتاد که آنرا موز
 الانبیا و کوز الاولیا نام نهاده اند بی معارف و حقایق و لطایف
 و دقایق در اینجا درج کرده و اولش اینست **شعر**

طرب ای نیکوان شیرین کار	طلب ای عاشقان خوش رفتار
تاکی از خانه همین ره صحرا	تاکی از کعبه همین درخمار
در جهان شاهدی و مافارغ	در قلع جرعه و ماهشیار
زین سپس دست ما و دامن دست	زین سپس گوش ما و حلقه یار

و ویرا و رای حدیقه الحقیقه سه کتاب مشوی دیگرست هم بروز
 حدیقه اما مختصر و از آنجاست این ابیات **شعر**

ای به پرواز بر پرید بلند	خویشتر رازها شمرده زبند
باز پرسوی لایح و یجوز	رشته درخت صورتست هفت
تا تو در بند حبس تالیفی	تخته نقش کلک تکلیفی

تا رتخ تمامی حدیقه جناحه بنظم آورده سنده خمس و عشرين و
 بوده است و بعضی تا رتخ وفات ویرا همین نوشته اند و الله تعالی اعلم

شیخ فریدالدین عطار رئیس ابوری قدس الله تعالی سر
 وی مرید شیخ مجدالدین بغدادی است در دیباجه کتاب تذکره الاولیاء
 که بوی منسوبست می گوید که روزی پیش امام مجدالدین بغدادی
 در آمدم ویرا دیدم که می گوید گفتیم خیرست گفت زهی اسفند
 که درین است بوده اند بمشابه انبیا علیهم السلام که علماء امتی کانبیاء
 بنی اسرائیل پس گفت از آن می گویم که دوش گفته بودم خداوند کار

تو بعلت نیست مرا ازین قوم کردن یا از نظر کیان این قوم کردن
 که قسم دیگر اطاقت ندارم می گویم بود که مستجاب باشد و بعضی
 گفته اند که وی ویسی بوده است در سخنان مولانا جلال الدین رومی
 قدس سر مذکورست نور منصور بعد از صد و پنجاه سال بروز فرید
 الدین عطار تجلی کرد و فریاد او شد گویند سبب توبه وی آن بود که روزی
 در دهان عطاری مشغول و مشغوف معامله بود در رویش باغار رسید
 و چند بار شئی بته گفت وی بدر رویش نپرداخت در رویش گفت ای خوا
 تو چگونه خواهی مرد عطار گفت چنانکه تو خواهی مرد در رویش گفت
 تو همچون من نمی توانی مرد عطار گفت بلی در رویش کاسه جوین داشت
 زیر سر نهاد و گفت الله و جان بداد عطار را حال متغیر شد و دکان
 بر هم زد و باین طریق درآمد و گفته اند که مولانا جلال الدین روی
 در وقت رفتن از بلخ و رسیدن بنشأ بود بصحبت وی در حال کبر سن
 رسیده است و کتاب اسرار نامه بوی داده و وی دایما آنرا با خود می
 داشته و در بیان حقایق و معارف اقتدا بوی دارد چنانکه میگو
 کرد عطار کشت مولانا شربت از دست شمس بودش نوش و در رو
 دیگر گفت **شعر** عطار روح بود و سنایی دو جسم او
 ما از سنایی و عطار آمیم و آن قدر اسرار توحید و حقایق
 اذواق و بواجید که در مشنویات و غزلیات وی انداج یافته در
 هیچ یک ازین طایفه یافت نمی شود جزاء الله سبحانه عن الطالبین
 المشتاقین خیر الجزاء و من انقاسه الشریفه قدس سر **شعر**
 ای روی در کشیده بیازار آمد خلقی باین طلسم گرفتار آمد

و این قصیده بیست بیت زیادت است و بعضی از اهالی آنرا شرحی نیکو نوشته اند و در شرح این بیت چنین مذکور شد که یعنی آنکه روی خود را که نور ظاهر وجود است بروی پوش تعینات و صورت رکشید و بپوشید بسیار ظهور آمد خلق بدین طلسم خود که بروی این کج مخفی بواسطه کثرت تعینات مختلفه و آثار متباینه گرفتار بعد و هجران و غفلت و پندار غیر کشته یا خود بواسطه سرایت بر توجال آن روی در روی پوش مظاهر و صور حیل که گرفتاری بلای عشق و محبت محبت کشته بعضی عاشق معنی و بعضی عاشق صورت **ه** تویی معنی و بیرون تو اسم است تویی کج و همه عالم طلسم است و عشاق صورت بوهیم خود از معشوق دور افتاده اند و نمی دانند که عاشق کیستند و در لابی ایشان چیست **شعر** میل خلق جمله عالم تا آبد کرشناسند و کرم سوی تست و بدین دستور تمام این قصیده را شرح کرده است و از جهت اختصار برین اختصار افتاده و حضرت شیخ در تاریخ سنه سبع و عشرين و ستائیه ^{یا} بر دست کفار شهادت و سن مبارک وی در آن وقت صد و چهارده سال بوده و قبری در نیشابور است

شیخ مشرف الدین صلیح بن عبدالله السعدی شیرازی رحمه الله

از افاضل صوفیه بود و از بجاوران بقعه شریف شیخ ابو عبدالله خفیه قدس الله تعالی سر از علوم بهره تمام داشته و از ادب نصیبی کامل سفر بسیار کرده است و اقوال را کشته و بارها بسفر حج پیاده رفته و به بیت خانه سومات در آمدن بوده و بت بزرگتر ایشان را شکسته و از مشایخ کار بسیاری را دریافته و بصفت شیخ شهاب الدین رسید

و باوی در یک کشتی سفر ریا کرده و گفته اند که وی در بیت المقدس و بلاد شام مدتی سقایی می کرد و آب بمردمی داد تا بحضر علیه السلام رسید و ویرا از زلال انعام و افضال خود سیراب گردانید و قوی و پرا بایکی از اکابر سادات و اشراف فی الجمله گفت و گویی واقع شد و آن شریف حضرت رسالت را صلی الله علیه و علی آله و سلم بخواب دید که ویرا عتاب کرد چون بیدار شد پیش شیخ آمد و عذر خواهی نمود و استعاضای وی کرد

ه یکی از مشایخ مکروری بود شیخ رواقه جان دید که درهای آسمان کشاده شد ملائک با طبقهای نور نازل شدند پرسید که این چیست گفتند برای سعدی شیرازیست که بیتی گفته که قبول حضرت حق بجا و تعالی افتاده و آن بیت اینست **ه** برك درختان سبز در نظر هو شیأ مروتی دفتری معرفت کرد کار **ه** قآن عزیز چون از واقعه در آمد هم در شب بدرز او به شیخ سعدی رفت که ویرا بشارت دهد دید که چراغی افروخته و باخود زمزمه می کند چون گوش کشید همین بیت بخواند وی در شب جمعه ماه شوال پنهان احدى و تسعین و سمانه از دیار فتنه رخساره

شیخ خراسانی ابراهیم المشتهر بالعراق قدس الله تعالی

وی صاحب کتاب لمعات است و دیوان شعری مشهور است از نوای همانست در صغر سن حفظ قرآن کرده بود و بغایت خوش بخواند چنانکه همه اهل همان شیفته آواز وی بوده اند و بعد از آن تحصیل علوم اشتغال نموده چنانکه گویند در سن هفده سالگی در بعضی بلاد مشهور همان با فاده مشغول بوده **ه** روزی جمعی قلندران بهمان رسیدند و با ایشان بری صاحب جمال و بروی مشرب عشق غالب

چون آن بسودا دید گفت ارشد مادام که در همدان بودند با ایشان
 بود چون از همدان سفر کردند چند روز برآمدنی طاقت شده و عقب
 ایشان برفت چون پایشان رسید بزرگ ایشان برآمد و همراه
 ایشان به هندوستان افتاد و در شهر مولتان به صحبت شیخ بهاء الدین
 از کربلا رسید **ه** گویند چون شیخ را در خلوت نشاند و از جمله وی یک ده
 گذشت و پیرا و جدی رسید و حال بروی مستولی شد این غزل را گفت
 تخمین باده کاندرا جام کردند **ه** ز چشم مست ساقی وام کردند
 و آنرا با و از بلند می خواند وی گوشت چون اهل خانقاه آنرا دیدند و آنرا
 خلاف طریقه شیخ دانستند چه طریقه ایشان در خلوت جز اشتغال
 بذکر یا مراقبه امری دیگر نمی باشد آنرا بر جلیل انکار و بسمع شیخ رسانیدند
 شیخ فرمود که شمار از اینها منع است او را منع نیست چون روی چند برآمد
 یکی از مقربان شیخ را گفت برخیزات افتاد شنید که آن غزل را خرابایان
 با چنگ و پیچانه می گفتند پیش شیخ آمد و صورت حال را باز نمود و گفت
 باقی شیخ حاکمند شیخ سوال کردند که چه شنید باز که چون بدین بیت
 رسید که **ه** جو خود کردند را از خلیفتن فاش
 عرایه را جابدا نام کردند **ه** شیخ فرمود که کار او تمام شد
 برخاست و بدر خلوت عرایه آمد و گفت عراقی مناجات در خرابات
 می گوی بیرون آی بیرون آمد و سر و قدم شیخ نهاد شیخ بدست مبارک
 خود سر او را از خاک برداشت و دیگر ویرا در خلوت نکذاشت و خره
 از تن مبارک خود کشید و در روی پوشانید و بعد از آن فرزند خود را
 بعقد نکاح وی در آورد و ویرا از فرزند شیخ بری آمد ویرا اکبر الدین

لقب کردند بیست و پنج سال در خدمت شیخ بود چون شیخ را وفات نزدیک
 رسید ویرا بخواند و خلیفه خود ساخت و بجوار رحلت جی میوست
 چون دیگران التفات شیخ را نسبت بوی مشاهده کردند غرق جسد
 در پیشان بجنبید پیا د شاه وقت رسانیدند که اکثر اوقات و پیش
 می گذرد و صحبت وی همه باغبان صاحب حال است و ویرا استحقاق
 خلافت شیخ نیست چون شیخ عریه آنرا دانست غریبت زیارت
 حرمین شریفین زاد همدان الله تعالی شرفا کرد و بعد از زیارت بجانب
 روم رفت بصحبت شیخ صدر الدین قنوی قدس سر و از وی تربیت
 یافت جماعتی فصوص می خواندند استماع کرد و در اثنا استماع آن
 لمعات را نوشت چون تمام کرد بنظر شیخ آورد شیخ آنرا ببیند و
 تحسین فرمود **ه** معین الدین پروانه از امرار روم مرید و معتقد شیخ
 عراقی بود جهت شیخ در توقفات خانقاهی ساخت و هر روز ملازمت
 شیخ می آمد و روزی بخدمت شیخ آمد و مبلغی در همراه آورد و به نیاز
 تمام گفت که شیخ ما را هیچ کاری نمی فرماید و التفاتی نمی نماید شیخ بخندید
 و گفت ای امیر ما را بزرنتوان فریفتن بفرست و حسین قوال را بمارسا
 و این حسن قوال در حال دل پذیر بود و در حسن صوت بی نظیر و جمعی کوفه
 وی بودند و در حضور و غیبت هوا دار وی چون امیر تعلق خاطر
 شیخ را بوی دریافت فی الحال کسی بطلب وی فرستاد بعد از غوغای
 عاشقان و دفع مزاحمت ایشان ویرا آوردند شیخ با امیر و سایر اکابر
 استقبال وی کردند چون نزدیک رسیدند شیخ پیش رفت و بروی سلام
 گفت و کلاه گرفت آنکه شربت خواست و ویرا بایاران وی بدست خود

شربت داد و از آنجا بختگاه شیخ رفتند و صحبتها داشتند و سماعها کردند
 و خدمت شیخ در آن وقت غزلها گفت و از آنجا این غزل است **شعر**
 ساز طرب عشق که داند که چه سازست کز ترخه او نه فلک اندر فلک و بازست
 و بعد از مدتی حسن قول اجازه خواست و بمقام خود مراجعت کرد
 و گویند روزی میر معین الدین بطرف میدان می گذشت دید که شیخ
 جوکان در دست میان کوکان ایستاده امیر با شیخ گفت ما از کدام
 طرف باشیم شیخ گفت از آن طرف و اشاره براه کرد امیر روان شد و رفت
 چون امیر معین الدین وفات یافت خدمت شیخ از روم متوجه مصر
 و ویرا با سلطان مصر ملاقات افتاد سلطان مرید و معتقد وی شد
 و ویرا شیخ الشیخ مصر کرد ایندا ماوی همچنان فی تکلف در بازارها
 بگردیدی و کرد هنگامها طواف کردی روزی در بازار کفشگران
 می گذشت نظرش بر کفشگری افتاد شیفته وی شد پیش وی
 رفت و سلام کرد و از کفشگر سوال کرد که این ببری کیست گفت ببری
 نخست شیخ بلیها بر اشارت کرد و گفت که ظلم نباشد که این چنین
 لب و دندان با جرم خر صاحب باشد کفشگر گفت ما مردم فقیریم و جرم
 ما نیست اگر جرم خریدندان نگیرد نان نیابد که بدندان گیرم سوال
 کرد که هر روز چه مقدار کار کند گفت هر روز چهار درهم شیخ فرمود
 که هر روز هشت درهم بدهم گوید این کار مکن شیخ هر روز
 برقی و با اصحاب بر در در کان کفشگر بنشیند و فارغ البال در روی
 او نظر کردی و اشعار خواندی و کویستی مدعیان این خبر سلطان رسانید
 از ایشان سوال کرد که این پسر را بشب یا بروز بخودی برد یا نه گفتند

گفت با وی در در کان خلوتی می سازد گفتند دوات و قلم خواست و بنوشت
 که هر روز پنج دینار دیگر بر وظیفه خادمان شیخ فخر الدین عراقی بنویسند
 و روز دیگر که شیخ را با سلطان ملاقات افتاد سلطان گفت چنین
 استماع افتاد که شیخ را در در کان کفشگری با ببری نظری افتاده است
 بحقری جهت خرچی شیخ تعیین یافت اگر شیخ خواهد آن ببری را بختگاه
 برد شیخ گفت ما را منقاد او می باید بود بروی حکم نتوانیم کرد بعد از آن
 شیخ را از مصر عزیمت شام شد سلطان مصر بملك الامراء شام نوشت
 که با جله علما و مشایخ و اکابر استقبال کنند چون استقبال کرد ملك
 الامراء ببری بود پس با جلال چون شیخ را نظر بروی افتاد فی اختیار
 سرد قدم وی نهاد ببری سرد قدم شیخ نهاد ملك الامراء نیز ببری
 موافقت کرد اهل دمشق را از آن انکاری در دل پیدا شد اما بجلال
 نطق نداشتند چون شیخ در دمشق مقام ساخت و شش ماه
 گذشت فرزندان کبیر الدین از مولتان پیامد و مدتی در خدمت پدر
 بسر برد بعد از آن شیخ را عارضه پیدا شد در روز وفات بسر با اصحاب
 بخواند و وصیتهای فرمود و وداع کرد و این رباعی بگفت که **رباعی**

در سایه چون قرار عالم دادند	مانا که نه بر مراد آدم دادند
زان قاعده و قرار کان روز فتا	نه پیش بکس وعده و نی کم دادند

در هشتم ذوالقعدة سنه ثمانین و ستایه از دنیا برفت و قبر وی
 در قفای شیخ محیی الدین بن الغزالی است قدس الله تعالی روحهما در
 صلیه دمشق و قبر فرزند وی کبیر الدین در جلهوی قبر وی رحمه الله تعالی

امیر حسین رحمه الله تعالی

نام وی حسین بن عالم بن ابی الحسین است در اصل از کز یوست که دیهی است
از نواحی غور عالم بوده معلوم ظاهری و باطنی و از کتاب وی کز الریون
جنان مبتدا درمی شود که وی مرید شیخ بهارالدین زکریا است بی واسطه
و مشهور میان مردم نیز چنین است اما در بعضی کتب نوشته چنین
یافتم که وی مرید شیخ رکن الدین ابوالفتح است و وی مرید پدر خود
شیخ صدق الدین و وی مرید پدر خود شیخ بهارالدین زکریا مولانا
قدس است تعالی ارواحهم و ویرا مصنفات بسیار است بعضی منظوم
چون کتاب کز الریون و زاد المسافرین و بعضی منثور چون کتاب ترهه
الارواح و روح الارواح و صراط مستقیم و مرورادیران اشعار است
بغایت لطیف و سوالات منظوم که شیخ محمود جیست نمازان جواب
گفته است و بنای کتاب کلتن را زبران است نیز از ان و بیت کوی
که سبب توبه وی آن بود که روزی بشکار بیرون رفت بود آهو بی پیش
رسید خواست که تا تیری بروی افکند آهو بروی نگرید گفت حی
تیر برای زنی خدای تعالی ترا برای معرفت و بندگی آفریده است نه از برای
این و غایب شد آتش طلب از نهاد وی شعله برآورد از هر چه داشت
بیرون آمد و با جاعتی جوالقیان همراه بمولتان رفت شیخ رکن
الدین آن جماعت را ضیافت کرد و چون شب شد حضرت رسالت
صلی الله علیه و علی آله و سلم بخواب دید که گفت فرزند مرا از میان
این جماعت بیرون آور و بکار مشغول کن روزی دیگر شیخ رکن
الدین با ایشان گفت که در میان شما سید کیست اشارت با میر
حسین کردند و پیر از میان ایشان بیرون آورد و تربیت کرد تا بمقام

عالیه رسید پس اجازت مراجعت بخراسان داده به راه آمد اهل
هراة مرید و معتقد وی بودند در سادس عشر شوال سنه ثمان
عشر و سبعایه از دنیا برفت و قبر وی در مضرخ هراة است
بیرون کنند فراز عبدالله بن جعفر طیار رضی الله عنهم

شیخ اوحی اصنفها فی قدس الله تعالی روحه

چنین استماع افتاد که وی از جمله اصحاب شیخ اوحی الدین کرماتی
قدس من جنات این نسبت منسوب از انست ویرا دیوان شعر است
در غایت لطافت و عذوبت و ترجیعات مشتمل بر حقایق و معارف
و مشنوی بوزن و اسلوب حدیقه شیخ سنایی جام جم نام در
بسی لطایف درج کرده است و از ان مشنویت این جدیدیت مشنوی

اوحی شصت سال بخود دید	تا شبی روی نیک بختی دید
بتر کفتمار ما مجازی نیست	باز کن دید کین بیازی نیست
سالمها چون فلك بسر گشتم	تا فلك وارد دیده و رکشتم
بر سر پای جله داشته ام	چون نه از بهر زک داشته ام
از برون در میان بازارم	وز درون خلوتیست بایارم
کس نه بیند جمال سلوت من	ره ندارد کسی بخالوت من
نادل من بدوست بیوستست	سورها کرد بتر من بسته است

و وی قصیده رایبه حکیم سنایی را جواب نیکو گفته است و عدد
ابیات آن صد و شصت خواهد بود و منفتح آن این ابیات است

سپوند ما ندارد بیار	چون توان شد زخت بر خور داد
کار ما با یکست در همه شهر	وان یکی تن نمیدهد در کار

هدی نیست با که گویم راز	بحر می نیست تا بنالم زار
در خر و شم ذصیت آن معشوق	در سماع بصوت آن زممار
و در تاریخ اتمام جام جم گفته است	چون ز تاریخ بر کو فتم قال
هفتصد رفته بود سی و سه سال	که من این نامه هایون فر
عقد کردم بنام این سرور	چون بسالی تمام شد بدرش
ختم کردم بلیله القدرش	قبروی در مراغه تیریزست

و تاریخ وی برانجا سه ثان و ثلثین و سبعایه نوشته اند رحمه الله

افضل الدین بدیل الحقایق الحاقه رحمه الله تعالی

هر چند وی شاکر فلیکی شاعرست و بشعر شهرت تمام یافته است .
 چنین گویند که ویرا وای طور شعر طور دیگر بوده است که شعر در
 آن کم بوده چنانکه حضرت مولوی قدس سره گفته است شعر
 شعر باشد برین تا که زلف ازو هست مافوق دیگر غیر فزون شعرا
 و سخنان وی برین معنی شاهد است چنانکه می گوید شعر

صورت من می او شد صفت من می	لاجرم کس من من نشود اندر ختم
نرم هیچ در می نام نگوید آن کیم	چون بگویند می باید گفتن که منم
و در محل دیکدی گوید شعر	عشق بیفشرد پای بر غلط کربا
بر بدست سخت هستی ما را زما	ما و شما را بنقد بخودی در خود
زانکه بکج در زوجت ما و شما	و ازین قبیل در سخنان وی بسیار

و ازینها بوی آن آید که ویرا از مشرب صافی صوفیان قدس الله تعالی
 اسرار هم شرفی تمام بوده است و وی در خلافت المستضی بنور الله
 بوده و در قصیده عربی که در مدح بغداد گفته ذکر وی کرده

و توفی المستضی سنه خمس و تسعین و خمسمایه و تیز قصیده راییه
 حکیم سنایی را جوانی نیکو گفته است و عدد ابیات آن صد و هشتاد
 گذشته و آنرا سه مطلع نهاده مطلع اولش اینست شعر

الصبح الصبح کا مدکار	الشار الشار کا مدیار
کاری از روشنی جو آب خزان	یاری از خوش دی جو باد بهار
جرخ بر کار ما بوقت صبح	ی کند لعبان دیدن نثار
و در آخر قصیده می گوید شعر	این قصیده ز جمع سبعیات
ثامن است از غرایب اشعار	از در می کعبه کرد آویزند
کعبه بر من فشاندی ستار	زد قفای نیک را قفای نیک
و امر القیس را فکند از کار	شیخ نظامی رحمه الله تعالی

ویرا از علوم ظاهری و مصطلحات رسمی بهره تمام بوده است اما
 از همه دست باز داشته بوده است و روی در حضرت حق سبحان

و تعالی ورده چنانکه میگوید شعر	هر چه هست از دقایقهای غیبی
بایکایک نهفتای علو مر	خواندم و ستر هر مدق جسم
چون ترا یافتم مدق شستم	همه را روی در خدا دیدم
و ان خدا بر همه تا دیدم	عمر کو انما ید را از لول تا آخر

بقناعت و غرلت و تقوی و انزوا کز رانیده است هرگز چون تشا
 شعرا از غلبه حرص و هوا ملازمت ارباب دنیا نکرده بلکه سلاطین
 روزگار بوی تبرک می جسته اند چنانکه می گوید شعر

چون بپرد جوانی از بر تو	بدر کس نرفتم اردو تو
همه را بر درم فرستادی	من نمی خواستم تویی دادی

دوفات افضل الدین جافانی در شهر تبریز بوده
 در شهر تبریز و شبنم و شبنم و شبنم و شبنم
 سرخاب تبریز بوده است مرقد او در تبریز
 مشهور و معروف است بهر افضل الزمان
 طاهر بن محمد خاریانی تذکره دولتش

کنت شیخ ابو محمد بن یوسف بن مویز بن مطهری
 از شهر رافقه و شیخ برادر قوامی مطهری است
 که ازت عارف استاد بوده و او را یک قول
 از سلاطین از و در حقیقت بوده طلب کرد
 اعتقاد را باز کرد اما یک بر و متجاهل با و
 شیخ با کرامت داشت که آن یک متجاهل با و
 و بحث حقاقت مینکرد سج از عالم غیبی
 بچشم آما می نمود و به بحثی با و تا به صبح
 از جواب و چشم کشید و نه سج بر سر کشید
 چون آن یک از شرکت و به مبهوت شد و فریاد
 که قدس سج را بر سر دهد از عالم غیبی نهادت
 آمد و که بر سر حقیقت بر باره نکرده غاری
 نشسته و متفحص و دوات و مصلحت
 پیشش نهاده بنواضع و شش بوس کرد
 و اعتقادش شیخ محکم شد و شیخ بیکوش
 خاطری به و حاکم کرد و که که بدید آن یک
 آمد و صحبت داشتی و آن یک تذکره دولتش

آخرین کتابهای ویست سنة اثنین و تسعین و خمسین بوده است

لقب وی عیسی الدین است. پدر وی زامرا، قبیله لاجین بوده است.
که اذاتوال نواحی بلخند. وی بعد از وفات سلطان مبارک شاه
خلجی بخدمت و ملازمت شیخ نظام الدین اولیا بیوست و ریاضت
و مجاهدات پیش گرفت. و گویند که چهل سال صوم دهر داشت. و
گویند که بهر اهی شیخ خود شیخ نظام الدین بطریق علی ارض حج گزار
است. و پنج بار حضرت رسالت را صلی الله علیه و علی آله و سلم در خواب
دیده است. و باشارت شیخ نظام الدین صحبت خضر را علیه السلام
دریافته. و از وی التماس آن نموده که آب دهن مبارک خود در دهان
وی کند خضر علیه السلام فرموده که این دولت را سعدی برد خرد
با خاطر شکسته بخدمت شیخ نظام الدین آمده است و صورت
حال باز نموده. شیخ نظام الدین آب دهان خود در دهان وی انداخت
است و برکات آن ظاهر شده است چنانکه نود و نه کتاب تصنیف
کرده است. وی گویند که در بعضی مصنفات خود نوشته است که
اشعار من از با صد هزار کمتر است و از چهار صد هزار بیشتر ^{ند} و میگویند
که شیخ سعدی را در ایام جوانی دریافته بوده. و بآن اقتضای کرده
ویرا از شرب عشق و محبت جاشنی تمام بوده است چنانچه در سخنان
وی ظاهر است و صاحب سماع و وجد بوده است. شیخ نظام الدین
میگفته که در قیامت هر کس بیخیزی نخر کنند من بسوزینم این ترکه الله
یعنی خرد خواهد بود. وی گفته که وقتی در خاطر من افتاد که

خسر نام امر است چه بودی اگر نام من فقرا بودی که در حشر مرا بآن
 نام خواندندی و این معنی را بحضرت شیخ عرضه داشت کردم فرمود
 که بوقت صلح برای توانای خواسته شود خسرو مراقب این معنی
 می بود تا آنکه روزی شیخ گفت که بر من چنین مکشوف شد که ترداد
 قیامت محمد کاسه لیس خوانند و شب جمعه فوت شده است
 در سنه خمس و عشرين و سبعمائة و مدت عمر وی هفتاد و چهار
 سال بوده است و در پایان شیخ خودش دفن کرده اند

حسن دهلوی رحمه الله تعالى

لقب و نسبت وی نجم الدین حسن بن علاء السجری است و وی
 کاتب و مرید شیخ نظام الدین اولیا بوده باوصاف و اخلاق مرضیه
 متصف بوده است صاحب تاریخ هند گوید که در یکارام اخلاق
 و در لطافت و ظرافت بحالس و استقامت عقل و روش صوفیه
 و لزوم قناعت و اعتقاد پاکیزه و در تجرد و تفرد از علایق دنیوی
 و خوش بودن و خوش گذرانیدن فی اسباب صودی همجو او کمتر
 دیدم و چنان شیرین مجلس و مؤدب و مهذب بود که راحتی از بجا
 وی یافتم از بحالت هیچ کس نمی یافتیم و هم صاحب تاریخ
 گوید که سالها را با امیر خسرو و امیر حسن توذد و یکانی بودند
 ایشان فی صحبت من توانستندی بود و نه من فی صحبت ایشان و بواسطه
 من میان همد و استاد جان رابطه محبت و وداد استحکام یافته
 بود که بچانه های یکدیگر آمدند و کردند و هم وی گوید که از کمال
 اعتقادی که امیر حسن را بشیخ نظام الدین بود انفا من مبرکه شیخ را

که در بحال صحبت شفیقه بود در چند جلد جمع کرده و آنرا فرایدا الفواید
 نام نهاده و درین روزگار درین دیار دستنویز باب رادق شدن
 و ویرا و رای آن دوا وین متعده و صحایف نثر و مثنویات بسیار

دارم دلکی نمین بیامرزو میسر	صد واقعه در کین بیامرزو میسر
شرینده شوم اکبر پرسی عملم	ای اکرم اکرمین بیامرزو میسر
یک حرف تو چل صباح عالم را نور	یک حرف تو هشت خلد را مایه حور
حرف سیمین چهل ولی را دستود	زان جا چهار دکن عالم معبود

شیخ کمال بخندی قدس الله تعالی عنه

وی بسیار بزرگ بوده است و اشتغال وی بشعر و تکلف در آن ستر
 و تبلیس را بوده باشد بلکه می شاید که برای آن بوده باشد که ظاهر مغلوب
 باطن نشود و از رعایت صورت عبودیت باز نماند چنانکه خودی گوید
 این تکلفها من در شعر من کلینی یا حمیرای منست
 علی الدوام بر ریاضات و مجاهدات مشغولی بوده و خواجه عبید الله
 ادام الله تعالی بقا را می فرمودند که وی چندگاه در شاش می بوده است
 و الدین گفت که وی در آن مدت که آنجا بود حیوانی نمی خورد بیکار
 از وی التماس کردیم که چه شود که طعامی که در آن گوشت باشد خورد
 شود مرا کاوی بود بغایت خوب و قریه خدمت شیخ بروجه طیب
 فرمود که هرگاه که تو کا و خود را بکشی یا گوشت بخویم من نمی آنکه
 ویرا و قوف باشد کا و را بکشم و از آن طعامی مهتیا ساختم بجهت
 خاطر من از آن گوشت بخورد در راهی که در تبریز داشته خلوت
 بوده است که شب در آنجا بستی برده و کسی دیگر در آنجا نمی رسیده

چون بعد از وفات وی آنرا دیدند غیر از بودایی که برانجا می‌نشسته
 یا می‌خفته و سنگی که زیر سری نهاده چیزی دیگر نیافتند خدمت
 شیخ زین الدین خوانی رحمه الله می‌گفته است که در وقت تحصیل
 علوم در تبریز بصحبت وی رسیدیم مرا باین طریق دلالت می‌کرد و
 می‌گفت بنسبت ارادت مادرای من گفتم که مرا نسبت بشما دغدغه
 در خاطر می‌کرد گفت بگوی تا از آن جواب گویم من هیچ نگفتم
 اما در آخر که باین طریق درآمد مرا کشادی شد دانستم که ویرا
 مرتبه ارشاد که پیش وی کار توان کرد بود کوبند که در آن وقت
 که در سرای می‌بوده است موضعی بوده است که در آن وقت که آب
 طغیان می‌کرده در آن موضع خرابی بسیاری کرده چون وقت
 طغیان آب نزدیک رسیده آن قصه را با وی گفته اند فرموده است
 که خیمه مرا در آن موضع بنید خیمه ویرا انجا زده اند در انجای بوده
 چندانکه وقت طغیان آب گذشته است و در آن موضع هیچ خرابی
 واقع نشده وفات وی در سنه ثلث و ثمانیا می‌بوده و قبر وی
 در تبریز است و بر لوح قبر وی این بیت نوشته اند **نعم**
 کمال از کعبه دفنی بود در یار هزارت آفرین مردانه دفنی

مولانا محمد شیرین مشهور بمحضه رحمه الله

وی مرید شیخ اسمعیل سیسی است که وی از اصحاب شیخ نورالدین
 عبدالرحمن اسفراینی است قدس سره وی گویند که در بعضی سیاحت
 بدیار مغرب رسیده است و انجا از دست یکی از مشایخ که نسبت
 بشیخ بزرگوار شیخ محیی الدین العزنی قدس الله تعالی روحه می‌رسیده

خرقه پوشیده باشیخ کمال نجندی رحمه الله تعالی معاصر بوده و صحبت
 می‌داشته است کوبند در آن وقت که شیخ این مطلع گفته بوده است
 چشم اگر اینست و ابرو این و ناز و شوق **این** الوداع زهد و تقوی الفراق عقل و دور
 چون بمولانا رسید گفت است که شیخ بسیار بزرگست جراسغری
 باید گفت که جز معنی مجاری محلی دیگر نداشته باشد شیخ آنرا شنیده
 است از وی استدعا صحبت کرده و خود بطبع قیام نموده و مولانا
 نیز در آن خدمت موافقت کرده در اثناء طبع شیخ آن مطلع را
 خوانده است و فرموده که چشم عین است بس می‌شاید که بلسان
 اشارت از عین قدیم که ذات است بآن تعبیر کنند و ابرو **چشم**
 بس می‌تواند بود که آنرا اشارت بصفاقی که حجاب ذاتست دارند
 خدمت مولانا تواضع نموده است و انضاف داده **وقتی** شیخ
 اسمعیل سیسی در پیشانرا در اربعین نشان خدمت مولانا را نیز
 طلب داشته است مولانا این غزل گفته است و بعضی رسانیده **نعم**

ما هر تو دیدیم ز ذرات گذشتیم	از جمله صفات از نشان ذات گذشتیم
در خلوت تار یک ریاضات کشیم	در مقام از سبع سموات گذشتیم
دیدیم کاینها همه خوابست و خیال	مردانه ازین خواب و خیالات گذشتیم
با ما سخن کشف و کلمات جگویی	چون ما ز سر کشف و کلمات گذشتیم
ای شیخ اگر جمله کلمات توانیست	خوش باش کرین جمله کلمات گذشتیم
اینها بحقیقت همه آفات طریقاند	ما در طلب از جمله آفات گذشتیم
ما ازنی نودی که بود مشرق افقار	از مغربی و کوبک و مشکات گذشتیم

 چون شیخ این غزل را بشنید وقت وی خوش شد و استیجنان نمود

در ذکر مشهور
حافظ شیرازی

خدمت مولانا در سن شصت سالگی وفات کرده سنه تسع و ثمان مائه

شمس الدین محمد الحافظ شیرازی رحمه الله تعالی

و فی لسان الغیب و ترجمان الاسرار است: بسا اسرار غیبیه و معانی حقیقیه که در کسوت صورت و لباس مجاز باز نموده هر چند معلوم نیست که دست ارادت پیری گرفته و در تصوف بیکی ازین طایفه نسبت دست کرده اما سخنان وی جنان بر مشربان طایفه واقع شده است که هیچ کس را آن اتفاق نیفتاده. یکی از عزیزان سلسله خواجهکان قدس الله تعالی سرار من فرموده است که هیچ دیوان به اردیوان حافظ نیست اگر در صوفی باشد چون اشعار وی از آن مشهور ترست که بایراد احتیاج داشته باشد لاجرم عنان قلم از آن مصروف می گردد. وفات وی در سنه اثنتین و تسعین و سبعمائه بوده است. رحمه الله تعالی

فی ذکر النساء العارفات الواحداً الی مراتب الرجال

صاحب فتوحات رحمه الله تعالی در باب هفتاد و سیم از فتوحات بعد از آن که ذکر بعضی از طبقات رجال الله کرده است می گوید: و کل ما یذکر من هؤلاء الرجال باسْم الرجال فقد یکون منهم النساء و لکن ینیب ذکر الرجال فیل بعضهم کم الابدال قال اربعون نفساً فقیل له لم لا تقول اربعون رجلاً فقال قد یکون فیهم النساء. و شیخ ابو عبد الرحمن المتلی صاحب طبقات المشایخ رحمه الله تعالی در ذکر احوال نِسوة عابدات و نساء عارفات علی چند گانی جمع کرده است و شرح احوال بسیار از ایشان کرده و لو کان النساء کثر ذکرنا. لفضلت النساء علی الرجال

فلا التانیث لاسم الشمس عیب. ولا التذکر یخیر للصلال

رابعه عذوبه جمها الله تعالی

و فی زاهدان بصره بوده سفیان ثوری رضی الله عنه از وی مسایل پرسید و بوی می رفت و بموعظت و دعاء وی رغبت می نمود. روزی سفیان بروی درآمد و دست بر آورد و گفت اللهم انی اسألك السلامة رابعه بکریست سفیان پرسید که چه می گویا نذر آن گفت تو مرا بمعرض کرب در آوردی سفیان گفت چون گفت ندا فرست که سلامت از دنیا در ترک اوست و تو بآن آوده رابعه گفت هر چیزی را ثمره است و ثمره معرفت روی بخدای آورد نیست. و هم وی گفته است غفر الله من قلله صدقه فی استغفر الله سفیان از وی پرسید که بهترین چیزی که بند بآن بخدای تعالی تقرب جوید کدامست گفت آنکه بداند که بند از دنیا و آخرت غیر و بیاد دست نیندازد. روزی سفیان در پیش وی گفت و آخرت را گفت دروغ مگوی اگه تو محزون بودی ترا نذر آن فی خوش گوار نبود. و هم وی گفته اندوه من از آن نیست که اندوه کیستم اندوه من از آنست که اندوه کین نیستم

لبابه المتعبه رحما الله تعالی

و فی زاهدان بیت المقدس است. وی گفته است که من از خدای شرم می دارم که مرا بغیر مشغول بیند. شخصی ویرا گفت که آنج می روم چون بانجام رسم چه دعا کنم گفت از خدای تعالی آن طلب که از تو خوشنود شود و تو بمقام خوشنودان از خود برساند و ترا در میان دوستان خود کم نام گردانند

مریم البصریه رحمه الله تعالی

وی از اهل بصره است در درگاه رابعه بوده و با وی صحبت داشته
و خدمت وی کرده و بعد از رابعه نیز چندگاه زیسته و در محبت سخن
کفتی و چون سخنان محبت شنیدی پیچود کشتی و گویند که وی در
مجلسی که از محبت می گفتند حاضر شد زهره اش بدرید و هم در
مجلس جان داد و می گفته است که هرگز غم روزی نخوردم و در طلب
آن ریغ نکشیدم تا این آیت شنیدم که **وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ**

رحمانه والهم رحمها الله تعالی

از متعبدان بصره بوده است در آیام صالح مری رحمة الله تعالی
این ابیات در پیش کریان خود نوشته بوده است **ش**

انت انبی و همی و سروری	قدائی القلب ان حیبت سواکا
یا عزیز و همی و مرادی	طال شوقی منی ریگون لقاکا
لیس سولی من الجنان نعیم	غیرانی ازید ان القاکا

معافه العذوبه رحمها الله تعالی

از اقربان رابعه عدویه است و با وی صحبت داشته چهل سال روی
خود با آسمان نکرد و هرگز در روز چیزی نخورد و در شب خواب نکرد
ویرا گفتند ضرر بسیاری برسانی بنفس خود گفت هیچ ضرری نمی رسد
خواب شب را بر روز انداخته ام و خوردن روز را بشب

عفیه العابد رحمها الله تعالی

وی از اهل بصره است و با معاذه عدویه صحبت داشته چندان
بگریست که چشم وی نابینا شد کی گفت که چه سخت است نابینا
وی گفت محبوب بودن از خدای تعالی سخت ترست و کوری دل

از فاضل محمد خدای تعالی در امرهای وی سخت تر و سخت تره

شعوانه رحمها الله تعالی

وی از عجم بود و در ایام می نشست او از خوب داشت و بنفحات
خوش و عظمی کفت و چیزی می خواند زاهدان و عابدان و ارباب
قلوب در مجلس وی حاضری شدند کانت من المجتهدات الخایفات
البایات المبکیات ویرا گفتند می ترسیم که از بس گریه چشم تو نابینا
شود گفت در دنیا گور شدن از گریه بسیار مرادوست ترست از گور
شدن از غدا با النار و می گفته است که چشمی که از لقای محبوب خود
بازماند و بیدار روی مشتاق باشد نمی گریه نماید کویند
چندان اندوه بروی غلبه کرد که از نماز و عبادت بازماند در خواب

کسی بوی آمد و کفت ش	اذری دموعک اما کن شایحه
ان النیاحه تشفی للجز بیننا	جیدی و قوی و صوی الدهر ذایحه
فاثما الذوب من فعل المطیعینا	بطاعت بازگشت و باین ایات

تنم می کرد وی گریست و زنان با وی می گریستند و گویند که چون
پوشد فضیل عیاض بوی آمد و طلب دعا کرد گفت ای فضیل
میان تو و خدای تعالی هیچ چیزی هست که اگر دعا کنم سبب
اجابت شود فضیل شهقه برد و پی خود بیفتاد و

گریه رحمها الله تعالی

از بصره یا از اهواز بود و خدمت شعوانه می کرده است وی گفته
که شبی پیش شعوانه بودم در خواب شدم بای خود بر من زد و کفت
برخی ازای کردی که اینجا جای خواب نیست جای خواب کورست

ویرا گفتند از برکات صحبت شعوانه چه رسید ترا گفت ازان وقت باز
که بخدمت وی رسیدم دنیا را دوست نداشتم و غم روزی نخوردم و هیچ
کس از اهل دنیا در چشم من بزرگ نماند از چه طبع و هیچ یک از مسلمانان را نخوردم

حقیقه بنت سیرین رحمها الله تعالی

خواهر محمد سیرین بود و در زهد و ورع چون برادر خود بود و ویرا
آیات و کرامات بوده است گویند که وی شب در خانه خود چراغ روشن
می کرد و بری خاست و غازی می گذارد وقت بود که چراغ
روی بر روی و خانه وی روشن بودی تا صبح

رابعه شامیه رحمها الله تعالی

وی زوجه احمد بن ابی الحواری بود احمد بن ابی الحواری گوید که احوال
وی مختلف بود گاهی بروی عشق و محبت غلبه می کرد و گاهی انس
و گاهی خوف در حال غلبه محبت می گفت

جیب لیس عیدله جیب	و ما السواء فی قلبی نصیب
جیب غاب عن بصری و شخصی	و لكن عن فوادی لا یغیب
و در حال انس می گفت	و لقد جعلتک فی الفواد محذی
و بخت جسمی من اراد جلوسی	فالجسم منی الجلیس موافق
و جیب قلبی فی الفواد اینسی	و شنیدم که در حال خوف می گفت
و زادی قلیل الا راه مسلخی	اللزاد ابکی ام لطلول سافقی
اتحرقتی بالنار یا غایه المنی	فاین رجایی منک این غمافقی
و احمد بن ابی الحواری را می گفته	کنت احبک حب الازواج
انما احبک حب الاخوات	و وقتی که طعمای محبتی گفتی ای

سیدی بخود که این طعام بخته نشد است مگر تسبیح احمد بن ابی الحواری
گفته است که روزی پیش وی طشقی بود گفت این طشت را بردارید
که بر آنجا نوشته می بینم که امیر المومنین هرون الرشید
مرد تقصص کردند همان روز هرون الرشید مرده بود

حکیم دمشقیه رحمها الله تعالی

از سادات نساء شام بوده است و استاد رابعه شامیه است
احمد بن ابی الحواری گفته است که رابعه گفت برو حکیمه دمشقیه
در آمدم وی بر مصحف قرآن می خواند گفت ای رابعه شنیده ام که شوق
تو بمن احمد بن ابی الحواری برسد تو زنی دیگر می خواهی گفتم آری
گفت وی چون می بسند با آن عقلی که دارد که دل خود را بد و زن از
خدای تعالی مشغول گرداند مگر بتو نرسیده است تفسیر این آیت
که الا من اقر الله بقلب سلیم گفتن فی گفت تفسیر این اینست که بخدای
تعالی برسی و در دل تو هیچ نباشد غیر از وی رابعه گفت از پیش وی
بیرون آمدم و از اثر آن سخن نمایان گمان می رفتم و از مردانی که در آن
راه پیش می آمدند شرم می داشتم که کان نبرند که من مستم

امر حسان رحمها الله تعالی

از زهاد اهل کوفه بوده است سفیان ثوری زیارت وی می رفته
و بعضی گفته اند که ویرا برنی بخواست سفیان گفته است که وقتی بروی
در آمدم در خانه وی غیر از یک پاره حصیه که هیچ ندیدم گفتم اگر
رقعه بپرسم تو نوشته شود رعایت حال تو می کنی وی گفت ای
سفیان در چشم و دل من پیش ازین بزرگتر بودی ازین که اکنون شدی

من هرگز دنیا سوال نمیکنم از کسی که مالک آنست و قادرست بر آن و منتظر
چون سوال کنم از کسی که قادر نیست بر آن ای سفیان والله که من دوست نمی دارم
که بر من وقتی گذرد که در آن وقت از خدای تعالی بغیر وی مشغول باشم سفیان از آن

فاطمه بنیسا بوریه قدس الله تعالی سرها

از قدماء و نسا رخسان بود و از کبار عارفات ابو یزید بسطامی قدس
تعالی سر بر وی شاکفته است و ذوالنون مصری از وی سوالها کرد
در هر که بجا آورده و گاهی به بیت المقدس میرفت و باز می که
مراجعت می کرد در سنه ثلث و عشرين و مائین برفته از دنیا روز
برای ذوالنون چیزی فرستاد ذوالنون قبول نکرد و گفت در قبول
کردن چیزی از بنسوان مذلتست و نقصان فاطمه گفت در دنیا هیچ
صوفی از آن بهتر و بزرگتر نیست که سبب در میان نه بیند ابو یزید
گفت است که در عمر خود یک مرد و یک زن دیدم آن زن فاطمه بنیسا
بود از هیچ مقام و پیرا خبر نکردم که آن خبر و پیرا عیان نبود یکی از شیخ
ذوالنون را پرسید که کرا بزرگتر دیدی ازین طایفه گفت زنی بود در
مکه که ویرا فاطمه بنیسا بودی گفتند در فهم معانی قرآن سخا
ی گفت که مرا عجب می آمد وی گفته که من لم یکن الله منه علی بال
آخره الا عن الصدق و الزم له الحیا منه و الاخلاص و هم وی
گفته الصادق و المتقی الیوم فی بحر تصطب علیه امواج یلعور به
دعای الغریق سیال بهر الخلاص و النجاة و هم وی گفته من عمل
لله علی المشاهدة فهو عارف و من عمل علی مشاهده الله اياه فهو مخلص

زینب رحمها الله تعالی

نام وی فاطمه است خدمت ابو حمزه و جنید و نوری قدس الله تعالی
ارواحهم کرده بوده وی گفته است که روزی سر ما سخت بود بر نوری
در آمدیم و گفتم هیچ می خوری گفت آری گفتم چه چیز بیارم گفت نان
و شیر آوردم و بیش وی آتش کرده بودند و دست وی از خاکستر
سیاه شده بود بهر جا از دست وی که شیر میرسید سیاهی شسته
می شد چون آنرا دیدیم با خود گفتم یارب ما اقدر اولیایک ما فیهم
احد لطیف پس از بیش وی بیرون رفتیم بجای رسیدیم زنی درین
آویخت که اینجایک دزمه جامه بود تو بوده و مرا بیش امیر برد نوری آنرا شنید
در عقب من بیش امیر حاضر شد و گفت و پیرا بخان که وی از اولیای
خداست سبحانه امیر گفت من چه حیل کنم که خصم وی آنرا از وی می
طلبند تا گاه که کنینکی سیاه بپاشد و آن دزمه با وی و گفت و پیرا بگذاشت
که دزمه را بیا فیم پس نوری دست مرا بگرفت و از پیش امیر بیرون آورد
و گفت چرا گفتی ما او حیث اولیایک و اقدریم گفت توبه کردم از آنچه گفته بودم

فاطمه البردعبیہ رحمها الله تعالی

در اردبیل می بوده . قیل کانت من العارفات المتکلمات بالسطح
بعضی از مشایخ و پیرا از قول رسول صلی الله علیه و علی آله وسلم که از حضرت
حق سبحانه و تعالی حکایت کرده است که انا جلیس من ذکر فی
سعال کرد ساعتی با آن سایل سخنان گفت پس گفت ان الذکر ان تشهد ذکر
الذکر مع دوام ذکرک له فیفق ذکرک فی ذکره و یقی ذکرک حین لکان ولا زمان

افرعلی زوجه احمد بن خضویه رحمها الله تعالی

وی از اولاد اکابر بود و مال بسیار داشت همه را بفقرا فقده کرد و

با احد در آنجا بود موافقت نمود **ه** بایزید را و ابو حفص را قدس الله تعالی
 روحها دید بود و از بایزید سوالات کرده بود **ه** ابو حفص گفته است که
 همیشه حدیث زنان را مکرره می داشتم تا آن وقت که ام علی زوجه احد
 خضرویه را دیدم پس دانستم که حق سبحانه معرفت و شناخت خود را بجا
 که می خواهد می نهد بایزید قدس سره گفته است هر که تصوف ورزد
 باید که بهمتی ورزد چون همقام علی زوجه احد خضرویه یا باحالی
 همچون حال او **ه** ام علی گفته است که خدای تعالی خلق را بخود خواند
 با انواع لطف و نیکوئی اجابت نکند پس بریشان رخت بلاهای
 کونا کون تا ایشانرا بیلا سوی خود بازگرداند زیرا که ایشانرا دوست
 ی دارد **ه** و هم وی گفته است فوت حاجت آسان ترست از خوا
 کشیدن از برای آن **ه** زنی از اهل بلخ بوی آمد که آمد ام که بخدای تعالی تقرب
 بوسیله خدمت تو فرود آفت چرا بواسطه خدمت خدای تعالی تقرب نموی
آمر محمد والد الشیخ ابی عبد الله بن خفیف رحمه الله
 کانت من العبادات القانتات همراہ بر خود ابو عبد الله بن خفیف
 از راه بحر بسفر مجاز دفت و در مکاشفات و مشاهدات بسیار
ه گویند که شیخ در عشر اخیر رمضان اجیاء شب میکرد تا شب قدر در
 یابد پیام برآمد بود و نمازی کرد و والد وی ام محمد در درون خانه
 متوجه حق سبحانه نشسته بود ناگاه افوار شب قدر بروی ظاهر
 شدن گرفت و آواز داد که ای محمد ای فرزند آنچه تو انجا میطلبی
 اینجا است شیخ فرود آمد آن نور را دید در قدم والد افتاد و بعد از آن
 شیخ میگفت که ازان وقت باز قدر والد خود دانستم **ه**

فاطمه بنت ابی بکر الکتابی رحمه الله تعالی

وی در مجلس سمون عجب وقتی که از محبت سخن می گفت جان بداد و باو
 سه نفر دیگر از میان جان بدادند **ه** فقه رحمه الله تعالی
 شیخ ابو الریبع مالقی رحمه الله گفته است شنیدم حال زنی از صالحان
 در بعضی دیها مراد عیبه زیارت وی شد از برای اطلاع بر کرامتی که
 از وی شهرت گرفته بود و آن زن ترا فقهی خواندند چون بان
 دید که آن زن آنجا بود رسیدیم حکایت کردند که کوسفندی دارد
 که ازوشیر و غسل می دوشد ما قدحی نوبخیدیم و بیاییم پیش آن زن
 و بروی سلام کردیم پس گفتیم می خواهیم که به بینیم آنچه می گویند از کوسفند
 شما کوسفند را حاضر آورد بدوشیدیم در آن قدح و بیاشنا سیدیم شیر بود
 و غسل از قصه وی پرسیدیم گفت ما را کوسفندی بود و ما قومی غیر
 روز عید شوهر من گفت و وی مردی صالح بود که ما امروز این کوسفند
 قربان می کنیم گفتیم نه زیرا که ما را رخصت است در ترک قربان و خدای
 تعالی احتیاج مای داند باین کوسفند اتفاقا در آن روز مهمانی رسید
 شوهر را گفتیم ما با کرام ضیف ما بودیم برخیز و آن کوسفند را بکن
 اما جایی که طفلکان مانه بینند که بر کشتن آن گریه کنند آنرا بیرون برد
 که در پس دیواری قربان کنند ناگاه دیدیم که کوسفند بدیوار خانه بر
 و بجانه فرود آمدن گفتیم مگر آن کوسفند از شوهر من گریخته است
 بیرون رفتم دیدم که آنرا بوستی کد در عجب ماندم و قصه را با شو
 بگفتم گفت شاید که خدای تعالی عوضی داده باشد بهتر از آن که مها
 کرای داشتیم **ه** بعد از آن گفت ای فرزند بدرستی که کوسفند در
 لهای

مهربان جرای کند چون دلهای ایشان خوش است شیرا و خوش است
 و اگر متغیر است شیرا و نیز متغیر است بس شما دلهای خوش کرد اینند
 امام یا فقی رحمه الله ی گوید که مراد مهربان که آن زن گفت وی و شوهر
 و بیست و لیکن عام ذکر کرد از برای ستر و تبلیس و از برای تحریض مریض
 بر طیب قلوب و معنی آنست که چون خوش است دلهای ما خوش است
 آنچه نزد ما است بس شما نیز خوش گردانید دلهای خود تا خوش شود آنچه نزد شما

تلمیذ سری سقطی رحمه الله

زنی بود شاگرد سری سقطی و آن زن را بری بود بیش معلم معلم آن برادر
 باسیا فرستاد وی در آب افتاد و غرق شد معلم شیخ سری را ازان
 معنی خبر داد سری گفت برخیزید و بامین بیاید تا پیش مادر وی رویم
 برفتند شیخ سری قدس سره با مادر کرد بنیاد سخن کرد در صبر بعد ازان
 در مضارن گفت ای استاد مراد تو ازین تقریر چیست گفت بستر غرق
 شد است گفت بس من گفت بی گفت بدستی که خدای تعالی این نکرد
 شیخ سری باز در صبر و رضا سخن آغاز کرد گفت برخیزید و بامین بیاید
 برخاستند و با وی برفتند تا بجوی آب رسیدند برسید که کجا غرق
 شده است گفتند اینجا آنجا رفت و بانکه زد که فرزند محمد گفت بلیک
 ای مادر زن بآب فرورفت و دست برگیرفت و بجانه برد شیخ سری
 التفات بشیخ جنید کرد و گفت این چیست جنید گفت این زن زنا
 گفته است مریضی را که خدای تعالی بر وی واجب کرده است و حکم
 مرگ جنین باشد آنست که هیچ حادثه نشود نسبت بوی مگر
 که ویرا بآن اعلام کنند چون ویرا بغیر اعلام نکردند دانست که

آن حادثه نشد است لاجرم انکار کرد و گفت خدای تعالی این نکرده است

تحفه رحمه الله

سری سقطی گوید رحمه الله تعالی که شبی خوابم نیا مد قلق و اضطرابی
 عجب داشتم چنانکه از تنجد محروم ماندم چون نماز با مدام کردم بیرون
 رفتم و هر جا که گمان می بردم که شاید اینجا ازان اضطراب تسکین
 شود گذر کردم هیچ سودی نداشت آخر گفتم به بیمارستان بگذر
 و اصل ابتلا را به بینم باشد که بترسم و منزعش شوم چون به بیمارستان
 در آمدم دل من بکساد و سین من منشرح شد ناگاه کنیزی دیدم بسیا
 نازه و پاکیزه جامهای فاخر پوشیده بوی خوش از وی بمشام من رسید
 منظر زیبا و جمال نیکو داشت و بهر دو پای و بهر دو دست در میزد
 بود چون مراد دید جشها بر آب کرد و شعری چند بخواند صاحب
 بیمارستان را گفتم این کیست گفت کنیزی است دیوانه شده خواجه
 وی ویرا بند کرده مگر با صلاح آید چون سخن صاحب بیمارستان
 شنید گریه در گلوئی وی کره شد بعد ازان این ابیات خواندن گرفت

معشر الناس ما جنت ولكن	انا سكرانه و قلی صا حے
اغللت يدي ولم آت ذنبا	غير جھدی فی جبهه و افتضاحی
انا مفتونه بحیت جیب	لست ابغی عن باب من براحي
فصلاح الذی زعمتم فسادى	وفسادى الذی زعمتم صلاحی
ما علی احب مولا الموال	وارتضاه لنفسه من جناح

سخن وی مرا بسوخت و بانگو و گریه آورد چون آب جستم من بدید
 گفت ای سویی گریه ایست بر صفت او چون باشد اگر او را بشناسی

جناحه حق معرفت بعد از آن ساعتی بنبود شد چون با خود آمدم
 ای جاریه گفت لیلی ای سری گفتم مرا از کجای شناسی گفت جا هل ندم
 از آن زمان که ویرا شناختم گفتم می شنوم که باید بخت می کنی کردوست
 میداری گفت آنکس که شناسا کرد ایند ما را بنعمتهای خود و منت هاد
 بر ما بعطای خود بدلهای قریبست و سایلانرا بحیب گفتم ترا اینجا که بحسب
 کرده است گفت ای سری حاسدان با من یاری کردند بعد از آن شوقه
 برد که من کان بردم که مکر حیات از وی مفارقت کرد بعد از آن با خود آمد
 و ببق چند مناسب حال خود بخواند صاحب بیمارستانرا گفتم او را
 کن رها کرد گفتم برو هر جا که خواهی گفت ای سری بکجا روم و مرا
 رفتن نیست آنکه جیب دل منست مرا مملوک بعضی مالیک خود کرد
 است اگر مالک من راضی شود بروم والا صبر کنم گفتم والله که وی از
 من عاقل ترست ناکاه خواجه به بیمارستان درآمد و صاحب بیمار
 گفت تحفه کو گفت در اندونست و شیخ سری پیش اوست خرم شد
 درآمد و بر من سلام گفت و مرا تعظیم بسیار کرد گفتم این کنیزک
 اولیترست از من بتعظیم سبب چیست که ویرا محبوس کرده گفت
 چیزهای بسیار عقل وی رفته است نمی خورد و نمی آشامد و خواب
 نمیکند و ما را نمی گزارد که خواب کنیم بسیار فکر و بسیار گریه است
 و حال آنکه تمام بضاعت من ویست ویرا خرید ام بهمه مال خود
 بر بیست هزار درم و امید در بسته بودم که مثل بهای وی بروی
 سود کنم از جهت کالی که در صنعت خود دارد گفتم صنعت او چیست
 گفت مطهر است گفتم چند کاهست که این زحمت بوی رسیده است

گفت یکسال گفتم ابتداء آن چه بوده گفت عود در کنار داشت و تغنی باین
 ابیات می کرد که **شعر**
 ولا کثرت بعد الصفو و د ا
 فکیف الذ واسلو و اهدا
 اراک ترکنتی فی الناس عیندا
 وحقک لما نقضت اللزعهما
 ملأت جوانحی والقلب وجدا
 فیا من لیس فی مؤل سوا
 بعد از آن برخاست و عود را
 بشکست و بگریه درآمد ما ویرا بحبت کسی تنم داشتیم و روشن شد
 که آن اثری نبود از وی برسیدم که حال چنین است بادل خسته
 و زبان شکسته گفت **شعر**
 فکان وعظی علی لسانه
 وخصی الله واصطفاه
 ملیئا للذی دعا پی
 فوقع الحب بالامان
 خاطبنی الحق من جانی
 قربنی منه بعد بعد
 اجبت لما دعیت طوعا
 وخفت مما جئیت قدما
 بعد از آن صاحب کنیزک را
 گفتم بهای او بر منست و زیادت نیزی دهم او از برداشت و فقره
 ترا کجاست بهاء او تو مرد درویشی ویرا گفتم تو تعجیل مکن هم اینجا
 باش تا من بهای ویرا بیاورم بعد از آن گریان گریان برفتم و بخدای
 سوگند که بهار وی نزدیک من بگذرم نبود و شب دراز تحیر و تنها ماندن
 تضرع می کردم و نمی توانستم که چشم بر هم زخم می گفتم ای پروردگار
 تو میدانی پنهان و آشکار من و من اعتماد بفضل تو کردم مرا رسوا
 مگردان ناکاه یکی در نزد گفتم کیست گفت یکی از اجاب در یکشادم
 مردی دیدم با چهار غلام و شعی با او گفت ای استاد اذن در آمدن می
 دهی گفتم درای چون درآمد گفتم تو کیستی گفت احدی من مثی امشب

بخواب دیدم که هاتقی مرا آواز داد که پنج بدره بردار و پیش سری برو نفس
 ویرا باین خوش کن تا تحفه را بخرد که مارا با تحفه عنایتست چون این
 بشنیدم سجده شکر کردم بدانچه خدای تعالی مراد داد از نعمت خود سری
 کوید بنفستم و انتظار صبح می بردم چون نماز صبح گزاردم بیرون آمدم
 و دست وی گرفتم و به بیمارستان بردم صاحب بیمارستان جب و رست
 ی کریمت چون مرادید گفت مر جبارای بدرستی که تحفه را نزد خدا
 تعالی قرب و اعتباری هست که دوش هاتقی بمن آواز داد و گفت
 انها بتایال الیس بخل من نوال . قربت ثم ترق و ملت فی کل حال
 چون تحفه مارا بدید چشم پر آب کرد و با خدای تعالی در مناجات می گفت
 مرا در میان خلق مشهور گردانیدی درین وقت که نشسته بودیم صاحب
 تحفه بیامد گریان گفته که بر مکن آنچه تو گفتی آورده ام به پنج هزار
 سود گفت لا والله گفته بدن هزار گفت لا والله گفته بمثل بها سود گفت
 اگر همه دنیا بمن دمی قبول نمی کنم وی آزادست خالصا لله سبحانه گفت
 قصه چیست گفت ای استاد دوش مرا تو بیخ کردند ترا گواه می گیرم که از همه
 مال خود بیرون آمدم و در خدای تعالی کریمم . اللهم کن لی بالسعة
 کفیل و بالرزق جمیلا روی باین شنی کردم وی نیز می کریمت گفته جرای
 گزی گفت کو بیای خدای تعالی با آنچه مرا خواند از من راضی نیست ترا گواه
 می گیرم که صدقه کردم همه مال خود را خالصا لله سبحانه گفته ایاجه بزد
 برکت تحفه بر همه بعد از آن تحفه بر خاست و جامهائی که در بردا
 بیرون کرد و پلاس پاره پوشید و بیرون رفت و می کریمت گفته خدا
 تعالی ترا رهایی داد که بر چیست گفت هر بیت منه الیه و بیکت منه علیه

و حقه و هوسوی لادلت بین یدیه حق انال و اجتنی بمار جوت لایب
 بعد از آن بیرون آمدم و چندانکه تحفه را طلبیدیم نیافتیم عزیمت که
 کردیم این شنی در راه مرد و من و خواجه تحفه بمکه در آمیم در آن وقت
 که طوفان میکردیم آواز بحر وحی شنیدیم که از جگر دیش می گفت **ش**

محب الله فی الدنیا سقیم	تطال سقه فدواه داه
سقاء من محبتہ بک	فار واه المہین اذ سقاء
فهام محبتہ و سما الیه	فلیس یرید محبها سواه
کذاک من ادعی شوقا الیه	یہیم محبتہ حتی یراہ

 پیش اورفتم چون مرادید گفت ای سری گفته لبیک تو کیستی گفت
 خدای بر تو رحمت کند گفت لا اله الا الله بعد از شناختن ناشناختن
 واقع شدن من تحفه ام و وی همچون خیالی شد بود گفته ای تحفه چه
 فایده دیدی بعد از آنکه تنهایی اختیار کردی از خلق گفت خدای تعالی
 مرا بقرب خود انر بخشید و از غیر خود وحشت داد گفته این شنی مرد
 گفت رجه الله خدای تعالی ویرا از کرامتها چندان بخشید که هیچ چشم
 ندیدن است و ممسایه منست در بهشت گفته خواجه نق که ترا آزاد کرد
 با من آمده است دعای پنهان کرد و در برابر کعبه بیفتاد و بر مرد چون
 خواجه وی بیامد و پیرا مرده دید بروی در افتاد و پراچینا نیدم
 مرده بود بجهیز و تکفین ایشان کردیم و بخاک سپردیم رحمة الله تعالی

امر محمد رحمت الله تعالی

 وی عمه شیخ محبی الدین عبدالقادر کلانی است و رضی الله تعالی عنهما
 از سنه صالحات بوده است که نیکو کار در کلان خست سال شد

مردم با استسقا بیرون رفتند باران نیامد همه مردم بدرخانه آمد
محمد آمدند و دعا باران خواستند ام محمد پیش خانه خود برفت
و گفت خداوند من جاروب کردم تو آب بیاتش بخندان بر نیامد که
باران در ایستاد چنانکه کوی دهانه مشکها را کشاده اند

بسم الله الرحمن الرحيم

شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس الله روحه گوید که بمرو بودیم بیرذنی
بود اینجا که اوایل بیک گفتندی نزد یک ما آمد و گفت ای ابوسعید
بظلم آمد ام ما گفتیم بر کوی گفت مردمان دعای کنند که ما را یاش
نفس بیا باز مگذار می سالت که می گویم که مرا یک طریقه العین بمن باز گذار
تا بینم که من کیم یا من خود هستم هنوز اتفاق نیفتاده است

در خبر کعب رحمها الله تعالی

شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس الله روحه می گوید که در خبر کعب عاشق
بود بران غلام اما پیران همه اتفاق کردند که این سخن که او می گوید نه
آن سخن باشد که بر مخلوق توان گفت او را جای دیگر کا افتاده بود
روزی آن غلام آن دختر را ناکاه دریافت سر آستین وی گرفت
دختر بانکه بر غلام زد گفت ترا این بس نیست که من با خدا وندم و اینجا
نیتلایم بر تو بیرون دادم که طعمی کنی شیخ ابوسعید گفت سخنی که
او گفته است نه چنانست که کسی را در مخلوق افتاده باشد و می گوید

عشق باز اندر آوردم به بند	کوشش بسیار نامد سودمند
عشق در پای کاه ناپدید	کی توان کرد شتاب ای مستمند
عشق را خواهی که با پایان بری	بس که به بندید باید ناپسند

زشت باید دید و انکارید خوب زهر باید خورد و انکارید قند
توسی کردم ندانستم هیچی کز کشیدن ننگ تو کردد کند

فاطمه بنت الشیخ رحمها الله تعالی

شیخ محیی الدین بن الغزی رضی الله تعالی عنه در فتوحات می گوید که من
سالها بنفس خود خدمت می کرده ام و سن وی آن وقت بر نود و پنج سال
زیادت بود و من شرم می داشتم که بروی وی نکریم از تازکی و ازکی رخسار
وی هر که ویرا دیدی پنداشتی چهارده ساله است و ویرا با حضرت
حق سبحانه و تعالی حالی عجب بود و مرا بر همه کسانی که از ابناء جنس من
بخدمت وی می رسیدند اختیار کرده بود وی گفت مثل فلان کسی ندیده
وقتی که پیش من می آید بهمی خود می آید و در بیرون هیچ نمیکندارد و
که بیرون می رود پیش من هیچ باقی نمیکندارد و هم شیخ می گوید از وی
شنیدم که می گفت مرا عجب آید از کسی که می گوید حق را سبحانه دوست
می دارم و بوی شاد مانی نمیکند و حال آنکه حق سبحانه مشهور و بیست
و چشم وی ناظر باوست در هر چیزی یک طریقه العین غایب نمی شود این
مردمان چون دعوی محبت او می کنند وی گویند آیا شرم نمی دارند
قرب محبت از همه مهربان زیادتست بس برای چه می گویند بس گفت ای
فرزند چه می گویی در آنچه من می گویم گفتی سخن آنست که تو می گویی
بعد از آن گفت والله مرا تعجب می آید جیب من فاتحه الکتاب را خد
من فرموده است والله که هرگز مرا فاتحه از وی مشغول نساخته و حجاب
من نشده و هم شیخ می گوید در میان آنکه ما پیش وی نشسته بودیم
ضعیفه در آمد و شهری را نام برد که شوهر من با آنجا رفته است و داعیه

داشته است که زن دیگر بکند گفتم می خواهی که باز آید گفت آری روی
بفاطمه کردم و گفتم ای مادر می شنوی که چه می گوید گفت توجه می خواهی
گفتم قضای حاجت وی و حاجت وی آنست که شوهر وی بیاید گفت
سمعا و طاعة حالی فاتحه الکتاب را میفرستم و ویرا وصیت میکنم که شوهر
این زن را بیارد و فاتحه را خواند که گرفت و من هم با وی خواندم و دانستم
که از قرآنی فاتحه صورت جسدانی انشا کرد و ویرا فرستاد و در وقت
فرستادن گفت ای فاتحه الکتاب می روی بغلان شهر و شوهر این زن را
می بینی و ویرا نمیکنداری تا می آری شیخی می گوید از فرستادن فاتحه تا آمدن
شوهر وی بیش از آن فرصت نشد که قطع آن مسافت توان کرد

جاریه سواد، رحمها الله تعالى

ذوالنون گوید که کنیزی سیاه می دیدم که کودکان ویرا بسند می زدند و
می گفتند این زندیق می گوید که من الله را می بینم من در می او برافتم مرا
آواز داد و گفت ای ذوالنون گفتم تو ترا چه شناختی گفت جانهای
دوستان او سپاه او اند با یکدیگر آشنا گفتم این چیست که این کودکان
می گویند گفت چه می گویند گفتم می گویند که تویی کوی که من الله را
می بینم گفت راست می گویند تا او را بشناختم هیچ محبوب نبوده

امراه مجنونه رحمها الله تعالى

وهم ذوالنون گوید قدس سر در میان آنکه در طواف بودم دیدم که
نوری بدرخشید که بر بوق آن بغان آسمان رسید در عجب ماندم
طواف خود را تمام کردم و پشت بدیوار کعبه باز نهادم و در آن نور
فکر میکردم ناگاه آواز اند و همگینی بکوش من آمد و در آواز برافتم

دیدم جاریه با ستار کعبه در آویخته است و می گوید **سر**
انت تدری یا حبیبی من جیبی انت تدری و بخول الجیم والدع یوحان
قد بکت الحب حتی ضاق بالکتمان صدري . بیک جانب شدم و از
وی کریان شدم پس گفت اللهم سیدی و مولای بجزک لی الا غفرتی
گفتم ای جاریه تو این پس نیست که کوی بجزک که می کوی بجزک که
جای دانی که او ترا دوست می دارد گفت مر خدا را بندگان هستند که
ایشان ترا دوست می دارد پس ایشان ویرا دوست می دارند نشید قول
الله تعالی را که گفت **فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ** محبت وی
مریثا ترا سابق است بر محبت ایشان مر ویرا گفتم ترا پس ضعیف و خفیف
می بینم مگر بیماری گفت **سر** **مُحِبَّاتُ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا عَلِيلٌ**
نظا اول سقمه فدواه **داه** **کذا من كان للباری محبتا**
یهیم بذکر جنتی یراه پس مرا گفت باز پس نکر بکنر بیستم
هیچ کس ندیدم روی بوی کردم و ویرا نیز ندیدم ندا نشتم که گرفت

جاریه مجنونه رحمها الله تعالى

وهم ذوالنون گوید قدس سر که مرا کنیزی صفت کردند متعبد از
از حال وی پرسیدم گفتند در در پی خرابست بآن دیر در آمدم کنیزی
دیدم ضعیف جسم که بخوابی شب در روی اثر کرده بود بروی سلام کردم
بحواب داد ویرا گفتم ای جاریه در سکن نصاری می باشی گفت سر بردا
غیر خدای تعالی در هر دو سرای می بینی گفتم هیچ و چشت تنهایی
نی یابی گفت از من دور شو و دل مرا از لطایف حکمت خود و محبت
خود جنان پر کرده است و شوق دیدار خود بر من کاشته که در دل

خود هیچ موضع از برای غیر او نمی یابم گفتم تو احکمی می بینی مرا بیرون آر
ازین تنگی و راه راست بر من بکشی گفت ای جوان مرد تقوی زاد خود
ساز و زهد طریق خود و وزع بار گیر خود و سلوک کن در طریق خایقان
تا برسی بدری که نه حجاب بینی آنجا و نه قواب خازنان خود را بفرا مید
که در هیچ کاری نافرمانی تو نکند **امراه مصریه رحمه الله تعالی**
در تاریخ امام یافعی از یکی از شاخ روایت کرده است که زنی در نواحی مصر
سی سال بربك جای قامت کرده که در سردما و کوما از بخا نرفت
و درین سی سال هیچ نخورد و هیچ نیاشامید

امراه مصریه اخرى رحمه الله تعالی

و هم امام یافعی در کتاب روض الریاحین آورده است که یکی ازین
طایفه گفت که در نواحی مصر زنی دیدم و الله و حیران سی سال برد و پای ایست
بود در زیستان و تابستان نه شب نشست و نه روز و از آفتاب و باران
ویرانی می نمود و مارها و شعبانها کردوی در می آمدند

امراه خوارزمیه رحمه الله تعالی

و هم امام یافعی در تاریخ خود از یکی از علما نقل کرده که گفت در خوارزم زنی
دیدم که زیادت از بیست سال هیچ نخورده بود و هیچ نیاشامید

جاریه حبشه رحمه الله تعالی

شیخ محیی الدین عبدالقادر گیلانی قدس الله تعالی روحه فرموده است
که اول بار که از بغداد عزیمت حج کردم بر قدم تجرید و هنوز جوان بودم
تنهای رفتم شیخ عدی بن مسافر مرا پیش آمد و وی نیز جوان بود پرسید
که کجای روی گفتم بمکه گفت میل صحبت داری گفتم من بر قدم تجریدم

گفت من نیز بر قدم تجریدم با هم روان شدیم در بعضی از روزها دیدم که
جاریه حبشیه بیدار شد بر قی بسته و بیش من بیستاد و تیز تر در روی
من می گریست پس گفت از کجایی ای جوان گفتم از عجم گفت امروز مرا در حج
افکندی گفتم چرا گفت درین ساعت در بلاد حبشه بودم مرا مشاهده
افتاد که خدای تعالی بر دل تو تجلی کرد و ترا عطا فرمود آنچه مثل آن عطا
نفرمود غیر ترا از انانی که من می دانم خواستم که تو به بینم و بشناسم
پس گفت من امروز در صحبت شما ام و امشب با شما افطار میکنم و روان
شدی در برك طرف وادی می رفت و ما در برك طرف چون شب شد
طبقی از هوا فرود آمد بران شش رغیف با سرکه و سبزی آن جاریه گفت
الحمد لله الذی اکرمی و اکرم ضیعی هر شب بر من دو رغیف فرود می آمد
امشب برای هر برك دو رغیف فرود آمد بعد از آن سه ابروی آب
فرود آمد بیا شامیدیم در لنت و طلاوت بانی که بر روی زمین می باشد
نمی مانست پس در آن شب از ما جدا شد و برفت چون بمکه رسید
شیخ عدی را در طواف تجلی واقع شد که نمی خود بیفتاد چنانکه بعضی
می گفتند که وی بمکه ناکاه دیدم که آن جاریه بالای سروی ایستاده آ
وی گوید زن کردانا تو آنکس کی را ایند است سبحان الذی یقول
لیا ذنات لیحلی النور جلالة الابدیته ولا تستقر الکائنات لظهور
صفاته الابدیته بل اختطفت سبحات قدامه ابصار العقول واخذت
نفحات بهائه الباب الفحل بعد از آن مرا در طواف تجلی واقع شد و از
باطن خود خطابی شنیدم و در آخر آن با من گفتند ای عبدالقادر
تجرید ظاهرا بگذار و تفرید تو حید را لازم دار و از برای نفع مردمان

بفشین که ما را بندگان خاص هستند که می خواهیم ایشان را بردست
بشرف قرب خود برسانیم ناگاه آن جاریه گفت ای جوان منی دامن مرد
چه نشانیست ترا که بر سر تو از نور خیمه زده اند و تا عنان آسمان ملائکه
گردد تو در آمدی و چشم همه اولیا از مقامهای خود در تو خیره ماند
و همه بمثل آنچه ترا داده اند بعد از آن آن جاریه برفت و دیگر ویرانندیم

امراه اصفهانیه رحمة الله تعالی

یکی از اصحاب شیخ عبدالقادر رضی الله عنه گفته است که روزی شیخ را
بر بالای منبر استغراق واقع شد و یک کرد از عمامه وی باز شد وی
نمیدانست همه حاضران بموافقت شیخ دستارها و طایقها در پای
منبر انداختند چون شیخ بجال خود باز آمد و بمنی آخر کرد عمامه خود را
راست کرد و مرا گفت دستارها و طایقها را با اصحاب آنها باز کردن
چنان کردم یک عصا به باقی ماند که صاحب آن بیدار نبود شیخ گفت
آنها بمن ده بوی دادم بدوش خود انداختی للمال نابیداشدن
حیران ماندم چون شیخ از منبر فرو آمد با من گفت چون اهل
مجلس عمامها بنهادند ما را خواهر بیت باصفهان وی هم
عصا به خود را بنهاد چون من آنرا بدوش خود انداختم وی
از اصفهان دست خود را دراز کرد و آنرا برداشت

امراه فارسیه رحمة الله تعالی

شیخ نجیب الدین علی بن عیسی رحمة الله تعالی گفته است وقتی زنی
از شهر کلبایکان بشیر از آمد بود و قتها بخانه می آمد و زنی با خبر بود
وقتی چند روز در خانه می بود و مرا دست تنگی روی نموده بود

و وی می دانست آن حال را و ظرفی چند در خانه بود که اگر وقتی حق تعالی
از جوابات مثل کندم و جو چیزی بفرستادی در آن ظرف کوبیدی و آن ظرف
تهی بود و سرهای آنها را پوشیدیم بودیم تا پاک بماند تا وقت حاجت آن
زن پنداشت که مگر چیزی در آن ظرفها هست مرا گفت چون دست
تنگی روی نموده است چرا آنچه در ظرفست قوت نسازی گفت آنها
تهی است گفت چون تهی است چرا سرهای آنها پوشیده است گفتم
تا پاک بماند آن زن برخاست و سرهای آنها را بر گرفت و کشاده
گذاشت و گفت از آن تهی است که دهن بر من نهاده است چون سر
آن کشاده باشد همچون دهنی باشد که باز کرده باشد و کوبیده باشد
حق تعالی آنرا قوت فرستد و قوت مرغی مناسبت آن چیز بر من
در وقت حاجت پس قوت این ظرف غلظت است چون تهی شکی
وی ظاهرا هر کردد پر غله و حبوب کرد اند پس چون آن زن این نصرت
بکرد در حال حق تعالی چندان کدم فرستاد که آن ظرف پر کرده شد

وان زن از اولیا و خدای تعالی بود

با تمام رسید و با ختام انجامید کتاب نفحات الانس من حضرات
القدس که مقصود از آن شرح اخلاق و افعال و بیان مقامات
و احوال کرم روائی بود که بقدم صدق راه بادی طلب را سپرده
اند و بدو کام خطوتین و قد وصلت پی بکعبه مطلوب برده بود
اخلاق الهی شده اند و مظهر اسماء نامتناهی گشته حکمت در ایجاد
عالم وجود ایشانست و مقصود اظهار ربین و بنات
آدم مقام کشف و شهود ایشان **شعر**

جدا قوی که دیدی بود دیدار ^ش
 جله در کف قلازهستی خود خفته ^{اند}
 کرج اندانید خود شید جال خود بکل
 یانی اندر فقر یکدینارشان کرج ندید
 از خدا خواهند تر ذات خود در ذات
 ریخته باران عرفان از محاب مکرمت
 هر یکی با خود از سودای دل بازارها
 یکدم از طوف رود دیوارشان منسین ^{هست}
 کارشان جز نفی ذات و وصف و فعل ^{نست}

محو باشد در شهود غیب ^ش
 لیک پندارند خواب آلودگان ^ش
 مشرق و مغرب گرفته پرتو انوار ^ش
 کس جواب برهیم ادم مالک دینارشان
 این بود ساعت بساعت تر استغفار ^{شان}
 شسته نقش حرف غیر از صف ^{شان}
 زاتش شوق و محبت کوی بازار ^ش
 صد کتایش از درو صدیق از دیوار ^{شان}
 ای خواجه بود که جای کنی در کار ^ش

رباعیه فی تاریخ اتمام

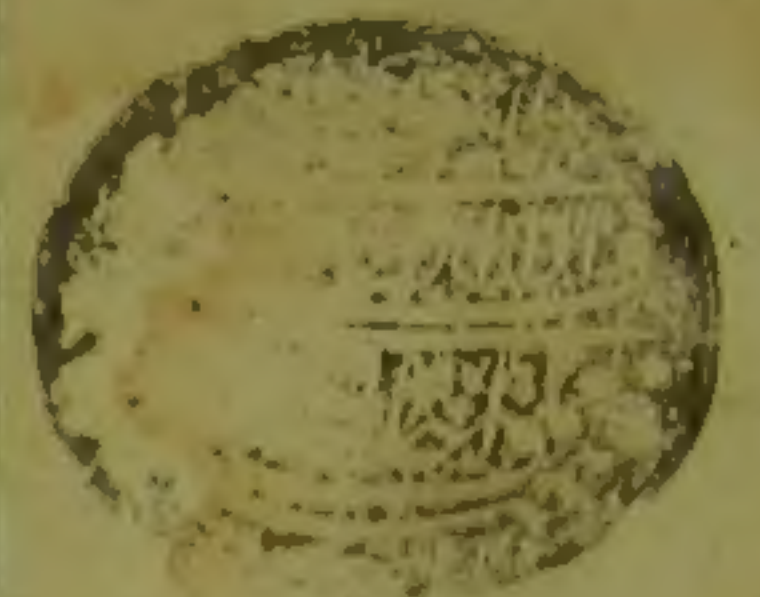
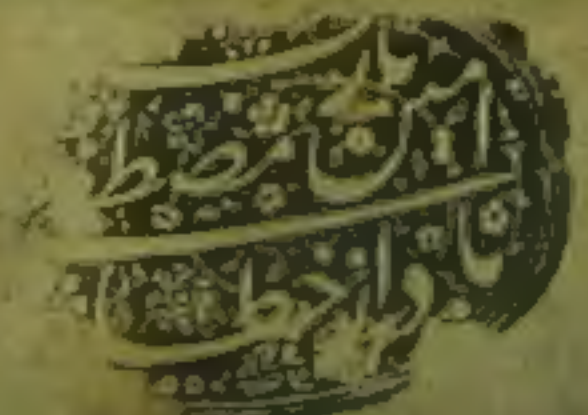
کروی نجات آنست آید عیشام
 در هشتصد و هشتاد و سیم ^{تمام}

این نسخ مقتبس از نقاس کوام
 از بجهت خیر بشر و خیرانا م

وَلِلّٰهِ الْمَدَّةُ عَلَى الْاَتَامِ وَالصَّلٰوةُ عَلَى خَيْرِ
 الْاَنَامِ وَاللهُ الْبَدْرُ الْكَامِ وَ
 السَّلَامُ

تم فی يوم الاربع الثامن من شهر جمید الاول سنة تسع مئتا

علی دیا عبد الفقیر الیقیر الخیف الخاطی الجانی
 ابایزید بن محمد بن بایزید بن علی الباری
 غفر الله له ولوالديه واجسن الهیما
 والیه آمین رب العالمین

380			
Ex			
Y			
K	Hacı Beşir Ağa		
	Salıymaniye U Kütüphanesi		

